

I

(Tiesību akti, kuru publicēšana ir obligāta)

EIROPAS PARLAMENTA UN PADOMES DIREKTĪVA 2006/48/EK

(2006. gada 14. jūnijs)

par kredītiestāžu darbības sākšanu un veikšanu (pārstrādāta versija)

(Dokuments attiecas uz EEZ)

EIROPAS PARLAMENTS UN EIROPAS SAVIENĪBAS PADOME,

2005. gadam. Pārstrādāti noteikumi par pašu kapitālu ir būtisks rīcības plāna elements.

ņemot vērā Eiropas Kopienas dibināšanas līgumu un jo īpaši tā 47. panta 2. punkta pirmo un trešo teikumu,

ņemot vērā Komisijas priekšlikumu,

ņemot vērā Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejas atzinumu ⁽¹⁾,

ņemot vērā Eiropas Centrālās bankas atzinumu ⁽²⁾,

saskaņā ar Līguma 251. pantā noteikto procedūru ⁽³⁾,

tā kā:

- (1) Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2000/12/EK (2000. gada 20. marts) par kredītiestāžu darbības sākšanu un veikšanu ⁽⁴⁾ ir vairākkārt būtiski grozīta. Tā kā tajā tiks veikti vēl citi grozījumi, skaidrības labad būtu lietderīgi to pārstrādāt.
- (2) Lai atvieglinātu kredītiestāžu darbības sākšanu un veikšanu, ir jānovērš visvairāk traucējošās atšķirības dalībvalstu tiesību aktos, kuri paredz noteikumus, kas attiecas uz šīm iestādēm.
- (3) Šī direktīva ir būtisks instruments iekšējā tirgus izveidei kredītiestāžu jomā gan attiecībā uz tiesībām veikt uzņēmējdarbību, gan attiecībā uz finanšu pakalpojumu sniegšanas brīvību.
- (4) Komisijas 1999. gada 11. maija Paziņojumā "Finanšu tirgu ietvara īstenošana – rīcības plāns" minēti daudzi mērķi, kas jāsasniedz, lai pilnīgotu finanšu pakalpojumu iekšējo tirgu. Lisabonas Eiropadomes 2000. gada 23. un 24. marta sanāksmē noteica mērķi īstenot minēto rīcības plānu līdz

- (5) Kredītiestāžu koordinēšanas pasākumiem būtu jāattiecas uz visām šādām iestādēm gan nolūkā aizsargāt noguldījumus, gan nolūkā radīt tām vienādus konkurences apstākļus. Tomēr būtu atbilstīgi jāņem vērā objektīvās atšķirības to statūtos un mērķos, kā noteikts attiecīgo valstu tiesību aktos.

- (6) Tādēļ šo pasākumu piemērošanas jomai vajadzētu būt iespējami plašai, aptverot visas iestādes, kuru komercdarbība ir pieņemt no sabiedrības atmaksājamus naudas līdzekļus vai nu kā noguldījumus, vai kā citādi, piemēram, pastāvīgi emitējot obligācijas un citus līdzīgus vērtspapīrus, kā arī piešķirt kredītus uz sava rēķina. Būtu jāparedz izņēmumi attiecībā uz dažām kredītiestādēm, kam nevar piemērot šo direktīvu. Šīs direktīvas noteikumiem nevajadzētu skart tādu attiecīgās valsts tiesību aktu piemērošanu, kuri paredz īpašas papildu atļaujas, kas kredītiestādēm ļauj veikt īpašas darbības vai īpašas operācijas.

- (7) Ir lietderīgi īstenot vienīgi būtisko saskaņošanu, kas ir nepieciešama un pietiekama, lai nodrošinātu atļauju piešķiršanas un konsultatīvās uzraudzības sistēmu savstarpēju atzīšanu, padarot iespējamu vienotas visā Kopienā atzītas atļaujas piešķiršanu un izcelsmes dalībvalsts uzraudzības principa piemērošanu. Tādēļ prasība izstrādāt darbības programmu būtu jāuzskata vienīgi par faktoru, kas ļauj kompetentajām iestādēm pieņemt lēmumus, pamatojoties uz precīzāku informāciju, izmantojot objektīvus kritērijus. Tomēr vajadzētu būt iespējami zināmai elastībai saistībā ar prasībām, kas attiecas uz kredītiestāžu juridisko formu banku nosaukumu aizsardzības jomā.

⁽¹⁾ OV C 234, 22.9.2005., 8. lpp.

⁽²⁾ OV C 52, 2.3.2005., 37. lpp.

⁽³⁾ Eiropas Parlamenta 2005. gada 28. septembra Atzinums (Oficiālajā Vēstnesī vēl nav publicēts) un Padomes 2006. gada 7. jūnija Lēmums.

⁽⁴⁾ OV L 126, 26.5.2000., 1. lpp. Direktīvā jaunākie grozījumi izdarīti ar Direktīvu 2006/29/EK (OV L 70, 9.3.2006., 50. lpp.).

- (8) Nemot vērā to, ka šīs direktīvas mērķus – proti, paredzēt noteikumus par kredītiestāžu darbības sākšanu un veikšanu, kā arī to konsultatīvu uzraudzību – nevar pietiekami labi sasniegt atsevišķās dalībvalstīs, un to, ka paredzētās darbības mēroga un iedarbības dēļ šos mērķus var labāk sasniegt Kopienas līmenī, Kopiena var pieņemt pasākumus saskaņā ar Līguma 5. pantā noteikto subsidiaritātes principu. Saskaņā ar minētajā pantā noteikto proporcionālītātes principu šajā direktīvā paredz vienīgi tos pasākumus, kas ir vajadzīgi šo mērķu sasniegšanai.
- (9) Jāizvirza vienādas finanšu prasības kredītiestādēm, lai nodrošinātu vienādas aizsardzības pasākumus noguldītājiem un godīgas konkurences apstākļus līdzīgu grupu kredītiestādēm. Pirms turpmākas koordinācijas būtu jānosaka attiecīgi struktūru koeficienti, kas ļauj, sadarbojoties valstu iestādēm, saskaņā ar standartmetodēm novērtēt līdzīga tipa kredītiestāžu stāvokli. Šai procedūrai būtu jāpalīdz pakāpeniski tuvināt koeficientu sistēmas, ko izveidojušas un piemēro dalībvalstis. Tomēr jānošķir koeficienti, kas paredzēti, lai nodrošinātu nevainojamu kredītiestāžu vadību, un tie, kas izveidoti ekonomiskās un monetārās politikas nolūkā.
- (10) Savstarpējas atzišanas princips un izcelsmes dalībvalsts kontroles princips nosaka, ka dalībvalstu kompetentās iestādes nedrīkst piešķirt atļauju vai tā ir jāatsauc, ja tādi faktori kā darbības programma, darbību veikšanas vieta vai faktiskā darbība skaidri rāda, ka kredītiestāde izvēlējusies kādas dalībvalsts tiesību sistēmu, lai izvairītos no stingrākiem standartiem, kas ir spēkā citā dalībvalstī, kuras teritorijā tas plāno veikt vai veic lielāko daļu darbības. Ja šādu skaidru norāžu nav, bet banku grupas uzņēmumu aktīvu lielākā daļa atrodas citā dalībvalstī, kuras kompetentās iestādes veic konsolidēto uzraudzību, tad saskaņā ar 125. un 126. pantu konsolidētās uzraudzības kompetenci maina tikai ar minēto kompetento iestāžu piekrišanu. Tādas kredītiestādes atļaujai, kas ir juridiskā persona, jābūt piešķirtai dalībvalstī, kurā ir tās juridiskā adrese. Tādas kredītiestādes, galvenajam birojam, kura nav juridiska persona, jābūt dalībvalstī, kurā tai ir izsniegta atļauja. Turklāt dalībvalstīm jāprasa no kredītiestādēm, lai galvenais birojs vienmēr atrastos to izcelsmes valstī un lai tas tur faktiski darbotos.
- (11) Kompetentajām iestādēm nevajadzētu kādai kredītiestādei piešķirt vai saglabāt atļauju, kad starp minēto iestādi un citām fiziskām vai juridiskām personām ir tāda veida ciešas saiknes, kas liedz atbilstīgi īstenot to uzraudzības uzdevumu. Jau apstiprinātām kredītiestādēm ir jāpakļaujas kompetento iestāžu prasībām arī šajā sakarā.
- (12) Norāde par to, ka uzraudzības iestādes atbilstīgi pilda savus uzraudzības uzdevumus, attiecas uz konsolidētu uzraudzību, kas būtu jāīsteno attiecībā uz kādu kredītiestādi, kad Kopienas tiesību akti paredz šāda veida uzraudzību. Šādos gadījumos iestādēm, kurām iesniegts atļaujas pieteikums, būtu jāspēj konstatēt iestādes, kuru kompetencē ir veikt šīs kredītiestādes konsolidētu uzraudzību.
- (13) Šī direktīva dalībvalstīm un/vai kompetentajām iestādēm dod iespēju piemērot kapitāla prasības individuāli vai konsolidēti un nepiemērot individuāli gadījumos, kad tās uzskata par atbilstošu. Individuālā, konsolidēta un pārrobežu konsolidētā uzraudzība ir noderīgs kredītiestāžu pārraudzības līdzeklis. Šī direktīva kompetentajām iestādēm dod iespēju sniegt atbalstu pārrobežu iestādēm, atvieglinot to sadarbību. Jo īpaši kompetentajām iestādēm būtu jāturpina izmantot 42., 131. un 141. pants, lai koordinētu savu darbību un informācijas pieprasījumus.
- (14) Kredītiestādēm, kam atļaujas piešķirtas to izcelsmes dalībvalstīs, vajadzētu būt tiesīgām dažas vai visas I pielikumā uzskaitītās darbības veikt visā Kopienā, dibinot filiāles vai sniegtot pakalpojumus.
- (15) Dalībvalstis var noteikt arī stingrākus noteikumus nekā tie, kas paredzēti 9. panta 1. punkta pirmajā daļā, 9. panta 2. punktā un 12., 19. līdz 21., 44. līdz 52., 75. un 120. līdz 122. pantā, attiecībā uz kredītiestādēm, kam atļauju piešķirušas šo dalībvalstu kompetentās iestādes. Tāpat dalībvalstis var prasīt, lai 123. pantu ievērotu individuāli vai kā citādi un lai 73. panta 2. punktā paredzēto subkonsolidāciju piemērotu arī citiem tās pašas grupas līmeņiem.
- (16) Ir pareizi savstarpēju atzišanu attiecināt uz pielikumā uzskaitītajām darbībām, ko veic finanšu iestādes, kuras ir kredītiestāžu meitasuzņēmumi, ja uz šādiem meitasuzņēmumiem attiecas konsolidētā uzraudzība, ko īsteno attiecībā uz to mātesuzņēmumiem, un tās ievēro noteiktus stingrus nosacījumus.
- (17) Uzņēmēja dalībvalsts no iestādēm, kam kā kredītiestādēm nav piešķirta atļauja izcelsmes dalībvalstīs, un attiecībā uz darbībām, kas nav uzskaitītas I pielikumā, sakarā ar izmantojamām tiesībām veikt uzņēmējdarbību un brīvību sniegt pakalpojumus drīkst prasīt, lai tiek ievēroti tās normatīvo aktu specifiskie noteikumi, ja, pirmkārt, šādi noteikumi ir saderīgi ar Kopienas tiesībām un paredzēti vispārējā labuma aizsardzībai, otrkārt, ja tādi paši noteikumi neattiecas uz šādām iestādēm vai šādām darbībām atbilstīgi izcelsmes dalībvalsts normatīvajiem aktiem.

- (18) Dalībvalstīm jāgādā, lai nekas netraucētu tāpat kā izcelsmes dalībvalstī veikt darbības, uz kurām attiecas savstarpējā atzišana, ciktāl šīs darbības nav pretrunā noteikumiem, kas sargā vispārējo labumu uzņēmējā dalībvalstī.
- (19) Noteikumiem, kas reglamentē tādu kredītiestāžu filiāles, kuru galvenie biroji ir ārpus Kopienas, visās dalībvalstīs vajadzētu būt vienādiem. Svarīgi paredzēt, ka šie noteikumi nedrīkst būt izdevīgāki par noteikumiem, kas attiecas uz tādu iestāžu filiālēm, kuras atrodas dalībvalstīs. Kopiena var slēgt ar trešām valstīm līgumus, kas nodrošina to, ka piemēro tādus noteikumus, kuri šādām filiālēm nodrošina vienādus apstākļus visā tās teritorijā. Trešās valstīs apstiprinātu kredītiestāžu filiāles nevar brīvi sniegt pakalpojumus saskaņā ar Līguma 49. panta otro daļu vai izmantot tiesības veikt uzņēmējdarbību dalībvalstīs, kas nav tās, kur šīs filiāles ir reģistrētas.
- (20) Jānoslēdz savstarpēji nolīgumi starp Kopienas un trešām valstīm, lai ļautu praktiski īstenot konsolidētu uzraudzību tik lielā ģeogrāfiskā apgabalā, cik vien tas ir iespējams.
- (21) Par kredītiestādes finanšu stabilitāti un, jo īpaši, maksātspējas uzraudzību atbild tās izcelsmes dalībvalsts. Uzņēmējas dalībvalsts kompetentās iestādes atbild par filiāļu likviditātes un monetārās politikas uzraudzību. Tirgus riska uzraudzība jāveic, cieši sadarbojoties izcelsmes un uzņēmējas dalībvalsts kompetentajām iestādēm.
- (22) Lai iekšējais banku pakalpojumu tirgus darbotos vienmērīgi, ir vajadzīgas ne vien tiesību normas, bet arī dalībvalstu kompetento iestāžu cieša un regulāra sadarbība, kā arī to piemērotās reglamentācijas un uzraudzības prakses konverģences būtiska uzlabošana. Lai to panāktu, individuālas kredītiestādes problēmu izskatīšanai un savstarpējai informācijas apmaiņai būtu notiek Eiropas Banku uzraudzības komitejā, kas izveidota ar Komisijas Lēmumu 2004/5/EK⁽¹⁾. Šī savstarpējās informācijas procedūra jebkurā gadījumā nevar aizstāt divpusējo sadarbību. Nepārsniedzot savas kontroles pilnvaras, uzņēmējas dalībvalsts kompetentajām iestādēm jābūt tiesīgām gan pēc pašu iniciatīvas ārkārtējā stāvoklī, gan pēc izcelsmes dalībvalsts iniciatīvas pārbaudīt, vai to teritorijā esošu kredītiestāžu darbība atbilst tiesību aktiem un pareizas vadības un grāmatvedības organizācijas principiem, un pietiekamai iekšējai kontrolei.
- (23) Jāļauj savā starpā apmainīties ar informāciju kompetentajām iestādēm un iestādēm vai struktūrām, kuras saskaņā ar savu uzdevumu palīdz nostiprināt finanšu sistēmas stabilitāti. Lai saglabātu nosūtītās informācijas slepenību, šīs informācijas adresātu sarakstam jāpaliek stingri ierobežotam.
- (24) Tādas darbības kā krāpšana un korporatīvi pārkāpumi pat tad, ja ir iesaistītas citas iestādes, kas nav kredītiestādes, var ietekmēt finanšu sistēmas stabilitāti, kā arī vienotību. Jāprecizē nosacījumi, saskaņā ar kuriem šādos gadījumos ir atļauta informācijas apmaiņa.
- (25) Ja ir noteikts, ka informāciju var izpaust vienīgi tad, kad to nepārprotami atļāvušas kompetentās iestādes, vajadzības gadījumā šīs iestādes ir tiesīgas atļauju piešķirt, ja ir ievēroti stingri nosacījumi.
- (26) Informācijas apmaiņa būtu jāatļauj arī starp kompetentajām iestādēm, no vienas puses, un centrālajām bankām un citām struktūrām, kas pilda monetārām iestādēm līdzīgas funkcijas, un, vajadzības gadījumā, citām publiskām iestādēm, kas ir atbildīgas par norēķinu sistēmu uzraudzību, no otras puses.
- (27) Nolūkā stiprināt kredītiestāžu konsultatīvu uzraudzību un kredītiestāžu klientu aizsardzību, revidentiem vajadzētu būt pienākamam tūlīt informēt kompetentās iestādes, ja viņi, pildot savus uzdevumus, konstatējuši faktus, kas varētu nopietni iespaidot kādas kredītiestādes finanšu stāvokli vai vadības un grāmatvedības organizāciju. Šā paša iemesla dēļ dalībvalstīm būtu jāparedz, ka šo pienākumu piemēro visos gadījumos, kad revidents šādus faktus konstatē, pildot savu uzdevumu uzņēmumā, kam ir ciešas saiknes ar kādu kredītiestādi. Revidentu pienākums attiecīgos gadījumos darīt zināmus kompetentajām iestādēm tādus faktus un lēmumus par kādu kredītiestādi, kurus tie konstatē, pildot savu uzdevumu kādā uzņēmumā ārpus finanšu nozares, pats par sevi nedrīkstētu mainīt ne šajā uzņēmumā veicamā uzdevuma būtību, ne to, kā viņiem būtu jāveic savi uzdevumi šajā uzņēmumā.
- (28) Šī direktīva paredz, ka dažiem pašu kapitāla posteņiem kvalifikācijas kritēriji būtu jāprecizē, neskarot dalībvalstu iespēju piemērot stingrākus noteikumus.
- (29) Ņemot vērā to posteņu iezīmes, kas veido pašu kapitālu, šī direktīva nošķir, no vienas puses, posteņus, kas veido pamata pašu kapitālu, un, no otras puses, posteņus, kas veido papildu pašu kapitālu.
- (30) Lai atspoguļotu faktu, ka posteņi, kas veido papildu pašu kapitālu, savās iezīmēs atšķiras no posteņiem, kas veido pamata pašu kapitālu, pašu kapitālā iekļauto pirmo minēto

(1) OV L 3, 7.1.2004., 28. lpp.

- posteņu summa nedrīkstētu pārsniegt pamata pašu kapitālu. Turklāt dažu posteņu summa iekļautajā papildu pašu kapitālā nedrīkstētu pārsniegt pusi no pamata pašu kapitāla.
- (31) Lai novērstu konkurences traucējumus, valsts kredītiestādes nedrīkst iekļaut pašu kapitālā dalībvalstu vai vietējo iestāžu piešķirtās garantijas.
- (32) Kredītiestāžu grupas konsolidētā pašu kapitāla apjomu uzraudzības vajadzībām jāaprēķina saskaņā ar šo direktīvu.
- (33) Konkrētajai grāmatvedības metodei, kas izmantojama, lai aprēķinātu pašu kapitālu, tā atbilstību kredītiestādes riskiem un, lai novērtētu riska koncentrāciju, jāņem vērā noteikumi Padomes Direktīvā 86/635/EEK (1986. gada 8. decembris) par banku un citu finanšu iestāžu gada pārskatiem un konsolidētajiem pārskatiem ⁽¹⁾, kurā ietverti daži pielāgojumi, kas skar Padomes Septīto direktīvu 83/349/EEK (1983. gada 13. jūnijs), kas attiecas uz konsolidētajiem pārskatiem ⁽²⁾, vai Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (EK) Nr. 1606/2002 (2002. gada 19. jūlijs) par starptautisko grāmatvedības standartu piemērošanu ⁽³⁾, atkarībā no tā, kurš no minētajiem aktiem reglamentē kredītiestāžu grāmatvedību saskaņā ar attiecīgās valsts tiesību aktiem.
- (34) Obligātajām kapitāla prasībām ir centrālā loma kredītiestāžu uzraudzībā un uzraudzības metožu savstarpējā atzīšanā. Šajā sakarā noteikumi par obligātajām kapitāla prasībām jāapsver kopsakarā ar citiem īpašiem instrumentiem, kas arī saskaņo kredītiestāžu uzraudzības pamata metodes.
- (35) Lai novērstu konkurences traucējumus un nostiprinātu banku sistēmu iekšējā tirgū, ir lietderīgi noteikt kopējas obligātās kapitāla prasības.
- (36) Lai nodrošinātu piemērotu maksātspēju, ir svarīgi noteikt tādas obligātās kapitāla prasības, kas aktīviem un ārpusbilances posteņiem riska pakāpi nosaka atkarībā no riska līmeņa.
- (37) Šajā sakarā Bāzeles Banku uzraudzības komiteja 2004. gada 26. jūnijā pieņēma vispārēju vienošanos par kapitāla aprēķināšanas starptautisko konvergenci un kapitāla prasībām. Šīs direktīvas noteikumi par obligātajām kredītiestāžu kapitāla prasībām, kā arī minimālās kapitāla prasības Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvā 2006/49/EK 2006. gada 14. jūnijs par kredītiestāžu un ieguldījumu sabiedrību kapitāla pietiekamību ⁽⁴⁾ pilnīgi sakrīt ar Bāzeles vispārējās vienošanās noteikumiem.
- (38) Ir ļoti svarīgi ņemt vērā Kopienas kredītiestāžu dažādību, piedāvājot alternatīvas pieejas kredītrisku obligāto kapitāla prasību aprēķinam, paredzot dažādus riska jutīguma līmeņus un dažādas sarežģītības pakāpes. Paredzot iespēju lietot ārējos reitingus un kredītiestāžu pašu vērtējumu individuālo kredītrisku rādītājiem, ir panākts būtisks uzlabojums kredītrisku noteikumu riska jutīgumam un saprātīgai piesardzībai. Jāparedz piemēroti stimuli kredītiestādēm, lai tās vairāk lietotu pieejas, kas ir jutīgākas pret risku. Veicot vērtējumu, kas vajadzīgs, lai piemērotu šīs direktīvas pieeju kredītriskam, kredītiestādēm būs jāpielāgo savas datu apstrādes vajadzības savu klientu likumīgajām datu aizsardzības interesēm, kā to nosaka pastāvošie Kopienas tiesību akti par datu aizsardzību, vienlaikus uzlabojot kredītiestāžu kredītriska noteikšanas un pārvaldības procesus, lai izstrādātu tādas metodes kredītiestāžu tiesību aktos noteiktā pašu kapitāla noteikšanai, kas atspoguļo atsevišķu kredītiestāžu procesu sarežģītības pakāpi. Datu apstrādei jāatbilst normām par personas datu nodošanu, kuras noteiktas Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvā 95/46/EK (1995. gada 24. oktobris) par personu aizsardzību attiecībā uz personas datu apstrādi un šādu datu brīvu apriti ⁽⁵⁾. Šajā sakarā jāuzskata, ka datu apstrāde saistībā ar riska darījumu noslēgšanu un to pārvaldību attiecībā pret klientiem ietver kredītriska pārvaldības un noteikšanas sistēmu izstrādi un apstiprināšanu. Tas kalpo ne tikai kredītiestāžu likumīgo interešu nodrošināšanai, bet arī šīs direktīvas mērķim – izmantot labākas riska noteikšanas un pārvaldības metodes, kā arī tās izmantot tiesību aktos noteiktā pašu kapitāla nolūkiem.
- (39) Attiecībā gan uz ārējo, gan iestādes pašas novērtējumu vai iekšējo reitingu izmantošanu būtu jāņem vērā, ka pašlaik vienīgi pēdējos divus minētos sagatavo struktūra – pati finanšu iestāde, – uz ko attiecas Kopienas atļaujas izsniegšanas process. Ārējo vērtējumu gadījumā tiek izmantoti pakalpojumi, ko sniedz tā dēvētās atzītās reitinga aģentūras, uz kurām Kopienā pašlaik neattiecas nekāds atļauju izsniegšanas process. Ņemot vērā ārējo reitingu nozīmību saistībā ar kapitāla prasību aprēķināšanu saskaņā ar šo direktīvu, ir jāpārskata atbilstošs process reitingu aģentūru licencēšanai un uzraudzīšanai nākotnē.
- ⁽¹⁾ OV L 372, 31.12.1986., 1. lpp. Direktīvā jaunākie grozījumi izdarīti ar Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu 2003/51/EK (OV L 178, 17.7.2003., 16. lpp.).
- ⁽²⁾ OV L 193, 18.7.1983., 1. lpp. Direktīvā jaunākie grozījumi izdarīti ar Direktīvu 2003/51/EK.
- ⁽³⁾ OV L 243, 11.9.2002., 1. lpp.
- ⁽⁴⁾ Skatīt šā Oficiālā Vēstneša 201. lpp.
- ⁽⁵⁾ OV L 281, 23.11.1995., 31. lpp. Direktīvā jaunākie grozījumi izdarīti ar Regulu (EK) Nr. 1882/2003 (OV L 284, 31.10.2003., 1. lpp.).

- (40) Obligātajām kapitāla prasībām ir jābūt samērīgām ar riskiem, kam tās ir paredzētas. Prasībās īpaši jāņem vērā riska līmeņa samazinājums, ko rada liels skaits relatīvi maza apjoma riska darījumu.
- (41) Šīs direktīvas nosacījumi atbilst proporcionalitātes principam, jo īpaši ņemot vērā atšķirības starp dažādu kredītiestāžu lielumiem, veikto darījumu apjomiem un darbību spektru. Proporcionalitātes principa ievērošana nozīmē arī to, ka maza riska darījumu gadījumā pat atbilstīgi uz iekšējiem reitingiem balstītajai (IRB) metodei tiek atzītas vienkāršākās iespējamās reitinga procedūras.
- (42) Šīs direktīvas "attīstības būtība" dod iespēju kredītiestādēm izvēlēties starp trim dažādās sarežģītības pieejām. Lai jo īpaši mazajām kredītiestādēm ļautu izvēlēties uz IRB pieeju, kas ir visjūtīgākā pret risku, kompetentajām iestādēm visos atbilstīgajos gadījumos būtu jāisto 89. panta 1. punkta a) un b) apakšpunkts. Minētie noteikumi būtu jāsaprot tā, ka 86. panta 1. punkta a) un b) apakšpunktā minētās riska darījumu kategorijas ietver visus riska darījumus, kuri tieši vai netieši tiem pielīdzināti visā šajā direktīvā. Vispārēji kompetentajām iestādēm attiecībā uz uzraudzības pārbaudes procesu būtu pret visām trim pieejām jāizturas vienādi, t. i., kredītiestādes, kas darbojas saskaņā ar standartizētās pieejas noteikumiem, tikai šā iemesla dēļ nedrīkstētu stingrāk uzraudzīt stingrāk.
- (43) Jāpaplašina kredītriska mazināšanas metožu atzīšana tādu noteikumu sistēmā, kas izstrādāti, lai nodrošinātu, ka maksāspēju neapdraud to nepietiekama atzīšana. Iespēju robežās gan standarta metodē, gan citās metodēs kredītrisku mazināšanai ir jāatzīst jau līdz šim attiecīgo dalībvalstu bankās pieņemtā drošība.
- (44) Lai nodrošinātu to, ka riski un riska samazinājums, ko rada kredītiestāžu darbības saistībā ar pārvēršanu vērtspapīros un ieguldījumi, ir atbilstīgi atspoguļoti kredītiestāžu obligātajās kapitāla prasībās, ir nepieciešams iekļaut noteikumus, kas attiecībā uz šīm darbībām un ieguldījumiem paredz pieeju, kas ir jutīga pret risku un piesardzīgi saprātīga.
- (45) Operacionālais risks ir būtisks kredītiestāžu risks, kam nepieciešams pašu kapitāla segums. Ir ļoti svarīgi ņemt vērā Kopienas kredītiestāžu dažādību, piedāvājot alternatīvas pieejas operacionālā riska prasību aprēķināšanai, šajās pieejās paredzot dažādus riska jutīguma līmeņus un dažādas sarežģītības pakāpes. Būtu jāparedz piemēroti stimuli kredītiestādēm, lai tās vairāk lietotu pieejas, kas ir jutīgākas pret risku. Ņemot vērā jaunākos sasniegumus operacionālā riska aprēķināšanā un pārvaldīšanā, noteikumi būtu pastāvīgi jāpārskata un, attiecīgos gadījumos, jāatjaunina, tostarp attiecībā uz maksājumiem par dažādām darījumu līnijām un attiecībā uz riska mazināšanas metožu atzīšanu. Šajā sakarā īpaša uzmanība būtu jāpievērš tam, kā vienkāršajās metodēs operacionālā riska kapitāla prasību aprēķināšanai tiek ņemta vērā apdrošināšana.
- (46) Lai nodrošinātu piemērotu maksāspēju tādām kredītiestādēm, kas ir grupas sastāvdaļa, ir svarīgi piemērot obligātās kapitāla prasības, pamatojoties uz grupas konsolidēto finanšu situāciju. Lai nodrošinātu to, ka pašu kapitāls ir pareizi sadalīts grupā un spēj nepieciešamības gadījumā nodrošināt aizsardzību ietaupījumiem, obligātās kapitāla prasības jāpiemēro atsevišķām grupas kredītiestādēm, ja vien šis mērķis netiek efektīvi sasniegts citādi.
- (47) Jāsaskaņo būtiskie noteikumi kredītiestāžu lielu riska darījumu uzraudzībai. Dalībvalstīm būtu arī turpmāk jāspēj pieņemt noteikumi, kas ir stingrāki par šajā direktīvā paredzētajiem.
- (48) Kredītiestāžu riska darījumu uzraudzībai un kontrolei jābūt kredītiestāžu uzraudzības sastāvdaļai. Tas ir tāpēc, ka pārmērīga riska darījumu koncentrācija vienam klientam vai saistītu klientu grupai var radīt nepieļaujamu zaudējuma risku. Var uzskatīt, ka šāds stāvoklis apdraud kredītiestādes maksāspēju.
- (49) Sakarā ar to, ka iekšējā banku tirgū kredītiestādes ir iesaistītas tiešā konkurencē, uzraudzības prasībām visā Kopienā vajadzētu būt vienādām.
- (50) Kaut arī ir pareizi lielo riska darījumu ierobežojumu noteikšanai riska darījumu definīciju atvasināt no definīcijas, kas paredzēta, lai noteiktu minimālā pašu kapitāla prasības kredītriskiem, nav lietderīgi principiāli atsaukties uz riska svērumiem vai riska pakāpēm. Šie riska svērumi un riska pakāpes ir paredzēti, lai noteiktu vispārēju maksāspējas prasību, kas sedz kredītiestāžu kredītrisku. Lai ierobežotu maksimālos zaudējumus, kādi kredītiestādei varētu rasties saistībā ar jebkuru atsevišķu klientu vai saistītu klientu grupu, ir lietderīgi pieņemt tāds noteikums lielo riska darījumu noteikšanai, kuros ņem vērā riska darījuma nominālvērtību, nepiemērojot riska svērumus vai riska pakāpes.
- (51) Kaut arī būtu vēlams līdz turpmākai lielo riska darījumu noteikumu pārskatīšanai atļaut atzīt kredītriska mazināšanas efektu tāpat kā obligātajām kapitāla prasībām, lai mazinātu aprēķinu prasības, kredītriska mazināšanas noteikumi ir izstrādāti saistībā ar vispārējo diversificēto kredītrisku, ko rada riska darījumi ar lielāku skaitu darījumu partneru. Tāpēc, ja, ierobežojot lielos riska darījumus, tiek noteikta maksimālo zaudējumu robeža, kas varētu rasties saistībā ar atsevišķu klientu vai saistītu klientu grupu, šādu metožu atzīšanai nepieciešami vienlaicīgi uzraudzības aizsargājoši pasākumi.

- (52) Īpaša piesardzība vajadzīga gadījumos, kad kredītiestādei ir riska darījums ar tās mātesuzņēmumu vai ar citiem šā mātesuzņēmuma meitasuzņēmumiem. Kredītiestāžu riska darījumu pārvaldība būtu jāveic pilnīgi atsevišķi saskaņā ar pareizas banku pārvaldības principiem, neņemot vērā nekādus citus apsvērumus. Ja tādu personu ietekme, kam tieši vai netieši ir būtiska līdzdalība kredītiestādē, varētu kaitēt attiecīgās kredītiestādes pareizai un piesardzīgai pārvaldībai, kompetentajām iestādēm būtu jāveic atbilstīgi pasākumi, lai šādu stāvokli izbeigtu. Lielu riska darījumu jomā būtu jānosaka īpaši standarti, tostarp stingrāki ierobežojumi, kredītiestādes riska darījumiem savā grupā. Šādus standartus tomēr nevajag piemērot, ja mātesuzņēmums ir finanšu kontrolāciju sabiedrība vai kredītiestāde vai ja pārējie meitasuzņēmumi ir kredītiestādes, finanšu iestādes vai pakalpojumu palīguzņēmumi, ar nosacījumu, ka uz visiem šiem uzņēmumiem attiecas kredītiestādes konsolidēta uzraudzība.
- (53) Kredītiestādēm būtu jānodrošina, lai to rīcībā būtu iekšējais kapitāls, kas pēc kvantitātes, kvalitātes un sadales ir piemērots riskiem, kuriem kredītiestādes ir pakļautas vai varētu tikt pakļautas. Tāpēc kredītiestādēm būtu jāizstrādā stratēģijas un procedūras to iekšējā kapitāla novērtēšanai un uzturēšanai.
- (54) Kompetentās iestādes ir atbildīgas par to, lai kredītiestādēs būtu laba darba organizācija un pietiekams pašu kapitāls, ņemot vērā riskus, kuriem kredītiestādes ir pakļautas vai varētu tikt pakļautas.
- (55) Lai iekšējais banku pakalpojumu tirgus darbotos efektīvi, Eiropas Banku uzraudzības komitejai būtu jāveicina šīs direktīvas konsekventa piemērošana un uzraudzības prakses konverģence visā Kopienā un katru gadu jāziņo Kopienas iestādēm par panākto progresu.
- (56) Šā iemesla dēļ un nolūkā nodrošināt, ka Kopienas kredītiestādes, kas darbojas vairākās dalībvalstīs, netiek nesamērīgi apgrūtinātas tāpēc, ka atsevišķu dalībvalstu atļauju piešķiršanas un uzraudzības iestādes turpina pildīt savus pienākumus, svarīgi ir būtiski uzlabot kompetento iestāžu sadarbību. Tāpēc būtu jāstiprina konsolidētās uzraudzības iestādes loma. Eiropas Banku uzraudzības komitejai būtu jāatbalsta un jāpaplašina šāda sadarbība.
- (57) Kredītiestāžu konsolidētai uzraudzībai jo īpaši jābūt vērstai uz kredītiestāžu noguldītāju aizsardzību un finanšu sistēmas stabilitātes nodrošināšanu.
- (58) Lai konsolidēta uzraudzība būtu efektīva, tā jāpiemēro visām banku grupām, tostarp tām, kuru mātesuzņēmumi nav kredītiestādes. Kompetentajām iestādēm jābūt nepieciešamajiem juridiskajiem instrumentiem, lai īstenotu šādu uzraudzību.
- (59) Attiecībā uz grupām ar diversificētu darbību, kurās mātesuzņēmumi kontrolē vismaz vienu meitasuzņēmumu, kas ir kredītiestāde, kompetentajām iestādēm būtu jāspēj izvērtēt šādā grupā ietilpstošās kredītiestādes finanšu stāvokli. Kompetentajām iestādēm vismaz vajadzētu būt līdzekļiem, lai no visiem grupas uzņēmumiem iegūtu informāciju, kas vajadzīga šo iestāžu funkciju veikšanai. Būtu jāizveido sadarbība starp iestādēm, kas ir atbildīgas par dažādu finanšu sektoru uzraudzību, attiecībā uz tādu uzņēmumu grupām, kuri veic dažādas finanšu darbības. Līdz turpmākai koordinācijai dalībvalstīm būtu jāspēj noteikt atbilstīgas konsolidācijas metodes, lai sasniegtu šīs direktīvas mērķi.
- (60) Dalībvalstīm jābūt tiesīgām atteikt vai atsaukt bankas atļauju gadījumos, kad tās uzskata, ka atsevišķas grupas struktūras ir nepiemērotas banku darbības veikšanai, jo īpaši tāpēc, ka šādas struktūras nevar efektīvi uzraudzīt. Šajā sakarā, lai nodrošinātu kredītiestāžu atbilstīgu un pareizu pārvaldību, kompetentajām iestādēm jāpiešķir nepieciešamās pilnvaras.
- (61) Lai kāpinātu iekšējā banku pakalpojumu tirgus efektivitāti un lai Kopienas pilsoņiem nodrošinātu atbilstošu pārredzamības līmeni, nepieciešams nodrošināt, ka kompetentās iestādes publisko informāciju par šīs direktīvas īstenošanas veidiem tā, lai būtu iespējams izdarīt pamatotus salīdzinājumus.
- (62) Lai stiprinātu tirgus disciplīnu un mudinātu kredītiestādes uzlabot to tirgus stratēģiju, riska kontroli un iekšējās vadības organizāciju, kredītiestādēm jānodrošina atbilstoša publiska informācijas sniegšana.
- (63) Tādu problēmu risināšanai, kuras saistītas ar jautājumiem, uz kuriem attiecas šī direktīva, kā arī citas direktīvas par kredītiestāžu darbību, vajadzīga kompetento iestāžu un Komisijas sadarbība, jo īpaši ja to veic ciešākas koordinācijas nolūkā.
- (64) Šīs direktīvas īstenošanai vajadzīgie pasākumi būtu jāpieņem saskaņā ar Padomes Lēmumu 1999/468/EK (1999. gada 28. jūnijs), ar ko nosaka Komisijai piešķirto ieviešanas pilnvaru īstenošanas kārtību ⁽¹⁾.

⁽¹⁾ OV L 184, 17.7.1999., 23. lpp.

- (65) Eiropas Parlaments savā 2002. gada 5. februāra Rezolūcijā par finanšu pakalpojumus reglamentējošo tiesību aktu ieviešanu ⁽¹⁾ pieprasīja, lai Eiropas Parlamentam un Padomei būtu vienlīdzīgas iespējas uzraudzīt to, kā Komisija īsteno savas izpildpilnvaras, lai tādējādi atspoguļotu Līguma 251. pantā paredzētās Eiropas Parlamenta likumdošanas pilnvaras. Svinīgā paziņojumā, ko Komisijas priekšsēdētājs tajā pašā dienā sniedza Eiropas Parlamentā, Komisija atbalstīja šo prasību. 2002. gada 11. decembrī Komisija ierosināja grozījumus Lēmumā 1999/468/EK un pēc tam 2004. gada 22. aprīlī iesniedza grozītu priekšlikumu. Eiropas Parlaments neuzskata, ka šis priekšlikums nodrošina tā likumdošanas prerogatīvas. Eiropas Parlaments uzskata, ka Eiropas Parlamentam un Padomei vajadzētu būt iespējai noteiktā termiņā izvērtēt Komisijai piešķirtās īstenošanas pilnvaras. Tādēļ ir lietderīgi ierobežot termiņu, kurā Komisija var pieņemt īstenošanas pasākumus.
- (66) Pēc grozījumu un īstenošanas pasākumu projekta pirmās nosūtīšanas Eiropas Parlamentam vajadzētu būt trīs mēnešiem to izskatīšanai un atzinuma sniegšanai. Tomēr steidzamos un attiecīgi pamatotos gadījumos vajadzētu būt iespējai šo termiņu saīsināt. Ja minētajā termiņā Eiropas Parlaments pieņem rezolūciju, Komisijai būtu jāpārskata grozījumu vai pasākumu projekts.
- (67) Lai novērstu traucējumus tirgus darbībā un nodrošinātu nepārtrauktību visiem pašu kapitāla līmeņiem, ir lietderīgi paredzēt īpašus pārejas pasākumus.
- (68) Ņemot vērā ar obligātajām kapitāla prasībām saistīto riska jutīgumu, ir vēlams regulāri sekot tam, vai tām ir būtisks ietekme uz ekonomisko ciklu. Komisija, ņemot vērā Eiropas Centrālās bankas ierosinājumus, ziņo par šiem jautājumiem Eiropas Parlamentam un Padomei.
- (69) Būtu jāaskaņo arī pasākumi, kas vajadzīgi likviditātes riska uzraudzībai.
- (70) Šī direktīva respektē pamattiesības un ievēro principus, kas jo īpaši ir atzīti Eiropas Savienības Pamattiesību hartā kā Kopienas tiesību vispārīgie principi.
- (71) Pienākums transponēt šo direktīvu valstu tiesību aktos būtu jāattiecina vienīgi uz tiem noteikumiem, kuros ir būtiskas izmaiņas, salīdzinot ar iepriekšējām direktīvām. Pienākumu transponēt nemainītos noteikumus paredz iepriekšējās direktīvas.
- (72) Šī direktīva nedrīkstētu kavēt dalībvalstu pienākumu izpildi attiecībā uz termiņiem to direktīvu transponēšanai attiecīgo valstu tiesību aktos, kuras paredzētas XIII pielikuma B daļā.

⁽¹⁾ OV C 284 E, 21.11.2002., 115. lpp.

IR PIEŅĒMUŠI ŠO DIREKTĪVU.

SATURS

I SADAĻA	PRIEKŠMETS, DARBĪBAS JOMA UN DEFINĪCIJAS
II SADAĻA	PRASĪBAS ATTIECĪBĀ UZ PIEKĻUVI KREDĪTIESTĀŽU DARBĪBAS SĀKŠANAI UN VEIKŠANAI
III SADAĻA	NOTEIKUMI PAR UZŅĒMĒJDARBĪBAS VEIKŠANAS BRĪVĪBU UN PAKALPOJUMU SNIEGŠANAS BRĪVĪBU
1. iedaļa	Kredītiestādes
2. iedaļa	Finanšu iestādes
3. iedaļa	Uzņēmējdarbības veikšanas tiesību īstenošana
4. iedaļa	Pakalpojumu sniegšanas brīvības īstenošana
5. iedaļa	Uzņēmējas dalībvalsts kompetento iestāžu pilnvaras
IV SADAĻA	ATTIECĪBAS AR TREŠĀM VALSTĪM
1. iedaļa	Paziņošana par trešo valstu uzņēmumiem un nosacījumi piekļūšanai šo valstu tirgiem
2. iedaļa	Sadarbība ar trešo valstu kompetentajām iestādēm konsolidētas uzraudzības jomā
V SADAĻA	KONSULTATĪVAS UZRAUDZĪBAS UN INFORMĀCIJAS SNIEGŠANAS PRINCIPI UN TEHNISKIE INSTRUMENTI
1. NODAĻA	KONSULTATĪVAS UZRAUDZĪBAS PRINCIPI
1. iedaļa	Izcelsmes dalībvalsts un uzņēmējas dalībvalsts kompetence
2. iedaļa	Informācijas apmaiņa un dienesta noslēpums
3. iedaļa	Par gada pārskatu un konsolidēto pārskatu juridisko pārraudzību atbildīgo personu pienākumi
4. iedaļa	Pilnvaras noteikt sankcijas un tiesības griezties tiesās
2. NODAĻA	KONSULTATĪVAS UZRAUDZĪBAS TEHNISKIE INSTRUMENTI
1. iedaļa	Pašu kapitāls
2. iedaļa	Uzkrājumi pret riskiem
1. apakšiedaļa	Piemērošanas līmenis
2. apakšiedaļa	Prasību aprēķināšana
3. apakšiedaļa	Pašu kapitāla minimālais līmenis

3. iedaļa	Pašu kapitāla minimālās prasības attiecībā uz kredītrisku
1. apakšiedaļa	Standartizētā pieeja
2. apakšiedaļa	Uz iekšējiem reitingiem balstītā pieeja
3. apakšiedaļa	Kredītriska mazināšana
4. apakšiedaļa	Pārvēršana vērtspapīros
4. iedaļa	Operacionālā riska minimālās pašu kapitāla prasības
5. iedaļa	Lieli riska darījumi
6. iedaļa	Būtiska līdzdalība ārpus finanšu nozares
3. NODAĻA	KREDĪTIESTĀŽU NOVĒRTĒŠANAS PROCESS
4. NODAĻA	UZRAUDZĪBA UN INFORMĀCIJAS SNIEGŠANA, KO VEIC KOMPETENTĀS IESTĀDES
1. iedaļa	Uzraudzība
2. iedaļa	Informācijas sniegšana, ko veic kompetentās iestādes
5. NODAĻA	INFORMĀCIJAS SNIEGŠANA, KO VEIC KREDĪTIESTĀDES
VI SADAĻA	IZPILDPILNVARAS
VII SADAĻA	PĀREJAS UN NOBEIGUMA NOTEIKUMI
1. NODAĻA	PĀREJAS NOTEIKUMI
2. NODAĻA	NOBEIGUMA NOTEIKUMI
I PIELIKUMS	TO DARBĪBU SARAKSTS, UZ KURĀM ATTIECAS SAVSTARPĒJA ATZĪŠANA
II PIELIKUMS	ĀRPUSBILANCES POSTEŅU KLASIFIKĀCIJA
III PIELIKUMS	RĪCĪBA AR OTRĀS PUSES KREDĪTRISKU ATTIECĪBA UZ ATVASINĀTIEM INSTRUMENTIEM, REPO DARĪJUMIEM, VĒRTSPAPĪRU VAI PREČU AIZDEVUMA VAI AIZŅĒMUMA DARĪJUMIEM, ILGSTOŠA NORĒĶINA DARĪJUMIEM UN DROŠĪBAS IEMAKSU AIZDEVUMA DARĪJUMIEM
1. daļa	Definīcijas
2. daļa	Metodes izraudzīšanās
3. daļa	Tirgus vērtības metode
4. daļa	Sākotnējā riska metode
5. daļa	Standartizēta metode
6. daļa	Iekšējā modeļa metode
7. daļa	Savstarpējo prasījumu līgumiskais ieskaits
IV PIELIKUMS	ATVASINĀTO INSTRUMENTU VEIDI

V PIELIKUMS	ORGANIZĀCIJAS UN RISKU APSTRĀDES TEHNISKIE KRITĒRIJI
VI PIELIKUMS	STANDARTIZĒTĀ PIEEJA
1. daļa	Riska svērumi
2. daļa	ĀKNI atzīšana un to kredītnovērtējumu plānošana
3. daļa	ĀKNI kredītnovērtējumu izmantošana riska svērumu noteikšanai
VII PIELIKUMS	UZ IEKŠĒJIEM REITINGIEM BALSTĪTA PIEEJA
1. daļa	Riska svērtā vērtība un paredzamie zaudējumi
2. daļa	Saistību nepildīšanas varbūtība, LGD un termiņš
3. daļa	Riska darījuma vērtība
4. daļa	Minimālās prasības attiecībā uz IRB
VIII PIELIKUMS	KREDĪTRISKA MAZINĀŠANA
1. daļa	Piemērotības noteikumi
2. daļa	Minimālās prasības
3. daļa	Kredītriska mazināšanas efekta aprēķināšana
4. daļa	Termiņu nesakritības
5. daļa	Kredītriska mazināšanas kombinācijas standartizētajā pieejā
6. daļa	KRM mazināšanas groza metodes
IX PIELIKUMS	PĀRVĒRŠANA VĒRTSPAPĪROS
1. daļa	Definīcijas X pielikuma vajadzībām
2. daļa	Minimālās prasības būtiska kredītriska nodošanas atzīšanai un riska svērtā vērtības un paredzamo zaudējumu summas aprēķināšanai riska darījumos attiecībā uz pārvēršanu vērtspapīros
3. daļa	Ārējie kredītnovērtējumi
4. daļa	Aprēķināšana
X PIELIKUMS	OPERACIONĀLAIS RISKS
1. daļa	Pamatrādītāja pieeja
2. daļa	Standartizētā pieeja
3. daļa	Uzlaboto rādītāju pieejas
4. daļa	Dažādu metodoloģiju kombinētā izmantošana
5. daļa	Zaudējumu veidu klasifikācija

XI PIELIKUMS	TEHNISKIE KRITĒRIJI PĀRSKATĪŠANAI UN NOVĒRTĒŠANAI, KO VEIC KOMPETENTĀS IESTĀDES
XII PIELIKUMS	INFORMĀCIJAS SNIEGŠANAS TEHNISKIE KRITĒRIJI
1. daļa	Vispārīgie kritēriji
2. daļa	Vispārīgās prasības
3. daļa	Atbilstošās prasības īpašu instrumentu un metožu izmantošanai
XIII PIELIKUMS A daļa	ATCELTĀS DIREKTĪVAS AR TO TURPMĀKIEM GROZĪJUMIEM (kā minēts 158. pantā)
XIII PIELIKUMS B daļa	TRANSPONĒŠANAS TERMIŅI (kā minēts 158. PANTĀ)
XIV PIELIKUMS	ATBILSTĪBAS TABULA

I SADAĻA

PRIEKŠMETS, DARBĪBAS JOMA UN DEFINĪCIJAS

1. pants

1. Šī direktīva paredz noteikumus par kredītiestāžu darbības sākšanu un veikšanu, kā arī par to uzraudzību.

2. Šīs direktīvas 39. pants un V sadaļas 4. nodaļas 1. iedaļa attiecas uz finanšu kontrolāciju sabiedrībām un jauktas darbības kontrolāciju sabiedrībām, kuru galvenais birojs ir Kopienā.

3. Iestādes, uz ko saskaņā ar 2. pantu pilnībā neattiecas šī direktīva, tomēr izņemot dalībvalstu centrālās bankas, 39. panta un V sadaļas 4. nodaļas 1. iedaļas vajadzībām uzskata par finanšu iestādēm.

2. pants

Šī direktīva neattiecas uz:

- dalībvalstu centrālajām bankām,
- pasta nodaļu pārvedumu daļām,
- Beļģijā – “Institut de Réescompte et de Garantie – Herdisconting- en Waarborginstituut”,
- Dānijā – “Dansk Eksportfinansieringsfond”, “Danmarks Skibskreditfond”, “Dansk Landbrugs Realkreditfond” un “Kommune-Kredit”,
- Vācijā – “Kreditanstalt für Wiederaufbau”, uzņēmumiem, kuri saskaņā ar “Wohnungsgemeinnützigkeitsgesetz” ir atzīti par valsts mājokļu attīstības politikas struktūrām un faktiski neiesaistās banku darījumos, un uzņēmumiem, kuri saskaņā ar minēto likumu ir atzīti par bezpeļņas mājokļu attīstības uzņēmumiem,
- Grieķijā – “Ταμείο Παρακαταθηκών και Δανείων” (Tamio Parakatathikon kai Danion),
- Spānijā – “Instituto de Crédito Oficial”,
- Francijā – “Caisse des dépôts et consignations”,
- Īrijā – kredītapvienībām un kooperatīvajām sabiedrībām,
- Itālijā – “Cassa depositi e prestiti”,
- Latvijā – “krājaizdevu sabiedrības”, uzņēmumi, kas atbilstīgi Krājaizdevu sabiedrību likumam atzīti par kooperatīvajām sabiedrībām, kuras sniedz finanšu pakalpojumus vienīgi saviem biedriem,
- Lietuvā – “kredito unijos”, kas nav “Centrinė kredito unija”,
- Ungārijā – “Magyar Fejlesztési Bank Rt.” un “Magyar Export-Import Bank Rt.”,

— Nīderlandē – “Nederlandse Investeringsbank voor Ontwikkelingslanden NV”, “NV Noordelijke Ontwikkelingsmaatschappij”, “NV Industriebank Limburgs Instituut voor Ontwikkeling en Financiering” un “Overijsselse Ontwikkelingsmaatschappij NV”,

— Austrijā – uzņēmumiem, kas atzīti par valsts dzīvokļu celtniecības apvienībām, un “Österreichische Kontrollbank AG”,

— Polijā – “Spółdzielcze Kasy Oszczędnościowo – Kredytowe” un “Bank Gospodarstwa Krajowego”,

— Portugālē – “Caixas Económicas”, kas pastāvēja 1986. gada 1. janvārī, izņemot tās, kas reģistrētas kā akciju sabiedrības, un izņemot “Caixa Económica Montepio Geral”,

— Somijā – “Teollisen yhteistyön rahasto Oy/Fonden för industriellt samarbete AB” un “Finnvera Oy/Finnvera Abp”,

— Zviedrijā – “Svenska Skeppshypotekskassan”,

— Apvienotajā Karalistē – “National Savings Bank”, “Commonwealth Development Finance Company Ltd”, “Agricultural Mortgage Corporation Ltd”, “Scottish Agricultural Securities Corporation Ltd”, “Crown Agents for overseas governments and administrations”, “credit union” un “municipal banks”.

3. pants

1. Vienu vai vairākas kredītiestādes, kas darbojas vienā un tajā pašā dalībvalstī un kas 1977. gada 15. decembrī bija pastāvīgi saistītas ar kādu galveno iestādi, kura tās uzrauga un kura veic uzņēmējdarbību tajā pašā dalībvalstī, var atbrīvot no prasībām, kas noteiktas 7. pantā un 11. panta 1. punktā, ja ne vēlāk kā 1979. gada 15. decembrī attiecīgās valsts tiesību akti paredzēja, ka:

- a) galvenā iestāde un ar to saistītās iestādes ir solidāri atbildīgas par savām saistībām vai ka galvenā iestāde pilnībā garantē tās saistīto iestāžu saistības;
- b) galvenās iestādes un visu saistīto iestāžu maksātspēju un likviditāti uzrauga kā vienotam veselumam, pamatojoties uz konsolidētiem pārskatiem; un
- c) galvenās iestādes vadība ir pilnvarota dot rīkojumus saistīto iestāžu vadībai.

Kredītiestādes, kas darbojas vietējā mērogā un kas pēc 1977. gada 15. decembra kļūst par iestādi, kura ir pastāvīgi saistīta ar kādu galveno iestādi šā punkta pirmās daļas nozīmē, var izmantot minētajā daļā paredzētās priekšrocības, ja tās ir tikai ar šo galveno iestādi saistītu iestāžu tīkla papildinājums.

Attiecībā uz kredītiestādēm, kas nav tādas kredītiestādes, kuras izveidotas reģionos, kas nesen atgūti no jūras, vai kuras radušās, sadaloties vai apvienojoties iestādēm, kas ir atkarīgas no galvenās

iestādes vai tai pakļautas, Komisija var saskaņā ar 151. panta 2. punktā minēto procedūru paredzēt papildu noteikumus šā punkta otrās daļas piemērošanai, tostarp pirmajā daļā noteikto atbrīvojumu atsaukumu, ja tā atzīst, ka jaunu tādu iestāžu piesaistīšana, kurām šā punkta otrajā daļā noteiktie pasākumi rada priekšrocības, var negatīvi ietekmēt konkurenci.

2. Šā panta 1. punkta pirmajā daļā minētajai kredītiestādei var nepiemērot arī 9. un 10. panta un V sadaļas 2. nodaļas 2., 3., 4., 5. un 6. iedaļas un 3. nodaļas noteikumus, ja – neatkarīgi no minēto noteikumu piemērojuma attiecīgajai galvenajai iestādei – uz šo galveno iestādi un tās saistītajām iestādēm minētie noteikumi attiecas kā uz vienotu veselumu.

Atbrīvojuma gadījumos 16., 23., 24. un 25. pantu, 26. panta 1. līdz 3. punktu un 28. līdz 37. pantu piemēro attiecīgajai galvenajai iestādei un tās saistītajām iestādēm kā vienotam veselumam.

4. pants

Šajā direktīvā piemēro šādas definīcijas:

1) “kredītiestāde” ir:

- a) uzņēmums, kura uzņēmējdarbība ir noguldījumu vai citu atmaksājamo līdzekļu pieņemšana no sabiedrības un kredītu piešķiršana uz sava rēķina; vai
- b) elektroniskās naudas iestāde Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 2000/46/EK ⁽¹⁾ nozīmē;

2) “atļauja” ir jebkādas formas dokuments, ko izdod attiecīgās iestādes un kas dod tiesības veikt kredītiestādes uzņēmējdarbību;

3) “filiāle” ir uzņēmējdarbības vieta, kas ir kredītiestādes juridiski atkarīga daļa un kur tieši veic visus vai dažus darījumus, kuri raksturīgi kredītiestāžu uzņēmējdarbībai;

4) “kompetentas iestādes” ir valsts iestādes, kuras ar normatīvajiem aktiem ir pilnvarotas uzraudzīt kredītiestādes;

5) “finanšu iestāde” ir uzņēmums, kurš nav kredītiestāde un kura galvenā darbība ir līdzdalības iegūšana vai viena vai vairākas no I pielikuma 2. līdz 12. punktā uzskaitītajām darbībām;

6) “iestādes” V sadaļas 2. nodaļas 2. un 3. iedaļas nolūkos ir iestādes, kā tās definētas Direktīvas 2006/49/EK 3. panta 1. punkta c) apakšpunktā;

⁽¹⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2000/46/EK (2000. gada 18. septembris) par elektroniskās naudas iestāžu darbības sākšanu, veikšanu un konsultatīvu uzraudzību (OV L 275, 27.10.2000., 39. lpp.).

7) “izcelsmes dalībvalsts” ir dalībvalsts, kur kredītiestādei ir piešķirta atļauja saskaņā ar 6. līdz 9. pantu un 11. līdz 14. pantu;

8) “uzņēmēja dalībvalsts” ir dalībvalsts, kur kredītiestādei ir filiāle vai kur tā sniedz pakalpojumus;

9) “kontrolē” ir mātesuzņēmuma un meitasuzņēmuma attiecības, kā tās definētas Direktīvas 83/349/EEK 1. pantā, vai līdzīgas attiecības starp kādu fizisku vai juridisku personu un uzņēmumu;

10) “līdzdalība” 57. panta o) un p) punkta, 71. līdz 73. panta un V sadaļas 4. nodaļas nolūkos ir līdzdalība, kā tā definēta 17. panta pirmajā teikumā Padomes Ceturtajā direktīvā 78/660/EEK (1978. gada 25. jūlijs), kas attiecas uz noteiktu veidu sabiedrību gada pārskatiem ⁽²⁾, vai fakts, ka kādā uzņēmumā tieši vai netieši pieder 20 % vai vairāk balsstiesību vai kapitāla;

11) “būtiska līdzdalība” ir tāda tieša vai netieša līdzdalība uzņēmumā, kura ir 10 % vai vairāk no kapitāla vai balsstiesībām vai kura ļauj ievērojami ietekmēt attiecīgā uzņēmuma vadību;

12) “mātesuzņēmums” ir:

- a) mātesuzņēmums, kā tas definēts Direktīvas 83/349/EEK 1. un 2. pantā; vai
- b) šīs direktīvas 71. līdz 73. panta, V sadaļas 2. nodaļas, 5. iedaļas un 4. nodaļas nolūkos – mātesuzņēmums Direktīvas 83/349/EEK 1. panta 1. punkta nozīmē un ikviens uzņēmums, kam pēc kompetentu iestāžu atzinuma faktiski ir dominējoša ietekme citā uzņēmumā;

13) “meitasuzņēmums” ir:

- a) meitasuzņēmums, kā tas definēts Direktīvas 83/349/EEK 1. un 2. pantā; vai
- b) šīs direktīvas 71. līdz 73. panta, V sadaļas 2. nodaļas, 5. iedaļas un 4. nodaļas nolūkos – meitasuzņēmums Direktīvas 83/349/EEK 1. panta 1. punkta nozīmē un ikviens uzņēmums, kurā kādam mātesuzņēmumam pēc kompetentu iestāžu atzinuma faktiski ir dominējoša ietekme.

⁽²⁾ OV L 222, 14.8.1978., 11. lpp. Direktīvā jaunākie grozījumi izdarīti ar Direktīvu 2003/51/EK.

- Visi meitasuzņēmuma meitasuzņēmumi arī tiek uzskatīti par to sākotnējā mātesuzņēmuma meitasuzņēmumiem;
- 14) “mātesuzņēmums, kas ir kredītiestāde dalībvalstī” ir kredītiestāde, kuras meitasuzņēmums ir kredītiestāde vai finanšu iestāde vai kurai ir līdzdalība šādā iestādē, un kura pati nav meitasuzņēmums citai tajā pašā dalībvalstī reģistrētai kredītiestādei vai šajā dalībvalstī izveidotai finanšu kontrolāciju sabiedrībai;
- 15) “mātesuzņēmums, kas ir finanšu kontrolāciju sabiedrība dalībvalstī” ir finanšu kontrolāciju sabiedrība, kas pati nav meitasuzņēmums kredītiestādei, kam piešķirta atļauja tajā pašā dalībvalstī, vai šajā dalībvalstī izveidotai finanšu kontrolāciju sabiedrībai;
- 16) “ES mātesuzņēmums, kas ir kredītiestāde” ir mātesuzņēmums, kas ir kredītiestāde dalībvalstī un kas nav meitasuzņēmums citai kredītiestādei, kam piešķirta atļauja kādā dalībvalstī, vai jebkurā dalībvalstī izveidotai finanšu kontrolāciju sabiedrībai.
- 17) “ES mātesuzņēmums, kas ir finanšu kontrolāciju sabiedrība” ir mātesuzņēmums, kas ir finanšu kontrolāciju sabiedrība un kas nav meitasuzņēmums kredītiestādei, kam atļauja piešķirta kādā dalībvalstī, vai jebkurā dalībvalstī izveidotai finanšu kontrolāciju sabiedrībai.
- 18) “publiskas struktūras” ir nekomerciālas pārvaldes iestādes, kuras ir pakļautas centrālām valdībām, reģionu valdībām vai pašvaldībām, vai iestādēm, kas pēc kompetento iestāžu atzinuma pilda tādus pašus uzdevumus kā reģionālās un vietējās iestādes, vai bezpeļņas uzņēmumi, kuri pieder centrālām valdībām un kuriem ir skaidri noteiktas garantijas, un tās var ietvert pašpārvaldes struktūras, ko reglamentē tiesību akti un kas ir valsts uzraudzībā;
- 19) “finanšu kontrolāciju sabiedrība” ir finanšu iestāde, kuras meitasuzņēmumi ir vienīgi vai galvenokārt kredītiestādes vai finanšu iestādes, no kurām vismaz viena ir kredītiestāde, un kura nav jaukta finanšu kontrolāciju sabiedrība Direktīvas 2002/87/EK ⁽¹⁾ 2. panta 15. punkta nozīmē;
- 20) “jauktas darbības kontrolāciju sabiedrība” ir mātesuzņēmums, kas nav finanšu kontrolāciju sabiedrība, kredītiestāde vai jaukta finanšu kontrolāciju sabiedrība Direktīvas 2002/87/EK 2. panta 15. punkta nozīmē, starp kuras meitasuzņēmumiem ir vismaz viena kredītiestāde;
- 21) “pakalpojumu palīguzņēmums” ir uzņēmums, kura galvenā darbība ir nekustamā īpašuma iegūšana īpašumā vai pārvaldīšana, datu apstrādes pakalpojumu vadība vai jebkāda cita līdzīga darbība, kas papildina vienas vai vairāku kredītiestāžu galveno darbību;
- 22) “operacionālais risks” ir zaudējumu risks, ko rada nepiemērotas vai kļūdainas iekšējās procedūras, cilvēki un sistēmas vai ārēji notikumi, un tas ietver juridisku risku;
- 23) “centrālās bankas” ietver arī Eiropas Centrālo banku, ja vien nav norādīts citādi;
- 24) “pasliktināšanās risks” ir risks, ka debitora parāds var samazināties par naudas kredītu vai citā veidā piešķirto kredītu debitoram;
- 25) “saistību nepildīšanas varbūtība” ir varbūtība, ka darījuma partneris nepildīs savas saistības gada laikā;
- 26) “zaudējumi” V sadaļas 2. iedaļas 3. nodaļas izpratnē ir ekonomiski zaudējumi, tostarp faktiskais vērtības zudums, un faktiskas tiešās un netiešās izmaksas, kas saistītas ar atgūstamo instrumentu;
- 27) “zaudējumi, kas var rasties saistību nepildīšanas gadījumā (LGD)” ir riska darījuma zaudējumu attiecība pret nenokārtajām saistībām uz brīdi, kad pārtraukta saistību izpilde;
- 28) “konversijas koeficients” ir pagaidām neizmantotas saistību summas, kas tiks izsniegta un neatmaksāta saistību nepildīšanas brīdī, attiecība pret pagaidām neizmantotu saistību summu. Saistību summu nosaka ieteiktais limits, ja vien neieteiktais limits nav augstāks;
- 29) “paredzami zaudējumi (PZ)” V sadaļas 2. iedaļas 3. nodaļas izpratnē ir attiecība starp summu, kuras zaudējums riska darījumā ir paredzams gadījumā, ja darījuma partneris nepilda savas saistības, vai gadījumā, ja pasliktināšanās pārsniedz vienu gadu, un neatmaksātā parāda summu saistību nepildīšanas brīdī;
- 30) “kreditriskā mazināšana” ir metode, ko kredītiestāde izmanto, lai mazinātu kreditrisku, kas saistīts ar riska darījumu vai riska darījumiem, kuros ir iesaistīta kredītiestāde;
- 31) “fondētā kredīta aizsardzība” ir kreditriskā mazināšanas metode, kur kredītiestādes riska darījuma kreditriskā samazinājums tiek panākts ar kredītiestādes tiesībām gadījumā, ja darījuma partneris nepilda savas saistības vai darījumu partneri skar citi norādīti kredīta notikumi, likvidēt, panākt nodošanu un vai atsavināšanu, vai paturēt noteiktus aktīvus, vai samazināt riska darījuma summu par summu, vai aizstāt to ar šādu summu, kas ir starpība starp riska darījuma summu un summu prasībai pret kredītiestādi;

⁽¹⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2002/87/EK (2002. gada 16. decembris) par papildu uzraudzību kredītiestādēm, apdrošināšanas uzņēmumiem un ieguldījumu sabiedrībām finanšu konglomerātos un par grozījumiem Padomes Direktīvās 73/239/EEK, 79/267/EEK, 92/49/EEK un 93/22EEK, kā arī Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvās 98/78/EK un 2000/12/EK (OV L 35, 11.2.2003., 1. lpp.). Direktīvā grozījumi izdarīti ar Direktīvu 2005/1/EK.

- 32) “nefondētā kredīta aizsardzība” ir riska mazināšanas metode, kur kredītiestādes riska darījuma kredītriska samazinājums tiek panākts, trešajai personai uzņemoties nomaksāt summu aizņēmēja saistību nepildīšanas gadījumā vai citu norādītu kredīta notikumu gadījumos;
- 33) “repo darījums” ir jebkurš darījums, ko regulē līgums, kas saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 2006/49/EK 3. panta 1. punkta m) apakšpunktu ir definēts kā “atpirkuma līgums” vai “atpakaļpirkuma līgums”;
- 34) “vērtspapīru vai preču aizdevuma vai aizņēmuma darījums” ir jebkurš darījums, kas saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 2006/49/EK 3. panta 1. punkta n) apakšpunktu ir definēts kā “vērtspapīru vai preču aizdevums” vai “vērtspapīru vai preču aizņēmums”;
- 35) “naudai pielīdzināmais instruments” ir aizdevējas kredītiestādes izdots noguldījumu sertifikāts vai līdzīgs instruments;
- 36) “pārvešana vērtspapīros” ir darījums vai shēma, ar ko atsevišķos laidienos sadala kredītrisku, kurš saistīts ar riska darījumu vai ar riska darījumu portfeli, un kam ir šādas pazīmes:
- a) darījuma vai shēmas maksājumi ir atkarīgi no riska darījuma vai riska darījumu portfeļa saistību izpildes; un
 - b) laidienā iedalījums nosaka zaudējumu sadali darījuma vai shēmas termiņa laikā;
- 37) “tradicionāla pārvešana vērtspapīros” ir pārvešana vērtspapīros, kas ietver vērtspapīros pārvešamo riska darījumu ekonomisku nodošanu īpašam nolūkam izveidotai struktūrai, kura paredzēta pārvešanas vērtspapīros nolūkiem un emitē vērtspapīrus. To veic, pārņemot no iniciatoras kredītiestādes īpašuma tiesības uz vērtspapīros pārvešamajiem riska darījumiem vai ar pakārtotu dalību. Emitētie vērtspapīri neuzliek maksājuma saistības iniciatorei kredītiestādei;
- 38) “sintētiskā pārvešana vērtspapīros” ir pārvešana vērtspapīros, kurā laidieniem izmanto kredītu atvasinātos instrumentus vai galvojumus, un riska darījumu portfelis paliek iniciatoras kredītiestādes bilancē;
- 39) “laidiens” ir ar līgumu noteikts kredītriska segments, kas saistīts ar riska darījumu vai vairākiem riska darījumiem, kur pozīcija šajā segmentā satur lielāku vai mazāku kredīta zaudējumu risku nekā pozīcija ar tādu pašu summu citos segmentos, neņemot vērā kredīta aizsardzību, ko nodrošina trešās personas pozīciju turētājiem šajā segmentā vai citos segmentos;
- 40) “pārvešanas vērtspapīros pozīcija” ir riska darījums ar pārvešanu vērtspapīros;
- 41) “iniciators” ir:
- a) juridiska persona, kas pati vai ar saistītu juridisku personu starpniecību, tieši vai netieši, ir saistīta ar sākotnējo līgumu, kas uzliek saistības vai potenciālas saistības debitoram vai potenciālajam debitoram un kas kļūst par pārvešanai vērtspapīros pakļauto riska darījumu; vai
 - b) juridiska persona, kas iegādājas trešās personas riska darījumus, atspoguļo tos savā bilancē un pēc tam veic to pārvešanu vērtspapīros;
- 42) “sponsors” ir kredītiestāde, kas nav iniciatore kredītiestāde un kas izveido un pārvalda ar aktīviem segtu vērtspapīru komercprogrammu vai citu pārvešanas vērtspapīros shēmu, kur riska darījumi tiek iepirkti no trešām juridiskām personām;
- 43) “kredīta kvalitātes uzlabošana” ir līguma noteikumi, ar kuriem uzlabo pārvešanas vērtspapīros pozīcijas kredīta kvalitāti, salīdzinājumā ar stāvokli, kāds būtu bijis, ja šādi uzlabojumi netiktu veikti, tostarp arī tādus uzlabojumus, ko nodrošina pārvešanas vērtspapīros jaunāki laidieni vai cita veida kredīta aizsardzība;
- 44) “īpašam nolūkam izveidota struktūra, kas veic pārvešanu vērtspapīros (SSPE)” ir trasta sabiedrība vai cita juridiska persona, kas nav kredītiestāde un kas ir izveidota, lai veiktu pārvešanu vērtspapīros vai vairākus pārvešanas vērtspapīros darījumus; tās darbība ir ierobežota ar šim mērķim piemērotajiem pasākumiem, tās struktūra nodrošina SSPE saistību nošķiršanu no iniciatoras kredītiestādes saistībām; tās daļu turētājiem ir tiesības iejākt vai mainīt šīs daļas bez ierobežojumiem;
- 45) “saistītu klientu grupa” ir:
- a) divas vai vairāk fiziskās vai juridiskās personas, kas – ja vien nav norādīts citādi – rada vienu risku, jo viena no tām tieši vai netieši kontrolē otru personu vai pārējās personas; vai
 - b) divas vai vairāk fiziskās vai juridiskās personas, kuras cita citu nekontrolē, kā noteikts a) apakšpunktā, bet kuras ir uzskatāmas par tādām, kas veido vienu risku, jo tās ir savstarpēji saistītas tā, ka gadījumā, ja vienai no tām rastos finansiālas grūtības, otrai vai visām pārējām varētu būt atmaksāšanas grūtības;
- 46) “ciešas saiknes” ir stāvoklis, kad starp divām vai vairāk fiziskajām vai juridiskajām personām pastāv kāda no šīm saiknēm:
- a) līdzdalība, kas ir īpašumtiesības – tiešas vai kontroles veidā – uz vismaz 20 % no uzņēmuma balsstiesībām vai kapitāla;
 - b) kontrole; vai
 - c) fakts, ka abas vai visas personas ar vienu un to pašu trešo personu saista kontroles attiecības;
- a) juridiska persona, kas pati vai ar saistītu juridisku personu starpniecību, tieši vai netieši, ir saistīta ar

47) "atzītas biržas" ir kompetento iestāžu atzītas biržas, kas atbilst šādiem nosacījumiem:

- a) tās darbojas regulāri;
- b) tām ir noteikumi, kurus paredzējušas vai apstiprinājušas biržas izcelsmes valsts attiecīgās iestādes un kuri definē biržas darbības nosacījumus, nosacījumus, saskaņā ar kuriem var piekļūt biržai, kā arī līgumiem izvirzītus nosacījumus, kuru izpilde dod tiesības faktiski slēgt darījumus biržā par šiem līgumiem; un
- c) tām ir klīringa sistēma, saskaņā ar kuru uz IV pielikumā uzskaitītajiem līgumiem attiecas normatīvi dienas drošības depozītu jomā, kuri pēc kompetento iestāžu uzskata nodrošina atbilstīgu aizsardzību.

5. pants

Personām vai uzņēmumiem, kas nav kredītiestādes, dalībvalstis liedz pieņemt noguldījumus vai citus atmaksājamus līdzekļus no plašas sabiedrības.

Šā panta pirmā daļa neattiecas uz noguldījumu vai citu atmaksājamo līdzekļu pieņemšanu, ko veic dalībvalstis, dalībvalstu reģionālās valdības vai pašvaldības, vai starptautiskās publiskās organizācijas, kurās viena vai vairākas dalībvalstis ir locekles, vai uz gadījumiem, kas nepārprotami paredzēti kādas valsts vai Kopienas tiesību aktos, ja uz šīm darbībām attiecas noteikumi un kontrole, kas paredz noguldītāju un ieguldītāju aizsardzību un ko piemēro minētajos gadījumos.

II SADAĻA

PRASĪBAS ATTIECĪBĀ UZ PIEKĻUVI KREDĪTIESTĀŽU DARBĪBAS SĀKŠANAI UN VEIKŠANAI

6. pants

Dalībvalstis prasa, lai kredītiestādes pirms darbības sākšanas saņemtu atļauju. Neskarot 7. līdz 12. pantu, dalībvalstis nosaka prasības attiecībā uz šādu atļauju piešķiršanu un paziņo tās Komisijai.

7. pants

Dalībvalstis prasa, lai kopā ar atļaujas pieteikumu iesniedz darbības programmu, kurā cita starpā izklāstīti paredzētās uzņēmējdarbības veidi un kredītiestādes organizatoriskā struktūra.

8. pants

Dalībvalstis nedrīkst prasīt, lai atļaujas pieteikumus izskatītu saskaņā ar tirgus ekonomiskajām vajadzībām.

9. pants

1. Neskarot citus valsts tiesību aktos paredzētus vispārējus nosacījumus, kompetentās iestādes nepiešķir atļauju, ja kredītiestādei nav atsevišķa pašu kapitāla vai ja sākumkapitāls ir mazāks par EUR 5 miljoniem.

"Sākumkapitāls" ir kapitāls un rezerves, kā noteikts 57. panta a) un b) punktā.

Dalībvalstis var paredzēt, ka kredītiestādes, kuras neatbilst nosacījumam par atsevišķu pašu kapitālu un kuras pastāvēja 1979. gada 15. decembrī, var turpināt savu uzņēmējdarbību. Tās var atbrīvot šādas kredītiestādes no pienākuma pildīt 11. panta 1. punkta pirmajā daļā paredzēto prasību.

2. Ievērojot turpmāk paredzētos nosacījumus, dalībvalstis var piešķirt atļauju īpašu kategoriju kredītiestādēm, kuru sākumkapitāls ir mazāks par 1. punktā noteikto:

- a) sākumkapitāls nav mazāks par EUR 1 miljonu;
- b) attiecīgās dalībvalstis paziņo Komisijai iemeslus, kāpēc tās izmanto šo iespēju; un
- c) 14. pantā minētajā sarakstā īpaši atzīmē visu to kredītiestāžu nosaukumus, kurām nav 1. punktā noteiktā minimālā kapitāla.

10. pants

1. Kredītiestādes pašu kapitāls nedrīkst būt mazāks par sākumkapitāla apjomu, kāds atļaujas piešķiršanas laikā prasīts saskaņā ar 9. pantu.

2. Dalībvalstis var paredzēt, ka darbību drīkst turpināt kredītiestādes, kuras jau pastāvēja 1993. gada 1. janvārī un kuru pašu kapitāls nesasniedz līmeni, kas attiecībā uz sākumkapitālu noteikts 9. pantā. Tādā gadījumā šo kredītiestāžu pašu kapitāls nedrīkst būt mazāks par lielāko apjomu, kāds sasniegts laikposmā no 1989. gada 22. decembra.

3. Ja tādas kredītiestādes kontroli, kura atbilst 2. punktā minētajai kategorijai, iegūst fiziskā vai juridiskā persona, kas nav persona, kura to kontrolēja iepriekš, šīs kredītiestādes pašu kapitāls saglabājas vismaz līmenī, kāds attiecībā uz sākumkapitālu norādīts 9. pantā.

4. Noteiktos īpašos apstākļos un ar kompetento iestāžu piekrišanu gadījumos, kad apvienojas divas vai vairāk kredītiestādes, kas atbilst 2. punktā minētajai kategorijai, apvienošanās iznākumā izveidotās kredītiestādes pašu kapitāls nedrīkst būt mazāks par apvienoto kredītiestāžu pašu kapitāla summu apvienošanās laikā, kamēr nav sasniegti attiecīgie 9. pantā norādītie līmeņi.

5. Ja 1., 2. un 4. punktā minētajos gadījumos pašu kapitāls samazinās, kompetentās iestādes var, ja apstākļi to pamato, dot

kreditīestādēm ierobežotu laiku, lai labotu stāvokli vai izbeigtu darbību.

11. pants

1. Kompetentās iestādes piešķir kreditīestādei atļauju vienīgi tad, ja kreditīestādes uzņēmējdarbību faktiski pārvalda vismaz divas personas.

Tās nepiešķir atļauju, ja šīm personām nav pietiekami labas reputācijas vai pietiekamas pieredzes šādu pienākumu veikšanai.

2. Visas dalībvalstis prasa, lai:

- a) ikvienai kreditīestādei, kas ir juridiskā persona un kam saskaņā ar attiecīgās valsts tiesību aktiem ir juridiskā adrese, galvenais birojs atrastos tajā pašā dalībvalstī, kur ir tās juridiskā adrese; un
- b) ikvienai citai kreditīestādei galvenie biroji atrastos dalībvalstī, kas tai piešķirusi atļauju un kur tā faktiski darbojas.

12. pants

1. Kompetentās iestādes nepiešķir atļauju sākt kreditīestādes darbību, ja vien nav informētas par tiešu vai netiešu akcionāru vai dalībnieku identitāti, fiziskām vai juridiskām personām, kurām ir būtiska līdzdalība, un par šīs līdzdalības apjomu.

Šā panta kontekstā nosakot būtisku līdzdalību, ņem vērā balsstiesības, kas paredzētas 92. pantā Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvā 2001/34/EK (2001. gada 28. maijs) par vērtspapīru iekļaušanu fondu biržas oficiālajā sarakstā un par informāciju, kas jāpublicē par tādiem vērtspapīriem ⁽¹⁾

2. Kompetentās iestādes nepiešķir atļauju, ja, ņemot vērā vajadzību nodrošināt kreditīestādes pareizu un piesardzīgu vadību, tās nav pārliecinātas par akcionāru vai dalībnieku piemērotību.

3. Ja starp kreditīestādi un citām fiziskajām vai juridiskajām personām pastāv ciešas saiknes, kompetentās iestādes atļauju piešķir vienīgi tad, ja šīs saiknes tām netraucē efektīvi īstenot uzraudzības funkcijas.

Tāpat kompetentās iestādes nepiešķir atļauju tad, ja kādas trešās valsts normatīvie un administratīvie akti, kas reglamentē vienu vai vairākas fiziskās vai juridiskās personas, ar kurām kreditīestādei ir ciešas saiknes, vai šo normatīvo un administratīvo aktu piemērošanas grūtības traucē tām efektīvi īstenot uzraudzības funkcijas.

⁽¹⁾ OV L 184, 6.7.2001., 1. lpp. Direktīvā jaunākie grozījumi izdarīti ar Direktīvu 2005/1/EK.

Kompetentās iestādes prasa, lai kreditīestādes tām sniegtu ziņas, kas vajadzīgas, lai nepārtraukti uzraudzītu atbilstību šajā punktā minētajiem nosacījumiem.

13. pants

Pieņemot lēmumu nepiešķirt atļauju, vienmēr sniedz pamatojumu, un pieteikuma iesniedzējam par to paziņo sešos mēnešos no pieteikuma saņemšanas vai, ja pieteikums nav pilnīgs, sešos mēnešos pēc tam, kad pieteikuma iesniedzējs ir nosūtījis informāciju, kas vajadzīga lēmuma pieņemšanai. Jebkurā gadījumā lēmumu pieņem 12 mēnešos no pieteikuma saņemšanas.

14. pants

Visas atļaujas dara zināmas Komisijai.

Visu to kreditīestāžu nosaukumus, kurām ir piešķirtas atļaujas, iekļauj sarakstā. Komisija šo sarakstu publicē Eiropas Savienības Oficiālajā Vēstnesī un regulāri atjaunina.

15. pants

1. Pirms atļaujas piešķiršanas kreditīestādei kompetentā iestāde apspriežas ar otras attiecīgās dalībvalsts kompetentajām iestādēm, ja:

- a) attiecīgā kreditīestāde ir meitasuzņēmums kreditīestādei, kam atļauja piešķirta citā dalībvalstī;
- b) attiecīgā kreditīestāde ir meitasuzņēmums tādas kreditīestādes mātesuzņēmumam, kam atļauja piešķirta citā dalībvalstī; vai
- c) attiecīgo kreditīestādi kontrolē tās pašas fiziskās vai juridiskās personas, kuras kontrolē kreditīestādi, kam atļauja piešķirta citā dalībvalstī.

2. Pirms atļaujas piešķiršanas kreditīestādei kompetentā iestāde apspriežas ar attiecīgās dalībvalsts kompetento iestādi, kas ir atbildīga par apdrošināšanas uzņēmumu vai ieguldījumu sabiedrību uzraudzību, ja:

- a) attiecīgā kreditīestāde ir meitasuzņēmums apdrošināšanas uzņēmumam vai ieguldījumu sabiedrībai, kam atļauja piešķirta Kopienā;
- b) attiecīgā kreditīestāde ir meitasuzņēmums tāda apdrošināšanas uzņēmuma vai tādas ieguldījumu sabiedrības mātesuzņēmumam, kam atļauja piešķirta Kopienā; vai

- c) attiecīgo kredītiestādi kontrolē tā pati fiziskā vai juridiskā persona, kura kontrolē apdrošināšanas uzņēmumu vai ieguldījumu sabiedrību, kam atļauja piešķirta Kopienā.

galvenais birojs. Ja var rasties pārpratums, uzņēmēja dalībvalsts var prasīt, lai skaidrības labad nosaukumu papildina ar paskaidrojošiem elementiem.

3. Šā panta 1. un 2. punktā minētās attiecīgās kompetentās iestādes jo īpaši savstarpēji apspriežas, izvērtējot akcionāru piemērotību un tās pašas grupas citas vienības vadībā iesaistīto vadītāju reputāciju un pieredzi. Tās apmainās ar visu informāciju attiecībā uz akcionāru piemērotību un vadītāju reputāciju un pieredzi, kas ir svarīga kā licences piešķiršanai, tā arī nolūkā pastāvīgi izvērtēt to, kā tiek ievērota atbilstība darbības nosacījumiem.

16. pants

Uzņēmējas dalībvalstis nevar prasīt atļauju vai dotāciju kapitālu citās dalībvalstīs atļautu kredītiestāžu filiālēm. Šādu filiāļu izveidi un uzraudzību veic saskaņā ar 22. un 25. pantu, 26. panta 1. līdz 3. punktu, 29. līdz 37. pantu un 40. pantu.

17. pants

1. Kompetentās iestādes var atsaukt kredītiestādei piešķirtu atļauju vienīgi tad, ja šāda iestāde:

- a) 12 mēnešos neizmanto atļauju, skaidri atsakās no tās vai ilgāk kā sešus mēnešus nav veikusi darījumus un ja attiecīgā dalībvalsts nav noteikusi, ka šādos gadījumos atļauja zaudē spēku;
- b) ir ieguvusi atļauju, sniedzot nepatiesas ziņas vai izmantojot kādus citus nelikumīgus līdzekļus;
- c) vairs neatbilst nosacījumiem, ar kādiem atļauja piešķirta;
- d) vairs nenodrošina pietiekamu pašu kapitālu, vai arī vairs nevar paļauties, ka tā pildīs savus pienākumus pret kreditoriem, un, jo īpaši, tā vairs negarantē tai uzticēto aktīvu drošību; vai
- e) atbilst kādam no citiem gadījumiem, kuros attiecīgās valsts tiesību akti paredz atļaujas atsaukšanu.

2. Atļaujas atsaukšanu vienmēr pamato, un par to informē attiecīgās personas. Šādu atsaukšanu dara zināmu Komisijai.

18. pants

Neskarot nekādus uzņēmējas dalībvalsts noteikumus par vārda "banka", "krājbanka" vai citu banku nosaukumu lietojumu, darbības veikšanas nolūkā kredītiestādes var visā Kopienā lietot to pašu nosaukumu, ko tās lieto dalībvalstī, kurā atrodas to

19. pants

1. Dalībvalstis prasa, lai ikviena persona, kas plāno tieši vai netieši iegūt būtisku līdzdalību kādā kredītiestādē, par to vispirms informē kompetentās iestādes, darot zināmu šīs līdzdalības apjomu. Tāpat šādas personas informē kompetentās iestādes par to, vai tās plāno palielināt savu būtisko līdzdalību tiktāl, ka šīm personām piederošā balsstiesību vai kapitāla daļa sasniegtu vai pārsniegtu 20 %, 33 % vai 50 %, vai tiktāl, ka kredītiestāde kļūtu par tās meitasuzņēmumu.

Neskarot 2. punktu, kompetentās iestādes trīs mēnešos no šā punkta pirmajā un otrajā daļā paredzētā paziņojuma dienas var iebilst pret šādu plānu, ja, ņemot vērā vajadzību nodrošināt kredītiestādes pareizu un piesardzīgu vadību, tās nav pārliecinātas par attiecīgās personas piemērotību. Ja tās neiebilst pret minēto plānu, tās var noteikt galīgo termiņu tā īstenošanai.

2. Ja persona, kas plāno iegādāties 1. punktā minēto līdzdalību, ir kredītiestāde, apdrošināšanas uzņēmums vai ieguldījumu sabiedrība, kam atļauja piešķirta citā dalībvalstī, vai arī mātes-uzņēmums kredītiestādei, apdrošināšanas uzņēmumam vai ieguldījumu sabiedrībai, kam atļauja piešķirta citā dalībvalstī, vai arī fiziska vai juridiska persona, kura kontrolē kredītiestādi, apdrošināšanas uzņēmumu vai ieguldījumu sabiedrību, kam atļauja piešķirta citā dalībvalstī, un ja sakarā ar šo iegādi kredītiestāde, kur attiecīgā persona plāno iegādāties līdzdalību, kļūtu par meitasuzņēmumu vai būtu šīs personas kontrolē, par iegādes novērtējumu iepriekš apspriežas, kā paredzēts 15. pantā.

20. pants

Dalībvalstis prasa, lai ikviena fiziskā vai juridiskā persona, kas plāno tieši vai netieši atsavināt būtisku līdzdalību kredītiestādē, par to vispirms informē kompetentās iestādes, darot zināmu savas paredzamās līdzdalības apjomu. Tāpat šāda persona informē kompetentās iestādes par to, vai tā plāno samazināt savu būtisko līdzdalību tiktāl, ka šai personai piederošā balsstiesību vai kapitāla daļa kļūtu mazāka par 20 %, 33 % vai 50 %, vai tiktāl, ka kredītiestāde vairs nebūtu tās meitasuzņēmums.

21. pants

1. Kredītiestādes informē kompetentās iestādes, līdzko uzzina par katru tādu līdzdalības iegūšanu vai atsavināšanu to kapitālā,

kuras dēļ līdzdalība pārsniedz kādu no 19. panta 1. punktā un 20. pantā minētajām robežvērtībām vai kļūst mazāka par tām.

Tāpat tās vismaz reizi gadā dara kompetentajām iestādēm zināmus to akcionāru un dalībnieku vārdus, kuriem ir būtiska līdzdalība, un šīs līdzdalības apjomu, kā tas norādīts, piemēram, informācijā, ko sniedz gadskārtējā akcionāru un dalībnieku kopsapulcē vai saskaņā ar noteikumiem, kas attiecas uz biržas sarakstos iekļautiem uzņēmumiem.

2. Dalībvalstis prasa, lai gadījumā, ja 19. panta 1. punktā minēto personu ietekme var kaitēt kredītiestādes pareizai un piesardzīgai vadībai, kompetentās iestādes veic piemērotus pasākumus, lai stāvokli labotu. Šādi pasākumi var būt pavēles, sankcijas pret direktoriem un vadītājiem vai attiecīgo akcionāru vai dalībnieku akcijām vai daļām atbilstīgo balsstiesību īstenošanas apturēšana.

Līdzīgus pasākumus piemēro fiziskām un juridiskām personām, kas neizpilda pienākumu iepriekš sniegt informāciju, kā noteikts 19. panta 1. punktā.

Ja līdzdalība iegūta, neievērojot kompetento iestāžu iebildumu, dalībvalstis neatkarīgi no citām pieņemamajām sankcijām paredz atbilstīgo balsstiesību īstenošanas apturēšanu, balsojuma anulēšanu vai iespēju to anulēt.

3. Nosakot šajā pantā minēto būtisko līdzdalību un citu līmeņu līdzdalību, ņem vērā balsstiesības, kas paredzētas Direktīvas 2001/34/EK 92. pantā.

22. pants

1. Izcelsmes dalībvalsts kompetentās iestādes prasa, lai katrai kredītiestādei būtu noturīgi pārvaldības pasākumi, kas ietver skaidru organizatorisko struktūru, kurā ir precīzi definēts, pārredzams un konsekvents atbildības sadalījums, efektīvas procedūras esošo vai varbūtējo risku identificēšanai, pārvaldībai, uzraudzībai un ziņošanai un atbilstīgi iekšējās kontroles mehānismi, tostarp pareizas administratīvās un grāmatvedības procedūras.

2. Šā panta 1. punktā minētie pasākumi, procedūras un mehānismi ir visaptveroši un samērīgi ar kredītiestādes darbības raksturu, apjomu un sarežģītību. Ņem vērā V pielikumā noteiktos tehniskos kritērijus.

III SADAĻA

NOTEIKUMI PAR UZNĒMĒJDARBĪBAS VEIKŠANAS BRĪVĪBU UN PAKALPOJUMU SNIEGŠANAS BRĪVĪBU

1. iedaļa

Kredītiestādes

23. pants

Dalībvalstis nosaka, ka I pielikumā uzskaitītās darbības saskaņā ar 25. pantu, 26. panta 1. līdz 3. punktu, 28. panta 1. un 2. punktu un 29. līdz 37. pantu to teritorijā var – izveidojot filiāles vai sniedzot pakalpojumus – veikt ikviena kredītiestāde, kam atļauju piešķirušas un ko uzrauga citas dalībvalsts kompetentās iestādes, ja atļauja aptver šādas darbības.

2. iedaļa

Finanšu iestādes

24. pants

1. Dalībvalstis nosaka, ka I pielikumā uzskaitītās darbības saskaņā ar 25. pantu, 26. panta 1. līdz 3. punktu, 28. panta 1. un 2. punktu un 29. līdz 37. pantu to teritorijā var – izveidojot filiāles vai sniedzot pakalpojumus – veikt ikviena citas dalībvalsts finanšu iestāde, kura ir kredītiestādes meitasuzņēmums vai divu vai vairāk kredītiestāžu kopīgs meitasuzņēmums, kuras dibināšanas dokumenti un statūti ļauj veikt šīs darbības un kura atbilst visiem šiem nosacījumiem:

- a) mātesuzņēmumam vai mātesuzņēmumiem atļauja kā kredītiestādei piešķirta dalībvalstī, kuras tiesību akti reglamentē attiecīgo finanšu iestādi;
- b) attiecīgās darbības faktiski tiek veiktas tās pašas dalībvalsts teritorijā;
- c) mātesuzņēmumam vai mātesuzņēmumiem ir vismaz 90 % no balsstiesībām, kas nostiprinātas akcijās finanšu iestādes kapitālā;
- d) mātesuzņēmums vai mātesuzņēmumi ir kompetentajām iestādēm pierādījuši finanšu iestādes piesardzīgu vadību un ar attiecīgās izcelsmes dalībvalsts kompetento iestāžu piekrišanu deklarējuši, ka tie solidāri garantē saistības, ko uzņēmusies attiecīgā finanšu iestāde; un
- e) saskaņā ar V sadaļas 4. nodaļas 1. iedaļu finanšu iestāde, jo īpaši attiecībā uz konkrētajām darbībām, ir iekļauta mātesuzņēmuma vai katra mātesuzņēmuma konsolidētajā uzrau-

dzībā, jo īpaši attiecībā uz 75. pantā izklāstītajām minimālā pašu kapitāla prasībām lielu riska darījumu kontrolei un attiecībā uz 120. līdz 122. pantā paredzēto līdzdalības ierobežošanu.

Izcelsmes dalībvalsts kompetentās iestādes pārbauda atbilstību šiem nosacījumiem un piešķir attiecīgajai finanšu iestādei atbilstības apliecību, ko iekļauj 25. un 28. pantā minētajā paziņojumā.

Izcelsmes dalībvalsts kompetentās iestādes nodrošina finanšu iestādes uzraudzību saskaņā ar 10. panta 1. punktu, 19. līdz 22. pantu, 40. pantu, 42. līdz 52. pantu un 54. pantu.

2. Ja 1. punkta pirmajā daļā minēta finanšu iestāde vairs neizpilda kādu no piemērotajiem nosacījumiem, izcelsmes dalībvalsts to paziņo uzņēmējas dalībvalsts kompetentajām iestādēm, un tad darbībām, ko šī finanšu iestāde veic uzņēmējā dalībvalstī, piemēro attiecīgās uzņēmējas dalībvalsts tiesību aktus.

3. Šā panta 1. un 2. punktu *mutatis mutandis* piemēro 1. punkta pirmajā daļā minēto finanšu iestāžu meitasuzņēmumiem.

3. iedaļa

Uzņēmējdarbības veikšanas tiesību īstenošana

25. pants

1. Kredītiestāde, kas vēlas izveidot filiāli citas dalībvalsts teritorijā, par to paziņo savas izcelsmes dalībvalsts kompetentajām iestādēm.

2. Dalībvalstis prasa, lai kredītiestādes, kas vēlas izveidot filiāli citas dalībvalsts teritorijā, 1. punktā paredzētajā paziņojumā sniedz šādu informāciju:

- a) dalībvalsts, kuras teritorijā tā plāno izveidot filiāli;
- b) darbības programma, kurā izklāstīti, *inter alia*, paredzētās uzņēmējdarbības veidi un filiāles organizatoriskā struktūra;
- c) adrese uzņēmējā dalībvalstī, kur var iegūt dokumentus; un
- d) to personu vārdi, kas būs atbildīgas par filiāles vadību.

3. Ja izcelsmes dalībvalsts kompetentajām iestādēm, ņemot vērā paredzētās darbības, nav iemesla apšaubīt kredītiestādes vadības struktūras piemērotību vai finanšu stāvokli, tās trīs mēnešos pēc visas 2. punktā minētās informācijas saņemšanas šo informāciju dara zināmu uzņēmējas dalībvalsts kompetentajām iestādēm un attiecīgi informē kredītiestādi.

Izcelsmes dalībvalsts kompetentās iestādes arī dara zināmu kredītiestādes pašu kapitāla apjomu kapitāla prasību apjomu, kā paredzēts 75. pantā.

Atkāpjoties no šā punkta otrās daļas, 24. pantā minētajos gadījumos izcelsmes dalībvalsts kompetentās iestādes dara zināmu arī finanšu iestādes pašu kapitāla apjomu un tās kredītiestādes, kura ir attiecīgās kredītiestādes mātesuzņēmums, konsolidēto pašu kapitāla apjomu un konsolidētās kapitāla prasības, kā paredzēts 75. pantā.

4. Ja izcelsmes dalībvalsts kompetentās iestādes atsakās 2. punktā minēto informāciju darīt zināmu uzņēmējas dalībvalsts kompetentajām iestādēm, tās trīs mēnešos pēc visas informācijas saņemšanas paziņo attiecīgajai kredītiestādei šā atteikuma iemeslus.

Šis atteikums vai atbildes nesniegšana dod tiesības griezties izcelsmes dalībvalsts tiesā.

26. pants

1. Pirms kredītiestādes filiāle sāk darboties, uzņēmējas dalībvalsts kompetentās iestādes divos mēnešos pēc 25. pantā minētās informācijas saņemšanas sagatavojas kredītiestādes pārraudzībai saskaņā ar 5. iedaļu un, vajadzības gadījumā, norāda nosacījumus, ar kuriem vispārējās interesēs šīs darbības veic uzņēmējā dalībvalstī.

2. Saņemot paziņojumu no uzņēmējas dalībvalsts kompetentajām iestādēm vai nesaņemot nekādu paziņojumu no šīm iestādēm, pēc 1. punktā paredzētā termiņa beigām var izveidot filiāli un sākt darbību.

3. Ja mainās kādi no datiem, ko paziņo saskaņā ar 25. panta 2. punkta b), c) vai d) apakšpunktu, kredītiestāde par attiecīgajām pārmaiņām rakstiski paziņo izcelsmes dalībvalsts un uzņēmējas dalībvalsts kompetentajām iestādēm vismaz vienu mēnesi pirms to īstenošanas, lai izcelsmes dalībvalsts kompetentās iestādes varētu pieņemt lēmumu saskaņā ar 25. pantu un lai uzņēmējas dalībvalsts kompetentās iestādes varētu pieņemt lēmumu par pārmaiņām saskaņā ar šā panta 1. punktu.

4. Attiecībā uz filiālēm, kuras saskaņā ar to uzņēmējās dalībvalstīs spēkā esošajiem noteikumiem darbību sākušas pirms 1993. gada 1. janvāra, uzskata, ka tām ir piemērota 25. pantā un šā panta 1. un 2. punktā paredzētā kārtība. No 1993. gada 1. janvāra uz tām attiecas šā panta 3. punkts, 23. un 43. pants, kā arī 2. un 5. iedaļa.

27. pants

Visas darījumu vietas, ko vienā dalībvalstī izveidojusi kredītiestāde, kuras galvenais birojs ir citā dalībvalstī, uzskata par vienu filiāli.

4. iedaļa

Pakalpojumu sniegšanas brīvības īstenošana

28. pants

1. Visas kredītiestādes, kas vēlas pirmo reizi īstenot pakalpojumu sniegšanas brīvību, darbojoties citas dalībvalsts teritorijā, informē izcelsmes dalībvalsts kompetentās iestādes par I pielikuma sarakstā uzskaitītajām darbībām, kuras tā paredzējusi veikt.

2. Viena mēneša laikā pēc 1. punktā paredzētā paziņojuma saņemšanas izcelsmes dalībvalsts kompetentās iestādes šo paziņojumu nosūta uzņēmējas dalībvalsts kompetentajām iestādēm.

3. Šis pants neietekmē tiesības, ko ieguvušas kredītiestādes, kuras sniedz pakalpojumus jau pirms 1993. gada 1. janvāra.

5. iedaļa

Uzņēmējas dalībvalsts kompetento iestāžu pilnvaras

29. pants

Uzņēmējas dalībvalstis var statistikas vajadzībām noteikt, ka visas kredītiestādes, kurām ir filiāles to teritorijā, regulāri ziņo uzņēmējas dalībvalsts kompetentajām iestādēm par savu darbību tās teritorijā.

Pildot pienākumus, kurus tām nosaka 41. pants, uzņēmējas dalībvalstis drīkst noteikt, ka citu dalībvalstu kredītiestāžu filiāles sniedz tādas pašas ziņas, kādas šajā nolūkā sniedz pašmāju kredītiestādes.

30. pants

1. Ja uzņēmējas dalībvalsts kompetentās iestādes konstatē, ka kredītiestāde, kurai tās teritorijā ir filiāle vai kura sniedz pakalpojumus tās teritorijā, neatbilst tiesību aktiem, kas šajā valstī pieņemti saskaņā ar šīs direktīvas noteikumiem saistībā ar uzņēmējas dalībvalsts kompetento iestāžu pilnvarām, tad minētās iestādes liek attiecīgajai kredītiestādei šo pārkāpuma stāvokli labot.

2. Ja attiecīgā kredītiestāde vajadzīgos pasākumus neveic, uzņēmējas dalībvalsts kompetentās iestādes attiecīgi informē izcelsmes dalībvalsts kompetentās iestādes.

Izcelsmes dalībvalsts kompetentās iestādes, cik drīz vien iespējams, veic visus atbilstīgos pasākumus, lai nodrošinātu, ka attiecīgā kredītiestāde šo pārkāpuma stāvokli labo. Šo pasākumu būtību dara zināmu uzņēmējas dalībvalsts kompetentajām iestādēm.

3. Ja, neskatoties uz izcelsmes dalībvalsts veiktajiem pasākumiem vai tādēļ, ka šie pasākumi izrādās nepiemēroti vai nav veicami attiecīgajā dalībvalstī, kredītiestāde turpina pārkāpt 1. punktā minētos tiesību aktus, kas ir spēkā uzņēmējā dalībvalstī, tad uzņēmēja dalībvalsts, iepriekš informējusi izcelsmes dalībvalsts kompetentās iestādes, var veikt piemērotus pasākumus, lai novērstu turpmākus pārkāpumus vai piemērotu sodus par tiem un, ciktāl vajadzīgs, liegtu šai kredītiestādei veikt jaunus darījumus uzņēmējas dalībvalsts teritorijā. Dalībvalstis nodrošina, ka to teritorijā ir iespējams kredītiestādēm izsniegt juridiskos dokumentus, kas vajadzīgi šādiem pasākumiem.

31. pants

Šīs direktīvas 29. un 30. pants neiespaido uzņēmēju dalībvalstu tiesības veikt piemērotus pasākumus, lai novērstu to teritorijā izdarītos pārkāpumus, kas ir pretrunā ar tiesību aktiem, kurus tās pieņēmušas vispārējās interesēs, vai lai piemērotu sodus par tiem. Tas ietver iespēju liegt pārkāpējām kredītiestādēm veikt jaunus darījumus uzņēmējas dalībvalsts teritorijā.

32. pants

Visus pasākumus, kas veikti atbilstīgi 30. panta 2. un 3. punktam vai 31. pantam un kas paredz sodus vai ierobežojumus attiecībā uz pakalpojumu sniegšanas brīvību, atbilstīgi pamato un dara zināmus attiecīgajai kredītiestādei. Ikvienu šādu pasākumu ir tiesības pārsūdzēt tās dalībvalsts tiesā, kuras iestādes to veikušas.

33. pants

Pirms 30. pantā paredzētās procedūras īstenošanas uzņēmējas dalībvalsts kompetentās iestādes ārkārtas gadījumos var veikt visus vajadzīgos piesardzības pasākumus, lai aizsargātu noguldītāju, ieguldītāju un citu to personu intereses, kam sniedz pakalpojumus. Par šādiem pasākumiem iespējami drīz informē Komisiju un pārējo attiecīgo dalībvalstu kompetentās iestādes.

Apspriedusies ar attiecīgo dalībvalstu kompetentajām iestādēm, Komisija var nolemt, ka attiecīgajai dalībvalstij jāgroza vai jāatceļ šie pasākumi.

34. pants

Uzņēmējas dalībvalstis var īstenot pilnvaras, kas tām ir piešķirtas saskaņā ar šo direktīvu, veicot attiecīgus pasākumus, lai to teritorijā novērstu turpmākus pārkāpumus vai piemērotu sodus par tiem. Tas ietver iespēju liegt pārkāpējām kredītiestādēm veikt jaunus darījumus uzņēmējas dalībvalsts teritorijā.

35. pants

Atļaujas atsaukšanas gadījumā informē uzņēmējas dalībvalsts kompetentās iestādes, un tās veic attiecīgus pasākumus, lai liegtu pārkāpējai kredītiestādei veikt turpmākus darījumus uzņēmējas dalībvalsts teritorijā un aizsargātu noguldītāju intereses.

36. pants

Dalībvalstis dara Komisijai zināmu to gadījumu skaitu un veidu, kad ir bijis atteikums saskaņā ar 25. pantu un 26. panta 1. līdz 3. punktu vai kad ir veikti pasākumi saskaņā ar 30. panta 3. punktu.

37. pants

Šī iedaļa neliedz kredītiestādēm, kuru galvenais birojs ir kādā citā dalībvalstī, reklamēt uzņēmējā dalībvalstī savus pakalpojumus, izmantojot visus pieejamos saziņas līdzekļus, ņemot vērā jebkādos noteikumus, kas reglamentē šādas reklāmas formu un saturu un kas ir pieņemti vispārējās interesēs.

IV SADAĻA

ATTIECĪBAS AR TREŠĀM VALSTĪM

1. iedaļa

Paziņošana par trešo valstu uzņēmumiem un nosacījumi piekļuvei šo valstu tirgiem

38. pants

1. Tādu kredītiestāžu filiālēm, kuru galvenie biroji ir ārpus Kopienas, sākot vai veicot darbību, dalībvalstis nepiemēro noteikumus, kas rada labvēlīgāku režīmu par to, kādu piemēro to kredītiestāžu filiālēm, kuru galvenie biroji ir Kopienā.

2. Kompetentās iestādes dara zināmas Komisijai un Eiropas Banku komitejai visas filiāļu atļaujas, kas piešķirtas kredītiestādēm, kuru galvenais birojs ir ārpus Kopienas.

3. Neskarot 1. punktu, Kopiena var ar nolīgumiem, ko noslēdz ar vienu vai vairākām trešām valstīm, vienoties piemērot noteikumus, kas piešķir vienādu režīmu visā Kopienas teritorijā tādu kredītiestāžu filiālēm, kuru galvenais birojs ir ārpus Kopienas.

2. iedaļa

Sadarbība ar trešo valstu kompetentajām iestādēm konsolidētas uzraudzības jomā

39. pants

1. Pēc kādas dalībvalsts lūguma vai pēc savas iniciatīvas Komisija var iesniegt Padomei priekšlikumus, lai apspriestu nolīgumus ar vienu vai vairākām trešām valstīm par līdzekļiem konsolidētas uzraudzības īstenošanai attiecībā uz:

- a) kredītiestādēm, kuru mātesuzņēmumu galvenais birojs ir kādā trešā valstī; vai
- b) trešā valstī esošām kredītiestādēm, kuru mātesuzņēmumu galvenais birojs atrodas Kopienā, neatkarīgi no tā, vai šie mātesuzņēmumi ir kredītiestādes vai finanšu kontrolāciju sabiedrības.

2. Ar 1. punktā minētajiem nolīgumiem jo īpaši cenšas nodrošināt, ka:

- a) dalībvalstu kompetentās iestādes var iegūt informāciju, kas nepieciešama tādu Kopienā esošu kredītiestāžu vai finanšu kontrolāciju sabiedrību konsolidētai uzraudzībai, pamatojoties uz to konsolidēto finanšu stāvokli, kuru meitasuzņēmumi ir kredītiestādes vai finanšu iestādes, kas atrodas ārpus Kopienas, vai kurām ir līdzdalība šādās iestādēs; un
- b) trešo valstu kompetentās iestādes var iegūt informāciju, kas nepieciešama tādu mātesuzņēmumu uzraudzībai, kuru galvenais birojs atrodas šo trešo valstu teritorijās un kuru meitasuzņēmumi ir kredītiestādes vai finanšu iestādes, kas atrodas vienā vai vairākās dalībvalstīs, vai kuriem ir līdzdalība šādās iestādēs.

3. Neskarot Līguma 300. panta 1. un 2. punktu, Komisija ar Eiropas Banku komitejas palīdzību izvērtē 1. punktā minēto sarunu rezultātus un radušos situāciju.

V SADAĻA

KONSULTATĪVĀS UZRAUDZĪBAS UN INFORMĀCIJAS SNIEGŠANAS PRINCIPI UN TEHNISKE INSTRUMENTI

1. NODAĻA

konsultatīvās uzraudzības principi

1. iedaļa

Izcelsmes dalībvalsts un uzņēmējas dalībvalsts kompetence

40. pants

1. Neskarot šīs direktīvas noteikumus, kas paredz uzņēmējas dalībvalsts kompetento iestāžu atbildību, izcelsmes dalībvalsts

kompetentās iestādes ir atbildīgas par kredītiestādes uzraudzību, tostarp par to darbību uzraudzību, ko kredītiestāde veic saskaņā ar 23. un 24. pantu.

2. Šā panta 1. punkts neliedz veikt konsolidētu uzraudzību saskaņā ar šo direktīvu.

41. pants

Līdz turpmākai koordinācijai uzņēmējas dalībvalstis sadarbībā ar izcelsmes dalībvalsts kompetentajām iestādēm joprojām ir atbildīgas par kredītiestāžu filiāļu likviditātes uzraudzību.

Neskarot pasākumus, kas vajadzīgi Eiropas Monetārās sistēmas stiprināšanai, uzņēmējas dalībvalstis joprojām ir pilnībā atbildīgas par pasākumiem, ko veic, īstenojot to monetāro politiku.

Šādi pasākumi nedrīkst noteikt režīmu, kurš diskriminētu vai ierobežotu tādēļ, ka kādai kredītiestādei atļauja ir piešķirta citā dalībvalstī.

42. pants

Attiecīgo dalībvalstu kompetentās iestādes cieši sadarbojas, lai uzraudzītu tādu kredītiestāžu darbību, kuras ar filiāļu starpniecību darbojas vienā vai vairākās dalībvalstīs, kas nav dalībvalstis, kurās ir to galvenie biroji. Tās cita citai sniedz visu to informāciju par šādu kredītiestāžu vadību un īpašumtiesībām, kura var sekmēt to uzraudzību un izvērtējumu par to atļaušanas nosacījumiem, un visu informāciju, kas var atvieglināt šo iestāžu pārraudzību, jo īpaši attiecībā uz likviditāti, maksātspēju, noguldījumu garantijām, lielu riska darījumu ierobežošanu, vadības un grāmatvedības procedūrām un iekšējās kontroles mehānismiem.

43. pants

1. Uzņēmējas dalībvalstis nosaka, ka, ja kredītiestāde, kam atļauja piešķirta citā dalībvalstī, ar filiāles starpniecību veic darbības tās teritorijā, tad izcelsmes dalībvalsts kompetentās iestādes, iepriekš informējot uzņēmējas dalībvalsts kompetentās iestādes, var 42. pantā minētās informācijas pārbaudi uz vietas veikt pašas vai ar to personu starpniecību, ko tās šim nolūkam norīko.

2. Lai pārbaudītu filiāles, izcelsmes dalībvalsts kompetentās iestādes var arī izmantot kādu no citām procedūrām, kas paredzētas 141. pantā.

3. Šā panta 1. un 2. punkts neiespaido uzņēmējas dalībvalsts kompetento iestāžu tiesības, pildot šajā direktīvā paredzētos pienākumus, veikt to teritorijā izveidotu filiāļu pārbaudes uz vietas.

2. iedaļa

Informācijas apmaiņa un dienesta noslēpums

44. pants

1. Dalībvalstis nosaka, ka visām personām, kas strādā vai ir strādājušas kompetentajās iestādēs, kā arī revidentiem un ekspertiem, kas darbojas kompetento iestāžu uzdevumā, ir pienākums glabāt dienesta noslēpumu.

Nekādu konfidenciālu informāciju, ko minētās personas var saņemt, pildot pienākumus, nedrīkst izpaust nevienai personai vai iestādei, izņemot pārskata vai apkopojuma formā tā, ka nevar noteikt atsevišķas kredītiestādes, neskarot gadījumus, uz kuriem attiecas krimināltiesību akti.

Tomēr, ja kredītiestādi atzīst par bankrotējušu vai ja to likvidē ar tiesas lēmumu, konfidenciālu informāciju, kas neattiecas uz trešām personām, kuras iesaistītas mēģinājumos kredītiestādi glābt, var izpaust civillietās vai komercietās.

2. Šā panta 1. punkts neliedz dažādu dalībvalstu kompetentajām iestādēm apmainīties ar informāciju saskaņā ar šo direktīvu un citām direktīvām, kas attiecas uz kredītiestādēm. Uz šo informāciju attiecas pienākums glabāt dienesta noslēpumu, kā norādīts 1. punktā.

45. pants

Kompetentās iestādes, kas saņem konfidenciālu informāciju saskaņā ar 44. pantu, var to izmantot vienīgi savu uzdevumu izpildē un vienīgi šādiem mērķiem:

- lai pārbaudītu, vai ir izpildīti nosacījumi, kas reglamentē kredītiestāžu darbības sākšanu, un lai atvieglinātu šādas darbības konsolidētu vai nekonsolidētu pārraudzību, jo īpaši attiecībā uz likviditāti, maksātspēju, lieliem riska darījumiem, vadības un grāmatvedības procedūrām un iekšējās kontroles mehānismiem;
- lai piemērotu sankcijas;
- administratīvā pārsūdzībā par kompetentās iestādes lēmumu; vai
- tiesas procesos, kurus sāk saskaņā ar 55. pantu vai īpašiem noteikumiem, kas paredzēti šajā direktīvā vai citās direktīvās, kuras pieņemtas kredītiestāžu jomā.

46. pants

Tādus sadarbības nolīgumus ar trešo valstu kompetentajām iestādēm vai ar trešo valstu iestādēm vai struktūrām, kas definētas 47. pantā un 48. panta 1. punktā, kuri paredz informācijas apmaiņu, dalībvalstis var slēgt vienīgi tad, ja uz

izpausto informāciju attiecas dienesta noslēpuma garantijas, kas ir vismaz līdzvērtīgas 44. panta 1. punktā minētajām. Šādu informācijas apmaiņu īsteno minēto iestāžu un struktūru uzraudzības uzdevuma veikšanas nolūkā.

Ja informācijas izcelsme ir kādā citā dalībvalstī, to nevar izpaust bez to kompetento iestāžu nepārprotamas piekrišanas, kuras sniegušas šo informāciju, un, attiecīgos gadījumos, vienīgi nolūkiem, kuriem šīs iestādes devušas savu piekrišanu.

47. pants

Šis direktīvas 44. panta 1. punkts un 45. pants neliedz apmainīties ar informāciju kādā dalībvalstī, ja tajā ir divas vai vairāk kompetentās iestādes, vai dalībvalstu starpā, kā arī starp kompetentajām iestādēm un šādām iestādēm:

- a) iestādēm, kas ir atbildīgas par citu finanšu organizāciju un apdrošināšanas sabiedrību uzraudzību, un iestādēm, kas ir atbildīgas par finanšu tirgu uzraudzību;
- b) struktūrām, kas iesaistītas kredītiestāžu likvidācijas un bankrota procedūrās un citās līdzīgās procedūrās; un
- c) personām, kas ir atbildīgas par kredītiestāžu un citu finanšu iestāžu pārskatu obligātajām revīzijām,

veicot šo iestāžu vai struktūru uzraudzības uzdevumus.

Šis direktīvas 44. panta 1. punkts un 45. pants neliedz izpaust struktūrām, kas vada noguldījumu kompensācijas shēmas, informāciju, kas ir vajadzīga to pienākumu izpildei.

Abos gadījumos uz saņemto informāciju attiecas 44. panta 1. punktā norādītie dienesta noslēpuma nosacījumi.

48. pants

1. Neskarot no 44. līdz 46. pantu, dalībvalstis var atļaut informācijas apmaiņu starp kompetentajām iestādēm un šādām iestādēm:

- a) iestādēm, kas pārrauga struktūras, kuras iesaistītas kredītiestāžu likvidācijas un bankrota procedūrās un citās līdzīgās procedūrās; un
- b) iestādēm, kas pārrauga personas, kuras veic apdrošināšanas sabiedrību, kredītiestāžu, ieguldījumu sabiedrību un citu finanšu iestāžu pārskatu obligāto revīziju.

Šādos gadījumos dalībvalstis prasa, lai būtu izpildīti vismaz šādi nosacījumi:

- a) informācijai ir paredzēta šā punkta pirmajā daļā minētā uzraudzības uzdevuma izpildei;

- b) uz šādi saņemto informāciju attiecas 44. panta 1. punktā norādītie dienesta noslēpuma nosacījumi; un

- c) ja informācijas izcelsme ir kādā citā dalībvalstī, to nevar izpaust bez to kompetento iestāžu nepārprotamas piekrišanas, kuras sniegušas šo informāciju, un, attiecīgos gadījumos, vienīgi nolūkiem, kuriem šīs iestādes devušas savu piekrišanu.

Dalībvalstis paziņo Komisijai un pārējām dalībvalstīm to iestāžu nosaukumus, kuras var saņemt informāciju saskaņā ar šo punktu.

2. Neskarot 44. līdz 46. pantu, nolūkā stiprināt finanšu sistēmas stabilitāti, tostarp tās vienotību, dalībvalstis var atļaut informācijas apmaiņu starp kompetentajām iestādēm un iestādēm vai struktūrām, kas saskaņā ar tiesību aktiem ir atbildīgas par tiesību aktu pārkāpumu atklāšanu un izmeklēšanu uzņēmējdarbības jomā.

Šādos gadījumos dalībvalstis prasa, lai būtu izpildīti vismaz šādi nosacījumi:

- a) informācija ir paredzēta šā punkta pirmajā daļā minētā uzdevuma izpildei,
- b) uz šādi saņemto informāciju attiecas 44. panta 1. punktā norādītie dienesta noslēpuma nosacījumi; un
- c) ja informācijas izcelsme ir kādā citā dalībvalstī, to nevar izpaust bez to kompetento iestāžu nepārprotamas piekrišanas, kuras sniegušas šo informāciju, un, attiecīgos gadījumos, vienīgi nolūkiem, kuriem šīs iestādes devušas savu piekrišanu.

Ja kādā dalībvalstī šā punkta pirmajā daļā minētajām iestādēm vai struktūrām pārkāpumu atklāšanas vai izmeklēšanas uzdevumu palīdz pildīt personas, kas šim nolūkam norīkotas, ņemot vērā viņu īpašo kompetenci, un kas nestrādā valsts sektorā, tad uz šādām personām var attiecināt šā punkta pirmajā daļā norādīto informācijas apmaiņu ar otrajā daļā paredzētajiem nosacījumiem.

Lai īstenotu šā punkta trešo daļu, pirmajā daļā minētās iestādes vai struktūras paziņo kompetentajām iestādēm, kas sniegušas attiecīgo informāciju, to personu vārdus un tiešos pienākumus, kam tā jānosūta.

Dalībvalstis paziņo Komisijai un pārējām dalībvalstīm to iestāžu nosaukumus, kuras var saņemt informāciju saskaņā ar šo pantu.

Komisija sagatavo ziņojumu par šā panta noteikumu piemērošanu.

49. pants

Šī iedaļa neliedz kompetentai iestādei nosūtīt informāciju šādām iestādēm to uzdevumu veikšanai:

- a) centrālajām bankām un citām struktūrām, kas pilda monetārām iestādēm līdzīgas funkcijas; un
- b) attiecīgos gadījumos, citām publiskām iestādēm, kas ir atbildīgas par norēķinu sistēmu pārraudzību.

Šī iedaļa neliedz minētajām iestādēm vai struktūrām paziņot kompetentajām iestādēm tādu informāciju, kāda tām var būt vajadzīga 45. panta nolūkiem.

Uz šādi saņemto informāciju attiecas 44. panta 1. punktā norādītie dienesta noslēpuma nosacījumi.

50. pants

Neskarot 44. panta 1. punktu un 45. pantu, dalībvalstis atbilstīgi tiesību aktu noteikumiem var atļaut noteiktu informāciju izpaust citiem valsts pārvaldes departamentiem, kas ir atbildīgi par tiesību aktiem attiecībā uz kredītiestāžu, finanšu iestāžu, ieguldījumu pakalpojumu un apdrošināšanas sabiedrību uzraudzību, un inspektoriem, kas strādā minēto struktūrvienību interesēs.

Tomēr šādu informāciju drīkst izpaust vienīgi tad, ja tas vajadzīgs kontrolei.

51. pants

Dalībvalstis nosaka, ka informāciju, kas saņemta saskaņā ar 44. panta 2. punktu un 47. pantu, un informāciju, kas iegūta 43. panta 1. un 2. punktā minētajās pārbaudēs uz vietas, nekādā gadījumā nedrīkst izpaust 50. pantā minētajos gadījumos citādi, kā vien ar to kompetento iestāžu nepārprotamu piekrišanu, kuras šo informāciju sniegušas, vai ar tās dalībvalsts kompetento iestāžu nepārprotamu piekrišanu, kurā veikta attiecīgā pārbaude uz vietas.

52. pants

Šī iedaļa neliedz dalībvalsts kompetentajām iestādēm 44. līdz 46. pantā minēto informāciju darīt zināmu klīringa iestādei vai citai līdzīgai iestādei, kas saskaņā ar attiecīgās valsts tiesību aktiem ir atzīta, lai kādam no valsts tirgiem sniegtu klīringa vai norēķinu pakalpojumus, ja minētās kompetentās iestādes uzskata, ka informācija ir jāpaziņo, lai nodrošinātu šo struktūru pareizu darbību sakarā ar tirgus dalībnieku saistību neizpildi vai iespējamu neizpildi. Uz šādi saņemto informāciju attiecas 44. panta 1. punktā norādītie dienesta noslēpuma nosacījumi.

Dalībvalstis tomēr nodrošina, ka saskaņā ar 44. panta 2. punktu saņemtu informāciju šajā pantā paredzētajā gadījumā nevar izpaust bez nepārprotamas to kompetento iestāžu piekrišanas, kas sniegušas attiecīgo informāciju.

3. iedaļa

Par gada pārskatu un konsolidēto pārskatu juridisko pārraudzību atbildīgo personu pienākumi

53. pants

1. Dalībvalstis paredz vismaz to, ka katrai saskaņā ar Direktīvu 84/253/EEK⁽¹⁾ pilnvarotai personai, kas kādā kredītiestādē veic uzdevumu, kurš raksturots Direktīvas 78/660/EEK 51. pantā, Direktīvas 83/349/EEK 37. pantā vai Direktīvas 85/611/EEK⁽²⁾ 31. pantā, vai kādu citu obligātu uzdevumu, ir pienākums tūlīt paziņot kompetentajām iestādēm visus faktus vai lēmumus attiecībā uz šo kredītiestādi, ko tā konstatējusi, veicot savu uzdevumu, un kas:

- a) var būt tādu normatīvo un administratīvu aktu būtisks pārkāpums, kuri paredz atļaujas piešķiršanas nosacījumus vai īpaši reglamentē kredītiestāžu darbības veikšanu;
- b) var apdraudēt kredītiestādes darbības nepārtrauktību; vai
- c) var būt par iemeslu pārskatu apstiprināšanai vai atrunām.

Dalībvalstis paredz vismaz to, ka minētai personai tāpat ir pienākums paziņot visus faktus vai lēmumus, ko tā, veicot šā punkta pirmajā daļā raksturoto uzdevumu, konstatējusi uzņēmumā, kuram ir no kontroles attiecībām izrietošas ciešas saiknes ar kredītiestādi, kurā šī persona veic attiecīgo uzdevumu.

2. Tas, ka Direktīvas 84/253/EEK nozīmē pilnvarotas personas godprātīgi paziņo kompetentajām iestādēm kādu 1. punktā minētu faktu vai lēmumu, nav līgumos vai normatīvos vai administratīvos aktos noteikta informācijas izpaušanas ierobežojuma pārkāpums un nerada šīm personām nekādu atbildību.

4. iedaļa

Pilnvaras piemērot sankcijas un tiesības griezties tiesās

54. pants

Neskarot atļaujas atsaukšanas procedūras un krimināltiesību normas, dalībvalstis paredz, ka to attiecīgās kompetentās iestādes var kredītiestādēm vai personām, kas faktiski kontrolē kredītiestādes darbību, par normatīvo vai administratīvo aktu pārkāpšanu

⁽¹⁾ Padomes Astotā direktīva 84/253/EEK (1984. gada 10. aprīlis), kas attiecas uz personu apstiprināšanu grāmatvedības dokumentu obligāto revīziju veikšanai (OV L 126, 12.5.1984., 20. lpp.).

⁽²⁾ Padomes Direktīva 85/611/EEK (1985. gada 20. decembris) par normatīvo un administratīvo aktu koordināciju attiecībā uz pārvedamu vērtspapīru kolektīvo ieguldījumu uzņēmumiem (PVKIU) (OV L 375, 31.12.1985., 3. lpp.). Direktīvā jaunākie grozījumi izdarīti ar Direktīvu 2005/1/EK.

saistībā ar to darbības uzraudzību vai veikšanu paredzēt vai piemērot sankcijas vai piemērot pasākumus, kas īpaši paredzēti, lai izbeigtu konstatētos pārkāpumus vai šādu pārkāpumu cēloņus.

55. pants

Dalībvalstis nodrošina, ka par lēmumiem, ko attiecībā uz kādu kredītiestādi pieņem atbilstīgi normatīviem un administratīviem aktiem, kuri pieņemti saskaņā ar šo direktīvu, ir tiesības griezties tiesās. Tas attiecas arī uz gadījumu, ja sešos mēnešos pēc tā iesniegšanas nav pieņemts lēmums par atļaujas pieteikumu, kurā ir visa informācija, kas vajadzīga saskaņā ar spēkā esošajiem noteikumiem.

2. NODAĻA

konsultatīvās uzraudzības tehniskie instrumenti

1. iedaļa

Pašu kapitāls

56. pants

Ja dalībvalsts, īstenojot Kopienas tiesību aktus par darbojošos kredītiestāžu konsultatīvo uzraudzību, normatīvos vai administratīvos aktos paredz noteikumus, kuros lieto terminu "pašu kapitāls" vai atsaucas pašu kapitāla jēdzienu, tā šo terminu vai jēdzienu saskaņo ar 57. līdz 61. pantā un 63. līdz 66. pantā doto definīciju.

57. pants

Kredītiestāžu nekonsolidētais pašu kapitāls, ņemot vērā 66. panta noteiktos ierobežojumus, ietver šādus posteņus:

- a) kapitālu Direktīvas 86/635/EEK 22. panta nozīmē tādā apjomā, kas ir apmaksāts, kā arī akciju emisijas uzcenojuma kontus, bet neietverot kumulatīvas priekšrocību akcijas;
- b) rezerves Direktīvas 86/635/EEK 23. panta nozīmē, kā arī peļņu un zaudējumus, kādi tie ir pēc gala aprēķiniem;
- c) banku darbības vispārējo riska darījumu līdzekļus Direktīvas 86/635/EEK 38. panta nozīmē;
- d) pārvērtēšanas rezerves Direktīvas 78/660/EEK 33. panta nozīmē;

- e) vērtības korekcijas Direktīvas 86/635/EEK 37. panta 2. punkta nozīmē;
- f) citus posteņus 63. panta nozīmē;
- g) kredītiestāžu, kas izveidotas kā kooperatīvās sabiedrības, biedru saistības un dažu tādu iestāžu, kas ir organizētas kā fondi, aizņēmēju solidārās saistības, kā minēts 64. panta 1. punktā; un
- h) noteikta termiņa kumulatīvās priekšrocību akcijas un subordinēto aizņēmumu kapitālu, kā minēts 64. panta 3. punktā.

Saskaņā ar 66. pantu atskaita šādus posteņus:

- i) kredītiestādei piederošās pašu akcijas to uzskaites vērtībā;
- j) nemateriālos aktīvus Direktīvas 86/635/EEK 4. panta ("aktīvi") 9. punkta nozīmē;
- k) kārtējā finanšu gada faktiskos zaudējumus;
- l) tādu līdzdalību citās kredītiestādēs un finanšu iestādēs, kas pārsniedz 10 % no šo iestāžu kapitāla;
- m) 63. pantā un 64. panta 3. punktā minētos subordinētos prasījumus un instrumentus, kas kredītiestādei ir attiecībā uz kredītiestādēm un finanšu iestādēm, kurās tai ir līdzdalība, kas katrā atsevišķā gadījumā pārsniedz 10 % no šo iestāžu kapitāla;
- n) tādu līdzdalību citās kredītiestādēs un finanšu iestādēs, kas ir mazāk nekā 10 % no to kapitāla, 63. pantā un 64. panta 3. punktā minētos subordinētos prasījumus un instrumentus, kas kredītiestādei ir attiecībā uz kredītiestādēm un finanšu iestādēm, kas nav l) un m) punktā minētās iestādes, par šādas līdzdalības, subordinētu prasījumu un instrumentu kopējo summu, kura pārsniedz 10 % no minētās kredītiestādes pašu kapitāla, kas aprēķināts pirms l) līdz p) punktā paredzēto posteņu atskaitīšanas;
- o) līdzdalības 4. panta 10. punktā nozīmē, kas kredītiestādei ir:
 - i) apdrošināšanas uzņēmumos Direktīvas 73/239/EEK ⁽¹⁾ 6. panta nozīmē, Direktīvas 2002/83/EK ⁽²⁾ 4. panta nozīmē vai Direktīvas 98/78/EK ⁽³⁾ 1. panta b) punkta nozīmē;

⁽¹⁾ Padomes Pirmā direktīva 73/239/EEK (1973. gada 24. jūlijs) par normatīvo un administratīvo aktu koordināciju attiecībā uz uzņēmējdarbības sākšanu un veikšanu tiešās apdrošināšanas nozarē, kas nav dzīvības apdrošināšana (OV L 228, 16.8.1973., 3. lpp.). Direktīvā jaunākie grozījumi izdarīti ar Direktīvu 2005/1/EK.

⁽²⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2002/83/EK (2002. gada 5. novembris) par dzīvības apdrošināšanu (OV L 345, 19.12.2002., 1. lpp.). Direktīvā jaunākie grozījumi izdarīti ar Direktīvu 2005/1/EK.

⁽³⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 98/78/EK (1998. gada 27. oktobris) par apdrošināšanas grupu apdrošināšanas uzņēmumu papildu uzraudzību (OV L 330, 5.12.1998., 1. lpp.). Direktīvā jaunākie grozījumi izdarīti ar Direktīvu 2005/1/EK.

ii) pārapsdrošināšanas uzņēmumos Direktīvas 98/78/EK 1. panta c) punkta nozīmē, vai

kas tiktu iekļautas konsolidācijā. Izvēlēto metodi konsekventi piemēro ilgtermiņā.

iii) apdrošināšanas kontrolāciju sabiedrībās Direktīvas 98/78/EK 1. panta i) punkta nozīmē;

60. pants

p) katru no turpmāk minētajiem posteņiem, kas kredītiestādei ir attiecībā uz o) punktā definētajām struktūrām, kurās tai ir līdzdalība:

Dalībvalstis var paredzēt, ka pašu kapitāla individuālam aprēķinam kredītiestādēm, uz ko attiecas konsolidēta uzraudzība saskaņā ar 4. nodaļas 1. iedaļu vai papildu uzraudzība saskaņā ar Direktīvu 2002/87/EK, nav jāatskaita 57. panta l) līdz p) punktā minētie posteņi, kas tām ir kredītiestādēs, finanšu iestādēs, apdrošināšanas vai pārapsdrošināšanas uzņēmumos vai apdrošināšanas kontrolāciju sabiedrībās, uz kurām attiecas konsolidēta uzraudzība vai papildu uzraudzība.

i) instrumenti, kas minēti Direktīvas 73/239/EEK 16. panta 3. punktā, un

ii) instrumenti, kas minēti Direktīvas 2002/83/EK 27. panta 3. punktā;

Šis noteikums attiecas uz visām piesardzības normām, kas ir saskaņotas ar Kopienas tiesību aktiem.

q) kredītiestādēm, kas riska svērto vērtību aprēķina saskaņā ar 3. iedaļas 2. apakšiedaļu – VII pielikuma 1. daļas 36. punktā paredzētajos aprēķinos iegūtās negatīvās summas un paredzamo zaudējumu summa, kas aprēķināta saskaņā ar VII pielikuma 1. daļas 32. un 33. punktu; un

61. pants

r) pārvēršanas vērtspapīros pozīciju riska darījumu summa, kam ir 1250 % riska svērums atbilstoši IX pielikuma 4. daļai un ko aprēķina pēc tajā norādītās metodes.

Pašu kapitāla jēdziens, kā tas definēts 57. panta a) līdz h) punktā, ietver maksimālo posteņu un summu skaitu. Šo posteņu izmantošana un zemāku līmeņu noteikšana, kā arī to posteņu atskaitīšana, kas nav 57. panta i) līdz r) punktā minētie posteņi, paliek dalībvalstu izlemšanai.

Šā panta b) punkta vajadzībām dalībvalstis var atļaut iekļaut starpposma peļņu pirms oficiāla lēmuma pieņemšanas vienīgi tad, ja šo peļņu pārbaudījušas personas, kas ir atbildīgas par finanšu pārskatu pārbaudi, un ja atbilstīgi kompetento iestāžu prasībām ir pierādīts, ka šīs peļņas apjoms ir novērtēts saskaņā ar Direktīvā 86/635/EEK izklāstītajiem principiem un ka tas ir tīrais apjoms pēc jebkādu paredzamo maksājumu vai dividendu atskaitīšanas.

Šīs direktīvas 57. panta a) līdz e) punktā minētie posteņi ir bez ierobežojumiem un nekavējoties pieejami kredītiestādei, lai segtu riskus vai zaudējumus, tiklīdz tādi rodas. No šīs summas atskaita visus nodokļu maksājumus, kas ir paredzami tās aprēķināšanas brīdī, vai arī šo summu pielāgo atbilstīgi tam, kā šie nodokļi to samazina līdz summai, pēc kuras šos posteņus var izmantot, lai segtu riskus vai zaudējumus.

62. pants

Gadījumā, ja kredītiestāde ir iniciatore pārvēršanai vērtspapīros, tad tīro peļņu, kas gūta, kapitalizējot nākotnes ienākumus no vērtspapīros pārvērstajiem aktīviem un nodrošinot kredīta kvalitātes uzlabošanu pārvēršanas vērtspapīros pozīcijās, neietver b) punktā paredzētajā postenī.

Dalībvalstis var ziņot Komisijai par konverģences panākumiem attiecībā uz pašu kapitāla kopējo definīciju. Pamatojoties uz šiem ziņojumiem, Komisija vajadzības gadījumā līdz 2009. gada 1. janvārim iesniedz Eiropas Parlamentam un Padomei priekšlikumu par šīs iedaļas grozījumiem.

58. pants

63. pants

Ja akcijas citā kredītiestādē, finanšu iestādē, apdrošināšanas vai pārapsdrošināšanas uzņēmumā vai apdrošināšanas kontrolāciju sabiedrībā tiek turētas īslaicīgi sakarā ar finansiālas palīdzības operāciju, kuras nolūks ir reorganizēt un glābt šo struktūru, kompetentā iestāde var atkāpties no noteikumiem par atskaitīšanu, kas minēti 57. panta l) līdz p) punktā.

1. Dalībvalstī izmantotā pašu kapitāla jēdzienā var ietvert citus posteņus ar noteikumu, ka – neatkarīgi no to juridiskā vai grāmatvedības nosaukuma – attiecīgajiem posteņiem ir šādas iezīmes:

59. pants

Kā alternatīvu 57. panta o) un p) punktā paredzēto posteņu atskaitīšanai dalībvalstis var atļaut savām kredītiestādēm *mutatis mutandis* piemērot Direktīvas 2002/87/EK I pielikuma 1., 2. vai 3. metodi. Minēto 1. metodi (grāmatvedības konsolidācija) var piemērot vienīgi tad, ja kompetentā iestāde ir pārliecināta par vienotās pārvaldes un iekšējās kontroles līmeni tajās struktūrās,

a) tie ir brīvi pieejami kredītiestādei, lai segtu parastos banku operacionālos riskus, ja vēl nav noteikti ieņēmumu vai kapitāla zaudējumi;

b) to esamība ir atspoguļota iekšējos uzskaites dokumentos; un

c) to apjomu nosaka kredītiestādes vadība, pārbauda neatkarīgi revidenti, dara zināmu kompetentajām iestādēm un nodod to uzraudzībā.

2. Kā citus posteņus var pieņemt arī beztermiņa vērtspapīrus un citus instrumentus, kas atbilst šādiem nosacījumiem:

- a) tos nedrīkst atmaksāt pēc turētāja iniciatīvas vai bez kompetentās iestādes iepriekšējas piekrišanas;
- b) parāda līgumā ir paredzēts, ka kredītiestādei ir iespēja atlikt parāda procentu maksājumu;
- c) aizdevēja prasījumi pret kredītiestādi ir pilnīgi subordinēti visu nesubordinēto kreditoru prasījumiem;
- d) dokumentos, kas reglamentē vērtspapīru emisiju, paredzēts tāds parāds un nesamaksātie procenti, lai segtu zaudējumus, vienlaikus saglabājot kredītiestādes spēju darboties; un
- e) ņem vērā tikai pilnīgi samaksātas summas.

Šiem vērtspapīriem un citiem instrumentiem var pievienot kumulatīvās priekšrocību akcijas, kas nav 57. panta h) punktā minētās kumulatīvās priekšrocību akcijas.

3. Attiecībā uz kredītiestādēm, kas riska svērtu vērtību aprēķina atbilstoši 3. iedaļas 2. apakšiedaļai, VII pielikuma 1. daļas 36. punktā paredzētajos aprēķinos iegūtās pozitīvās summas var pieņemt kā citus posteņus līdz 0,6 % no riska svērtās vērtības summām, kas aprēķinātas saskaņā ar 2. apakšiedaļu. Attiecībā uz šīm kredītiestādēm vērtības korekcijas un uzkrājumus, kas ietverti VII pielikuma 1. daļas 36. punktā minētajā aprēķinā, un vērtības korekcijas un uzkrājumus riska darījumiem, kas minēti 57. panta e) punktā, pašu kapitālā iekļauj vienīgi saskaņā ar šo punktu. Šiem nolūkiem riska svērtās vērtības summās neiekļauj summas, kas aprēķinātas attiecībā uz pārvēršanas vērtspapīros pozīcijām, kuru riska svērums ir 1 250 %.

64. pants

1. Ja kredītiestāde iz izveidota kā 57. panta g) punktā minētā kooperatīvā sabiedrība, tās biedru saistības veido šo kooperatīvo sabiedrību nepieprasīto kapitālu kopā ar šo kooperatīvo sabiedrību biedru juridiskajām saistībām veikt papildu neatmaksājamas iemaksas, ja kredītiestāde cieš zaudējumus, un šādā gadījumā ir iespējams šos maksājumus pieprasīt nekavējoties.

Ja kredītiestāde ir organizēta kā fonds, aizņēmēju solidārajām saistībām piemēro tos pašus noteikumus kā iepriekšminētajiem posteņiem.

Visus šos posteņus var iekļaut pašu kapitālā tiktāl, ciktāl atbilstīgi attiecīgās valsts tiesību aktiem tos ieskaita šīs kategorijas iestāžu pašu kapitālā.

2. Publisko kredītiestāžu pašu kapitālā dalībvalstis neiekļauj garantijas, ko šīs dalībvalstis vai to pašvaldības piešķir šādām struktūrām.

3. Dalībvalstis vai kompetentās iestādes var pašu kapitālā iekļaut 57. panta h) punktā minētās noteikta termiņa kumulatīvās

priekšrocību akcijas un tajā pašā punktā minēto subordinēto aizņēmuma kapitālu, ja pastāv saistošas vienošanās, saskaņā ar kurām kredītiestādes bankrota vai likvidācijas gadījumā tos ierindo pēc visu pārējo kreditoru prasījumiem un neatmaksā, kamēr nav atmaksāti visi pārējie šajā laikā nenokārtotie parādi.

Subordinētais aizņēmuma kapitāls atbilst šādiem papildu kritērijiem:

- a) var ņemt vērā vienīgi pilnīgi apmaksātus līdzekļus;
- b) attiecīgo aizņēmumu sākotnējais termiņš ir vismaz pieci gadi, un pēc tam tos var atmaksāt;
- c) vismaz piecos gados pirms atmaksāšanas dienas pakāpeniski samazina subordinētā aizņēmuma kapitāla daļu, ko var iekļaut pašu kapitālā; un
- d) aizņēmuma līgumā nav noteikumu par to, ka īpašos apstākļos, izņemot kredītiestādes likvidāciju, parāds jāatmaksā pirms līgumā noteiktās atmaksāšanas dienas.

Otrās daļas b) apakšpunkta mērķiem gadījumos, ja atmaksāšanas termiņš nav nenoteikts, attiecīgajiem aizņēmumiem jābūt atmaksājamiem vienīgi pēc pieprasījuma, ko iesniedz piecus gadus iepriekš, izņemot gadījumus, ja aizņēmumu vairs neuzskata par pašu kapitālu vai ja pirmstermiņa atmaksāšanai ir īpaši prasīta kompetento iestāžu iepriekšēja piekrišana. Kompetentās iestādes var piešķirt atļauju šādu aizņēmumu pirmstermiņa atmaksāšanai, ja pieprasījumu iesniedz pēc emitenta iniciatīvas un ja tas neietekmē attiecīgās kredītiestādes maksātspēju;

4. Kredītiestādes pašu kapitālā neiekļauj ne patiesās vērtības rezerves, kas saistītas ar guvumiem vai zaudējumiem no finanšu instrumentu naudas plūsmas riska ierobežošanas, kas novērtētas pēc amortizācijas izmaksām, ne arī jebkādu guvumus vai zaudējumus no to pasīviem, kas novērtēti pēc patiesās vērtības un kas saistīti ar kredītiestādes kredīspējas izmaiņām.

65. pants

1. Ja jāveic konsolidēts aprēķins, tad konsolidētās summas, kas attiecas uz 57. pantā uzskaitītajiem posteņiem, izmanto saskaņā ar 4. nodaļas 1. iedaļā izklāstītajiem noteikumiem. Turklāt turpmāk norādītos posteņus, ja tie ir kredīta ("negatīvi") posteņi, pašu kapitāla aprēķināšanai var uzskatīt par konsolidētajām rezervēm:

- a) visas akcionāru vai dalībnieku mazākumam piederošās akcijas Direktīvas 83/349/EEK 21. panta nozīmē, ja izmanto vispārējās integrācijas metodi;
- b) pirmās konsolidācijas starpība Direktīvas 83/349/EEK 19., 30. un 31. panta nozīmē;

- c) pārvēršanas starpība, kas ir iekļauta konsolidētajās rezervēs saskaņā ar Direktīvas 86/635/EEK 39. panta 6. punktu; un

2. iedaļa

- d) jebkāda starpība, ko rada dažu līdzdalības procentu iekļaušana saskaņā ar Direktīvas 83/349/EEK 33. pantā aprakstīto metodi.

1. apakšiedaļa

Noteikumi pret riskiem

Piemērošanas pakāpe

2. Ja 1. punkta a) līdz d) apakšpunktā minētie posteņi ir debeta ("pozitīvi") posteņi, aprēķinot konsolidēto pašu kapitālu, tos atskaita.

68. pants

66. pants

1. Uz 57. panta d) līdz h) punktā minētajiem posteņiem attiecas šādi ierobežojumi:

- a) minētā panta d) līdz h) punkta posteņu kopsumma nevar pārsniegt 100 % no a) un b), un c) punkta posteņu summas, no kuras atņemta i) līdz k) punkta posteņu summa; un
- b) minētā panta g) līdz h) punkta posteņu kopsumma nevar pārsniegt 50 % no a) un b), un c) punkta posteņu summas, no kuras atņemta i) līdz k) punkta posteņu summa.

2. Pēc šā panta 1. punktā noteikto ierobežojumu piemērošanas, vienu pusi no 57. panta l) līdz r) punkta posteņu summas atskaita no 57. panta a) līdz c) punkta posteņu kopsummas, no kuras atskaitīta i) līdz k) punkta posteņu kopsumma, un otru pusi atskaita no d) līdz h) punkta posteņu kopsummas. Ja puse no 57. panta l) līdz r) punkta posteņu kopsummas pārsniedz d) līdz h) punkta posteņu kopsummu, starpību atskaita no 57. panta a) līdz c) punkta posteņu kopsummas, no kuras atskaitīta i) līdz k) punkta posteņu kopsumma. Šīs direktīvas 57. panta r) punkta posteņus neatskaita, ja 75. panta nolūkiem tie ir iekļauti riska svērtā vērtību aprēķinā, kā norādīts IX pielikuma 4. daļā.

3. Šīs nodaļas 5. un 6. iedaļas nolūkiem šīs iedaļas noteikumus lasa, neņemot vērā 57. panta q) un r) punktā minētos posteņus un 63. panta 3. punktu.

4. Kompetentās iestādes var kredītiestādēm atļaut pagaidu un izņēmuma apstākļos pārsniegt 1. punktā noteiktos ierobežojumus.

67. pants

Šajā iedaļā paredzēto nosacījumu ievērošanu pierāda atbilstīgi kompetentu iestāžu prasībām.

1. Kredītiestādes 22. un 75. pantā un 5. iedaļā noteiktās saistības ievēro individuāli.

2. Katra kredītiestāde, kas nav ne meitasuzņēmums dalībvalstī, kur tā ir saņēmusi atļauju un tiek uzraudzīta, ne mātesuzņēmums, un katra kredītiestāde, kas nav iekļauta konsolidācijā saskaņā ar 73. pantu, 120. un 123. pantā noteiktās saistības izpilda individuāli.

3. Katra kredītiestāde, kas nav ne mātesuzņēmums, ne meitasuzņēmums, un katra kredītiestāde, kas nav iekļauta konsolidācijā saskaņā ar 73. pantu, šīs sadaļas 5. nodaļā noteiktās saistības izpilda individuāli.

69. pants

1. Dalībvalstis var izvēlēties 68. panta 1. punktu nepiemērot jebkuram kredītiestādes meitasuzņēmumam, ja attiecīgajā dalībvalstī gan uz meitasuzņēmumu, gan kredītiestādi attiecas atļauju piešķiršana un uzraudzība un ja meitasuzņēmums ir iekļauts tās kredītiestādes konsolidētā uzraudzībā, kas ir mātesuzņēmums, un ja ir izpildīti visi turpmāk norādītie nosacījumi, lai nodrošinātu pašu kapitāla atbilstīgu sadalījumu starp mātesuzņēmumu un meitasuzņēmumiem:

- a) nepastāv un nav paredzami nekādi būtiski praktiski vai juridiski šķēršļi tam, lai mātesuzņēmums varētu veikt tūlītēju pašu kapitāla pārskaitīšanu vai saistību atmaksāšanu;
- b) vai nu mātesuzņēmums izpilda kompetentās iestādes prasības attiecībā uz meitasuzņēmuma piesardzīgu pārvaldību un ar kompetentās iestādes piekrišanu ir paziņojis, ka garantē meitasuzņēmuma saistības, vai arī meitasuzņēmumu riski ir nebūtiski;
- c) mātesuzņēmuma riska novērtēšanas, aprēķina un kontroles procedūras attiecas arī uz meitasuzņēmumu; un
- d) mātesuzņēmumam ir vairāk nekā 50 % balsstiesību, kas saistītas ar meitasuzņēmuma akcijām, un/vai mātesuzņēmumam ir tiesības iecelt vai atcelt meitasuzņēmuma vadības struktūras locekļu vairākumu, kā aprakstīts 11. pantā.

2. Dalībvalstis var īstenot šā panta 1. punktā minēto iespēju, ja mātesuzņēmums ir finanšu kontrolāciju sabiedrība, kas izveidota tajā pašā dalībvalstī, kur kredītiestāde, ja uz to attiecas tāda pati uzraudzība kā uz kredītiestādēm un jo īpaši 71. panta 1. punktā noteiktie standarti.

3. Dalībvalstis var nolemt nepiemērot 68. panta 1. punktu mātesuzņēmumam, kas ir kredītiestāde dalībvalstī, ja uz kredītiestādi attiecas atbilstīgās dalībvalsts atļaujas un uzraudzība un ja tā ir iekļauta konsolidētā uzraudzībā, un ja ir izpildīti visi turpmāk norādītie nosacījumi, lai nodrošinātu pašu kapitāla atbilstīgu sadalījumu starp mātesuzņēmumu un meitasuzņēmumiem:

- a) nepastāv un nav paredzami nekādi būtiski praktiski vai juridiski šķēršļi tūlītējai pašu kapitāla pārskaitīšanai vai saistību atmaksāšanai mātesuzņēmumam, kas ir kredītiestāde dalībvalstī;
- b) uz mātesuzņēmumu, kas ir kredītiestāde dalībvalstī, attiecas konsolidētajai uzraudzībai atbilstīgas riska novērtēšanas, aprēķina un kontroles procedūras.

Kompetentā iestāde, kas piemēro šo punktu, informē visu pārējo dalībvalstu kompetentās iestādes.

4. Neskarot 144. panta vispārīgo raksturu, dalībvalstu kompetentā iestāde, kas īsteno šā panta 3. punktā paredzēto iespēju, saskaņā ar 144. pantā paredzēto kārtību publicē šādu informāciju:

- a) kritērijus, pēc kuriem tās nosaka, ka nepastāv un nav paredzami nekādi būtiski praktiski vai juridiski šķēršļi tūlītējai pašu kapitāla pārskaitīšanai vai saistību atmaksāšanai;
- b) uz cik mātesuzņēmumiem, kas ir kredītiestādes, attiecas 3. punktā paredzētās iespējas īstenošana un cik daudziem no tiem ir meitasuzņēmumi kādā trešā valstī; un
- c) par dalībvalsti kopumā:
 - i) konsolidētu pašu kapitāla kopapjomu, kurš mātesuzņēmumam, kas ir kredītiestāde dalībvalstī un uz ko attiecas 3. punktā paredzētās iespējas īstenošana, pieder meitasuzņēmumos kādā trešā valstī;
 - ii) konsolidētu procentos izteiktu pašu kapitāla kopapjomu, kurš mātesuzņēmumiem, kas ir kredītiestādes dalībvalstī un uz ko attiecas 3. punktā paredzētās iespējas īstenošana, kā pašu kapitāls pieder meitasuzņēmumos kādā trešā valstī; un
 - iii) konsolidētu procentos izteiktu 75. pantā noteiktā minimālā pašu kapitāla kopapjomu, kurš mātesuzņēmumiem, kas ir kredītiestādes dalībvalstī un uz ko attiecas 3. punktā paredzētās iespējas īstenošana, kā

pašu kapitāls pieder meitasuzņēmumos kādā trešā valstī.

70. pants

1. Ievērojot šā panta 2. un 4. punktu, kompetentās iestādes, izskatot katru gadījumu atsevišķi, var atļaut mātesuzņēmumam, kas ir kredītiestāde, iekļaut 68. panta 1. punktā paredzētajā prasības aprēķinā meitasuzņēmumus, kuri atbilst 69. panta 1. punkta c) un d) apakšpunkta nosacījumiem un kuru būtiskie riska darījumi vai saistības ir pret šo mātesuzņēmumu, kas ir kredītiestāde.

2. Šā panta 1. punktā paredzētās darbības atļauj vienīgi tad, ja mātesuzņēmums, kas ir kredītiestāde, sniedz kompetentajai iestādei pilnīgu skaidrojumu par apstākļiem un pasākumiem, tostarp juridiskiem pasākumiem, kas nodrošina, ka nepastāv un nav paredzami nekādi būtiski praktiski vai juridiski šķēršļi tūlītējai pašu kapitāla pārskaitīšanai vai meitasuzņēmuma saistību savlaicīgai atmaksāšanai mātesuzņēmumam.

3. Ja kompetentā iestāde īsteno 1. punktā paredzēto iespēju, tā regulāri un ne retāk kā reizi gadā informē visu pārējo dalībvalstu kompetentās iestādes par 1. punkta piemērošanu un par 2. punktā minētajiem apstākļiem un pasākumiem. Ja meitasuzņēmums atrodas kādā trešā valstī, tad kompetentās iestādes to pašu informāciju sniedz arī šīs trešās valsts kompetentajām iestādēm.

4. Neskarot 144. panta vispārīgo raksturu, kompetentā iestāde, kas īsteno šā panta 1. punktā paredzēto iespēju, saskaņā ar 144. pantā paredzēto kārtību publicē šādu informāciju:

- a) kritērijus, pēc kuriem tās nosaka, ka nepastāv un nav paredzami nekādi būtiski praktiski vai juridiski šķēršļi tūlītējai pašu kapitāla pārskaitīšanai vai saistību atmaksāšanai;
- b) uz cik mātesuzņēmumiem, kas ir kredītiestādes, attiecas 1. punktā paredzētās iespējas īstenošana un cik daudziem no tiem ir meitasuzņēmumi kādā trešā valstī; un
- c) par dalībvalsti kopumā:
 - i) konsolidētu pašu kapitāla kopapjomu, kurš mātesuzņēmumam, kas ir kredītiestāde dalībvalstī un uz ko attiecas 1. punktā paredzētās iespējas īstenošana, pieder meitasuzņēmumos kādā trešā valstī;
 - ii) konsolidētu procentos izteiktu pašu kapitāla kopapjomu, kurš mātesuzņēmumiem, kas ir kredītiestādes dalībvalstī un uz ko attiecas 1. punktā paredzētās iespējas īstenošana, kā pašu kapitāls pieder meitasuzņēmumos kādā trešā valstī; un
 - iii) konsolidētu procentos izteiktu 75. pantā noteiktā minimālā pašu kapitāla kopapjomu, kurš mātesuzņēm-

mumiem, kas ir kredītiestādes dalībvalstī un uz ko attiecas 1. punktā paredzētās iespējas īstenošana, kā pašu kapitāls pieder meitasuzņēmumos kādā trešā valstī.

71. pants

1. Neskarot 68. līdz 70. pantu, mātesuzņēmumi, kas ir kredītiestādes dalībvalstī, pilda – tādā apjomā un veidā, kā noteikts 133. pantā – pienākumus, kas noteikti 75., 120. un 123. pantā un 5. iedaļā, pamatojoties uz to konsolidēto finanšu stāvokli.

2. Neskarot 68. līdz 70. pantu, kredītiestādes, kuras kontrolē mātesuzņēmums, kas ir finanšu kontrolāciju sabiedrība dalībvalstī, pilda – tādā apjomā un veidā, kā noteikts 133. pantā – pienākumus, kas noteikti 75., 120. un 123. pantā un 5. iedaļā, pamatojoties uz šīs finanšu kontrolāciju sabiedrības konsolidēto finanšu stāvokli.

Ja mātesuzņēmums, kas ir finanšu kontrolāciju sabiedrība dalībvalstī, kontrolē vairāk nekā vienu kredītiestādi, šā punkta pirmo daļu piemēro tikai kredītiestādei, uz kuru saskaņā ar 125. un 126. pantu attiecas konsolidēta uzraudzība.

72. pants

1. ES mātesuzņēmumi, kas ir kredītiestādes, pilda 5. nodaļā noteiktos pienākumus, pamatojoties uz to konsolidēto finanšu stāvokli.

ES mātesuzņēmumu, kas ir kredītiestādes, būtiskie meitasuzņēmumi sniedz XII pielikuma 1. daļas 5. punktā norādīto informāciju, pamatojoties uz individuālo un subkonsolidēto stāvokli.

2. Kredītiestādes, kuras kontrolē ES mātesuzņēmums, kas ir finanšu kontrolāciju sabiedrība, pilda 5. nodaļā noteiktos pienākumus, pamatojoties uz šīs finanšu kontrolāciju sabiedrības konsolidēto finanšu stāvokli.

ES mātesuzņēmumu, kas ir finanšu kontrolāciju sabiedrības, būtiskiem meitasuzņēmumi sniedz XII pielikuma 1. daļas 5. punktā norādīto informāciju, pamatojoties uz individuālo un subkonsolidēto stāvokli.

3. Kompetentās iestādes, kas ir atbildīgas par konsolidētās uzraudzības veikšanu saskaņā ar 125. un 126. pantu, var nolemt šā panta 1. un 2. punktu pilnīgi vai daļēji nepiemērot kredītiestādēm, par kurām mātesuzņēmums, kas veic

uzņēmējdarbību trešā valstī, ir sniedzis līdzvērtīgu konsolidētu informāciju.

73. pants

1. Dalībvalstis vai kompetentās iestādes, kas atbild par konsolidētās uzraudzības īstenošanu saskaņā ar 125. un 126. pantu, turpmāk norādītajos gadījumos var nolemt, ka nav nepieciešams konsolidācijā iekļaut kredītiestādi, finanšu iestādi vai pakalpojumu palīguzņēmumu, kurš ir meitasuzņēmums vai kurā ir līdzdalība:

- a) ja attiecīgais uzņēmums atrodas kādā trešā valstī, kur pastāv juridiski šķēršļi nepieciešamās informācijas nodošanai;
- b) ja pēc kompetento iestāžu atzinuma attiecīgais uzņēmums ir nebūtisks, ņemot vērā kredītiestāžu pārraudzības mērķus, un – jebkurā gadījumā – ja attiecīgā uzņēmuma kopējā bilance ir mazāka par mazāko no šīm divām summām:
 - i) EUR 10 miljoni; vai
 - ii) 1 % no mātesuzņēmuma kopējās bilances vai tā uzņēmuma bilances, kuram ir līdzdalība;
- c) ja par konsolidētās uzraudzības īstenošanu atbildīgās kompetentās iestādes uzskata, ka attiecīgā uzņēmuma finanšu stāvokļa konsolidācija būtu neatbilstīga vai maldinoša no kredītiestāžu uzraudzības mērķu viedokļa.

Ja gadījumos, kas minēti šā punkta pirmās daļas b) apakšpunktā, iepriekšminētajiem kritērijiem atbilst vairāki uzņēmumi, tos tomēr iekļauj konsolidācijā, ciktāl kopā tie ir būtiski, ņemot vērā norādītos mērķus.

2. Kompetentās iestādes prasa, lai kredītiestādes, kas ir meitasuzņēmumi, 75., 120. un 123. pantā un šīs nodaļas 5. iedaļā paredzētās prasības piemēro subkonsolidēti, ja šīm kredītiestādēm vai mātesuzņēmumam, ja tā ir finanšu kontrolāciju sabiedrība, trešā valstī ir meitasuzņēmumi, kas ir kredītiestādes, finanšu iestādes vai aktīvu pārvaldīšanas sabiedrības, kā tās definētas Direktīvas 2002/87/EK 2. panta 5. punktā, vai ja tām ir līdzdalība šādos uzņēmumos.

3. Kompetentās iestādes prasa, lai mātesuzņēmumi un meitasuzņēmumi, uz ko attiecas šī direktīva, 22. pantā noteiktās prasības izpilda konsolidēti vai subkonsolidēti, lai nodrošinātu, ka to pasākumi, procedūras un mehānismi ir konsekventi un labi integrēti un ka ir iespējams sagatavot visus datus un informāciju, kas nepieciešami uzraudzības mērķiem.

2. iedaļa

Prasību aprēķināšana

74. pants

1. Ja vien nav noteikts citādi, aktīvus un ārpusbilances posteņus novērtē atbilstoši pārskatu sistēmai, kura uz kredītiestādi attiecas saskaņā ar Regulu (EK) Nr. 1606/2002 un Direktīvu 86/635/EEK.

2. Neskarot 68. līdz 72. pantā noteiktās prasības, aprēķinus, ar kuriem pārbauda, vai kredītiestāde izpilda 75. pantā noteiktos pienākumus, veic vismaz divas reizes gadā.

Kredītiestādes paziņo rezultātus un visus vajadzīgos aprēķinu datus kompetentajām iestādēm.

3. apakšiedaļa

Pašu kapitāla minimālais līmenis

75. pants

Neskarot 136. pantu, dalībvalstis prasa, lai kredītiestādes nodrošina pašu kapitālu, kas vienmēr ir lielāks par turpmāk norādīto kapitāla prasību summu vai vienāds ar to:

- a) kredīriskam un pasliktināšanās riskam attiecībā uz visiem darījumu veidiem, izņemot tirdzniecības portfeļa darījumus un nelikvīdos aktīvus, ja tos atskaita no pašu kapitāla saskaņā ar Direktīvas 2006/49/EK 13. panta 2. punkta d) apakšpunktu – 8 % no kredītiestādes riska darījumu svērtās vērtības kopsummas, kas aprēķināta saskaņā ar 3. iedaļu;
- b) attiecībā uz tirdzniecības portfeļa darījumiem pozīcijas riskam, norēķinu un darījumu partnera riskam un tiktāl, ciktāl ir atļauts pārsniegt 111. līdz 117. pantā noteiktos ierobežojumus, lieliem riska darījumiem, kas pārsniedz šos ierobežojumus – kapitāla prasības, ko nosaka saskaņā ar Direktīvas 2006/49/EK 18. pantu un V nodaļas 4. iedaļu;
- c) attiecībā uz visiem darījumu veidiem ārvalstu valūtas riskam un preču riskam – kapitāla prasības, ko nosaka saskaņā ar Direktīvas 2006/49/EK 18. pantu; un
- d) attiecībā uz visiem darījumu veidiem operacionālajam riskam – kapitāla prasības, ko nosaka saskaņā ar 4. iedaļu.

3. iedaļa

Minimālās pašu kapitāla prasības kredīriskam

76. pants

Kredītiestādes riska svērtās vērtības aprēķiniem 75. panta a) apakšpunkta nolūkiem piemēro standartizēto pieeju, kas aprakstīta 78. līdz 83. pantā, vai 84. līdz 89. pantā paredzēto uz

iekšējiem reitingiem balstīto pieeju, ja kompetentās iestādes to ir atļāvušas saskaņā ar 84. pantu.

77. pants

“Riska darījums” šajā iedaļā ir aktīvs vai ārpusbilances postenis.

1. apakšiedaļa

Standartizētā pieeja

78. pants

1. Ievērojot 2. punktu, aktīvu posteņa riska darījuma vērtība ir tā bilances vērtība un II pielikuma uzskaitīto ārpusbilances posteņu riska darījumu vērtība ir šāda procentuālā daļa no to vērtības: 100 %, ja tas ir pilna riska postenis, 50 %, ja tas ir vidēja riska postenis, 20 %, ja tas ir vidēja/zema riska postenis, 0 %, ja tas ir zema riska postenis. Pirmajā teikumā minētie ārpusbilances posteņi jāiedala riska kategorijās, kā tas norādīts II pielikumā. Gadījumā, ja kredītiestāde izmanto finanšu nodrošinājuma vispārējo metodi saskaņā ar VIII pielikuma 3. daļu, kur riska darījums ir vērtspapīru vai preču pārdošana, iegāde vai aizdošana saskaņā ar repo darījumu vai saskaņā ar vērtspapīru vai preču aizdevumiem vai aizņēmumiem, riska darījuma vērtība ir vērtspapīru vai preču vērtība, kas aprēķināta saskaņā ar 74. panta 1. punktu un ko paaugstina par no svārstīguma izrietošajām korekcijām, kas ir piemērotas šādiem vērtspapīriem vai precēm, kā noteikts VIII pielikuma 3. daļas 34. līdz 59. punktā.

2. IV pielikumā uzskaitīto atvasināto instrumentu riska darījumu vērtību nosaka saskaņā ar III pielikumā norādītajām metodēm, ņemot vērā pārjaunojuma līgumu un citu ieskaita līgumu ietekmi, ko ņem vērā šo metožu nolūkiem saskaņā ar III pielikumu. Repo darījumu, vērtspapīru vai preču aizdevumu vai aizņēmumu darījumu, ilgstoša norēķina darījumu un drošības iemaksu aizdevuma darījumu riska darījuma vērtību nosaka saskaņā ar III pielikumu vai VIII pielikumu.

3. Ja riska darījumam ir fondētā kredīta aizsardzība, šim postenim piemērojamo riska darījuma vērtību iespējams grozīt saskaņā ar 3. apakšiedaļu.

4. Neatkarīgi no 2. punkta nenomaksāto kredīta riska darījumu vērtību atbilstoši kompetento iestāžu noteiktajam ar centrālo darījuma partneri nosaka saskaņā ar III pielikuma 2. daļas 6. punktu, ar noteikumu, ka centrālā darījuma partnera darījumu partnera kredītriska darījumi ar visiem dalībniekiem to noteikumos ir pilnībā nodrošināti katru dienu.

79. pants

1. Katru riska darījumu attiecina uz vienu no zemāk minētajām riska darījumu kategorijām:

- a) prasības vai iespējamās prasības pret centrālajām valdībām vai centrālajām bankām;

- b) prasības vai iespējamās prasības pret reģionu pašvaldībām vai vietējām iestādēm;
- c) prasības vai iespējamās prasības pret pārvaldes struktūrām un bezpeļņas uzņēmumiem;
- d) prasības vai iespējamās prasības pret daudzpusējām attīstības bankām;
- e) prasības vai iespējamās prasības pret starptautiskajām organizācijām;
- f) prasības vai iespējamās prasības pret iestādēm;
- g) prasības vai iespējamās prasības pret komercsabiedrībām;
- h) mazo darījumu prasības vai mazo darījumu iespējamās prasības;
- i) prasības vai iespējamās prasības, kas nodrošinātas ar nekustamo īpašumu;
- j) kavētie riska darījumi;
- k) augsta riska kategorijas riska darījumi;
- l) prasības segto obligāciju veidā;
- m) pārvēršanas vērtspapiros pozīcijas;
- n) īstermiņa prasības pret iestādēm un komercsabiedrībām;
- o) ieguldījumu fondu prasības; vai
- p) citi riska darījumi.
2. Lai riska darījumu varētu ieskaitīt mazo riska darījumu kategorijā, kas minēta 1. punkta h) apakšpunktā, riska darījumam jāatbilst šādiem nosacījumiem:
- a) riska darījuma partneris ir privātpersona vai privātpersonas, vai arī mazais vai vidējais uzņēmums;
- b) riska darījums ir viens no daudziem riska darījumi ar līdzīgām iezīmēm, kur ar šādiem aizdevumiem saistītie riski būtiski samazinās; vai
- c) kopējā summa, ko aizņēmējs klients vai savstarpēji saistītu klientu grupa ir parādā kredītiestādei, mātesuzņēmumiem un to meitasuzņēmumiem, ieskaitot visus kavētos riska darījumus, bet neskaitot prasījumus vai iespējamus prasījumus, kas nodrošināti ar mājokļa hipotēku, ciktāl tas zināms kredītiestādei, nepārsniedz EUR 1 miljonu. Kredītiestāde veic pamatotus pasākumus, lai iegūtu šādu informāciju.
- Vērtspapīrus nedrīkst iekļaut mazo riska darījumu kategorijā.
3. Mazo darījumu minimālo nomas maksājumu pašreizējo vērtību var iekļaut mazo riska darījumu kategorijā.
80. pants
1. Lai aprēķinātu riska svērtu vērtību, saskaņā ar VI pielikuma 1. daļu riska svērumu piemēro visiem riska darījumiem, izņemot tos, ko atskaita no pašu kapitāla. Riska svērumu piemēro, pamatojoties uz riska darījuma kategoriju, kurai pieder riska darījums, un tā kredīta kvalitātes pakāpi tādā apjomā, kā norādīts VI pielikuma 1. daļā. Kredīta kvalitāti var noteikt, atsaucoties uz ārējo kredītu novērtēšanas institūciju ("ĀKNI") kredītu novērtējumiem atbilstīgi 81. līdz 83. pantam vai eksporta kredītu aģentūru kredītu novērtējumiem, kā aprakstīts VI pielikuma 1. daļā.
2. Lai piemērotu riska svērumu, kā minēts 1. punktā, riska darījuma vērtību reizina ar riska svērumu, kas noteikts vai aprēķināts saskaņā ar šo apakšsadaļu.
3. Lai aprēķinātu riska svērtās vērtības summas riska darījumiem ar iestādēm, dalībvalstis lemj par to, vai pieņemt metodi, kuras pamatā ir tās jurisdikcijas centrālās valdības kredītu kvalitāte, kurā ir reģistrēta iestāde, vai arī metodi, kuras pamatā ir darījumu partneres iestādes kredītu kvalitāte saskaņā ar VI pielikumu.
4. Neskarot 1. punktu, ja riska darījumam ir kredīta aizsardzība, šim postenim piemērojamo riska svērumu var grozīt saskaņā ar 3. apakšsadaļu.
5. Riska svērtās vērtības summas vērtspapiros pārvērstiem riska darījumiem aprēķina saskaņā ar 4. apakšsadaļu.
6. Riska darījumiem, kuru riska svērtās vērtības aprēķināšana nav citādi paredzēta šajā apakšsadaļā, piešķir 100 % riska svērumu.
7. Izņemot riska darījumus, kuri rada saistības, kas ir 57. panta a) līdz h) punktā minētie posteņi, kompetentās iestādes var šā panta 1. punkta prasības nepiemērot kredītiestādes riska darījumiem ar darījumu partneri, kas ir tās mātesuzņēmums, meitasuzņēmums, tās mātesuzņēmuma meitasuzņēmums vai uzņēmums, ar kuru ir saistība Direktīvas 83/349/EEK 12. panta 1. punkta nozīmē, ja ir izpildīti šādi nosacījumi:
- a) darījumu partneris ir iestāde vai finanšu kontrolāciju sabiedrība, finanšu iestāde, aktīvu pārvaldīšanas sabiedrība vai pakalpojumu palīguzņēmums, kam piemēro atbilstīgas piesardzības prasības;

- b) darījumu partneris ir pilnībā iekļauts tajā pašā konsolidācijā, kurā iekļauta attiecīgā kredītiestāde; ziņojumu un riska ziņojumu, kurš attiecas uz institucionālo aizsardzības shēmu kopumā;
- c) darījumu partnerim piemēro tās pašas riska novērtēšanas, aprēķinu un kontroles procedūras, ko piemēro attiecīgajai kredītiestādei; g) ja institucionālās aizsardzības shēmas locekļi vēlas izbeigt šādus pasākumus, tiem ir pienākums par to brīdināt vismaz 24 mēnešus iepriekš;
- d) darījumu partneris veic uzņēmējdarbību tajā pašā dalībvalstī, kurā uzņēmējdarbību veic attiecīgā kredītiestāde; un h) vairākkārtēja to elementu izmantošana, ar ko drīkst aprēķināt pašu kapitālu ("multiplās saistības"), kā arī jebkāda neatbilstoša pašu kapitāla veidošana starp b) punktā minētās shēmas locekļiem nav pieļaujama;
- e) nepastāv un nav paredzami nekādi būtiski praktiski vai juridiski šķēršļi tam, lai darījumu partneris varētu veikt tūlītēju pašu kapitāla pārskaitīšanu vai saistību atmaksāšanu attiecīgajai kredītiestādei. i) institucionālās aizsardzības shēma pamatojas uz tādu kredītiestāžu plašu dalību, kam pārsvarā ir viendabīgs darbības profils; un
- j) šā punkta d) apakšpunktā minēto sistēmu atbilstību regulāri apstiprina un novēro attiecīgās kompetentās iestādes.
- Šādos gadījumos piešķir 0 % riska svērumu.

8. Izņemot tādus riska darījumus, kas rada saistības, kuras izpaužas 57. panta a) līdz h) punktā minētajos posteņos, kompetentās iestādes var atbrīvot no šā panta 1. punkta prasībām riska darījumus ar pusēm, kas ir to pašu institucionālo aizsardzības shēmu locekles, pie kurām pieder aizdevumu izsniegusi kredītiestāde, ja ir izpildīti šādi nosacījumi:

- a) prasības, kas izklāstītas 7. punkta a), d) un e) apakšpunktā;
- b) starp kredītiestādi un otru līgumslēdzēju pusi pastāv līgumiski un likumā paredzēti atbildības nodrošināšanas pasākumi, kas šīs iestādes aizsargā un jo īpaši nodrošina to likviditāti un maksātspēju, lai vajadzības gadījumā nepieļautu bankrotu (tālāk saukta par institucionālās aizsardzības shēmu);
- c) minētie pasākumi nodrošina, ka institucionālās aizsardzības shēma saskaņā ar tās saistībām spēs sniegt vajadzīgo atbalstu no līdzekļiem, kuri tai pieejami bez kavēšanās;
- d) minētās institucionālās aizsardzības shēmas rīcībā ir piemērotas un vienādi noteiktas sistēmas riska novērošanai un klasifikācijai, (kas sniedz visu individuālo locekļu riska situāciju un attiecīgās institucionālās aizsardzības shēmas pilnu pārskatu,) ar atbilstošām ietekmēšanas iespējām; šīs sistēmas atbilstoši novēro visus riska darījumus, kuros netiek pildītas saistības, saskaņā ar VII pielikuma 4. daļas 44. punktu;
- e) institucionālās aizsardzības shēma veic sava riska vērtējumu, ko dara zināmu tās individuālajiem locekļiem;
- f) institucionālās aizsardzības shēma reizi gadā sastāda un publicē vai nu konsolidētu atskaiti, kas ietver bilanci, peļņas un zaudējumu pārskatu, situācijas ziņojumu un riska ziņojumu, kas attiecas uz institucionālo aizsardzības shēmu kopumā, vai ziņojumu, kas ietver kopsavilkuma bilanci, kopsavilkuma peļņas un zaudējumu pārskatu, situācijas

Šādos gadījumos piešķir 0 % riska svērumu.

81. pants

- Lai saskaņā ar 80. pantu noteiktu riska darījuma riska svērumu, ārējos kredītu novērtējumus var izmantot vienīgi tad, ja kompetentās iestādes ĀKNI, kas tos sniedz, ir šim nolūkam atzinušas par piemērotu (turpmāk šajā apakšiedaļā – "piemērota ĀKNI").
- Kompetentās iestādes atzīst ĀKNI par piemērotu 80. panta nolūkiem vienīgi tad, ja tās atzīst, ka ĀKNI novērtējuma metodoloģijas atbilst objektivitātes, neatkarības, pastāvīgas pārskatīšanas un pārredzamības prasībām, un ka sagatavotie kredītu novērtējumi atbilst ticamības un pārredzamības prasībām. Šajā nolūkā kompetentās iestādes ņem vērā VI pielikuma 2. daļā izklāstītos tehniskos kritērijus.
- Ja kādas dalībvalsts kompetentās iestādes ĀKNI ir atzinušas par piemērotu, citu dalībvalstu kompetentās iestādes var šo ĀKNI atzīt par piemērotu, neveicot savu izvērtēšanas procesu.
- Kompetentās iestādes publisko skaidrojumu par atzīšanas procesu un piemēroto ĀKNI sarakstu.

82. pants

- Kompetentās iestādes nosaka, ņemot vērā VI pielikuma 2. daļā noteiktos tehnisko kritērijus, kā piemērota ĀKNI attiecīgos kredītu novērtējumus saistīt ar minētā pielikuma pirmajā daļā noteiktajām kredīta kvalitātes pakāpēm. Šai saistībai jābūt objektīvai un konsekventai.
- Ja dalībvalsts kompetentās iestādes ir noteikušas 1. punktā minēto saistību, citu dalībvalstu kompetentās iestādes var atzīt šo saistību, neveicot savu novērtējumu.

83. pants

1. ĀKNI kredītu novērtējumu lietošanai kredītiestādes riska svērtās vērtības summas aprēķināšanai jābūt konsekventai un jāatbilst VI pielikuma 3. daļas noteikumiem. Kredītu novērtējumus nedrīkst izmantot selektīvi.

2. Kredītiestādes izmanto paredzētos kredītu novērtējumus. Tomēr tās var izmantot neparedzētus novērtējumus, ja attiecīgā kompetentā iestāde to atļauj.

2. apakšiedaļa

Uz iekšējiem reitingiem balstītā pieeja

84. pants

1. Saskaņā ar šo apakšiedaļu kompetentās iestādes var atļaut kredītiestādēm aprēķināt to riska svērtās vērtības summas, izmantojot uz iekšējiem reitingiem balstītu (IRB) pieeju. Katrai kredītiestādei šajā gadījumā jāpieprasa atsevišķa atļauja.

2. Atļauju dod tikai tādā gadījumā, ja kompetentā iestāde uzskata, ka kredītiestādes vadības un kredīta riska darījumu vērtēšanas sistēmas ir nevainojamas un tiek īstenotas godprātīgi, jo īpaši pārbaudot, vai tās atbilst šādiem standartiem saskaņā ar VII pielikuma 4. daļu:

- a) kredītiestādes reitingu sistēmas sniedz pamatotu debitora un darījumu iezīmju novērtējumu, pamatotu riska diferenciāciju un precīzu un konsekventu riska kvantitatīvo novērtējumu;
- b) iekšējiem reitingiem un saistību nepildīšanas un zaudējumu novērtējumiem, ko izmanto kapitāla prasību aprēķināšanai, un ar tiem saistītajām sistēmām un procedūrām ir būtiska nozīme riska pārvaldīšanas un lēmumu pieņemšanas procedūrās, kā arī kredītiestādes kredītu apstiprināšanas, iekšējās kapitāla sadales un korporatīvās vadības funkcijās;
- c) kredītiestādē ir kredītriska kontroles struktūra, kas ir atbildīga par tās reitingu sistēmām un ir atbilstīgi neatkarīga, un tās darbība netiek ietekmēta;
- d) kredītiestāde apkopo un uzglabā visus attiecīgos datus, lai efektīvi nodrošinātu tās kredītriska aprēķināšanas un pārvaldīšanas procedūras; un
- e) kredītiestāde dokumentē savas reitingu sistēmas un to uzbūves pamatojumu un apstiprina savas reitingu sistēmas.

Ja ES mētasuzņēmums, kas ir kredītiestāde, un tā meitasuzņēmumi vai ES mētasuzņēmums, kas ir finanšu kontrolāciju sabiedrība, un tā meitasuzņēmumi vienoti izmanto IRB pieeju, kompetentās iestādes var atļaut VII pielikuma 4. daļā noteiktās minimālās prasības mētasuzņēmumam un tā meitasuzņēmumiem izpildīt kopīgi.

3. Kredītiestāde, kas vēlas izmantot IRB pieeju, pierāda, ka tā attiecīgajām IRB pieejas riska darījumu kategorijām izmanto

reitingu sistēmas, kas kopumā atbilst VII pielikuma 4. daļā noteiktajām prasībām iekšējā riska aprēķināšanai un vadības nolūkiem, vismaz trīs gadus pirms pieteikuma iesniegšanas par IRB pieejas izmantošanu.

4. Kredītiestāde, kas vēlas izmantot pašu vērtējumus LGD un/vai konversijas koeficientiem, pierāda, ka tā ir veikusi LGD un/vai konversijas koeficientu novērtēšanu un izmantojusi šos novērtējumus tādā veidā, ka tas kopumā atbilst obligātajām prasībām šo parametru pašu vērtējumu aprēķināšanai, kas noteiktas VII pielikuma 4. daļā, vismaz trīs gadus pirms pieteikuma iesniegšanas par pašu vērtējumu izmantošanu LGD un/vai konversijas koeficientiem.

5. Ja kredītiestāde pārtrauc pildīt šajā apakšiedaļā noteiktās prasības, tā iesniedz kompetentajai iestādei plānu par savlaicīgu prasību izpildes atsākšanu vai pierāda, ka prasību nepildīšanai ir nebūtiska ietekme.

6. Ja ir paredzēts, ka IRB pieeju izmantos ES mētasuzņēmums, kas ir kredītiestāde, un tā meitasuzņēmumi vai ES mētasuzņēmums, kas ir finanšu kontrolāciju sabiedrība, un tā meitasuzņēmumi, dažādu juridisko personu kompetentās iestādes cieši sadarbojas, kā paredzēts 129. līdz 132. pantā.

85. pants

1. Neskarot 89. pantu, kredītiestādes un visi mētasuzņēmumi un to meitasuzņēmumi attiecībā uz visiem riska darījumiem īsteno IRB pieeju.

Nemot vērā kompetento iestāžu apstiprinājumu, īstenošanu var veikt secīgi dažādām 86. pantā minētajām riska darījumu kategorijām vienā darbības vienībā, secīgi dažādās darbības vienībās vienā grupā vai nolūkā izmantot pašu LGD aplēses vai konversijas koeficientus, lai aprēķinātu riska svērumu riska darījumiem ar uzņēmumiem, iestādēm, kā arī centrālajām valdībām un centrālajām bankām.

Mazo riska darījumu kategorijā, kas minēta 86. panta 1. punkta d) apakšpunktā, īstenošanu var veikt secīgi riska darījumu kategorijām, kurām atbilst dažādas korelācijas VII pielikuma 1. daļas 10. līdz 13. punktā.

2. Ieviešanu, kas minēta 1. punktā, veic pamatotā laika periodā, ko saskaņo ar kompetentajām iestādēm. Īstenošanu veic, stingri ievērojot nosacījumus, ko noteikušas kompetentās iestādes. Šos nosacījumus izstrādā tā, lai nodrošinātu, ka 1. punktā paredzētie elastīgie noteikumi netiek izmantoti minimālo kapitāla prasību samazināšanai attiecībā uz šīm riska darījumu kategorijām vai biznesa struktūrvienībām, kurām vēl netiek piemērota IRB pieeja, vai attiecībā uz pašu vērtējumu izmantošanu LGD un/vai konversijas koeficientiem.

3. Kredītiestādes, kas izmanto IRB pieeju visām riska darījumu kategorijām, izmanto IRB pieeju arī kapitāla instrumentu riska darījumu kategorijai.

4. Ievērojot šā panta 1. līdz 3. punktu un 89. pantu, kredītiestādes, kas saskaņā ar 84. pantu ir saņēmušas atļauju izmantot IRB pieeju, nedrīkst atsākt 1. apakšiedaļas piemērošanu riska svērtās vērtības summu aprēķināšanai, izņemot gadījumus, kad tās spēj to atbilstīgi pamatot un ir saņēmušas kompetento iestāžu atļauju.

5. Ievērojot šā panta 1. un 2. punktu un 89. pantu, kredītiestādes, kas saskaņā ar 89. pantu ir saņēmušas atļauju izmantot pašu vērtējumus LGD un konversijas koeficientiem, nedrīkst atsākt 87. panta 8. punktā minēto LGD vērtību un konversijas koeficientu izmantošanu, izņemot gadījumus, kad tās spēj to attiecīgi pamatot un ir saņēmušas kompetento iestāžu atļauju.

86. pants

1. Katru riska darījumu iedala vienā no šādām riska darījumu kategorijām:

- a) prasības vai iespējamās prasības pret centrālajām valdībām un centrālajām bankām;
- b) prasības vai iespējamās prasības pret iestādēm;
- c) prasības vai iespējamās prasības pret komercsabiedrībām;
- d) mazo darījumu prasības vai mazo darījumu iespējamās prasības;
- e) kapitāla instrumentu prasības;
- f) pārvēršanas vērtspapiros pozīcijas; vai
- g) citi aktīvi, kas nav kredītu saistības.

2. Turpmāk norādītos riska darījumus uzskata par riska darījumiem ar centrālajām valdībām un centrālajām bankām:

- a) tādi riska darījumi ar reģionālajām valdībām, pašvaldībām vai publiskajām struktūrām, kurus saskaņā ar 1. apakšiedaļu uzskata par riska darījumiem ar centrālajām valdībām; un
- b) tādi riska darījumi ar daudzpusējām attīstības bankām un starptautiskajām organizācijām, kuru riska svērums saskaņā ar 1. apakšiedaļu ir 0 %.

3. Turpmāk norādītos riska darījumus uzskata par riska darījumiem ar iestādēm:

- a) tādi riska darījumi ar reģionālajām valdībām un pašvaldībām, kurus saskaņā ar 1. apakšiedaļu neuzskata par riska darījumiem ar centrālajām valdībām;

- b) tādi riska darījumi ar publiskajām struktūrām, kurus saskaņā ar 1. apakšiedaļu uzskata par riska darījumiem ar iestādēm; un

- c) tādi riska darījumi ar daudzpusējām attīstības bankām, kuru riska svērums saskaņā ar 1. apakšiedaļu nav 0 %.

4. Lai riska darījumu varētu iedalīt mazo riska darījumu kategorijā, kas minēta 1. punkta d) apakšpunktā, riska darījumam jāatbilst šādiem nosacījumiem:

- a) riska darījuma partneris ir privātpersona vai privātpersonas, vai arī mazais vai vidējais uzņēmums, ja pēdējā minētajā gadījumā kopējā summa, ko aizņēmējs klients vai savstarpēji saistītu klientu grupa ir parādā kredītiestādei, mātes-uzņēmumiem un to meitasuzņēmumiem, ieskaitot visus kavētos riska darījumus, bet neskaitot prasījumus vai iespējamus prasījumus, kas nodrošināti ar mājokļa hipotēku, nepārsniedz EUR 1 miljonu, ciktāl tas zināms kredītiestādei, kura veic pamatotos pasākumus, lai iegūtu šādu informāciju;
- b) kredītiestādes riska pārvaldība attiecībā uz šādiem riska darījumiem ir konsekventa ilgtermiņā un notiek līdzīgā veidā;
- c) tie netiek pārvaldīti tik atsevišķi, kā riska darījumi uzņēmumu riska darījumu kategorijā; un
- d) katrs no tiem ir viens no daudziem līdzīgi pārvaldītiem riska darījumiem.

Mazo darījumu minimālo nomas maksājumu pašreizējo vērtību var iekļaut mazo riska darījumu kategorijā.

5. Šādus riska darījumus ieskaita kapitāla instrumentu riska darījumu kategorijā:

- a) neparāda riska darījumi, kas satur pakārtotu atlikušu prasījumu pret emitenta aktīviem vai ieņēmumiem; un
- b) parāda riska darījumi, kas pēc saimnieciskās būtības ir līdzīgi a) apakšpunktā norādītajiem riska darījumiem.

6. Uzņēmumu riska darījumu kategorijā kredītiestādes īpaši izdala kā specializētās kredītēšanas riska darījumus ar šādām iezīmēm:

- a) riska darījums ir noslēgts ar juridisku personu, kas īpaši izveidota, lai finansētu un/vai veiktu darbības ar fiziskiem aktīviem;
- b) līguma noteikumi piešķir aizdevējam būtisku kontroli pār aktīviem un to radītiem ieņēmumiem; un

c) saistību atmaksas primārais avots ir finansēto aktīvu radītie ieņēmumi nevis plaša apjoma komercuzņēmuma neatkarīgā maksātspēja.

7. Jebkuras kredīta saistības, kas nav iekļautas 1. punkta a), b) un d) līdz f) apakšpunktā minētajās riska darījumu kategorijās tiek iekļautas šā punkta c) apakšpunktā minētajā riska darījumu kategorijā.

8. Riska darījumu kategorijā, kas nav iekļauta 1. punkta g) apakšpunktā, iekļauj iznomāto īpašumu atlikušo vērtību, ja vien tas nav ietverts nomas riska darījumā, kā noteikts VII pielikuma 3. daļas 4. punktā.

9. Metodoloģijai, ko kredītiestādes izmanto riska darījumu iedalīšanai dažādās riska darījumu kategorijās jābūt atbilstīgai un ilgtermiņā konsekventai.

87. pants

1. Riska svērtās vērtības 86. panta 1. punkta a) līdz e) vai g) apakšpunktā minēto riska darījumu kredītriskam, ja vien tās neatskaita no pašu kapitāla, aprēķina saskaņā ar VII pielikuma 1. daļas 1. līdz 27. punktu.

2. Riska svērtās vērtības nopirkto pircēja parādu pasliktināšanās riskam aprēķina saskaņā ar VII pielikuma 1. daļas 26. punktu. Ja kredītiestādei attiecībā uz nopirktajiem pircēja parādiem pret nopirkto parādu pārdevēju ir pilna apjoma regresa prasījuma tiesības par to pasliktināšanās risku un saistību neizpildes risku, 87. un 88. panta noteikumi par nopirktajiem pircēja parādiem nav jāpiemēro. Tā vietā riska darījumu var uzskatīt par nodrošinātu riska darījumu.

3. Riska svērtās vērtības aprēķinus kredītriskam un pasliktināšanās riskam pamato ar attiecīgajiem parametriem, kas saistīti ar attiecīgo riska darījumu. Tie ietver PD, LGD, termiņu (M) un riska darījuma vērtību. Saskaņā ar VII pielikuma 2. daļu PD un LGD var ņemt vērā kopā vai atsevišķi.

4. Neatkarīgi no 3. punkta, riska svērtās vērtības summas aprēķinu kredītriskam visos riska darījumos, kas pieskaitāmi 86. panta 1. punkta e) apakšpunkta riska darījumu kategorijai, veic saskaņā ar VII pielikuma 1. daļas 17. līdz 26. punktu, ja to atļauj kompetentās iestādes. Kompetentās iestādes atļauj kredītiestādei izmantot VII pielikuma 1. daļas 25. un 26. punktā paredzēto pieeju vienīgi tad, ja kredītiestāde izpilda VII pielikuma 4. daļas 115. līdz 123. punktā noteiktās obligātās prasības.

5. Neskarot šā panta 3. punktu, riska svērtās vērtības aprēķinu kredītriskam specializētās kredītešanas riska darījumos var veikt saskaņā ar VII pielikuma 1. daļas 6. punktu. Kompetentās iestādes publicē pamatnostādnes, kā kredītiestādēm būtu jāpiešķir riska svērumi specializētās kredītešanas riska darījumiem saskaņā ar VII pielikuma 1. daļas 6. punktu, un apstiprina kredītiestādēs izmantotās riska svēruma piešķiršanas metodoloģijas.

6. Riska darījumiem, kas pieskaitāmi 86. panta 1. punkta a) līdz d) apakšpunktā minētajām riska darījumu kategorijām, kredītiestādes nodrošina pašu vērtējumus PD saskaņā ar 84. pantu un VII pielikuma 4. daļu.

7. Riska darījumiem, kas pieskaitāmi 86. panta 1. punkta a) līdz d) apakšpunktā minētajai riska darījumu kategorijai, kredītiestādes nodrošina pašu vērtējumus LGD un konversijas koeficientiem saskaņā ar 84. pantu un VII pielikuma 4. daļu.

8. Riska darījumiem, kas pieder 86. panta 1. punkta a) līdz c) apakšpunktā minētajām riska darījumu kategorijām, kredītiestādes piemēro LGD vērtības, kas noteiktas VII pielikuma 2. daļas 8. punktā, un konversijas koeficientus, kas noteikti VII pielikuma 3. daļas 9. punkta a) līdz d) apakšpunktā.

9. Neskarot 8. punktu, visiem riska darījumiem, kas pieskaitāmi 86. panta 1. punkta a) līdz c) apakšpunktā minētajām riska darījumu kategorijām, kredītiestādes var atļaut izmantot pašu vērtējumus LGD un konversijas koeficientiem saskaņā ar 84. pantu un VII pielikuma 4. daļu.

10. Riska svērtās vērtības summas pārvēršanas vērtspapīros riska darījumiem un riska darījumiem, kas pieskaitāmi 86. panta 1. punkta f) apakšpunktā minētajām riska darījumu kategorijām, aprēķina saskaņā ar 4. apakšdaļu.

11. Ja riska darījumi kolektīvo ieguldījumu uzņēmumu (KIU) formā atbilst VI pielikuma 1. daļas 77. un 78. punkta kritērijiem un ja kredītiestādei ir zināmi visi KIU bāzes riska darījumi, kredītiestāde izskata visus šos bāzes riska darījumus, lai aprēķinātu riska svērtās vērtības un paredzamos zaudējumus saskaņā ar šajā apakšdaļā izklāstītajām metodēm.

Ja kredītiestāde neatbilst nosacījumiem, lai varētu izmantot šajā apakšdaļā minētās metodes, riska svērtās vērtības un paredzamos zaudējumus aprēķina saskaņā ar šādām pieejām:

a) riska darījumiem, kas pieder 86. panta 1. punkta e) apakšpunktā minētajai riska darījumu kategorijai, izmanto VII pielikuma 1. daļas 19. līdz 21. punktā izklāstīto pieeju. Ja šiem nolūkiem kredītiestāde nespēj izšķirt privāto kapitāla instrumentu, biržā tirgojamus un citus kapitāla instrumentu riska darījumus, tā attiecīgos riska darījumus pielīdzina citiem kapitāla instrumentu riska darījumiem;

b) visiem pārējiem bāzes riska darījumiem izmanto 1. apakšdaļā izklāstīto pieeju ar šādām izmaiņām:

i) riska darījumus iedala attiecīgajās riska darījumu kategorijās, un tiem piešķir tās kredīta kvalitātes pakāpes riska svērumu, kas ir par vienu kredīta kvalitātes pakāpi augstāka nekā tā, kuru parasti piešķirtu šim riska darījumam; un

- ii) riska darījumiem, kas iedalīti augstākās kredīta kvalitātes pakāpēs, kam parasti tiktu piešķirts 150 % riska svērums, piešķir 200 % riska svērumu.

12. Ja riska darījumi KIU formā neatbilst VI pielikuma 1. daļas 77. un 78. punkta kritērijiem un ja kredītiestādei nav zināmi visi KIU bāzes riska darījumi, kredītiestāde izskata visus šos bāzes riska darījumus, lai aprēķinātu riska svērtās vērtības un paredzamos zaudējumus saskaņā ar VII pielikuma 1. daļas 19. līdz 21. punktā izklāstīto pieeju. Ja šiem nolūkiem kredītiestāde nespēj izšķirt privāto kapitāla instrumentu, biržā tirgojamus un citus kapitāla instrumentu riska darījumus, tā attiecīgos riska darījumus pielīdzina citiem kapitāla instrumentu riska darījumiem. Šiem nolūkiem riska darījumus, kas nav kapitāla instrumentu riska darījumi, iedala vienā no VII pielikuma 1. daļas 19. punktā minētajām kategorijām (privātie kapitāla instrumenti, biržā tirgojamie instrumenti un citi kapitāla instrumenti), un nezināmos riska darījumus iedala citu kapitāla instrumentu kategorijā.

Kā alternatīvu iepriekš aprakstītajai metodei kredītiestādes var pašas aprēķināt vai izmantot trešo personu aprēķinātās un paziņotās vidējām riska svērtās vērtības, kuru pamatā ir KIU bāzes riska darījumi, saskaņā ar šādām pieejām, ja tiek pietiekami nodrošināta aprēķinu un ziņojumu precizitāte:

- a) riska darījumiem, kas pieder 86. panta 1. punkta e) apakšpunktā minētajai riska darījumu kategorijai, izmanto VII pielikuma 1. daļas 19. līdz 21. punktā izklāstīto pieeju. Ja šiem nolūkiem kredītiestāde nespēj izšķirt privāto kapitāla instrumentu, biržā tirgojamus un citus kapitāla instrumentu riska darījumus, tā attiecīgos riska darījumus pielīdzina citiem kapitāla instrumentu riska darījumiem; vai
- b) visiem pārējiem bāzes riska darījumiem izmanto 1. apakšdaļā izklāstīto pieeju ar šādām izmaiņām:
 - i) riska darījumus iedala attiecīgajās riska darījumu kategorijās, un tiem piešķir tās kredīta kvalitātes pakāpes riska svērumu, kas ir par vienu kredīta kvalitātes pakāpi augstāka nekā tā, kuru parasti piešķirtu šim riska darījumam; un
 - ii) riska darījumiem, kas iedalīti augstākās kredīta kvalitātes pakāpēs, kam parasti tiktu piešķirts 150 % riska svērums, piešķir 200 % riska svērumu.

88. pants

1. Paredzamo zaudējumu summas riska darījumiem, kas iedalīti vienā no riska darījumu kategorijām, kas minētas 86. panta 1. punkta a) līdz e) apakšpunktam, aprēķina atbilstoši metodēm, kas izklāstītas VII pielikuma 1. daļas 29. līdz 35. punktā.

2. Paredzamo zaudējumu summu aprēķins, ko veic atbilstoši VII pielikuma 1. daļas 29. līdz 35. punktam, balstās uz tiem pašiem ievades skaitļiem PD, LGD un riska darījuma vērtībai, kurus izmanto riska svērtās vērtības aprēķinam saskaņā ar

87. pantu. Riska darījumos, kuros nav izpildītas saistības, kad kredītiestādes piemēro savus iekšējos LGD aprēķinus, EL atbilst visprecīzākajam kredītiestādes aprēķinam, ko tā pielieto paredzamo zaudējumu (EL_{BE}) noteikšanai riska darījuma saistību neizpildes dēļ saskaņā ar VII pielikuma 4. daļas 80. punktu.

3. Paredzamo zaudējumu summas pārvēršanas vērtspapīros riska darījumiem aprēķina saskaņā ar 4. apakšdaļu.

4. Paredzamo zaudējumu summa riska darījumiem, kas iedalīti 86. panta 1. punkta g) apakšpunktā minētajā riska darījumu kategorijā, ir nulle.

5. Paredzamo zaudējumu summas nopirkto pircēja parādu pasliktināšanās riskam aprēķina saskaņā ar VII pielikuma 1. daļas 35. punktu.

6. Paredzamo zaudējumu summas riska darījumiem, kas minēti 87. panta 11. un 12. punktā, aprēķina saskaņā ar metodēm, kas izklāstītas VII pielikuma 1. daļas 29. līdz 35. punktā.

89. pants

1. Ja kompetentās iestādes to atļauj, kredītiestādes, kurām ir atļauts izmantot IRB pieeju riska svērtās vērtības un paredzamo zaudējumu aprēķināšanai vienai vai vairākām riska darījumu kategorijām, var piemērot 1. apakšdaļu šādos gadījumos:

- a) riska darījumu kategorijai, kas minēta 86. panta 1. punkta a) apakšpunktā, ja nozīmīgo darījumu partneru skaits ir ierobežots un reitingu sistēmas ieviešana šiem darījumu partneriem kredītiestādei būtu nesamērīgi apgrūtinājoša;
- b) riska darījumu kategorijai, kas minēta 86. panta 1. punkta b) apakšpunktā, ja nozīmīgo darījumu partneru skaits ir ierobežots un reitingu sistēmas ieviešana šiem darījumu partneriem kredītiestādei būtu nesamērīgi apgrūtinājoša;
- c) riska darījumi nebūtiskās biznesa struktūrvienībās, kā arī riska darījumu kategorijas, kas pēc sava lieluma un riska profila ir nebūtiskas;
- d) riska darījumi ar izcelsmes dalībvalsts centrālajām valdībām un to reģionālajām valdībām, pašvaldībām un administratīvajām struktūrām, ja:
 - i) nepastāv risku atšķirības starp riska darījumiem ar šo centrālo valdību un citiem šāda veida riska darījumiem, pamatojoties uz īpašiem valsts pasākumiem; un
 - ii) riska darījumiem ar centrālo valdību saskaņā ar 1. apakšdaļu ir piešķirts 0 % riska svērums.

e) kredītiestādes riska darījumi ar darījumu partneri, kas ir tās mātesuzņēmums, meitasuzņēmums vai tās mātesuzņēmuma meitasuzņēmums, ja darījumu partneris ir iestāde vai finanšu kontrolākciju sabiedrība, finanšu iestāde, aktīvu

pārvaldīšanas sabiedrība vai pakalpojumu palīguzņēmums, kuram piemēro atbilstīgas piesardzības prasības, vai uzņēmums, ar kuru ir saistība Direktīvas 83/349/EEK 12. panta 1. punkta nozīmē, un riska darījumi starp kredītiestādēm, kas atbilst 80. panta 8. punktā izklāstītajām prasībām;

- f) kapitāla instrumentu riska darījumi ar struktūrām, kuru kredītsaistībām saskaņā ar 1. apakšdaļu var piešķirt 0 % riska svērumu (tostarp valsts finansētās struktūras, kurām var piemērot nulles riska svērumu).
- g) kapitāla instrumentu riska darījumi, kas saistīti ar likumdošanas programmām īpašu ekonomikas nozaru veicināšanai, kur kredītiestāde saņem ievērojamas subsīdijas saviem ieguldījumiem un kur noteikta zināma valdības pārraudzība un ierobežojumi kapitāla ieguldījumiem. Šis izņēmums ir ierobežots līdz 10 % no sākotnējā pašu kapitāla un pašu rezerves kapitāla kopsummas;
- h) riska darījumi saskaņā ar VI pielikuma 1. daļas 40. punktu, kas atbilst tajā izteiktajiem nosacījumiem; vai
- i) valsts un valsts pārapsdrošinātas garantijas saskaņā ar VII pielikuma 2. daļas 19. punktu.

Šis punkts neaizliedz citu dalībvalstu kompetentajām iestādēm atļaut 1. apakšdaļas noteikumu piemērošanu kapitāla instrumentu riska darījumiem, kuriem šīs pieejas izmantošana jau ir atļauta citās dalībvalstīs.

2. Šā panta 1. punkta nolūkiem kredītiestādes kapitāla instrumentu riska darījumu kategoriju uzskata par nozīmīgu, ja to kopējā vērtība, atņemot kapitāla instrumentu riska darījumus, kas radušies saistībā ar 1. punkta g) apakšpunktā minētajām likumdošanas programmām, pārsniedz 10 % no kredītiestādes pašu kapitāla, salīdzinot ar iepriekšējā gada vidējo rādītāju. Ja šo kapitāla instrumentu riska darījumu skaits ir mazāks par 10, iepriekšminētais sliekšnis ir 5 % no kredītiestādes pašu kapitāla.

3. apakšdaļa

Kredītriska mazināšana

90. pants

Šīs apakšdaļas nolūkiem "aizdevēja kredītiestāde" ir kredītiestāde, kurai ir attiecīgais riska darījums, neatkarīgi no tā, vai tas ir vai nav saistīts ar aizdevumu.

91. pants

Kredītiestādes, kas izmanto standartizēto pieeju saskaņā ar 78. līdz 83. pantu vai izmanto IRB pieeju saskaņā ar 84. līdz 89. pantu, bet neizmanto pašu vērtējumus LGD un konversijas koeficientiem saskaņā ar 87. un 88. pantu, var atzīt kredītriska mazināšanu atbilstoši šai apakšdaļai attiecībā uz riska svērtās

vērtības aprēķināšanu 75. panta a) punkta nolūkiem vai attiecīgās paredzamo zaudējumu summas to aprēķinu nolūkiem, kas minēti 57. panta q) punktā un 63. panta 3. punktā.

92. pants

1. Metodēm, ko aizdevēja kredītiestāde izmanto kredīta aizsardzībai kopā ar veiktajiem pasākumiem un soļiem un ieviestajām procedūrām un darba kārtību, ir jābūt tādām, lai kredīta aizsardzības pasākumi būtu tiesiski un izpildāmi visās attiecīgajās jurisdikcijās.

2. Aizdevēja kredītiestāde veic atbilstīgus pasākumus, lai nodrošinātu kredīta aizsardzības pasākumu efektivitāti un ņemtu vērā attiecīgos riskus.

3. Izmantojot fondēto kredīta aizsardzību, lai aktīvus varētu atzīt par atbilstošiem, tiem jābūt pietiekami likvīdiem, un to vērtībai laika gaitā jābūt pietiekami stabilai, lai nodrošinātu pietiekamu noteiktību attiecībā uz sasniegto kredīta aizsardzību, ņemot vērā pieeju, ko izmanto riska svērtās vērtības aprēķināšanai, un pieļaujamo atzīšanas līmeni. Atbilstība attiecas vienīgi uz VIII pielikuma 1. daļā noteiktajiem aktīviem.

4. Izmantojot fondēto kredīta aizsardzību, aizdevējai kredītiestādei ir tiesības savlaicīgi likvidēt vai paturēt aktīvus, kas nodrošina aizsardzību debitora saistību nepildīšanas, maksātne spējas vai bankrota gadījumā – vai citos kredīta notikumos, kas norādīti darījuma dokumentācijā, vajadzības gadījumā attiecinot šo noteikumu arī uz nodrošinājuma turētāju. Korelācijas pakāpe starp aizsardzībai paredzēto aktīvu vērtību un debitora kredīta kvalitāti nedrīkst būt pārāk augsta.

5. Izmantojot nefondēto kredīta aizsardzību, pusei, kas sniedz nodrošinājumu, lai to atzītu par atbilstošu, jābūt pietiekami uzticamai, un kredīta aizsardzības līgumam ir jābūt tiesiskam un izpildāmam visās attiecīgajās jurisdikcijās, lai nodrošinātu noteiktību attiecībā uz sasniegto kredīta aizsardzību, ņemot vērā riska svērtās vērtības aprēķināšanas metodes, un attiecībā uz pieļaujamo atzīšanas līmeni. Par piemērotiem atzīst tikai tos nodrošinājuma sniedzējus un aizsardzības nolīgumu veidus, kas paredzēti VIII pielikuma 1. daļā.

6. Jāizpilda VIII pielikuma 2. daļā paredzētās minimālās prasības.

93. pants

1. Ja ir izpildītas 92. panta prasības, riska svērtās vērtības aprēķinu un, vajadzības gadījumā, paredzamo zaudējumu aprēķinu iespējams grozīt atbilstoši VIII pielikuma 3. līdz 6. daļai.

2. Nevienam riska darījumam, attiecībā uz kuru ir panākta kredītriska mazināšana, nedrīkst būt augstāka riska svērtā vērtība vai paredzamo zaudējumu summa kā identiskam riska darījumam, kuram nav piemērota kredītriska mazināšana.

3. Ja riska svērtās vērtības aprēķinā jau ir ņemta vērā kredīta aizsardzība atbilstīgi 78. līdz 83. pantam vai atbilstīgi 84. līdz 89. pantam, kredīta aizsardzības aprēķinam vairs nav vajadzīgs apstiprinājums atbilstoši šai apakšiedaļai.

4. apakšiedaļa

Pārvēršana vērtspapīros

94. pants

Ja kredītiestāde izmanto 78. līdz 83. pantā aprakstīto standartizēto pieeju riska svērtās vērtības aprēķināšanai riska darījumu kategorijai, uz kuru atbilstoši 79. pantam būtu attiecināmi vērtspapīros pārvērstie riska darījumi, tā aprēķina riska svērto vērtību pozīcijai, kas saistīta ar pārvēršanu vērtspapīros, saskaņā ar IX pielikuma 4. daļas 1. līdz 36. punktu.

Visos citos gadījumos kredītiestāde aprēķina riska svērto vērtību saskaņā ar IX pielikuma 4. daļas 1. līdz 5. un 37. līdz 76. punktu.

95. pants

1. Ja būtisks kredītrisks, kas saistīts ar pārvēršanas vērtspapīros riska darījumiem, ir pārņemts no iniciatoras kredītiestādes saskaņā ar IX pielikuma 2. daļu, šī kredītiestāde var:

- a) tradicionālās pārvēršanas vērtspapīros gadījumā izslēgt no riska svērtās vērtības aprēķina vai, attiecīgajos gadījumos, paredzamo zaudējumu aprēķina riska darījumus, kas pakļauti pārvēršanai vērtspapīros; un
- b) sintētiskās pārvēršanas vērtspapīros gadījumā aprēķināt riska svērto vērtību un, attiecīgajos gadījumos, paredzamo zaudējumu summu pārvēršanas vērtspapīros riska darījumiem atbilstoši IX pielikuma 2. daļai.

2. Ja tiek piemērots 1. punkts, iniciatore kredītiestāde aprēķina IX pielikumā paredzētās riska svērtās vērtības pozīcijām, kuras var būt ietvertas pārvēršanā vērtspapīros.

Ja iniciatore kredītiestāde nevar nodot būtisku kredītrisku saskaņā ar 1. punktu, tai nav jāaprēķina riska svērtā vērtība pozīcijām, kuras var būt ietvertas pārvēršanā vērtspapīros.

96. pants

1. Lai aprēķinātu riska svērto vērtību pārvēršanas vērtspapīros pozīcijai, pozīcijas riska darījuma vērtībai piešķir riska svērums saskaņā ar IX pielikumu, pamatojoties uz pozīcijas kredīta kvalitāti, ko var noteikt, atsaucoties uz ĀKNI kredīta novērtējumu, vai citādi, kā izklāstīts IX pielikumā.

2. Ja riska darījums notiek ar vairākiem pārvēršanas vērtspapīros laidieniem, riska darījumu katrā laidienā uzskata par atsevišķu pārvēršanas vērtspapīros pozīciju. Uzskata, ka pārvēršanas vērtspapīros pozīciju kredīta aizsardzības nodrošinātāji ir pārvēršanas vērtspapīros pozīciju turētāji. Pārvēršanas

vērtspapīros pozīcijas ietver arī pārvēršanas vērtspapīros riska darījumus ar procentu likmēm vai valūtas atvasināto instrumentu līgumiem.

3. Ja pārvēršanas vērtspapīros pozīcijai izmanto fondēto vai nefondēto kredīta aizsardzību, šai pozīcijai piemērojamo riska pakāpi iespējams mainīt saskaņā ar 90. līdz 93. pantu saistībā ar IX pielikumu.

4. Piemērojot 57. panta r) punktu un 66. panta 2. punktu, riska svērto vērtību iekļauj kredītiestādes riska svērto vērtību kopsummā, kas aprēķināta 75. panta a) punkta nolūkiem.

97. pants

1. Lai saskaņā ar 96. pantu noteiktu riska svērums pārvēršanas vērtspapīros pozīcijai, ĀKNI kredītu novērtējumu var izmantot vienīgi tad, ja kompetentās iestādes ĀKNI ir šim nolūkam atzinušas par piemērotu (turpmāk – “piemērota ĀKNI”).

2. Kompetentās iestādes atzīst ĀKNI par piemērotu 1. punkta nolūkiem vienīgi tad, ja tās atzīst, ka ĀKNI atbilst 81. pantā noteiktajām prasībām, ņemot vērā VI pielikuma 2. daļā izklāstītos tehniskos kritērijus, un ka ĀKNI ir pierādījusi savu spēju strādāt pārvēršanas vērtspapīros jomā, un to apliecina sekmīga darbība tirgū.

3. Ja kādas dalībvalsts kompetentās iestādes ĀKNI ir atzinušas par piemērotu 1. punkta nolūkiem, citu dalībvalstu kompetentās iestādes var šo ĀKNI atzīt par piemērotu šiem nolūkiem, neveicot savu izvērtēšanas procesu.

4. Kompetentās iestādes publisko skaidrojumu par atzīšanas procesu un piemēroto ĀKNI sarakstu.

5. Lai to varētu izmantot 1. punkta nolūkiem, piemērotas ĀKNI kredīta novērtējumam jāatbilst ticamības un pārredzamības prasībām, kā tās izskaidrotas IX pielikuma 3. daļā.

98. pants

1. Lai riska svērums piemērotu pārvēršanas vērtspapīros pozīcijām, kompetentās iestādes nosaka, kurai no IX pielikumā izklāstītajām kredīta kvalitātes pakāpēm atbilst attiecīgie piemērotās ĀKNI kredītu novērtējumi. Šai atbilstības noteikšanai jābūt objektīvai un konsekventai.

2. Ja dalībvalsts kompetentās iestādes ir noteikušas atbilstību saskaņā ar 1. punktu, citu dalībvalstu kompetentās iestādes var atzīt šo atbilstību, neveicot savu atbilstības noteikšanu.

99. pants

ĀKNI kredītu novērtējumu lietošanai kredītiestādes riska svērtās vērtības aprēķināšanai saskaņā ar 96. pantu jābūt konsekventai un jāatbilst IX pielikuma 3. daļas noteikumiem. Kredītu novērtējumus nedrīkst izmantot selektīvi.

100. pants

1. Ja notiek tādu atjaunojamu riska darījumu pārvēršana vērtspapīros, kuriem piemēro priekšlaicīgas amortizācijas nosacījumu, tad iniciatore kredītiestāde atbilstoši IX pielikumam aprēķina papildu riska svērtu vērtību, ņemot vērā, ka kredītriska līmenis var palielināties priekšlaicīgas amortizācijas nosacījuma piemērošanas rezultātā.

2. Šiem nolūkiem "atjaunojams riska darījums" ir riska darījums, kur klientu atlikumu pārskatiem ir pieļaujamās svārstības, pamatojoties uz viņu lēmumu aizņemties un atmaksāt noteiktās robežās, un priekšlaicīgas amortizācijas nosacījums ir līguma pants, kas, iestājoties noteiktiem gadījumiem, pieprasa, lai ieguldītāju pozīcijas tiktu atpirktas pirms emitēto vērtspapīru sākotnējā termiņa beigām.

101. pants

1. Iniciatore kredītiestāde, kas attiecībā uz pārvēršanu vērtspapīros aprēķinājusi riska darījuma riska svērtu vērtību saskaņā ar 95. pantu, vai sponsore kredītiestāde neatbalsta pārvēršanu vērtspapīros, kas pārsniedz tās līgumsaistības, lai mazinātu iespējamās vai faktiskās ieguldītāju zaudējumus.

2. Ja iniciatore kredītiestāde vai sponsore kredītiestāde neievēro 1. punkta noteikumus attiecībā uz pārvēršanu vērtspapīros, kompetentās iestādes pieprasa, lai tās rīcībā būtu vismaz tāds kapitāls par visiem pārvēršanas vērtspapīros riska darījumiem, it kā tiem nebūtu piemērota pārvēršana vērtspapīros. Kredītiestāde sniedz publisku informāciju par sniegto ārpuslīguma atbalstu un tā ietekmi uz pašu kapitāla prasībām.

4. iedaļa

Operacionālā riska minimālās pašu kapitāla prasības

102. pants

1. Kompetentās iestādes prasa, lai kredītiestādēm būtu pašu kapitāls operacionālā riska nodrošināšanai saskaņā ar pieejām, kas izklāstītas 103., 104. un 105. pantā.

2. Neskarot šā panta 4. punktu, kredītiestādes, kas izmanto 104. pantā izklāstīto pieeju, nedrīkst atsākt 103. pantā izklāstītās pieejas izmantošanu, izņemot gadījumus, kad tās pierāda pamatotas iemeslus un kad to atļauj kompetentās iestādes.

3. Neskarot šā panta 4. punktu, kredītiestādes, kas izmanto 105. pantā izklāstīto pieeju, nedrīkst atsākt 103. vai 104. pantā izklāstīto pieeju izmantošanu, izņemot gadījumus, kad tās pierāda pamatotas iemeslus un kad to atļauj kompetentās iestādes.

4. Kompetentās iestādes var atļaut kredītiestādēm izmantot vairākas pieejas saskaņā ar X pielikuma 4. daļu.

103. pants

Izmantojot pamatrādītāja pieeju, operacionālā riska kapitāla prasība ir procentuālā daļa no atbilstīga rādītāja saskaņā ar X pielikuma 1. daļā izklāstītajiem parametriem.

104. pants

1. Izmantojot standartizēto pieeju, kredītiestādes iedala savas darbības vairākās darījumu līnijās, kā izklāstīts X pielikuma 2. daļā.

2. Katrai darījumu līnijai kredītiestādes aprēķina operacionālā riska kapitāla prasību kā procentuālo daļu no atbilstīga rādītāja saskaņā ar X pielikuma 1. daļā izklāstītajiem parametriem.

3. Attiecībā uz dažām darījumu līnijām kompetentās iestādes var, ievērojot konkrētus nosacījumus, saskaņā ar X pielikuma 2. daļas 5. līdz 11. punktu atļaut kredītiestādei izmantot citu atbilstīgu rādītāju, lai noteiktu operacionālā riska kapitāla prasību.

4. Izmantojot standartizēto pieeju, operacionālā riska kapitāla prasība ir visu atsevišķo darījumu līniju operacionālā riska kapitāla prasību summa.

5. Standartizētās pieejas parametri ir izklāstīti X pielikuma 2. daļā.

6. Lai kredītiestādes varētu izmantot standartizēto pieeju, tām jāatbilst X pielikuma 2. daļā izklāstītajiem kritērijiem.

105. pants

1. Kredītiestādes var izmantot uzlaboto rādītāju pieeju, kuras pamatā ir to iekšējās operacionālā riska aprēķina sistēmas, ja kompetentā iestāde nepārprotami atļauj attiecīgos modeļus izmantot pašu kapitāla prasības aprēķinam.

2. Kredītiestādes pierāda to attiecīgajām kompetentajām iestādēm, ka tās atbilst X pielikuma 3. daļā izklāstītajiem kvalifikācijas kritērijiem.

3. Ja ir paredzēts, ka uzlaboto rādītāju pieeju izmantos ES mātesuzņēmums, kas ir kredītiestāde, un tā meitasuzņēmumi vai ES mātesuzņēmuma, kas ir finanšu kontrolāciju sabiedrība, meitasuzņēmumi, dažādu juridisko personu kompetentās iestādes cieši sadarbojas, kā paredzēts 129. līdz 132. pantā. Piemērošana ietver X pielikuma 3. daļā uzskaitītos elementus.

4. Ja ES mātesuzņēmums, kas ir kredītiestāde, un tā meitasuzņēmumi vai ES mātesuzņēmuma, kas ir finanšu kontrolāciju sabiedrība, meitasuzņēmumi vienoti izmanto uzlaboto rādītāju pieeju, kompetentās iestādes var atļaut X pielikuma 3. daļā noteiktos kvalifikācijas kritērijus mātesuzņēmumam un tā meitasuzņēmumiem izpildīt kopīgi.

5. iedaļa

110. pants

Lieli riska darījumi

106. pants

1. Šīs iedaļas nolūkiem "riska darījumi" ir visi 3. iedaļas 1. apakšiedaļā minētie aktīvi vai ārpusbilances posteņi, nepiemērojot tur noteiktos riska svērumus vai riska apjomus.

Riska darījumus no posteņiem, kas minēti IV pielikumā, aprēķina saskaņā ar kādu no III pielikumā izklāstītajām metodēm. Šīs iedaļas nolūkā piemēro III pielikuma 2. daļas 2. punktu.

Riska darījuma definīciju ar kompetento iestāžu piekrišanu var neattiecināt uz visiem elementiem, ko pilnībā sedz pašu kapitāls, ar noteikumu, ka šādu pašu kapitālu neiekļauj kredītiestādes pašu kapitālā 75. panta nolūkiem vai citu Kopienas tiesību aktos noteiktu uzraudzības koeficientu aprēķinā.

2. Riska darījumi nav:

- a) darījumos ar ārzemju valūtu – riska darījumi, ko veic parastajā norēķinu kārtībā 48 stundās pēc maksājuma; vai
- b) vērtspapīru pirkšanas vai pārdošanas darījumos – riska darījumi, ko veic parastajā norēķinu kārtībā piecās darbadienās pēc maksājuma vai pēc vērtspapīru piegādes, atkarībā no tā, kas notiek agrāk.

107. pants

Šīs iedaļas piemērošanas nolūkiem termins "kredītiestāde" ietver:

- a) kredītiestādi, tostarp tās filiāles trešās valstīs; un
- b) jebkuru privātu vai valsts uzņēmumu, tostarp tā filiāles, kas atbilst "kredītiestādes" definīcijai un kam atļauja piešķirta trešā valstī.

108. pants

Kredītiestādes riska darījumu ar kādu klientu vai saistītu klientu grupu uzskata par lielu riska darījumu, ja tā vērtība ir 10 % vai vairāk no tās pašu kapitāla.

109. pants

Kompetentās iestādes prasa, lai katrai kredītiestādei būtu pareiza vadības un grāmatvedības organizācija un atbilstīgi iekšējās kontroles mehānismi, lai noteiktu un uzskaitītu visus lielos riska darījumus un to turpmākās izmaiņas saskaņā ar šo direktīvu, kā arī lai pārraudzītu šos riska darījumus, ņemot vērā katras kredītiestādes politiku attiecībā uz riska darījumiem.

1. Kredītiestāde ziņo kompetentajām iestādēm par katru lielu riska darījumu.

Dalībvalstis nosaka, ka ziņojumus tās sniedz, pēc saviem ieskatiem, saskaņā ar vienu no šīm divām metodēm:

- a) vismaz reizi gadā ziņo par lieliem riska darījumiem, kā arī gada gaitā ziņo par visiem jauniem lieliem riska darījumiem un par visu esošo lielo riska darījumu palielināšanos par vismaz 20 % salīdzinājumā ar iepriekšējo ziņojumu; vai
- b) vismaz četras reizes gadā ziņo par visiem lieliem riska darījumiem.

2. Izņemot kredītiestādes, kas aprakstītas 114. pantā par nodrošinājuma atzīšanu, aprēķinot riska darījumu vērtību 111. panta 1., 2. un 3. punkta nolūkiem, par riska darījumiem, kas ir atbrīvoti saskaņā ar 113. panta 3. punkta a) līdz d) apakšpunktu un f) līdz h) apakšpunktu, nav jāziņo, kā noteikts šā panta 1. punktā, un šā panta 1. punkta b) apakšpunktā noteikto ziņošanas biežumu var samazināt līdz divām reizēm gadā attiecībā uz 113. panta 3. punkta e) un i) apakšpunktā, kā arī 115. un 116. pantā minētajiem riska darījumiem.

Ja kredītiestāde piemēro šo punktu, tai vismaz gadu pēc notikuma, uz ko pamatojas atbrīvojums, jāglabā dokumentācija par pamatojumu, lai kompetentās iestādes var konstatēt, vai atbrīvojums bijis pamatots.

3. Dalībvalstis var pieprasīt kredītiestādēm analizēt to riska darījumus ar nodrošinājuma devējiem attiecībā uz iespējamu koncentrāciju un, ja vajadzīgs, veikt pasākumus vai ziņot attiecīgajai kompetentajai iestādei par būtiskiem atklājumiem.

111. pants

1. Kredītiestāde nedrīkst veikt riska darījumu ar kādu klientu vai saistītu klientu grupu, ja šāda darījuma vērtība pārsniedz 25 % no tās pašu kapitāla.

2. Ja klients vai saistītu klientu grupa ir kredītiestādes mātes-uzņēmums vai meitasuzņēmums, un/vai viens vai vairāki šā mātesuzņēmuma meitasuzņēmumi, tad 1. punktā minēto procentuālo daļu samazina līdz 20 %. Dalībvalstis tomēr var no 20 % ierobežojuma atbrīvot riska darījumus ar šādiem klientiem, ja tās nodrošina šādu riska darījumu īpašu pārraudzību, izmantojot citus pasākumus vai procedūras. Tās informē Eiropas Banku komiteju par šādu pasākumu vai procedūru saturu.

3. Kredītiestādes lielo riska darījumu kopapjoms nedrīkst pārsniegt 800 % no tās pašu kapitāla.

4. Kredītiestāde attiecībā uz tās riska darījumiem vienmēr ievēro 1., 2. un 3. punktā noteiktos ierobežojumus. Ja kādā izņēmuma gadījumā riska darījumi pārsniedz minētos ierobežojumus, par to tūlīt ziņo kompetentajām iestādēm, kuras – ja apstākļi to pamato – dot kredītiestādei ierobežotu laiku, lai panāktu atbilstību ierobežojumiem.

112. pants

1. Direktīvas 113. līdz 117. panta nolūkiem termins “garantija” ietver kredītu atvasinātos instrumentus, kas atzīti saskaņā ar 90. līdz 93. pantu un kas nav ar kredītu saistītas parādzīmes.

2. Ievērojot 3. punktu, gadījumos, kad saskaņā ar 113. līdz 117. punktu var atļaut fondēto vai nefondēto kredīta aizsardzību, piemēro nosacījumu, ka ir izpildītas atbilstības prasības un citas obligātās prasības, kas 90. līdz 93. pantā noteiktas attiecībā uz riska svērtās vērtības aprēķināšanu saskaņā ar 78. līdz 83. pantu.

3. Ja kredītiestāde izmanto 114. panta 2. punktu, fondētas kredīta aizsardzības atzīšanai piemēro 84. līdz 89. pantā paredzētās attiecīgās prasības.

113. pants

1. Dalībvalstis var piemērot stingrākus ierobežojumus nekā 111. pantā noteiktie ierobežojumi.

2. Dalībvalstis var pilnīgi vai daļēji atbrīvot no 111. panta 1., 2. un 3. punkta piemērošanas riska darījumus, ko kredītiestāde veic ar savu mātesuzņēmumu, citiem šā mātesuzņēmuma meitasuzņēmumiem vai saviem meitasuzņēmumiem, ja saskaņā ar šo direktīvu vai saskaņā ar kādā trešā valstī spēkā esošiem līdzvērtīgiem standartiem uz šiem uzņēmumiem attiecas konso-lidētā uzraudzība, kas attiecas arī uz pašu kredītiestādi.

3. Dalībvalstis var pilnīgi vai daļēji atbrīvot no 111. panta piemērošanas šādus riska darījumus:

- a) aktīvu posteņus, kas ir prasījumi pret centrālajām valdībām vai centrālajām bankām un kam saskaņā ar 78. līdz 83. pantu bez nodrošinājuma būtu piešķirts 0 % riska svērums;
- b) aktīvu posteņus, kas ir prasījumi pret starptautiskām organizācijām vai daudzpusējām attīstības bankām un kam saskaņā ar 78. līdz 83. pantu bez nodrošinājuma būtu piešķirts 0 % riska svērums;
- c) aktīvu posteņus, kas ir prasījumi, kurus pilnībā garantē centrālās valdības, centrālās bankas, starptautiskās organizācijas, daudzpusējās attīstības bankas vai publiskās struktūras, ja nenodrošinātiem prasījumiem pret struktūru, kas sniedz garantiju, saskaņā ar 78. līdz 83. pantu būtu piešķirts 0 % riska svērums;
- d) citus riska darījumus, kas ir attiecināmi uz centrālajām valdībām, centrālajām bankām, starptautiskām

organizācijām, daudzpusējās attīstības bankām vai publiskām struktūrām vai ko tās garantē, ja nenodrošinātiem prasījumiem pret struktūru, uz ko ir attiecināms riska darījums vai kas to garantē, saskaņā ar 78. līdz 83. pantu būtu piešķirts 0 % riska svērums;

- e) aktīvu posteņus, kas ir tādi a) apakšpunktā neminēti prasījumi pret centrālajām valdībām vai centrālajām bankām vai citi riska darījumi ar tām, kuri ir denominēti un, attiecīgos gadījumos, finansēti aizņēmēju valstu valūtās;
- f) aktīvu posteņus un citus riska darījumus, ko atbilstīgi kompetento iestāžu prasībām nodrošina ar centrālo valdību vai centrālo banku, starptautisku organizāciju, daudzpusējo attīstības banku, dalībvalstu reģionālo valdību, pašvaldību vai publisko struktūru emitētiem parāda vērtspapīriem, kuru vērtspapīri ir tāds prasījums pret emitentu, kam saskaņā ar 78. līdz 83. pantu būtu piešķirts 0 % riska svērums;
- g) aktīvu posteņus un citus riska darījumus, ko atbilstīgi kompetentu iestāžu prasībām nodrošina ar skaidras naudas noguldījumiem aizdevējā kredītiestādē vai kādā kredītiestādē, kas ir aizdevējas iestādes mātesuzņēmums vai meitasuzņēmums;
- h) aktīvu posteņus un citus riska darījumus, ko atbilstīgi kompetentu iestāžu prasībām nodrošina ar noguldījumu sertifikātiem, kurus izdod aizdevēja kredītiestāde vai kāda kredītiestāde, kas ir aizdevējas kredītiestādes mātesuzņēmums vai meitasuzņēmums, un kuri glabājas kādā no tām;
- i) aktīvu posteņus, kas ir prasījumi pret un citi riska darījumi ar iestādēm, ja to termiņš ir viens gads vai mazāk un ja tie nav šādu iestāžu pašu kapitāls;
- j) aktīvu posteņus, kas ir prasījumi pret un citi riska darījumi ar iestādēm, kas nav kredītiestādes, bet kuras atbilst VI pielikuma 1. daļas 85. punkta nosacījumiem, ja to termiņš ir viens gads vai mazāk un ja tie ir nodrošināti atbilstīgi minētajam punktam;
- k) tirdzniecības vekselus un citus līdzīgus vekselus, kuru termiņš ir viens gads vai mazāk un kurus parakstījusi cita kredītiestāde;
- l) segtās obligācijas, kas definētas VI pielikuma 1. daļas 68. līdz 70. punktā;
- m) līdz turpmākai koordinācijai – līdzdalību apdrošināšanas sabiedrībās, kas minētas 122. panta 1. punktā, ja tā nepārsniedz 40 % no tās kredītiestādes pašu kapitāla, kura iegādājas šādu līdzdalību;
- n) aktīvu posteņus, kas ir prasījumi pret reģionu kredītiestādēm vai centrālām kredītiestādēm, ar ko aizdevēja kredītiestāde ir saistīta tieklā saskaņā ar normatīvajos aktos

paredzētiem noteikumiem un kas saskaņā ar šiem noteikumiem ir atbildīgas par skaidras naudas ieskaita operācijām tīklā;

- o) riska darījumus, ko atbilstīgi kompetento iestāžu prasībām nodrošina ar vērtspapīriem, kuri nav f) apakšpunktā minētie vērtspapīri,
- p) aizdevumus, ko atbilstīgi kompetento iestāžu prasībām nodrošina ar mājokļa hipotēkām vai ar daļām Somijas māju būves sabiedrībās, kuras darbojas saskaņā ar Somijas 1991. gada Māju būves sabiedrību likumu vai turpmākiem līdzvērtīgiem tiesību aktiem, un nomas darījumiem, saskaņā ar kuriem iznomātājs saglabā pilnas īpašumtiesības uz iznomāto mājokli, kamēr nomnieks nav izmantojis izpirkuma tiesības, visos gadījumos nepārsniedzot 50 % attiecīgā mājokļa vērtības.
- q) šādus darījumus, ja saskaņā ar 78. līdz 83. pantu tiem būtu piešķirts 50 % riska svērums, un tikai līdz 50 % no attiecīgā īpašuma vērtības:
 - i) riska darījumi, kas nodrošināti ar biroju vai citu komerciālo telpu hipotēkām vai daļām Somijas Māju būves sabiedrībās, kuras darbojas saskaņā ar Somijas 1991. gada Māju būves sabiedrību likumu vai turpmākiem līdzvērtīgiem tiesību aktiem, attiecībā uz birojiem vai citām komerciālām telpām; un
 - ii) riska darījumi, kas saistīti ar īpašuma izpirkumnomas darījumiem, attiecībā uz birojiem vai citām komerciālām telpām.

Līdz 2011. gada 31. decembrim katras dalībvalsts kompetentās iestādes ii) punkta nolūkiem var atļaut kredītiestādēm atzīt 100 % no attiecīgā īpašuma vērtības. Minētā perioda beigās šo pieeju pārskata. Dalībvalstis dara zināmu Komisijai, kā tās izmanto šos atvieglojumus.

- r) vidēja/zema riska ārpusbilances posteņus, kas ir minēti II pielikumā, – 50 % apjomā;
- s) ar kompetento iestāžu piekrišanu – garantijas, kas nav aizdevumu garantijas, kas pamatojas uz normatīviem aktiem un ko saviem dalībniekiem dod savstarpējo garantiju sabiedrības ar kredītiestādes statusu, to summai piemērojot 20 % riska svērums; un
- t) II pielikumā minētos zema riska ārpusbilances posteņus apjomā, par kādu ar klientu vai saistītu klientu grupu ir panākta vienošanās, saskaņā ar kuru riska darījumus var veikt vienīgi tad, ja ir noskaidrots, ka tādējādi netiks pārsniegti ierobežojumi, kas jāpiemēro saskaņā ar 111. panta 1. līdz 3. punktu.

Skaidra nauda, kas saņemta pēc kredītiestādes emitētas ar kredītrisku saistītas parādzīmes, un darījumu partnera aizdevumi vai ieguldījumi kredītiestādē vai no kredītiestādes, par kuriem noslēgts 90. līdz 93. pantā paredzētais bilances posteņu savstarpējas dzēšanas līgums, attiecināmi uz g) punkta darbības jomu.

Šā panta o) apakšpunkta nolūkos vērtspapīrus, ko izmanto kā nodrošinājumu, novērtē pēc tirgus cenas, to vērtība pārsniedz garantēto riska darījumu vērtību, un tie ir vai nu kotēti kādā biržā, vai arī faktiski tirgojami un tiek regulāri kotēti profesionālu māklēru tirgū, un – atbilstīgi kredītiestādes izcelsmes dalībvalsts kompetento iestāžu prasībām – ļauj noteikt objektīvu cenu, lai vienmēr varētu pārbaudīt šo vērtspapīru virsvērtību. Prasītā virsvērtība ir 100 %. Tomēr tā ir 150 % akcijām un 50 % obligācijām, ko emitējušas iestādes, dalībvalstu reģionālās valdības vai vietējās varas iestādes, izņemot f) apakšpunktā paredzētās iestādes, un obligācijām, ko emitējušas daudzpusējas attīstības bankas, izņemot tās, kam saskaņā 78. līdz 83. pantu ir piešķirts 0 % riska svērums. Ja pastāv nesakritība starp riska darījuma termiņu un kredīta aizsardzības termiņu, nodrošinājums nav atzīstams. Vērtspapīri, kas tiek izmantoti kā nodrošinājumu, nevar veidot kredītiestādes pašu kapitālu.

Šā panta p) apakšpunkta nolūkos īpašuma vērtību aprēķina atbilstīgi kompetento iestāžu prasībām, pamatojoties uz stingriem vērtēšanas standartiem, kas noteikti ar normatīviem un administratīviem aktiem. Vērtēšanu veic vismaz reizi gadā. Šajā p) apakšpunktā mājoklis ir mājoklis, kuru aizņēmējs apdzīvo vai izīrē vai aizņems vai izīrēs nākotnē.

Dalībvalstis informē Komisiju par izņēmumiem, kas piešķirti saskaņā ar s) apakšpunktu, lai nodrošinātu, ka nerodas konkurences traucējumi.

114. pants

1. Ievērojot 3. punktu, dalībvalstis var atļaut kredītiestādēm, kas izmanto finanšu nodrošinājuma vispārējo metodi saskaņā ar 90. līdz 93. pantu, riska darījuma vērtības aprēķināšanai 111. panta 1. līdz 3. punkta nolūkiem, kā alternatīvu 113. panta 3. punkta f), g), h) un o) apakšpunktā paredzētajiem pilnīgiem vai daļējiem izņēmumiem, izmantot vērtību, kas ir zemāka nekā riska darījuma vērtība, tomēr nav zemāka par kopējo pilnībā pielāgoto riska darījuma vērtību riska darījumiem ar klientu vai saistītu klientu grupu.

Šiem nolūkiem "pilnībā pielāgotā riska darījuma vērtība" ir vērtība, kas aprēķināta saskaņā ar 90. līdz 93. pantu, ievērojot kredītriska mazināšanu, no svārstībām izrietošās korekcijas un jebkura veida termiņu nesakritību (E*).

Ja šo punktu piemēro kredītiestādei, attiecīgajai kredītiestādei nepiemēro 113. panta 3. punkta f), g), h) un o) apakšpunktu.

2. Ievērojot 3. punktu, kredītiestādei, kurai ir atļauts izmantot pašu vērtējumus LGD un konversijas koeficientus riska darījumu kategorijai saskaņā ar 84. līdz 89. pantu un kura spēj izpildīt kompetento iestāžu prasības attiecībā uz savu riska darījumu finanšu nodrošinājuma ietekmes novērtēšanu atsevišķi no citiem LGD aspektiem, var atļaut piemērot šo ietekmi, aprēķinot riska darījumu vērtību 111. panta 1. līdz 3. punkta nolūkiem.

Kompetentajām iestādēm jāpārlicinās, ka kredītiestādes izstrādātie novērtējumi ir piemēroti riska darījuma vērtības samazināšanai, lai panāktu atbilstību 111. panta noteikumiem.

Ja kredītiestādei ir atļauts izmantot pašu vērtējumus finanšu nodrošinājuma ietekmei, kredītiestāde to dara saderīgi ar pieeju, ko izmanto kapitāla prasību aprēķināšanai.

Kredītiestādēm, kurām ir atļauts izmantot pašu vērtējumus LGD un konversijas koeficientiem riska darījumu kategorijā saskaņā ar 84. līdz 89. pantu un kuras riska darījumu vērtības aprēķināšanai neizmanto pirmajā daļā minēto metodi, riska darījumu vērtības aprēķināšanai var atļaut izmantot 1. punktā paredzēto metodi vai 113. panta 3. punkta o) apakšpunktā paredzēto metodi. Kredītiestāde izmanto tikai vienu no šīm divām metodēm.

3. Kredītiestāde, kurai ir atļauts izmantot 1. un 2. punktā aprakstītās metodes riska darījumu vērtības aprēķināšanai 111. panta 1. līdz 3. punkta nolūkiem, regulāri veic kredītrisku koncentrācijas stresa testus, tostarp attiecībā uz jebkāda pieņemtā nodrošinājuma realizējamo vērtību.

Regulārajos stresa testos ņem vērā riskus, ko rada iespējamās tirgus nosacījumu izmaiņas, kuras varētu nelabvēlīgi ietekmēt kredītiestādes pašu kapitāla pietiekamību, un riskus, ko rada nodrošinājuma izmantošana stresa situācijās.

Kompetentās iestādes pārlicinās, ka kredītiestādes veiktie stresa testi ir piemēroti un atbilstīgi šādu risku novērtēšanai.

Gadījumā, ja šāds stresa tests uzrāda pieņemtā nodrošinājuma realizējamo vērtību, kas ir zemāka par vērtību, kura saskaņā ar, attiecīgi, 1. un 2. punktu tiktu atzīta par piemērotu, ir attiecīgi jāsamazina nodrošinājuma vērtība, ko var atzīt riska darījumu vērtības aprēķināšanai 111. panta 1. līdz 3. punkta nolūkiem.

Šādas kredītiestādes savā koncentrācijas risku stratēģijā iekļauj:

- a) darba kārtību un procedūras attiecībā uz riskiem, ko rada termiņu nesakritības starp riska darījumiem un jebkuru kredīta aizsardzību šiem riska darījumiem.
- b) darbības plāni un procedūras gadījumiem, kad stresa tests uzrāda nodrošinājuma realizējamo vērtību, kas ir zemāka nekā tā, ko ņem vērā saskaņā ar 1. un 2. punktu; un
- c) darba kārtību un procedūras attiecībā uz koncentrācijas risku, ko rada kredītriska mazināšanas metožu

piemērošana, jo īpaši lieliem netiešiem kredītu riska darījumiem (piemēram, viena emitenta vērtspapīri, kas pieņemti kā nodrošinājums).

4. Ja nodrošinājuma ietekme ir atzīta saskaņā ar 1. un 2. punktu, dalībvalstis var uzskatīt, ka jebkura riska darījuma segtā daļa ir darījums ar nodrošinājuma devēju, nevis klientu.

115. pants

1. Šīs direktīvas 111. panta 1. līdz 3. punkta mērķiem dalībvalstis var piešķirt 20 % riska svērumu aktīvu posteņiem, kas ir prasījumi pret dalībvalsts reģionālajām valdībām vai pašvaldībām, ja saskaņā ar 78. līdz 83. pantu šiem prasījumiem tiktu piešķirts 20 % riska svērums, un citiem riska darījumiem, kas ir veikti ar šādām iestādēm vai ko tās ir garantējušas, ja prasījumiem pret tām saskaņā ar 78. līdz 83. pantu tiek piešķirts 20 % riska svērums. Tomēr dalībvalstis var šo likmi samazināt līdz 0 % attiecībā uz aktīvu posteņiem, kas ir prasījumi pret dalībvalstu reģionālajām valdībām un pašvaldībām, ja saskaņā ar 78. līdz 83. pantu šiem prasījumiem tiktu piešķirts 0 % riska svērums, un citiem riska darījumiem, kas ir veikti ar šādām iestādēm vai ko tās ir garantējušas, ja prasījumiem pret tām saskaņā ar 78. līdz 83. pantu tiek piešķirts 0 % riska svērums.

2. Šīs direktīvas 111. panta 1. līdz 3. punkta mērķiem dalībvalstis var piešķirt 20 % riska svērumu aktīvu posteņiem, kas ir tādi prasījumi pret iestādēm un tādi citi tādi riska darījumi ar tām, kuru termiņš pārsniedz vienu gadu, bet nepārsniedz trīs gadus, kā arī 50 % riska svērumu aktīvu posteņiem, kas ir tādi prasījumi pret iestādēm, kuru termiņš pārsniedz trīs gadus, ja pēdējos minētos pārstāv kādas iestādes emitēti parāda instrumenti un ja šie parāda instrumenti pēc kompetento iestāžu atzinuma ir faktiski tirgojami profesionālu māklēru tirgū, un ja tos katru dienu kotē šajā tirgū, vai arī ja to emisiju apstiprinājušas kompetentās iestādes emitentes iestādes izcelsmes dalībvalstī. Šos posteņus nekādā gadījumā nevar iekļaut pašu kapitālā.

116. pants

Atkāpjoties no 113. panta 3. punkta i) apakšpunkta un 115. panta 2. punkta, dalībvalstis var piešķirt 20 % riska svērumu aktīvu posteņiem, kas ir prasījumi pret iestādēm un citi riska darījumi ar tām, neatkarīgi no to termiņa.

117. pants

1. Ja riska darījumu ar kādu klientu garantē trešā persona vai ja tas ir nodrošināts ar trešās personas emitētiem vērtspapīriem saskaņā ar 113. panta 3. punkta o) apakšpunktā paredzētajiem nosacījumiem, dalībvalstis var:

- a) uzskatīt, ka riska darījums ir ar garantijas sniedzēju, nevis klientu; vai

b) uzskatīt, kas riska darījums ir ar trešo personu, nevis klientu, ja 113. panta 3. punkta o) apakšpunktā definēto riska darījumu garantē nodrošinājums saskaņā ar minētajā apakšpunktā paredzētajiem nosacījumiem.

2. Ja dalībvalstis izmanto 1. punkta a) apakšpunktā paredzēto pieeju:

a) gadījumos, kad galvojums ir denominēts valūtā, kas nav riska darījuma denominācijas valūta, par nodrošinātu uzskatāmo riska darījuma summu aprēķina saskaņā ar VIII pielikumā paredzētajiem noteikumiem par valūtu nesakritību nefondētajai kredīta aizsardzībai;

b) nesakritībai starp riska darījuma termiņu un kredīta aizsardzības termiņu piemēro VIII pielikumā paredzētos noteikumus par termiņu nesakritību; un

c) daļēju nodrošinājumu var atzīt atbilstoši VIII pielikumā paredzētajiem noteikumiem.

118. pants

Ja saskaņā ar 69. panta 1. punktu kredītiestādei vairs nepiemēro iespēju šajā iedaļā noteiktos pienākumus izpildīt individuāli vai subkonsolidēti vai ja mātesuzņēmumiem, kas ir kredītiestādes dalībvalstī, piemēro 70. pantu, ir jāveic pasākumi, lai nodrošinātu riska pietiekamu sadali attiecīgajā grupā.

119. pants

Komisija līdz 2007. gada 31. decembrim iesniedz Eiropas Parlamentam un Padomei ziņojumu par šīs iedaļas darbību, pievienojot piemērotus priekšlikumus.

6. iedaļa

Būtiska līdzdalība ārpus finanšu nozares

120. pants

1. Nevienai kredītiestādei nedrīkst būt būtiska līdzdalība, kas pārsniedz 15 % no tās pašu kapitāla, uzņēmumā, kas nav ne kredītiestāde, ne finanšu iestāde, ne uzņēmums, kurš veic darbības, kas tieši izriet no banku darbības vai nodrošina ar banku darbību saistītus pakalpojumus, piemēram, līzingu, faktoringu, kopīgu ieguldījumu fondu pārvaldību, datu apstrādes pakalpojumu pārvaldību, vai citu līdzīgu darbību.

2. Kredītiestādes būtiskas līdzdalības kopējais apjoms uzņēmumos, kas nav kredītiestādes, finanšu iestādes vai uzņēmumi, kuri veic darbības, tieši izriet no banku darbības vai nodrošina ar banku darbību saistītus pakalpojumus, piemēram, līzingu,

faktoringu, kopīgu ieguldījumu fondu pārvaldību, datu apstrādes pakalpojumu pārvaldību, vai citu līdzīgu darbību, nedrīkst pārsniegt 60 % no kredītiestādes pašu kapitāla.

3. Šā panta 1. un 2. punktā noteiktos ierobežojumus drīkst pārsniegt vienīgi izņēmuma gadījumos. Šādos gadījumos kompetentās iestādes tomēr prasa, lai kredītiestāde vai nu palielina pašu kapitālu, vai veic citus līdzvērtīgus pasākumus.

121. pants

Akcijas, kas ir turējumā uz laiku sakarā ar finansiālās palīdzības operāciju vai sanācijas nolūkā vai sakarā ar vērtspapīru emisijas parakstīšanu, vai iestādes vārdā, bet uz citu rēķina, neuzskata par būtisku līdzdalību, aprēķinot 120. panta 1. un 2. punktā paredzētos ierobežojumus. Aprēķinā neiekļauj akcijas, kas nav ilgtermiņa ieguldījumi, kā tie definēti Direktīvas 86/635/EEK 35. panta 2. punktā.

122. pants

1. Dalībvalstis var 120. panta 1. un 2. punktā noteiktos ierobežojumus nepiemērot attiecībā uz līdzdalību apdrošināšanas uzņēmumos, kā tie definēti Direktīvā 73/239/EEK un Direktīvā 2002/83/EK, vai pārapdrošināšanas uzņēmumos, kā tie definēti Direktīvā 98/78/EK.

2. Dalībvalstis drīkst noteikt, ka kompetentās iestādes nepiemēro 120. panta 1. un 2. punktā noteiktos ierobežojumus, ja tās nosaka, ka summas, par kādām kredītiestādes būtiskā līdzdalība pārsniedz šos ierobežojumus, 100 % apjomā sedz ar pašu kapitālu un ka šo pašu kapitāla daļu neiekļauj 75. pantā paredzētajā aprēķinā. Ja ir pārsniegti abi 120. panta 1. un 2. punktā noteiktie ierobežojumi, summa, ko sedz ar pašu kapitālu, ir lielākā no pārsnieguma summām.

3. NODAĻA

kredītiestādes novērtēšanas process

123. pants

Kredītiestādes izveido pamatotas, efektīvas un pilnīgas stratēģijas un procedūras, lai pastāvīgi novērtētu un uzturētu iekšējā kapitāla summas, veidus un sadali, ko tās uzskata par tās uzskata par atbilstošām risku raksturam un līmenim esošajos vai paredzamos riska darījumos.

Šīm stratēģijām un procedūrām nepieciešama regulāra iekšēja pārskatīšana, lai nodrošinātu, ka tās paliek visaptverošas un proporcionālas attiecībā pret kredītiestādes darbību raksturu, apjomu un sarežģītību.

4. NODAĻA

126. pants

uzraudzība un informācijas sniegšana, ko veic kompetentās iestādes

1. iedaļa

Uzraudzība

124. pants

1. Ņemot vērā XI pielikumā izklāstītos tehniskos kritērijus, kompetentās iestādes pārskata pasākumus, stratēģijas, procedūras un mehānismus, ko kredītiestādes ir ieviesušas, lai izpildītu šīs direktīvas prasības, un novērtē riskus, kuriem ir pakļautas vai varētu tikt pakļautas šīs kredītiestādes.

2. Šā panta 1. punktā minētajai pārskatīšanai un novērtējumam jāatbilst šīs direktīvas prasībām.

3. Pamatojoties uz 1. punktā minēto pārskatu un novērtējumu, kompetentās iestādes nosaka, vai kredītiestāžu īstenotie pasākumi, stratēģijas, procedūras un mehānismi un to rīcībā esošais pašu kapitāls nodrošina nevainojamu vadību un riska segumu.

4. Kompetentās iestādes nosaka 1. punktā minētā pārskata un novērtējuma biežumu un intensitāti, ņemot vērā attiecīgās kredītiestādes lielumu, darbību sistēmisko nozīmi, raksturu, apjomu un sarežģītību un ievēro proporcionalitātes principu. Pārskatu un novērtējumu atjaunina vismaz reizi gadā.

5. Kompetento iestāžu veiktais pārskats un novērtējums iekļauj kredītiestāžu riska darījumus, kas izriet no procentu likmes riska, ar tirdzniecības portfeli nesaistītajos darījumus. Kompetentās iestādes pieprasa, lai kredītiestādes veic attiecīgus pasākumus, ja šo kredītiestāžu ekonomiskā vērtība pazeminās par vairāk nekā 20 % no to pašu kapitāla pēkšņu un negaidītu procentu likmju izmaiņu gadījumā; šo pasākumu apjomu nosaka kompetentās iestādes un tie nedrīkst būt atšķirīgi dažādām kredītiestādēm.

125. pants

1. Ja mātesuzņēmums ir mātesuzņēmums, kas ir kredītiestāde dalībvalstī, vai ES mātesuzņēmums, kas ir kredītiestāde, konsolidēto uzraudzību veic kompetentās iestādes, kas šim mātesuzņēmumam izsniegušas atļauju saskaņā ar 6. pantu.

2. Ja kredītiestādes mātesuzņēmums ir mātesuzņēmums, kas ir finanšu kontrolāciju sabiedrība dalībvalstī, vai ES mātesuzņēmums, kas ir finanšu kontrolāciju sabiedrība, tad konsolidēto uzraudzību veic kompetentās iestādes, kas šai kredītiestādei izsniegušas atļauju saskaņā ar 6. pantu.

1. Ja kredītiestādēm, kam atļauja izsniegta divās vai vairāk dalībvalstīs, mātesuzņēmums ir viens un tas pats mātesuzņēmums, kas ir finanšu kontrolāciju sabiedrība dalībvalstī, vai viens un tas pats ES mātesuzņēmums, kas ir finanšu kontrolāciju sabiedrība, tad konsolidēto uzraudzību veic tās kredītiestādes kompetentās iestādes, kurai atļauja izsniegta dalībvalstī, kurā izveidota finanšu kontrolāciju sabiedrība.

Ja kredītiestādēm, kam atļauja izsniegta divās vai vairāk dalībvalstīs, mātesuzņēmumi ir vairāk nekā viena finanšu kontrolāciju sabiedrība ar galvenajiem birojiem dažādās dalībvalstīs, un ja katrā no šīm dalībvalstīm ir kredītiestāde, tad konsolidēto uzraudzību veic tās kredītiestādes kompetentā iestāde, kurai ir lielākā bilances vērtība.

2. Ja vairāk nekā vienai kredītiestādei, kam atļauja piešķirta Kopienā, mātesuzņēmums ir viena un tā pati finanšu kontrolāciju sabiedrība un ja nevienai no šīm kredītiestādēm nav piešķirta atļauja dalībvalstī, kurā izveidota finanšu kontrolāciju sabiedrība, tad konsolidēto uzraudzību veic tā kompetentā iestāde, kas izsniegusi atļauju kredītiestādei ar lielāko bilances vērtību, kuru šīs direktīvas nolūkos uzskata par kredītiestādi, ko kontrolē ES mātesuzņēmums, kas ir finanšu kontrolāciju sabiedrība.

3. Atsevišķos gadījumos kompetentās iestādes var pēc savstarpējas vienošanās atteikties no 1. un 2. punktā minētajiem kritērijiem, ja to piemērošana būtu neatbilstīga, ņemot vērā attiecīgās kredītiestādes un to darbības relatīvo nozīmību dažādās valstīs, un norīkot citu kompetento iestādi konsolidētās uzraudzības veikšanai. Šajos gadījumos pirms lēmuma pieņemšanas kompetentās iestādes dod iespēju, attiecīgi, ES mātesuzņēmumam, kas ir kredītiestāde, vai ES mātesuzņēmumam, kas ir finanšu kontrolāciju sabiedrība, vai kredītiestādei ar lielāko bilances vērtību, izteikt savu viedokli par šo lēmumu.

4. Kompetentās iestādes paziņo Komisijai par jebkuru vienošanos, uz ko attiecas 3. punkts.

127. pants

1. Vajadzības gadījumā dalībvalstis paredz pasākumus, lai iekļautu finanšu kontrolāciju sabiedrības konsolidētajā uzraudzībā. Neskarot 135. panta noteikumus, finanšu kontrolāciju sabiedrības finanšu stāvokļa konsolidācija nekādā veidā nenozīmē, ka kompetentajām iestādēm būtu individuāli jāuzrauga finanšu kontrolāciju sabiedrība.

2. Ja kādas dalībvalsts kompetentās iestādes konsolidētā uzraudzībā neietver kādas kredītiestādes meitasuzņēmumu saskaņā ar vienu no 73. panta 1. punkta b) un c) apakšpunktā minētajiem gadījumiem, tās dalībvalsts kompetentās iestādes, kurā atrodas šīs kredītiestādes meitasuzņēmums, var lūgt mātesuzņēmumam informāciju, kas var tām atvieglot šīs kredītiestādes uzraudzību.

3. Dalībvalstis paredz, ka to kompetentās iestādes, kas atbild par konsolidētu uzraudzību, no kādas kredītiestādes vai finanšu kontrolāciju sabiedrības meitasuzņēmumiem, kas nav iekļauti konsolidētajā uzraudzībā, var prasīt 137. pantā minēto informāciju. Šādos gadījumos piemēro šajā pantā noteikto informācijas nodošanas un pārbaudes kārtību.

128. pants

Ja dalībvalstī ir vairāk nekā viena kompetentā iestāde, kas atbild par kredītiestāžu un finanšu iestāžu uzraudzību, dalībvalstis veic visus vajadzīgos pasākumus, lai šādas iestādes darbotos koordinēti.

129. pants

1. Papildus pienākumiem, ko uzliek šī direktīva, kompetentās iestādes, kuras ir atbildīgas par konsolidētās uzraudzības veikšanu attiecībā uz ES mātesuzņēmumiem, kas ir kredītiestādes, un kredītiestādēm, ko kontrolē ES mātesuzņēmumi, kas ir finanšu kontrolāciju sabiedrības, veic šādus uzdevumus:

- a) tādas informācijas apkopošana vai izplatīšana, kas ir noderīga vai būtiska parastajās un ārkārtas situācijās; un
- b) uzraudzības darbību plānošana un koordinācija parastajās un ārkārtas situācijās, kā arī saistībā ar 124. pantā minētajām darbībām, sadarbojoties ar iesaistītajām kompetentajām iestādēm.

2. Attiecībā uz pieteikumiem 84. panta 1. punktā, 87. panta 9. punktā un 105. pantā, un III pielikuma 6. daļā minēto atļauju saņemšanai, kurus iesniedz ES mātesuzņēmums, kas ir kredītiestāde, un tā meitasuzņēmumi, vai ES mātesuzņēmuma, kas ir finanšu kontrolāciju sabiedrība, meitasuzņēmumi kopīgi, kompetentās iestādes sadarbojas, pilnībā apspriežoties, lai lemtu par pieprasītās atļaujas izsniegšanu vai neizsniegšanu un lai paredzētu noteikumus un nosacījumus, ja tādi būtu, kuriem būtu jāattiecas uz šādu atļauju.

Šā punkta pirmajā daļā minētos iesniegumus iesniedz vienīgi 1. punktā minētajām kompetentajām iestādēm.

Kompetentās iestādes veic visus pasākumus, kas ir to kompetencē, lai sešos mēnešos panāktu kopīgu lēmumu attiecībā uz pieteikumu. Šo kopīgo lēmumu izklāsta dokumentā, kurā iekļauts pilnīgi pamatots lēmums, un 1. punktā minētā kompetentā iestāde to nosūta pieteikuma iesniedzējam.

Šā punkta trešajā daļā minētais termiņš sākas datumā, kad 1. punktā minētā kompetentā iestāde ir saņēmusi pilnīgu pieteikumu. Šā panta 1. punktā minētā kompetentā iestāde pilnīgo iesniegumu nekavējoties nosūta pārējām kompetentajām iestādēm.

Ja kompetentās iestādes sešos mēnešos nepieņem kopīgu lēmumu, 1. punktā minētā kompetentā iestāde pieņem pati savu lēmumu attiecībā uz pieteikumu. Šo lēmumu izklāsta dokumentā, kurā iekļauts pilnīgi pamatots lēmums, un tajā ņem vērā pārējo kompetento iestāžu viedokļus un atzinas, kas izteiktas

sešu mēnešu termiņā. Šā panta 1. punktā minētā kompetentā iestādē lēmumu nosūta pieteikuma iesniedzējam un pārējām kompetentajām iestādēm.

Šā punkta trešajā un piektajā daļā minētos lēmumus uzskata par galīgiem, un kompetentās iestādes tos piemēro attiecīgajās dalībvalstīs.

130. pants

1. Ja banku grupā rodas ārkārtas situācija, kas var apdraudēt finanšu sistēmas stabilitāti kādā no dalībvalstīm, kur atļauts darboties grupas uzņēmumiem, par konsolidēto uzraudzību atbildīgā kompetentā iestāde, ievērojot V daļas 1. nodaļas 2. iedaļu, pēc iespējas ātrāk brīdina par to 49. panta a) punktā un 50. pantā minētās iestādes. Šis pienākums attiecas uz visām kompetentajām iestādēm, kas īpašām grupām noteiktas 125. un 126. pantā, un uz kompetento iestādi, kas minēta 129. panta 1. punktā. Kompetentās iestādes pēc iespējas izmanto esošos informācijas kanālus.

2. Kompetentā iestāde, kas ir atbildīga par konsolidēto uzraudzību, ja tai ir nepieciešama informācija, kas jau ir citas kompetentās iestādes rīcībā, vēršas pie šīs iestādes, kad vien tas ir iespējams, lai novērstu ziņojumu dublēšanu dažādām uzraudzībā iesaistītajām iestādēm.

131. pants

Lai izveidotu un veicinātu efektīvu uzraudzību, par konsolidēto uzraudzību atbildīgā iestāde un pārējās kompetentās iestādes izstrādā rakstiskus koordinācijas un sadarbības plānus.

Atbilstīgi šiem plāniem kompetentajai iestādei, kas ir atbildīga par konsolidēto uzraudzību, var uzticēt citus uzdevumus, un tajos var precizēt procedūras lēmumu pieņemšanai un sadarbībai ar citām kompetentajām iestādēm.

Kompetentās iestādes, kas atbild par atļaujas piešķiršanu tāda mātesuzņēmuma meitasuzņēmumam, kurš atrodas citā dalībvalstī, divpusējā nolīgumā var deleģēt savu atbildību par maksātspējas uzraudzību kompetentajām iestādēm, kas ir piešķirušas atļauju mātesuzņēmumam un veic tā uzraudzību, tā, ka tās uzņemas atbildību par meitasuzņēmuma uzraudzību saskaņā ar šo direktīvu. Komisiju informē par šādu nolīgumu esamību un to saturu. Tā šādu informāciju nosūta pārējo dalībvalstu kompetentajām iestādēm un Eiropas Banku komitejai.

132. pants

1. Kompetentās iestādes cieši sadarbojas savā starpā. Tās sniedz vienai otrai jebkādu informāciju, kas ir būtiska vai noderīga pārējo iestāžu uzraudzības uzdevumu veikšanai saskaņā ar šo direktīvu. Šai sakarā kompetentās iestādes pēc pieprasījuma sniedz visu noderīgo informāciju un pēc savas iniciatīvas sniedz visu būtisko informāciju.

Šā punkta pirmajā daļā minēto informāciju uzskata par būtisku, ja tā varētu praktiski ietekmēt kredītiestādes vai finanšu iestādes finansiālās uzticamības vērtējumu citā dalībvalstī.

Jo īpaši kompetentās iestādes, kas ir atbildīgas par konsolidēto uzraudzību attiecībā uz ES mātesuzņēmumiem, kas ir kredītiestādes, un kredītiestādēm, ko kontrolē ES mātesuzņēmumi, kas ir finanšu kontrolāciju sabiedrības, sniedz visu noderīgo informāciju citu dalībvalstu kompetentajām iestādēm, kas veic šo mātesuzņēmumu meitasuzņēmumu uzraudzību. Nosakot node-rīgās informācijas apjomu, ņem vērā minēto meitasuzņēmumu nozīmību attiecīgo dalībvalstu finanšu sistēmā.

Pirmajā teikumā minētā būtiskā informācija, cita starpā, ietver šādu informāciju:

- a) grupas struktūras identifikāciju visām galvenajām kredītiestādēm, kas ietilpst grupā, kā arī grupas kredītiestāžu kompetentās iestādes;
- b) informācijas ievākšanas procedūras no kredītiestādēm, kas ietilpst grupā, un šīs informācijas pārbaude;
- c) kredītiestādes vai citu grupas uzņēmumu nelabvēlīga attīstība, kas var nopietni ietekmēt kredītiestādes; un
- d) galvenās sankcijas un ārkārtas pasākumi, ko kompetentās iestādes veic saskaņā ar šo direktīvu, tostarp papildu kapitāla maksājumu noteikšana atbilstoši 136. pantam un jebkādu ierobežojumu noteikšana uzlaboto rādītāju pieejas izmantošanai pašu kapitāla prasību aprēķināšanai saskaņā ar 105. pantu.

2. Kompetentās iestādes, kas ir atbildīgas par uzraudzību attiecībā uz kredītiestādēm, kuras kontrolē ES mātesuzņēmumi, kas ir kredītiestādes, kad vien iespējams vērsas pie 129. panta 1. punktā minētās kompetentās iestādes, ja tām ir nepieciešama informācija par šajā direktīvā izklāstīto pieeju un metožu īstenošanu, kas jau varētu būt minētās kompetentās iestādes rīcībā.

3. Kompetentās iestādes pirms lēmumu pieņemšanas, ja šie lēmumi ir būtiski otras kompetentās iestādes uzraudzības uzdevumu veikšanai, apspriežas viena ar otru par šādiem jautājumiem:

- a) izmaiņas akcionāru sastāvā un izmaiņas kredītiestādes grupas organizatoriskajā vai pārvaldes struktūrā, kurām nepieciešams kompetento iestāžu apstiprinājums vai atļauja; un
- b) galvenās sankcijas un ārkārtas pasākumi, ko veic kompetentās iestādes, tostarp papildu kapitāla maksājumu noteikšana atbilstoši 136. pantam un jebkādu ierobežojumu noteikšana uzlaboto rādītāju pieejas izmantošanai pašu kapitāla prasību aprēķināšanai saskaņā ar 105. pantu.

Šā punkta b) apakšpunkta nolūkiem vienmēr jāapspriežas ar kompetento iestādi, kas ir atbildīga par konsolidēto uzraudzību.

Tomēr kompetentā iestāde var nolemt atteikties no šādas apspriedes steidzamības gadījumos vai gadījumos, kad šāda apspriede varētu apdraudēt lēmuma efektivitāti. Šādos gadījumos kompetentā iestāde bez kavēšanās informē citas kompetentās iestādes.

133. pants

1. Kompetentajām iestādēm, kas atbild par konsolidētas uzraudzības veikšanu, uzraudzības nolūkā pieprasa visu kredītiestāžu un finanšu iestāžu, kas ir mātesuzņēmuma meitasuzņēmumi, pilnu konsolidāciju.

Tomēr kompetentās iestādes var pieprasīt tikai proporcionālu konsolidāciju, ja pēc to atzinuma tāda mātesuzņēmuma atbildība, kas tur kādu kapitāla daļu, aprobežojas ar šo kapitāla daļu, ņemot vērā citu akcionāru vai dalībnieku atbildību un to apmierinošo maksātspēju. Citu akcionāru un dalībnieku atbildību skaidri nosaka, vajadzības gadījumā ar oficiālām parakstītām saistībām.

Ja uzņēmumi ir saistīti atbilstīgi 12. panta 1. punktam Direktīvā 83/349/EEK, kompetentās iestādes nosaka to, kā veicama konsolidācija.

2. Kompetentās iestādes, kas ir atbildīgas par konsolidēto uzraudzību, prasa, lai proporcionāli tiktu konsolidēta līdzdalība kredītiestādēs vai finanšu iestādēs, ko pārvalda kāds konsolidācijā iekļauts uzņēmums, kopā ar vienu vai vairākiem uzņēmumiem, kas nav iekļauti konsolidācijā, ja šo uzņēmumu atbildību ierobežo to turētā līdzdalība.

3. Cita veida līdzdalības vai kapitāla saikņu gadījumos, kas nav minēti 1. un 2. punktā, kompetentajām iestādēm jānosaka, vai un kā ir veicama konsolidācija. Cita starpā tās var pieļaut vai pieprasīt pielīdzināšanas metodes izmantojumu. Tomēr šī metode nenozīmē attiecīgo uzņēmumu iekļaušanu konsolidētajā uzraudzībā.

134. pants

1. Neskarot 133. pantu, kompetentās iestādes nosaka, vai un kā ir veicama konsolidācija šādos gadījumos:

- a) ja pēc kompetento iestāžu atzinuma kredītiestādei ir būtiska ietekme vienā vai vairākās kredītiestādēs vai finanšu iestādēs, bet tai nav līdzdalības vai citu kapitāla saikņu šajās iestādēs; un
- b) ja divām vai vairāk kredītiestādēm vai finanšu iestādēm ir viena vadība, kas nav vadība, kura izveidota saskaņā ar dibināšanas dokumentiem vai statūtiem.

Kompetentās iestādes var jo īpaši atļaut vai prasīt Direktīvas 83/349/EEK 12. pantā paredzētās metodes izmantojumu. Tomēr minētā metode nenozīmē attiecīgo uzņēmumu iekļaušanu konsolidētajā uzraudzībā.

2. Ja konsolidētā uzraudzība ir prasīta saskaņā ar 125. un 126. pantu, pakalpojumu palīguzņēmumus un aktīvu pārvaldīšanas sabiedrības, kā tās definētas Direktīvā 2002/87/EK, iekļauj konsolidācijā 133. pantā un šā panta 1. punktā noteiktajos gadījumos un saskaņā ar tur noteiktajām metodēm.

135. pants

Dalībvalstis prasa, lai personām, kas faktiski vada finanšu kontrolāciju sabiedrības, būtu pietiekami laba reputācija un pietiekama pieredze šo pienākumu veikšanai.

136. pants

1. Kompetentās iestādes pieprasa, lai katra kredītiestāde, kas nav izpildījusi šīs direktīvas prasības, savlaicīgi veiktu nepieciešamos pasākumus šādas situācijas novēršanai.

Šiem nolūkiem pasākumi, kurus var piemērot kompetentās iestādes, ietver:

- a) noteikt kredītiestādei pienākumu turēt pašu kapitālu, kas pārsniedz 75. pantā paredzēto minimālo līmeni;
- b) pieprasīt nostiprināt pasākumus, procesus, mehānismus un stratēģijas, kas ieviestas 22. un 123. panta prasību izpildei;
- c) pieprasīt kredītiestādēm piemērot īpašu finansēšanas kārtību vai noteikt īpašu pieeju aktīviem saistībā ar pašu kapitāla prasībām;
- d) ierobežot vai sašaurināt kredītiestādes darījumus, operācijas vai iestāžu tīklu; un
- e) pieprasīt mazināt risku, kas saistīts ar kredītiestāžu darbībām, pakalpojumiem un sistēmām.

Šo pasākumus pieņem, ievērojot V daļas 1. nodaļas 2. iedaļu.

2. Kompetentās iestādes nosaka īpašas pašu kapitāla prasības, kas pārsniedz 75. pantā noteikto minimālo līmeni, vismaz tām kredītiestādēm, kas neatbilst 22., 109. un 123. panta prasībām vai kam konstatēts negatīvs rezultāts attiecībā uz 124. panta 3. punktu, ja nav paredzams, ka citu pasākumu piemērošana pati par sevi pietiekami uzlabos plānus, procedūras, mehānismus un stratēģijas piemērotā termiņā.

137. pants

1. Līdz turpmākai konsolidācijas metožu koordinēšanai dalībvalstis paredz, ka, ja vienas vai vairāku kredītiestāžu mātesuzņēmums ir jauktas darbības kontrolāciju sabiedrība, tad kompetentās iestādes, kas atbild par šo kredītiestāžu atļaušanu un

uzraudzību, vai nu tieši vai caur meitasuzņēmumiem pieprasa, lai jauktas darbības kontrolāciju sabiedrība un tās meitasuzņēmumi sniegtu jebkādu informāciju, kas ir būtiska kredītiestāžu – meitasuzņēmumu – uzraudzībai.

2. Dalībvalstis paredz, ka kompetentās iestādes var veikt pārbaudes uz vietas vai uzdot to veikšanu ārējiem inspektoriem, lai pārbaudītu informāciju, kas saņemta no jauktas darbības kontrolāciju sabiedrībām un to meitasuzņēmumiem. Ja jauktās darbības kontrolāciju sabiedrība vai kāds no tās meitasuzņēmumiem ir apdrošināšanas sabiedrība, tad var izmantot arī 140. panta 1. punktā noteikto kārtību. Ja jauktas darbības kontrolāciju sabiedrība vai kāds no tās meitasuzņēmumiem atrodas kādā dalībvalstī, kas nav kredītiestādes – meitasuzņēmuma – atrašanās dalībvalsts, tad informācijas pārbaude uz vietas jāveic saskaņā ar 141. pantā noteikto kārtību.

138. pants

1. Neskarot V daļas 2. nodaļas 5. iedaļu, dalībvalstis nosaka, ka gadījumos, kad vienas vai vairāku kredītiestāžu mātesuzņēmums ir jauktas darbības kontrolāciju sabiedrība, kompetentās iestādes, kas ir atbildīgas par šo kredītiestāžu uzraudzību, vispārēji uzrauga darījumus, ko tās veic ar jauktas darbības kontrolāciju sabiedrību un tās meitasuzņēmumiem.

2. Kompetentās iestādes liek kredītiestādēm ieviest piemērotas riska pārvaldīšanas procedūras un iekšējās kontroles mehānismus, tostarp pareizas administratīvās un grāmatvedības procedūras, lai atbilstīgi noteiktu, novērtētu, novērotu un kontrolētu darījumus ar jauktas darbības kontrolāciju sabiedrību, kas ir to mātesuzņēmums, un tās meitasuzņēmumiem. Kompetentās iestādes kredītiestādēm liek ziņot par visiem nozīmīgiem darījumiem ar šīm vienībām, izņemot gadījumus, kas minēti 110. pantā. Kompetentās iestādes kontrolē šīs procedūras un nozīmīgos darījumus.

Ja šie grupas iekšēji darījumi apdraud kredītiestādes finanšu stāvokli, par iestādes uzraudzību atbildīgā kompetentā iestāde veic atbilstīgus pasākumus.

139. pants

1. Dalībvalstis veic vajadzīgos pasākumus, lai nodrošinātu, ka nav nekādu juridisku šķēršļu, kas konsolidētajā uzraudzībā ietvertajiem uzņēmumiem, jauktas darbības kontrolāciju sabiedrībām un to meitasuzņēmumiem vai 127. panta 3. punktā minētajiem meitasuzņēmumiem neļauj saskaņā ar 124. līdz 138. pantu un šo pantu savstarpēji nodot informāciju, kas ir nozīmīga uzraudzībā.

2. Ja mātesuzņēmums un kāds no tā meitasuzņēmumiem, kas ir kredītiestāde, atrodas dažādās dalībvalstīs, katras dalībvalsts kompetentās iestādēs savstarpēji paziņo visu nozīmīgo informāciju, kas var ļaut vai palīdzēt veikt konsolidēto uzraudzību.

Ja mātesuzņēmuma atrašanās vietas dalībvalsts kompetentās iestādes pašas neveic konsolidētu uzraudzību saskaņā ar 125. un 126. pantu, tad par šādas uzraudzības veikšanu atbildīgās kompetentās iestādes var lūgt, lai pirmās minētās kompetentās iestādes pieprasa no mātesuzņēmuma jebkādu informāciju, kas varētu būt nozīmīga konsolidētajai uzraudzībai, un nosūta to atbildīgajām kompetentajām iestādēm.

3. Dalībvalstis atļauj to kompetentajām iestādēm savstarpēji nodot 2. punktā minēto informāciju, apzinoties, ka attiecībā uz finanšu kontrolāciju sabiedrībām, finanšu iestādēm vai pakalpojumu palīguzņēmumiem gadījumā informācijas vākšana vai glabāšana nekādā gadījumā nenozīmē to, ka kompetentajām iestādēm jāpilda uzraudzības funkcijas attiecībā uz pašām šīm iestādēm vai uzņēmumiem.

Tāpat dalībvalstis atļauj to kompetentajām iestādēm savstarpēji nodot 137. pantā minēto informāciju, apzinoties, ka informācijas vākšana vai glabāšana nekādā gadījumā nenozīmē, ka kompetentās iestādes veic uzraudzības funkcijas attiecībā uz jauktas darbības kontrolāciju sabiedrību un tādiem tās meitasuzņēmumiem, kas nav kredītiestādes vai 127. panta 3. punktā minētie meitasuzņēmumi.

140. pants

1. Ja kredītiestāde, finanšu kontrolāciju sabiedrība vai jauktas darbības kontrolāciju sabiedrība kontrolē vienu vai vairākus meitasuzņēmumus, kas ir apdrošināšanas sabiedrības vai citi uzņēmumi, kas sniedz ieguldījumu pakalpojumus, kuriem ir vajadzīga atļauja, tad kompetentās iestādes cieši sadarbojas ar iestādēm, kuras pilda publisko tiesību uzdevumu uzraudzīt apdrošināšanas sabiedrības un citus ieguldījumu pakalpojumu uzņēmumus. Neierobežojot attiecīgo iestāžu kompetenci, šīs iestādes savstarpēji sniedz jebkādu informāciju, kas var vienkāršot to uzdevumu un ļaut veikt uzraugāmo uzņēmumu darbības un finanšu stāvokļa pārraudzību.

2. Uz informāciju, kas saņemta saskaņā ar konsolidēto uzraudzību, un jo īpaši uz jebkādu informācijas apmaiņu starp kompetentajām iestādēm, kas ir paredzēta šajā direktīvā, attiecas V sadaļas 1. nodaļas 2. iedaļā definētais dienesta noslēpums.

3. Kompetentās iestādes, kas atbild par konsolidēto uzraudzību, izveido 71. panta 2. punktā minētos finanšu kontrolāciju sabiedrību sarakstus. Šos sarakstus iesniedz pārējo dalībvalstu kompetentajām iestādēm un Komisijai.

141. pants

Ja, piemērojot šo direktīvu, kādas dalībvalsts kompetentās iestādes īpašos gadījumos vēlas pārbaudīt informāciju par kādu kredītiestādi, finanšu kontrolāciju sabiedrību, finanšu iestādi, pakalpojumu palīguzņēmumu, jauktas darbības kontrolāciju sabiedrību, 137. pantā minētu meitasuzņēmumu vai 127. panta 3. punktā minētu meitasuzņēmumu, kas atrodas kādā citā dalībvalstī, tad tās lūdz šīs citas dalībvalsts kompetentajām

iestādēm veikt šādu pārbaudi. Iestādes, kas saņem šādu lūgumu, atbilstīgi savai kompetencei reaģē uz to, pašas veicot pārbaudi vai ļaujot to veikt iestādēm, kas izteikušas šo lūgumu, vai ļaujot to veikt revidentam vai ekspertam. Kompetentā iestāde, kas lūgumu izteikusi, pēc savas vēlēšanās var piedalīties pārbaudē, ja tā pati pārbaudi neveic.

142. pants

Neskarot savas krimināltiesību normas, dalībvalstis nodrošina, ka attiecībā uz finanšu kontrolāciju sabiedrībām un jauktas darbības kontrolāciju sabiedrībām vai to faktiskajiem vadītājiem, kas pārkāpj normatīvos un administratīvos aktus, kuri pieņemti, lai īstenotu 124. līdz 141. pantu un šo pantu, var piemērot sankcijas vai pasākumus, kas paredzēti šādu pārkāpumu vai to cēloņu novēršanai. Kompetentās iestādes cieši sadarbojas, lai nodrošinātu minēto sankciju vai pasākumu vēlamo rezultātu, jo īpaši, ja kādas finanšu kontrolāciju sabiedrības vai jauktas darbības kontrolāciju sabiedrības atrašanās vieta nesakrīt ar galvenā biroja atrašanās vietu.

143. pants

1. Ja uz kredītiestādi, kuras mātesuzņēmums ir kredītiestāde vai finanšu kontrolāciju sabiedrība ar galveno biroju trešā valstī, neattiecas konsolidēta uzraudzība atbilstīgi 125. un 126. pantam, kompetentās iestādes pārbauda, vai uz kredītiestādi attiecas trešās valsts kompetentās iestādes konsolidēta uzraudzība, kas ir līdzvērtīga tai uzraudzībai, kuru paredz šajā direktīvā izstrādātie principi.

Pārbaudi pēc lūguma, ko iesniedzis mātesuzņēmums vai kāda regulēta vienība, kas ir saņēmusi licenci Kopienā, vai pēc savas ierosmes veic tā kompetentā iestāde, kura būtu atbildīga par konsolidēto uzraudzību, ja būtu piemērojams 3. punkts. Šī kompetentā iestāde apspriežas ar pārējām attiecīgajām kompetentajām iestādēm.

2. Komisija var pieprasīt, lai Eiropas Banku komiteja sniedz vispārējas pamatnostādnes attiecībā uz to, vai trešo valstu kompetento iestāžu konsolidētās uzraudzības režīms varētu sasniegt šajā nodaļā noteiktos konsolidētās uzraudzības mērķus attiecībā uz kredītiestādēm, kuru mātesuzņēmuma galvenais birojs atrodas trešā valstī. Komiteja pastāvīgi pārskata šīs pamatnostādnes un ievēro izmaiņas šo kompetento iestāžu veiktajā konsolidētās uzraudzības režīmā.

Kompetentā iestāde, kas veic 1. punkta pirmajā daļā paredzēto pārbaudi, ņem vērā minētās pamatnostādnes. Šim nolūkam kompetentā iestāde pirms lēmuma pieņemšanas apspriežas ar minēto komiteju.

3. Ja līdzvērtīgā uzraudzība nepastāv, dalībvalstis kredītiestādei pēc analogijas piemēro šīs direktīvas noteikumus vai ļauj savām kompetentajām iestādēm piemērot citas piemērotas uzraudzības metodes, ar ko sasniedz kredītiestāžu konsolidētās uzraudzības mērķus.

Kompetentā iestāde, kas būtu atbildīga par konsolidēto uzraudzību, pēc apspriešanās ar pārējām attiecīgajām kompetentajām iestādēm apstiprina šīs uzraudzības metodes.

Kompetentās iestādes var, jo īpaši, noteikt, ka jāizveido finanšu kontrolāciju sabiedrība ar galveno biroju Kopienā, un piemērot noteikumus par konsolidētu uzraudzību šīs finanšu kontrolāciju sabiedrības stāvoklim kopumā.

Ar šīm uzraudzības metodēm sasniedz šajā nodaļā noteiktos konsolidētās uzraudzības mērķus, un par tām paziņo pārējām iesaistītajām kompetentajām iestādēm un Komisijai.

2. iedaļa

Informācijas sniegšana, ko veic kompetentās iestādes

144. pants

Kompetentās iestādes sniedz šādu informāciju:

- likumu, noteikumu, administratīvo normu un vispārējo pamatnostādņu teksti, kas dalībvalstī ir pieņemti uzraudzības jomā;
- Kopienas tiesību aktos paredzēto iespēju un izvēļu īstenošanas veids;
- vispārējie kritēriji un metodes, ko tās izmanto 124. pantā minēto pārskatu un novērtējumu sagatavošanai; un
- apkopotie statistikas dati par uzraudzības sistēmas ieviešanas galvenajiem aspektiem katrā dalībvalstī, neskarot V daļas 1.nodaļas 2. iedaļas noteikumus.

Pirmajā daļā paredzētajai informācijai jābūt pietiekamai, lai būtu iespējams pamatots salīdzinājums kompetento iestāžu īstenotajām pieejām dažādās dalībvalstīs. Informāciju publisko vienotā formātā un to regulāri atjaunina. Informācija ir pieejama elektroniskā formātā vienā piekļuves adresē.

5. NODAĻA

informācijas sniegšana, ko veic kredītiestādes

145. pants

1. Šīs direktīvas nolūkiem kredītiestādes publiski sniedz informāciju, kas paredzēta XII pielikuma 2. daļā, ievērojot 146. panta noteikumus.

2. Informāciju par XII pielikuma 3. daļā minētajiem instrumentiem un metodēm, ko kompetentās iestādes ir atzinušas saskaņā ar 2. nodaļas 3. iedaļas 2. un 3. apakšiedaļu un 105. pantu, kredītiestādes publicē šajā pielikumā noteiktajā apjomā.

3. Kredītiestādes nosaka formālu kārtību 1. un 2. punktā izklāstīto informācijas sniegšanas prasību izpildei, kā arī kārtību, kādā veicams informācijas atbilstības novērtējums, tostarp tās pārbaudes un publicēšanas biežumu.

4. Kredītiestādēm, ja tām pieprasa, būtu jāpaskaidro savi reitingu lēmumi mazajiem un vidējiem uzņēmumiem (MVU) un citām juridiskām personām, kas vēlas saņemt aizdevumus, pēc pieprasījuma sniedzot rakstisku paskaidrojumu. Ja kāds šīs nozares uzņēmums šajā sakarā nav atbilstošs, jāveic valsts pasākumi. Paskaidrojuma administratīvajām izmaksām jābūt proporcionālām aizdevuma lielumam.

146. pants

1. Neatkarīgi no 145. panta, kredītiestāde var nesniegt informāciju par vienu vai vairākiem XII pielikuma 2. daļā uzskaitītajiem jautājumiem, ja šī informācija, ņemot vērā XII pielikuma 1. daļas 1. punkta kritērijus, nav uzskatāma par būtisku.

2. Neatkarīgi no 145. panta, kredītiestādes var nesniegt informāciju par vienu vai vairākiem XII pielikuma 2. un 3. daļā uzskaitītajiem jautājumiem, ja šie jautājumi ietver informāciju, kas, ņemot vērā XII pielikuma 1. daļas 2. un 3. punktu, uzskatāma par aizsargājamu vai konfidenciālu.

3. Izņēmuma gadījumos, kas minēti 2. punktā, attiecīgā kredītiestāde, sniedzot informāciju, norāda faktu, ka tās sniegtajā informācijā atsevišķi jautājumi nav izpausti, iemeslus informācijas neizpaušanai, kā arī publicē vispārīgākas ziņas par pieprasītās informācijas jautājumu, izņemot gadījumus, kad saskaņā ar XII pielikuma 1. daļas 2. un 3. punktā iekļautajiem kritērijiem informācija tiek klasificēta kā aizsargājama vai konfidenciāla.

147. pants

1. Kredītiestādes publicē informāciju, kas sniedzama saskaņā ar 145. pantu, vismaz vienu reizi gadā. Informāciju publicē, cik vien ātri tas ir iespējams.

2. Kredītiestādes nosaka, vai ņemot vērā XII pielikuma 1. daļas 4. punkta kritērijus, ir nepieciešamas biežākas publikācijas nekā noteikts 1. punktā.

148. pants

1. Kredītiestādes var pašas noteikt piemērotus informācijas nesējus, vietu un pārbaudes līdzekļus, lai efektīvi izpildītu 145. pantā noteiktās informācijas sniegšanas prasības. Visa sniegtā informācija publicējama vienā informācijas nesējā vai vietā, ciktāl tas ir iespējams.

2. Līdzvērtīgu informācijas sniegšanu, ko kredītiestādes veic atbilstoši grāmatvedības, biržas vai citām prasībām, var uzskatīt par 145. panta prasību izpildi. Ja informācija netiek sniegta finanšu pārskatos, kredītiestādes norāda, kur tā ir atrodamā.

149. pants

Neatkarīgi no 146. līdz 148. panta prasībām, dalībvalstis pilnvaro kompetentās iestādes prasīt, lai kredītiestādes:

- a) sniedz informāciju par vienu vai vairākiem jautājumiem, kas minēti XII pielikuma 2. un 3. daļā;
- b) publicē informāciju par vienu vai vairākiem jautājumiem biežāk nekā vienu reizi gadā, un noteikt šo publikāciju termiņus;
- c) izmanto īpašus informācijas nesējus un vietas tādas informācijas sniegšanai, kas nav finanšu pārskati; un
- d) izmanto īpašus pārbaudes līdzekļus tādas informācijas sniegšanai, kas nav iekļauta obligajā revīzijā.

VI SADAĻA

IZPILDES TIESĪBAS

150. pants

1. Neskarot priekšlikumu, ko Komisija iesniedz atbilstīgi 62. pantam, tehniskos pielāgumus attiecībā uz pašu kapitālu pieņem saskaņā ar 151. panta 2. punktā minēto procedūru, ja tie attiecas uz:

- a) definīciju skaidrojumiem, lai šīs direktīvas īstenošanā ņemtu vērā finanšu tirgu attīstību;
- b) definīciju skaidrojumu, lai nodrošinātu šīs direktīvas vienādu piemērošanu;
- c) definīcijās lietotās terminoloģijas saskaņošanu un definīciju izstrādi atbilstīgi turpmākiem aktiem par kredītiestādēm un jautājumiem, kas ar to saistīti;
- d) 2. pantā dotā saraksta tehniskos pielāgumus;
- e) 9. pantā noteiktā sākumkapitāla apjoma grozījumu, ņemot vērā pārmaiņas ekonomikas un monetārajā jomā;
- f) 23. un 24. pantā minētā un I pielikumā izklāstītā saraksta paplašināšanu vai tajā lietotās terminoloģijas labojumiem, ņemot vērā pārmaiņas finanšu tirgos;
- g) jomām, kurās kompetentajām iestādēm apmainās ar informāciju, kā uzskaitīts 42. pantā;

h) tehniskiem pielāgojumiem 56. līdz 67. pantā un 74. pantā, kas īstenoti grāmatvedības standartu attīstības vai prasību rezultātā saskaņā ar Kopienas tiesību aktiem, vai ņemot vērā uzraudzības metožu konvergenci;

i) 79. un 86. pantā riska darījumu kategoriju saraksta grozījumiem, lai ņemtu vērā finanšu tirgu attīstību;

j) summu, kas norādīta 79. panta 2. punkta c) apakšpunktā, 86. panta 4. punkta a) apakšpunktā, VII pielikuma 1. daļas 5. punktā, kā arī VII pielikuma 2. daļas 15. punktā, lai ņemtu vērā inflācijas ietekmi;

k) II un IV pielikuma ārpusbilances posteņu sarakstiem un klasifikāciju, un to noteikumiem, nosakot riska darījumu vērtību V sadaļas 2. nodaļas 3. iedaļas nolūkiem; vai

l) pielāgojumiem V līdz XII pielikuma noteikumos, lai ņemtu vērā finanšu tirgu attīstību un jo īpaši jaunus finanšu pakalpojumus vai izmaiņas grāmatvedības standartos vai prasībās, kur ņemti vērā Kopienas tiesību akti, vai ņemot vērā uzraudzības metožu konvergenci.

2. Komisija var pieņemt šādus īstenošanas pasākumus saskaņā ar 151. panta 2. punktā minēto procedūru:

a) apjoma aprakstu pēkšņām un negaidītām procentu likmju izmaiņām, kas minētas 124. panta 5. punktā;

b) 75. pantā noteiktā minimālā pašu kapitāla līmeņa un/vai V daļas 2. nodaļas 3. iedaļā noteikto riska svērumu pagaidu samazinājumu, lai ņemtu vērā īpašus apstākļus;

c) neskarot 119. pantā minēto ziņojumu, 114. panta 3. punktā, 113. un 115. pantā paredzēto atbrīvojumu precizēšanu;

d) galveno aspektu aprakstu apkopoto statistikas datu publicēšanai saskaņā ar 144. panta 1. punkta d) apakšpunktu; vai

e) aprakstu 144. pantā paredzētās informācijas formātam, uzbūvei, satura rādītājam un ikgadējās publikācijas datumam.

3. Nevienam no pieņemtajiem īstenošanas pasākumiem nedrīkst būtiski mainīt šīs direktīvas noteikumus.

4. Neskarot jau pieņemtos īstenošanas noteikumus, beidzoties divu gadu termiņam pēc šīs direktīvas pieņemšanas un, vēlākais, 2008. gada 1. aprīlī, pārtrauc piemērot tos šīs direktīvas noteikumus, kas paredz saskaņā ar 2. punktu pieņemt tehniskos noteikumus, grozījumus un lēmumus. Pēc Komisijas priekšlikuma Eiropas Parlaments un Padome saskaņā ar Līguma 251. pantā noteikto procedūru var atjaunot attiecīgos noteikumus, un tālab minētās iestādes tos pārskata pirms termiņa beigām vai pirms šajā punktā minētā datuma, atkarībā no tā, kurš ir agrāk.

151. pants

1. Komisijai palīdz Eiropas Banku komiteja, kas izveidota ar Komisijas Lēmumu 2004/10/EK ⁽¹⁾.

2. Ja ir atsauce uz šo punktu, piemēro Lēmuma 1999/468/EK 5. pantā noteikto procedūru, ņemot vērā tā 7. panta 3. punktu un 8. pantu.

Lēmuma 1999/468/EK 5. panta 6. punktā paredzētais termiņš ir trīs mēneši.

3. Komiteja pieņem savu reglamentu.

VII SADAĻA

PĀREJAS UN NOBEIGUMA NOTEIKUMI

1. NODAĻA

pārejas noteikumi

152. pants

1. Kredītiestādes, kas riska svērto vērtību aprēķina saskaņā ar 84. līdz 89. pantu, pirmajā, otrajā un trešajā divpadsmit mēnešu laikposmā pēc 2006. gada 31. decembra nodrošina pašu kapitālu, kas vienmēr ir lielāks par šā panta 2., 3. un 4. punktā norādītajām summām vai vienāds ar tām.

2. Kredītiestādes, kas operacionālā riska kapitāla prasību aprēķinam izmanto uzlaboto rādītāju pieeju, kā noteikts 105. pantā, otrajā un trešajā divpadsmit mēnešu laikposmā pēc 2006. gada 31. decembra nodrošina pašu kapitālu, kas vienmēr ir lielāks par 3. un 4. punktā norādītajām summām vai vienāds ar tām.

3. Pirmajā divpadsmit mēnešu laikposmā, kas minēts 1. punktā, pašu kapitāls ir 95 % no kopējā minimālā pašu kapitāla, kuram attiecīgajā laikposmā vajadzētu būt kredītiestādes rīcībā saskaņā ar 4. pantu Padomes Direktīvā 93/6/EEK (1993. gada 15. marts) par ieguldījumu sabiedrību un kredītiestāžu kapitāla pietiekamību ⁽²⁾, kā minētā direktīva un Direktīva 2000/12/EK bija spēkā līdz 2007. gada 1. janvārim.

4. Otrajā divpadsmit mēnešu laikposmā, kas minēts 1. punktā, pašu kapitāls ir 90 % no kopējā minimālā pašu kapitāla, kuram attiecīgajā laikposmā vajadzētu būt kredītiestādes rīcībā saskaņā ar Direktīvas 93/6/EEK 4. pantu, kā minētā direktīva un Direktīva 2000/12/EK bija spēkā līdz 2007. gada 1. janvārim.

5. Trešajā divpadsmit mēnešu laikposmā, kas minēts 1. punktā, pašu kapitāls ir 80 % no kopējā minimālā pašu kapitāla, kuram attiecīgajā laikposmā vajadzētu būt kredītiestādes rīcībā saskaņā ar Direktīvas 93/6/EEK 4. pantu, kā minētā direktīva un Direktīva 2000/12/EK bija spēkā līdz 2007. gada 1. janvārim.

6. Atbilstība 1. līdz 4. punktā paredzētajām prasībām pamatojas uz pašu kapitāla apjomiem, kas pilnībā pielāgoti, lai atspoguļotu tās atšķirības pašu kapitāla aprēķināšanā saskaņā ar Direktīvu 2000/12/EK un Direktīvu 93/6/EEK, kā minētās direktīvas bija spēkā līdz 2007. gada 1. janvārim, un pašu kapitāla aprēķināšanā saskaņā ar šo direktīvu, kuras izriet no atsevišķu noteikumu piemērošanas paredzamiem zaudējumiem un neparedzamiem zaudējumiem saskaņā ar šīs direktīvas 84. līdz 89. pantu.

7. Šā panta 1. līdz 6. punkta nolūkos piemēro 68. līdz 73. pantu.

8. Līdz 2008. gada 1. janvārim kredītiestādes var uzskatīt, ka V daļas 2. nodaļas 3. iedaļas 1. apakšiedaļas panti, kas nosaka standartizēto pieeju, ir aizstāti ar Direktīvas 2000/12/EK 42. līdz 46. pantu, kā tie bija spēkā līdz 2007. gada 1. janvārim.

9. Izmantojot 8. punktā minēto iespēju, uz Direktīvu 2000/12/EK attiecas šādi noteikumi:

a) piemēro minētās direktīvas noteikumus, kas norādīti šīs direktīvas 42. līdz 46. pantā, kā tie bija spēkā līdz 2007. gada 1. janvārim;

b) minētās direktīvas 42. panta 1. punktā nosauktā "vērtība, kam piemērots riska svērums" nozīmē "riskā darījuma vērtību, kam piemērots riska svērums";

c) skaitļus, ko iegūst saskaņā ar minētās direktīvas 42. panta 2. punktu, uzskata par riska darījuma vērtību, kam piemērots riska svērums;

d) "kredītu atvasinātos instrumentus" iekļauj minētās direktīvas II pielikumā pilna riska posteņu sarakstā; un

e) minētās direktīvas 43. panta 3. punktā izklāstīto režīmu piemēro atvasinātajiem instrumentiem, kas uzskaitīti minētās direktīvas IV pielikumā, neatkarīgi no tā, vai tie ir bilances vai ārpusbilances posteņi, un skaitļus, ko iegūst saskaņā ar III pielikumā izklāstīto režīmu, uzskata par riska darījuma vērtību, kam piemērots riska svērums.

10. Izmantojot 8. punktā minēto iespēju, uz riska darījumiem, kuriem izmanto standartizēto pieeju, attiecas šādi noteikumi:

a) attiecībā uz kredītriska mazināšanas atzīšanu nepiemēro V daļas 2. nodaļas 3. iedaļas 3. apakšiedaļu;

b) kompetentās iestādes var nepiemērot V daļas 2. nodaļas 3. iedaļas 3. apakšiedaļu attiecībā uz pārvēršanu vērtspāpīros.

⁽¹⁾ OV L 3, 7.1.2004., 36. lpp.

⁽²⁾ OV L 141, 11.6.1993., 1. lpp. Direktīvā jaunākie grozījumi izdarīti ar Direktīvu 2005/1/EK.

11. Izmantojot šā panta 8. punktā minēto iespēju, 75. panta d) apakšpunktā paredzēto operacionālā riska kapitāla prasību samazina par procentuālo daļu, kas ir attiecība starp to kredītiestādes riska darījumu vērtību, kuriem riska svērtā vērtība ir aprēķināta saskaņā ar 8. punktā minēto iespēju, un kredītiestādes riska darījumu kopējo vērtību.

12. Ja kredītiestāde riska svērtā vērtību visiem riska darījumiem aprēķina, izmantojot šā panta 8. punktā minēto iespēju, tad attiecībā uz lieliem riska darījumiem var piemērot Direktīvas 2000/12/EK 48. līdz 50. pantu, kā tie bija spēkā līdz 2007. gada 1. janvārim.

13. Izmantojot šā panta 8. punktā minēto iespēju, atsaucies uz šīs direktīvas 78. līdz 83. pantu uzskata par atsaucēm uz Direktīvas 2000/12/EK 42. līdz 46. pantu, kā tie bija spēkā līdz 2007. gada 1. janvārim.

14. Ja izmanto 8. punktā minēto iespēju, 123., 124., 145. un 149. pantu nepiemēro līdz minētajā punktā norādītajam datumam.

153. pants

Aprēķinot riska svērtā vērtību riska darījumiem īpašuma līzīga darījumos attiecībā uz birojiem vai citām komerciālām telpām, kas atrodas to teritorijā un atbilst VI pielikuma 1. daļas 54. punktā izklāstītajiem kritērijiem, kompetentās iestādes var atļaut līdz 2012. gada 31. decembrim piešķirt 50 % riska svērumu, nepiemērojot VI pielikuma 1. daļas 55. un 56. punktu.

Līdz 2010. gada 31. decembrim kompetentās iestādes kavēto aizdevumu nodrošinātās daļas noteikšanai VI pielikuma nolūkiem var atzīt nodrošinājumu, kas nav piemērots nodrošinājums saskaņā ar 90. līdz 93. pantu.

Aprēķinot riska svērtās vērtības VI pielikuma 1. daļas 4. punkta nolūkiem, riska darījumiem ar dalībvalstu centrālajām valdībām vai centrālajām bankām, kas denominēti vai finansēti jebkuras dalībvalsts valūtā, līdz 2012. gada 31. decembrim piešķir to pašu riska svērumu, kurš tiktu piešķirts šādiem riska darījumiem, kas denominēti un finansēti attiecīgās dalībvalsts valūtā.

154. pants

1. Līdz 2011. gada 31. decembrim katras dalībvalsts kompetentās iestādes VI pielikuma 1. daļas 61. punkta vajadzībām var noteikt kavējuma dienu skaitu līdz 180 dienām VI pielikuma 1. daļas 12. līdz 17. un 41. līdz 43. punktā norādītajiem riska darījumiem ar darījuma partneri šīs dalībvalsts teritorijā, ja vietējie nosacījumi tam ir piemēroti. Dažādiem produktu veidiem dienu skaits var būt atšķirīgs.

Kompetentās iestādes, kas neizmanto pirmajā daļā minēto iespēju attiecībā uz riska darījumiem ar darījumu partneriem šo dalībvalstu teritorijā, var noteikt lielāku dienu skaitu riska darījumiem ar darījuma partneriem, kuri atrodas citu dalībvalstu

teritorijā, kuru kompetentās iestādes ir izmantojušas šo iespēju. Dienu skaits nepārsniedz 90 dienas, kā arī to dienu skaitu, ko citas kompetentās iestādes ir noteikušas riska darījumiem ar šādiem darījuma partneriem to teritorijā.

2. Kredītiestādēm, kas pirms 2010. gada vēlas izmantot IRB pieeju, trīs gadu izmantošanas prasību, kura noteikta 84. panta 3. punktā, var saīsināt līdz laikposmam, kurš nav īsāks par vienu gadu, līdz 2009. gada 31. decembrim ar nosacījumu, ka to atļauj kompetentās iestādes.

3. Kredītiestādēm, kas vēlas izmantot pašu vērtējumu LGD un/vai konversijas koeficientiem, trīs gadu izmantošanas prasību, kura noteikta 84. panta 4. punktā, var samazināt līdz diviem gadiem līdz 2008. gada 31. decembrim.

4. Līdz 2012. gada 31. decembrim dalībvalstu kompetentās iestādes var atļaut kredītiestādēm turpināt piemērot Direktīvā 2000/12/EK 38. pantā noteikto kārtību, kā minētais pants bija spēkā līdz 2007. gada 1. janvārim, tām 57. panta o) punktā paredzētā veida līdzdalībām, kas iegūtas pirms 2006. gada 20. jūlijs

5. Līdz 2010. gada 31. decembrim riska svērtie vidējie LGD visiem mazajiem riska darījumiem, kuri ir nodrošināti ar mājokļiem un kuriem nav centrālo valdību galvojumu, nav mazāki par 10 %.

6. Līdz 2017. gada 31. decembrim dalībvalstu kompetentās iestādes var atbrīvot no IRB pieejas izmantošanas atsevišķus kapitāla instrumentu riska darījumus, kas kredītiestādēm un kredītiestāžu ES meitasuzņēmumiem šajā dalībvalstī ir 2007. gada 31. decembrī.

Atbrīvoto pozīciju aprēķina pēc daļu skaita 2007. gada 31. decembrī un jebkurām papildu daļām, kas rodas tieši no šīm līdzdalībām, ja vien tās nepalielina īpašuma tiesību proporcionālo daļu portfeļa sabiedrībā.

Ja iegāde palielina īpašuma tiesību proporcionālo daļu noteiktai līdzdalībai, līdzdalības pārsniedzošajai daļai nepiemēro šo atbrīvojumu. Šo atbrīvojumu nepiemēro arī līdzdalībai, kurai sākotnēji tas tika piemērots, taču šī līdzdalība tika pārdota un pēc tam atpirkta.

Kapitāla instrumentu riska darījumiem, uz kuriem attiecas šie pārejas noteikumi, piemēro kapitāla prasības, ko aprēķina saskaņā ar V daļas 2. nodaļas 3. iedaļas 1. apakšiedaļu.

7. Līdz 2011. gada 31. decembrim katras dalībvalsts kompetentās iestādes var noteikt uzņēmumu riska darījumiem kavējuma dienu skaitu, kuru to jurisdikcijā esošās kredītiestādes ievēro atbilstoši saistību nepildīšanas definīcijai, kas norādīta VII pielikuma 4. daļas 44. punktā, riska darījumiem ar šādiem darījumu partneriem, kas atrodas šajā dalībvalstī. Šis dienu skaits var būt no 90 līdz 180 dienām, ja vietējie nosacījumi tam ir

piemēroti. Riska darījumiem ar tādiem darījumu partneriem, kas atrodas citu dalībvalstu teritorijās, kompetentās iestādes nosaka kavējuma dienu skaitu, kas nav lielāks par attiecīgās dalībvalsts kompetentās iestādes noteikto.

155. pants

Līdz 2012. gada 31. decembrim dalībvalstis var piemērot 15 % procentuālo daļu darījumu līnijai "tirdzniecība" kredītiestādēm, kuru attiecīgais indikators tirdzniecības darījumu līnijā ir vismaz 50 % no attiecīgo indikatoru kopsummas visās darījumu līnijās saskaņā ar X pielikuma 2. daļas 1. līdz 7. punktu.

2. NODAĻA

nobeiguma noteikumi

156. pants

Komisija sadarbībā ar dalībvalstīm, kā arī ņemot vērā Eiropas Centrālās bankas ierosinājumus, periodiski pārbauda, vai šī direktīva kopumā vienlaikus ar Direktīvu 2006/49/EK būtiski ietekmē ekonomisko ciklu, un pēc šīs pārbaudes rezultātiem apsver, vai ir pamatoti veikt pasākumus, lai stāvokli labotu.

Pamatojoties uz šo analīzi un ņemot vērā Eiropas Centrālās bankas ierosinājumus, Komisija reizi divos gados sagatavo ziņojumu un iesniedz to Eiropas Parlamentam un Padomei kopā ar atbilstīgiem priekšlikumiem. Sagatavojot ziņojumu, atbilstīgi ņem vērā kredītņēmēju un kredītdevēju pušu ieguldījumu.

Komisija līdz 2012. gada 1. janvārim pārskata šīs direktīvas piemērošanu, īpašu uzmanību pievēršot visiem 68. līdz 73. panta, 80. panta 7. punkta, 80. panta 8. punkta un 129. panta aspektiem, un sagatavo par to ziņojumu, iesniedzot to Eiropas Parlamentam un Padomei kopā ar atbilstīgiem priekšlikumiem.

157. pants

1. Līdz 2006. gada 31. decembrim dalībvalstīs stājas spēkā normatīvie un administratīvie akti, kas vajadzīgi, lai nodrošinātu atbilstību 4., 22., 57., 61. līdz 64., 66., 68. līdz 106., 108., 110. līdz 115., 117. līdz 119., 123. līdz 127., 129. līdz 132., 133., 136., 144. līdz 149. un 152. līdz 155. pantam, un II, III un V līdz XII pielikumam. Dalībvalstis tūlīt dara zināmu Komisijai šo noteikumu tekstu un minēto noteikumu un šīs direktīvas atbilstības tabulu.

Neskarot 2. punktu, dalībvalstis minētos noteikumus piemēro no 2007. gada 1. janvāra.

Kad dalībvalstis pieņem šos noteikumus, tajos ietver atsauci uz šo direktīvu vai arī šādu atsauci pievieno to oficiālajai publikācijai. Tajos ietver arī norādi, ka pastāvošajos normatīvajos un administratīvajos aktos ietvertās atsauces uz direktīvām, kas atceltas ar šo direktīvu, uzskata par atsaucēm uz šo direktīvu. Dalībvalstis nosaka paņēmienus, kā izdarāmas šādas atsauces un norādes.

2. Dalībvalstis dara zināmus Komisijai savu tiesību aktu galvenos noteikumus, ko tās pieņem jomā, uz kuru attiecas šī direktīva.

3. Dalībvalstis no 2008. gada 1. janvāra, un ne agrāk, piemēro normatīvos un administratīvos aktus, kas vajadzīgi, lai nodrošinātu atbilstību 87. panta 9. punktam un 105. pantam.

158. pants

1. Ar šo Direktīvu 2000/12/EK, kā tā grozīta ar XIII pielikuma A daļā norādītajām direktīvām, tiek atcelta, neskarot dalībvalstu pienākumus saistībā ar XIII pielikuma B daļā direktīvu transponēšanas termiņiem.

2. Atsauces uz atceltajām direktīvām uzskata par atsaucēm uz šo direktīvu, un tās lasa saskaņā ar atbilstības tabulu XIV pielikumā.

159. pants

Šī direktīva stājas spēkā divdesmitajā dienā pēc tās publicēšanas Eiropas Savienības Oficiālajā Vēstnesī.

160. pants

Šī direktīva ir adresēta dalībvalstīm.

Strasbūrā, 2006. gada 14. jūnijs.

Eiropas Parlamenta vārdā
priekšsēdētājs
J. BORRELL FONTELLES

Padomes vārdā
priekšsēdētājs
H. WINKLER

I PIELIKUMS

DARBĪBAS, UZ KURĀM ATTIECAS SAVSTARPĒJĀ ATZĪŠANA

1. Noguldījumu vai citu atmaksājamu līdzekļu pieņemšana
2. Aizdevums, tostarp, *inter alia*: patēriņa kredīts, hipotekārais kredīts, faktoringa ar vai bez regresa tiesībām, tirdzniecības darījumu finansēšana (tostarp eksporta bezregresa finansēšana).
3. Finanšu noma
4. Norēķina pakalpojumi
5. Maksāšanas līdzekļu emisija un administrēšana (piem., kredītkartes, ceļojumu čeki un banku pārveduma vekseli)
6. Garantijas un saistības
7. Darījumi uz pašu rēķina vai klientu rēķina ar:
 - a) naudas tirgus instrumentiem (čeki, vekseli, noguldījumu sertifikātiem utt.);
 - b) ārvalstu valūtu;
 - c) standartizētiem nākotnes finanšu un iespēju darījumiem;
 - d) maiņas kursa un procentu likmes instrumentiem; vai
 - e) pārvedamiem vērtspapīriem.
8. Dalība vērtspapīru emisijā un ar šādu emisiju saistīto pakalpojumu sniegšana
9. Uzņēmumu konsultēšana par kapitāla struktūru, darbības stratēģiju un ar to saistītiem jautājumiem un padomi un pakalpojumi saistībā ar uzņēmējdarbību apvienošanu un uzņēmumu pirkšanu
10. Starpniecība naudas tirgus darījumos
11. Portfeļa pārvaldība un konsultācijas
12. Vērtspapīru glabāšana un pārvaldīšana
13. Kredītinformācijas pakalpojumi
14. Glabāšanas pakalpojumi

Uz pakalpojumiem un darbībām, kas paredzētas A un B iedaļā I pielikumā, kas pievienots Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvai 2004/39/EK (2004. gada 21. aprīlis), kas attiecas uz finanšu instrumentu tirgiem ⁽¹⁾, ja tie attiecas uz minētās direktīvas I pielikuma C iedaļā paredzētajiem finanšu instrumentiem, attiecas savstarpēja atzīšana saskaņā ar šo direktīvu.

⁽¹⁾ OV L 145, 30.4.2004., 1. lpp.

II PIELIKUMS

ĀRPUSBILANCES POSTEŅU KLASIFIKĀCIJA

Pilns risks:

- galvojumi, kas aizstāj kredītu,
- kredītu atvasinātie instrumenti,
- pieņemtie vekseli,
- indosamenti uz vekseliem, uz kuriem nav citas kredītiestādes nosaukuma,
- darījumi ar regresa tiesībām,
- neatsaucami rezerves akreditīvi, kas aizstāj kredītu,
- aktīvi, kas iegādāti saskaņā ar līgumiem par nākotnes pirkumu par tūlītēju samaksu,
- līgumi par noguldījumu izvietošanu noteiktā datumā nākotnē ar noteiktu procentu likmi,
- daļēji samaksāto akciju un vērtspapīru nesamaksātā daļa,
- aktīvu pārdošanas un atpiršanas līgumi, kas definēti Direktīvas 86/635/EEK 12. panta 3. un 5. punktā,
- pārējie pilna riska posteņi.

Vidējs risks:

- izdoti un apstiprināti akreditīvi (skat. arī "par vidējo zemāks risks"),
- garantijas un nodrošinājums (tostarp publisko pasūtījumu galvojums, izpildījuma nodrošinājums, muitas un nodokļu galvojumi) un galvojumi, kas neaizstāj kredītu,
- neatsaucami rezerves akreditīvi, kas neaizstāj kredītu,
- neizmantoti kredīti (kreditēšanas, vērtspapīru pirkuma, galvojuma vai akcepta kredītu līgumu saistības), kuru sākotnējais termiņš ir vairāk nekā viens gads,
- parāda vērtspapīru izdošanas līdzekļi (NIF) un atjaunojami vērtspapīru laidiena sākotnējās parakstes līdzekļi nolūkā tos pārdot (RUF), un
- pārējie vidēja riska posteņi, kas ir paziņoti Komisijai.

Vidējs/zems risks:

- akreditīvi, kam par nodrošinājumu ir attiecīgās preces, un citas pašlikvidācijas operācijas,
- izmantoti kredīti (kreditēšanas, vērtspapīru pirkuma, galvojuma vai pārvedu vekseļu saistības) ar sākotnējo termiņu, kas nav ilgāks par vai ir vienāds ar vienu gadu, kurus nevar atcelt jebkurā laikā bez nosacījumiem un paziņošanas, vai kuri automātiski tiek atcelti, ja samazinās aizņēmēja kredītspēja, un
- pārējie par vidējo zemāka riska posteņi, kas ir paziņoti Komisijai.

Zems risks:

- izmantoti kredīti (kreditēšanas, vērtspapīru pirkuma, galvojuma vai pārvedu vekseļu saistības), kurus jebkurā laikā bez nosacījumiem un paziņošanas var atcelt, vai kuri automātiski tiek atcelti, ja samazinās aizņēmēja kredīspēja. Mazās kredītlīnijas var uzskatīt par atceļamām bez nosacījumiem, ja noteikumi atļauj kredītiestādēm atcelt tās pilnā apjomā, kas paredzēts ar tiesību aktos par klientu aizsardzību un ar tiem saistītajos tiesību aktos, un
 - pārējie zema riska posteņi, kas ir paziņoti Komisijai.
-

III PIELIKUMS

NOTEIKUMI, KO PIEMĒRO ATVASINĀTO INSTRUMENTU DARĪJUMA PARTNERA KREDĪTRISKAM, REPO DARĪJUMIEM, ATPIRKUMA LĪGUMIEM, VĒRTSPAPĪRU VAI PREČU AIZDEVUMIEM VAI AIZŅĒMUMIEM, ILGTERMIŅA NORĒKIŅA DARBĪBĀM UN DROŠĪBAS DEPOZĪTA AIZDEVUMIEM

1. DAĻA

Definīcijas

Šajā pielikumā piemēro šādas definīcijas:

Vispārīgi termini

1. "Darījuma partnera kredītrisks" (CCR) ir risks, ko darījuma partneris var neizpildīt pirms darījuma naudas plūsmas gala norēķina.
2. "Centrālais darījumu partneris" ir juridiska persona, kas tiesiski pats ir starpnieks starp darījumu partneriem līgumiem, ko iztirgo vienā vai daudzos finanšu tirgos, kļūstot par pircēju katram pārdevējam un par pārdevēju katram pircējam.

Darījumu veidi

3. "Ilgttermiņa norēķinu darījums" ir darījums, kurā darījuma partneris uzņemas piegādāt nodrošinājumu, precī vai ārvalstu valūtas apjomu pret skaidru naudu, citiem finanšu instrumentiem vai precēm, vai otrādi, norēķinu vai piegādes datumā, kas ir ar līgumu noteikts daudz īsāks nekā tirgus standarts par šo konkrēto darījumu un piecas darba dienas pēc datuma, kurā kredītiestāde iesaistās darījumā.
4. "Peļņas aizdošanas darījums" ir darījums, kurā kredītiestāde pagarina kredītu attiecībā uz vērtspapīru pirkšanu, pārdošanu, glabāšanu vai tirgošanu. Peļņas aizdošanas darījums neietver citus kredītus, kas nodrošināti ar vērtspapīru nodrošinājumu.

Savstarpēju prasījumu dzēšanas kopums, nodrošinājuma kopums un saistītie termini

5. "Savstarpēju prasījumu dzēšanas kopums" ir darījumu grupa ar vienu darījuma partneri, kas pakļauts tiesiski īstenojamai divpusēju savstarpēju prasījumu dzēšanas pieejas īstenošanai un kam ir atzīta savstarpēju prasījumu dzēšana saskaņā ar šā pielikuma 7. daļu un 90. līdz 93. punktu. Katrs darījums, kas nav pakļauts tiesiski īstenojamu divpusēju savstarpēju prasījumu dzēšanas pieejas īstenošanai, kas atzīta saskaņā ar šā pielikuma 7. daļu, tulkojams kā paša savstarpējo prasījumu ieskaita kopums šā pielikuma mērķim.
6. "Riska pozīcija" ir riska skaitlis, kas piešķirts darījumam saskaņā ar Standarta metodi atbilstoši 5. daļai, kas seko iepriekš noteiktam algoritmam.
7. "Nodrošinājuma kopums" ir riska pozīciju kopums no darījumiem vienā savstarpējo prasījumu ieskaita kopumā, kuram tikai viņu balance ir atbilstoša, lai noteiktu riska darījuma vērtību saskaņā ar Standarta metodi atbilstoši 5. daļai.
8. "Peļņas vienošanās" ir līgumiska vienošanās vai tādas vienošanās noteikumi, saskaņā ar kuru viens darījumu partneris sniedz nodrošinājumu otram darījumu partnerim, kad otrā darījuma partnera riska darījums pirmajam darījuma partnerim pārsniedz noteikto līmeni.
9. "Peļņas slietnis" ir lielākais riska darījumu apjoms, kas paliek nenomaksāts, kamēr vienai pusei ir tiesības pieprasīt nodrošinājumu.
10. "Riska peļņas laikposms" ir laikposms kopš pēdējā nodrošinājuma, kas sedz savstarpēju prasījumu dzēšanas darījumu kopumu ar saistības nepildīšo darījumu partneri, kamēr šis darījumu partneris ir izslēgts un radies tirgus risks no jauna nodrošināts.
11. "Efektīvs maksājuma termiņš" saskaņā ar Iekšējā modeļa metodi savstarpēju prasījumu dzēšanas darījumu kopumam, kura termiņš ir garāks par vienu gadu, ir paredzamās riska darījuma summas koeficients darījumu procesā savstarpēju prasījumu dzēšanas darījumu kopumā, kas atskaitīts pēc atdošanas bezriskā likmes un dalīts ar paredzamo riska

darījumu summu par vienu gadu savstarpēju prasījumu dzēšanas darījumu kopumā, kas atskaitīts pēc apgrozījuma bezriskā likmes. Šo efektīvo maksājumu termiņu var pielāgot, lai atspoguļotu pārinvestēšanas risku, aizvietojošot paredzamo riska darījumu ar efektīvu paredzamo riska darījumu paredzamajā perspektīvā, īsākā par vienu gadu.

12. "Dažādu produktu savstarpēju prasījumu ieskaits" ir dažādu produktu kategoriju darījumu iekļaušana vienā savstarpēju prasījumu dzēšanas darījumu kopumā saskaņā ar viena produkta savstarpēju prasījumu dzēšanas noteikumiem atbilstoši šim pielikumam.
13. Šā pielikuma 5. daļas vajadzībām "pašreizējā tirgus vērtība" (CMV) ir darījumu portfeļu neto tirgus vērtība savstarpēju prasījumu dzēšanas kopumā ar darījumu partneri. Gan pozitīvas, gan negatīvas tirgus vērtības izmanto, lai aprēķinātu CMV.

Sadalījumi

14. "Tirgus vērtību sadalījums" ir darījumu neto tirgus vērtības iespējamā sadalījuma prognoze savstarpēju prasījumu dzēšanas kopumā noteiktā datumā nākotnē (paredzamā perspektīva), nosakot šo darījumu īstenoto vērtību līdz pašreizējam brīdim.
15. "Riska darījumu sadalījums" ir tirgus vērtības iespējamā sadalījuma prognoze, ko veido, nosakot prognožu piemērus no negatīvas neto tirgus vērtības, kas vienāda ar nulli.
16. "Neitrāla riska sadalījums" ir tirgus vērtību vai riska darījumu sadalījums laikposmā nākotnē, kur sadalījumu aprēķina, izmantojot tirgus netiešās vērtības, piemēram, netiešās svārstības.
17. "Faktiskais sadalījums" ir tirgus vērtību vai riska darījumu sadalījums laikposmā nākotnē, kur sadalījumu aprēķina, izmantojot vēsturiskas vai īstenotas vērtības, tādas kā svārstības, kas aprēķinātas, izmantojot pagātnes cenu vai likmju izmaiņas.

Riska darījumu pasākumi un korekcijas

18. "Pašreizējais riska darījums" ir darījums, kas lielāks par nulli, vai darījuma tirgus vērtība vai arī darījumu portfeļa vērtība savstarpēju prasījumu dzēšanas kopumā ar darījuma partneri, kas pazustu līdz ar darījuma partnera saistību nepildīšanu, pieņemot, ka bankrota gadījumā neatjauno šo darījumu vērtību.
19. "Maksimuma riska darījums" ir procentuāli augsts riska darījumu sadalījums jebkurā noteiktā datumā nākotnē pirms ilgākā termiņa darījumam savstarpēju prasījumu dzēšanas jomā beidzas termiņš.
20. "Sagaidāmais riska darījums" (EE) ir vidējais riska darījumu sadalījums jebkurā noteiktā datumā nākotnē pirms ilgākā termiņa darījumam savstarpēju prasījumu dzēšanas jomā beidzas termiņš.
21. "Efektīvs sagaidāmais riska darījums" (Efektīvs EE) noteiktā datumā ir maksimālais skaits sagaidāmo riska darījumu, kas tiek veikti attiecīgajā datumā vai pirms tam. Pārmaiņus to var definēt īpašā datumā kā lielāko no attiecīgajā datumā sagaidāmiem riska darījumiem vai kā efektīvāko riska darījumu, kas veikts iepriekšējā datumā.
22. "Sagaidāmais pozitīvais riska darījums" (EPE) ir sagaidāmā riska darījuma ilgtermiņa vidējais svērtais riska darījumu laikā, kad svērumi ir proporcijas, ko katrs sagaidāmais riska darījums parāda pilnīgā laika intervālā. Aprēķinot minimālo kapitāla prasību skaitu, vidējais tiek ņemts par pirmo gadu vai, ja visu līgumu termiņi savstarpējo prasījumu ieskaita darījumu jomā ir īsāki par vienu gadu, tā savstarpējo prasījumu ieskaita darījumu līguma laikposmā.
23. "Efektīvs sagaidāmais pozitīvais riska darījums" (efektīvais EPE) ir efektīva sagaidāmā riska darījuma ilgtermiņa vidējais svērtais pirmā gada laikā vai, ja visu līgumu termiņi savstarpējo prasījumu ieskaita darījumu jomā ir īsāki par vienu gadu, tā savstarpējo prasījumu ieskaita darījumu līguma laikposmā, kam ir visilgākais termiņš, kur vērtē proporciju, kādu ikviens sagaidāmais riska darījums atspoguļo visā laika intervālā.
24. "Kredīta vērtēšanas korekcijas" ir darījumu partnera darījumu vidējā tirgus portfeļa vērtēšanas korekcijas. Šīs korekcijas atspoguļo kredītriska tirgus vērtību, kas rodas dēļ nespējas izpildīt līgumsaistības ar darījumu partneri. Šīs korekcijas var atspoguļot darījumu partnera kredītriska tirgus vērtību vai gan kredītiestādes, gan darījumu partnera kredītriska tirgus vērtību.

25. "Vienpusējas kredīta vērtēšanas korekcijas" ir kredīta vērtēšanas korekcijas, kas atspoguļo darījumu partnera kredītriska tirgus vērtību kredītiestādei, bet neatspoguļo kredītiestādes kredītriska tirgus vērtību darījumu partnerim.

Ar CCR saistītie riski

26. "Pārinvestēšanas risks" ir apjoms, pēc kura nosaka gaidāmo pozitīvā riska darījumu gadījumā, ja nākotnes darbības ar darījumu partneri uzskata par perspektīvām. Papildu riska darījums, ko rada šīs nākotnes darbības, nav ietverts EPE aprēķinos.
27. "Vispārējs korelācijas risks" rodas gadījumos, kad darījumu partneru PD ir pozitīvi savstarpēji saistītas ar vispārējā tirgus riska faktoriem
28. "Specifisks korelācijas risks" rodas gadījumos, kad riska darījums ar īpašu darījumu partneri ir pozitīvi savstarpēji saistīts ar darījumu partneru PD darījumu veida dēļ. Kredītiestādi uzskata par pakļautu specifiskam korelācijas riskam, ja nākotnē ieplānots liels skaits riska darījumu ar specifiskiem darījumu partneriem un liela ir arī darījumu partneru PD.

2. DAĻA

Metodes izvēle

1. : Saskaņā ar 1. līdz 7. punktu kredītiestādes nosaka riska darījuma vērtību IV pielikumā uzskaitītajiem līgumiem, izmantojot vienu no 3. līdz 6. daļā izklāstītajām metodēm. Kredītiestādēm, kuras neatbilst Direktīvas 2006/49/EK 18. panta 2. panta noteikumiem, nav atļauts izmantot 4. daļā izklāstīto metodi. Lai noteiktu riska darījuma vērtību IV pielikuma 3. punktā uzskaitītajiem līgumiem, kredītiestādēm nav atļauts izmantot 4. daļā izklāstīto metodi.

Šā pielikuma 3. līdz 6. daļā izklāstīto metožu jauktā izmantošana patstāvīgi jāatļauj grupai, bet nav jāatļauj vienai juridiskai personai. 3. un 5. daļā izklāstīto metožu jauktu lietojumu vienai juridiskai personai atļauj tad, ja viena no metodēm ir lietota gadījumos, kas izklāstīti 5. daļas 19. punktā.

2. Kredītiestādes ar kompetento iestāžu piekrišanu var noteikt riska darījuma vērtību:

- i) IV pielikumā uzskaitītajiem līgumiem;
- ii) repo darījumiem;
- iii) vērtspapīru vai preču aizdevumu vai aizņēmumu darījumiem;
- iv) drošības depozītu aizdevumu darījumiem; un
- v) ilgtermiņa norēķina darījumiem,

izmantojot 6. daļā izklāstīto Iekšējā modeļa metodi.

3. Ja kredītiestāde iegādājas kredītu atvasināto instrumentu aizsardzību pret netirdzniecības portfeļa risku vai CCR risku, tā var aprēķināt kapitāla prasības nodrošinājuma aktīvam saskaņā ar VIII pielikuma 3. daļas 83. līdz 92. punktam vai ar kompetento iestāžu piekrišanu, saskaņā ar VII pielikuma 1. daļas 4. punktu vai VII pielikuma 4. daļas 96. līdz 104. punktam. Šādos gadījumos CCR riska darījuma vērtība šiem kredītu atvasinātajiem instrumentiem ir nulle.
4. CCR riska darījuma vērtība no pārdotajiem kredītsaistību nepildīšanas mijmaiņas darījumiem netirdzniecības portfeli, kur tos uzskata par kredīta aizsardzību, kuru nodrošina kredītsabiedrība un tiem paredzētas kapitāla prasības kredītriskam pilnā nacionālā apjomā, ir nulle.
5. Ņemot vērā visas 3. līdz 6. punktā izklāstītās metodes, riska darījuma vērtība konkrētai līgumslēdzēja pusei ir vienāda ar riska darījumu vērtību summu, ko aprēķina šīs konkrētās puses katram dzēšanas kopumam.
6. CCR nulles riska darījuma vērtību var piemērot atvasināto instrumentu līgumiem vai repo darījumiem, vērtspapīru vai preču aizdevumu vai aizņēmumu darījumiem, ilgtermiņa norēķinu darījumiem un drošības depozītu aizdevumu

darījumiem, kurus nav nomaksājusi galvenā darījumu otrā puse un, kurus galvenā darījumu otrā puse nav noraidījusi. Tālāk, CCR nulles riska darījuma vērtību var piemērot galveno darījumu otro pušu kredīta riska darījumu vērtēšanai, kurš rodas no atvasināto instrumentu līgumiem, repo darījumiem, vērtspapīru vai preču aizdevumu vai aizņēmumu darījumiem, ilgtermiņa norēķinu darījumiem un drošības depozītu aizdevumu darījumiem vai citiem riska veidiem, kā to nosaka kompetentas iestādes, tā, ka kredītiestādei ir nenokārtotas parādsaistības ar galveno darījumu otro pusi. Galvenajai darījumu otrai pusei CCR risks ar visiem darījumu dalībniekiem jābūt pilnībā nodrošinātiem pret risku ik dienu.

7. Risku, kurš rodas no ilgtermiņa norēķinu darījumiem var noteikt, izmantojot jebkuru no 3. līdz 6. daļā izklāstītajām metodēm, neatkarīgi no metodēm, kuras izvēlētas, lai uzraudzītu atvasinātos ārpusbiržas finanšu instrumentus, repo darījumus vai vērtspapīru vai preču aizdevumu vai aizņēmumu darījumus un drošības depozītu aizdevumu darījumus. Aprēķinot kapitāla prasības ilgtermiņa norēķinu darījumiem, kredītiestādes, kas izmanto 84. līdz 89. pantā izklāstīto pieeju, var pastāvīgi un neatkarīgi no attiecīgo pozīciju materiālskuma piešķirt riska svērumus saskaņā ar 78. līdz 83. pantā izklāstīto pieeju.
8. Attiecībā uz 3. un 4. daļā izklāstītajām metodēm kompetentām iestādēm jānodrošina, lai vērā ņemamā dalībvalsts summa būtu atbilstošs kritērijs attiecībā pret risku līgumā. Ja, piemēram, līgums paredz reizināt naudas plūsmu, dalībvalsts summa jāpielāgo, lai ņemtu vērā reizināšanas sekas attiecībā uz līguma riska struktūru.

3. DAĻA

Tirgus vērtības metode

- a) posms: nosakot līgumiem CMV, visiem līgumiem iegūst faktiskās aizstāšanas izmaksas ar pozitīvām vērtībām.
- b) posms: lai iegūtu iespējamā nākotnes kredītriska lielumu, izņemot vienas valūtas mijmaiņas darījumus ar "mainīgu/mainīgu" procentu likmi, kurām var aprēķināt vienīgi faktiskās aizstāšanas izmaksas, nosacītās pamatsummas vai pamatā esošās vērtības reizina ar 1. tabulā norādītajiem procentiem:

1. Tabula ⁽¹⁾ ⁽²⁾

Atlicis līdz termiņa beigām ⁽³⁾	Procentu likmju līgumi:	Līgumi par ārvalstu valūtas maiņas likmēm un zeltu	Līgumi par akcijām	Līgumi par dārgmetāliem, izņemot zeltu	Līgumi par citām precēm, kas nav dārgmetāli
Viens gads vai mazāk	0 %	1 %	6 %	7 %	10 %
Vairāk nekā viens gads, nepārsniedzot piecus gadus	0,5 %	5 %	8 %	7 %	12 %
Vairāk nekā pieci gadi	1,5 %	7,5 %	10 %	8 %	15 %

⁽¹⁾ Līgumus, kas neatbilst šajā tabulā norādītajām piecām kategorijām, pielīdzina līgumiem par citām precēm, kas nav dārgmetāli.

⁽²⁾ Līgumiem ar vairākām pamatsummas maiņām procenti jāreizina ar to atlikušo maksājumu skaitu, kuri vēl nav nokārtoti saskaņā ar līgumu.

⁽³⁾ Līgumiem, kas paredz atlikušo kredītu nokārtošanu saskaņā ar norādītām maksājuma dienām un kam noteikumi tiek pielāgoti tā, ka līguma tirgus vērtība šajās norādītajās dienās ir nulle, atlikušais laiks līdz termiņa beigām ir vienāds ar laiku līdz dienai, kad tiks izdarīta nākošā pielāgošana. Procentu likmes līgumiem, kuri atbilst šiem kritērijiem un kuru laiks līdz termiņa beigām ir vairāk nekā viens gads, procents nav zemāks par 0,5 %.

Lai aprēķinātu iespējamo nākotnes kredītrisku saskaņā ar b) posmu, kompetentās iestādes var atļaut kredītiestādēm attiecībā uz līgumiem par precēm, kas nav zelts, šīs direktīvas IV pielikuma 3. punkta nozīmē piemērot 2. tabulā norādītos procentus, nevis 1. tabulā paredzētos procentus, ja iestādes izmanto izvēles tiesības, kas paredzētas Direktīvas 2006/49/EK IV pielikuma 21. punktā:

2. Tabula

Atlicis līdz termiņa beigām	Dārgmetāli, (izņemot zeltu)	Parastie metāli	Lauksaimniecības produkti (softs)	Citas preces, tostarp enerģija
Viens gads vai mazāk	2 %	2,5 %	3 %	4 %
Vairāk nekā viens gads, mazāk nekā pieci gadi	5 %	4 %	5 %	6 %
Vairāk nekā pieci gadi	7,5 %	8 %	9 %	10 %

c) posms: pašreizējā aizstāšanas izmaksu summa un iespējamais nākotnes kredītrisks ir riska darījuma vērtība.

4. DAĻA

Sākotnējā riska metode

a) posms: katra finanšu instrumenta nosacīto pamatsummu reizina ar 3. tabulā norādītajiem procentiem:

3. Tabula

Sākotnējais termiņš ⁽¹⁾	Procentu likmju līgumi:	Līgumi par ārvalstu valūtas maiņas likmēm un zeltu
Viens gads vai mazāk	0,5 %	2 %
Vairāk nekā viens gads, nepārsniedzot divus gadus	1 %	5 %
Papildu summa par katru papildu gadu	1 %	3 %

B posms: tā iegūtais sākotnējais risks ir riska darījuma vērtība.

5. DAĻA

Standartizētā metode

1. Standartizēto metodi (SM) var izmantot vienīgi atvasinātu ārpusbiržas instrumentu un ilgstošu norēķinu darījumos. Riska darījuma vērtību aprēķina katrai nodrošinājuma kopai atsevišķi. Ir jānovērtē nodrošinājuma tīkls. To nosaka šādi:

riska darījuma vērtība =

$$\beta^* \max \left(CMV - CMC; \sum_j \left| \sum_i RPT_{ij} - \sum_i RPC_{ij} \right| CCRM_i \right)$$

⁽¹⁾ Procentu likmju līgumu gadījumā kredītiestādes var ar savu kompetento iestāžu piekrišanu izvēlēties vai nu sākotnējo, vai atlikušo termiņu.

kur

CMV = darījumu portfeļa dzēšanas pašreizējā tirgus vērtība, kas izteikta ar darījumu partneru bruto nodrošinājumu. Ja

$$CMV = \sum_i CMV_i$$

kur

CMVi = i darījuma pašreizējā tirgus vērtība;

CMC = dzēšanai noteiktās nodrošinājuma kopas pašreizējā tirgus vērtība, ja

$$CMC = \sum_l CMC_l$$

kur CMC_l = l nodrošinājuma pašreizējā tirgus vērtība;

i = apzīmētais darījumu indekss;

l = apzīmētais nodrošinājuma indekss;

j = apzīmētais riska ierobežošanas kategorijas indekss.

Šī riska ierobežošanas kopa atbilst riska faktoriem, kuriem pretējas zīmes riska pozīcija var būt nodrošināta ar riska pozīciju, kuras novēršanas pasākumi pamatojas uz šo riska darījumu;

RPT_{ij} = riska pozīcija no darījuma i, ņemot vērā riska ierobežošanas attiecību kopu j;

RPT_{ij} = riska pozīcija, kas izriet no nodrošinājuma l, ņemot vērā riska ierobežošanas attiecību kopu j;

CCRM_j = CCR reizinātājs, kas dots 5. tabulā, ņemot vērā riska ierobežošanas kopu j;

β = 1,4.

No darījuma partnera saņemto nodrošinājumu apzīmē ar pozitīvu, bet darījuma partnerim piešķirtu nodrošinājumu apzīmē ar negatīvu zīmi.

Nodrošinājums, ko nosaka šai metodei, ir saistāms ar nodrošinājumu, kas ir atbilstīgs saskaņā ar Direktīvas 2006/49/EK VIII pielikuma 1. daļas 11. punktu un II pielikuma 9. punktu.

2. Ja atvasinātais ārpusbiržas finanšu lineāra riska profila darījums paredz finanšu instrumenta apmaiņu maksājumam, maksājuma daļa tiek noteikta kā maksājuma posms. Darījums, kas paredz maksājuma apmaiņu pret maksājumu, sastāv no diviem maksājuma posmiem. Maksājumi posmi sastāv no līgumiski pieņemta bruto maksājuma, iekļaujot darījuma pieņēmuma summu. Šādu aprēķinu nolūkā kredītiestādes var ignorēt riska procentu likmes maksājuma posmiem, līdz kuru termiņa beigām ir atlicis mazāk par gadu. Kredītiestādes darījumus, kas ietver divus maksājuma posmus, kuri noteikti vienā valūtā, tādi kā procentu likmju mijmaiņas līgumi, var noteikt kā vienotu darījumu. Pret maksājuma posmiem attiecas kā pret vienotu darījumu.
3. Lineāra riska profila darījumi ar akcijām (tostarp akciju indeksiem), zeltu, citiem dārgmetāļiem vai citām precēm finanšu pamatinstrumentus plāno pie riska pozīcijai atbilstošajām akcijām (vai akciju indeksiem) vai precēm (tostarp zeltam un citiem dārgmetāļiem) un procentu likmes riska pozīcijas maksājumu posmam. Ja maksājuma posms ir noteikts ārvalstu valūtā, tas papildus tiek plānots kā riska pozīcija attiecīgajā valūtā.
4. Darījumi ar lineāru riska profilu ar parādu kā finanšu pamatinstrumentu ir plānoti pie maksājumu posma procentu likmju parāda riska pozīcijām un citām procentu likmju riska pozīcijām. Darījumi ar lineāru riska profilu, kas paredz maksājuma apmaiņu pret maksājumu, iekļaujot ārvalstu valūtas maiņas sekmēšanu, tiek plānoti kā procenta likmes riska pozīcija katram maksājuma posmam. Ja parāda pamatinstrumenti ir noteikti ārvalstu valūtā, parāds riska pozīcijā

tiek plānots šajā valūtā. Ja maksājuma posms ir noteikts ārvalstu valūtā, to arī plāno pie riska pozīcijas attiecīgajā valūtā. Riska darījuma vērtība, kas noteikta, pamatojoties uz ārvalstu apmaiņas darījumu, ir nulle.

5. Riska pozīcijas apjoms no lineārā riska profila darījumiem ir efektīvo finanšu pamatinstrumentu (tostarp preču) nosacītā vērtība (tirgus cena, reizināta ar kvantitāti), ko kredītiestādes konvertē vietējā valūtā, izņemot parādus.
6. Parādiem un maksājuma posmiem riska pozīcijas apjoms ir efektīvo nenokārtoto bruto maksājumu (tostarp nosacītais apjoms) nosacītā vērtība, kas konvertēta kredītiestādes vietējā valūtā un reizināta ar parāda vai maksājuma posma modificēto ilgumu.
7. Neizpildīto kredītsaistību maiņas darījuma riska pozīcijas apjoms ir atsaucē parāda nosacītās vērtības reizinājums ar atlikušo laiku līdz neizpildīto kredītsaistību maiņas darījuma termiņa beigām.
8. Riska pozīcijas apjoms no ārpusbiržas atvasinājuma ar nelineāra riska profilu, ieskaitot iespējas un maiņas darījuma izvēli, ir vienlīdzīgs ar delta ekvivalentu efektīvo finanšu instrumentu nosacītai vērtībai, kas ir darījuma pamatā, izņemot gadījumus, kad pamatā ir parāda instruments.
9. Nelineāra riska profila ārpusbiržas finanšu instrumentu atvasinājuma ar maiņas darījumu izvēles iespējām, kam pamatā ir parāds vai maksājuma posms, riska pozīcijas apjoms ir vienlīdzīgs efektīvo finanšu instrumentu delta ekvivalentam vai maksājuma posma nosacītai vērtībai, reizināts ar attiecīgā parāda, maksājuma posma modificēto ilgumu.
10. Riska pozīciju noteikšanai darījuma partnera dotais nodrošinājums jāuzskata par prasījumu pret darījuma partneri saskaņā ar atvasināto līgumu (garā pozīcija), kas ir spēkā, kaut arī nodrošinājums ir paredzēts kā saistība pret darījuma partneri (īsā pozīcija), kas ir spēkā.
11. Kredītiestādes riska pozīcijas apjoma un zīmes noteikšanai var izmantot šādas formulas:

visiem instrumentiem, kas nav parāda instrumenti:

efektīvā nosacītā vērtība vai

$$\text{delta ekvivalenta nosacītā vērtība} = p_{\text{ref}} \frac{\partial V}{\partial p}$$

kur

pref = pamatā esošā instrumenta cena, kas izteikta atsaucē valūtā;

V = finanšu instrumenta vērtība (izvēles gadījumā: izvēles cena; darījuma ar lineāra riska profilu gadījumā: paša pamatā esošā instrumenta vērtība);

p = pamatā esošā instrumenta cena, izteikta tajā pašā valūtā kā V;

visu darījumu parādiem un maksājumu posmiem:

efektīvās nosacītās vērtības reizinājums ar modificēto ilgumu vai

nosacītās vērtības delta ekvivalenta reizinājums ar nosacīto ilgumu

$$\frac{\partial V}{\partial r}$$

kur

V = finanšu instrumenta vērtība (izvēles gadījumā: izvēles cena; ja ir lineāra riska profila darījums: pamatā esošā paša instrumenta vai maksājumu posma vērtība);

r = procentu likmes līmenis.

Ja V ir noteikts citādā valūtā nekā atsaucē valūta, atvasinājums jākonvertē atsaucē valūtā, reizinot ar attiecīgo maiņas kursu.

12. Riska pozīcijas grupē riska ierobežošanas kopās. Katrai riska ierobežošanas kopai aprēķina absolūto kopējo riska pozīciju summas vērtību apjomu. Šo summu uzrāda kā "neto riska pozīcija" un to sastāda:

$$\left| \sum_i RPT_{ij} - \sum_l RPC_{lj} \right|$$

pēc 1. punktā dotajām formulām.

13. Procentu likmju riska pozīcijām no naudas depozītiem, kas saņemti no darījuma partnera kā nodrošinājums, no maksājuma posmiem un uz parādu pamata, uz kuriem saskaņā ar Direktīvas 2006/.../EK (*) I pielikuma 1. tabulu attiecas 1,60 % vai mazāka kapitāla maksājumu prasība, pastāv sešas riska ierobežošanas kopas, kas noteiktas 4. tabulā. Riska ierobežošanas kopas ir definētas, kombinējot "termiņa" un "atsauces procentu likmju" kritērijus.

4. tabula

	Valdības piesaistītas procentu likmes	Ārpus valdības piesaistītas procentu likmes
Termiņš	← 1 gads	← 1 gads
Termiņš	>1 – ← 5 gadi	>1 – ← 5 gadi
Termiņš	> 5 gadi	> 5 gadi

14. Procentu likmju riska pozīcijām, kam pamatā ir parādi vai maksājumu posmi ar procentu likmēm, kuru procentu likmes ir saistītas ar atsauces procentu likmēm, kas atspoguļo vispārējo procentu likmju līmeni tirgū, termiņa beigās atbilst laika intervālam līdz nākamajai procentu likmju koriģēšanai. Visos citos gadījumos tas ir pamatā esošā parāda atlikušais laiks vai maksājuma posma gadījumā – darījuma atlikušais laiks.
15. Katram atsauces parāda emitentam ir viena riska ierobežošanas kopa, kam pamatā ir neizpildītā kredīta maiņas darījums.
16. Procentu likmju riska pozīcijām no naudas depozītiem, kas ir nodoti darījuma partnerim kā nodrošinājums, kad šim darījuma partnerim nav nenokārtotas parāda saistības no zema specifiska riska un no pamatā esošiem parādiem, uz kuriem saskaņā ar Direktīvas 2006/49/EK 1. pielikuma 1. tabulu attiecas 1,60 % vai mazāka kapitāla prasība, katram emitentam ir viena riska ierobežošanas kopa. Ja maksājuma posms līdzinās parādam, katram atsauces parāda emitentam ir viena riska ierobežošanas kopa. Kredītiestādes var tai pašai riska ierobežošanas kopai piešķirt riska pozīcijas, kas rodas no noteikta emitenta parādiem vai no tā paša emitenta atsauces parādiem, kas ir pielīdzināts maksājuma posmam vai kas ir neizpildīto kredītsaistību maiņas darījuma pamatā.
17. Pamatā esošos finanšu instrumentus, kas nav parāda instrumenti, iekļauj vienā attiecīgajā riska ierobežošanas kopā vienīgi tad, ja tie ir identiski vai līdzīgi instrumenti. Visos citos gadījumos tos iekļauj atsevišķās riska ierobežošanas kopās. Instrumentu līdzību nosaka šādi:
- akcijām – līdzīgi instrumenti ir viena emitenta instrumenti. Akciju indekss jāuzskata kā atsevišķs emitents;
 - dārgmetāliem – līdzīgi instrumenti ir viena metāla instrumenti. Dārgmetāla indekss jāuzskata kā atsevišķs dārgmetāls;
 - elektroenerģijai – līdzīgi instrumenti ir tās piegādes tiesības un saistības, kas attiecas uz to pašu slodzes maksimuma un minimuma periodiem jebkuru 24 stundu intervālā un
 - precēm – līdzīgi instrumenti ir vienas preču grupas instrumenti. Preču grupas indekss jāuzskata kā atsevišķa preču grupa;

(*) OV: lūgums ievietot numuru; sk. 37. apsvērumu.

18. CCR reizinātājs (CCRM) atsevišķām riska ierobežošanas kopu kategorijām ir dots 5. tabulā.

5. tabula

	Riska ierobežošanas kopu kategorijas	CCRM
1.	Procentu likmes	0,2 %
2.	Procentu likmes atskaites parādu riska pozīcijām, kas izriet no neizpildīto kredītsaistību maiņas darījuma un uz kurām saskaņā ar Direktīvas 2006/49/EK I pielikuma 1. tabulu attiecināma 1,60 % vai mazāka kapitāla prasība	0,3 %
3.	Procentu likmes parādu riska vai atskaites parādu riska pozīcijām, uz kurām saskaņā ar Direktīvas 2006/49/EK I pielikuma 1. tabulu attiecinātā kapitāla prasība ir lielāka par 1,60 %	0,6 %
4.	Maiņas likmes	2,5 %
5.	Elektroenerģija	4 %
6.	Zelts	5 %
7.	Akcijas	7 %
8.	Dārgmetāli (izņemot zeltu)	8,5 %
9.	Citas preces (izņemot dārgmetālus un elektroenerģiju)	10 %
10.	Pamatā esošos instrumentus no atvasinātajiem ārpusbiržas finanšu instrumentiem, kas neietilpst nevienā no iepriekšminētajām kategorijām	10 %

Pamatā esošos instrumentus no atvasinātajiem ārpusbiržas finanšu instrumentiem, kas uzrādīti 10. punkta 2. tabulā, iekļauj atsevišķās riska ierobežošanas kopās katrai pamatā esošo instrumentu grupai atsevišķi.

19. Nelineāra riska profila darījumiem vai maksājumu posmiem un darījumiem ar parādiem, kuriem kredītiestāde nevar noteikt delta vai arī darījumu modificēto ilgumu ar instrumentu modeli, ko kompetenta varas iestāde ir atzinusi minimālā kapitāla prasībām tirgus riskam, kompetentas varas iestādes pārdomāti nosaka riska pozīciju apjomu un piemērojamo CCRMjs. Kā alternatīvu kompetentas varas iestādes var pieprasīt izmantot 3. nodaļā aprakstīto metodi. Dzēšana netiek atzīta: gadījumā ja riska darījuma vērtība jānosaka kā nodrošinājuma kopa, kas sastāv no atsevišķiem darījumiem.
20. Kredītiestādes veic iekšējās procedūras, lai pirms darījuma iekļaušanas riska ierobežošanas kopā pārbaudītu darījuma segumu ar juridiski izpildāmu līgumisku vienošanos par savstarpēju prasījumu dzēšanu, kā noteikts 7. daļā.
21. Kredītiestādēm, kas izmanto nodrošinājumu, lai atvieglotu CCR, jāveic iekšējās procedūras, lai pirms nodrošinājuma ietekmes atzīšanas aprēķinos noskaidrotu nodrošinājuma atbilstību pārlicinošiem tiesiskiem standartiem, kas noteikti VIII pielikumā.

6. DAĻA

Iekšējā modeļa metode

1. Kredītiestādes, lai aprēķinātu riska darījumu vērtību darījumiem, kas minēti 2. daļas 2. punkta i) apakšpunktā, vai darījumiem, kas minēti 2. daļas 2. punkta ii), iii) un iv) apakšpunktā, vai darījumiem, kas minēti 2. daļas 2. punkta i) līdz iv) apakšpunktā, var izmantot iekšējā modeļa metodi (IMM), ko apstiprina kompetentas iestādes. Visos šajos

gadījumos var pieskaitīt arī darījumus, kas minēti 2. daļas 2.v) punktā. Neatkarīgi no 2. daļas 1. punkta otrā apakšpunkta, kredītiestādes var izvēlēties nepiemērot šo metodi riska darījumiem, kas pēc izmēra un veida ir nesvarīgi. Lai piemērotu IMM, kredītiestāde atbilst šajā daļā izklāstītajām prasībām.

2. IMM īstenošanu var veikt secīgi dažādu veidu darījumus, ko apstiprina kompetentās iestādes, un šā perioda laikā kredītiestāde var izmantot metodes, kas norādītas 3. vai 5. daļā. Neatkarīgi no šīs daļas turpinājuma, kredītiestādēm nebūs jāizmanto specifisks modeļa veids.
3. Veicot atvasinātus ārpusbiržas finanšu darījumus un ilgstošus norēķinu darījumus, kam kredītiestāde nav saņēmusi apstiprinājumu izmantot IMM, kredītiestāde izmanto metodes, kas noteiktas 3. daļā vai 5. daļā. Abu šo metožu apvienota izmantošana grupai ir atļauta vienmēr. Abu šo metožu apvienota izmantošana juridiskai personai ir atļauta vienīgi tad, ja izmanto vienu no metodēm gadījumiem, kas noteikti 5. daļas 19. punktā.
4. Kredītiestādes, kas ieguvušas atļauju izmantot IMM, nedrīkst atsākt metožu, kas noteiktas 3. daļā un 5. daļā, izmantošanu, izņemot gadījumus, kad tās spēj to atbilstīgi pamatot un ir saņēmušas kompetento iestāžu atļauju. Ja kredītiestāde pārtrauc pildīt šajā daļā noteiktās prasības, tā iesniedz kompetentajai iestādei plānu par savlaicīgu prasību izpildes atsākšanu vai pierāda, ka prasību nepildīšanai nav būtiska ietekme.

Riska darījuma vērtība

5. Riska darījuma vērtību novērtē savstarpējo prasījumu ieskaita gadījumu līmenī. Izmantojot modeli, prognozē paredzamo izmaiņu sadali savstarpējo prasījumu ieskaita gadījumu tirgus vērtībā, ko izskaidro ar pārmaiņām tirgus mainīgajos lielumos, piemēram, procentu likmēs, ārvalstu valūtas kursā. Pēc tam, izmantojot modeli, aprēķina riska darījuma vērtību savstarpējo prasījumu ieskaita gadījumos visās dienās nākotnē, ņemot vērā izmaiņas tirgus mainīgajos lielumos. Drošības depozītu līgumslēdzējām pusēm modelis var arī noteikt nodrošinājuma darbību nākotnē.
6. Kredītiestādes savu prognozēto izmaiņu sadalē savstarpējo prasījumu ieskaita gadījumu tirgus vērtībā var iekļaut piemērotu finanšu nodrošinājumu kā noteikts Direktīvas 2006/49/EK VIII pielikuma 1. daļas 11. punktā un II pielikuma 9. punktā, ja nodrošinājums atbilst IMM kvantitātes, kvalitātes un datu prasībām.
7. Riska darījuma vērtību aprēķina, pakalpojumu reizinot ar efektīvo EPE α reizes:

Riska darījuma vērtība = $\alpha \times$ efektīvais EPE,

kur:

Alfa (α) ir 1,4, bet kompetentās iestādes var pieprasīt augstāku α , un efektīvo EPE aprēķina, novērtējot sagaidāmo riska darījumu kā vidējo risku dienai nākotnē t , kur vidējo rādītāju iegūst no iespējamām nākotnes vērtībām saistītajiem tirgus riska faktoriem. Modelis aprēķina EPE virknei dienu nākotnē $t_1, t_2, t_3 \dots$

8. Efektīvo EE rekursīvi aprēķina šādi:

Efektīvais sagaidāmais riska darījums tk = maks.(efektīvais EE $tk - 1$; EE t_k),

kur:

pašreizējais datums ir apzīmēts kā t_0 un efektīvais EE t_0 ir vienāds ar pašreizējo risku.

9. Šai sakarā efektīvais EPE ir vidējais efektīvais EE pirmā gada laikā riskam nākotnē. Ja visi līgumi savstarpējo prasījumu ieskaita gadījumos beidzas ātrāk kā pirms gada, sagaidāmais pozitīvais riska darījums ir vidējais sagaidāmais riska darījums, kamēr izbeidzas visi līgumi savstarpējo prasījumu ieskaita gadījumos. Efektīvo sagaidāmo pozitīvo riska darījumu aprēķina kā vidējo svērtu vērtību efektīvajam EE:

$$EPE = \sum_{k=1}^{\min(1 \text{ year; maturity})} EffectiveEE_{tk}^* \Delta t_k$$

kur:

svērtie rādījumi $\Delta tk = tk - tk-1$ pieļauj gadījumu, kad risku nākotnē aprēķina dienām bez vienāda laika intervāla.

10. Sagaidāmā riska vai maksimuma riska darījuma līdzekļus aprēķina, pamatojoties uz risku sadali, kas izraisa iespējamu nestandarta risku sadali.
11. Kredītiestādes var izmantot līdzekli, kas ir piesardzīgāks nekā α pareizināt ar efektīvo EPE katrai līgumslēdzējai pusei, ko aprēķina saskaņā ar augstāk norādīto vienādojumu.
12. Neatkarīgi no 7. punkta, kompetentā iestādes var atļaut kredītiestādēm izmantot pašu aprēķinus α vietā ar zemāko vērtību 1,2, kurā α ir vienāds ar iekšējā kapitāla attiecību no CCR simulācijas starp līgumslēdzējām pusēm (skaitītājs) pret iekšējo kapitālu, kas balstīts uz EPE (saucējs). Saucējā lieto EPE kā fiksētu nesamaksātu summu. Kredītiestādes pierāda, ka to iekšējie α aprēķini atspoguļo skaitītāja materiāla avotos darījumu tirgus vērtību sadali vai līgumslēdzēju pušu darījumu portfeļus stohastiskajos aprēķinos. Iekšējos α aprēķinos ņem vērā portfeļu granularitāti.
13. Kredītiestāde garantē, ka α skaitītāju un saucēju aprēķina sistemātiskā veidā, ņemot vērā modeļa metodoloģiju, parametru tehniskos datus un portfeļu sastāvu. Izmantoto nostādni balsta uz kredītiestādes iekšējā kapitāla nostādni, pamato ar dokumentiem, un to neatkarīgi apstiprina. Piedevām kredītiestādes izvērtē savus aprēķinus vismaz reizi ceturksnī vai biežāk, ja portfeļa sastāvs mainās laika gaitā. Kredītiestādes arī novērtē modeļa risku.
14. Ja vajadzīgs, tirgus risku un kredītrisku vienotajā simulācijā izmantoto tirgus riska faktoru nepastāvība un korelācija jāpamato ar kredītriska faktoru, lai atspoguļotu iespējamo nepastāvības vai korelācijas pieaugumu ekonomikas lejupslidē.
15. Ja uz savstarpējo prasību dzēšanas gadījumiem attiecas drošības depozītu vienošanās, kredītiestādes izmanto vienu no šādiem EPE līdzekļiem:
 - a) efektīvo EPE, neņemot vērā drošības depozītu vienošanos;
 - b) sliekšni, ja pozitīvs, saskaņā ar drošības depozītu līgumu plus papildinājumu, kas atspoguļo iespējamo riska pieaugumu drošības depozītu riska periodā. Papildinājumu aprēķina kā sagaidāmo pieaugumu savstarpējo prasījumu ieskaita gadījumu risku darījumus, sākot no pašreizējā nulles riska darījuma cauri drošības depozītu riska periodam. Riska drošības depozītu periodam, kas izmantots šādam mērķim, nosaka minimālās piecas darba dienas savstarpējo prasījumu ieskaita gadījumiem, kuros ir tikai repo darījumi ar ikdienas papildus maksājumiem un ikdienas atsevišķiem darījumiem, un desmit darba dienas visiem citiem savstarpējo prasījumu ieskaita gadījumiem; vai
 - c) ja modelis attēlo drošības depozītu darījumu sekas, novērtējot sagaidāmo riska darījumu, modeļa sagaidāmā riska līdzekli var izmantot tieši 8. punkta vienādojumā, ko apstiprina kompetentās iestādes.

Minimālās prasības EPE modeļiem

16. Kredītiestādes EPE modeļi atbilst darbības prasībām, kas izklāstītas 17. līdz 41. punktā.

CCR vadība

17. Kredītiestādē atrodas kontroles struktūrvienība, kas atbild par tās CCR pārvaldības sistēmas izstrādi un īstenošanu, tostarp par modeļa sākotnējo un pastāvīgo apstiprināšanu. Šī struktūrvienība kontrolē ievades datu pareizību un izgatavo un analizē ziņojumus par kredītiestādes riska novērtēšanas modeļa rezultātiem, tostarp kontrolē attiecību starp riska darījumu līdzekļiem un kredīta un tirdzniecības ierobežojumiem. Šī struktūrvienība nav atkarīga no struktūrvienībām, kas atbild par riska darījumu izveidošanu, atjaunošanu vai pārdošanu un tā nav atkarīga no nepamatotas ietekmes; tai nodrošina piemērotu darbaspēku; tā ziņo tieši kredītiestādes galvenajai pārvaldei. Šīs struktūrvienības darbs ir cieši saistīts ar ikdienas riska darījumu pārvaldības procesu kredītiestādē. Tādējādi tās darba rezultāti ir kredītiestādes kredīta un vispārējā riska profila plānošanas, pārraudzības un kontrolēšanas procesa neatņemama sastāvdaļa.
18. Kredītiestādē ir izstrādāta CCR pārvaldības politika, procesi un sistēmas, kas ir konceptuāli stabilas un ko īsteno integrēti. Stabila CCR pārvaldībā ietilpst CCR identificēšana, novērtēšana, pārvaldība, apstiprināšana un iekšējā atskaite.

19. Kredītiestādes riska pārvaldības politikā ņem vērā tirgus, likviditātes, kā arī juridiskos un operacionālos riskus, kas var būt saistīti ar CCR. Kredītiestāde nesāk darījumus ar darījumu partneri, nenovērtējot tā kredītpēju, un atbilstīgi ņem vērā norēķinu un pirmsnorēķinu risku. Šos riskus pārvalda tik visaptveroši, cik iespējams, darījumu partnera līmenī (summējot CCR riska darījumus ar citiem riska darījumiem) un visa uzņēmuma līmenī.
20. Kredītiestādes valde un galvenā vadība aktīvi iesaistās CCR vadības procesā un to uzskata par uzņēmuma nozīmīgu aspektu, kam jāparedz ievērojami līdzekļi. Galveno vadību informē par izmantotā modeļa ierobežojumiem un pieņēmumiem, un kā tie ietekmē iznākuma ticamību. Galvenā vadība arī izvērtē tirgus vides neskaidrības un darbības jautājumus un ir informēta par atspoguļošanu modelī.
21. Ikdienu sagatavotos ziņojumus par kredītiestādes riska gadījumiem, kas paredzēti CCR, izskata vadības līmenī ar pietiekamu galvenās pārvaldības un valdes pārstāvju klātbūtni, lai būtu iespējams samazināt individuālo kredīta pārvaldnieku vai mākleri vietas un samazināt kredītiestādes kopējos CCR riska gadījumus.
22. Kredītiestādes CCR pārvaldības sistēmu lieto kopā ar iekšējiem kredīta un tirdzniecības ierobežojumiem. Kredīta un tirdzniecības ierobežojumi attiecas uz kredītiestādes riska novērtējuma modeli tādā veidā, kāds laika gaitā ir nemainīgs un ko labi saprot kredīta pārvaldnieki, mākleri un galvenā pārvaldība.
23. Kredītiestādes CCR novērtējumā iekļauts ikdienu un dienu laikā izlieto kredītlīniju novērtējums. Kredītiestāde novērtē pašreizējo riska darījumu bruto un neto nodrošinājumu. Portfeļa un līgumslēdzējas puses līmenī kredītiestāde aprēķina un pārbauda maksimālā riska darījumus vai potenciālus riska darījumus nākotnē tādā iespējamā intervālā, ko izvēlas kredītiestāde. Kredītiestāde ņem vērā lielas vai koncentrētas pozīcijas, tostarp pēc saistītās līgumslēdzējas puses grupas, pēc nozares, pēc tirgus, utt.
24. Kredītiestādē ir izveidota pastāvīga un rūpīga stresa pārbaude uz vietas kā papildinājums CCR analīzei, kas balstīta uz ikdienu kredītiestādes riska novērtējuma modeļa rezultātiem. Šīs stresa pārbaudes iznākumus periodiski izskata galvenā pārvaldība un tos atspoguļo CCR politikā un ierobežojumos, ko noteikusi vadība un valde. Ja stresa pārbaudēs minētajos apstākļos atklāj kādu īpašu vājo vietu, veic tūlītējus pasākumus, lai šos riskus piemēroti vadītu.
25. Kredītiestādē ir izveidota pastāvīga kārtība, lai nodrošinātu atbilstību CCR kontroles ierakstu pārvaldības sistēmu. Kredītiestādes CCR pārvaldības sistēma ir labi dokumentēta un sniedz izskaidrojumu empīriskajiem paņēmieniem, ko izmanto CCR novērtēšanā.
26. Kredītiestāde regulāri veic neatkarīgu savas CCR pārvaldības sistēmas izvērtējumu, izmantojot savu iekšējās revīzijas procesu. Šajā izvērtējumā iekļauta uzņēmuma struktūrvienību, kas minētas 17. punktā, un neatkarīgas CCR vadības struktūrvienības darbības. Vispārēja CCR pārvaldības procesa izskatīšana notiek regulāros laika intervālos un kaut minimāli jo īpaši pievēršas:
 - a) CCR pārvaldības sistēmas un procesa dokumentācijas atbilstībai;
 - b) CCR vadības struktūrvienības struktūrai;
 - c) CCR līdzekļu saskaņošanai ar ikdienu riska pārvaldību;
 - d) riska cenu noteikšanas modeļu un vērtēšanas sistēmu, ko izmanto administrācijas un neredzamo struktūrvienību personāls, apstiprināšanas procesam;
 - e) visu nozīmīgo izmaiņu CCR novērtēšanas procesā apstiprināšanai;
 - f) CCR tvērumam, kas attēlots novērtēšanas modelī;
 - g) pārvaldības informācijas sistēmas integritātei;
 - h) CCR datu precizitātei un pabeigtībai;
 - i) modeļu darbībai izmantoto datu avotu saskaņas, savlaicīguma un ticamības apstiprinājumam, tostarp šādu datu avotu neatkarībai;
 - j) nepastāvības vai korelācijas pieņēmumu precizitātei un piemērotībai;

- k) novērtēšanas un riska transformācijas aprēķinu precizitātei; un
- l) modeļa precizitātes pārbaudei, izmantojot biežas vēsturiskās pārbaudes.

Lietošanas pārbaude

- 27. Riska darījumu sadali, ko veido modelis, kas izmantots, lai aprēķinātu efektīvo sagaidāmo pozitīvo riska darījumu, cieši saskaņo ar ikdienas CCR pārvaldības procesu kredītiestādē. Modeļa rezultātiem attiecīgi ir liela nozīme kredīta apstiprināšanā, ikdienas CCR pārvaldībā, iekšējā kapitāla piešķiršanā un kredītiestādes korporatīvajā vadībā.
- 28. Kredītiestādē veic izmantoto modeļu, kas veido riska darījumu sadali, kas paredzēta CCR, uzskaiti. Tādējādi kredītiestāde pierāda, ka tā izmanto modeli, lai aprēķinātu riska darījumu sadali, uz kura pamatots sagaidāmā pozitīvā riska darījuma aprēķins, kas visumā atbilst šajā daļā noteiktajām minimālajām prasībām, vismaz vienu gadu pirms to apstiprina kompetentas iestādes.
- 29. Modelis, ko izmanto, lai veidotu riska darījumu sadali, kas paredzēta CCR ir daļa no CCR pārvaldības, kurā ietilpst CCR identificēšana, novērtēšana, pārvaldība, apstiprināšana un iekšējā atskaite. Tajā iekļauta arī kredītlīniju (apvienojot CCR riska darījumus ar citiem kredītriska darījumiem) izmantošanas novērtējums un iekšējā kapitāla piešķiršana. Kredītiestāde kopā ar EPE novērtēšanu un vadību novērtē un vada arī pašreizējos riska darījumus. Kur iespējams, kredītiestāde novērtē pašreizējo riska darījumu bruto un neto nodrošinājumu. Lietošanas pārbaude ir apmierinoša, ja kredītiestāde izmanto citus CCR līdzekļus, piemēram, maksimuma riska darījumu vai potenciālo riska darījumu nākotnē, pamatojoties uz riska darījumu sadali, ko veido tas pats modelis, ko izmanto, lai aprēķinātu EPE.
- 30. Kredītiestādē ir sistēmas, kas nepieciešamības gadījumā ikdienas spēj novērtēt EE, ja vien tā kompetentajai iestādei pierāda, ka tās riska darījumi, kas paredzēti CCR, nodrošina aprēķinus ar lielāku laika intervālu. Kredītiestāde aprēķina EE kopā ar laika profilu prognozētajiem mērogiem, kas adekvāti atspoguļo laika struktūru naudas plūsmai nākotnē un līgumu termiņu tādā veidā, kas atbilst riska darījumu būtībai un sastāvam.
- 31. Riska darījumus novērtē, pārbauda un kontrolē visā līgumu derīguma laikā savstarpējo prasījumu ieskaita gadījumos (ne tikai viena gada mērogā). Kredītiestādē ir izveidotas procedūras, kas identificē un kontrolē līgumslēdzēju pušu riskus, kad riska darījumi pārkāpj viena gada mēroga robežas. Prognozētais pieaugums riska darījumos ir ieguldījums kredītiestādes iekšējā kapitāla modeli.

Stresa pārbaude

- 32. Kredītiestādē ir ieviesti stabili stresa pārbaudes procesi, ko izmanto kapitāla piemērotības novērtēšanai CCR. Šos stresa līdzekļus salīdzina ar sagaidāmā pozitīvā riska darījuma līdzekļiem, un kredītiestāde tos izskata kā daļu no 123. pantā minētā procesa. Stresa pārbaudē ir iekļauta iespējamo notikumu identificēšana vai nākotnes izmaiņas ekonomiskajos apstākļos, kas varētu nelabvēlīgi ietekmēt kredītiestādes kredītriska darījumus, un novērtējumu kredītiestādes spējai izturēt šādas pārmaiņas.
- 33. Kredītiestāde pārbauda uz stresu savu CCR riska darījumus, tostarp kopīgi uzsverot tirgus un kredītriska faktorus. CCR stresa pārbaudēs izskata koncentrācijas risku (vienai līgumslēdzējai pusei vai līgumslēdzēju pušu grupām), korelācijas risku tirgū un kredītrisku, kā arī risku, kas likvidējot līgumslēdzējas pozīciju, var mainīt tirgu. Stresa pārbaudēs izskata arī ietekmi uz kredītiestādes pozīciju šādās tirgus izmaiņās un saskaņo šo ietekmi ar CCR novērtējumu.

Korelācijas risks

- 34. Kredītiestāde atbilstīgi izvērtē riska darījumus, kas ievērojamā līmenī paaugstina vispārējo korelācijas risku.
- 35. Kredītiestādē ir procedūras, kas identificē, pārbauda un kontrolē specifiska korelācijas riska gadījumus, sākot ar darījuma uzsākšanu un turpinoties darījuma darbības laikā.

Modelēšanas procesa integritāte

- 36. Modelis atspoguļo darījumu noteikumus un tehniskos datus savlaicīgā, pilnīgā un piesardzīgā veidā. Šādos noteikumos iekļauti vismaz līguma aptuvenās summas, termiņi, ieteicamie līdzekļi, drošības depozītu pasākumi, savstarpējo prasījumu ieskaita pasākumi. Noteikumus un tehniskos datus saglabā datu bāzē, kurā oficiāli un periodiski veic

revīziju. Savstarpējo prasījumu ieskaite pasākumu atzīšanas procesam nepieciešams, lai juridiskie darbinieki apstiprinātu savstarpējo prasījumu ieskaite juridisko iespējamību, un datu ievadišanu datu bāzē veiktu neatkarīga struktūrvienība. Darījumu noteikumu un tehnisko datu pārraidei uz modeli piemēro iekšējo revīziju un oficiālu saskaņošanas procesu, kas notiek starp modeļa un avota datu sistēmām, lai pastāvīgi apstiprinātu, ka darījumu noteikumus un tehniskos datus atspoguļo pareizi vai vismaz piesardzīgi gaidītā pozitīvā riskā.

37. Modeli izmanto pašreizējos tirgus datus, lai aprēķinātu pašreizējos riska darījumus. Izmantojot vēsturiskos datus, lai novērtētu nepastāvības vai korelācijas, izmanto vēsturiskos datus no vismaz trīs gadiem, ko atjaunina reizi ceturksnī vai biežāk, ja tirgus stāvoklis atļauj. Dati ietver pilnu ekonomiskā stāvokļa diapazonu, piemēram, pilnu biznesa ciklu. No uzņēmuma neatkarīga struktūrvienība apstiprina biznesa struktūrvienības noteikto cenu. Datus iegūst neatkarīgā ceļā no darījumu līnijām, kas modelī iestrādātas savlaicīgā un pilnīgā veidā, un tos saglabā datu bāzē, kurā oficiāli un periodiski veic revīziju. Kredītiestādē ir arī labi izveidots datu saskaņošanas process, lai attīrītu datus no kļūdīgiem un/vai nepareiziem novērojumiem. Tiktāl, ciktāl modelis izmanto pilnvarotā iesniegtus tirgus datus, tostarp datus par jauniem pakalpojumiem, kuriem var nebūt pieejami vēsturiskie dati, iekšējā politika nosaka piemērotus pilnvarotos, un kredītiestāde empīriski pierāda, ka pārvaldnieks nodrošina piesardzīgu riska attēlojumu saskaņā ar neatgriezenisku tirgus stāvokli. Ja modelī iekļauta nodrošinājuma ietekme uz izmaiņām savstarpējo prasījumu ieskaite gadījumu tirgus vērtībā, kredītiestādei ir piemēroti vēsturiskie dati, lai modelētu nodrošinājuma nepastāvību.
38. Modelis ir pakļauts apstiprināšanas procesam. Process ir skaidri formulēts kredītiestādes politikā un procedūrās. Apstiprināšanas process nosaka vajadzīgās pārbaudes veidu, kas garantē modeļa saskaņotību un identificē apstākļus, kādos pārkāpj pieņēmumus un kuru rezultātā var rasties EPE nepareizs novērtējums. Apstiprināšanas procesā iekļauta modeļa daudzpusības izskatīšana.
39. Kredītiestāde pārbauga piemērotus riskus un izveido procesus, lai noregulētu tās EPE novērtēšanu, kad šie riski kļūst nozīmīgi. Tas nozīmē šo:
- a) kredītiestāde identificē un vada tās specifiskus korelācijas riska darījumus;
 - b) riska darījumiem ar augošu riska profilu pēc viena gada kredītiestāde regulāri salīdzina EPE novērtējumu viena gada laikā ar EPE tā dzīves ciklā; un
 - c) riska darījumiem ar atlikušo termiņu zem viena gada kredītiestāde regulāri salīdzina aizstāšanas izmaksas (pašreizējam riska darījumam) ar izveidoto riska darījuma profilu, un/vai uzglabā datus, kas pieļauj šādu salīdzinājumu.
40. Kredītiestādē ir iekšējās procedūras, kas apliecina, ka pirms darījuma iekļaušanas savstarpējo prasījumu ieskaite gadījumos, darījumu aizsargā juridiski derīgs savstarpējo prasījumu ieskaite līgums, kas atbilst 7. daļā noteiktajām prasībām.
41. Kredītiestādē, kas izmanto nodrošinājumu, lai atvieglotu savus CCR, ir iekšējās procedūras, kas apliecina, ka pirms nodrošinājuma ietekmes atzīšanas aprēķinos nodrošinājums atbilst VIII pielikumā noteiktajiem juridiskās skaidrības standartiem.

Apstiprināšanas prasības EPE modeļiem

42. Kredītiestādes EPE modeļi atbilst šādām apstiprināšanas prasībām:
- a) kvalitātes apstiprināšanas prasībām, kas noteiktas Direktīvas 2006/49/EK V pielikumā;
 - b) procentu likmes, ārzemju valūtas kursu, akciju cenas, preces un citus tirgus riska faktorus prognozē ilgā laika mērogā, lai novērtētu CCR riska darījumus. Prognožu modeļu darbību tirgus riska faktoriem apstiprina ilgā laika mērogā;
 - c) izcenojumu modeļus, ko izmanto konkrētā scenārija CCR riska darījumiem nākotnes satricinājumu tirgus riska faktoriem, pārbauda kā daļu no modeļu apstiprināšanas procesa. Izcenojumu modeļi pārdotiem iespēju līgumiem veido pārdoto iespēju līgumu nelinearitātes vērtību, ņemot vērā tirgus riska faktorus;
 - d) EPE modelis attēlo darījumu informāciju, lai apkopotu riska darījumus savstarpējo prasījumu ieskaite gadījumu līmeni. Kredītiestāde apstiprina, ka darījumi ir attiecināti uz attiecīgo savstarpējo prasījumu ieskaite gadījumu modeļi;

- e) EPE modelis arī ietver darījumu informāciju, lai attēlotu drošības depozītu darījumu sekas. Tajā ņemta vērā pašreizējo drošības depozītu vērtība un drošības depozītu vērtība, par ko nākotnē vienosies līgumslēdzējas puses. Šāds modelis veido drošības depozītu vienošanos (vienpusēju vai divpusēju) raksturu, drošības depozītu zvanu biežumu, drošības depozītu riska periodu, minimālo sliekšni riska darījumiem, kas nav saistīti ar drošības depozītu, ko kredītiestāde vēlas apstiprināt un minimālo pārskaitījuma summu. Šāds modelis modelē atsevišķu darījumu izmaiņas nodrošinājuma summā vai piemēro noteikumus, kas noteikti VIII pielikumā; un
- f) statistiska, vēsturiska līgumslēdzēju pušu raksturīgo portfeļu pārbaude ir daļa no modeļu apstiprināšanas procesa. Kredītiestāde regulāros laika intervālos veic šādu vēsturisko pārbaudi vairākiem līgumslēdzēju pušu raksturīgiem portfeļiem (reālu vai hipotētisku). Raksturīgos portfeļus izvēlas, pamatojoties uz to jutīgumu pret materiālā riska faktoriem un korelācijām, kam pakļauta kredītiestāde.

Ja vēsturiska pārbaude norāda, ka modelis nav pietiekami precīzs, kompetenta iestāde atsauc modeļa apstiprināšanu vai veic nepieciešamos pasākumus, kas nodrošina, ka modeli nekavējoties uzlabo. Tās var arī prasīt kredītiestādēm turēt papildu pašu kapitālu saskaņā ar 136. pantu.

7. DAĻA

Savstarpējo prasījumu līgumiskais ieskaits (pārjaunojuma līgumi un citas vienošanās par savstarpējo prasījumu ieskaitu)

- a) Klīringa veidi, ko kompetentās iestādes drīkst atzīt

Šajā daļā "līgumslēdzēja puse" ir subjekts (tostarp fiziskas personas), kam ir tiesības slēgt vienošanos par savstarpējo prasījumu līgumisko ieskaitu un "vienošanās par savstarpējo prasījumu starppakalpojumu līgumisku ieskaitu" ir rakstīta divpusēja vienošanās starp kredītiestādi un līgumslēdzēja pusi, kas rada tikai vienu juridisko saistību, kura skar visas sākotnējās vienošanās un darījumus, kas pieder citām pakalpojumu kategorijām. Vienošanās par savstarpējo prasījumu starppakalpojumu līgumisku ieskaitu skar tikai savstarpējo prasījumu ieskaitu, kas ir divpusējs.

Papildinot vienošanās par savstarpējo prasījumu starppakalpojumu līgumisku ieskaitu kontekstu, par citām pakalpojumu kategorijām uzskata:

- i) repo darījumi, atpakaļpirkuma darījumi, vērtspapīru vai preču aizdevumi vai aizņēmumi;
- ii) peļņas aizdevumu darījumi; un
- iii) IV pielikumā uzskaitītie līgumi.

Kompetentās iestādes drīkst atzīt kā risku samazinošus sekojošus līgumiskus prasījumu ieskaits veidus:

- i) divpusējus pārjaunojuma līgumus starp kredītiestādi un otru līgumslēdzēju pusi, saskaņā ar kuriem savstarpējās prasības un saistības tiek automātiski apvienotas tā, ka šis pārjaunojums nosaka tikai vienu neto summu katru reizi, kad pārjaunojumu piemēro, un tādējādi rada tikai vienu juridiski saistošu jaunu līgumu, kas atceļ iepriekšējos līgumus;
- ii) citas divpusējas vienošanās par savstarpējo prasījumu ieskaitu starp kredītiestādi un otru līgumslēdzēju pusi; un
- iii) kredītiestādes, kas saņēmušas apstiprinājumu no kompetentām iestādēm, vienojoties par savstarpējo prasījumu starppakalpojumu līgumisku ieskaitu, izmanto metodi, kas noteikta 6. daļā, veicot darījumus, uz ko attiecas šī metode. Savstarpējo prasību dzēšana darījumos, ko slēguši grupas locekļi, nav derīga kapitāla prasību aprēķināšanas nolūkam.

- b) Atzišanas nosacījumi

Kompetentās iestādes savstarpējo prasījumu līgumisko ieskaitu var atzīt par risku mazinošu vienīgi ar šādiem nosacījumiem:

- i) starp kredītiestādi un otru līgumslēdzēju pusi ir vajadzīga tāda vienošanās par savstarpējo prasījumu līgumisko ieskaitu, kas rada tikai vienu juridisko saistību, kurš attiecībā uz visiem darījumiem, ko tā skar, darbojas tā, ka gadījumā, ja līgumslēdzēja puse pārtrauc darbību maksātnespējas, bankrota, likvidācijas vai citu līdzīgu apstākļu dēļ, kredītiestādei būtu prasījums vai saistības maksāt vienīgi to atsevišķo darījumu pozitīvo vai negatīvo neto summu, kurus skar attiecīgā vienošanās, novērtējot pēc tirgus cenas;

- ii) kredītiestādei jādara kompetentām iestādēm pieejami rakstiski un pamatoti juridiski atzinumi, no kuriem izriet, ka juridisku strīdu gadījumā saskaņā ar turpmāk norādītiem tiesību aktiem kompetentās tiesu un administratīvās iestādes i) punktā aprakstītajos gadījumos konstatētu, ka kredītiestādes prasījumi un saistības ir vienīgi neto summa, kā aprakstīts i) punktā, saskaņā ar:
 - tās valsts tiesību aktiem, kuras jurisdikcijā ir attiecīgā līgumslēdzēja puse, un, ja ir iesaistīta uzņēmuma ārvalstu filiāle, arī tās valsts tiesību aktiem, kuras jurisdikcijā ir minētā filiāle;
 - tiesību aktiem, kas reglamentē attiecīgos atsevišķos darījumus; un
 - tiesību aktiem, kas reglamentē līgumus vai vienošanās, kas vajadzīgas, lai īstenotu savstarpējo prasījumu līgumisku ieskaitu;
- iii) kredītiestādēm jābūt izstrādātām procedūrām, kā nodrošināt to, ka savstarpējo prasījumu līgumiskā ieskaits tiesiskā spēkā esamība tiek pastāvīgi uzraudzīta, ņemot vērā attiecīgo tiesību aktu iespējamās izmaiņas;
- iv) kredītiestāde saglabā visu nepieciešamo dokumentāciju savos dokumentos;
- v) savstarpējo prasījumu ieskaits rezultāti tiek reģistrēti kredītiestādes katras līgumslēdzējas puses kopējo kredītrisku novērtējumā un, pamatojoties uz to, kredītiestāde kārtos savus CCR; un
- vi) katrai līgumslēdzējai pusei apkopo kredītrisku, lai noteiktu vienu juridisku kredītrisku visos darījumos. Šo kopējuma noteikšanu reģistrē kredīta ierobežojuma mērķos un iekšējā kapitāla mērķos.

Kompetentajām iestādēm, vajadzības gadījumā pēc apspriešanās ar citām attiecīgām kompetentām iestādēm, jābūt pārliecinātām, ka savstarpējo prasījumu līgumiskais ieskaits tiesiski ir spēkā saskaņā ar katras attiecīgās jurisdikcijas tiesību aktiem. Ja kāda no kompetentajām iestādēm šajā sakarā nav pārliecināta, tad vienošanos par savstarpējo prasījumu līgumisko ieskaitu neatzīst par risku mazinošu nevienai no līgumslēdzējām pusēm.

Kompetentās iestādes var pieņemt pamatotus juridiskus atzinumus, kas sagatavoti katram savstarpējo prasījumu līgumiskā ieskaits veidam.

Par risku mazinošu nevar atzīt līgumu, kurā ir noteikums, kas atļauj maksāspējīgai līgumslēdzējai pusei veikt vienīgi ierobežotus maksājumus vai vispār neveikt maksājumus maksātnespējīgajam, pat ja maksātnespējīgais ir neto kreditors (atbrīvojuma klauzula).

Turklāt attiecībā uz vienošanos par savstarpējo prasījumu starppakalpojumu līgumisku ieskaitu ievēro šādus kritērijus:

- a) neto summa, kas minēta šīs daļas b) punkta i) apakšpunktā, ir pozitīvo un negatīvo beigu vērtību neto summa visiem individuālajiem divpusējiem sākotnējām vienošanās gadījumiem un atsevišķo darījumu pozitīvo vai negatīvo neto summu, kuras skar attiecīgā vienošanās, novērtējot pēc tirgus cenas ("starpproduktu neto summas");
 - b) rakstiski un pamatoti juridiskie atzinumi, kas minēti šīs daļas b) punkta ii) apakšpunktā, attiecas uz derīgumu un īstenojamību visā vienošanās par savstarpējo prasījumu starppakalpojumu līgumisku ieskaitu saskaņā ar tā noteikumiem un jebkuras individuālas divpusējas vienošanās par savstarpējo prasījumu ieskaitu ietekmes uz materiālajiem nosacījumiem, ko skar individuālas divpusējas sākotnējās vienošanās. Juridisks atzinums vispārīgi atbilst dalībvalsts, kurā kredītiestādei ir izdota atļauja, juridiskās kopienas prasībām vai likuma memorandam, kas attiecas uz līdzīgiem jautājumiem pamatotā veidā;
 - c) kredītiestāde veic procedūras saskaņā ar šīs daļas b) punkta iii) apakšpunktu, lai garantētu, ka visi darījumi, uz ko attiecas savstarpējo prasību dzēšanas gadījumā, ietverti juridiskā atzinumā; un
 - d) ņemot vērā vienošanos par savstarpējo prasījumu starppakalpojumu līgumisku ieskaitu, kredītiestāde arī turpmāk atbilst divpusējās savstarpējo prasījumu ieskaits prasībām un 90. līdz 93. panta prasībām kredītriska mazināšanas piemērojamo metožu atzīšanai, ievērojot katru individuālu divpusējo sākotnējo vienošanos, kas to skar, un darījumu.
- c) Atzīšanas sekas

Savstarpējo prasījumu ieskaitu 5. un 6. daļas nolūkā atzīst, kā noteikts minētajās daļās.

i) Pārjaunojuma līgumi

Svērums var attiecināt uz pārjaunojuma līgumos noteiktajām vienīgajām neto summām, nevis attiecīgajām bruto summām. Tā, piemērojot 3. daļu,

— A posms A posmā faktiskās aizstāšanas izmaksas, un

— B posms B posmā nosacītās pamatsummas vai pamatā esošās vērtības

var aprēķināt, ņemot vērā pārjaunojuma līgumu. Piemērojot 4. daļu, a) posmā nosacīto pamatsummu var aprēķināt, ņemot vērā pārjaunojuma līgumu, jāpiemēro 3. tabulā dotie procenti.

ii) Citas vienošanās par savstarpējo prasījumu ieskaitu

Piemērojot 3. daļu:

— a) posmā to līgumu faktiskās aizstāšanas izmaksas, uz kuriem attiecas vienošanās par savstarpējo prasījumu ieskaitu, var aprēķināt, ņemot vērā faktiskās hipotētiskās tīrās aizstāšanas izmaksas, kas izriet no attiecīgās vienošanās; kad dzēšana rada tīro saistību kredītiestādei, kas aprēķina tīrās aizstāšanas izmaksas, uzskata, ka faktiskās aizstāšanas izmaksas ir vienādas ar nulli; un

— b) posmā rādītāju, kas izsaka varbūtējo nākotnes kredītrisku visiem līgumiem, kas iekļauti dzēšanas nolīgumā, var samazināt saskaņā ar šādu formulu:

$$PCE_{red} = 0,4 * PCE_{gross} + 0,6 * NGR * PCE_{gross}$$

kur

— PCE_{red} = varbūtējā nākotnes kredītriska samazinātais rādītājs visiem līgumiem ar konkrētu līgumslēdzēju pusi, kuri ir iekļauti tiesiski spēkā esošā divpusējā ieskaita līgumā,

— PCE_{gross} = varbūtējā nākotnes kredītriska rādītāju kopsumma visiem līgumiem ar konkrētu līgumslēdzēju pusi, kuri ir iekļauti tiesiski spēkā esošā divpusējā ieskaita līgumā un aprēķināti, reizinot nosacītās pamatsummas ar 1. tabulā paredzētajiem procentiem,

— NGR = “neto/bruto attiecības koeficients” pēc kompetento iestāžu izvēles:

i) nošķirts aprēķins: koeficients, kas noteikts pēc tīrajām aizstāšanas izmaksām visiem līgumiem, kas iekļauti tiesiski spēkā esošā divpusējā ieskaita līgumā ar konkrētu līgumslēdzēju pusi (skaitītājs), un bruto aizstāšanas izmaksām visiem līgumiem, kas iekļauti tiesiski spēkā esošā divpusējā ieskaita līgumā ar konkrētu līgumslēdzēju pusi (saucējs); vai

ii) kopējs aprēķins: koeficients, kas noteikts pēc summas, kura iegūta, summējot divpusēji aprēķinātas tīrās aizstāšanas izmaksas visām līgumslēdzējām pusēm, ņemot vērā līgumus, kas iekļauti tiesiski spēkā esošos ieskaita līgumos (skaitītājs), un bruto aizstāšanas izmaksām visiem līgumiem, kas iekļauti tiesiski spēkā esošos ieskaita līgumos (saucējs).

Ja dalībvalstis dod kredītiestādēm tiesības izvēlēties metodi, izvēlēta metode jāpiemēro konsekventi.

Varbūtējā nākotnes kredītriska aprēķinam saskaņā ar iepriekš doto formulu pilnīgi atbilstīgus līgumus, kas ir iekļauti ieskaita līgumā, var ņemt vērā kā vienu līgumu ar nosacītu pamatsummu, kas ir vienāda ar tīrajiem ieņēmumiem. Pilnīgi atbilstīgi līgumi ir ārvalstu valūtas maiņas nākotnes līgumi vai līdzīgi līgumi, kuros nosacīta pamatsumma ir vienāda ar naudas plūsmu, ja to termiņš ir viens un tas pats datums un ja tie pilnīgi vai daļēji izteikti vienā un tajā pašā valūtā.

Piemērojot 4. daļu, a) posmā:

- pilnīgi atbilstīgus līgumus, kas iekļauti ieskaita līgumā, var ņemt vērā kā vienu līgumu ar nosacītu pamatsummu, kas ir vienāda ar tīrajiem ieņēmumiem; nosacīto pamatsummu daudzumus reizina ar procentiem, kas doti 3. tabulā; un
- visiem pārējiem līgumiem, uz ko attiecas vienošanās par savstarpējo prasījumu ieskaitu, piemērojamos procentus var samazināt, kā norādīts 6. tabulā:

6. Tabula

Sākotnējais termiņš ⁽¹⁾	Procentu likmju līgumi:	Ārvalstu valūtas līgumi
Viens gads vai mazāk	0,35 %	1,50 %
Ilgāk par vienu gadu, bet ne ilgāk par diviem gadiem	0,75 %	3,75 %
Papildu summa par katru papildu gadu	0,75 %	2,25 %

⁽¹⁾ Procentu likmju līgumu gadījumā kredītiestādes var ar savu kompetento iestāžu piekrišanu izvēlēties vai nu sākotnējo, vai atlikušo termiņu.

IV PIELIKUMS

ATVASINĀTO INSTRUMENTU KLASIFIKĀCIJA

1. Procentu likmju līgumi:
 - a) vienas valūtas procentu likmes mijmaiņas līgumi;
 - b) pamata mijmaiņas līgumi;
 - c) nestandartizēti procentu likmes nākotnes līgumi;
 - d) standartizēti procentu likmes nākotnes līgumi;
 - e) nopirkti procentu likmes iespēju līgumi; un
 - f) citi līdzīgi līgumi.
 2. Ārvalstu valūtas maiņas līgumi un līgumi par zeltu:
 - a) vienas valūtas procentu likmes mijmaiņas līgumi;
 - b) ārvalstu valūtas maiņas nākotnes līgumi;
 - c) standartizēti nākotnes līgumi par valūtu;
 - d) nopirkti valūtas iespēju līgumi;
 - e) citi līdzīgi līgumi; un
 - f) iepriekš a) līdz e) apakšpunktā minētajiem līgumiem līdzīgi līgumi par zeltu.
 3. Pielikuma 1. punkta a) līdz e) apakšpunktā un 2. punkta a) līdz d) apakšpunktā minētajiem līgumiem līdzīgi līgumi par citiem atsaucēs elementiem vai indeksiem. Tas ietver kā minimumu visus instrumentus, kas norādīti Direktīvas 2004/39/EK I pielikuma C iedaļas 4. līdz 7., 9. un 10. punktā, ja nav iekļauti 1. un 2. punktā.
-

V PIELIKUMS

RISKU ORGANIZĀCIJAS UN APSTRĀDES TEHNISKIE KRITĒRIJI**1. PĀRVALDĪBA**

1. Pārvaldes iestāde, kas aprakstīta 11. pantā, nosaka kārtību attiecībā uz pienākumu nodalīšanu organizācijā un interešu konfliktu novēršanu.

2. RISKU APSTRĀDE

2. Pārvaldes iestāde, kas aprakstīta 11. pantā, apstiprina un periodiski pārskata stratēģijas un politikas attiecībā uz to risku uzņemšanos, pārvaldību, uzraudzību un mazināšanu, kam pakļauta vai var būt pakļauta kredītiestāde, tostarp attiecībā uz riskiem, ko izraisa makroekonomikas vide, kurā tā darbojas, saistībā ar uzņēmējdarbības cikla statusu.

3. KREDĪTA UN DARĪJUMU PARTNERA RISKS

3. Kredītu piešķiršana balstās uz drošiem un skaidri noteiktiem kritērijiem. Skaidri nosaka kredītu apstiprināšanas, grozīšanas, atjaunošanas un refinansēšanas kārtību.
4. Kredītrisku saturošo portfeļu un riska darījumu pastāvīgo pārvaldību un uzraudzību, tostarp attiecībā uz problēmu kredītu identificēšanu un pārvaldīšanu un attiecībā uz adekvātu vērtības korekciju izdarīšanu un uzkrājumu veidošanu, veic ar efektīvām sistēmām.
5. Kredītiestādes mērķa tirgiem un kopējai kredītu stratēģijai adekvāti piemēro kredītportfeļa diversifikāciju.

4. ATLIKUŠAIS RISKS

6. Risku, ka atzītie kredītriska mazināšanas paņēmieni, ko izmanto kredītiestādes, izrādītos mazāk efektīvi, nekā iecerēts, izskata un kontrolē ar rakstisku kārtību un procedūru palīdzību.

5. KONCENTRĀCIJAS RISKS

7. Koncentrācijas risku, kas izriet no riska darījumiem attiecībā uz darījumu partneriem, saistīto darījumu partneru grupām un darījumu partneriem tajā pašā tautsaimniecības nozarē, ģeogrāfiskajā apgabalā vai no tās pašas darbības vai izstrādājuma, kredītriska mazināšanas paņēmieni piemērošanas, un tostarp jo īpaši riskus, kas saistīti ar plašiem netiešiem kredītu riska darījumiem (piem., attiecībā uz vienu nodrošinājuma izdevēju), izskata un kontrolē, izmantojot rakstisku kārtību un procedūras.

6. PĀRVĒRŠANAS VĒRTSPAPĪROS RISKI

8. Riskus, kas izriet no darījumiem, attiecībā uz kuriem kredītiestāde ir iniciators vai sponsors, izvērtē un izskata ar atbilstīgu kārtību un procedūru palīdzību, lai jo īpaši nodrošinātu to, ka darījuma ekonomiskā būtība tiek pilnībā atspoguļota lēmumos par riska novērtējumu un pārvaldību.
9. Tādām kredītiestādēm, kas ir iniciatores darījumiem ar vairākkārtēju pārvēršanu vērtspapīros, kur iesaistīti priekšlaicīgas amortizācijas nosacījumi, pastāv likviditātes plāni attiecībā uz plānveida un priekšlaicīgu amortizāciju.

7. TIRGUS RISKI

10. Ievieš instrukcijas un procedūras, ar ko nosaka, kā mērāmi un vadāmi visi būtiskie tirgus risku avoti un izpausmes.

8. PROCENTU LIKMES RISKS, KAS IZRIET NO DARBĪBĀM, KURAS NAV SAISTĪTAS AR TIRDZNIECĪBU

11. Ievieš sistēmas tāda riska novērtēšanai un pārvaldībai, kas izriet no iespējamām procentu likmes izmaiņām, ciktāl tās ietekmē kredītiestādes darbības, kas nav saistītas ar tirdzniecību.

9. OPERACIONĀLAIS RISKS

12. Īsteno politiku un procedūras, lai novērtētu un pārvaldītu operacionālo risku, tostarp retus notikumus ar spēcīgu iedarbību. Neskarot 4. panta 22. punktā noteikto definīciju, kredītiestādes precizē, kas ir operacionālais risks šīs politikas un šo procedūru vajadzībām.
13. Piemēro neparedzētu izdevumu un darbības nepārtrauktības plānus, lai nodrošinātu kredītiestādes spēju darboties nepārtraukti un ierobežot zaudējumus smagu darbības traucējumu gadījumā.

10. LIKVIDITĀTES RISKS

14. Pastāv kārtība un procesi, ar kuru palīdzību regulāri un tālredzīgi nosaka un pārvalda neto finansējuma stāvokli un pieprasījumu. Tiek ņemti vērā alternatīvi scenāriji, un regulāri tiek pārskatīti pieņēmumi, uz ko balstās lēmumi attiecībā uz neto finansējuma stāvokli.
15. Izmanto neparedzētu izdevumu plānus, lai pārvarētu likviditātes krīzes.
-

VI PIELIKUMS

STANDARTIZĒTĀ PIEEJA

1. DAĻA

Riska svērumu

1. RISKĀ DARĪJUMI AR CENTRĀLAJĀM VALDĪBĀM VAI CENTRĀLAJĀM BANKĀM

1.1. Apstrāde

- Neskarot 2. līdz 7. punktu, riska darījumiem ar centrālajām valdībām un centrālajām bankām piešķir 100 % riska svērumu.
- Ņemot vērā 3. punktu, riska darījumiem ar centrālajām valdībām un centrālajām bankām, par kuriem ir pieejams kredīta novērtējums, ko veikusi norīkota ĀKNI, riska svērumu piešķir saskaņā ar 1. tabulu atbilstoši tam, kā kompetentās piemēroto ĀKNI kredīta novērtējumus attiecinājušas uz kredīta kvalitātes pakāpes novērtējuma skalas sešām pakāpēm.

1. tabula

Kredīta kvalitātes pakāpe	1	2	3	4	5	6
Riska svērumu	0 %	20 %	50 %	100 %	100 %	150 %

- Riska darījumiem ar Eiropas Centrālo banku piemēro 0 % riska svērumu.

1.2. Riska darījumi aizņēmēja valsts valūtā

- Riska darījumiem ar dalībvalstu centrālajām valdībām un centrālajām bankām, kas denominēti un finansēti centrālās valdības un centrālās bankas dalībvalsts valūtā, piešķir 0 % riska svērumu.
- Ja tādas trešās valsts kompetentās iestādes, kas piemēro tādus uzraudzības un reglamentējošos noteikumus, kas ir vismaz līdzvērtīgi Kopienā piemērotajiem noteikumiem, piešķir zemāku riska svērumu, nekā norādīts 1. līdz 2. punktā, darījumiem ar to centrālo valdību un centrālo banku, kas izteikti un finansēti vietējā valūtā, dalībvalstis var ļaut savām kredītiestādēm šādā pat veidā noteikt riska pakāpi šādiem riska darījumiem.

1.3. Eksporta kredīta aģentūru kredīta novērtējumu izmantošana

- Eksporta kredīta aģentūras kredīta novērtējumu kompetentās iestādes atzīst tad, ja atbilst kāds no šiem priekšnoteikumiem:
 - tādu eksporta kredīta aģentūru vienprātīgs riska novērtējums, kas ir ESAO "Vienošanās par vadlīnijām attiecībā uz oficiāli atbalstītiem eksporta kredītiem" dalībnieces; vai
 - eksporta kredīta aģentūra publicē savus kredīta novērtējumus, šī eksporta kredīta aģentūra ievēro ESAO metodoloģiju, un kredīta novērtējums ir saistīts ar vienu no astoņām minimālām eksporta apdrošināšanas prēmijām (MEIP), ko paredz metodoloģija, par ko vienojusies ESAO;
- Riska darījumiem, kam riska svēruma noteikšanai ir atzīts kredīta novērtējums, ko veikusi eksporta kredīta aģentūra, piešķir riska svērumu saskaņā ar 2. tabulu.

2. tabula

MEIP	0	1	2	3	4	5	6	7
Riska svērumu	0 %	0 %	20 %	50 %	100 %	100 %	100 %	150 %

2. RISKĀ DARĪJUMI AR REĢIONĀLAJĀM VALDĪBĀM VAI PAŠVALDĪBĀM

8. Neskarot 9. līdz 11. punktu, riska darījumiem ar reģionālajām valdībām un pašvaldībām piešķir riska svērumu kā riska darījumiem ar iestādēm. Šī kārtība nav atkarīga no 80. panta 3. punktā minēto izvēles tiesību izmantošanas. Preferenciālais režīms īstermiņa riska darījumiem, kas norādīts 31., 32. un 37. punktā, netiek piemērots.
9. Riska darījumus ar reģionālajām valdībām un pašvaldībām pielīdzina riska darījumiem ar to centrālo valdību, kuras jurisdikcijā tās atrodas, ja riska ziņā nepastāv atšķirības starp šādiem riska darījumiem, jo reģiona valdībām un pašvaldībām ir īpašas tiesības gūt ienākumus, un tāpēc, ka pastāv īpaša institucionāla kārtība, kuras uzdevums ir mazināt saistību neizpildes risku.

Kompetentās iestādes sagatavo un publicē reģiona valdību un pašvaldību sarakstu, kurām veiks riska svērumu tādā pašā veidā kā centrālajai valdībai.

10. Riska darījumi ar baznīcām un reliģiskām apvienībām, kas ir publisko tiesību subjekti, ciktāl tās iekasē nodevas saskaņā ar tiesību aktiem, kas tām piešķir šādas tiesības, ir pielīdzināmi riska darījumiem ar reģionālām valdībām un pašvaldībām, nepiemērojot 9. punktu. Šajā gadījumā 89. panta 1. punkta a) apakšpunkta vajadzībām atļauja piemērot V nodaļas 2. sadaļas 3. iedaļas 1. apakšiedaļu netiks atteikta.
11. Ja kompetentās iestādes kādas trešās valsts jurisdikcijā, kas piemēro tādus uzraudzības un reglamentējošos noteikumus, kas ir vismaz līdzvērtīgi Kopienā piemērotajiem noteikumiem, riska darījumus ar reģiona pašvaldībām un vietējām iestādēm pielīdzina riska darījumiem ar savu centrālo valdību, tad dalībvalstis var atļaut savām kredītiestādēm tādā pat veidā piešķirt riska svērumu riska darījumiem ar šīm reģiona pašvaldībām un vietējām iestādēm.

3. RISKĀ DARĪJUMI AR ADMINISTRATĪVĀM IESTĀDĒM UN BEZPELŅAS UZŅĒMUMIEM

3.1. Apstrāde

12. Neskarot 13. līdz 17. punkta noteikumus, riska darījumiem ar administratīvām iestādēm un bezpeļņas uzņēmumiem piešķir 100 % riska svērumu.

3.2. Publiskās struktūras

13. Neskarot 14. līdz 17. punktu, riska darījumiem ar publiskajām struktūrām piemēro 100 % riska pakāpi.
14. Pēc kompetento iestāžu ieskatiem riska darījumus ar publiskajām struktūrām var uzskatīt par riska darījumiem ar iestādēm. Šīs iespējas īstenošana nav atkarīga no 80. panta 3. punktā paredzētās iespējas īstenošanas. Nepiemēro 31., 32. un 37. punktā paredzēto preferenciālo režīmu īstermiņa riska darījumiem.
15. Izņēmuma gadījumos riska darījumus ar sabiedriskā sektora organizācijām var pielīdzināt riska darījumiem ar centrālo valdību, kuras jurisdikcijā šīs organizācijas atrodas, ja pēc kompetento iestāžu ieskatiem šo riska darījumu riska pakāpes ir identiskas sakarā ar centrālās valdības dotu atbilstīgu galvojumu.
16. Ja kādas dalībvalsts kompetentās iestādes ir izmantojušas izvēles tiesības riska darījumus ar sabiedriskā sektora organizācijām pielīdzināt riska darījumiem ar iestādēm vai centrālo valdību, kuru jurisdikcijā tās atrodas, citas dalībvalsts kompetentās iestādes ļauj savām kredītiestādēm tādā pat veidā piešķirt riska svērumu riska darījumiem ar šīm sabiedriskā sektora organizācijām.
17. Ja kompetentās iestādes kādas trešās valsts jurisdikcijā, kurā piemēro uzraudzības un reglamentējošos pasākumus, kas ir vismaz līdzvērtīgi Kopienā piemērotajiem pasākumiem, riska darījumus ar publiskajām struktūrām uzskata par riska darījumiem ar iestādēm, tad dalībvalstis var atļaut savām kredītiestādēm tāpat piemērot riska pakāpi riska darījumiem ar šādām publiskajām struktūrām.

4. RISKĀ DARĪJUMI AR DAUDZPUSĒJĀM ATTĪSTĪBAS BANKĀM

4.1. Joma

18. Amerikas savstarpējo ieguldījumu korporācija, Melnās jūras valstu tirdzniecības un attīstības banka un Centrālamerikas Ekonomiskās integrācijas banka 78. līdz 83. panta nozīmē tiek uzskatītas par daudzpusējām attīstības bankām (MDB).

4.2. Apstrāde

19. Neskarot 20. un 21. punkta noteikumus, riska darījumus ar daudzpusējām attīstības bankām pielīdzina riska darījumiem ar iestādēm saskaņā ar 29. līdz 32. pantu. Preferenciālais režīms īstermiņa riska darījumiem, kas norādīts 31., 32. un 37. punktā, netiek piemērots.
20. Riska darījumiem ar šādām daudzpusējām attīstības bankām piešķir 0 % riska svērumu:
- a) Starptautiskā rekonstrukcijas un attīstības banka;
 - b) Starptautiskā finanšu korporācija;
 - c) Ziemeļamerikas un Dienvidamerikas Attīstības banka;
 - d) Āzijas Attīstības banka;
 - e) Āfrikas Attīstības banka;
 - f) Eiropas Attīstības bankas padome;
 - g) Ziemeļvalstu Investīciju banka;
 - h) Karību Attīstības banka;
 - i) Eiropas Rekonstrukcijas un attīstības banka;
 - j) Eiropas Investīciju banka;
 - k) Eiropas Investīciju fonds; un
 - l) Daudzpusējo ieguldījumu garantiju aģentūra.
21. Eiropas Investīciju fonda dalības kapitāla nesamaksātajai daļai piešķir 20 % riska svērumu.

5. RISKĀ DARĪJUMI AR STARPTAUTISKĀM ORGANIZĀCIJĀM

22. Riska darījumiem ar šādām starptautiskajām organizācijām piešķir 0 % riska svērumu:
- a) Eiropas Kopiena;
 - b) Starptautiskais valūtas fonds;
 - c) Starptautisko norēķinu banka.

6. RISKĀ DARĪJUMI AR IESTĀDĒM

6.1. Apstrāde

23. Nosakot riska svērumu riska darījumiem ar iestādēm, piemēro vienu no divām metodēm, kas aprakstītas 26. līdz 27. punktā un 29. līdz 32. punktā.
24. Neskarot citus 23. līdz 39. punkta nosacījumus, riska darījumus ar finanšu iestādēm, kam atļauju devušas un kuras uzrauga par kredītiestāžu uzraudzību un licencēšanu atbildīgās kompetentās iestādes, un kas pakļautas kredītiestādēm piemērotajai uzticamības prasībām, vērtē tāpat kā iestāžu riska darījumus.

6.2. Riska darījumu ar iestādēm, kam nav piešķirts kredītreitings, riska svēruma zemākais sliekšnis

25. Riska darījuma ar iestādi, kam nav piešķirts kredītreitings, riska svēruma nedrīkst būt zemāks par riska svērumu, ko piešķir riska darījumiem ar tās centrālo valdību.

6.2. Metode, kas balstās uz centrālajai valdībai piešķirto riska svērumu

26. Riska darījumiem ar iestādēm piešķir riska svērumu atbilstoši tai kredīta kvalitātes pakāpei, kas piešķirta centrālajai valdībai, kuras jurisdikcijā iestāde atrodas, saskaņā ar 3. tabulu.

3. tabula

Kredīta kvalitātes pakāpe, kas piešķirta centrālajai valdībai	1	2	3	4	5	6
Riska darījuma riska svēruma	20 %	50 %	100 %	100 %	100 %	150 %

27. Riska darījumiem ar iestādēm, kas atrodas valstīs, kur centrālajai valdībai nav piešķirts kredītreitings, riska svēruma nav lielāks par 100 %.
28. Iestāžu riska darījumiem ar sākotnēji spēkā esošu trīs mēnešu vai īsāku termiņu var piemērot 20 % riska svērumu.

6.4. Metode, kas balstās uz kredīta novērtējumu

29. Riska darījumiem, kuru sākotnējais termiņš pārsniedz trīs mēnešus, ar iestādēm, kam ir pieejams kredīta novērtējums, ko veikusi norīkota ārējās kredītu novērtēšanas institūcija (ĀKNI), piešķir riska svērumu saskaņā ar 4. tabulu atbilstoši tam, kā kompetentās iestādes piešķirušas kredīta novērtējumus tiesīgām ārējās kredītu novērtēšanas institūcijām (ĀKNI) pēc kredītu kvalitātes pakāpes novērtējuma skalas, kas sastāv no sešām pakāpēm.

4. tabula

Kredīta kvalitātes pakāpe	1	2	3	4	5	6
Riska svēruma	20 %	50 %	50 %	100 %	100 %	150 %

30. Riska darījumiem ar iestādēm, kam nav piešķirts kredītreitings, piešķir 50 % riska svērumu.
31. Riska darījumiem, kuru sākotnējais termiņš ir trīs mēneši vai mazāks, ar iestādēm, kam ir pieejams kredīta novērtējums, ko veikusi norīkota ārējās kredītu novērtēšanas institūcija (ĀKNI), piešķir riska svērumu saskaņā ar 5. tabulu atbilstoši tam, kā kompetentās iestādes piešķirušas kredīta novērtējumus piemērotām ārējās kredītu novērtēšanas institūcijām (ĀKNI) pēc kredītu kvalitātes pakāpes novērtējuma skalas, kas sastāv no sešām pakāpēm.

5. tabula

Kredīta kvalitātes pakāpe	1	2	3	4	5	6
Riska svēruma	20 %	20 %	20 %	50 %	50 %	150 %

32. Riska darījumiem, kuru sākotnējais termiņš ir trīs mēneši vai mazāks, ar iestādēm, kam nav piešķirts kredītreitings, piešķir 20 % riska svērumu.

6.5. Saistība ar īstermiņa kredīta novērtējumiem

33. Ja riska darījumiem ar iestādēm piemēro metodi, kas noteikta 29. līdz 32. punktā, tad ir šāda saistība ar īpašajiem īstermiņa novērtējumiem.
34. Ja nav īstermiņa riska darījuma novērtējuma, tad vispārējo preferenciālo režīmu īstermiņa riska darījumiem, kā norādīts 31. punktā, piemēro visiem riska darījumiem ar iestādēm, kuru atlikušais termiņš ir līdz trim mēnešiem.
35. Ja ir īstermiņa novērtējums un šāds novērtējums paredz piemērot labvēlīgāku vai vienādu riska svērumu ar to, kādu izmanto vispārējā preferenciālā režīmā īstermiņa riska darījumiem, kā norādīts 31. punktā, tad īstermiņa novērtējumu izmanto vienīgi attiecībā uz šo īpašo riska darījumu. Citiem īstermiņa riska darījumiem piemēro vispārējo preferenciālo režīmu īstermiņa darījumiem, kā norādīts 31. punktā.
36. Ja ir īstermiņa novērtējums un šāds novērtējums paredz piešķirt mazāk labvēlīgu riska svērumu par to, kādu izmanto vispārējā preferenciālā režīmā īstermiņa riska darījumiem, kā norādīts 31. punktā, tad vispārējais preferenciālais režīms īstermiņa riska darījumiem netiek izmantots un visiem īstermiņa prasījumiem bez reitinga piemēro tādu pašu riska svērumu, kādu paredz konkrētais īstermiņa novērtējums.

6.6. Īstermiņa riska darījumi aizdevuma ņēmēja valsts valūtā

37. Riska darījumi iestādēm, kuru atlikušais termiņš ir 3 mēneši vai mazāk un kas pēc kompetentās iestādes ieskatiem ir izteikti un finansēti valsts valūtā, saskaņā ar abām 26. līdz 27. un 29. līdz 32. punktā aprakstītajām metodēm drīkst piemērot par vienu kategoriju zemāku riska svērumu, nekā preferenciālais riska svērums, kas aprakstīts 4. un 5. punktā un ko piemēro tās centrālajai valdībai
38. Riska darījumiem, kuru atlikušais termiņš ir 3 mēneši vai mazāk un kas izteikti un finansēti aizdevuma ņēmēja valsts valūtā, nepiešķir riska svērumu, kas ir zemāks par 20 %.

6.7. Ieguldījumi statūtkapitāla instrumentos

39. Ieguldījumiem akciju kapitāla vai statūtkapitāla instrumentos, ko emitējušas iestādes, piešķir 100 % riska svērumu, ja tie nav atskaitīti no pašu kapitāla.

6.8. Obligātās rezerves, kas turamas saskaņā ar ECB noteikumiem

40. Ja riska darījums ar iestādi ir obligāto rezervju formā, kas kredītiestādei jātur saskaņā ar ECB vai dalībvalsts centrālās bankas noteikumiem, tad dalībvalstis var atļaut piešķirt tādu riska svērumu, ko piešķir šīs dalībvalsts centrālās bankas riska darījumiem, ja:
- a) rezerves tiek turētas saskaņā ar Eiropas Centrālās bankas Regulu (EK) Nr. 1745/2003 (2003. gada 12. septembris) par obligāto rezervju piemērošanu⁽¹⁾ vai kādu tās vietā vēlāk pieņemtu regulu, vai dalībvalsts prasībām, kas visos būtiskajos aspektos ir līdzvērtīgas minētajai direktīvai; un
 - b) tās iestādes bankrota vai maksātnespējas gadījumā, kur atrodas rezerves, rezerves pilnībā un savlaicīgi atmaksā kredītiestādei un tās nepakļauj citām iestādes saistībām.

⁽¹⁾ OV L 250, 2.10.2003., 10. lpp.

7. RISKĀ DARĪJUMI AR UZŅĒMUMIEM

7.1. **Apstrāde**

41. Riska darījumiem, kam ir pieejams kredīta novērtējums, ko veikusi norīkota ārējās kredītu novērtēšanas institūcija (ĀKNI), piešķir riska svērumu saskaņā ar šādu tabulu atbilstoši tam, kā kompetentās iestādes piešķirušas tiesīgās ārējās kredītu novērtēšanas institūcijām (ĀKNI) kredīta novērtējumus pēc kredītu kvalitātes pakāpes novērtējuma skalas, kas sastāv no sešām pakāpēm.

6. tabula

Kredīta kvalitātes pakāpe	1	2	3	4	5	6
Riska svērums	20 %	50 %	100 %	100 %	150 %	150 %

42. Riska darījumiem, kam nav pieejams šāds kredīta novērtējums, piešķir 100 % riska svērumu vai tās centrālās valdības riska svērumu, atkarībā no tā, kurš ir augstāks.

8. MAZIE RISKĀ DARĪJUMI

43. Riska darījumiem, kas atbilst 79. panta 2. punktā uzskaitītajiem kritērijiem, piešķir 75 % riska svērumu.

9. RISKĀ DARĪJUMI, KAS NODROŠINĀTI AR NEKUSTAMO ĪPAŠUMU

44. Neskarot 45. līdz 60. punktu, riska darījumiem, kas pilnībā nodrošināti ar nekustamo īpašumu, piešķir 100 % riska svērumu.

9.1. **Riska darījumi, kas nodrošināti ar mājokļa hipotēku**

45. Riska darījumiem vai to daļām, kas atbilstoši kompetento iestāžu prasībām ir pilnībā nodrošināti ar tāda mājokļa hipotēku, ko īpašnieks vai privāto investīciju sabiedrības gadījumā – patiesais īpašnieks aizņem vai izīrē, piešķir 35 % riska svērumu.
46. Riska darījumiem, kas atbilstoši kompetento iestāžu prasībām ir pilnībā nodrošināti ar daļām Somijas māju būves sabiedrībās, kuras darbojas saskaņā ar Somijas 1991. gada Māju būves sabiedrību likumu vai turpmākiem līdzvērtīgiem tiesību aktiem, attiecībā uz mājokļa īpašumu, ko īpašnieks aizņem vai izīrē, piešķir 35 % riska svērumu.
47. Riska darījumiem ar nomnieku īpašuma izpirkumnomas darījumos attiecībā uz dzīvojamo īpašumu, kad kredītiestāde ir iznomātājs un nomniekam ir izpirkuma iespēja, piešķir 35 % riska svērumu, ja kompetentās iestādes piekrīt, ka kredītiestādes riska darījums ir pilnībā nodrošināts ar tās tiesībām uz īpašumu.
48. Kompetentās iestādes uzskata prasību 45. un 46. punkta nolūkiem par izpildītu vienīgi tad, ja ir ievēroti šādi nosacījumi:
- īpašuma vērtība nav būtiski atkarīga no debitora kredīta kvalitātes. Šī prasība neizslēdz situācijas, kurās tīri makroekonomikas faktori ietekmē gan īpašuma vērtību, gan aizņēmēja saistību izpildi;
 - aizņēmēja risks nav būtiski atkarīgs no pamata īpašuma vai projekta, bet gan no aizņēmēja pamata spējas atmaksāt parādu no citiem avotiem. Šādi līdzekļu atmaksāšana nav būtiski atkarīga no jebkādas naudas plūsmas, ko izraisījis pamata īpašums, kuru izmanto nodrošinājumam;
 - ir ievērotas obligātās prasības, kas noteiktas VIII pielikuma 2. daļas 8. punktā, un novērtēšanas noteikumi, kas noteikti VIII pielikuma 3. daļas 62. līdz 65. punktā; un
 - īpašuma vērtība ar ievērojamu starpību pārsniedz riska darījumu.

49. Kompetentās iestādes var atbrīvot no nosacījuma, kas noteikts 48. punkta b) apakšpunktā, riska darījumus, kas pilnībā nodrošināti ar tāda mājokļa hipotēku, kurš atrodas to teritorijā, ja šādas rīcības pamatošanai tām ir pierādījumi, ka to teritorijā ir labi attīstīts un sens apdzīvojamā nekustamā īpašuma tirgus ar pietiekoši mazu zaudējumu daļu.
50. Ja kādas dalībvalsts kompetentās iestādes izmanto 49. punktā noteiktās izvēles tiesības, tad citas dalībvalsts kompetentās iestādes var savām kredītiestādēm ļaut šādiem riska darījumiem, kas pilnībā nodrošināti ar mājokļu hipotēkām, piešķirt 35 % riska svērumu.

9.2. Riska darījumi, kas nodrošināti ar komerciālu nekustamo īpašumu

51. Pēc kompetento iestāžu ieskatiem riska darījumiem vai jebkurai riska darījuma daļai, kas atbilstoši kompetento iestāžu prasībām ir pilnībā nodrošināti ar hipotēku uz birojiem vai citām komerciālām telpām, kas atrodas to teritorijā, var piešķirt 50 % riska svērumu.
52. Pēc kompetento iestāžu ieskatiem riska darījumiem, kas atbilstoši kompetento iestāžu prasībām ir pilnībā nodrošināti ar daļām Somijas māju būves sabiedrībās, kuras darbojas saskaņā ar Somijas 1991. gada Māju būves sabiedrību likumu vai turpmākiem līdzvērtīgiem tiesību aktiem, attiecībā uz birojiem vai citām komerciālām telpām var piešķirt 50 % riska svērumu.
53. Pēc kompetento iestāžu ieskatiem riska darījumiem, kas saistīti ar nekustamā īpašuma līzinga darījumiem attiecībā uz birojiem vai citām komerciālām telpām, kas atrodas to teritorijā, kurā kredītiestāde ir līzinga devējs un līzingaņēmējam ir pirkuma tiesības, var piešķirt 50 % riska svērumu, ja kredītiestādes riska darījumu atbilstoši kompetento iestāžu prasībām pilnīgi nodrošina tās īpašumtiesības.
54. Uz 51. līdz 53. punkta piemērošanu attiecas šādi nosacījumi:
- a) īpašuma vērtība nedrīkst būt būtiski atkarīga no debitora kredīta kvalitātes. Šī prasība neizslēdz situācijas, kurās tīri makroekonomikas faktori ietekmē gan īpašuma vērtību, gan aizņēmēja saistību izpildi;
 - b) aizņēmēja risks nedrīkst būt būtiski atkarīgs no pamata īpašuma vai projekta, bet gan no aizņēmēja pamata spējas atmaksāt parādu no citiem avotiem. Šādi līdzekļu atmaksāšana nedrīkst būt būtiski atkarīga no jebkādas naudas plūsmas, ko izraisījis pamata īpašums, kuru izmanto nodrošinājumam; un
 - c) ir ievērotas obligātās prasības, kas noteiktas VIII pielikuma 2. daļas 8. punktā, un novērtēšanas noteikumi, kas noteikti VIII pielikuma 3. daļas 62. līdz 65. punktā.
55. 50 % riska svērumu piešķir aizņēmuma daļai, kas nepārsniedz robežu, kura aprēķināta saskaņā ar kādu no šiem nosacījumiem:
- a) 50 % no attiecīgā nekustamā īpašuma tirgus vērtības;
 - b) 50 % no īpašuma tirgus vērtības vai 60 % no hipotekārās vērtības, atkarībā no tā, kura ir mazāka – dalībvalstīs, kas normatīvajos aktos definējušas stingrus hipotekārās vērtības novērtēšanas kritērijus.
56. 100 % riska svērumu piešķir aizdevuma daļai, kas ir lielāka par 55. punktā noteiktajām robežām.
57. Ja kādas dalībvalsts kompetentās iestādes izmanto 51. līdz 53. punktā noteiktās izvēles tiesības, tad citas dalībvalsts kompetentās iestādes var savām kredītiestādēm ļaut piemērot šādiem riska darījumiem, kas pilnībā nodrošināti ar hipotēku uz komerciālo īpašumu, 50 % riska svērumu.

58. Kompetentās iestādes var atbrīvot no nosacījuma, kas noteikts 54. punkta b) apakšpunktā, riska darījumus, kas pilnībā nodrošināti ar hipotēku uz komerciālo īpašumu, kurš atrodas to teritorijā, ja tām ir pierādījumi, ka to teritorijā ir labi attīstīts un sens komerciālā nekustamā īpašuma tirgus ar mazu zaudējumu daļu, kas nepārsniedz šādas robežas:
- a) zaudējumi no kredītiņšanas, ko nodrošina komerciālais nekustamais īpašums, līdz 50 % no tirgus vērtības (vai attiecīgā gadījumā 60 % no hipotekārās vērtības (MLV), ja tā ir zemāka) nepārsniedz 0,3 % no neatmaksātajiem aizņēmumiem, ko nodrošina komerciālais nekustamais īpašums konkrētajā gadā; un
 - b) kopējie zaudējumi no kredītiņšanas, ko nodrošina komerciālais nekustamais īpašums nedrīkst pārsniegt 0,5 % no neatmaksātajiem aizņēmumiem, ko nodrošina komerciālais nekustamais īpašums konkrētajā gadā.
59. Ja konkrētajā gadā netiek ievērots kāds no 58. punktā noteiktajiem ierobežojumiem, tad izbeidzas tiesības piemērot 58. punktu; kamēr kādā no turpmākajiem gadiem tiek izpildīti 55. punktā noteiktie ierobežojumi, piemērojams 54. punkta b) apakšpunktā paredzētais nosacījums.
60. Ja kādas dalībvalsts kompetentās iestādes izmanto 58. punktā noteiktās izvēles tiesības, tad citas dalībvalsts kompetentās iestādes var savām kredītiestādēm ļaut šādiem riska darījumiem, kas pilnībā nodrošināti ar hipotēku uz komerciālo īpašumu, piešķirt 50 % riska svērumu.

10. KAVĒTIE RISKĀ DARĪJUMI

61. Neskarot 62. līdz 65. punkta noteikumus, tādu riska darījumu, kuru atmaksas termiņš ir kavēts vairāk par 90 dienām un kas pārsniedz kompetento iestāžu noteikto maksimālo apjomu, radot ievērojamu risku, nenodrošinātajai daļai piemēro šādus riska svērumus:
- a) 150 % riska svērums, ja vērtības korekcijas ir mazākas par 20 % no nenodrošinātās riska darījuma daļas vērtības pirms vērtības korekcijas atņemšanas; un
 - b) 100 % riska svērums, ja vērtības korekcijas nav mazākas par 20 % no nenodrošinātās riska darījuma daļas vērtības pirms vērtības korekcijas atņemšanas;
62. Nosakot kavētā darījuma nodrošināto daļu, par pieņemamiem nodrošinājumiem un galvojumiem uzskata tos, kas tiek atzīti par pieņemamiem kredītriska mazināšanai.
63. Tomēr ja kavēto riska darījumu pilnībā sedz nodrošinājums, kas nav nodrošinājums, kurš ir pieņemams kredītriska mazināšanas nolūkos, pēc kompetento iestāžu ieskatiem var piešķirt 100 % riska svērumu, pamatojoties uz stingriem darbības kritērijiem, lai nodrošinātu labu nodrošinājuma kvalitāti, ja vērtības korekcijas sasniedz 15 % no riska darījuma vērtības pirms vērtības korekcijas atņemšanas.
64. Riska darījumiem, kas norādīti 45. līdz 50. punktā, piešķir 100 % riska svērumu, ja to atmaksas termiņš ir kavēts vairāk par 90 dienām. Ja vērtības korekcijas nav mazākas par 20 % no riska darījuma vērtības pirms vērtības korekcijas atņemšanas, tad riska svērumu, ko piešķir riska darījuma atlikušajai daļai, var pēc kompetento iestāžu ieskatiem samazināt līdz 50 %.
65. Riska darījumiem, kas norādīti 51. līdz 60. punktā, piešķir 100 % riska svērumu, ja to atmaksāšanas termiņš ir kavēts vairāk par 90 dienām.

11. AUGSTĀ RISKĀ KATEGORIJĀ IEKĻAUTIE RISKĀ DARĪJUMI

66. Pēc kompetento iestāžu ieskatiem riska darījumiem, kas saistīti ar īpaši lielu risku, piemēram, ieguldījumiem riska kapitāla uzņēmumos un privātiem kapitālieguldījumiem, piemēro 150 % riska svērumu.
67. Kompetentās iestādes var tādiem riska darījumiem, kuru maksājuma termiņš nav kavēts, kam saskaņā ar šo daļu tiek piemērots 150 % riska svērums un kam ir noteiktas vērtības korekcijas, atļaut piemērot šādu riska svērumu:
- a) 100 % riska svērums, ja vērtības korekcijas nav mazākas par 20 % no riska darījuma vērtības pirms vērtības korekcijas atņemšanas; un
 - b) 50 % riska svērums, ja vērtības korekcijas nav mazākas par 50 % no riska darījuma vērtības pirms vērtības korekcijas atņemšanas.

12. RISKĀ DARĪJUMI SEGTO OBLIGĀCIJU VEIDĀ

68. "Segtās obligācijas" ir obligācijas, kas definētas Direktīvas 85/611/EEK 22. panta 4. punktā un kas nodrošinātas ar kādu no šādiem atbilstīgajiem aktīviem:

- a) riska darījumi ar centrālajām valdībām, centrālajām bankām, publiskajām struktūrām, reģionālajām valdībām un pašvaldībām ES vai riska darījumi, ko tās garantē;
- b) tādi riska darījumi ar centrālajām valdībām un centrālajām bankām ārpus ES, daudzpusējām attīstības bankām, starptautiskām organizācijām, kuri atbilst kredīta kvalitātes 1. pakāpei, kā izklāstīts šajā pielikumā, un tādi riska darījumi ar publiskajām struktūrām, reģionālajām valdībām un pašvaldībām ārpus ES, kuriem riska pakāpi piemēro kā riska darījumiem ar iestādēm vai centrālajām valdībām, vai centrālajām bankām saskaņā ar, attiecīgi, 8., 9., 14 vai 15. punktu, un kuri atbilst kredīta kvalitātes 1. pakāpei, kā izklāstīts šajā pielikumā, un riska darījumi šā punkta nozīmē, kuri atbilst vismaz kredīta kvalitātes 2. pakāpei, kā izklāstīts šajā pielikumā, ar nosacījumu, ka šādi riska darījumi nepārsniedz 20 % no emitējušo struktūru neatmaksāto segto obligāciju nominālvērtības;
- c) tādi riska darījumi ar iestādēm, kuri atbilst kredīta kvalitātes 1. pakāpei, kā izklāstīts šajā pielikumā. Šādu riska darījumu kopējums nepārsniedz 15 % no emitējušās kredītiestādes neatmaksāto segto obligāciju nominālvērtības. Riska darījumi, ko izraisa ar nekustamo īpašumu nodrošinātu aizņēmumu parādnieku maksājumu nodošana un pārvaldība vai likvidācija, kas attiecas uz segto obligāciju turētājiem, netiek ietverti minētajā 15 % limitā. Riska darījumiem ar ES iestādēm, kuru termiņš nepārsniedz 100 dienas, nepiemēro 1. pakāpes prasības, tomēr šīm iestādēm jāatbilst vismaz 2. kredīta kvalitātes pakāpei saskaņā ar šo pielikumu;
- d) aizdevumi, kas ir nodrošināti ar apdzīvojamo nekustamo īpašumu vai daļām Somijas māju būves sabiedrībās, kā minēts 46. punktā, līdz mazākajam no to ķīlas tiesību pamatparāda, kas ir apvienotas ar prioritārajām ķīlas tiesībām, un 80 % no ieķīlāto īpašumu vērtības; vai aizdevumi, kas pārvērti vērtspapīros ar pirmajām daļām, ko izdevušas Francijas *Fonds Communs de Créances* vai līdzvērtīgas kādas dalībvalsts jurisdikcijā esošas vērtspapīru institūcijas, kas pārvērs vērtspapīros ar apdzīvojamo nekustamo īpašumu saistītus riska darījumus, ja vismaz 90 % no šo *Fonds Communs de Créances* vai līdzvērtīgas kādas dalībvalsts jurisdikcijā esošas vērtspapīru institūcijas īpašuma ir pirmās hipotēkas un prioritāras ķīlas tiesības, kuru kopējā vērtība nepārsniedz 80 % no ieķīlātā nekustamā īpašuma vērtības, un ja saskaņā ar šo pielikumu daļām piešķirama kredīta kvalitātes 1. pakāpe; turklāt šīs daļas nepārsniedz 20 % no ieķīlātā nekustamā īpašuma vērtības;

Riska darījumi, ko izraisa ar nekustamā īpašuma ķīlu nodrošinātu parādnieku maksājumu nodošana un pārvaldība vai likvidācija, aizdevumi, ko nodrošina pirmo daļu vai parāda vērtspapīru ķīlas, netiek ietverti 90 % limita aprēķinā;

- e) aizdevumi, kas ir nodrošināti ar komerciālu nekustamo īpašumu vai daļām Somijas māju būves sabiedrībās, kā minēts 52. punktā, kas nepārsniedz aizturējuma tiesību pamatsummu kopā ar jebkādam aizturējuma tiesībām, kam ir priekšrocības un kas nepārsniedz 60 % no ieķīlāto objektu vērtības vai pirmajām daļām, ko izdevušas Francijas *Fonds Communs de Créances* vai līdzvērtīgas kādas dalībvalsts jurisdikcijā esošas pārvēršanas vērtspapīros struktūras, kas pārvērs vērtspapīros ar komerciālu nekustamo īpašumu saistītus riska darījumus, ja vismaz 90 % no šo *Fonds Communs de Créances* vai līdzvērtīgas kādas dalībvalsts jurisdikcijā esošas pārvēršanas vērtspapīros struktūras īpašumā ir hipotēkas un jebkādas prioritāras aizturējuma tiesības, kuru kopējā vērtība nepārsniedz šo daļu pamatsummu, aizturējuma tiesību pamatsummu un 60 % no ieķīlātā nekustamā īpašuma vērtības, un ja daļām piešķirama 1. kredīta kvalitātes pakāpe saskaņā ar šo pielikumu; turklāt šīs daļas nepārsniedz 20 % no nesamaksāto obligāciju nominālvērtības. Kompetentās iestādes var atzīt par piemērotiem ar komerciālu nekustamo īpašumu nodrošinātus aizdevumus, ja proporcija starp aizdevumu un ieķīlāto vērtību 60 % apjomā ir pārsniegta līdz maksimālajam līmenim 70 %, ja kopējā aktīvu vērtība, kas ieķīlāti segto obligāciju nodrošināšanai, vismaz par 10 % pārsniedz segtās obligācijas neatmaksāto nominālvērtību un ja obligāciju turētāja prasījums atbilst juridiskās noteiktības prasībām, kas izklāstītas VIII pielikumā. Obligāciju turētāja prasījumam jābūt prioritāram attiecībā pret visiem pārējiem prasījumiem pret ķīlu.

Riska darījumi, ko izraisa ar pirmajām daļām vai parāda vērtspapīriem nodrošinātu parādnieku maksājumu nodošana, pārvaldība vai likvidācija, netiek ietverti 90 % limita aprēķinā; vai

- f) aizdevumi, kas ir nodrošināti ar kuģiem, ciktāl ķīlas tiesības kopā ar jebkādam prioritāram ķīlas tiesībām nepārsniedz 60 % no ieķīlātā kuģa vērtības.

Šim nolūkam “nodrošināts” attiecināms uz visiem gadījumiem, kad a) līdz f) apakšpunktā minētie aktīvi saskaņā ar spēkā esošajiem tiesību aktiem paredzēti tikai un vienīgi obligāciju turētāja aizsardzībai pret zaudējumiem.

Līdz 2010. gada 31. decembrim Francijas *Fonds Communs de Créances* vai citas saskaņā ar d) un e) apakšpunktu līdzvērtīgas vērtspapīru institūcijas izdotajām pirmajām daļām nepiemēro 20 % ierobežojumu, ja piemērota ārējā kredītu novērtēšanas institūcija noteikusi, ka šīs pirmās daļas atbilst labākajai kredīta kvalitātes kategorijai, ko kredītu novērtēšanas institūcija ir piešķirusi segtajām obligācijām. Pirms iepriekšminētā termiņa beigām šo atkāpi pārskata, un atkarībā no šīs pārbaudes rezultātiem Komisija var saskaņā ar 151. pantā 2. punktā minēto procedūru pagarināt šo termiņu, paredzot vai neparedzot noteikumu par turpmāku pārskatīšanu.

Līdz 2010. gada 31. decembrim f) apakšpunktā norādīto 60 % likmi var aizstāt ar 70 % likmi. Pirms iepriekšminētā termiņa beigām šo atkāpi pārskata, un atkarībā no šīs pārbaudes rezultātiem Komisija var saskaņā ar 151. pantā 2. punktā minēto procedūru pagarināt šo termiņu, paredzot vai neparedzot noteikumu par turpmāku pārskatīšanu.

69. Attiecībā uz segto obligāciju nodrošināšanu ar nekustamo īpašumu kredītiestādēm jāatbilst obligātajām prasībām, kas noteiktas VIII pielikuma 2. daļas 8. punktā, un novērtēšanas noteikumiem, kas noteikti VIII pielikuma 3. daļas 62. līdz 65. punktā.
70. Neskarot 68. un 69. punktu, segtās obligācijas, kas atbilst definīcijai Direktīvas 85/611/EEK 22. panta 4. punktā un ko izdod līdz 2007. gada 31. decembrim, arī ir piemērotas preferenciālā režīma piemērošanai līdz to termiņam.
71. Segtām obligācijām piešķir riska svērumu, balstoties uz riska svērumu, kas piešķirts augstāka ranga nenodrošinātiem riska darījumiem ar kredītiestādi, kura tās emitē. Pastāv šāda attiecība starp riska svērumiem:
 - a) ja riska darījumiem ar kredītiestādi piešķir 20 % riska svērumu, tad segtajai obligācijai piešķir 10 % riska svērumu;
 - b) ja riska darījumiem ar kredītiestādi piešķir 50 % riska svērumu, tad segtajai obligācijai piešķir 20 % riska svērumu;
 - c) ja riska darījumiem ar kredītiestādi piešķir 100 % riska svērumu, tad segtajai obligācijai piešķir 50 % riska svērumu;
 - d) ja riska darījumiem ar kredītiestādi piešķir 150 % riska svērumu, tad segtajai obligācijai piešķir 100 % riska svērumu.

13. RISKĀ DARĪJUMI, KAS PĀRSTĀV PĀRVĒRŠANAS VĒRTSPAPĪROS POZĪCIJAS

72. Riska svērtās vērtības pārvēršanas vērtspapīros pozīcijām nosaka saskaņā ar 94. līdz 101. pantu.

14. ĪSTERMIŅA RISKĀ DARĪJUMI AR IESTĀDĒM UN UZŅĒMUMIEM

73. Īstermiņa riska darījumiem ar iestādi vai uzņēmumu, par ko ir pieejams kredīta novērtējums, ko veikusi norīkota ārējās kredītu novērtēšanas institūcija (ĀKNI), piešķir riska svērumu saskaņā ar 7. tabulu atbilstoši tam, kā kompetentās iestādes noteikušas kredīta novērtējumus tiesīgām ārējās kredītu novērtēšanas institūcijām (ĀKNI) pēc kredītu kvalitātes pakāpes novērtējuma skalas, kas sastāv no sešām pakāpēm.

7. tabula

Kredīta kvalitātes pakāpe	1	2	3	4	5	6
Riska svērumu	20 %	50 %	100 %	150 %	150 %	150 %

15. RISKĀ DARĪJUMI IEGULDĪJUMU FONDU (CIU) VEIDĀ

74. Neskarot 75. līdz 81. punktu, riska darījumiem ieguldījumu fondu (CIU) veidā piemēro 100 % riska svērumu.

75. Riska darījumiem, kas ir CIU un kam ir pieejams kredīta novērtējums, kuru veikusi norīkota ārējās kredītu novērtēšanas institūcija (ĀKNI), piemēro riska svērumu saskaņā ar 8. tabulu atbilstoši tam, kā kompetentās iestādes piešķirušas kredīta novērtējumus tiesīgām ārējās kredītu novērtēšanas institūcijām (ĀKNI) pēc kredītu kvalitātes pakāpes novērtējuma skalas, kas sastāv no sešām pakāpēm.

8. tabula

Kredīta kvalitātes pakāpe	1	2	3	4	5	6
Riska svēruma	20 %	50 %	100 %	100 %	150 %	150 %

76. Ja kompetentās iestādes uzskata, ka kāda pozīcija CIU ir saistīta ar īpaši lieliem riskiem, tās prasa piemērot šai pozīcijai 150 % riska svērumu.
77. Kredītiestādes var noteikt CIU riska svērumu, kā izklāstīts 79. līdz 81. punktā, ja ir ievēroti šādi atbilstības kritēriji:
- CIU pārvalda tāda sabiedrība, kas ir pakļauta uzraudzībai kādā dalībvalstī, vai, ja tam piekrīt kredītiestādes kompetentā iestāde, ja:
 - CIU pārvalda sabiedrība, kas ir pakļauta tādai uzraudzībai, ko uzskata par līdzvērtīgu Kopienas tiesībās paredzētajai uzraudzībai; un
 - ir nodrošināta pietiekoša sadarbība kompetento iestāžu starpā;
 - CIU prospektā vai līdzvērtīgā dokumentā ir iekļautas:
 - aktīvu kategorijas, kurās CIU drīkst veikt ieguldījumus, un
 - ja pastāv ieguldījumu ierobežojumi – relatīvie ierobežojumi un to aprēķināšanas metodika;
 - par CIU darbību ziņo vismaz katru gadu, lai varētu veikt novērtējumu attiecībā uz aktīviem un pasīviem, ienākumiem un darījumiem pārskata periodā.
78. Ja kompetentā iestāde kādu trešās valsts CIU apstiprina par atbilstošu, kā izklāstīts 77. punkta a) apakšpunktā, tad citas dalībvalsts kompetentā iestāde var izmantot šo atzīšanas faktu, pati neveicot novērtējumu.
79. Ja kredītiestādei ir zināms par CIU pamatā esošiem riska darījumiem, tā var skatīt šos pamatā esošos riska darījumus, aprēķinot ieguldījumu fonda (CIU) vidējo riska svērumu saskaņā ar 78. līdz 83. punktā izklāstītajām metodēm.
80. Ja kredītiestādei nav zināms par CIU pamatā esošiem riska darījumiem, tā var aprēķināt vidējo riska svērumu CIU saskaņā ar 78. līdz 83. punktā izklāstītajām metodēm pēc šādiem noteikumiem: tiek pieņemts, ka CIU vispirms veic ieguldījumus maksimāli pieļautajā apjomā riska darījumu kategorijās, kam noteiktas augstākās kapitāla prasības, un tālāk veic ieguldījumus lejupejošā secībā, līdz sasniegta maksimālā kopējā ieguldījumu robeža.
81. Kredītiestādes var uzdot trešai personai saskaņā ar 79. līdz 80. punktā izklāstītajām metodēm aprēķināt un sniegt pārskatus par riska svērumu attiecībā uz CIU, ja ir adekvāti nodrošināta aprēķinu un pārskata pareizība.

16. PĀRĒJIE RISKĀ DARĪJUMI

16.1. Apstrāde

82. Materiāliem aktīviem Direktīvas 86/635/EEK 4. panta 10. punkta nozīmē piešķir 100 % riska svērumu.
83. Priekšsamaksai un uzkrātajiem ienākumiem, kurus kredītiestāde nevar attiecināt uz konkrētu darījuma partneri saskaņā ar Direktīvu 86/635/EEK, piešķir 100 % riska svērumu.

84. Skaidras naudas posteņiem to iekasēšanas procesā piešķir 20 % riska svērumu. Kasē esošajai skaidrajai naudai un līdzvērtīgiem naudas posteņiem piešķir 0 % riska svērumu.
85. Dalībvalstis var atļaut piešķirt 10 % riska svērumu riska darījumiem ar iestādēm, kas savās dalībvalstīs specializējas starpbanku un valsts parāda tirgos un kas pakļautas kompetento iestāžu ciešai uzraudzībai, ja minētie aktīvu posteņi ir atbilstīgi savu dalībvalstu kompetento iestāžu prasībām pilnīgi nodrošināti ar posteņiem, kam piešķir 0 % vai 20 % riska svērumu un ko kompetentās iestādes atzinušas par atbilstošu nodrošinājumu.
86. Kapitāla turējumiem un citai līdzdalībai, izņemot tos, kas atskaitīti no pašu kapitāla, piešķir vismaz 100 % riska svērumu.
87. Zeltam, kas atrodas pašu glabātuvēs vai ir nodots glabāšanā, ciktāl tas segts ar dārgmetālu saistībām, piešķir 0 % riska svērumu.
88. Aktīvu pārdošanas un atpiršanas līgumu un nākotnes pirkumu par tūlītēju samaksu gadījumā piešķir konkrētajiem aktīviem atbilstīgos riska svērumus, bet nevis darījumu otras puses riska svērumus.
89. Ja kredītiestāde nodrošina kredīta aizsardzību virknei riska darījumu ar nosacījumu, ka šajos riska darījumos n -tā saistību neizpilde ir sliekšnis, kura sasniegšanas rezultātā jānotiek apmaksai, un ka šis kredīta notikums pārtrauc līgumu, tad piešķir 94. līdz 101. pantā paredzētos riska svērumus, ja produktam ir piemērotas ārējās kredītu novērtēšanas institūcijas (ĀKNI) ārējais kredītu novērtējums. Ja produktam nav tiesīgas ārējās kredītu novērtēšanas institūcijas (ĀKNI) vērtējuma, tad produktu grozā iekļautajiem riska darījumiem, izņemot $n-1$ riska darījumu, riska svērumi tiek summēti līdz maksimāli pieļaujamajam apjomam 1250 % un reizināti ar nominālo summu, ko nodrošina kredīta atvasinātais instruments, lai iegūtu riska svērtu vērtību. Nosakot kopsummā neiekļaujamos $n-1$ riska darījumus, balstās uz pamata, ka katram no šiem riska darījumiem riska svērtā vērtība ir mazāka, nekā riska svērtā vērtība jebkuram no kopsummā iekļautajiem riska darījumiem.

2. DAĻA

ĀKNI atzišana un to kredīta novērtējumu samērošana

1. METODOLOĢIJA

1.1. Objektivitāte

1. Kompetentās iestādes pārliecinās par to, lai kredītu novērtējumu piešķiršanas metodoloģija būtu stingra, sistēmiska, pēctecīga un pakļauta izvērtēšanai, kas balstās uz senāku pieredzi.

1.2. Neatkarība

2. Kompetentās iestādes pārliecinās par to, lai metodoloģija nebūtu pakļauta ārējām politiskām ietekmēm vai iegrožojumiem un lai uz to netiktu izdarīts ekonomiskais spiediens, kas varētu ietekmēt kredīta novērtēšanu.
3. Kompetentās iestādes izvērtē ĀKNI metodoloģijas neatkarīgumu pēc tādiem faktoriem kā:
 - a) ĀKNI īpašumtiesības un organizācijas struktūra;
 - b) ĀKNI finanšu resursi;
 - c) ĀKNI personāla politika un lietpratīgums; un
 - d) ĀKNI korporatīvā vadība.

1.3. Pastāvīga pārskatīšana

4. Kompetentās iestādes pārliecinās, lai ĀKNI kredītu novērtējumi tiktu pastāvīgi pārskatīti un lai tie atbilstu finansiālo nosacījumu izmaiņām. Šādu pārskatīšanu veic pēc visiem nozīmīgajiem notikumiem un vismaz reizi gadā.

5. Pirms atzīšanas kompetentās iestādes pārliecinās, ka katra tirgus segmenta novērtēšanas metodoloģija ir izveidota saskaņā ar, piemēram, šādiem standartiem:
 - a) jābūt noteiktai atpakaļejošai pārbaudei vismaz vienam gadam;
 - b) kompetentajām iestādēm jāuzrauga ĀKNI pārskatīšanas procesa regularitāte; un
 - c) kompetentajām iestādēm jāspēj iegūt informāciju no ĀKNI par to, kādā apjomā tai ir kontakti ar to uzņēmumu augstāko vadību, kuriem tā piešķir vērtējumus.
6. Kompetentās iestādes veic vajadzīgos pasākumus, lai ĀKNI tās nekavējoties informētu par visām būtiskajām izmaiņām metodoloģijā, ko tās izmanto kredītu novērtējumu piešķiršanai.

1.4. Pārredzamība un atklātība

7. Kompetentās iestādes veic visus vajadzīgos pasākumus, nodrošinot, lai tie metodoloģijas principi, ko ĀKNI izmanto savu kredīta novērtējumu veidošanai, būtu atklāti pieejami, kas ļauj visiem potenciālajiem lietotājiem spriest par to, vai tie ir piešķirti pamatoti.

2. INDIVIDUĀLIE KREDĪTU NOVĒRTĒJUMI

2.1. Ticamība un atzīšana tirgū:

8. Kompetentās iestādes pārliecinās par to, ka ĀKNI individuālos kredītu novērtējumus šādu kredītu novērtējumu lietotāji tirgū atzīst par ticamiem un drošiem.
9. Kompetentās iestādes vērtē ticamību saskaņā ar, piemēram, šādiem faktoriem:
 - a) ĀKNI tirgus daļa;
 - b) ĀKNI gūtie ieņēmumi un šīs ārējās kredītu novērtēšanas institūcijas (ĀKNI) finanšu līdzekļi plašākā ziņā;
 - c) tas, vai ir tikuši noteikti kādi izcenojumi, pamatojoties uz reitingu; un
 - d) vismaz divas kredītiestādes izmanto ĀKNI individuālo kredīta novērtējumu, emitējot obligācijas un/vai novērtējot kredītriskus.

2.2. Pārredzamība un atklātība

10. Kompetentās iestādes pārliecinās par to, lai individuālie kredītu novērtējumi būtu ar līdzvērtīgiem nosacījumiem pieejami vismaz jebkurai kredītiestādei, kam ir likumīgas intereses attiecībā uz šiem individuālajiem kredīta novērtējumiem.
11. Kompetentās iestādes jo īpaši pārliecinās par to, lai individuālie kredīta novērtējumi būtu ārzemju personām pieejami ar līdzvērtīgiem nosacījumiem kā vietējām kredītiestādēm, kam ir likumīgas intereses attiecībā uz šiem individuālajiem kredīta novērtējumiem.

3. "SAMĒROŠANA"

12. Lai diferencētu katrā kredīta novērtējumā izteiktās relatīvās riska pakāpes, kompetentās iestādes nosaka kvantitatīvos kritērijus, piemēram, ilgstošas saistību neizpildes procents saistībā ar visiem kredītiem, kam piešķirts viens un tas pats kredīta novērtējums. Ja kāda ārējās kredītu novērtēšanas institūcija (ĀKNI) ir dibināta nesen vai ir apkopojusi pārskatu par datiem tikai īsā laikposmā, kompetentās iestādes pieprasa šādai ārējās kredītu novērtēšanas institūcijai (ĀKNI) sniegt vērtējumu par ilgstošas saistību nepildīšanas procentu saistībā ar visiem kredītiem, kam piešķirts viens un tas pats kredīta novērtējums.
13. Lai diferencētu katrā kredīta novērtējumā izteiktās relatīvās riska pakāpes, kompetentās iestādes nosaka kvantitatīvos kritērijus, piemēram, ĀKNI aptverto emitentu kopums, ĀKNI piešķirto kredīta novērtējumu spektrs, katra kredīta novērtējuma nozīme un tas, kā šī ĀKNI definē saistību neizpildi.

14. Kompetentās iestādes salīdzina saistību nepildīšanas procentus, kas iegūti par katru kādas ĀKNI kredīta novērtējumu, un salīdzina tos ar standartu, kas pieņemts, pamatojoties uz saistību nepildīšanas procentiem, kas iegūti par citām ĀKNI attiecībā uz emitentu kopu, kas pēc kompetentās iestādes uzskatiem pārstāv līdzvērtīgu kredītriska līmeni.
15. Ja kompetentās iestādes uzskata, ka saistību nepildīšanas procenti, kas iegūti par kādas konkrētas ĀKNI kredīta novērtējumu, būtiski un regulāri pārsniedz standartu, kompetentās iestādes šīs ĀKNI kredīta novērtējumam piešķir augstāku kredīta kvalitātes pakāpi kredīta kvalitātes pakāpes novērtējuma skalā.
16. Ja pēc tam, kad kompetentās iestādes palielināja kādas ĀKNI konkrētam kredīta novērtējumam piesaistīto riska pakāpi, šī ĀKNI parāda, ka saistību neizpildes procenti, kas konstatēti tās kredīta novērtējumam, vairs būtiski un regulāri nepārsniedz standartu, kompetentās iestādes var izlemt atjaunot sākotnējo kredīta kvalitātes pakāpi kredīta kvalitātes pakāpes novērtējuma skalā attiecībā uz ĀKNI kredīta novērtējumu.

3. DAĻA

Ārējās kredīta novērtēšanas institūciju (ĀKNI) kredīta novērtējumu izmantošana riska svēruma noteikšanai

1. APSTRĀDE

1. Kredītiestāde var norīkot vienu vai vairākas tiesīgas ĀKNI, ko izmanto, lai noteiktu riska svērumus, kas piešķirami aktīvu un ārpusbilances posteņiem.
2. Kredītiestādei, kas nolemj izmantot kredīta novērtējumus, ko veikusi tiesīga ĀKNI kādai noteiktai posteņu grupai, šie kredīta novērtējumi jālieto konsekventi attiecībā uz visiem šīs grupas riska darījumiem.
3. Kredītiestādei, kas nolemj izmantot kredīta novērtējumus, ko veikusi tiesīga ĀKNI, tie jālieto nepārtraukti un konsekventi.
4. Kredītiestāde var izmantot vienīgi tādus ĀKNI kredīta novērtējumus, kuros ņemtas vērā gan summas, kas attiecas uz kapitālu, gan tās, kas attiecas uz tam piesaistītajiem procentiem.
5. Ja attiecībā uz posteni ar reitingu ir pieejams tikai viens kādas norīkotas ĀKNI novērtējums, šo novērtējumu izmanto, lai noteiktu attiecīgā posteņa riska svērumu.
6. Ja ir pieejami divi norīkoti ĀKNI kredīta novērtējumi un abi atbilst atšķirīgiem riska svērumiem kādam postenim, kam piešķirts kredītreitings, tad piešķir augstāko riska svērumu.
7. Ja ir pieejami vairāk nekā divi norīkoti ĀKNI kredīta novērtējumi kādam postenim, kam piešķirts kredītreitings, tad ņem divus novērtējumus, kas veido divus zemākos riska svērumus. Ja abi zemākie riska svērumi savstarpēji atšķiras, piešķir augstāko no šiem riska svērumiem. Ja abi zemākie riska svērumi ir vienādi, piešķir šo riska svērumu.

2. EMITENTU UN KREDĪTA EMISIJU NOVĒRTĒJUMS

8. Ja pastāv kredīta novērtējums kādai konkrētai emisijas programmai vai kredītēšanas shēmai, kurā ietilpst postenis, kas veido riska darījumu, šo kredīta novērtējumu izmanto, lai noteiktu šim postenim piešķiramo riska svērumu.
9. Ja nepastāv tieši piemērojams kredīta novērtējums kādam noteiktam postenim, bet pastāv kredīta novērtējums konkrētai emisijas programmai vai kredītēšanas shēmai, kurā neietilpst postenis, kas veido riska darījumu, vai pastāv vispārējs kredīta novērtējums attiecībā uz emitentu, tad izmanto šo kredīta novērtējumu, ja tas rezultātā uzrāda augstāku riska svērumu, nekā tas būtu pretējā gadījumā, vai ja tas rezultātā uzrāda zemāku riska svērumu un attiecīgais riska darījums visos aspektos ierindojas pēc ranga vienlīdzīgi vai augstāk attiecībā pret konkrēto emisijas programmu, kredītēšanas shēmu vai, attiecīgi, šā emitenta augstāka ranga nenodrošinātiem riska darījumiem.
10. Šīs daļas 8. un 9. punkts netraucē piemērot 1. daļas 68. līdz 71. punktu.

11. Kredīta novērtējumus emitentiem kādas korporatīvās grupas ietvaros nevar izmantot par kredīta novērtējumu attiecībā uz kādu citu emitentu tajā pašā korporatīvajā grupā.

3. ILGTERMIŅA UN ĪSTERMIŅA KREDĪTA NOVĒRTĒJUMI

12. Īstermiņa kredīta novērtējumus var izmantot vienīgi attiecībā uz īstermiņa aktīvu un ārpusbilances posteņiem, kas veido riska darījumus ar iestādēm un uzņēmumiem.
13. Jebkādu īstermiņa kredīta novērtējumu var piemērot vienīgi tam postenim, uz kuru šis īstermiņa kredīta novērtējums attiecas, un to neizmanto, lai iegūtu riska svērumus jebkādam citam postenim.
14. Neskarot 13. punktu, ja īstermiņa kreditēšanas shēmai, kam ir kredītreitings, piešķir 150 % riska svērumu, tad visiem šā debitora nenodrošinātajiem riska darījumiem, kam nav kredītreitinga, gan īstermiņa, gan ilgtermiņa, arī piešķir 150 % riska svērumu.
15. Neskarot 13. punktu, ja īstermiņa kreditēšanas shēmai, kam ir kredītreitings, piešķir 50 % riska svērumu, tad nevienam īstermiņa riska darījumam, kam nav kredītreitinga, nepiešķir riska svērumu, kas būtu zemāks par 100 %.

4. POSTEŅI VIETĒJĀ UN ĀRVALSTU VALŪTĀ

16. Kredīta novērtējumu, kas attiecas uz kādu posteni, kas izteikts debitora valsts valūtā, nevar izmantot, lai iegūtu riska svērumu citam tā paša debitora riska darījumam, kas izteikts ārvalstu valūtā.
17. Neatkarīgi no 16. punkta noteikumiem, ja riska darījumu izraisa kredītiestādes dalība aizņēmumā, kuru veikusi kāda daudzpusējā attīstības banka, kuras privilēģēta kreditora statuss ir atzīts tirgū, kompetentās iestādes var atļaut riska svēruma noteikšanai izmantot debitora vietējās valūtas kredīta posteņa novērtējumu.

VII PIELIKUMS

UZ IEKŠĒJIEM REITINGIEM BALSTĪTĀ PIEEJA

1. DAĻĀ

Riska svērtā vērtība un paredzami zaudējumi

1. RISKĀ SVĒRTĀS VĒRTĪBAS APRĒĶINĀŠANA KREDĪTRISKAM

1. Ja nav noteikts citādi, ievadparametrus – PD, LGD un atmaksāšanas termiņa vērtību (M) nosaka, kā izklāstīts 2. daļā, un riska darījuma vērtību nosaka, kā izklāstīts 3. daļā.

2. Katra riska darījuma riska svērtā vērtību aprēķina pēc šādām formulām:

1.1. Riska svērtā vērtība riska darījumiem ar uzņēmumiem, iestādēm, centrālajām valdībām un centrālajām bankām.

3. Saskaņā ar 5. līdz 9. punktu riska svērtās vērtības riska darījumiem ar uzņēmumiem, iestādēm, centrālajām valdībām un centrālajām bankām aprēķina pēc šādām formulām:

$$\text{Korelācija (R)} = 0.12 \times \left(1 - \exp(-50 \cdot \text{PD})\right) / \left(1 - \exp(-50)\right) + 0.24 \cdot \left[1 - \left(1 - \exp(-50 \cdot \text{PD})\right) / \left(1 - \exp(-50)\right)\right]$$

$$\text{Atmaksāšanas termiņa faktors (b)} = \left(0.11852 - 0.05478 \cdot \ln(\text{PD})\right)^2$$

$$\text{Riska svērums (RW)} = \left(\text{LGD} \cdot N\left[(1-R)^{-0.5} \cdot G(\text{PD}) + \left(R/(1-R)\right)^{0.5} \cdot G(0.999)\right] - \text{PD} \cdot \text{LGD}\right) \cdot (1 - 1.5 \cdot b)^{-1} \cdot \left(1 + (M - 2.5) \cdot b\right) \cdot 12.5 \cdot 1.06$$

$N(x)$ apzīmē kumulatīvo distribūcijas funkciju standarta normālam nejaušam mainīgajam lielumam (t.i., iespējamību, ka normāls nejaušais mainīgais lielums ar vērtību "nulle" un dispersijas vērtību "viens" ir mazāks vai vienāds ar x). $G(z)$ apzīmē apgriezto kumulatīvo distribūcijas funkciju standarta normālam nejaušam mainīgajam lielumam (t.i., rādītāju x , tā ka $N(x) = z$).

Ja $\text{PD} = 0$, tad $\text{RW} = 0$

Ja $\text{PD} = 1$, piemēro šādi:

- riska darījumiem, kur ir saistību neizpilde un kam kredītiestādes piemēro LGD vērtības saskaņā ar 2. daļas 8. punktu, RW ir 0; un
- riska darījumiem, kur ir saistību neizpilde un kam kredītiestādes piemēro savus iekšējos LGD aprēķinus, RW ir: $\text{Max}\{0, 12.5 \cdot (\text{LGD} - \text{EL}_{\text{BE}})\}$;

kur EL_{BE} ir kredītiestādes pašas veikta iespējami precīza paredzamo zaudējumu aplēse no riska darījumiem, kur ir saistību neizpilde, saskaņā ar 4. daļas 80. punktu.

Riska svērtā vērtība = $\text{RW} \cdot \text{riskā darījuma vērtība}$

4. Riska svērtās vērtības aprēķinu katrai vērtībai, kas atbilst VIII pielikuma 1. daļas 29. punktā un VIII pielikuma 2. daļas 22. punktā noteiktajām prasībām, var pielāgot saskaņā ar šādu formulu:

$$\text{Riska svērtās vērtības aprēķins} = \text{RW} \cdot \text{riskā darījuma vērtība} \cdot (0.15 + 160 \cdot \text{PD}_{\text{pp}})$$

PD_{pp} = PD no nodrošinājuma sniedzējiem

RW aprēķina, izmantojot atbilstošu riska darījuma vērtības riska pakāpes formulu, kas noteikta 3. punktā, debitora PD un salīdzināmās tiešās vērtības LGD nodrošinājuma sniedzējam. Termiņa faktoru b) aprēķina, izmantojot zemāko nodrošinājuma sniedzēja PD un debitora PD.

5. Attiecībā uz riska darījumiem ar uzņēmumiem, kas ir tādas konsolidētās grupas daļa, kurā kopējais ikgadējais apgrozījums ir mazāks nekā 50 miljonu EUR, kredītiestādes var izmantot šādu korelācijas formulu riska svēruma aprēķināšanai riska darījumiem ar uzņēmumiem. Šajā formulā ar S ir izteikts kopējais ikgadējais apgrozījums miljonos euro, kur $5 \text{ miljoni EUR} \leq S \leq 50 \text{ miljonu EUR}$. Ja apgrozījums ir mazāks nekā 5 miljoni EUR, to uzskata par vienādu ar 5 miljoniem EUR. Attiecībā uz nopirktajiem pircēju parādiem kopējais ikgadējais apgrozījums ir portfeļa atsevišķo riska darījumu vidējā svērtā vērtība.

$$\text{Korelācija (R)} = 0.12 \times \left(1 - \text{EXP}(-50^*PD)\right) / \left(1 - \text{EXP}(-50)\right) + 0.24 * \left[1 - \left(1 - \text{EXP}(-50^*PD)\right) / \left(1 - \text{EXP}(-50)\right)\right] - 0.04 * \left(1 - (S - 5) / 45\right)$$

Kredītiestādes aizstāj kopējo ikgadējo apgrozījumu ar konsolidētās grupas kopējiem aktīviem, ja kopējais ikgadējais apgrozījums nav nozīmīgs rādītājs attiecībā uz uzņēmuma lielumu un kopējie aktīvi ir nozīmīgāks rādītājs, nekā kopējais ikgadējais apgrozījums.

6. Specializētiem aizdevuma riska darījumiem, attiecībā uz kuriem kredītiestāde nevar uzrādīt, ka tās saistību nepildīšanas varbūtības (PD) aprēķini atbilst 4. daļā noteiktajām minimālajām prasībām, tā šiem riska darījumiem piešķir riska svērumus saskaņā ar 1. tabulu.

1. tabula

Atlikuma termiņš	1. kategorija	2. kategorija	3. kategorija	4. kategorija	5. kategorija
mazāk nekā 2,5 gadi	50 %	70 %	115 %	250 %	0 %
vienāds vai vairāk nekā 2,5 gadi	70 %	90 %	115 %	250 %	0 %

Kompetentās iestādes var atļaut kredītiestādēm parasti piešķirt labvēlīgu 50 % riska svērumus 1. kategorijas riska darījumiem un 70 % riska svērumu 2. kategorijas riska darījumiem, ja kredītiestādes sākotnējās izvērtēšanas rādītāji un citi riska rādītāji būtiski atbilst attiecīgajai kategorijai.

Piešķirot riska svērumus specializētiem aizņēmuma riska darījumiem, kredītiestādes ņem vērā šādus faktorus: finansiālie līdzekļi, politiskā un tiesību vide, darījuma un/vai aktīva īpašības, sponsora un attīstītāja iespējas, tostarp jebkāda ieņēmumu plūsma no valsts un privātā sektora partnerības, nodrošinājuma pakete.

7. Attiecībā uz to nopirktajiem korporatīvajiem pircēju parādiem kredītiestādēm jāatbilst obligātajām prasībām, kas noteiktas 4. daļas 104. līdz 108. punktā. Attiecībā uz nopirktajiem korporatīvajiem pircēju parādiem, kas turklāt atbilst 12. punkta nosacījumiem, ja kādai kredītiestādei būtu pārmērīgi apgrūtināti izmantot attiecībā uz šiem pircēju parādiem 4. daļā noteiktos riska kvantitatīvās noteikšanas standartus riska darījumiem ar uzņēmumiem, var izmantot 4. daļā noteiktos riska kvantitatīvās noteikšanas standartus mazajiem riska darījumiem.
8. Attiecībā uz nopirktajiem korporatīvajiem pircēju parādiem atmaksājamās pirkšanas atlaides, nodrošinājums vai daļēji galvojumi, kas nodrošina pirmās kārtas zaudējumu aizsardzību pret pirmās kārtas zaudējumiem no saistību nepildīšanas, pasliktināšanās zaudējumiem, vai abiem zaudējumu veidiem, var skatīt kā pirmās kārtas zaudējumu pozīcijas IRB pieejas pārvēršanas vērtspapīros ietvaros.
9. Ja kredītiestāde nodrošina kredīta aizsardzību virknei riska darījumu ar nosacījumu, ka šajos riska darījumos n-tā saistību neizpilde ir sliekšnis, kura sasniegšanas rezultātā jānotiek apmaksai, un ka šis kredīta notikums pārtrauc līgumu, tad piemēro 94. līdz 101. pantā paredzētos riska svērumus, ja kredīta produktam ir piemērotas ārējās kredīta novērtēšanas institūcijas (ĀKNI) ārējais kredīta novērtējums. Ja kredīta produktam nav tiesīgas ārējās kredīta novērtēšanas institūcijas (ĀKNI) vērtējuma, tad kredīta produktu grozā iekļautajiem riska darījumiem, izņemot n-1 riska darījumu, riska svērumi tiek summēti, tā lai paredzamo zaudējumu summa reizinājumā ar 12,5 un riska svērtā vērtība nepārsniegtu nominālo summu, ko nodrošina kredīta atvasinātais instruments, reizinājumā ar 12,5. Nosakot kopsummā neiekļaujamos n-1 riska darījumus, balstās uz pamata, ka katram no šiem riska darījumiem riska svērtā vērtība ir mazāka, nekā riska svērtā vērtība jebkuram no kopsummā iekļautajiem riska darījumiem.

1.2. Riska svērtā vērtība mazajiem riska darījumiem:

10. Saskaņā ar 12. līdz 13. punktu riska svērtās vērtības mazajiem riska darījumiem aprēķina pēc šādām formulām:

$$\text{Korelācija (R)} = 0.03 \times \left(1 - \text{EXP}(-35 \cdot \text{PD})\right) / \left(1 - \text{EXP}(-35)\right) + 0.16 \cdot \left[1 - \left(1 - \text{EXP}(-35 \cdot \text{PD})\right) / \left(1 - \text{EXP}(-35)\right)\right]$$

Riska svērums (RW):

$$\left(\text{LGD} \cdot N\left\{(1 - R)^{-0.5} G(\text{PD}) + \left(R / (1 - R)\right)^{0.5} G(0.999)\right\} - \text{PD} \cdot 12.5 \cdot 1.06\right)$$

$N(x)$ apzīmē kumulatīvo distribūcijas funkciju standarta normālam nejaušam mainīgajam lielumam (t.i., iespējamību, ka normāls nejaušais mainīgais lielums ar vērtību "nulle" un dispersijas vērtību "viens" ir mazāks vai vienāds ar x). $G(Z)$ apzīmē apgriezto kumulatīvo distribūcijas funkciju standarta normālam nejaušam mainīgajam lielumam (t.i., rādītāju x , tā ka $N(x) = z$).

Ja $\text{PD} = 1$ (riska darījums, kur ir saistību neizpilde), tad $\text{RW} = \text{Max}\{0, 12.5 \cdot (\text{LGD} - \text{EL}_{\text{BE}})\}$;

kur EL_{BE} ir kredītiestādes pašas veikta iespējami precīza paredzamo zaudējumu aplēse no riska darījumiem, kur ir saistību neizpilde, saskaņā ar 4. daļas 80. punktu.

Riska svērtā vērtība = $\text{RW} \cdot \text{riskas darījuma vērtība}$

11. Riska svērtās vērtības aprēķinu katram darījumam mazos un vidējos uzņēmumos, kā noteikts 86. panta 4. punktā, kas atbilst VIII pielikuma 1. daļas 29. punktā un VIII pielikuma 2. daļas 22. punktā noteiktajām prasībām, var aprēķināt saskaņā ar 4. punktu.
12. Mazajiem riska darījumiem, kas nodrošināti ar nekustamā īpašuma ķīlu, korelācija (R) 0,15 aizstāj skaitli, ko iegūst pēc 10. punktā sniegtās korelācijas formulas.
13. Kvalificētiem atjaunojamiem mazajiem riska darījumiem, kas definēti a) līdz e) apakšpunktā, korelācija (R) 0,04 aizstāj skaitli, ko iegūst pēc 10. punktā sniegtās korelācijas formulas.

Riska darījumus var uzskatīt par kvalificētiem atjaunojamiem mazajiem riska darījumiem, ja tie atbilst šādiem nosacījumiem:

- a) tie ir riska darījumi ar fiziskām personām;
- b) riska darījumu apjoms ir svārstīgs, tie ir nenodrošināti, un kredītiestāde var tos nekavējoties un bez nosacījumiem anulēt, ciktāl tie nav tikuši izlietoti (šajā kontekstā atjaunojamus riska darījumus definē kā tādus, kur atlikumi drīkst svārstīties, klientam pēc saviem ieskatiem veicot aizņēmumus un tos atmaksājot kredītiestādes noteikto limitu robežās). Neizmantotos piešķirumus var uzskatīt par beznosacījumu kārtā anulējamiem, ja noteikumi ļauj kredītiestādei tos anulēt tādā pilnā apmērā, kādu pieļauj tiesību akti patērētāju aizsardzības jomā un ar to saistītajās jomās;
- c) apakšportfelī maksimāli pieļaujamais riska darījums ar vienu personu ir EUR 100 000 vai mazāks;
- d) kredītiestāde var pierādīt, kas šajā punktā sniegto korelācijas tabulu piemēro tikai attiecībā uz tādiem portfeļiem, kuru zaudējumu procentu svārstīgums ir mazs salīdzinājumā ar to zaudējumu procentu vidējo līmeni, jo īpaši jomās, kur saistību nepildīšanas varbūtība (PD) ir maza. Uzraudzības iestādes pārbauda zaudējumu procentu relatīvo svārstīgumu kvalificēto atjaunojamo mazo riska darījumu apakšportfeļos un atjaunojamo mazo riska darījumu kopējā portfelī un paredz dalīties informācijā par kvalificēto atjaunojamo mazo riska darījumu zaudējumu procentu raksturīgajām pazīmēm juridisko kompetenču jomās; un
- e) kompetentā iestāde piekrīt, ka kvalificēto atjaunojamo mazo riska darījumu pieeja atbilst apakšportfeļa pamatā esošajām riska raksturīgajām pazīmēm.

Atkāpjoties no b) apakšpunkta, ar algas kontu saistīta nodrošināta kredīta portfeļa gadījumā kompetentās iestādes var atkāpties no nosacījuma, ka riska darījumam jābūt nenodrošinātam. Šajā gadījumā šī nodrošinājuma palielinājumu neņem vērā, aprēķinot LGD.

14. Lai pret nopirktajiem pircēju parādiem varētu būt mazo riska darījumu pieceja, tiem jāatbilst 4. daļas 105. līdz 109. punktā noteiktajām minimālajām prasībām un šādiem nosacījumiem:
- a) kredītiestāde šos pircēju parādus ir iegādājusies no nesaistītām trešām personām, un tās kredītiestādes riska darījums ar pircēju parāda debitoru nesatur nekādus riska darījumus, kurus tieši vai netieši būtu izraisījusi pati kredītiestāde;
 - b) nopirktie pircēju parādi ir radušies nesaistītu pušu darījumā starp pārdevēju un debitoru. Par tādiem nevar uzskatīt starpuzņēmumu debitoru saistības un saistības, ko veido tādu uzņēmumu savstarpējie norēķini, kas veic savstarpēju tirdzniecību;
 - c) kredītiestādes, kas veic iegādi, prasījums attiecas uz visiem ieņēmumiem no nopirktajiem pircēju parādiem, vai arī tas uz šiem ieņēmumiem attiecas proporcionāli; un
 - d) nopirkto pircēju parādu portfelis ir pietiekami diversificēts.
15. Attiecībā uz nopirktajiem pircēju parādiem atmaksājamās pirkšanas atlaides, nodrošinājumus ķīlas veidā vai daļējās garantijas, kas nodrošina pirmās kārtas zaudējumu aizsardzību pret zaudējumiem no saistību nepildīšanas, zaudējumiem no pasliktināšanās vai abiem zaudējumu veidiem, var uzskatīt par pirmās kārtas zaudējumu pozīcijām IRB piecejas pārvēršanas vērtspāiros ietvaros.
16. Jauktu nopirkto mazo riska darījumu pircēju parādu portfeli gadījumā, kad kredītiestādes nevar atdalīt ar nekustamo īpašumu nodrošinātus riska darījumus un kvalificētus atjaunojamus mazos riska darījumus no citiem mazajiem riska darījumiem, piemēro to mazā riska darījuma riska pakāpes funkciju, kas attiecībā uz minētajiem riska darījumiem veido vislielākās kapitāla prasības.

1.3. Riska svērtā vērtība kapitāla instrumentu riska darījumiem:

17. Kredītiestāde var dažādiem portfeļiem piemērot dažādas piecejas, ja pati kredītiestāde iekšēji izmanto dažādas piecejas. Ja kredītiestāde izmanto dažādas piecejas, tad kredītiestāde pierāda kompetentajām iestādēm, ka izvēle tiek veikta konsekventi un to nenosaka patvaļīgi rīkojumi.
18. Neskarot 17. punktu, kompetentās iestādes var atļaut attiecināt uz pakalpojumu palīguzņēmumiem kapitāla instrumentu riska darījumu riska svērto vērtību tāpat kā citiem aktīviem, kas nav kredītsaistības.

1.3.1. Vienkāršā riska svēruma pieceja

19. Riska darījumu riska svērto vērtību aprēķina pēc šādas formulas:

Riska svērums (RW) = 190 % privātā kapitāla instrumentu riska darījumiem, kuru portfelis ir pietiekami diversificēts.

Riska svērums (RW) = 290 % biržā tirgotā kapitāla instrumentu riska darījumiem.

Riska svērums (RW) = 370 % visiem pārējiem kapitāla instrumentu riska darījumiem.

Riska svērtā vērtība = RW * riska darījuma vērtība

20. Īsās naudas pozīcijas un atvasinātie instrumenti, kas nav ietverti tirdzniecības portfeļos, drīkst kompensēt garās pozīcijas tajos pašos individuālajos vērtspāiros, ja šie instrumenti tika īpaši paredzēti kā riska ierobežošana specifiskiem kapitāla instrumentu riska darījumiem un tie sniedz riska ierobežošanu vismaz vēl vienam gadam. Pārējās īsās pozīcijas uzskata par garajām pozīcijām, un piešķir attiecīgo riska svērumu katras pozīcijas absolūtajai vērtībai. Pozīciju termiņa nesakritības gadījumā lieto metodi, kas paredzēta riska darījumiem ar uzņēmumiem, kā izklāstīts VII pielikuma 2. daļas 16. punktā.
21. Kredītiestādes var atzīt nefondēta kredīta aizsardzību kapitāla instrumentu riska darījumam saskaņā ar 90. līdz 93. pantā noteiktajām metodēm.

1.3.2. Saistību nepildīšanas varbūtības un saistību nepildīšanas gadījumā radušos zaudējumu (PD/LGD) pieceja

22. Riska svērto vērtību aprēķina pēc 3. punktā norādītajām formulām. Ja kredītiestādēm nav pietiekošas informācijas, lai lietotu saistību nepildīšanas definīciju, kas sniegta 4. daļas 44. līdz 48. punktā, riska svērumiem piemēro koeficientu 1,5.
23. Atsevišķo riska darījumu līmenī paredzamo zaudējumu summa reizinājumā ar 12,5 un riska svērtā vērtība kopā nedrīkst pārsniegt riska darījuma vērtību reizinājumā ar 12,5.
24. Kredītiestādes var atzīt nefondēta kredīta aizsardzību kapitāla instrumentu riska darījumam saskaņā ar 90. līdz 93. pantā noteiktajām metodēm. Tam priekšnosacījums ir LGD 90 % riska darījumam ar riska ierobežošanas sniedzēju. Privātā kapitāla instrumentu riska darījumiem, kuru portfelis ir pietiekami diversificēts, var lietot LGD 65 %. Šim nolūkam termiņš (M) ir 5 gadi.

1.3.3. Uz iekšējiem modeļiem balstīta pieceja

25. Riska svērtā vērtība ir potenciālie zaudējumi kredītiestādes kapitāla instrumentu riska darījumiem, ko iegūst, izmantojot iekšējos riska vērtības modeļus pie 99 % uzticamības ar precizitāti līdz vienam ciparam (aiz komata) attiecībā uz starpību starp ceturkšņa ienākumiem un attiecīgu bezrisku likmi, kas aprēķināta ilgstošā paraugu periodā, reizinājumā ar 12,5. Riska svērtā vērtība atsevišķu riska darījumu līmenī nav mazāka, nekā uz PD/LGD balstītajā piecejā prasīto minimālo riska svērto vērtību summa un atbilstošo paredzamo zaudējumu summa reizinājumā ar 12,5, kas aprēķināta balstoties uz PD vērtībām, kas iekļautas VII pielikuma 2. daļas 24. punkta a) apakšpunktā, un atbilstošajām LGD vērtām, kas iekļautas VII pielikuma 2. daļas 25. un 26. punktā.
26. Kredītiestādes var atzīt nefondētu kredītu aizsardzību kapitāla instrumentu pozīcijai.

1.4. Riska svērtā vērtība citiem aktīviem, kurus neveido kredītsaistības

27. Riska svērto vērtību aprēķina pēc šādas formulas:

Riska svērtā vērtība = 100 % * riska darījuma vērtība, izņemot,

ja riska darījums ir atlikusī vērtība, jo tādā gadījumā to jāparedz katram gadam un to aprēķina šādi:

$1/t \times 100 \% \times \text{riska darījuma vērtība},$

kur t ir nomas līguma gadu skaits.

2. RISKĀ SVĒRUMS NOPIRKTO PARĀDU PASLIKTINĀŠANĀS RISKAM

28. Riska svērto vērtību nopirkto korporatīvo un patēriņa riska darījumu parādu pasliktināšanās riskam:

Riska svērumus aprēķina pēc 3. punktā norādītās formulas. Ievadparametrus PD (saistību nepildīšanas varbūtība) un LGD (zaudējumi, kas var rasties saistību nepildīšanas gadījumā) nosaka, kā izklāstīts 2. daļā, riska darījuma vērtību nosaka, kā izklāstīts 3. daļā, un M (atmaksāšanas termiņš) ir 1 gads. Ja kredītiestādes var pierādīt kompetentajām iestādēm, ka pasliktināšanās risks nav būtisks, to var neņemt vērā.

3. PAREDZAMO ZAUDĒJUMU SUMMU APRĒĶINĀŠANA

29. Ja nav noteikts citādi, ievadparametrus PD un LGD nosaka, kā izklāstīts 2. daļā, un riska darījuma vērtību nosaka, kā izklāstīts 3. daļā.
30. Paredzamo zaudējumu summas riska darījumiem ar uzņēmumiem, iestādēm, centrālajām valdībām un centrālajām bankām un mazajiem riska darījumiem aprēķina pēc šādām formulām:

Paredzami zaudējumi (EL) = PD × LGD

Paredzamo zaudējumu summa = EL × riska darījuma vērtība

Riska darījumiem (PD=1), kuriem nav izpildītas saistības un kam kredītiestādes piemēro pašas savus LGD aprēķinus, EL ir EL_{BE} , kredītiestādes labākais aprēķins paredzamajiem zaudējumiem tiem riska darījumiem, kuriem nav izpildītas saistības, saskaņā ar 4. daļas 80. punktu.

Riska darījumiem, kam piemēro 1. daļas 4. punktā noteikto izmantošanu, EL ir 0.

31. Specializētiem riska darījumiem, kur kredītiestādes izmanto 6. punktā izklāstītās metodes riska svērumu noteikšanai, EL vērtības piešķir saskaņā ar 2. tabulu.

2. tabula

Atlikuma termiņš	1. kategorija	2. kategorija	3. kategorija	4. kategorija	5. kategorija
mazāk nekā 2,5 gadi	0 %	0,4 %	2,8 %	8 %	50 %
vienāds vai vairāk nekā 2,5 gadi	0,4 %	0,8 %	2,8 %	8 %	50 %

Ja kompetentās iestādes ir atļāvušas kredītiestādei parasti piešķirt labvēlīgu 50 % riska svērumu 1. kategorijas riska darījumiem un 70 % riska svērumu 2. kategorijas riska darījumiem, EL vērtība 1. kategorijas riska darījumiem ir 0 % un 2. kategorijas riska darījumiem tā ir 0,4 %.

32. Kapitāla instrumentu riska darījumiem, kam riska svērtā vērtība aprēķināta saskaņā ar 19. līdz 21. punktā izklāstītajām metodēm, paredzamo zaudējumu summas aprēķina pēc šādas formulas:

Paredzamo zaudējumu summa = EL × riska darījuma vērtība

EL vērtības ir šādas:

Paredzami zaudējumi (EL) = 0,8 % privātā kapitāla instrumentu riska darījumiem, kuru portfelis ir pietiekami diversificēts

Paredzami zaudējumi (EL) = 0,8 % biržā tirgotā kapitāla instrumentu riska darījumiem.

Paredzami zaudējumi (EL) = 2,4 % visiem pārējiem kapitāla instrumentu riska darījumiem.

33. Kapitāla instrumentu riska darījumiem, kam riska svērtā vērtība aprēķināta saskaņā ar 22. līdz 24. punktā izklāstītajām metodēm, paredzamo zaudējumu summas aprēķina pēc šādas formulas:

Paredzami zaudējumi (EL) = PD × LGD un

Paredzamo zaudējumu summa = EL × riska darījuma vērtība

34. Kapitāla instrumentu riska darījumiem, kam riska svērtā vērtība aprēķināta saskaņā ar 25. līdz 26. punktā izklāstītajām metodēm, paredzamo zaudējumu summa ir 0 %.

35. Riska svērtu vērtību nopirkto pircēju parādu pasliktināšanās riskam aprēķina pēc šādas formulas:

Paredzami zaudējumi (EL) = PD × LGD un

Paredzamo zaudējumu summa = EL × riska darījuma vērtība

4. PAREDZAMO ZAUDĒJUMU SUMMU APSTRĀDE

36. Paredzamo zaudējumu summas, kas aprēķinātas saskaņā ar 30., 31. un 35. punktu, atņem no vērtības korekciju un ar šiem riska darījumiem saistīto rezervju summas. Atlaides bilances riska darījumiem, kuri nopirkti saistību neizpildes brīdī, saskaņā ar 3. daļas 1. punktu uzskata par vērtības korekcijām. Vērtspapīros pārvērsto riska darījumu paredzamo zaudējumu summas, vērtības korekcijas un ar šiem riska darījumiem saistītas rezerves šajā aprēķinā neietver.

2. DAĻA

PD (saistību nepildīšanas varbūtība), LGD (zaudējumi, kas var rasties saistību nepildīšanas gadījumā) un termiņš

1. Lai aprēķinātu riska svērtās vērtības un paredzamo zaudējumu summas, kā noteikts 1. daļā, ievadparametrus – saistību nepildīšanas varbūtību (PD), zaudējumus, kas var rasties saistību nepildīšanas gadījumā, (LGD) un atmaksāšanas termiņa vērtību (M) – kredītiestāde nosaka saskaņā ar 4. punktu, ievērojot šādus noteikumus.

1. RISKĀ DARĪJUMI AR UZŅĒMUMIEM, IESTĀDĒM, CENTRĀLAJĀM VALDĪBĀM UN CENTRĀLAJĀM BANKĀM**1.1. PD (saistību nepildīšanas varbūtība)**

2. Riska darījumam ar uzņēmumu vai iestādi PD ir vismaz 0,03 %.
3. Ja attiecībā uz nopirktajiem korporatīvajiem pircēju parādiem kredītiestāde nevar pierādīt, ka tās aprēķinātā PD atbilst minimālajām prasībām, kas izklāstītas 4. daļā, šiem riska darījumiem PD nosaka pēc šādām metodēm: augstāka ranga prasījumiem attiecībā uz nopirktiem korporatīviem pircēju parādiem PD ir kredītiestādes aprēķinātie EL, dalīti ar šo pircēju parādu LGD. Pakārtotiem prasījumiem attiecībā uz nopirktajiem korporatīvajiem pircēju parādiem PD ir kredītiestādes aprēķinātie EL. Ja kredītiestāde drīkst izmantot pašas aprēķinātos LGD attiecībā uz riska darījumiem ar uzņēmumiem un tā pašas aprēķinātos EL attiecībā uz nopirktajiem korporatīvajiem pircēju parādiem var droši sadalīt PD un LGD, tad šī kredītiestāde var izmantot aprēķināto PD.
4. Parādnieku, kas nepilda saistības, PD ir 100 %.
5. Kredītiestādes var PD atzīt nefondētu kredīta aizsardzību saskaņā ar 90. līdz 93. pantu. Tomēr pasliktināšanās riskam kompetentās iestādes var atzīt par pieņemamiem nefondētās kredīta aizsardzības nodrošinātājus, kas nav VIII pielikuma 1. daļā norādītie.
6. Kredītiestādes, kas izmanto pašu aprēķinātos LGD, var ņemt vērā nefondētu kredīta aizsardzību, korigējot PD atbilstoši 10. punkta noteikumiem.
7. Pasliktināšanās riskam attiecībā uz nopirktajiem korporatīvajiem pircēju parādiem PD ir kredītiestādes aprēķinātie EL. Ja kredītiestāde drīkst izmantot pašas aprēķinātos LGD attiecībā uz riska darījumiem ar uzņēmumiem un tā pašas aprēķinātos EL attiecībā uz nopirkto korporatīvo pircēju parādu pasliktināšanās risku var droši sadalīt PD un LGD, tad var izmantot aprēķināto PD. Kredītiestādes var atzīt nefondētu kredīta aizsardzību PD saskaņā ar 90. līdz 93. pantu. Kompetentās iestādes var atzīt par pieņemamiem nefondētās kredīta aizsardzības nodrošinātājus, kas nav VIII pielikuma 1. daļā norādītie. Kredītiestādes, kam atļauts izmantot pašas aprēķinātos LGD attiecībā uz nopirkto korporatīvo pircēju parādu pasliktināšanās risku, var atzīt nefondētu kredīta aizsardzību, pielāgojot PD saskaņā ar 10. punktu.

1.2. LGD (zaudējumi, kas var rasties saistību nepildīšanas gadījumā)

8. Kredītiestādes lieto šādas LGD vērtības:
 - a) augstāka ranga riska darījumi bez pieņemama nodrošinājuma: 45 %;
 - b) pakārtoti riska darījumi bez pieņemama nodrošinājuma: 75 %;
 - c) kredītiestādes var LGD atzīt fondētu un nefondētu kredīta aizsardzību saskaņā ar 90. līdz 93. pantu;
 - d) segtajām obligācijām, kas definētas VI pielikuma 1. daļas 68. līdz 70. punktā, var piemērot LGD vērtību 12,5 %;
 - e) augstāka ranga nopirkto korporatīvo pircēju parādu riska darījumiem, attiecībā uz kuriem kredītiestāde nevar uzrādīt, ka tās aprēķinātā PD atbilst 4. daļā noteiktajām minimālajām prasībām: 45 %;
 - f) pakārtotiem nopirkto korporatīvo pircēju parādu riska darījumiem, attiecībā uz kuriem kredītiestāde nevar uzrādīt, ka tās aprēķinātā PD atbilst 4. daļā noteiktajām minimālajām prasībām: 100 %; un
 - g) Nopirkto korporatīvo pircēju parādu pasliktināšanās riskam: 75 %.

Līdz 2010. gada 31. decembrim segtajām obligācijām, kas definētas VI pielikuma 1. daļas 68. līdz 70. punktā, var piemērot LGD vērtību 11,25 %, ja:

- visi īpašumi, ar ko nodrošinātas obligācijas saskaņā ar VI pielikuma 1. daļas 68. punkta a) līdz c) apakšpunktu, atbilst kredīta kvalitātes 1. pakāpei saskaņā ar šo pielikumu;
- ja nodrošinājumam izmantoti īpašumi saskaņā ar VI pielikuma 68. punkta d) un e) apakšpunktu, tad attiecīgi katram no šiem punktiem noteiktais augšējais limits ir 10 % no nesamaksāto obligāciju nominālvērtības;
- īpašumus saskaņā ar VI pielikuma 1. daļas 68. punkta e) a) apakšpunktu neizmanto kā nodrošinājumu, vai;
- segtās obligācijas kredīta novērtējumu veic piemērota ĀKNI, un ĀKNI ierindo tās vislabvēlīgākajā kredīta novērtējuma kategorijā, ko ĀKNI var piešķirt segtajām obligācijām.

Līdz 2010. gada 31. decembrim šis izņēmums ir jāpārskata, un, atkarībā no pārskata rezultāta, Komisija var sniegt priekšlikumus saskaņā ar 151. panta 2. punktā minēto procedūru;

9. Neatkarīgi no 8. punkta noteikumiem, ja kredītiestāde drīkst izmantot pašas aprēķinātos LGD attiecībā uz riska darījumiem ar uzņēmumiem un tā pašas aprēķinātos EL attiecībā uz nopirktajiem korporatīvajiem pircēju parādiem var droši sadalīt PD un LGD, tad pasliktināšanās riskam un saistību nepildīšanas riskam šī kredītiestāde var izmantot nopirktajiem korporatīvajiem pircēju parādiem aprēķinātos LGD.
10. Neskarot 8. punktu, ja kredītiestāde drīkst izmantot pašas aprēķinātos LGD attiecībā uz riska darījumiem ar uzņēmumiem, iestādēm, centrālajām valdībām un centrālajām bankām, tad var atzīt nefondētu kredīta aizsardzību, koriģējot aprēķinātos PD un/vai LGD saskaņā ar 4. daļā noteiktajām minimālajām prasībām un ar kompetento iestāžu atļauju. Kredītiestāde nepiešķir garantētiem riska darījumiem koriģētus PD vai LGD, tā ka koriģētais riska svērums izrādītos zemāks, nekā riska svērums salīdzināmam tiešam riska darījumam ar garantētāju.
11. Neatkarīgi no 8. un 10. panta, 1. daļas 4. punkta izpratnē salīdzināmā tiešā riska darījuma LGD nodrošinājuma sniedzējam ir jābūt vai nu ar LGD saistītam neierobežotu iespēju galvotājam vai neierobežotu iespēju debitoram atkarībā no tā, vai noteiktās darbības laikā gan galvotājs, gan debitors nepilda saistības attiecībā uz pieejamiem pierādījumiem un vai garantijas struktūras norāda, ka atlīdzināmais apjoms būtu atkarīgs attiecīgi no galvotāja vai debitora finansiālajiem apstākļiem.

1.3. Termins

12. Saskaņā ar 13. punktu kredītiestādes tādiem riska darījumiem, kas izriet no repo darījumiem vai vērtspapīru vai preču aizdevumiem vai aizņēmumiem, piemēro termiņa (M) vērtību 0,5 gadi un visiem pārējiem riska darījumiem M 2,5 gadi. Kompetentās iestādes var pieprasīt visām to jurisdikcijā esošajām kredītiestādēm katram riska darījumam piemērot tādu M, kā noteikts 13. punktā.
13. Tādas kredītiestādes, kas drīkst izmantot savus LGD un/vai konversijas koeficientus attiecībā uz riska darījumiem ar uzņēmumiem, iestādēm, centrālajām valdībām vai centrālajām bankām, katram no šiem riska darījumiem aprēķina M, kā noteikts a) līdz e) apakšpunktā un kā noteikts 14. līdz 16. punktā. Visos gadījumos M nepārsniedz 5 gadus:

- a) instrumentam, uz kuru tiek attiecināts naudas plūsmas grafiks, M aprēķina pēc šādas formulas:

$$M = \text{MAX} \left\{ 1; \text{MIN} \left\{ \sum_t t^* CF_t / \sum_t CF_t, 5 \right\} \right\}$$

kur CF_t apzīmē naudas plūsmas (pamatsumma, procentu maksājumi un apkalpošanas maksa), kas saskaņā ar līgumu debitoram jāsamaksā t periodā;

- b) atvasinātajiem instrumentiem, uz kuriem tiek attiecināts savstarpējo prasījumu ieskaita jumta līgums, M ir riska darījuma vidējais svērtais atlikuma termiņš un M ir vismaz 1 gads. Termiņa svērumam izmanto katra riska darījuma riska svērto vērtību;

- c) riska darījumiem, kas izriet no pilnīgi vai gandrīz pilnīgi nodrošinātiem atvasinātu instrumentu (uzskaitīti IV pielikumā) darījumiem un pilnīgi vai gandrīz pilnīgi nodrošinātiem drošības aizdevumu darījumiem, un uz kuriem tiek attiecināts savstarpējo prasījumu ieskaits jumta līgums, M ir riska darījuma vidējais svērtais atlikuma termiņš un M ir vismaz 10 gadi. Termiņa svērumam izmanto katra darījuma riska svērto vērtību;
- d) ja kredītiestāde drīkst izmantot pašas aprēķināto PD attiecībā uz nopirktajiem korporatīvajiem pircēju parādiem, izmantoto summu M ir vienāds ar nopirkto pircēju parādu riska darījuma vidēji svērto termiņu un M ir vismaz 90 dienas. Šo pašu M vērtību piemēro arī neizmantotajām summām piešķirtās pirkuma kredīšanas shēmas ietvaros, ja kredīšanas shēma satur efektīvus līguma noteikumus, priekšlaicīgas amortizācijas mehānismus vai citus elementus, kas visu kredīšanas shēmas laiku aizsargā pircēju kredītiestādi pret turpmāk iegādājamo pircēju parādu būtisku kvalitātes samazināšanos. Ja nav šādas efektīvas aizsardzības, tad neizmantotajām summām M aprēķina kā summu, kas veidojas no ilgstošākā potenciālā pircēju parāda saskaņā ar pirkšanas līgumu un pirkšanas kredīšanas shēmas atlikuma termiņa, un M ir vismaz 90 dienas;
- e) jebkuram citam instrumentam, izņemot tos, kas minēti šajā punktā, vai arī gadījumā, ja kredītiestāde nespēj aprēķināt M, kā izklāstīts a) apakšpunktā, M ir maksimālais atlikušais laiks (izteikts gados), kas dots debitoram viņa līguma saistību nokārtošanai pilnā apjomā, un M ir vismaz 1 gads;
- f) kredītiestādēm, kas izmanto III pielikuma 6. daļā noteikto iekšējā modeļa metodi, lai aprēķinātu riska darījuma vērtības, M aprēķina riska darījumiem, uz kuriem attiecas šī metode un kuru vienošanās, kas ir noslēgtas uz visgarāko termiņu, termiņa vērtība dzēšanas vērtības komplekts ir ilgāks par vienu gadu saskaņā ar šādu formulu:

$$M = \min \left(\frac{\sum_{k=1}^{t_k \leq 1 \text{ year}} \text{Effective} EE_k^* \Delta t_k^* df_k + \sum_{t_k > 1 \text{ year}}^{maturity} EE_k^* \Delta t_k^* df_k}{\sum_{k=1}^{t_k \leq 1 \text{ year}} \text{Effective} EE_k^* \Delta t_k^* df_k}; 5 \right)$$

df = bezriskā diskonta faktors nākotnes laika periodam t_k , un pārējie simboli ir definēti III pielikuma 6. daļā.

Neskarot 13. punkta f) apakšpunkta pirmo daļu, kredītiestāde, kas izmanto iekšējo modeli, lai aprēķinātu vienusējā kredīta novērtējuma piemērošana (KNP) saskaņā ar varas iestāžu atļauju, var izmantot efektīvu kredītu ilgumu, ko saskaņā ar iekšējo modeli aprēķina kā M.

Saskaņā ar 14. punktu dzēšanas vērtības komplektiem, kuros visām vienošanās oriģinālā termiņa vērtība ir mazāka par vienu gadu, piemēro a) apakšpunktā minēto formulu; un

- g) 1. daļas 4. punktā M ir kredīta aizsardzības faktiskā vērtība, bet vismaz 1 gada garumā.

14. Neatkarīgi no 13. punkta a), b), d) un e) apakšpunkta noteikumiem, M ir vismaz viena diena:

- pilnīgi vai gandrīz pilnīgi nodrošinātiem atvasinātiem instrumentiem, kas uzskaitīti IV pielikumā;
- pilnīgi vai gandrīz pilnīgi nodrošinātiem drošības aizdevumu darījumiem; un
- repo darījumiem, vērtspapīru vai preču aizdevumiem vai aizņēmumiem,

ar nosacījumu, ka dokumentācijai jāveic dienas pārbaudes un dienas atkārtotu novērtēšana, un ietver norādījumus, kas ļauj veikt tūlītēju likvidāciju vai nodrošinājuma pretpasību saistību nepildīšanas vai atkārtotas pārbaudes neveikšanas gadījumā.

Turklāt citiem īstermiņa riska darījumiem, kurus norādījušas kompetentās iestādes, kas nav daļa no tās debitora pastāvīgās finansēšanas, M ir vismaz viena diena. Visos gadījumos veic īpašo apstākļu uzmanīga pārbaudi.

15. Riska darījumiem ar uzņēmumiem, kas atrodas Kopienā, ar konsolidēto apgrozījumu un konsolidētajiem aktīviem mazākiem par EUR 500 miljonu kredītiestādes var atļaut piemērot M, kā noteikts 12. punktā. Uzņēmumiem, kas investē galvenokārt nekustamajos īpašumos, kompetentās iestādes kopējo aktīvu vērtību var noteikt nevis EUR 500 miljoni, bet EUR 1 miljards.
16. Termiņu nesakritību skata, kā noteikts 90. līdz 93. pantā.

2. MAZIE RISKĀ DARĪJUMI

2.1. PD (saistību nepildīšanas varbūtība)

17. Riska darījuma PD ir vismaz 0,03 %.
18. Debitoru PD vai obligāciju pieejas piemērošanas gadījumā tādu riska darījumu, attiecībā uz kuriem netiek pildītas saistības, PD ir 100 %.
19. Pasliktināšanās riskam attiecībā uz nopirktajiem pircēju parādiem PD nosaka vienādu ar aprēķinātajiem EL attiecībā uz pasliktināšanās risku. Ja kredītiestāde EL, ko tā aprēķinājusi attiecībā uz nopirkto pircēju parādu pasliktināšanās risku, var droši sadalīt PD un LGD, tad var izmantot aprēķināto PD.
20. Nefondētu kredītu aizsardzību var atzīt par pieņemamu, koriģējot PD, saskaņā ar 22. punktu. Ja kredītiestādes pasliktināšanās riska aprēķinam nepiemēro pašas savus LGD aprēķinus, jāievēro 90. līdz 93. pants; kompetentās iestādes šim nolūkam var atzīt par pieņemamiem nefondētās kredīta aizsardzības nodrošinātājus, kas nav VIII pielikuma 1. daļā norādītie.

2.2. LGD (zaudējumi, kas var rasties saistību nepildīšanas gadījumā)

21. Kredītiestādes piemēro pašu aprēķinātus LGD saskaņā ar 4. daļā noteiktajām minimālajām prasībām un ar kompetento iestāžu atļauju. Nopirkto pircēju parādu pasliktināšanās riskam izmanto LGD vērtību 75 %. Ja kredītiestāde EL, ko tā aprēķinājusi attiecībā uz nopirkto pircēju parādu pasliktināšanās risku, var droši sadalīt PD un LGD, tad var izmantot aprēķināto LGD.
22. Atsevišķam riska darījumam vai riska darījumu portfelim var atzīt par pieņemamu nefondētu kredītu aizsardzību, koriģējot aprēķinātos PD vai LGD saskaņā ar 4. daļas 99. līdz 104. punktā noteiktajām minimālajām prasībām un ar kompetento iestāžu atļauju. Kredītiestāde nepiešķir garantētiem riska darījumiem koriģētus PD vai LGD, tā ka koriģētais riska svērums izrādītos zemāks, nekā riska svērums salīdzināmajam tiešam riska darījumam ar garantētāju.
23. Neatkarīgi no 22. punkta, 1. daļas 11. punkta izpratnē salīdzināmā tiešā riska darījuma LGD nodrošinājuma sniedzējs ir vai nu ar LGD saistītam neierobežotu iespēju galvotājs vai neierobežotu iespēju debitors atkarībā no tā, vai noteiktās darbības laikā gan galvotājs, gan debitors nepilda saistības attiecībā uz pieejamiem pierādījumiem un vai garantijas struktūras norāda, ka atbildzināmais apjoms būtu atkarīgs attiecīgi no galvotāja vai debitora finansiālajiem apstākļiem.

3. KAPITĀLA INSTRUMENTU RISKĀ DARĪJUMI, UZ KURIEM ATTIECINA PD/LGD METODI

3.1. PD (saistību nepildīšanas varbūtība)

24. PD nosaka saskaņā ar riska darījumiem ar uzņēmumiem paredzētajām metodēm.

Piemēro šādas minimālās PD:

- a) 0,09 % biržā tirgotu kapitāla instrumentu riska darījumiem, ja ieguldījums notiek klientu ilgtermiņa attiecību kontekstā;
- b) 0,09 % biržā netirgotu kapitāla instrumentu riska darījumiem, ja peļņa no ieguldījuma balstās uz regulārām un periodiskām naudas plūsmām, kuru avots nav kapitāla pieaugums;

- c) 0,40 % biržā tirgotu kapitāla instrumentu riska darījumiem, ieskaitot pārējās īsās pozīcijas, kā noteikts 1. daļas 20. punktā; un
- d) 1,25 % visiem pārējiem kapitāla instrumentu riska darījumiem, ieskaitot pārējās īsās pozīcijas, kā noteikts 1. daļas 20. punktā.

3.2. LGD (zaudējumi, kas var rasties saistību nepildīšanas gadījumā)

- 25. Privātā kapitāla instrumentu riska darījumiem, kuru portfelis ir pietiekami diversificēts, var piemērot LGD 65 %.
- 26. Visiem pārējiem riska darījumiem piemēro LGD 90 %.

3.3. Termiņš

- 27. Visiem riska darījumiem piemēro termiņu (M) 5 gadi.

3. DAĻA

Riska darījuma vērtība

1. RISKĀ DARĪJUMI AR UZŅĒMUMIEM, IESTĀDĒM, CENTRĀLAJĀM VALDĪBĀM UN CENTRĀLAJĀM BANKĀM UN MAZIE RISKĀ DARĪJUMI

- 1. Ja nav norādīts citādi, riska darījuma vērtību bilances posteņu riska darījumiem nosaka pirms vērtības korekciju atskaitīšanas. Šis noteikums attiecas arī uz aktīviem, kas iegādāti par tādu cenu, kas atšķiras no parāda summas. Nopirktajiem aktīviem starpību starp parāda summu un kredītiestādes bilanci iegrāmatoto neto vērtību apzīmē kā diskontu, ja parāda summa ir lielāka, un kā prēmiju, ja parāda summa ir mazāka.
- 2. Ja kredītiestādes attiecībā uz repo darījumiem vai vērtspapīru vai preču aizdevumiem vai aizņēmumiem izmanto savstarpējo prasījumu ieskaista līgumus, tad riska darījuma vērtību aprēķina saskaņā ar 90. līdz 93. pantu.
- 3. Aizdevumu un noguldījumu bilances posteņu savstarpējai dzēšanai kredītiestādes aprēķina riska darījumu vērtību, izmantojot 90. līdz 93. pantā noteiktās metodes.
- 4. Riska darījuma vērtība nomai ir diskontētie obligātie nomas maksājumi.

“Obligātie nomas maksājumi” ir maksājumi nomas periodā, kas tiek prasīti vai kurus var pieprasīt no nomnieka, un jebkāda darījuma izvēle (izvēle, kuras izpilde ir saprātīgi iespējama). Jebkāda garantēta atlikusi vērtība, kas atbilst VIII pielikuma 1. daļas 26. līdz 28. punkta nosacījumiem attiecībā uz aizsardzības sniedzēju piemērotību, ka arī obligātās prasības citu veidu garantiju atzīšanai, kuras aprakstītas VIII pielikuma 2. daļas 14. līdz 19. punktā, arī jāiekļauj obligātajos nomas maksājumos.

- 5. Jebkuras IV pielikuma uzskaitītas pozīcijas gadījumā riska darījuma vērtību nosaka, izmantojot metodes, kas izklāstītas III pielikumā.
- 6. Lai aprēķinātu nopirkto pircēju parādu riska svērto vērtību, riska darījumu vērtība ir nenokārtotā summa, no kuras atskaitītas kapitāla prasības attiecībā uz pasliktināšanās risku pirms kredītriska mazināšanas.
- 7. Ja riska darījuma forma ir tādi vērtspapīri vai preces, kas pārdotas, iegrāmatotas vai aizdotas repo darījumos vai vērtspapīru vai preču aizdevumos vai aizņēmumos, riska darījuma vērtība ir vērtspapīru vai preču vērtība, kas noteikta saskaņā ar 74. pantu. Ja lieto VIII pielikuma 3. daļā noteikto finanšu nodrošinājuma vispārējo metodi, riska darījuma vērtību palielina par šādiem vērtspapīriem vai precēm atbilstošu svārstību korekciju. Repo darījumu, vērtspapīru vai preču aizdevumu vai aizņēmumu, ilgtermiņa darījumu un ierobežotu aizdevumu riska darījumu vērtību var noteikti vai nu saskaņā ar III pielikumu, vai ar VIII pielikuma 3. daļas 12. līdz 21. punktu.

8. Neatkarīgi no 7. punkta, kompetentās iestādes noteikušas, ka nesamaksāto kredīta riska darījumu vērtību ar galveno darījumu partneri nosaka saskaņā ar III pielikuma 2. daļas 6. punktu, ar nosacījumu, ka galvenā darījumu partnera kredīta riska darījumi ar visiem dalībniekiem visos pasākumos katru dienu ir pilnībā nodrošināti.
9. Turpmāk uzskaitīto pozīciju riska darījuma vērtību aprēķina, piešķirtas, bet neizmantotas summas reizinot ar konversijas koeficientu.

Kreditīestādes izmanto šādus konversijas koeficientus:

- a) kredītlīnijām, par kurām vēl nav ņemtas saistības, kuras kredītiestāde var bez nosacījumiem anulēt jebkurā laikā un bez iepriekšēja brīdinājuma, vai kuras faktiski nodrošina automātisku anulēšanu, ja samazinās debitora kredītvērtība, piemēro 0 % konversijas koeficientu. Lai varētu piemērot 0 % konversijas koeficientu, kredītiestādes aktīvi uzrauga debitora finanšu stāvokli, un to iekšējās kontroles sistēmas ļauj tām nekavējoties atklāt debitora kredīta kvalitātes samazināšanos.. Neizmantotās kredītlīnijas var uzskatīt par beznosacījumu kārtā anulējamām, ja noteikumi ļauj kredītiestādei tās anulēt tādā pilnā apjomā, kādu pieļauj tiesību akti patērētāju aizsardzības jomā un ar to saistītajās jomās;
 - b) īstermiņa akreditīviem, kas izriet no preču aprites, gan izdevējai, gan apliecinotājai iestādei piemēro 20 % konversijas koeficientu;
 - c) piešķirtām, bet vēl neizmantotām pirkuma saistībām attiecībā uz atjaunojamiem nopirktiem pircēju parādiem, kurus var bez nosacījumiem anulēt vai kuri faktiski nodrošina automātisku anulēšanu, ko iestāde var veikt jebkurā laikā bez iepriekšēja brīdinājuma, piemēro 0 % konversijas koeficientu. Lai varētu piemērot 0 % konversijas koeficientu, kredītiestādes aktīvi uzrauga debitora finanšu stāvokli, un to iekšējās kontroles sistēmas ļauj tām nekavējoties atklāt debitora kredīta kvalitātes samazināšanos;
 - d) pārējām kredītlīnijām, parādzīmju emitēšanas iespējām (NIF) un vairākkārtējas parakstīšanās iespējām uz parādzīmēm (RUF) piemēro 75 % konversijas koeficientu; un
 - e) kredītiestādes, kas atbilst minimālajām prasībām, lai varētu izmantot savus aprēķinātos konversijas koeficientus, kā norādīts 4. daļā, var ar kompetento iestāžu atļauju izmantot savus aprēķinātos konversijas koeficientus dažādiem produktu veidiem, kā noteikts a) līdz d) apakšpunktā.
10. Ja piešķirums attiecas uz kāda cita piešķiruma pagarinājumu, tad izmanto mazāko no abiem konversijas koeficientiem, kas saistīti ar atsevišķo piešķirumu.
 11. Visām ārpusbilances pozīcijām, izņemot tās, kas minētas 1. līdz 9. punktā, riska darījuma vērtība atbilst šādai procentuālai tā vērtības daļai:
 - 100 % pozīcijām ar augstu riska pakāpi,
 - 50 % pozīcijām ar vidēju riska pakāpi,
 - 20 % pozīcijām ar vidēju/zemu riska pakāpi,
 - 0 % pozīcijām ar zemu riska pakāpi

Šā punkta nolūkā ārpusbilances pozīcijām piešķir riska kategorijas saskaņā ar II pielikumu.

2. KAPITĀLA INSTRUMENTU RISKĀ DARĪJUMI

12. Riska darījumu vērtība ir finanšu pārskatos uzrādītā vērtība. Ir pieļaujams šādi novērtēt kapitāla instrumentu riska darījumu:
 - a) ieguldījumiem, kas iegrāmatoti to patiesajā vērtībā, kur vērtības izmaiņas ienāk tieši caur ieņēmumiem un izpaužas pašu kapitālā, riska darījuma vērtība ir bilancē atspoguļotā patiesā vērtība;

- b) ieguldījumiem, kas iegrāmatoti to patiesajā vērtībā, kur vērtības izmaiņas ienāk nevis tieši caur ieņēmumiem, bet gan pašu kapitāla atsevišķā sastāvdaļā pēc korekcijām saistībā ar nodokļiem, riska darījuma vērtība ir bilancē atspoguļotā patiesā vērtība; un
- c) ieguldījumiem, kas iegrāmatoti pēc izmaksām vai pēc zemākajām izmaksām vai tirgus vērtības, riska darījuma vērtība ir bilancē atspoguļotā izmaksu vai tirgus vērtība.

3. PĀRĒJIE AKTĪVI, KAS NEIZRIET NO KREDĪTSAISTĪBĀM

13. Riska darījumu vērtība pārējiem aktīviem, kas neizriet no kredītsaistībām, ir finanšu pārskatos uzrādītā vērtība.

4. DAĻA

Minimālās prasības uz iekšējiem reitingiem balstītai pieejai (IRB)

1. REITINGU SISTĒMAS

- 1. "Reitingu sistēma" aptver visas tās metodes, procesus, pārbaudes, datu vākšanu un informācijas tehnoloģiju sistēmas, kas palīdz novērtēt kredītrisku, grupēt riska darījumus kategorijās vai portfeļos (reitingi) un kvantitatīvi noteikt saistību nepildīšanas un zaudējumu aplēses noteiktam riska darījuma veidam.
- 2. Ja kredītiestāde izmanto vairākas reitingu sistēmas, pamatojumu kādas reitinga sistēmas piemērošanai attiecībā uz debitoru vai darījumu fiksē dokumentāli un piemēro tādā veidā, kas atbilstīgi atspoguļo riska līmeni.
- 3. Grupēšanas kritērijus un procesus regulāri pārskata, lai noteiktu, vai tie joprojām atbilst attiecīgajam portfelim un ārējiem nosacījumiem.

1.1. Reitingu sistēmu struktūra

- 4. Ja kredītiestāde izmanto riska rādītāju tiešas aplēses, tās var skatīt kā kategoriju rezultātus secīgā reitingu skalā.

1.1.1. Riska darījumi ar uzņēmumiem, iestādēm, centrālajām valdībām un centrālajām bankām

- 5. Reitinga sistēma ņem vērā debitora un darījuma riska rādītājus.
- 6. Reitingu sistēmai ir debitoru reitingu skala, kas atspoguļo vienīgi debitora saistību neizpildes riska skaitlisko izteiksmi. Debitoru reitingu skalā paredz vismaz 7 kategorijas debitoriem, kam nav saistību neizpildes, un vienu – debitoriem, kas nepilda saistības.
- 7. "Parādnieka kategorija" ir riska kategorija reitingu sistēmas debitoru reitinga skalā, kurā grupē debitorus, balstoties uz noteiktu un skaidru reitinga kritēriju kopumu, no kā iegūst PD aplēses. Kredītiestāde dokumentāli fiksē saistību starp debitoru kategorijām tā neizpildes riska līmeņa nozīmē, ko paredz katra kategorija, un kritērijiem, ko izmanto, lai atšķirtu minēto neizpildes riska līmeni.
- 8. Kredītiestādēm, kuru portfeli koncentrēti kādā noteiktā tirgus segmentā un neizpildes riska diapazonā, ir šajā diapazonā pietiekami daudz parādnieku kategoriju, lai novērstu parādnieku nevajadzīgu koncentrēšanu kādā noteiktā kategorijā. Ja pastāv būtiska koncentrēšanās kādā vienā kategorijā, tad jābūt pārliecinošiem empīriskiem pierādījumiem, ka parādnieku kategorija aptver pietiekami šauru PD joslu un ka visu šajā kategorijā sagrupēto debitoru neizpildes risks ietilpst minētajā joslā.
- 9. Lai varētu kvalificēties tam, ka kapitāla prasības aprēķināšanai kompetentās iestādes atzīst pašu kredītiestāžu aprēķinātus LGD, reitingu sistēmā ir skaidra kredītiestāžu reitingu skala, kas atspoguļo vienīgi ar LGD saistītus darījumu rādītājus.

10. "Kreditēšanas kategorija" ir riska kategorija reitingu sistēmas kreditēšanas skalā, kurā grupē riska darījumus, balstoties uz noteiktu un skaidru reitinga kritēriju kopumu, no kā iegūst LGD aplēses. Kategorijas definīcija ietver sevī gan to, kā riska darījumus grupē kategorijās, gan to, kādus kritērijus lieto, lai kategorijās noteiktu riska pakāpi.
11. Ja pastāv būtiska koncentrēšanās kādā vienā kreditēšanas kategorijā, tad jābūt pārliecinošiem empīriskiem pierādījumiem, ka kreditēšanas kategorija aptver pietiekami šauru LGD joslu un ka visu šajā kategorijā sagrupēto riska darījumu risks ietilpst minētajā joslā.
12. Kredītiestādes, kas izmanto 1. daļas 6. punktā noteiktās metodes riska svēruma noteikšanai specializētiem aizdevumu riska darījumiem, ir atbrīvotas no prasības par debitoru reitingu skalu, kas atspoguļotu vienīgi debitora saistību neizpildes riska skaitlisko izteiksmi šiem riska darījumiem. Neatkarīgi no 6. punkta noteikumiem šīs iestādes šiem riska darījumiem paredz vismaz 4 kategorijas debitoriem, kam nav saistību neizpildes, un vismaz vienu kategoriju – debitoriem, kas nepilda saistības.

1.1.2. Mazie riska darījumi

13. Reitinga sistēmas atspoguļo gan debitora risku, gan darījuma risku un aptver visus attiecīgos debitora un darījuma rādītājus.
14. Riska diferencēšanas pakāpe nodrošina to, lai riska darījumu skaits kādā noteiktā kategorijā vai portfelī būtu pietiekams, kas ļauj skaidri kvantitatīvi noteikt un apstiprināt zaudējumu rādītājus kategorijas vai portfeļa līmenī. Riska darījumus un debitorus kategorijās vai portfeļos izklaidē tā, lai novērstu pārmērīgu koncentrēšanos.
15. Kredītiestādes pierāda, ka process, kurā riska darījumus grupē kategorijās vai portfeļos, nodrošina skaidru riska diferencēšanu un pietiekoši viendabīgu riska darījumu grupēšanu un ļauj rūpīgi un konsekventi aplēst zaudējumu rādītājus kategorijas vai portfeļa līmenī. Attiecībā uz nopirktajiem pircēju parādiem grupēšana atspoguļo pārdevēja sākotnējās izvietojuma praksi un tā klientu daudzveidību.
16. Kredītiestādes, grupējot riska darījumus kategorijās vai portfeļos, lemj par šādiem riska noteikšanas faktoriem:
 - a) debitora riska rādītāji;
 - b) darījuma riska rādītāji, tostarp produkta vai nodrošinājuma veids, vai abi. Kredītiestādes skaidri atrunā gadījumus, kad viens un tas pats nodrošinājums attiecas uz vairākiem riska darījumiem; un
 - c) kavējums, ja vien kredītiestāde nepierāda savai kompetentajai iestādei, ka šim riska darījumam kavējums nav būtisks riska noteikšanas faktors;

1.2. Grupēšana kategorijās vai portfeļos

17. Kredītiestādei ir īpašas definīcijas, procesi un kritēriji, lai riska darījumus grupētu kategorijās vai portfeļos reitingu sistēmas ietvaros.
 - a) Kategoriju un portfeļu definīcijas un kritēriji ir noteikti pietiekoši detalizēti, lai tie, kam uzdots veikt grupēšanu pēc reitingiem, varētu debitorus vai kredīta produktus ar līdzīgu risku, konsekventi grupēt vienā un tajā pašā kategorijā vai portfelī. Šo konsekvenci ievēro darbības veidos, nodaļās un ģeogrāfiskā ziņā;
 - b) Reitinga noteikšanas procesa dokumentāla fiksēšana ļauj trešām personām izprast riska darījumu iedalīšanu kategorijās vai portfeļos, atkārtot grupēšanu kategorijās un portfeļos un novērtēt, vai grupēšana kategorijā vai portfelī ir atbilstīga; un
 - c) Šie kritēriji arī atbilst kredītiestādes iekšējiem aizdevumu standartiem un tās politikai attiecībā uz grūtībās nonākušiem parādniekiem un problemātiskiem kredīta produktiem.

18. Kredītiestāde, grupējot debitorus un kredīta produktus kategorijās vai portfeļos, ņem vērā visu attiecīgo informāciju. Šāda informācija ir aktuāla un ļauj kredītiestādei prognozēt turpmāko riska darījuma gaitu. Jo mazāk informācijas ir kādai kredītiestādei, jo konservatīvāk tai jāveic riska darījumu grupēšana parādnieku un kreditēšanas kategorijās vai portfeļos. Ja kāda kredītiestāde, nosakot grupēšanu pēc iekšējā reitinga, kā pirmo faktoru izmanto ārējo novērtējumu, tad kredītiestāde nodrošina, ka tiek ņemta vērā pārējā attiecīgā informācija.

1.3. Riska darījumu grupēšana

1.3.1. Riska darījumi ar uzņēmumiem, iestādēm, centrālajām valdībām un centrālajām bankām

19. Kredīta apstiprināšanas procesā katru debitoru grupē kādā no parādnieku kategorijām.
20. Tām kredītiestādēm, kam atļauts izmantot savus aprēķinātos LGD un/vai konversijas koeficientus, kredīta apstiprināšanas procesā katru riska darījumu grupē arī kreditēšanas kategorijā.
21. Kredītiestādes, kas izmanto 1. panta 6. punktā noteiktās metodes, lai grupētu specializēto aizdevuma riska darījumu riska svērumus, katru no šiem riska darījumiem grupē kategorijā saskaņā 12. punkta noteikumiem.
22. Katru atsevišķu juridisku personu, ar kuru kredītiestādei ir riska darījumi, novērtē atsevišķi. Kredītiestāde pierāda kompetentajai iestādei, ka tai ir piemērotas politikas attiecībā uz atsevišķiem klientiem – debitoriem un saistītu klientu grupām.
23. Riska darījumus ar vienu un to pašu debitoru grupē vienā un tajā pašā parādnieku kategorijā, neraugoties uz atšķirībām starp katra atsevišķā darījuma īpašībām. Izņēmumi, kad viena un tā paša debitora atsevišķus riska darījumus atļauj grupēt vairākās kategorijās, ir šādi:
- a) valsts maiņas risks, kurš ir atkarīgs no tā, vai riska darījumus izsaka vietējā vai ārzemju valūtā;
 - b) ja ar kādu riska darījumu saistītas garantijas var izpausties kā parādnieka kategorijas grupēšanas korekcija; un
 - c) ja normatīvie akti attiecībā uz patērētāju aizsardzību, banku noslēpuma saglabāšanu vai citus aspektus reglamentējoši normatīvie akti aizliedz apmaiņu ar klientu datiem.

1.3.2. Mazie riska darījumi

24. Kredīta apstiprināšanas procesā katru riska darījumu grupē kādā no kategorijām vai portfeļiem.

1.3.3. Atbrīvojumi no pienākuma ievērot ievadparametrus vai rezultātus

25. Attiecībā uz grupēšanu kategorijās un portfeļos kredītiestādes dokumentāli nosaka situācijas, kurās subjektīvs vērtējums drīkst ignorēt grupēšanas procesa ievadparametrus vai rezultātus, un personālu, kas atbild par šo ignorēšanas gadījumu apstiprināšanu. Kredītiestādes dokumentāli fiksē šos ignorēšanas gadījumus un personālu, kas par to atbild. Kredītiestādes analizē to riska darījumu gaitu, kuru grupēšana tikusi veikta, šādi ignorējot minētos ievadparametrus vai rezultātus. Šī analīze aptver to riska darījumu gaitu, kuru reitingu kāds darbinieks pieņēmis lēmumu ignorēt, un visu atbildīgo darbinieku uzskaiti.

1.4. Grupēšanas procesa integritāte

1.4.1. Riska darījumi ar uzņēmumiem, iestādēm, centrālajām valdībām un centrālajām bankām

26. Grupēšanu un periodisku grupēšanas pārskatīšanu veic vai apstiprina tāda neatkarīga persona, kas negūst tiešu labumu no lēmumiem par kredīta piešķiršanu.

27. Kredītiestādes vismaz reizi gadā precīzē iedalījumus grupās. Attiecībā uz tādiem debitoriem, kuru riska līmenis vērtējams kā augsts, un problemātiskiem riska darījumiem pārskatīšanu veic biežāk. Ja kredītiestāde saņem par debitoru vai riska darījumu būtisku informāciju, tā veic jaunu grupēšanu.
28. Kredītiestādei ir efektīvs process attiecīgās informācijas iegūšanai un atjaunināšanai par tiem debitora rādītājiem, kas ietekmē PD, un par tiem darījumu rādītājiem, kas ietekmē LGD un/vai konversijas koeficientus.

1.4.2. Mazie riska darījumi

29. Kredītiestāde vismaz reizi gadā precīzē parādnieku un kreditēšanas grupēšanu vai, attiecīgi, pārskata zaudējumu rādītājus un kavējumu statusu katram konstatētā riska portfelim. Kredītiestāde arī vismaz reizi gadā reprezentatīvā paraugā pārskata atsevišķo riska darījumu statusu katrā portfelī, lai pārlicinātos, ka riska darījumus joprojām grupē pareizajā portfelī.

1.5. Modeļu izmantošana

30. Ja kredītiestāde riska darījumu grupēšanai parādnieku vai riska darījumu kategorijās vai portfeļos izmanto statistiskos modeļus un citus mehāniskos modeļus, tad:
 - a) kredītiestāde pierāda kompetentajai iestādei, ka modelim ir laba prognozēšanas spēja un ka tā lietošanas rezultātā netiek sagrozītas kapitāla prasības. Ievadparametru mainīgie lielumi ir saprātīgs un efektīvs pamats rezultātā iegūtām prognozēm. Modelim nepiemīt būtiska neobjektivitāte;
 - b) kredītiestādei ir modeļu ievaddatu drošības pārbaudes process, kas ietver sevī novērtējumu par to, cik šie dati ir precīzi, pilnīgi un atbilstoši;
 - c) kredītiestāde pierāda, ka dati, ko izmanto modeļa veidošanā, ir reprezentatīvi attiecībā uz kredītiestādes faktiskajiem debitoriem vai riska darījumiem;
 - d) kredītiestādei pastāv regulārs modeļu apstiprināšanas cikls, kas ietver sevī modeļu veikspējas un stabilitātes uzraudzību, modeļu specifiskācijas pārskatīšanu un modeļa iznākuma salīdzināšanu ar rezultātiem; un
 - e) kredītiestādes papildina statistisko modeli ar subjektīvu spriedumu un cilvēka veiktu pārraudzību, lai pārskatītu uz modeļiem balstītas grupēšanas un nodrošinātu modeļu atbilstīgu piemērošanu. Pārskata procedūru mērķis ir atklāt un ierobežot kļūdas, kas saistītas ar modeļa nepilnībām. Subjektīvais spriedums ņem vērā visu attiecīgo informāciju, kas nav tikusi ievērota modelī. Kredītiestāde dokumentāli nosaka to, kā jāapvieno subjektīvais spriedums un modeļa rezultāti.

1.6. Reitingu sistēmu dokumentācija

31. Kredītiestādes dokumentē savu reitingu sistēmu uzbūvi un darbību. Dokumentācija atspoguļo atbilstību šajā daļā noteiktajām minimālajām prasībām un aptver jautājumus, kuri ietver portfeļu diferencēšanu, reitinga kritērijus, to personu atbildību, kas novērtē debitorus un riska darījumus, grupēšanas pārskatīšanas biežumu un reitinga procesa administratīvo pārraudzību.
32. Kredītiestāde dokumentāli nosaka pamatojumu un analīzi, kas tām ļauj izvēlēties reitinga kritērijus. Kredītiestāde dokumentāli nosaka visas lielākās izmaiņas reitinga procesā, un šāda dokumentāla noteikšana palīdz identificēt izmaiņas, kas veiktas riska reitinga procesā pēc pēdējās pārskatīšanas, ko veikušas kompetentās iestādes. Dokumentāli nosaka arī reitingu grupēšanas organizāciju, kurā ietilpst reitingu grupēšanas process un iekšējās kontroles struktūra.
33. Kredītiestādes dokumentāli fiksē specifiskās iekšēji lietotās saistību nepildīšanas un zaudējumu definīcijas un aplicina saskaņā ar šajā direktīvā noteiktajām definīcijām.

34. Ja kredītiestāde reitinga procesā izmanto statistiskus modeļus, tad kredītiestāde dokumentāli nosaka savas metodoloģijas. Šie materiāli:
- a) detalizēti izklāsta teoriju, pieņēmumus un/vai matemātisko un empīrisko pamatu aplēsēm attiecībā uz grupēšanu kategorijās, atsevišķajiem debitoriem, riska darījumiem, vai portfeļiem, un datu avotu (avotiem), ko izmanto modeļa aplēsēm;
 - b) nosaka stingru statistisko procesu (tostarp ārpuskārtas un ārpusparaugu veiktspējas pārbaudes) modeļa apstiprināšanai; un
 - c) norāda apstākļus, kuros modelis nedarbojas efektīvi.
35. Ja izmanto modeli, kas iegūts no tāda trešās puses pārdevēja, kurš pretendē uz patentētu tehnoloģiju, tas nav pamatojums, lai atbrīvotu no dokumentālas noteikšanas vai jebkuras citas prasības attiecībā uz reitingu sistēmām. Kredītiestādes uzdevums ir pārliecināt kompetentās iestādes.

1.7. Datu uzturēšana

36. Kredītiestādes vāc un uzglabā datus par savu iekšējo reitingu aspektiem, kā pieprasīts saskaņā ar 145. līdz 149. pantu.

1.7.1. Riska darījumi ar uzņēmumiem, iestādēm, centrālajām valdībām un centrālajām bankām

37. Kredītiestādes vāc un uzglabā šādus datus:
- a) pilnīgi vēsturiskie dati par reitingu attiecībā uz debitoriem un atzītiem galvotājiem,
 - b) datumus, kuros veikta grupēšana pēc reitingiem,
 - c) pamatdatus un metodoloģiju, ko izmanto, lai iegūtu reitingu,
 - d) persona, kas atbild par reitingu grupēšanu,
 - e) parādnieki un riska darījumi, kur notika saistību nepildīšana,
 - f) šādu saistību nepildīšanu datums un apstākļi, un
 - g) dati par PD un realizētie saistību nepildīšanas procenti saistībā ar reitinga kategorijām un reitingu pārvietošanos.

Kredītiestādes, kas neizmanto pašu aprēķinātus LGD un/vai konversijas koeficientus, vāc un uzglabā datus par salīdzinājumiem starp realizētiem LGD un vērtībām, kā noteikts 2. daļas 8. punktā, un starp realizētiem konversijas koeficientiem un vērtībām, kā noteikts 3. daļas 9. punktā.

38. Kredītiestādes, kas izmanto savus aprēķinātos LGD un/vai konversijas koeficientus, vāc un uzglabā šādus datus:
- a) pilnīgi vēsturiskie dati par kredīšanas reitingiem un aprēķinātajiem LGD un konversijas koeficientiem saistībā ar katru reitinga skalu;
 - b) datumus, kuros veikta grupēšana pēc reitingiem un veiktas aplēses;
 - c) pamatdatus un metodoloģiju, ko izmanto, lai iegūtu kredīšanas reitingus un LGD un konversijas koeficienta aplēses;
 - d) persona, kas grupēja kredīšanas reitingu, un persona, kas veica LGD un konversijas koeficienta aplēses;
 - e) dati par aprēķinātajiem un realizētajiem LGD un konversijas koeficientiem saistībā ar katru riska darījumu, kur notika saistību nepildīšana;

- f) dati par riska darījuma LGD pirms un pēc garantijas/vai kredīta atvasināto instrumentu ietekmes novērtēšanas attiecībā uz tām kredītiestādēm, kas atspoguļo garantiju vai kredīta atvasināto instrumentu kredītriska mazināšanas ietekmes ar LGD palīdzību; un
- g) Dati par katra tāda riska darījuma zaudējumu komponentiem, kur notikusi saistību nepildīšana.

1.7.2. Mazie riska darījumi

39. Kredītiestādes vāc un uzglabā šādus datus:

- a) dati, ko izmanto procesā, kurā riska darījumus iedala kategorijās vai portfeļos;
- b) dati par aprēķinātajām PD, LGD un konversijas koeficientiem saistībā ar riska darījumu kategorijām vai portfeļiem;
- c) parādnieki un riska darījumi, kur notikusi saistību nepildīšana;
- d) attiecībā uz riska darījumiem, kuros ir saistību neizpilde, – dati par kategorijām vai portfeļiem, kur tika grupēti riska darījumi gada laikā pirms saistību neizpildes, un par faktiskajiem rezultātiem attiecībā uz LGD un konversijas koeficientu; un
- e) dati par kvalificētu atjaunojamu mazo riska darījumu zaudējumu procentiem.

1.8. Stresa testi, ko izmanto, lai noteiktu kapitāla pietiekamību

- 40. Kredītiestādei ir atbilstīgi stresa pārbaudes procesi, ko izmanto, lai novērtētu tās kapitāla pietiekamību. Stresa pārbaude ietver sevī tādu ekonomisko nosacījumu iespējamo turpmāko izmaiņu notikumu identificēšanu, kas varētu nelabvēlīgi ietekmēt kredītiestādes kredīta riska darījumus, un novērtēšanu attiecībā uz kredītiestādes spēju izturēt šādas izmaiņas.
- 41. Kredītiestāde regulāri veic kredītriska stresa testu, lai izvērtētu dažu īpašu nosacījumu ietekmi uz tās kopējām kapitāla prasībām attiecībā uz kredītrisku. Testu izvēlas kredītiestāde, un šo izvēli var pārskatīt uzraudzības instances. Izvēlētais tests ir konstruktīvs un saprātīgi konservatīvs, un tajā ņem vērā vismaz nelielas lejupslīdes scenāriju ietekmi. Kredītiestādes stresa testa scenārija ietvaros izvērtē savu reitingu migrāciju. Portfeļi, kam veikti stresa testi, satur vairumu kredītiestādes visu riska darījumu.
- 42. Kredītiestādes, kas izmanto 1. daļas 4. punktā noteikto procedūru, uzskata nodrošinājuma sniedzēju kredīta kvalitātes samazinājuma ietekmi par vienu no savu stresa testu galvenajiem aspektiem, jo īpaši tādu nodrošinājuma sniedzēju ietekmi, kuri neatbilst piemērotības kritērijiem.

2. RISKĀ KVANTITATĪVĀ NOTEIKŠANA

- 43. Nosakot riska parametrus, kas jāsaista ar reitinga kategorijām vai portfeļiem, kredītiestādes piemēro šādas prasības.

2.1. Saistību neizpildes definīcija

- 44. Uzskata, ka attiecībā uz konkrētu parādnieku "saistību neizpilde" ir notikusi, ja ir noticis kāds no šādiem diviem notikumiem vai tie abi:
 - a) kredītiestāde uzskata, ka parādnieks varētu nespēt pilnā apjomā samaksāt savas kredītsaistības ar kredītiestādi, mātesuzņēmumu vai kādu no tā meitasuzņēmumiem, ja kredītiestāde neveic tādus pasākumus, kā nodrošinājuma (ja tādi pastāv) izmantošana;
 - b) parādniekam ir vairāk nekā 90 dienu kavējums attiecībā uz jebkādam būtiskām kredītsaistībām ar kredītiestādi, mātesuzņēmumu vai kādu no tā meitasuzņēmumiem.

Pārtēriņa gadījumā kavējums sākas, tiklīdz parādnieks pārkāpj ieteicamo limitu, viņam iesaka limitu, kas ir mazāks, nekā neatmaksātās summas, vai viņš ir bez atļaujas izņēmis kredītu un pamatsumma ir būtiska.

"Ieteicamais limits" nozīmē tādu limitu, kas darīts zināms parādniekam.

Kavējuma dienas kredītkartēm sāk skaitīt no dienas, kad jāveic minimālais maksājums.

Attiecībā uz mazajiem riska darījumiem un riska darījumiem ar publiskajām struktūrām (PS) kompetentās iestādes nosaka kavējuma dienas saskaņā ar 48. punktu.

Gadījumā, kad riska darījumi ir ar uzņēmumiem, kompetentās iestādes var noteikt kavējuma dienas saskaņā ar 154. panta 7. punktu.

Mazo riska darījumu gadījumā kredītiestādes var piemērot saistību neizpildes definīciju kredītešanas līmenī.

Jebkurā gadījumā riska darījumu uzskata par kavētu, ja tas pārsniedz kompetento iestāžu noteikto maksimālo apjomu un rada ievērojamu risku.

45. Par varbūtēju nespēju samaksāt uzskatāmi šādi elementi:

- a) kredītiestāde piešķir kredītsaistībām neuzkrāšanas statusu;
- b) kredītiestāde veic vērtības korekciju, jo ir saskatāma nozīmīga kredīta kvalitātes pasliktināšanās pēc tam, kad kredītiestāde uzņēmusies riska darījumu;
- c) kredītiestāde pārdod kredītsaistības ar ievērojamiem ar kredītu saistītiem ekonomiskiem zaudējumiem;
- d) kredītiestāde piekrīt kredītsaistību pārstrukturēšanai krīzes apstākļos, ja tā rezultātā varētu panākt finansiālo saistību samazināšanos, ko izraisa būtiska pamatsummas, procentu maksājumu vai (attiecīgā gadījumā) apkalpošanas maksas atlaišana vai atlikšana. Tādu kapitāla instrumentu riska darījumu gadījumā, kas vērtēti PD/LGD pieejas ietvaros, šeit ietilpst paša kapitāla pārstrukturēšana krīzes apstākļos;
- e) kredītiestāde ir pieprasījusi atzīt parādnieku par bankrotējušu vai veikusi tamlīdzīgu pieprasījumu attiecībā uz parādnieka kredītsaistībām ar kredītiestādi, tās mātesuzņēmumu vai kādu no meitasuzņēmumiem; un
- f) parādnieks ir pieprasījis atzīt viņa bankrotu, vai viņam ir noteikta bankrota procedūra vai līdzīgs aizsardzības pasākums, ja tādejādi var netikt atmaksātas kredītsaistības ar kredītiestādi, tās mātesuzņēmumu vai kādu no meitasuzņēmumiem vai šī atmaksāšana var aizkavēties.

46. Kredītiestādes, kas izmanto ārējus datus, kuri nesaskan ar saistību neizpildes definīciju, pierāda kompetentajām iestādēm, ka ir veiktas atbilstīgas korekcijas, lai panāktu to, ka tie ir plašā mērā līdzvērtīgi saistību neizpildes definīcijai.

47. Ja kredītiestāde uzskata, ka uz riska darījumu, kam agrāk bijusi saistību neizpilde, vairs nav attiecināmi neizpildes gadījumam paredzētie mehānismi, kredītiestāde parādnieku vai kredītešanu grupē tā, it kā uz tiem attiektos tāds riska darījums, kam nav bijusi neizpilde. Ja vēlāk tiek iedarbināts saistību neizpildes definīcijas piemērošanas mehānisms, tad uzskata, ka ir iestājusies cita saistību neizpilde.

48. Mazo riska darījumu gadījumā un riska darījumu gadījumā ar valsts iestādēm katras dalībvalsts kompetentās iestādes nosaka precīzu kavējuma dienu skaitu, ko saskaņā ar 44. punktā noteikto saistību neizpildes definīciju ievēro visas to jurisdikcijā esošās kredītiestādes attiecībā uz riska darījumiem ar tādiem darījuma partneriem, kas atrodas šajā dalībvalstī. Konkrētais dienu skaits ir no 90 līdz 180 dienām, un tas var atšķirties pa produktu veidiem. Riska darījumiem ar tādiem darījuma partneriem, kas atrodas citu dalībvalstu teritorijā, kompetentās iestādes nosaka kavējuma dienu skaitu, kas nepārsniedz attiecīgās dalībvalsts kompetentās iestādes noteikto skaitu.

2.2. Vispārējās prasības attiecībā uz aplēsēm

49. Kredītiestādes aplēses attiecībā uz riska parametriem PD, LGD, konversijas koeficientu un EL satur visus attiecīgos datus, informāciju un metodes. Veicot aplēses, izmanto gan senāku pieredzi, gan empiriskus pierādījumus, un tās netiek balstītas vienīgi uz vērtējošiem pieņēmumiem. Aplēses ir ticamas un saprātīgas, un tās balstās uz attiecīgo riska parametru būtiskiem noteikšanas faktoriem. Jo mazāk datu ir kādai kredītiestādei, jo konservatīvāk tai jāveic aplēses.
50. Kredītiestādei jāspēj iedalīt savu zaudējumu pieredzi no saistību neizpildes biežuma, LGD, konversijas koeficienta vai zaudējumu aspekta, ja izmanto EL aplēses, pēc tiem faktoriem, ko tā uzskata par attiecīgo riska parametru noteikšanas faktoriem. Kredītiestāde pierāda, ka tās aplēses ir reprezentatīvas attiecībā uz ilgstošu pieredzi.
51. Ņem vērā visas aizdevumu prakses vai piedziņas procesa izmaiņas 66., 71., 82., 86., 93. un 95. punktā minētajos novērošanas laikposmos. Kredītiestādes aplēses atspoguļo tehnikas sasniegumu ietekmi, jaunus datus un citu informāciju, kad tā kļūst pieejama. Savas aplēses kredītiestāde pārskata tad, kad atklājas jauna informācija, un to veic vismaz reizi gadā.
52. Riska darījumu kopa, kas pārstāvēta aplēsēs izmantotajos datos, aizdevuma standarti, ko izmanto datu ieguvē, un citi attiecīgie rādītāji ir salīdzināmi ar tiem, kas piemīt kredītiestādes riska darījumiem un standartiem. Kredītiestāde arī pierāda, ka dati balstās uz tādiem saimnieciskajiem vai tirgus apstākļiem, kas atbilst esošajiem vai paredzamajiem apstākļiem. Kopparaugā ir pietiekošs skaits riska darījumu, un laikposms, ko izmanto kvantitatīvajai noteikšanai, ir pietiekošs, lai kredītiestādes varētu būt pārliecinātas par savu aplēšu precizitāti un ticamību.
53. Attiecībā uz nopirktiem pircēju parādiem aplēses atspoguļo visu attiecīgo informāciju, kas kredītiestādei pieejama par pamatā esošo pircēju parādu kvalitāti, tostarp datus par līdzīgām paraugu grupām, ko sniedz pārdevējs, kredītiestāde, kura veic pirkumu, vai ārēji avoti. Kredītiestāde, kas veic iegādi, izvērtē attiecīgos datus, ko sniedz pārdevējs.
54. Kredītiestāde aplēses veic ar drošības rezervi, kas saistīta ar sagaidāmo vērtējuma kļūdu intervālu. Ja metodes un dati nav tik apmierinoši un sagaidāmais kļūdu intervāls ir lielāks, arī drošības rezerve ir lielāka.
55. Ja kredītiestāde riska svēruma aprēķināšanai un iekšējām vajadzībām izmanto atšķirīgas aplēses, to nosaka dokumentāli un tā pamatotību pierāda kompetentajai iestādei.
56. Ja kredītiestādes var savām kompetentajām iestādēm pierādīt, ka datiem, kas savākti pirms šīs direktīvas īstenošanas, ir veiktas vajadzīgās korekcijas, lai panāktu, ka tie plašā mērā atbilst saistību nepildīšanas vai zaudējumu definīcijai, tad kompetentās iestādes var atļaut kredītiestādēm zināmu elastīgumu, piemērojot datiem prasītos standartus.
57. Ja kredītiestāde izmanto datus, kas ir apkopoti par kredītiestādēm, tā pierāda, ka:
 - a) tās reitinga sistēmas un kritēriji ir līdzīgi tiem, kas ir citām kredītiestādēm šajā kopā;
 - b) kopa ir reprezentatīva attiecībā uz portfeli, kuram izmanto apkopotos datus; un
 - c) kredītiestāde visu laiku konsekventi izmanto apkopotos datus, veicot aplēses.
58. Ja kredītiestāde izmanto datus, kas ir apkopoti par kredītiestādēm, tā joprojām ir atbildīga par savas reitinga sistēmas integritāti. Kredītiestāde pierāda kompetentajai iestādei, ka tā pati pietiekami labi izprot savu reitinga sistēmu, tostarp spēju efektīvi uzraudzīt un pārbaudīt reitinga procesu.

2.2.1. Īpašās prasības attiecībā uz PD aplēsēm

Riska darījumi ar uzņēmumiem, iestādēm, centrālajām valdībām un centrālajām bankām

59. Kredītiestādes aplēs PD pēc parādnienu kategorijām, ņemot ilga laikposma vidējos rādītājus par saistību neizpildes procentiem viena gada laikā.
60. Attiecībā uz nopirktajiem korporatīvajiem pircēju parādiem kredītiestādes var aplēt EL pēc parādnienu kategorijām, ņemot ilga laikposma vidējos rādītājus par realizētajiem saistību neizpildes procentiem viena gada laikā.
61. Ja kredītiestāde ilga laikposma vidējās PD un LGD aplēses nopirktajiem korporatīvajiem pircēju parādiem iegūst no EL aplēsēm un atbilstīgām PD vai LGD aplēsēm, kopējo zaudējumu noteikšanas process atbilst šajā daļā noteiktajiem vispārējiem PD un LGD aplēšu standartiem un rezultāts ir saskaņā ar 73. punktā noteikto LGD jēdzienu.
62. Kredītiestādes izmanto PD aplēšu metodes tikai kopā ar analīzi, kas sniedz apstiprinājumu. Kombinējot metožu rezultātus un izdarot korekcijas sakarā ar metožu un informācijas ierobežojumiem, kredītiestādes atzīst subjektīvā vērtējuma nozīmi.
63. Ciktāl kredītiestāde izmanto iekšējās pieredzes datus par saistību neizpildi, lai aplēstu PD, tā savā analīze pierāda, ka aplēses atspoguļo sākotnējās izvietošanas standartus un jebkādas atšķirības tajā reitinga sistēmā, no kuras iegūti dati un esošā reitinga sistēma. Ja ir mainījušies sākotnējās izvietošanas standarti vai reitinga sistēmas, kredītiestāde veic PD aplēses ar lielāku drošības rezervi.
64. Ciktāl kredītiestāde saista vai samēro savas iekšējās kategorijas ar skalu, ko izmanto ĀKNI vai līdzīgas organizācijas, un tad saistību neizpildes procentu, kas konstatēts ārējās organizācijas kategorijām, attiecina uz kredītiestādes kategorijām, samērošanai ir jābalstās uz iekšējo reitinga kritēriju salīdzināšanu ar tiem kritērijiem, ko izmanto ārējā organizācija, un uz iekšējo un ārējo reitingu salīdzināšanu visiem kopējiem debitoriem. Attiecībā uz samērošanas pieeju un pamatdatiem nepieļauj neobjektivitāti un nekonsekvenci. Ārējās organizācijas kritēriji, kas ir pamatā datiem, ko izmanto kvantitatīvajā noteikšanā, ir vērsti vienīgi uz saistību neizpildes risku un neatspoguļo darījuma rādītājus. Kredītiestādes analīze ietver sevī izmantoto saistību neizpildes definīciju salīdzināšanu saskaņā ar 44. līdz 48. punkta prasībām. Kredītiestāde dokumentāli nosaka samērošanas pamatu.
65. Ciktāl kredītiestāde izmanto statistiskos saistību neizpildes prognozes modeļus, tā drīkst aplēt PD kā atsevišķo debitoru saistību nepildīšanas varbūtības vidējo aritmētisko kādā noteiktā kategorijā. Šim nolūkam kredītiestāde izmanto saistību nepildīšanas varbūtības modeļus atbilstoši 30. punktā noteiktajiem standartiem.
66. Neatkarīgi no tā, vai kredītiestāde izmanto ārējos, iekšējos vai apkopoto datu avotus, vai visu trīs veidu apvienojumu, tās PD aplēsēm par pamatu izmantotā vēsturiskā apsekojuma perioda ilgums vismaz vienam avotam ir vismaz pieci gadi. Ja pieejamais apsekojuma periods jebkuram avotam ietver garāku periodu un šie dati attiecas uz apskatāmo jautājumu, izmanto ilgāko periodu. Šis punkts attiecas arī uz PD/LGD pieeju kapitālam. Dalībvalstis var ļaut kredītiestādēm, kurām nav ļauts izmantot pašu aprēķinātos LGD vai konversijas koeficientus, ieviešot IRB pieeju, izmantot attiecīgos datus, kas attiecas uz divus gadus ilgu periodu. Aptvertais periods katru gadu palielinās par vienu gadu, līdz periods, uz kuru attiecas dati, ir pieci gadi.

Mazie riska darījumi

67. Kredītiestādes aplēs PD pēc parādnienu kategorijām vai portfeliem, ņemot ilga laikposma vidējos rādītājus par saistību neizpildes procentiem viena gada laikā.
68. Neatkarīgi no 67. punkta PD aplēses var izrēķināt arī no realizētajiem zaudējumiem un attiecīgām LGD aplēsēm.

69. Kredītiestādes iekšējos datus riska darījumu grupēšanai kategorijās vai portfeļos uzskata par primāro informācijas avotu, lai aplēstu zaudējumu rādītājus. Kvantitatīvajai noteikšanai kredītiestādes drīkst izmantot ārējos datus (tostarp apkopotus datus) vai statistiskos modeļus, ja var pierādīt ciešu saikni starp:

- a) kredītiestādes procesu, kurā tā grupē riska darījumus pēc kategorijām vai portfeļiem, un procesu, ko izmanto ārējais datu avots; un
- b) kredītiestādes iekšējo riska profilu un ārējo datu sastāvu.

Nopirktajiem mazo riska darījumu pircēju parādiem kredītiestādes var izmantot ārējos un iekšējos atsaucē datus. Par salīdzinājuma punktiem kredītiestādes izmanto visus attiecīgos datu avotus.

70. Ja kredītiestāde ilga laikposma vidējās PD un LGD aplēses mazajiem riska darījumiem iegūst no kopīgo zaudējumu aplēsēm un atbilstīgām PD vai LGD aplēsēm, kopējo zaudējumu noteikšanas process atbilst šajā daļā noteiktajiem vispārējiem PD un LGD aplēšu standartiem un rezultāts ir saskaņā ar 73. punktā noteikto LGD jēdzienu.

71. Neatkarīgi no tā, vai kredītiestāde izmanto ārējos, iekšējos vai apkopotus datu avotus, vai visu trīs veidu apvienojumu, tās zaudējumu rādītāju aplēsēm par pamatu izmantotā vēsturiskā apsekojuma perioda ilgums vismaz vienam avotam ir vismaz pieci gadi. Ja pieejamais apsekojuma periods jebkuram avotam ietver garāku periodu un šie dati attiecas uz apskatāmo jautājumu, izmanto ilgāko periodu. Kredītiestādei nav jāpiešķir vienlīdzīga nozīme senākiem datiem, ja tā var pārliecināt kompetento iestādi, ka ar jaunākiem datiem iespējams labāk prognozēt zaudējumu procentus. Dalībvalstis var ļaut kredītiestādēm, ieviešot IRB pieeju, izmantot attiecīgos datus, kas attiecas uz divus gadus ilgu periodu. Aptvertais periods katru gadu palielinās par vienu gadu, līdz periods, uz kuru attiecas dati, ir piecus gadus garš.

72. Kredītiestādes identificē un analizē visā riska darījuma laikā sagaidāmās riska parametru izmaiņas (sezonālas izmaiņas).

2.2.2. Īpašās prasības attiecībā uz pašu veiktām LGD aplēsēm

73. Kredītiestādes aplēs LGD pēc kredītiestādes kategorijas vai portfeļa, balstoties uz vidējiem realizētajiem LGD pēc kredītiestādes kategorijas vai portfeļa, un izmanto visas saistību neizpildes, kas novērotas datu avotos (saistību neizpildes vidējais svērtais lielums).

74. Kredītiestādes izmanto LGD aplēses, kas ir piemērotas attiecībā uz ekonomikas lejupslīdi, ja tās ir konservatīvākas, nekā ilgtermiņa vidējais rādītājs. Ciktāl ir sagaidāms, ka reitinga sistēma visu laiku sniegs realizētos LGD pastāvīgā līmenī pēc kategorijas vai portfeļa, kredītiestādes veic korekcijas savās riska parametru aplēsēs pēc kategorijas vai portfeļa, lai ierobežotu ekonomikas lejupslīdes ietekmi uz kapitālu.

75. Kredītiestādes ņem vērā to, ciktāl pastāv atkarība starp parādnieka risku un nodrošinājuma vai nodrošinājuma devēja risku. Gadījumos, kad atkarības pakāpe ir augsta, jārikojas konservatīvi.

76. Izvērtējot LGD, kredītiestāde rīkojas konservatīvi attiecībā uz valūtu nesakritību starp bāzes saistībām un nodrošinājumu.

77. Ja LGD aplēsēs ņem vērā nodrošinājuma pastāvēšanu, šīs aplēses nebalstās uz nodrošinājuma paredzamo tirgus cenu vien. LGD aplēsēs ņem vērā ietekmi, kāda var būt, ja kredītiestādes nespēj steidzamā kārtā iegūt kontroli pār savu nodrošinājumu un to izmantot.

78. Ciktāl LGD aprēķini ņem vērā nodrošinājumu, kredītiestādēm jānosaka nodrošinājuma, tiesiskās noteiktības un riska pārvaldības iekšējās prasības, kas parasti atbilst VIII pielikuma 2. daļā noteiktajām prasībām.

79. Tādā apjomā un veidā, kādā kredītiestāde uzskata nodrošinājumu par līdzekli darījuma partnera kredītriska vērtības noteikšanai saskaņā ar III pielikuma 5. vai 6. daļu, LGD aplēsēs ņem vērā nevienu summu, ko paredzēts segt no nodrošinājuma.

80. Attiecībā uz īpašajiem gadījumiem, kad riska darījumiem jau ir saistību neizpilde, kredītiestāde balstās uz iespējami precīzu sagaidāmo zaudējumu aplēšu kopsummu katram riska darījumam noteiktajos ekonomiskajos apstākļos un riska darījuma statusā un negaidītu papildu zaudējumu iespēju atgūšanas periodā.
81. Ciktāl nesamaksātās kavējuma maksas ir tikušas kapitalizētas kredītiestādes peļņas vai zaudējumu aprēķinā, tās summē pie kredītiestādes riska darījuma un zaudējuma aprēķiniem.

Riska darījumi ar uzņēmumiem, iestādēm, centrālajām valdībām un centrālajām bankām

82. LGD aplēses balstās uz vismaz piecu gadu datiem, šim periodam pagarinoties par vienu gadu katru gadu pēc ieviešanas, līdz sasniegti vismaz septiņi gadi, vismaz vienam datu avotam. Ja pieejamais apsekojuma periods jebkuram avotam ietver garāku periodu un šie dati attiecas uz apskatāmo jautājumu, izmanto ilgāko periodu.

Mazie riska darījumi

83. Neatkarīgi no 73. punkta LGD aplēses var izrēķināt no realizētajiem zaudējumiem un attiecīgām PD aplēsēm.
84. Neatkarīgi no 88. punkta kredītiestādes var atspoguļot apjomus, ko turpmāk izņems, vai nu savos konversijas koeficientos, vai arī savās LGD aplēsēs.
85. Nopirktajiem mazo riska darījumu pircēju parādiem kredītiestādes var izmantot ārējos un iekšējos atsauces datus, lai aplēstu LGD.
86. LGD aplēses balstās uz vismaz piecu gadu datiem. Neatkarīgi no 73. punkta kredītiestādei nav jāpiešķir vienlīdzīga nozīme senākiem datiem, ja tā var pārliecināt kompetento iestādi, ka ar jaunākiem datiem iespējams labāk prognozēt zaudējumu procentus. Dalībvalstis var ļaut kredītiestādēm, ieviešot IRB pieeju, izmantot attiecīgos datus, kas attiecas uz divus gadus ilgu periodu. Aptvertais periods katru gadu palielinās par vienu gadu, līdz periods, uz kuru attiecas dati, ir piecus gadus garš.

2.2.3. Īpašās prasības attiecībā uz pašu veiktām konversijas koeficienta aplēsēm

87. Kredītiestādes aplēs konversijas koeficientus pēc kreditēšanas kategorijas vai portfeļa, balstoties uz vidējiem realizētajiem konversijas koeficientiem pēc kreditēšanas kategorijas vai portfeļa, un izmanto visas saistību neizpildes, kas novērotas datu avotos (saistību neizpildes vidējais svērtais lielums).
88. Kredītiestādes izmanto konversijas koeficienta aplēses, kas ir piemērotas attiecībā uz ekonomikas lejupslīdi, ja tās ir konservatīvākas, nekā ilgtermiņa vidējais rādītājs. Ciktāl ir sagaidāms, ka reitinga sistēma visu laiku sniegs realizētos konversijas koeficientus pastāvīgā līmenī pēc kategorijas vai portfeļa, kredītiestādes veic korekcijas savās riska parametru aplēsēs pēc kategorijas vai portfeļa, lai ierobežotu ekonomikas lejupslīdes ietekmi uz kapitālu.
89. Kredītiestāžu konversijas koeficientu aplēses atspoguļo iespēju parādniekam izņemt papildu apjomus līdz brīdim, kad iedarbojas saistību neizpildes notikuma mehānisms, un vēlāk.

Ja var pamatoti prognozēt, ka starp saistību neizpildes biežumu un konversijas koeficienta lielumu būs izteikti pozitīva korelācija, tad konversijas koeficienta aplēses satur lielāku drošības rezervi.

90. Uzsākot konversijas koeficientu aplēses, kredītiestādes ņem vērā savu īpašo kārtību un stratēģijas, kas pieņemtas attiecībā uz kontu pārraudzību un maksājumu apstrādi. Kredītiestādes arī ņem vērā savu spēju un gatavību novērst turpmāku apjomu izņemšanu apstākļos, kas ir tuvi saistību neizpildei, kā, piemēram, līguma nosacījumu pārkāpšana vai citi tehniski saistību neizpildes notikumi.
91. Kredītiestādēm ir adekvātas sistēmas un procedūras, lai pārraudzītu kreditēšanas summas, neatmaksātās summas no piešķirtajām līnijām un nenomaksāto summu izmaiņas pēc parādniekiem un kategorijām. Kredītiestādei jāspēj katru dienu pārraudzīt atlikuma pārskatus.

92. Ja kredītiestāde riska svēruma aprēķināšanai un iekšējām vajadzībām izmanto atšķirīgas konversijas koeficientu aplēses, to nosaka dokumentāli un tā pamatotību pierāda kompetentajai iestādei.

Riska darījumi ar uzņēmumiem, iestādēm, centrālajām valdībām un centrālajām bankām

93. Konversijas koeficienta aplēses balstās uz vismaz piecu gadu datiem, šim periodam pagarinoties par vienu gadu katru gadu pēc ieviešanas, līdz sasniegti vismaz septiņi gadi, vismaz vienam datu avotam. Ja pieejamais apsekojuma periods jebkuram avotam ietver garāku periodu un šie dati attiecas uz apskatāmo jautājumu, izmanto ilgāko periodu.

Mazie riska darījumi

94. Neatkarīgi no 89. punkta kredītiestādes var atspoguļot apjomus, ko turpmāk izņems, vai nu savos konversijas koeficientos, vai arī LGD aplēsēs.
95. Konversijas koeficientu aplēses balstās uz vismaz piecu gadu datiem. Neatkarīgi no 87. punkta kredītiestādei nav jāpiešķir vienlīdzīga nozīme senākiem datiem, ja tā var pārliecināt kompetento iestādi, ka ar jaunākiem datiem iespējams labāk prognozēt kredītu izmantošanu. Dalībvalstis var ļaut kredītiestādēm, ieviešot IRB pieeju, izmantot attiecīgos datus, kas attiecas uz divus gadus ilgu periodu. Aptvertais periods katru gadu palielinās par vienu gadu, līdz periods, uz kuru attiecas dati, ir pieci gadi.

2.2.4. Minimālās prasības galvojumu un kredīta atvasināto instrumentu ietekmes novērtēšanai

Riska darījumi ar uzņēmumiem, iestādēm, centrālajām valdībām un centrālajām bankām, ja izmanto savas LGD aplēses, un mazie riska darījumi.

96. Prasības, kas noteiktas 97. līdz 104. punktā, nepiemēro tādiem galvojumiem, ko nodrošina iestādes, centrālās valdības un centrālās bankas, ja kredītiestāde ir saņēmusi apstiprinājumu, kas ļauj piemērot 78. līdz 83. panta noteikumus riska darījumiem ar šādām organizācijām. Šādā gadījumā piemēro prasības, kas izvirzītas 90. līdz 93. pantā.
97. Mazo riska darījumu gadījumā šīs prasības arī attiecas uz riska darījumu grupēšanu kategorijās vai portfeļos un uz PD aplēsēm.

Piemēroti galvotāji un galvojumi

98. Kredītiestādēm ir skaidri noteikti kritēriji tiem galvotāju veidiem, ko tās atzīst riska svērtās vērtības riska darījumu apjomu aprēķināšanai.
99. Atzītiem galvotājiem piemēro tos pašus noteikumus, kas 18. līdz 30. punktā izklāstīti attiecībā uz debitoriem.
100. Galvojumu noformē rakstveidā, tas ir neatsaucams no galvotāja puses, tas ir spēkā līdz saistību pilnīgai apmierināšanai (galvojuma apjoma un satura ziņā), un to var likumīgi vērst pret galvotāju tajā jurisdikcijā, kur galvotājam atrodas aktīvi, pret kuriem var vērst piedziņu. Galvojumus, kas paredz nosacījumus, kuros galvotājam var nebūt izpildes pienākums (nosacīti galvojumi), var atzīt ar kompetentās iestādes piekrišanu. Kredītiestāde pierāda, ka piešķiršanas kritēriji adekvāti ņem vērā riska mazināšanas efekta jebkādu iespējamo pavājināšanos.

Pielāgojumu kritēriji

101. Kredītiestādei ir skaidri noteikti kritēriji, lai pielāgotu kategorijas, portfeļus vai LGD aplēses un mazo riska darījumu un piemērotu nopirkto pircēju parādu gadījumā pielāgotu procesu, kurā riska darījumus grupē kategorijās vai portfeļos, lai tādējādi atspoguļotu galvojumu ietekmi, aprēķinot riska svērtās vērtības riska darījuma apjomus. Šie kritēriji atbilst 17. līdz 29. punktā noteiktajām minimālajām prasībām.
102. Kritēriji ir ticami un saprātīgi. Tie paredz galvotāja spēju un gatavību pildīt savas galvojumā noteiktās saistības, iespējamo grafiku, pēc kāda galvotājs veiktu apmaksu, korelācijas pakāpi starp galvotāja spēju veikt galvojumā noteiktās saistības un parādnieka spēju atmaksāt aizdevumu un to, ciktāl parādniekam saglabājas atlikuma risks.

Kredītu atvasinātie instrumenti

103. Šajā daļā noteiktās minimālās prasības attiecībā uz galvojumiem attiecas arī uz kredīta atvasinātajiem instrumentiem uz viena vārda. Attiecībā uz nesakritību starp bāzes saistībām un kredītu atvasinātā instrumenta atsaucies saistībām vai saistībām, ko izmanto, lai noteiktu, vai ir noticis kredīta notikums, ir spēkā VIII pielikuma 2. daļas 21. punktā noteiktās prasības. Mazo riska darījumu un piemērotu nopirkto pircēju parādu gadījumā šī daļa attiecas uz procesu, kurā riska darījumus grupē kategorijās vai portfeļos.
104. Kritēriji paredz kredītu atvasinātā instrumenta izmaksāšanas struktūru un piesardzīgi izvērtē ietekmi, kāda tam ir uz parādu atgūšanas līmeni un grafiku. Kredītiestāde lemj par to, ciktāl saglabājas citi atlikuma riska veidi.

2.2.5. Minimālās prasības nopirktajiem pircēju parādiem

Juridiskā noteiktība

105. Kredīšanas struktūra nodrošina visos paredzētajos apstākļos kredītiestādes faktiskas īpašumtiesības un kontroli pār visiem naudas ienākumiem no pircēju parādiem. Ja parādnieks veic maksājumus tieši pārdevējam vai apkalpotājfirmai, kredītiestāde regulāri pārlicinās, vai maksājumi tiek nosūtīti pilnībā un līgumā noteiktajos termiņos. "Apkalpotājfirma" nozīmē organizāciju, kas katru dienu pārvalda nopirkto pircēju parādu portfeli vai pamatā esošos kredīta riska darījumus. Kredītiestādēm ir procedūras, lai pārlicinātos, ka īpašumtiesības uz pircēju parādiem un naudas ieņēmumiem ir aizsargātas pret kavējumiem sakarā ar bankrotu vai tiesisku apstrīdēšanu, kas varētu būtiski aizkavēt aizdevēja iespējas izmantot vai nodot citiem pircēju parādus vai saglabāt kontroli pār naudas ieņēmumiem.

Uzraudzības sistēmu efektivitāte

106. Kredītiestāde uzrauga gan nopirkto debitoru parādu kvalitāti, gan pārdevēja un apkalpotājfirmas finanšu stāvokli. Jo īpaši:
- a) kredītiestāde izvērtē korelāciju starp nopirkto pircēju parādu kvalitāti un gan pārdevēja, gan apkalpotājfirmas finanšu stāvokli, un tai ir iekšējas kārtība un procedūras, kas nodrošina pietiekamas garantijas, lai aizsargātu pret jebkādam neparedzētām situācijām, tostarp iekšēja riska reitinga noteikšana katram pārdevējam un katrai apkalpotājfirmai;
 - b) kredītiestādei ir skaidra un efektīva politika un procedūras, lai noteiktu pārdevēja un apkalpotājfirmas piemērotību. Kredītiestāde vai tās pārstāvis regulāri pārbauda pārdevējus un apkalpotājfirmas, lai pārlicinātos par pārdevēja vai apkalpotājfirmas pārskatu precizitāti, atklātu krāpšanu vai darbības nepilnības un pārlicinātos par pārdevēja kredītpolitiku un apkalpotājfirmas iekasēšanas politiku un procedūram. Šo pārbaudu secinājumus dokumentē;
 - c) kredītiestāde izvērtē īpašības, kas piemīt nopirkto pircēju parādu portfeļiem, tostarp pārsniegtus avansus; pieredzi attiecībā uz pārdevēja nokavētajiem maksājumiem, bezcerīgajiem parādiem un bezcerīgo parādu piemaksām; maksājumu termiņiem un iespējamiem korespondējošiem kontiem;
 - d) kredītiestādei ir efektīva kārtība un procedūras, lai apkopotā veidā uzraudzītu atsevišķo debitoru koncentrēšanos gan nopirkto debitoru parādu portfeļu ietvaros, vai to starpā; un
 - e) kredītiestāde pārlicinās, ka tā no apkalpotājfirmas saņem savlaicīgus un pietiekoši sīki izklāstītus ziņojumus par debitoru parādu vecuma struktūru un pasliktināšanos, lai nodrošinātu atbilstību kredītiestādes atbilstības kritērijiem un avansēšanas kārtību, kas reglamentē nopirkto debitoru parādus, un nodrošinātu efektīvus līdzekļus, ar ko pārraudzīt un apstiprināt pārdevēja pārdošanas nosacījumus un pasliktināšanos.

Darbības sistēmu efektivitāte

107. Kredītiestādei ir sistēmas un procedūras, lai jau agrā posmā atklātu pārdevēja finanšu situācijas un nopirkto pircēju parādu kvalitātes pasliktināšanos un aktīvi reaģētu uz problēmām, kas radušās. Kredītiestādei jo īpaši ir skaidras un efektīvas politikas, procedūras un informācijas sistēmas, lai uzraudzītu līguma nosacījuma pārkāpumus, un skaidras un efektīvas politikas, lai ierosinātu uzsākt tiesvedību un rīkotos ar problemātiskajiem nopirktajiem pircēju parādiem.

To sistēmu efektivitāte, ar kurām kontrolē nodrošinājumu, kredīta pieejamību un naudas līdzekļus

108. Kredītiestādei ir skaidras un efektīva kārtība un procedūras, kas nosaka nopirkto pircēju parādu, kredītu un naudas līdzekļu kontroli. Rakstiskas iekšējās politikas nosaka visus nopirkto pircēju parādu programmas būtiskos elementus, tostarp avansa daļas, piemērotu nodrošinājumu, vajadzīgo dokumentāciju, koncentrācijas limitus un veidu, ka jārikojas ar ienākošiem naudas līdzekļiem. Šajos elementos ir atbilstīgi ņemti vērā visi attiecīgie un būtiskie faktori, tostarp pārdevēja un apkalpotājfirmas finanšu stāvoklis, riska koncentrācija, nopirkto pircēju parādu kvalitātes tendences un pārdevēja klientūra, un iekšējās sistēmas nodrošina, lai maksājumi avansā notiktu tikai pret noteikto nodrošinājumu un dokumentāciju.

Atbilstība kredītiestādes iekšējai kārtībai un procedūrām

109. Kredītiestādei ir efektīvs iekšējais process, lai izvērtētu atbilstību visām iekšējām procedūrām un kārtībai. Process ietver kredītiestādes nopirkto pircēju parādu programmas visu kritisko fāžu regulāras pārbaudes, pārliecināšanos par pienākumu nodalīšanu, pirmkārt, starp pārdevēja un apkalpotājfirmas novērtēšanu un parādnieka novērtēšanu un, otrkārt, starp pārdevēja un apkalpotājfirmas novērtēšanu un pārdevēja un apkalpotājfirmas pārbaudi uz vietas, un operāciju zāles darbības izvērtēšanu, īpašu uzmanību pievēršot personāla kvalifikācijai, pieredzei, darbinieku skaitam un automatizētajām sistēmām.

3. IEKŠĒJO APLĒŠU APSTIPRINĀŠANA

110. Kredītiestādēm ir stabilas sistēmas, lai apstiprinātu reitinga sistēmu, procesu un visu attiecīgo riska parametru aplēšu precizitāti un konsekveni. Kredītiestāde pierāda kompetentajai iestādei, ka iekšējais apstiprināšanas process tai ļauj konsekventi un saprātīgi izvērtēt iekšējā reitinga un riska izvērtēšanas sistēmu darbību.
111. Kredītiestādes regulāri salīdzina realizētos saistību nepildīšanas procentus ar aplēstajiem PD katrai kategorijai, un, ja realizētie saistību neizpildes procenti neiekļaujas šai kategorijai sagaidāmajā intervālā, kredītiestāde īpaši analizē novirzes iemeslus. Kredītiestādes, kas izmanto savus aplēstos LGD un/vai konversijas koeficientus, veic analogisku analīzi arī šīm aplēsēm. Šādos salīdzinājumos izmanto senākus datus, kas aptver pēc iespējas ilgāku laikposmu. Kredītiestāde dokumentāli fiksē metodes un datus, kas izmantoti šādi salīdzināšanai. Šo analīzi un dokumentāciju atjaunina vismaz reizi gadā.
112. Kredītiestādes arī izmanto kvantitatīvās apstiprināšanas instrumentus un salīdzināšanu ar attiecīgiem ārējo datu avotiem. Analīze balstās uz datiem, kas attiecas uz konkrēto portfeli, tiek regulāri atjaunināti un aptver attiecīgo novērošanas laikposmu. Kredītiestādes iekšējie novērtējumi attiecībā uz tās reitinga sistēmu darbību balstās uz pēc iespējas ilgāku laikposmu.
113. Kvantitatīvajai apstiprināšanai metodes un datus izmanto visu laiku konsekventi. Aplēšu un apstiprināšanas metožu un datu izmaiņas (gan attiecībā uz datu avotiem, gan aptvertajiem laikposmiem) fiksē dokumentāli.
114. Kredītiestādēm ir stabili iekšējie standarti tādām situācijām, kad realizētajiem PD, LGD, konversijas koeficientiem un kopējiem zaudējumiem, ja izmanto EL, novirzes no sagaidāmā rādītāja kļūst pietiekami nozīmīgas, lai apšaubītu aplēšu derīgumu. Šajos standartos ir ņemti vērā biznesa cikli un līdzīgs sistēmatisks mainīgums saistību neizpildes pieredzē. Ja realizētās vērtības joprojām ir lielākas, nekā sagaidāmās vērtības, kredītiestādes pārskata aplēses, paaugstinot tās, lai atspoguļotu saistību neizpildes un zaudējumu pieredzi.

4. RISKĀ SVĒRTĀS VĒRTĪBAS APRĒĶINĀŠANA KAPITĀLA INSTRUMENTU RISKĀ DARĪJUMIEM UZ IEKŠĒJIEM MODEĻIEM BALSTĪTAS PIEEJAS IETVAROS

4.1. Kapitāla prasība un riska kvantitatīvā noteikšana

115. Aprēķinot kapitāla prasības, kredītiestādes ievēro šādus standartus:

- a) iespējamo zaudējumu aplēses ir noturīgas pret negatīvām tirgus tendencēm, kas attiecas uz kredītiestādes īpašo portfeli ilgtermiņa riska profilu. Dati, ko izmanto, lai iegūtu peļņas sadalījumus, atspoguļo ilgāko parauga periodu, par ko ir pieejami dati, un tie saprātīgi atveido kredītiestādes īpašo kapitāla instrumentu riska darījumu riska profilu. Izmantotie dati ir pietiekoši, lai nodrošinātu konservatīvas,

statistiski ticamas un stabilas zaudējumu aplēses, kas nebalstās uz subjektīviem spriedumiem vien. Kredītiestādes pierāda kompetentajām iestādēm, ka piemērotais impulss nodrošina iespējamo zaudējumu piesardzīgas aplēses attiecīgā ilgtermiņa tirgū vai biznesa ciklā. Kredītiestāde kombinē pieejamo datu empīrisku analīzi ar pielāgojumiem, kas balstās uz dažādiem faktoriem, lai panāktu tādas modeļa rezultātus, kas ir pietiekoši reāli un konservatīvi. Veidojot riskam pakļautas vērtības (RPV) modeļus, ar ko nosaka iespējamās ceturkšņa zaudējumus, kredītiestādes var izmantot ceturkšņa datus vai pārvērts īsā laika posmā datus ceturkšņa ekvivalentā, izmantojot analītiska ziņā atbilstīgu metodi, ko atbalsta empīriskā pieredze, ar labi pārdomātu un izstrādātu procesa un analīzes palīdzību. Šādu pieeju piemēro visu laiku konservatīvi un konsekventi. Ja ir pieejami vienīgi ierobežoti attiecīgie dati, kredītiestāde piemēro attiecīgu drošības rezervi;

- b) izmantotie modeļi spēj adekvāti aptvert visus nozīmīgos riskus, ko satur ieņēmumi no kapitāla instrumentiem, tostarp gan vispārējo tirgus risku, gan kredītiestādes kapitāla instrumentu portfeļa īpašo riska darījumu risku. Iekšējie modeļi adekvāti izskaidro cenu izmaiņas laika gaitā, aptver gan iespējamo koncentrāciju lielumu, gan tās sastāva izmaiņas, un ir stabili attiecībā pret negatīvu tirgus tendencēm. Riska darījumu sastāvs, kas ir pārstāvēts datos, ko izmanto aplēsēm, ir tuvu saskanīgs vai vismaz salīdzināms ar datiem par kredītiestādes kapitāla instrumentu riska darījumiem;
- c) iekšējais modelis ir atbilstošs riska profilam un kredītiestādes kapitāla instrumentu portfelim. Ja kredītiestādei ir būtiski portfeļi, kuru vērtības pēc savām īpašībām ir augstā mērā nelineāras, tad iekšējos modeļus izveido tā, lai atbilstīgi ietvertu ar šādiem instrumentiem saistītos riskus;
- d) atsevišķo pozīciju samērošana ar tuvinātajām vērtībām, tirgus indeksiem un riska faktoriem ir ticama, saprātīga un konceptuāli nevainojama;
- e) kredītiestādes ar empīrisku analīžu palīdzību pierāda riska faktoru piemērotību, tostarp to spēju aptvert gan vispārējo, gan īpašo risku;
- f) kapitāla instrumentu riska darījumu peļņas svārstīguma aplēses ietver attiecīgos un pieejamos datus, informāciju un metodes. Izmanto iekšēji pārskatītus datus vai ārējo avotu datus (tostarp apkopotus datus); un
- g) pastāv stingra un visaptveroša stresa pārbaudes programma.

4.2. Riska pārvaldīšanas process un kontrole

116. Attiecība uz kapitāla prasībām paredzētu iekšējo modeļu izstrādāšanu un izmantošanu kredītiestādes nosaka politikas, procedūras un kontroli, lai nodrošinātu modeļa un modelēšanas procesa integritāti. Šajās kārtībā, procedūrās un kontrolē ietilpst:

- a) iekšējā modeļa pilnīga integrācija kredītiestādes vispārējās pārvaldības informācijas sistēmās un bankas iegūtajā kapitāla portfeļa pārvaldībā. Iekšējie modeļi ir pilnībā integrēti kredītiestādes riska pārvaldības infrastruktūrā, ja tos konkrēti lieto šādiem mērķiem: kapitāla portfeļa veiktspējas noteikšana un izvērtēšana (tostarp veiktspēju, kam piemērots riska svērumi); ekonomiskā kapitāla attiecināšana uz kapitāla instrumentu riska darījumiem un kopējās kapitāla atbilstības un ieguldījumu pārvaldības procesa novērtēšana;
- b) noteiktas pārvaldes sistēmas, procedūras un kontroles funkcijas, lai nodrošinātu iekšējā modelēšanas procesa visu elementu periodisku un neatkarīgu pārskatīšanu, tostarp modeļu pārskatīšanas apstiprināšanu, modeļu ievaddatu pārbaudīšanu un modeļu rezultātu pārskatīšanu, kā, piemēram, riska aprēķinu tieša pārbaude. Šajos pārskatos novērtē modeļu ievaddatu un rezultātu precizitāti, pilnīgumu un piemērotību, un tie ir vērsti gan uz tādu iespējamo kļūdu atklāšanu un ierobežošanu, kas saistītas ar zināmām nepilnībām, gan uz nepazīstamu modeļa nepilnību identificēšanu. Šādas pārskatīšanas var veikt iekšēja neatkarīga vienība vai neatkarīga ārēja trešā puse;
- c) adekvātas sistēmas un procedūras, lai uzraudzītu ieguldījumu limitus un riska darījumu apjomu kapitāla instrumentu riska darījumiem;
- d) vienības, kas atbild par modeļa izstrādāšanu un piemērošanu, nav funkcionāli atkarīgas no vienībām, kas atbild par atsevišķo ieguldījumu pārvaldību; un

- e) atbildīgajiem par jebkuru modelēšanas procesu ir atbilstošā kvalifikācija. Administrācija iedala modelēšanas vajadzībām pietiekoši prasmīgu un kompetentu personālu.

4.3. Apstiprināšana un dokumentēšana

117. Kredītiestādēm ir stabila sistēma, lai apstiprinātu savu iekšējo modeļu un modelēšanas procesu precizitāti un konsekveni. Dokumentāli nosaka visus iekšējo modeļu un modelēšanas procesa būtiskos elementus un apstiprināšanu.
118. Kredītiestādes izmanto iekšējās apstiprināšanas procesus, lai konsekventi un saprātīgi izvērtētu savu iekšējo modeļu un procesu veikspēju.
119. Kvantitatīvajai apstiprināšanai metodes un datus izmanto visu laiku konsekventi. Aplēšu un apstiprināšanas metožu un datu izmaiņas (gan attiecībā uz datu avotiem, gan aptvertajiem laikposmiem) fiksē dokumentāli.
120. Kredītiestādes regulāri salīdzina faktisko pašu kapitāla peļņu (kas aprēķināta, izmantojot realizētos un nerealizētos ieņēmumus un zaudējumus) ar modelētajām prognozēm. Šādos salīdzinājumos izmanto senākus datus, kas aptver pēc iespējas ilgāku laikposmu. Kredītiestāde dokumentāli fiksē metodes un datus, kas izmantoti šādi salīdzināšanai. Šo analīzi un dokumentāciju atjaunina vismaz reizi gadā.
121. Kredītiestādes izmanto arī citus kvantitatīvās apstiprināšanas instrumentus un salīdzināšanu ar attiecīgiem ārējo datu avotiem. Analīze balstās uz datiem, kas attiecas uz konkrēto portfeli, tiek regulāri atjaunināti un aptver attiecīgo novērošanas laikposmu. Kredītiestādes iekšējie novērtējumi attiecībā uz tās modeļu veikspēju balstās uz pēc iespējas ilgāku laikposmu.
122. Kredītiestādēm ir stabili iekšējie standarti tādām situācijām, kur faktisko pašu kapitāla ieņēmumu salīdzinājums ar modelētajām prognozēm liek apšaubīt aplēšu vai pašu modeļu derīgumu. Šajos standartos ir ņemti vērā biznesa cikli un līdzīgs sistemātisks mainīgums pašu kapitāla ieņēmumiem. Visus iekšējo modeļu pielāgojumus, kas veikti modeļu pārskatīšanas rezultātā, nosaka dokumentāli, un tie ir saskaņā ar kredītiestādes modeļu pārskatīšanas standartiem.
123. Iekšējo modeli un modelēšanas procesu nosaka dokumentāli, tostarp modelēšanā iesaistīto personu atbildību, modeļu apstiprināšanu un modeļu pārskatīšanas procesu.

5. KORPORATĪVĀ VADĪBA UN UZRAUDZĪBA

5.1. Korporatīvā vadība

124. Visus reitinga un prognožu procesa nozīmīgos aspektus apstiprina 11. pantā raksturotā kredītiestādes vadības padome vai tās iecelta komiteja un augstākie vadītāji. Šīm personām ir vispārēja izpratne par kredītiestādes reitinga sistēmām, un tās detalizēti izprot ar tiem saistītos vadības ziņojumus.
125. Augstākie vadītāji ziņo direktoru padomei vai 11. pantā raksturotās vadības padomes ieceltajai komitejai par būtiskām izmaiņām vai atkāpēm no noteiktās kārtības, kas būtiski ietekmēs kredītiestādes reitinga sistēmu darbību.
126. Augstākajai vadībai ir laba izpratne par reitinga sistēmu uzbūvi un darbību. Augstākā vadība pastāvīgi pārliecinās par reitingu sistēmu pareizu darbību. Kredītriska kontroles vienības regulāri informē augstāko vadību par reitingu procesa veikspēju, jomām, kur nepieciešami uzlabojumi, un agrāk atklāto trūkumu novēršanas gaitu.
127. Uz iekšējiem reitingiem balstīta kredītiestādes kredītriska profila analīze ir būtiska daļa vadības ziņojumos šīm personām. Ziņošana ietver vismaz riska profilu pēc kategorijas, pārvietošanos pa kategorijām, attiecīgo parametru aplēses pēc kategorijām, kā arī realizēto saistību neizpildes procentu un – tiktāl, ciktāl izmanto savas aplēses – realizēto LGD un realizēto konversijas koeficientu salīdzinājumu ar prognozēm un stresa testu rezultātiem. Ziņošanas biežums ir atkarīgs no informācijas nozīmīguma un veida un saņēmēja hierarhijas pakāpes.

5.2. Kredītriska kontrole

128. Kredītriska kontroles vienība nav atkarīga no personāla un vadītājiem, kas atbild par riska darījumu sākšanu vai atjaunošanu un ir tieši pakļauta augstākajai vadībai. Vienība ir atbildīga par reitinga sistēmu izveidošanu vai atlasī, to īstenošanu, uzraudzību un veikspēju. Tā regulāri sagatavo un analizē ziņojumus par reitinga sistēmu rezultātiem.
129. Kredītriska kontroles vienības (-u) atbildības jomas ietver:
- a) kategoriju un portfeļu testēšanu un uzraudzīšanu;
 - b) kredītiestādes reitinga sistēmu kopsavilkuma ziņojumu sagatavošanu un analīzi;
 - c) tādu procedūru ieviešanu, ar ko pārbauda, vai kategorijas un portfeļa definīcijas tiek konsekventi piemērotas nodaļās un ģeogrāfiskā ziņā;
 - d) jebkādu reitinga procesa pārskatīšanu un grozīšanu, tostarp izmaiņu iemeslus;
 - e) reitinga kritēriju pārskatīšanu, lai izvērtētu, vai tie joprojām ļauj prognozēt risku. Izmaiņas reitinga procesā, kritērijos vai individuālā reitinga parametros nosaka dokumentāli, un šo dokumentāciju saglabā;
 - f) aktīvu piedalīšanos reitinga procesā izmantoto modeļu izveidē vai atlasē, to ieviešanā un apstiprināšanā;
 - g) reitinga procesā izmantoto modeļu uzraudzību un pārraudzību;
 - h) reitinga procesā izmantoto modeļu pastāvīgu pārskatīšanu un grozījumus.
130. Neatkarīgi no 129. punkta noteikumiem kredītiestādes, kas izmanto apkopotus datus saskaņā ar 57. un 58. punktu, var izmantot ārpakalpojumus šādiem uzdevumiem:
- a) informācijas sagatavošana attiecībā uz kategoriju un portfeļu testēšanu un uzraudzību;
 - b) kredītiestādes reitinga sistēmu kopsavilkuma ziņojumu sagatavošana;
 - c) informācijas sagatavošana, kas attiecas uz reitinga kritēriju pārskatīšanu, lai izvērtētu, vai tie joprojām ļauj prognozēt risku;
 - d) reitinga procesa, kritēriju vai individuālā reitinga parametru izmaiņu dokumentāla noteikšana;
 - e) informācijas sagatavošana, kas attiecas uz reitinga procesā izmantoto modeļu pastāvīgu pārskatīšanu un to grozījumus.

Kredītiestādes, kas izmanto šā punkta iespējas, pārliecinās, ka kompetentajām iestādēm ir piekļuve visai attiecīgajai informācijai no trešās personas, kas nepieciešama, lai pārbaudītu atbilstību minimālajām prasībām, un ka kompetentās iestādes var veikt pārbaudes uz vietas tādā pašā apjomā, kā kredītiestādē.

5.3. Iekšējā revīzija

131. Iekšējā revīzija vai cita līdzvērtīga neatkarīga revīzijas struktūra vismaz reizi gadā pārskata kredītiestādes reitinga sistēmas un to darbību, tostarp kredīta darbību un PD, LGD, EL un konversijas koeficientu aplēses. Pārskata joma ietver visu spēkā esošo minimālo prasību ievērošanu.
-

VIII PIELIKUMS

KREDĪTRISKA MAZINĀŠANA

1. DAĻA

Piemērotība

1. Šajā daļā tiek noteikti pieņemamie kredītriska mazināšanas veidi 92. panta vajadzībām.
2. Šajā pielikumā:

“nodrošināts aizdevuma darījums” nozīmē jebkādu darījumu, no kura izriet riska darījums, kas nodrošināts ar ķīlu, kas nesatur punktu, ar kuru paredzētu kredītiestādei tiesības bieži saņemt starpību.

“Kapitāla tirgus darījums” nozīmē jebkādu darījumu, no kura izriet riska darījums, kas nodrošināts ar ķīlu, kas satur punktu, ar kuru paredz kredītiestādei tiesības bieži saņemt starpību.

1. FONDĒTĀ KREDĪTA AIZSARDZĪBA

1.1. Bilances posteņu savstarpēja dzēšana

3. Var atzīt par pieņemamu bilances posteņu savstarpēju dzēšanu kredītiestādes un tās darījumu partnera savstarpējiem prasījumiem.
4. Neskarot 5. punktu, pieņemamība aprobežojas ar kredītiestādes un tās darījumu partnera savstarpējiem naudas līdzekļu atlikumiem. Vienīgi aizdevējas kredītiestādes aizdevumiem un noguldījumiem var veikt riska svērtās vērtības un, attiecīgā gadījumā, paredzamo zaudējumu summas modifikāciju bilances posteņu savstarpējas dzēšanas rezultātā.

1.2. Bilances posteņu savstarpējās dzēšanas līgumi, kas aptver repo darījumus, vērtspapīru vai preču aizdevuma vai aizņēmuma darījumus un/vai citus kapitāla tirgus darījumus

5. Kredītiestādēm, kas pieņem 3. daļā noteikto finanšu nodrošinājuma vispārējo metodi, var atzīt efektu, kas izriet no bilances posteņu savstarpējās dzēšanas divpusējiem līgumiem, kas aptver repo darījumus, vērtspapīru vai preču aizdevuma vai aizņēmuma darījumus un/vai citus kapitāla tirgus darījumus ar darījumu partneri. Neskarot Direktīvas 2006/49/EK II pielikumu, lai šādu līgumu ietvaros pieņemto nodrošinājumu un aizdotos vērtspapīrus vai preces varētu atzīt par pieņemamiem, tiem jāatbilst 7. līdz 11. punktā noteiktajām pieņemamības prasībām attiecībā uz nodrošinājumu.

1.3. Nodrošinājums

6. Ja kredītriska mazināšanas metode balstās uz kredītiestādes tiesībām likvidēt vai paturēt aktīvus, tad pieņemamība ir atkarīga no tā, vai riska svērtās vērtības un, attiecīgā gadījumā, paredzamo zaudējumu summas aprēķina saskaņā ar 78. līdz 83. pantu, vai saskaņā ar 84. līdz 89. pantu. Papildus tam pieņemamība ir atkarīga no tā, vai lieto finanšu nodrošinājumu vienkāršo metodi, vai finanšu nodrošinājuma vispārējo metodi, kas noteikta 3. daļā. Attiecībā uz repo darījumiem un vērtspapīru vai preču aizdevuma vai aizņēmuma darījumiem pieņemamība ir atkarīga arī no tā, vai darījums ir iegrāmatots ārpus tirdzniecības portfeļa vai tirdzniecības portfeli.

1.3.1. Piemērotība jebkuras pieejas un metodes gadījumā

7. Šādus finanšu posteņus var atzīt par pieņemamu nodrošinājumu jebkuras pieejas un metodes gadījumā:
 - a) naudas noguldījums aizdevējā kredītiestādē vai tās turēti naudai pielīdzināmie instrumenti;

- b) parāda vērtspapīri, ko emitējušas centrālās valdības vai centrālās bankas, kuru vērtspapīriem ir tādas ārējās kredītu novērtēšanas institūcijas (ĀKNI) vai eksporta kredīta aģentūras kredītu novērtējums, kas atzīta par tiesīgu 78. līdz 83. panta nozīmē, ko kompetentā iestāde ir noteikusi saistīt ar 4. vai augstāku kredītu kvalitātes pakāpi saskaņā ar 78. līdz 83. panta noteikumiem par riska svērumu riska darījumiem ar centrālajām valdībām un centrālajām bankām;
- c) parāda vērtspapīri, ko emitējušas iestādes, kuru vērtspapīriem ir tāds piemērotas ĀKNI kredītu novērtējums, ko kompetentā iestāde ir noteikusi saistīt ar kredītu kvalitātes 3. pakāpi vai augstāku pakāpi saskaņā ar 78. līdz 83. panta noteikumiem par riska svērumu riska darījumiem ar kredītiestādēm;
- d) parāda vērtspapīri, ko emitējušas citas organizācijas, kuru vērtspapīriem ir tāds piemērotas ĀKNI kredītu novērtējums, ko kompetentā iestāde ir noteikusi saistīt ar kredītu kvalitātes 3. pakāpi vai augstāku pakāpi saskaņā ar 78. līdz 83. panta noteikumiem par riska svērumu riska darījumiem ar uzņēmumiem;
- e) parāda vērtspapīri, kam ir tāds piemērotas ĀKNI īstermiņa kredītu novērtējums, ko kompetentā iestāde ir noteikusi saistīt ar kredītu kvalitātes 3. pakāpi vai augstāku pakāpi saskaņā ar 78. līdz 83. panta noteikumiem par riska svērumu īstermiņa riska darījumiem;
- f) akcijas vai konvertējamas obligācijas, kas iekļautas galvenajā indeksā; un
- g) zelts.

Šā punkta b) apakšpunkta nolūkos “parāda vērtspapīri, ko emitējušas centrālās valdības vai centrālās bankas” ietver:

- i) parāda vērtspapīrus, ko emitējušas reģionālās valdības vai pašvaldības, riska darījumus ar kurām saskaņā ar 78. līdz 83. pantu uzskata par riska darījumiem ar to centrālo valdību, kuras jurisdikcijā tās ir izveidotas;
- ii) parāda vērtspapīrus, ko emitējušas publiskās struktūras un ko saskaņā ar VI pielikuma 1. daļas 15. punktu uzskata par riska darījumiem ar centrālajām valdībām;
- iii) parāda vērtspapīrus, ko emitējušas starptautiskās attīstības bankas un kam saskaņā ar 78. līdz 83. pantu piešķir 0 % riska pakāpi; un
- iv) parāda vērtspapīrus, ko emitējušas starptautiskas organizācijas un kam saskaņā ar 78. līdz 83. pantu piešķir 0 % riska pakāpi.

Šā punkta c) apakšpunkta nolūkos “parāda vērtspapīri, ko emitējušas iestādes” ietver:

- i) parāda vērtspapīrus, kurus emitējušas reģionālās valdības vai pašvaldības, kas nav tādas reģionālās valdības un pašvaldības, riska darījumus ar kurām saskaņā ar 78. līdz 83. pantu uzskata par riska darījumiem ar to centrālo valdību, kuras jurisdikcijā tās ir izveidotas;
- ii) parāda vērtspapīrus, ko emitējušas publiskās struktūras, riska darījumus ar kurām saskaņā ar 78. līdz 83. pantu uzskata par riska darījumiem ar kredītiestādēm; un
- iii) parāda vērtspapīrus, kurus emitējušas starptautiskās attīstības bankas, kas nav tādas starptautiskās attīstības bankas, kurām saskaņā ar 78. līdz 83. pantu piešķir 0 % riska pakāpi;

8. Parāda vērtspapīrus, ko emitējušas iestādes, kuru vērtspapīriem nav tiesīgas ārējās kredītu novērtēšanas institūcijas (ĀKNI) kredītu novērtējuma, var atzīt par piemērotu nodrošinājumu, ja tie atbilst šādiem kritērijiem:

- a) tie ir reģistrēti atzītā biržā;
- b) tos kvalificē kā pirmās kārtas parādu;

- c) visām pārējām emitējošās iestādes tādas pašas kārtas emisijām ir piemērotas ĀKNI kredīta novērtējums, ko kompetentās iestādes ir noteikušas saistīt ar kredīta kvalitātes 3. pakāpi vai augstāku pakāpi saskaņā ar 78. līdz 83. panta noteikumiem par riska svērumu riska darījumiem ar iestādēm vai īstermiņa riska darījumiem;
 - d) aizdevējas kredītiestādes rīcībā nav informācijas, kura varētu liecināt, ka kredīta novērtējumam vajadzētu būt zemākam, nekā norādīts c) apakšpunktā; un
 - e) kredītiestādes var pierādīt kompetentajām iestādēm, ka šim nolūkam instrumenta tirgus likviditāte ir pietiekoša.
9. Ieguldījumu fondu daļas var atzīt par piemērotu nodrošinājumu, ja ir izpildīti šādi nosacījumi:
- a) tās katru dienu kotē, un vērtību dara pieejamu; un
 - b) ieguldījumu fonds aprobežojas ar ieguldījumiem tādos instrumentos, kas kvalificējas, lai tos atzītu saskaņā ar 7. un 8. punkta noteikumiem.

Tas, ka kāds ieguldījumu fonds izmanto (vai var izmantot) atvasinātos instrumentus, lai ierobežotu risku atļautiem ieguldījumiem, neliek šķēršļus tam, lai daļas šajā ieguldījumu fondā atzītu par piemērotām.

10. Attiecībā uz 7. punkta b) līdz e) apakšpunktu, ja vērtspapīram ir divi piemēroti ĀKNI kredīta novērtējumi, lieto mazāk labvēlīgo novērtējumu. Gadījumos, ja vērtspapīram ir divi piemēroti ĀKNI kredīta novērtējumi, lieto divus labvēlīgākos novērtējumus. Ja divi labvēlīgākie kredīta novērtējumi atšķiras, no šiem diviem lieto mazāk labvēlīgu novērtējumu.

1.3.2. Papildu piemērotība finanšu nodrošinājuma vispārējās metodes gadījumā

11. Papildus 7. līdz 10. punktā noteiktajam nodrošinājumam, ja kredītiestāde lieto 3. daļā noteikto finanšu nodrošinājuma vispārējo metodi, šādus finanšu posteņus var atzīt par piemērotu nodrošinājumu:
- a) akcijas vai konvertējamas obligācijas, kas nav iekļautas galvenajā indeksā, bet ko tirgo atzītā biržā; un
 - b) ieguldījumu fondu daļas, ja ir izpildīti šādi nosacījumi:
 - i) tās katru dienu kotē, un vērtību dara pieejamu; un
 - ii) ieguldījumu fonds aprobežojas ar ieguldījumiem tādos instrumentos, kas kvalificējas, lai tos atzītu saskaņā ar 7. un 8. punkta noteikumiem, un posteņos, kas minēti šā punkta a) apakšpunktā.

Tas, ka kāds ieguldījumu fonds izmanto (vai var izmantot) atvasinātos instrumentus, lai ierobežotu risku atļautiem ieguldījumiem, neliek šķēršļus tam, lai daļas šajā ieguldījumu fondā atzītu par piemērotām.

1.3.3. Papildu piemērotība aprēķinu gadījumā saskaņā ar 84. līdz 89. pantu

12. Papildus augstāk minētajam nodrošinājumam piemēro 13. līdz 22. punkta noteikumus, ja kredītiestāde aprēķina riska svērtās vērtības un paredzamos zaudējumus saskaņā ar 84. līdz 89. pantā noteikto pieeju.

a) Nekustamā īpašuma ķīla

13. Apdzīvojamo nekustamo īpašumu, ko aizņem vai aizņemsies, vai izīrē vai izīrēs īpašnieks vai privāto investīciju sabiedrības gadījumā – patiesais īpašnieks un komerciālo nekustamo īpašumu, t.i., birojus un citas komerciālas telpas var atzīt par piemērotu nodrošinājumu, ja ir izpildīti šādi nosacījumi:
- a) īpašuma vērtība nav būtiski atkarīga no debitora kredīta kvalitātes. Ar šo prasību neizslēdz situācijas, kurās tīri makroekonomikas faktori ietekmē gan īpašuma vērtību, gan aizņēmēja saistību izpildi; un
 - b) aizņēmēja risks nav būtiski atkarīgs no pamata īpašuma vai projekta, bet gan no aizņēmēja pamata kompetences atmaksāt parādu no citiem avotiem. Šādi līdzekļu atmaksāšana nav būtiski atkarīga no jebkādas naudas plūsmas, ko izraisījis pamata īpašums, ko izmanto par nodrošinājumu.
14. Kredītiestādes var arī atzīt par piemērotu nodrošinājumu daļas Somijas māju būves sabiedrībās, kuras darbojas saskaņā ar Somijas 1991. gada Māju būves sabiedrību likumu vai turpmākiem līdzvērtīgiem tiesību aktiem, attiecībā uz mājokļa īpašumu, ko īpašnieks aizņem vai aizņems vai izīrē, vai izīrēs, kā apdzīvojamā nekustamā īpašuma ķīlu, ja ir izpildīti šie nosacījumi.
15. Kompetentās iestādes var arī atļaut savām kredītiestādēm atzīt par piemērotu nodrošinājumu daļas Somijas māju būves sabiedrībās, kuras darbojas saskaņā ar Somijas 1991. gada Māju būves sabiedrību likumu vai turpmākiem līdzvērtīgiem tiesību aktiem, kā komerciālā nekustamā īpašuma ķīlu, ja ir izpildīti šie nosacījumi.
16. Kompetentās iestādes var atbrīvot to kredītiestādes no prasības izpildīt 13. punkta b) apakšpunkta nosacījumus attiecībā uz riska darījumiem, kas nodrošināti ar tādu apdzīvojamo nekustamo īpašumu, kurš atrodas šīs dalībvalsts teritorijā, ja kompetentajām iestādēm ir pierādījumi, ka attiecīgais tirgus ir labi attīstīts un sen izveidojies ar pietiekoši mazu zaudējumu daļu šādas rīcības pamatošanai. Tas neliedz tādas dalībvalsts kompetentajām iestādēm, kur nepiemēro šo atbrīvojumu, atzīt par piemērotu tādu apdzīvojamo nekustamo īpašumu, kas citā dalībvalstī atzīts par piemērotu šāda atbrīvojuma kārtā. Dalībvalstis publiski dara zināmu šādu atbrīvojuma piemērošanu.
17. Kompetentās iestādes var atbrīvot to kredītiestādes no prasības izpildīt 13. punkta b) apakšpunkta nosacījumus attiecībā uz tādu komerciālo nekustamo īpašumu, kurš atrodas šīs dalībvalsts teritorijā, ja kompetentajām iestādēm ir pierādījumi, ka attiecīgais tirgus ir labi attīstīts un sen izveidojies un ka zaudējumi, kas izriet no aizdevumiem, kas nodrošināti ar komerciālo nekustamo īpašumu, atbilst šādiem nosacījumiem:
- a) zaudējumi, kas izriet no aizdevumiem, kuri nodrošināti ar komerciālo nekustamo īpašumu līdz 50 % no tirgus vērtības (vai attiecīgā gadījumā 60 % no hipotekārās vērtības, ja tā ir zemāka), nedrīkst pārsniegt 0,3 % no neatmaksātajiem aizņēmumiem konkrētajā gadā, kuri nodrošināti ar komerciālo nekustamo īpašumu; un
 - b) kopējie zaudējumi, kas izriet no aizdevumiem, kuri nodrošināti ar komerciālo nekustamo īpašumu, nedrīkst pārsniegt 0,5 % no neatmaksātajiem aizņēmumiem, kuri nodrošināti ar komerciālo nekustamo īpašumu konkrētajā gadā.
18. Ja konkrētajā gadā netiek ievērots kāds no šiem nosacījumiem, tad tiesības piemērot šo režīmu izbeidzas līdz nosacījumu izpildei nākošajā gadā.
19. Dalībvalsts kompetentās iestādes var atzīt par piemērotu tādu komerciālo nekustamo īpašumu, kas citā dalībvalstī atzīts par piemērotu nodrošinājumu atbrīvojuma kārtā saskaņā ar 17. punktu.

b) Pircēju parādi

20. Kompetentās iestādes var atzīt par piemērotu nodrošinājumu pircēju parādu summas, kas izriet no tirdzniecības darījuma vai tādiem darījumiem, kuru sākotnējais termiņš nepārsniedz vienu gadu. Pie piemērotiem pircēju parādiem nepieder tādi, kas saistīti ar pārvēršanu vērtspapīros, pakārtotu līdzdalību, kredīta atvasinātajiem instrumentiem vai summām, ko ir parādā saistīti uzņēmumi.

c) Citi lietiski nodrošinājumi

21. Kompetentās iestādes var atzīt par piemērotu nodrošinājumu materiālus objektus, kas nav 13. līdz 19. punktā norādītie objektu veidi, ja tās ir pārliecinājušās par to, ka:

- a) pastāv likvids tirgus, kurā nodrošinājumu var izmantot ātri un ekonomiski efektīvi; un
- b) šim nodrošinājumam ir vispāratzītas un publiski pieejamas tirgus cenas. Kredītiestādei jāspēj pierādīt, ka nekas neliecina par to, ka tīrā cena, ko tā saņems pēc nodrošinājuma izmantošanas, ievērojami atšķirsies no šim tirgus cenām.

d) Izpirkumnomā

22. Ievērojot 3. daļas 72. punkta noteikumus, ja ir ievērotas 2. daļas 11. punktā noteiktās prasības, ar riska darījumu apjomiem, kas izriet no tādiem darījumiem, kuros kredītiestāde nodod īpašumu izpirkumnomā trešajai personai, rīkojas tāpat kā ar aizdevumiem, kurus nodrošina ar tāda veida īpašumu, kā izpirkumnomā saņemtais īpašums.

1.4. Cita fondētā kredīta aizsardzība

1.4.1. Trešās puses kredītiestādes kontos esoši naudas līdzekļi vai tās turēti naudai pielīdzināmie instrumenti.

23. Trešās puses kredītiestādes kontos esoši naudas līdzekļi vai tās turēti naudai pielīdzināmie instrumenti uz tāda līguma pamata, kas nav turējuma līgums, kurus ieķīlā aizdevējai kredītiestādei, var atzīt par piemērotu kredīta aizsardzību.

1.4.2. Dzīvības apdrošināšanas polises, kas ieķīlātas par labu aizdevējai kredītiestādei

24. Dzīvības apdrošināšanas polises, kas ieķīlātas par labu aizdevējai kredītiestādei, var atzīt par piemērotu kredīta aizsardzību.

1.4.3. Iestāžu instrumenti, ko atpērk pēc pieprasījuma

25. Trešās puses iestāžu emitētus instrumentus, ko šī iestāde atpirks pēc pieprasījuma, var atzīt par piemērotu kredīta aizsardzību.

2. NEFONDĒTĀ KREDĪTA AIZSARDZĪBA**2.1. Aizsardzības devēja piemērotība jebkuras pieejas gadījumā**

26. Par piemērotiem nefondētas kredīta aizsardzības devējiem var atzīt:

- a) centrālās valdības un centrālās bankas;
- b) reģionālās valdības vai pašvaldības;
- c) daudzpusējās attīstības bankas;
- d) starptautiskas organizācijas, riska darījumiem ar kurām saskaņā ar 78. līdz 83. pantu piešķir 0 % riska svērumu;
- e) publiskās struktūras, riska darījumus ar kurām saskaņā ar 78. līdz 83. pantu uzskata par riska darījumiem ar iestādēm vai centrālajām valdībām;
- f) iestādes; un

- g) citus uzņēmumus, tostarp kredītiestādes mātesuzņēmumus, meitasuzņēmumus un saistītos uzņēmumus, kam:
- i) ir tāds atzītas ĀKNI kredīta novērtējums, ko kompetentā iestāde ir noteikusi saistīt ar 2. vai augstāku kredīta kvalitātes pakāpi saskaņā ar 78. līdz 83. panta noteikumiem par riska svērumu riska darījumiem ar uzņēmumiem;
 - ii) tādu kredītiestāžu gadījumā, kas aprēķina riska svērto vērtību un paredzamos zaudējumus saskaņā ar 84. līdz 89. pantu, – uzņēmumus, kuriem nav atzītas ĀKNI kredīta novērtējuma un kuriem uz iekšējiem reitingiem balstītā novērtējumā PD ir novērtēta kā vienāda ar tādu saistību neizpildes iespēju, kas saistāma ar ĀKNI kredīta novērtējumiem, ko kompetentās iestādes ir noteikušas saistīt ar 2. vai augstāku kredīta kvalitātes pakāpi saskaņā ar 78. līdz 83. panta noteikumiem par riska svērumu riska darījumiem ar uzņēmumiem;
27. Ja riska svērtās vērtības un paredzamos zaudējumus aprēķina saskaņā ar 84. līdz 89. pantā noteikto pieeju, galvotājs var būt piemērots vienīgi tad, ja viņam ir kredītiestādes saskaņā ar VII pielikuma 4. daļas noteikumiem veikts iekšējs reitinga novērtējums.
28. Atkāpjoties no 26. punkta noteikumiem, dalībvalstis var atzīt par piemērotiem nefondētās kredīta aizsardzības devējiem arī citas finanšu iestādes, ko apstiprina un uzrauga par kredītiestāžu apstiprināšanu un uzraudzību atbildīgās kompetentās iestādes, ievērojot piesardzības prasības, kas ir līdzvērtīgas tām, ko piemēro attiecībā uz kredītiestādēm.

2.2. Nodrošinājuma sniedzēja piemērotība pēc IRB pieejas, kas kvalificēts piemērošanai saskaņā ar VII pielikuma 1. daļas 4. punktu.

29. Iestādes, apdrošināšanas un pārāpdrošināšanas uzņēmumus un eksporta kredīta aģentūras, kas atbilst turpmāk paredzētajiem nosacījumiem, var atzīt par piemērotiem nefondētās kredīta aizsardzības sniedzējiem, dodot tiesības uz VII pielikuma 1. daļas 4. punkta piemērošanu:
- nodrošinājuma sniedzējam ir pietiekama pieredze nefondētā kredītu nodrošinājuma sniegšanā;
 - nodrošinājuma sniedzēju reglamentē tādā veidā, kas līdzvērtīgs šajā direktīvā noteiktajiem nosacījumiem, vai arī kredīta nodrošinājuma sniegšanas laikā viņa kreditreitings, ko novērtējusi kompetento iestāžu norīkota piemērota ĀKNI, atbilst kredīta kvalitātes 3. pakāpei vai augstākai pakāpei saskaņā ar riska svēruma nosacījumiem riska darījumiem ar uzņēmumiem saskaņā ar 78. līdz 83. pantu;
 - kredīta nodrošinājuma sniegšanas laikā vai jebkurā vēlākā laikā nodrošinājuma sniedzējam bija iekšējais reitings ar PD, kas ir līdzvērtīga vai zemāka par to, kas saistīta ar kredīta kvalitātes 2. pakāpi vai augstāku pakāpi saskaņā ar riska svēruma nosacījumiem riska darījumiem ar uzņēmumiem saskaņā ar 78. līdz 83. pantu; un
 - nodrošinājuma sniedzējam ir iekšējais reitings ar PD, kas ir līdzvērtīga vai zemāka par to, kas saistīta ar kredīta kvalitātes 3. pakāpi vai augstāku pakāpi saskaņā ar riska svēruma nosacījumiem riska darījumiem ar uzņēmumiem saskaņā ar 78. līdz 83. pantu.

Šā punkta nolūkiem eksporta kredītu aģentūru sniegtam kredīta nodrošinājumam nevar būt piemērota nekāda nepārprotami dota centrālās valdības atbalsta garantija.

3. KREDĪTU ATVASINĀTO INSTRUMENTU VEIDI

30. Par piemērotiem var atzīt šādus kredītu atvasināto instrumentu veidus un instrumentus, kas var sastāvēt no šādiem kredītu atvasinātajiem instrumentiem vai kas ir līdzīgi ekonomiskās izpausmes ziņā:
- a) kredītsaistību neizpildes mijmaiņas līgumi;
 - b) kopējo ieņēmumu mijmaiņas līgumi; un
 - c) kredīriskam piesaistītās parādzīmes, ciktāl tās ir segtas ar skaidrās naudas līdzekļiem.

31. Ja kredītiestāde pērk kredīta aizsardzību kopējo ieņēmumu mijmaiņas darījumā un par mijmaiņu saņemtos tīros maksājumus iegrāmato kā tīro ienākumu, bet kompensācijai neiegrāmato aizsargātā aktīva vērtības pazemināšanos (vai nu samazinot patieso vērtību, vai papildinot rezerves), kredīta aizsardzība netiek atzīta par pieņemamu.

3.1. Iekšējā riska ierobežošana

32. Ja kredītiestāde veic iekšējo riska ierobežošānu, izmantojot kredīta atvasināto instrumentu, t.i., ierobežo kredītrisku kādam riska darījumam ārpus tirdzniecības portfeļa ar tādu kredīta atvasināto instrumentu, kas ietverts tirdzniecības portfeli, tad šā pielikuma nozīmē aizsardzību var atzīt par pieņemamu vienīgi tad, ja uz tirdzniecības portfeli pārnesto kredītrisku pārnēs uz kādu trešo personu vai personām. Šādos apstākļos, ciktāl šāda pārņemšana atbilst šajā pielikuma noteiktajām prasībām attiecībā uz kredītriska mazināšanu, piemēro 3. līdz 6. daļā izklāstītos noteikumus par riska svērtās vērtības un paredzamo zaudējumu aprēķināšanu, ja iegādājas nefondētu kredīta aizsardzību.

2. DAĻA

Minimālās prasības

1. Kredītiestādei jāpārliecinoši jāpierāda kompetentajām iestādēm, ka tai ir atbilstīgs riska pārvaldības process, lai kontrolētu tādus riskus, kādi kredītiestādei var rasties sakarā ar kredītriska mazināšanas paņēmieni pielietošanu.
2. Neatkarīgi no kredītriska mazināšanas, kas ņemta vērā, aprēķinot riska svērtās vērtības un, attiecīgā gadījumā, paredzamos zaudējumus, kredītiestādes turpina veikt pamatā esošā riska darījuma pilnīgu novērtēšanu un spēj pierādīt kompetentajām iestādēm šīs prasības izpildi. Repo darījumu un/vai vērtspapīru vai preču aizdevuma vai aizņēmuma darījumu gadījumā par pamatā esošo riska darījumu vienīgi šā punkta nozīmē uzskata riska darījuma tīro summu.

1. FONDĒTA KREDĪTA AIZSARDZĪBA

1.1. Balances posteņu savstarpējās dzēšanas līgumi (izņemot savstarpējo prasījumu ieskaita jumta līgumus, kas aptver repo darījumus, vērtspapīru vai preču aizdevuma vai aizņēmuma darījumus un/vai citus kapitāla tirgus darījumus)

3. Balances posteņu savstarpējās dzēšanas līgumus – izņemot savstarpējo prasījumu ieskaita jumta līgumus, kas aptver repo darījumus, vērtspapīru vai preču aizdevuma vai aizņēmuma darījumus un/vai citus kapitāla tirgus darījumus – var atzīt 90. līdz 93. panta nozīmē vienīgi tad, ja ir izpildīti šādi nosacījumi:
 - a) tiem jābūt tiesiskiem un izpildāmiem visās attiecīgajās jurisdikcijās, tostarp darījuma partneru maksātnespējas vai bankrota gadījumā;
 - b) kredītiestādei jāspēj jebkurā laikā noteikt tos aktīvus un pasīvus, uz kuriem attiecas bilances posteņu savstarpējās dzēšanas līgums;
 - c) kredītiestādei jāuzrauga un jākontrolē riski, kas saistīti ar kredīta aizsardzības izbeigšanos; un
 - d) kredītiestādei jāuzrauga un jākontrolē attiecīgie riska darījumi pēc neto principa.

1.2. Savstarpējo prasījumu ieskaita jumta līgumi, kas aptver repo darījumus un/vai vērtspapīru vai preču aizdevuma vai aizņēmuma darījumus un/vai citus kapitāla tirgus darījumus

4. Savstarpējo prasījumu ieskaita jumta līgumus, kas aptver repo darījumus un/vai vērtspapīru vai preču aizdevuma vai aizņēmuma darījumus un/vai citus kapitāla tirgus darījumus, var atzīt 90. līdz 93. panta nozīmē vienīgi tad, ja:
 - a) tiem jābūt tiesiskiem un izpildāmiem visās attiecīgajās jurisdikcijās, tostarp darījuma partnera maksātnespējas vai bankrota gadījumā;

- b) tie saistību neizpildes gadījumā, tostarp darījumu partnera maksātnespējas vai bankrota gadījumā, dod tiesības tai pusei, kam nav saistību neizpildes, savlaicīgi pabeigt un precizēt visus darījumus līguma ietvaros; un
 - c) tie paredz jumta līguma ietvaros precizēto darbību peļņas un zaudējumu ieskaitu, tā, ka viena puse ir parādā otrai vienu pašu tīro summu.
5. Tāpat jābūt izpildītām minimālajām prasībām finanšu nodrošinājuma atzīšanai atbilstoši 6. punktā noteiktajai finanšu nodrošinājuma vispārējai metodei.

1.3. Finanšu nodrošinājums

1.3.1. Minimālās prasības finanšu nodrošinājuma atzīšanai jebkuras pieejas un metodes gadījumā

6. Finanšu nodrošinājumu un zeltu var atzīt vienīgi tad, ja ir izpildīti šādi nosacījumi.

- a) Zema korelācijas pakāpe

Starp parādnieka kredīta kvalitāti un nodrošinājuma vērtību nedrīkst pastāvēt būtiska pozitīva korelācija.

Vērtspapīrus, ko emitējis parādnieks vai kāds saistītas grupas uzņēmums, neuzskata par pieņemamiem. Tomēr debitora emitētas segtās obligācijas, uz kurām attiecināmi VI pielikuma 1. daļas 68. līdz 70. punkts, var atzīt par nodrošinājumu repo darījumos, ja ievēroti 1. apakšpunkta nosacījumi.

- b) Juridiskā noteiktība

Kreditēstādes izpilda visas līgumos un tiesību aktos paredzētās prasības attiecībā uz nodrošinājuma izmantošanu saskaņā ar tiesību aktiem, kas attiecas uz to ķīlas tiesībām, un veic visus vajadzīgos pasākumus, lai to nodrošinātu.

Kreditēstādes ir veikušas pietiekamu juridisko pārbaudi, kas apstiprina iespēju nodrošinājumu izmantot visās attiecīgajās jurisdikcijās. Tās pēc vajadzības atkārtoti veic šādas pārbaudes, lai nodrošinātu, ka joprojām ir šī nodrošinājuma izmantošanas iespēja.

- c) Prasības attiecībā uz darbību

Nodrošinājumu atbilstīgi dokumentē, paredzot skaidru un stabilu procedūru ķīlas savlaicīgai izmantošanai.

Kreditēstādes lieto stabilas procedūras un procesus, lai kontrolētu riskus, kas izriet no nodrošinājuma izmantošanas, tostarp riskus, ko rada neveikta vai samazināta kredīta aizsardzība, vērtēšanas riski, riski, kas saistīti ar kredīta aizsardzības izbeigšanu, koncentrēšanās risks, kas izriet no nodrošinājuma izmantošanas, un mijiedarbība ar kreditēstādes kopējo riska profilu.

Kreditēstādei ir dokumentāli noteikta kārtība un paņēmieni attiecībā uz pieņemtajiem nodrošinājuma veidiem un summām.

Kreditēstādes aprēķina nodrošinājuma tirgus vērtību un to attiecīgi vēlreiz novērtē vismaz reizi sešos mēnešos, kā arī katru reizi, kad kreditēstādei ir pamats uzskatīt, ka tā tirgus vērtība ir ievērojami samazinājusies.

Ja nodrošinājums ir trešās personas turējumā, kreditēstādēm jāveic atbilstīgi pasākumi, lai pārliecinātos, ka trešā persona nodrošinājumu tur šķirti no saviem aktīviem.

1.3.2. Papildu minimālās prasības finanšu nodrošinājuma atzīšanai finanšu nodrošinājuma vienkāršās metodes gadījumā

7. Papildus 6. punktā noteiktajām prasībām, lai varētu atzīt finanšu nodrošinājumu atbilstoši finanšu nodrošinājuma vienkāršajai metodei, aizsardzības atlikuma termiņam jābūt vismaz tik pat ilgam, kā riska darījuma atlikuma termiņš.

1.4. Minimālās prasības nekustamā īpašuma ķīlas atzīšanai

8. Nekustamā īpašuma ķīlu var atzīt vienīgi tad, ja ir izpildīti šādi nosacījumi.

a) Juridiskā noteiktība

Hipotēka vai maksājums ir tiesisks un izpildāms visās jurisdikcijās, kas ir attiecīgas kredītīguma noslēgšanas brīdī, un hipotēku vai reālāstu atbilstīgi un savlaicīgi reģistrē. Dokumenti atspoguļo pareizi noformētu apgrūtinājumu (t.i., ir izpildītas visas juridiskās prasības, lai nodibinātu ķīlas tiesības). Līgums par aizsardzību un tiesiskais process, uz ko tas balstīts, ļauj kredītiestādei piemērotā termiņā izmantot vērtību, ko satur aizsardzība.

b) Īpašuma vērtības pārbaude

Īpašuma vērtības pārbaudi veic bieži, un vismaz reizi gadā pārbauda komerciālu nekustamo īpašumu un reizi trīs gados – apdzīvojamo nekustamo īpašumu. Ja notikušas ievērojamas tirgus nosacījumu izmaiņas, šādu pārbaudi veic biežāk. Lai pārbaudītu īpašuma vērtību un identificētu nepieciešamību atkārtoti novērtēt īpašumu, var izmantot statistiskas metodes. Īpašuma novērtējumu pārbauda neatkarīgi vērtētāji, ja pastāv informācija, kas liecina par to, ka īpašuma vērtība var būt ievērojami samazinājusies attiecībā pret vispārējām tirgus cenām. Aizdevumiem, kas pārsniedz EUR 3 miljonus vai un 5 % no kredītiestādes pašu līdzekļiem, nekustamo īpašumu vērtējumu pārbauda neatkarīgs vērtētājs vismaz vienu reizi trijos gados.

“Neatkarīgs vērtētājs” ir persona, kam ir vajadzīgā kvalifikācija, spējas un pieredze, lai veiktu vērtēšanu, un kas ir neatkarīga no procesa, kurā lemj par kredītu.

c) Dokumentācija

Dokumentāli skaidri nosaka apdzīvojamā un komerciālā nekustamā īpašuma veidus, ko kredītiestāde akceptē, un tās aizdevumu politiku šajā ziņā.

d) Apdrošināšana

Kredītiestādei ir procedūras, lai pārbaudītu, vai aizsardzībai pieņemtais īpašums ir atbilstīgi apdrošināts pret bojājumu.

1.5. Minimālās prasības pircēju parādu atzīšanai par nodrošinājumu

9. Pircēju parādus var atzīt par nodrošinājumu, ja ir izpildīti šādi nosacījumi:

a) Juridiskā noteiktība

i) Tiesiskais mehānisms, ar kuru dod nodrošinājumu, ir stabils un efektīvs, un tas nodrošina aizdevējam viennozīmīgas tiesības uz ieņēmumiem;

ii) Kredītiestādēm jāveic visi vajadzīgie pasākumi, lai izpildītu vietējās prasības attiecībā uz nodrošinājuma īstenošanas iespējām. Jābūt sistēmai, ar kuru aizdevējam var būt pirmās kārtas prasījums attiecībā uz nodrošinājumu, un valsts lemj par to, vai šādi prasījumi ir pakārtotiem attiecībā pret privilēģētajiem kreditoriem, ko paredz tiesību aktu vai ieviešanas noteikumus;

iii) Kredītiestādes ir veikušas pietiekošas juridiskas pārbaudes, kas apstiprina iespēju piemērot nodrošinājuma līgumus visās attiecīgajās jurisdikcijās; un

iv) Nodrošinājuma līgumus atbilstīgi dokumentē, un tajos paredz skaidru un stabilu procedūru, kādā nodrošinājumu var savlaicīgi saņemt. Kredītiestādes procedūras nodrošina, lai tiktu ievēroti visi juridiskie nosacījumi, kas tiek prasīti, lai deklarētu aizņēmēja saistību neizpildi un savlaicīgi saņemtu nodrošinājumu. Aizņēmēja finansiālu grūtību vai saistību neizpildes gadījumā kredītiestādei ir juridiskas tiesības pārdot vai nodot pircēju parādus citam personām bez pircēju parādu debitoru piekrišanas.

- b) Riska pārvaldība
- i) Kredītiestādei jābūt pareizam procesam, lai noteiktu ar pircēju parādiem saistīto kredītrisku. Šāds process cita starpā ietver sevī analīzi attiecībā uz aizņēmēja darījumiem un ražošanu un to, ar kāda veida klientiem šim aizņēmējam ir darījumi. Ja kredītiestāde paļaujas uz to, ka aizņēmējs apliecina klientu kredītrisku, kredītiestādei ir jāpārbauda aizņēmēja kredīta prakse, lai pārliecinātos par tās pareizību un ticamību;
 - ii) Starpībai starp riska darījumu un pircēju parādu vērtību jāatspoguļo visi attiecīgie faktori, ieskaitot iekasēšanas izmaksas, koncentrēšanos pircēju parādu portfeļa ietvaros, ko iekļājis atsevišķs aizņēmējs, un potenciālo tādas koncentrēšanās risku kredītiestādes kopējo riska darījumu ietvaros, kas pārsniedz to, ko kontrolē kredītiestādes vispārējā metodoloģija. Kredītiestādei ir jāuztur konsekvents uzraudzības process, kas ir pienācīgs attiecībā uz pircēju parādiem. Bez tam regulāri tiek pārskatīta atbilstība aizņēmumu līgumiem, vides ierobežojumiem un citām juridiskajām prasībām;
 - iii) Aizņēmēja iekšlātie pircēju parādi ir diversificēti, un tiem nav nevajadzīgas korelācijas ar aizņēmēju. Ja pastāv būtiska pozitīva korelācija, tad, nosakot kopumā nodrošinājuma portfeļa robežas, ņem vērā saistītos riskus;
 - iv) Pircēju parādus, kas izriet no personām, kas saistītas ar aizņēmēju (tostarp no meitasuzņēmumiem un darbiniekiem), neatzīst par riska mazināšanu; un
 - v) Kredītiestādei jābūt dokumentētam procesam, lai iekasētu pircēju parādus krīzes situācijās. Attiecīgajiem iekasēšanas mehānismiem jābūt arī tad, ja aizņēmējs parasti ir pieejams kredītiestādei attiecībā uz iekasēšanu.

1.6. Minimālās prasības cita lietiskā nodrošinājuma atzīšanai

10. Citu lietisko nodrošinājumu var atzīt vienīgi tad, ja ir izpildīti šādi nosacījumi:

- a) nodrošinājuma līgums ir tiesisks un izpildāms visās attiecīgajās jurisdikcijās, un tas ļauj kredītiestādei piemērotā termiņā izmantot īpašuma vērtību;
- b) kā vienīgo izņēmumu pieļaujot 9. punkta a) apakšpunkta ii) punktā minētos pirmās kārtas prasījumus, nodrošinājumam ir pieļaujamas tikai pirmās kārtas aizturējuma tiesības vai maksājumi. Kredītiestādei ir prioritāte pret visiem pārējiem aizdevējiem attiecībā uz ieņēmumiem no nodrošinājuma;
- c) īpašuma vērtības pārbaudi veic bieži un vismaz reizi gadā. Ja notikušas ievērojamas tirgus nosacījumu izmaiņas, šāda pārbaude jāveic biežāk;
- d) aizdevuma līgumos iekļauj sīkus nodrošinājuma aprakstus un sīki nosaka veidu, kādā veic atkārtotu novērtēšanu, un tās biežumu;
- e) lietiskā nodrošinājuma veidus, ko pieņem kredītiestāde, un kārtību un praksi attiecībā uz katra nodrošinājuma veida piemēroto summu saistībā ar riska darījuma summu skaidri dokumentē iekšējā kredīta kārtībā un procedūrās, kas ir pieejamas izskatīšanai;
- f) kredītiestādes kredītpolitikas attiecībā uz darījumu struktūru pievēršas attiecīgām ķīlas prasībām, kas attiecas uz riska darījuma summu, spēju ātri izmantot ķīlu, spēju objektīvi noteikt cenu vai tirgus vērtību, to, cik bieži iespējams ātri iegūt vērtību (tostarp profesionālu novērtējuma apstiprināšanu), un nodrošinājuma vērtības svārstīgumu vai svārstīguma iespējamību;
- g) gan sākotnējā vērtēšanā, gan atkārtotajā vērtēšanā pilnībā ņem vērā jebkādu nodrošinājuma bojāšanos vai novecošanos. Veicot vērtēšanu un atkārtoto vērtēšanu, īpaša uzmanība jāpievērš iespaidam, kādu laiks atstāj uz tādu nodrošinājumu, kam svarīgs modes vai laika aspekts;

- h) kredītiestādei jābūt tiesībām fiziski pārbaudīt īpašumu. Tai ir kārtība un procedūras, kurās noteikts, ka tā īsteno savas tiesības veikt fizisku pārbaudi; un
- i) kredītiestādei jābūt procedūrām, lai pārbaudītu, vai aizsardzībai pieņemtais īpašums ir atbilstīgi apdrošināts pret bojājumu.

1.7. Minimālās prasības, lai izpirkumnomas riska darījumus uzskatītu par nodrošinātiem

- 11. Lai riska darījumus, kas izriet no izpirkumnomas darījumiem, varētu uzskatīt par nodrošinātiem pēc izpirkumnomā nodotā īpašuma veida, jābūt ievērotiem šādiem nosacījumiem.
 - a) Ir ievēroti nosacījumi, kas noteikti, attiecīgi, 8. vai 10. punktā attiecībā uz izpirkumnomā nodotā īpašuma veida atzīšanai par nodrošinājumu;
 - b) iznomātājam ir stabila riska pārvaldība, kurā ņem vērā iznomātā īpašuma izmantošanas mērķus, vecumu un plānoto lietošanas ilgumu, kā arī atbilstīga nodrošinājuma vērtības uzraudzība,
 - c) Pastāv stabila tiesiskā sistēma, kas nosaka aizdevēja īpašumtiesības pār objektu un viņa spēju savlaicīgi īstenot savas īpašumtiesības; un
 - d) ja nav jau noteikts, aprēķinot LGD pakāpes, starpība starp neatmaksātās parāda summas un nodrošinājuma tirgus vērtību nedrīkst pārsniegt kredītriska mazināšanu attiecībā uz izpirkumnomā nodoto objektu.

1.8. Minimālās prasības citas fondētās kredīta aizsardzības atzīšanai

1.8.1. Trešās puses kredītiestādes kontos esoši naudas līdzekļi vai tās turēti naudai pielīdzināmie instrumenti

- 12. Lai pret 1. daļas 23. punktā minēto aizsardzību varētu piemērot 3. daļas 79. punktā paredzētā pieeja, tai jāatbilst šādiem nosacījumiem:
 - a) aizņēmēja prasība pret trešās puses iestādi ir atklāti iekļāta vai nodota aizdevējam kredītiestādei, un šī ķīlas vai nodošanas prasība ir tiesiska un izpildāma visās attiecīgajās jurisdikcijās;
 - b) trešās puses iestādei ir paziņots par iekļāšanu vai nodošanu;
 - c) paziņojuma rezultātā trešās puses iestāde var veikt maksājumus vienīgi aizdevējam kredītiestādei vai citām pusēm ar aizdevējas kredītiestādes atļauju; un
 - d) iekļāšana vai objekta nodošana ir beznosacījumu un neatceļama.

1.8.2. Dzīvības apdrošināšanas polises, kas iekļātas par labu aizdevējam kredītiestādei.

- 13. Dzīvības apdrošināšanas polises, kas iekļātas par labu aizdevējam kredītiestādei, var atzīt vienīgi tad, ja ir ievēroti šādi nosacījumi:
 - a) uzņēmumu, kas veic dzīvības apdrošināšanu, var atzīt par piemērotu nefondētas kredīta aizsardzības sniedzēju saskaņā ar 1. daļas 26. punktu;
 - b) dzīvības apdrošināšanas polise ir atklāti iekļāta par labu aizdevējam kredītiestādei vai tai nodota;
 - c) attiecīgajai apdrošināšanas sabiedrībai, kas veic dzīvības apdrošināšanu, ir paziņots par iekļāšanu vai nodošanu, un, pamatojoties uz to, šī sabiedrība drīkst tikai ar tās kredītiestādes atļauju, kura kredītu ir izsniegusi, līguma ietvaros izmaksāt noteiktas summas;
 - d) apdrošināšanas deklarēto atpirkuma summu nav iespējams samazināt;

- e) aizdevējam kredītiestādei jābūt tiesībām aizņēmta saistību neizpildes gadījumā savlaicīgi anulēt polisi un saņemt atpirkuma summu;
- f) aizdevēja kredītiestāde ir informēta par jebkādiem maksājumiem, ko polises turētājs nav samaksājis par polisi;
- g) kredīta aizsardzībai jābūt nodrošinātai visu aizdevuma termiņa laiku. Ja tas nav iespējams tāpēc, ka apdrošināšanas attiecības beidzas ātrāk nekā kredīta attiecības, tad kredītiestādei jānodrošina, lai naudas summa, kas ienāk sakarā ar noslēgto apdrošināšanas līgumu, kalpo par nodrošinājumu līdz kredītliguma termiņa beigām; un
- h) ķīlas vai nodošanas prasība ir tiesiska un izpildāma visās jurisdikcijās, kas ir attiecīgas kredītliguma noslēgšanas brīdī.

2. NEFONDĒTA KREDĪTA AIZSARDZĪBA UN KREDĪTRISKAM PIESAISTĪTĀS PARĀDZĪMES

2.1. Prasības, kas ir kopīgas garantijām un kredīta atvasinātajiem instrumentiem

- 14. Ievērojot 16. punktu, kredīta aizsardzību, kas atvasināta no garantijas vai kredīta atvasinātā instrumenta, var atzīt vienīgi tad, ja ir ievēroti šādi nosacījumi:
 - a) kredīta aizsardzība ir tieša;
 - b) kredīta aizsardzības apjoms ir skaidri definēts un neapstrīdams;
 - c) kredīta aizsardzības līgums nesatur tādus punktus, kuru izpildi aizdevējs nevar tieši kontrolēt un kuri:
 - i) ļautu aizsardzības devējam vienpusēji atcelt aizsardzību;
 - ii) aizsargātā riska darījuma kredīta kvalitātes pasliktināšanās rezultātā palielinātu aizsardzības faktiskās izmaksas;
 - iii) gadījumā, ja sākotnējais parādnieks neizpilda kādus maksājumus, kas tam jāveic, varētu panākt, ka aizsardzības devējam nav pienākuma savlaicīgi veikt maksājumus; vai
 - iv) varētu ļaut aizsardzības devējam samazināt kredīta aizsardzības termiņu; un
 - d) tai jābūt tiesiskai un izpildāmai visās jurisdikcijās, kas ir attiecīgas kredītliguma noslēgšanas brīdī.

2.1.1. Prasības attiecībā uz darbību

- 15. Kredītiestāde pierāda savai kompetentajai iestādei, ka tai ir sistēmas, lai pārvaldītu iespējamo riska koncentrēšanos, kas izriet no tā, ka kredītiestāde izmanto garantijas un kredīta atvasinātos instrumentus. Kredītiestādei jāspēj pierādīt, kā tās stratēģija attiecībā uz kredīta atvasināto instrumentu un garantiju izmantošanu mijiedarbojas ar tās kopējā riska profila pārvaldību.

2.2. Valsts vai citas publiskā sektora atbalsta garantijas

- 16. Ja riska darījums ir aizsargāts ar garantiju, kam ir atbalsta garantija no tādas centrālās valdības vai centrālās bankas, reģionālās valdības vai pašvaldības, vai publiskās struktūras, prasījumus pret kuru saskaņā ar 78. līdz 83. pantu uzskata par prasījumiem pret to centrālo valdību, kuras jurisdikcijā tās izveidotas, no tādas daudzpusējās attīstības bankas, kam saskaņā ar vai pamatojoties uz 78. līdz 83. pantu piešķir 0 % riska pakāpi, vai no tādas publiskās struktūras, prasījumus pret kuru saskaņā ar 78. līdz 83. pantu uzskata par prasījumiem pret kredītiestādēm, tad riska darījumu var uzskatīt par darījumu, kas aizsargāts ar garantiju, kuru sniedz attiecīgā struktūra, ja ir izpildīti šādi nosacījumi:
 - a) atbalsta garantija aptver visus prasījuma riska elementus;

- b) gan sākotnējā garantija, gan atbalsta garantija atbilst 14., 15. un 18. punktā noteiktajām prasībām attiecībā uz garantijām, izņemot to, ka atbalsta garantijai nav jābūt tiešai; un
 - c) kompetentā iestāde ir pārliecinājusies, ka segums ir stabils un ka vēsturiski nekas neliecina par to, ka atbalsta garantijas segums nebūtu vienlīdz efektīvs kā minētās vienības tieša garantija.
17. 16. punkta procedūra attiecināma arī uz riska darījumiem, kam atbalsta garantiju nav sniegušas šeit minētās juridiskās personas, ja riska darījuma atbalsta garantiju savukārt tieši garantē kāda no minētajām juridiskajām personām un ir izpildīti 16. punkta nosacījumi.

2.3. Papildu prasības attiecībā uz garantijām

18. Garantijas var atzīt vienīgi tad, ja ir izpildīti šādi nosacījumi:

- a) tiklīdz iestājusies darījumu partnera saistību neizpilde un/vai maksājumu neizpilde, aizdevējam kredītiestādei ir tiesības savlaicīgi vērsties pret garantijas devēju attiecībā uz jebkurām summām, kas maksājamas pēc tā prasījuma, attiecība uz kuru ir nodrošināta aizsardzība. Garantijas devējam ir jāveic maksājums, nesaistot to ar nosacījumiem, lai kredītiestāde vispirms vērstos pie paša parādnieka.

Tādas nefondētas kredīta aizsardzības gadījumā, kura attiecas uz mājokļa nekustamā īpašuma hipotekārajiem kredītiem, 14. panta c) apakšpunkta iii) punkta un šā apakšpunkta pirmās daļas prasības ir jāizpilda tikai 24 mēnešus ilgā laikposmā;

- b) garantija ir skaidri dokumentāli noteiktas saistības, ko uzņēmis garantijas devējs; un
 - c) ievērojot nākamajā teikumā izklāstīto, garantija sedz visa veida maksājumus, kas parādniekam jāveic attiecībā uz prasījumu. Ja no garantijas tiek izslēgti noteikti maksājumu veidi, garantijas atzīto vērtību koriģē, lai atspoguļotu ierobežoto segumu.
19. Tādu garantiju gadījumā, kas dotas savstarpējo garantiju shēmu kontekstā, ko šim nolūkam atzīst kompetentās iestādes, vai ko nodrošina vai ka atbalsta garantiju sniedz vienības, kas minētas 16. punktā, tad prasības, kas noteiktas 18. panta a) apakšpunktā, uzskata par izpildītām, ja ir izpildīts kāds no šiem nosacījumiem:
- a) aizdevējam kredītiestādei ir tiesības savlaicīgi saņemt no garantijas devēja provizorisku maksājumu, kas aprēķināts tā, lai atspoguļotu tās summas aptuvenas aplēses, kāda ir ekonomiskajiem zaudējumiem, kas varētu rasties aizdevējam kredītiestādei, ieskaitot zaudējumus, kas izriet no procentu nemaksāšanas un citiem maksājumu veidiem, ko aizņēmējs ir parādā, proporcionāli garantijas segumam; vai
 - b) izdevēja kredītiestāde var pierādīt, ka šādu rīcību var pamatot ar garantijas zaudējumu aizsardzības efektu, ieskaitot tādus zaudējumus, kas izriet no to procentu maksājumu un citu maksājumu nemaksāšanas, kuri aizņēmējam ir jāveic.

2.4. Papildu prasības kredītu atvasinātajiem instrumentiem

20. Kredīta atvasinātos instrumentus var atzīt vienīgi tad, ja ir izpildīti šādi nosacījumi:

- a) ievērojot b) apakšpunktu, kredīta notikumi, kas uzskaitīti pie kredīta atvasinātā instrumenta, ietver sevī vismaz šādus notikumus:
 - i) tādu summu nemaksāšana, kas jāmaksā saskaņā ar bāzes saistību nosacījumiem, kas ir spēkā šādas nemaksāšanas brīdī (ar labvēlības periodu, kas cieši saskan vai ir mazāks, nekā labvēlības periods bāzes saistībām);
 - ii) parādnieka bankrots, maksātnespēja vai nespēja nomaksāt parādus, vai parādu nemaksāšana vai rakstiska atzišanās par nespēju kopumā samaksāt parādus, kuriem pienāk kārtējais maksājuma termiņš, un analogiski notikumi; un

- iii) bāzes saistību pārstrukturēšana, kurā ietilpst pamatsummas, procentu maksājumu vai apkalpošanas maksas norakstīšana vai atlikšana, ka rezultātā veidojas kredīta zaudējumu notikums (t.i., vērtības korekcija vai cits līdzīgs debeta postenis peļņas un zaudējumu kontā);
 - b) ja kredīta notikumi, kas uzskaitīti pie kredīta atvasinātā instrumenta, neietver sevī bāzes saistību pārstrukturēšanu, ka aprakstīts a) apakšpunkta iii) punktā, kredīta aizsardzību tomēr var atzīt ka tādu, kam samazināma atzīta vērtība, kā noteikts 3. daļas 83. punktā;
 - c) tādu kredīta atvasināto instrumentu gadījumā, kas ļauj veikt skaidrās naudas norēķinus, ir stabils novērtēšanas process, lai ticami noteiktu zaudējumus. Paredz skaidri noteiktu periodu, kurā iegūst bāzes saistību novērtējumus pēc kredīta notikuma;
 - d) ja norēķiniem ir nepieciešams, lai aizsardzības pircējam būtu tiesības un iespējas pārņests bāzes saistības uz aizsardzības devēju, tad bāzes saistību noteikumi paredz, ka nedrīkst bez pamata atteikt jebkādu nepieciešamo atļauju šādai pārņemšanai; un
 - e) skaidri nosaka to pušu identitāti, kas atbild par noteikšanu, vai ir iestāties kredīta noteikums. Par noteikšanu nav vienīga atbildība aizsardzības sniedzējam. Aizsardzības pircējam ir tiesības/iespējas informēt aizsardzības devēju par kredīta notikuma iestāšanos.
21. Nesakritība starp bāzes saistībām un atsaucē saistībām pēc kredīta atvasinātā instrumenta (t.i., saistības, ko izmanto, lai noteiktu naudas norēķinu vērtību vai izpildāmās saistības) vai starp bāzes saistībām un saistībām, ko izmanto, lai noteiktu, vai ir iestāties kredīta notikums, ir atļaujama vienīgi tad, ja ir izpildīti šādi nosacījumi:
- a) atsaucē saistības vai, attiecīgā gadījumā, saistības, ko izmanto, lai noteiktu, vai ir iestāties kredīta notikums, ir tādas pašas kārtas vai zemākas kārtas, nekā bāzes saistības; un
 - b) atsaucē saistībām vai, attiecīgā gadījumā, saistībām, ko izmanto, lai noteiktu, vai ir iestāties kredīta notikums, ir viens un tas pats parādnieks (t.i., tie izriet no vienas un tās pašas juridiskās personas), un pastāv tiesiski piemērojamas klauzulas, saskaņā ar kuru tiek atzīta kāda parāda saistību nepildīšana, ja netiek pildītas saistības, kas izriet no kāda cita šā parādnieka parāda.

2.5. Kvalifikācijas prasības piemērošanai saskaņā ar VII pielikuma 1. daļas 4. punktu.

22. Lai VII pielikuma 1. daļas 4. punktu varētu piemērot kredīta aizsardzībai, kas atvasināta no garantijas vai kredītu atvasinātā instrumenta, tai jāatbilst šādiem nosacījumiem:
- a) pamata saistības ir:
 - uzņēmumu riska darījums, kā tas definēts 86. pantā, izņemot apdrošināšanas un pārāpdrošināšanas uzņēmumus;
 - tāds riska darījums ar reģionālo valdību, pašvaldību vai publisko struktūru, kuru saskaņā ar 87. pantu neuzskata par riska darījumu ar centrālo valdību vai centrālo banku; vai
 - tāds riska darījums ar mazu vai vidējo uzņēmumu, kuru saskaņā ar 86. panta 4. punktu klasificē kā mazu riska darījumu;
 - b) darījuma partneri un aizsardzības sniedzējs nav vienas grupas locekļi;
 - c) riska darījumu nodrošina ar kādu no šiem instrumentiem:
 - viena nosaukuma nefondētie kredīta atvasinātie instrumenti vai viena nosaukuma garantijas;
 - "līdz pirmajam kavējumam" groza produkti – piemērošana attiecināma uz groza aktīviem ar viszemāko riska svērtu vērtību; vai

- “nth līdz kavējumam” groza produkti – iegūtā aizsardzība ir piemērota izskatīšanai šajā sistēmā, ja iegūta arī piemērota (n-1)th aizsardzība pret kavējumu vai ja grozā esošo aktīvu (n-1) jau ir nokavēts. Šādā gadījumā piemērošana attiecināma uz groza aktīvu ar viszemāko riska svērto vērtību;
- d) kredīta aizsardzība atbilst 14., 15., 18., 20. un 21. punktā izklāstītajām prasībām;
- e) ar riska darījumu pirms VII pielikuma 1. daļas 4. punkta piemērošanas saistītais riska svērums neietekmē nevienu kredīta aizsardzības aspektu;
- f) kredītiestādei ir tiesības un izredzes saņemt maksājumu no nodrošinājuma sniedzēja, neīstenojot nekādas juridiskas darbības, lai piespiestu darījuma partneri maksāt. Tādā apjomā un veidā, kādā kredītiestāde uzskata par iespējamu, tā īsteno pasākumus, lai nodrošinātu nodrošinājuma sniedzēja tūlītēju labprātīgu maksājumu kredīta notikumu gadījumos;
- g) nopirkta kredīta aizsardzība sedz visus kredīta zaudējumus, kas radušies riska darījuma nodrošinātajā daļā un kuru cēlonis ir līgumā paredzēti kredīta notikumi;
- h) ja izmaksu struktūras dēļ vajadzīga fiziska maksājumu kārtošana, tad vajadzīga juridiska noteiktība attiecībā uz aizdevuma pieejamību, obligācijām vai iespējamo atbildību. Ja kredītiestāde gatavojas nodot kādas citas saistības, nevis riska darījumu, tā nodrošina nododamo saistību pietiekamu likviditāti, lai kredītiestāde varētu tās nopirkt nodošanai saskaņā ar līgumu;
- i) gan aizsardzības sniedzējs, gan kredītiestāde rakstiskā formā juridiski apstiprina kredīta aizsardzības pasākumu noteikumus;
- j) kredītiestādēm ir iekšēja procedūra, lai atklātu pārmērīgu korelāciju starp aizsardzības sniedzēja un riska darījuma partnera kredīta vērtību, kas radušies sakarā ar viņu darbības rezultātu atkarību no vispārējiem faktoriem, ne tikai no sistēmiska riska faktora; un
- k) aizsardzības gadījumā pret kredīta pasliktināšanās risku nopirkto pircēja parādu pārdevējs un aizsardzības sniedzējs nedrīkst būt viena grupas locekļi.

3. DAĻA

Kreditriskā mazināšanas efekta aprēķināšana

1. Ievērojot 4. līdz 6. daļas noteikumus, ja ir izpildīti 1. un 2. daļas noteikumi, var saskaņā ar šīs daļas noteikumiem mainīt kārtību, kādā aprēķina riska svērto vērtību 78. līdz 83. panta ietvaros un riska svērto vērtību un paredzamos zaudējumus 84. līdz 89. panta ietvaros.
2. Ar skaidrās naudas līdzekļiem, vērtspapīriem vai precēm, ko iegādājas, aizņemas vai saņem repo darījumā vai vērtspapīru vai preču aizdevuma vai aizņēmuma darījumā, rīkojas kā ar nodrošinājumu.

1. FONDĒTĀ KREDĪTA AIZSARDZĪBA

1.1. Ar kredītu saistītās parādzīmes.

3. Ieguldījumus kredītiestāžu izdotajās ar kredītu saistītajās parādzīmēs var uzskatīt par naudas ķīlu.

1.2. Bilances posteņu savstarpēja dzēšana

4. Aizdevumi un noguldījumi aizdevējā kredītiestādē, kam piemēro bilances posteņu savstarpējo dzēšanu, ir uzskatāmi par naudas ķīlu.

1.3. Savstarpējo prasījumu ieskaista jumta līgumi, kas attiecas uz repo darījumiem/vērtspapīru aizdevumiem vai aizņēmumiem un/vai citiem ar kapitāla tirgu saistītiem darījumiem

1.3.1. Pilnībā pielāgotās riska darījuma vērtības aprēķināšana

a) Uzraugu noteikto svārstību korekciju pieejas vai pašu vērtējuma svārstību korekciju pieejas izmantošana

5. Atbilstoši 12. līdz 21. punktam, aprēķinot "pilnībā pielāgoto riska darījuma vērtību" (E*) riska darījumu apjomam, kam piemēro atbilstošu savstarpējo prasījumu ieskaista jumta līgumu, kas attiecas uz repo darījumiem/vērtspapīru aizdevumiem vai aizņēmumiem un/vai citiem ar kapitāla tirgu saistītiem darījumiem, piemērojamās svārstību korekcijas aprēķina, izmantojot vai nu uzraugu noteikto svārstību korekciju pieeju vai pašu vērtējuma svārstību korekciju pieeju, kā attiecībā uz finanšu nodrošinājuma vispārējo metodi izklāstīts 30. līdz 61. punktā. Uz pašu vērtējuma pieejas izmantošanu attiecina tos pašus nosacījumus un prasības, kādus piemēro saskaņā ar finanšu nodrošinājuma vispārējo metodi.
6. Tiro pozīciju katram vērtspapīru vai preču veidam aprēķina, atņemot no saskaņā ar savstarpējo prasījumu ieskaista jumta līgumu aizdoto, pārdoto vai piegādāto attiecīgā veida vērtspapīru vai preču kopējās vērtības saskaņā ar minēto līgumu aizņemto, nopirkto vai saņemto attiecīgā veida vērtspapīru vai preču kopējo vērtību.
7. "Vērtspapīru veids" 6. punktā nozīmē vērtspapīrus, kurus izdod viena un tā pati juridiskā persona, kuriem ir tā pati emisijas diena, tas pats termiņš un uz kuriem attiecas tie paši noteikumi un tie paši likvidācijas periodi, kā norādīts no 34. līdz 59. punktā.
8. Tiro pozīciju katrā valūtā, kas nav savstarpējo prasījumu ieskaista jumta līguma norēķinu valūta, aprēķina, no attiecīgajā valūtā izteikto vērtspapīru, kas aizdoti, pārdoti vai piegādāti saskaņā ar savstarpējo prasījumu ieskaista jumta līgumu, kopējās vērtības, kas pievienota saskaņā ar minēto līgumu aizdotajai vai pārņemtajai naudas summai attiecīgajā valūtā, atņemot attiecīgajā valūtā izteikto vērtspapīru, kas aizņemti, nopirkti vai saņemti saskaņā ar šo līgumu, kopējo summu, kas pievienota saskaņā ar minēto līgumu aizņemtajai vai saņemtajai naudas summai attiecīgajā valūtā.
9. Attiecīgajam vērtspapīru veidam vai naudas pozīcijai atbilstošo no svārstīguma izrietošo korekciju piemēro šā veida vērtspapīru pozitīvās vai negatīvās tīrās pozīcijas absolūtajai vērtībai.
10. No svārstīguma izrietošo korekciju ārvalstu valūtu riskam (fx) piemēro tīrajai pozitīvajai vai negatīvajai pozīcijai katrā valūtā, kas nav savstarpējo prasījumu ieskaista jumta līguma norēķinu valūta.
11. E* aprēķina ar šādu formulu:

$$E^* = \max \left\{ 0, \left[\left(\sum(E) - \sum(C) \right) + \sum(|\text{tīrā pozīcija katram vērtspapīru veidam}| \times H_{\text{sec}}) + \left(\sum|E_{\text{fx}}| \times H_{\text{fx}} \right) \right] \right\}$$

Ja riska svērtās vērtības aprēķina saskaņā ar 78. – 83. pantu, E ir riska darījuma vērtība katram atsevišķam līgumam noteiktam riska darījumu apjomam, ko piemērotu, ja nebūtu kredīta aizsardzības.

Ja riska svērtās vērtības un sagaidāmās zaudējumu vērtības aprēķina saskaņā ar 84. līdz 89. pantu, E ir riska darījuma vērtība katram atsevišķam līgumam noteiktam riska darījumu apjomam, ko piemērotu, ja nebūtu kredīta aizsardzības.

C ir vērtspapīru vai preču aizņēmuma, pirkuma vai saņemtā apjoma vērtība, vai naudas aizņēmuma vai saņemtā apjoma vērtība attiecībā uz katru šādu riska darījuma apjomu.

$\sum(E)$ ir visu līgumā paredzēto E summa.

$\sum(C)$ ir visu līgumā paredzēto C summa.

E_{fx} ir tīrā pozīcija (pozitīva vai negatīva) attiecīgā valūtā, kura nav līguma norēķinu valūta, ko aprēķina saskaņā ar 8. punktu.

H_{sec} ir attiecīgam vērtspapīru veidam atbilstoša no svārstīguma izrietošā korekcija.

H_{fx} ir no svārstīguma izrietošā korekcija ārvalstu valūtu riskam.

E^* ir pilnībā pielāgotā riska darījuma vērtība.

b) Uz iekšējiem modeļiem balstītas pieejas izmantošana

12. Kā alternatīvu uzraugu noteikto svārstību korekciju pieejas vai pašu vērtējuma svārstību korekciju pieejas izmantošanai, aprēķinot pilnībā pielāgoto riska darījuma vērtību (E^*), kas radusies, piemērojot atbilstošu savstarpējo prasījumu ieskaita jumta līgumu, kas attiecas uz repo darījumiem, vērtspapīru vai preču aizdevumiem vai aizņēmumiem un/vai citiem ar kapitāla tirgu saistītiem darījumiem, kas nav darījumi ar atvasinātiem instrumentiem, kredītiestādēm var atļaut izmantot uz iekšējiem modeļiem balstītu pieeju, kurā ņemta vērā korelācijas ietekme starp vērtspapīru pozīcijām, uz kurām neattiecas savstarpējo prasījumu ieskaita jumta līgums, ka arī attiecīgo instrumentu likviditāte. Šajā pieejā izmantotie iekšējie modeļi nodrošina aplēses par iespējamām izmaiņām nenodrošinātājā riska darījuma vērtībā ($\Sigma E - \Sigma C$). Ar kompetento iestāžu atļauju kredītiestādes var pielietot arī savus iekšējos modeļus ierobežotiem aizdevuma darījumiem, ja uz darījumiem attiecas divpusējs nolīgums par savstarpēju prasību un saistību kompensāciju saskaņā ar III pielikuma 7. daļā noteiktajām prasībām.
13. Kredītiestāde var izvēlēties uz iekšējiem modeļiem balstītas pieejas izmantošanu neatkarīgi no izvēles, kuru tā izdarījis starp 78. līdz 83. pantu un 84. līdz 89. pantu riska svērtās vērtības riska darījumu aprēķināšanai. Tomēr, ja kredītiestāde vēlas izmantot uz iekšējiem modeļiem balstītu pieeju, tai šī pieeja jāattiecinā uz visiem darījuma partneriem un vērtspapīriem, izņemot nebūtiskus portfeļus, kam var izmantot uzraugu noteikto svārstību korekciju pieeju vai pašu vērtējuma svārstību korekciju pieeju, ka izklāstīts 5. līdz 11. punktā.
14. Uz iekšējiem modeļiem balstīta pieeja ir pieejama kredītiestādēm, kuras ir saņēmušas atzīšanu iekšējam riska pārvaldīšanas modelim saskaņā ar Direktīvas 2006/49/EK V pielikumu.
15. Kredītiestādes, kuru uzraudzības iestādes nav atzinušas šāda modeļa izmantošanu saskaņā ar Direktīvu 2006/49/EK, var iesniegt attiecīgām iestādēm pieprasījumu atzīt iekšēju riska pārvaldīšanas modeli 12. līdz 21. punkta nolūkā.
16. Kompetentās iestādes piešķir atzīšanu vienīgi tad, ja kredītiestādes riska vadības sistēma attiecībā uz to risku pārvaldību, kas rodas darījumiem, uz kuriem attiecas savstarpējo prasījumu ieskaita jumta līgums, ir konceptuāli nevainojama un to īsteno godprātīgi, un, jo īpaši, ja izpildīti šādi kvalitatīvie standarti:
 - a) iekšējais riska aprēķina modelis, ko izmanto iespējamā cenu svārstīguma aprēķināšanai darījumiem, ir tieši iekļauts iestādes ikdienas riska vadības procesā un ir pamats pārskatam par riska darījumiem, ko gatavo iestādes augstākai vadībai;
 - b) kredītiestādei ir riska kontroles struktūrvienība, kas ir neatkarīga no darījumu tirdzniecības struktūrvienībām un tieši pakļauta augstākai vadībai. Šai struktūrvienībai jāatbild par kredītiestādes riska vadības sistēmas plānošanu un īstenošanu. Tā sastāda un analizē dienas pārskatus par riska vadības modeļa rezultātiem un attiecīgiem pozīciju ierobežojumu pasākumiem, kas jāveic;
 - c) riska kontroles struktūrvienības sastādītos dienas pārskatus pārskata tāda līmeņa vadība, kuras pilnvaras ir pietiekamas, lai mazinātu gan ieņemtās pozīcijas, gan arī iestādes kopējo risku;
 - d) kredītiestādei ir pietiekams personāls, kas ir kvalificēts izmantot sarežģītus modeļus riska kontroles struktūrvienībā;
 - e) kredītiestāde ir izveidojusi procedūras, lai uzraudzītu un nodrošinātu atbilstību iekšējai politikai, kas dokumentāri apstiprināta, un kontroli attiecībā uz riska aprēķina sistēmas kopējo darbību;
 - f) kredītiestādes modeļiem ir pārbaudīta virzības uzskaitē ar atbilstošu riska aprēķina precizitāti, ko apliecina tās rezultātu atpakaļejoša pārbaude, izmantojot vismaz viena gada datus;

- g) kredītiestāde bieži veic stingru stresa pārbaudes programmu, un augstākā vadība pārskata šo pārbažu rezultātus un atspoguļo tos politikā un ierobežojumos, ko tā nosaka;
 - h) kredītiestādei kā daļa no tās pastāvīga iekšējās revīzijas procesa neatkarīgi jāpārskata tās riska aprēķina sistēma. Šajā pārskatā jāaptver gan darījumu tirdzniecības struktūrvienību, gan neatkarīgās riska kontroles struktūrvienības darbības;
 - i) vismaz reizi gadā kredītiestādei jāveic tās riska vadības sistēmas pārskats; un
 - j) iekšējais modelis atbilst prasībām, kas noteiktas III pielikuma 6. iedaļas 40. līdz 42. pantā.
17. Aprēķinot iespējamās izmaiņas vērtībā, ievēro šādu standartu minimumu:
- a) iespējamo izmaiņu vērtībā aprēķināšana vismaz ik dienas;
 - b) pārskata datu 99 % uzticamība ar precizitāti līdz vienam ciparam (aiz komata);
 - c) 5 dienu likvidācijas periods, izņemot darījumiem, kas nav vērtspapīru repo darījumi vai vērtspapīru aizdevumi vai aizņēmumi, kad izmanto 10 dienu likvidācijas periodu;
 - d) vēsturiska apsekojuma periods vismaz vienu gadu, izņemot gadījumu, kad īsāku apsekojuma periodu attaisno nozīmīgs pacēlums cenas nestabilitātē; un
 - e) atjauninājumi, ko nosaka trīs mēnešu dati.
18. Kompetentās iestādes pieprasa, lai iekšējais riska aprēķina modelis aptvertu pietiekamu skaitu riska faktoru, lai savukārt aptvertu visu faktisko cenas risku.
19. Kompetentās iestādes var ļaut kredītiestādēm riska kategorijās un starp tām izmantot empīriskas korelācijas, ja tās atzīst, ka kredītiestādes korelāciju aprēķina sistēma ir nevainojama un to īsteno godprātīgi.
20. Pilnībā pielāgoto riska darījuma vērtību (E^*) kredītiestādēm, kuras izmanto iekšējo modeļu pieeju, aprēķina ar šādu formulu:

$$E^* = \max \left\{ 0, \left[\left(\sum E - \sum C \right) + \left(\text{iekšējais modeļu VaR rezultāts} \right) \right] \right\}$$

Ja riska svērtās vērtības aprēķina saskaņā ar 78. līdz 83. panta, E ir riska darījuma vērtība katram atsevišķam līgumā noteiktam riska darījumu apjomam, ko piemērotu, ja nebūtu kredīta aizsardzības.

Ja riska svērtās vērtības un sagaidāmās zaudējumu vērtības aprēķina saskaņā ar 84. – 89. pantu, E ir riska darījuma vērtība katram atsevišķam līgumā noteiktam riska darījumu apjomam, ko piemērotu, ja nebūtu kredīta aizsardzības.

C ir vērtspapīru vai preču aizņēmuma, pirkuma vai saņemtā apjoma pašreizējā vērtība, vai naudas aizņēmuma vai saņemtā apjoma vērtība attiecībā uz katru šādu riska darījumu apjomu.

$\sum(E)$ ir visu līgumā paredzēto E summa

$\sum(C)$ ir visu līgumā paredzēto C summa.

21. Aprēķinot riska svērtās vērtības riska darījumus, izmantojot iekšējos modeļus, kredītiestādes izmanto iepriekšējās darba dienas modeļa rezultātu.

- 1.3.2. Riska svērtās vērtības un paredzamo zaudējumu summu aprēķināšana repo darījumiem un/vai vērtspapīru vai preču aizdevumiem vai aizņēmumiem un/vai citiem ar kapitāla tirgu saistītiem darījumiem, uz ko attiecas savstarpējo prasījumu ieskaits jumta līgumi

Standartizētā pieeja

22. E^* , kuru aprēķina saskaņā ar 5. līdz 21. punktu, ņem par riska darījuma vērtību riska darījumu apjomam ar darījuma partneri, kā pamatā ir darījumi, uz kuriem attiecas savstarpējo prasījumu ieskaits jumta līgums 80. panta nolūkā.

IRB pieceja

23. E*, kuru aprēķina saskaņā ar 5. līdz 21. punktu, ņem par riska darījuma vērtību riska darījumu apjomam ar darījuma partneri, kā pamatā ir darījumi, uz kuriem attiecas savstarpējo prasījumu ieskaits jumta līgums VII pielikuma nolūkā.

1.4. Finanšu nodrošinājums

1.4.1. Finanšu nodrošinājuma vienkāršā metode

24. Finanšu nodrošinājuma vienkāršā metode ir pieejama vienīgi tad, ja riska svērtos vērtību aprēķina saskaņā ar 78. līdz 83. pantu. Kredītiestāde vienlaikus neizmanto gan finanšu nodrošinājuma vienkāršo metodi, gan finanšu nodrošinājuma vispārējo metodi.

Novērtēšana

25. Atbilstoši šai metodei atzītam finanšu nodrošinājumam piešķir vērtību, kas ir vienāda ar tā tirgus vērtību, kura noteikta saskaņā ar 2. daļas 6. punktu.

Riska svērtās vērtības aprēķināšana

26. Riska svērumu, kuru saskaņā ar 78. līdz 83. pantu piešķirtu, ja aizdevējam būtu tiešs riska darījums ar nodrošinājuma instrumentu, piemēro tām prasību daļām, kuras ir nodrošinātas ar atzītā nodrošinājuma tirgus vērtību. Nodrošinātās daļas riska svērums ir vismaz 20 %, izņemot gadījumus, kas noteikti 27. līdz 29. punktā. Riska darījumu apjoma atlikušajai daļai piešķir riska svērumu, ko saskaņā ar 78. līdz 83. pantu piešķirtu nenodrošinātam riska darījumu apjomam ar darījuma partneri.

Repo darījumi un vērtspapīru aizdevumi vai aizņēmumi

27. 0 % riska svērumu piešķir riska darījumu apjoma nodrošinātajai daļai, kā pamatā ir darījumi, kuri atbilst 59. un 60. punktā uzskaitītajiem kritērijiem. Ja darījuma partneris nav galvenais tirgus dalībnieks, piešķir 10 % riska svērumu.

Darījumi ar ārpusbiržas (OTC) atvasinājumiem, uz ko attiecas ikdienas novērtējums pēc tirgus cenas

28. 0 % riska svērumu atbilstoši nodrošinājuma pakāpei piešķir riska darījumu vērtībām, kuras saskaņā ar III pielikumu nosaka atvasinātajiem instrumentiem, kas uzskaitīti IV pielikuma un kam piemēro ik dienas novērtējumu pēc tirgus cenas, kuri nodrošināti ar naudu vai naudai pielīdzinātiem instrumentiem, ja nav valūtu nesakritības. 10 % riska svērumu līdz nodrošinājuma pakāpei piešķir tādu darījumu riska darījumu vērtībām, kuri nodrošināti ar centrālo valdību vai centrālo banku emitētiem parāda vērtspapīriem, kuriem saskaņā ar 78. līdz 83. pantu piešķirts 0 % riska svērums.

Šā punkta nolūkiem "centrālo valdību vai centrālo banku emitēti parāda vērtspapīri" ietver:

- parāda vērtspapīrus, ko emitējušas reģionālās vai vietējās varas iestādes, ar kurām riska darījumus pielīdzina riska darījumiem ar centrālo valdību, kuras jurisdikcijā tās atrodas saskaņā ar 78. līdz 83. pantu;
- parāda vērtspapīrus, ko emitējušas starptautiskās attīstības bankas, kurām piešķir 0 % riska svērumu saskaņā ar 78. līdz 83. pantu vai tā nolūkā;
- parāda vērtspapīrus, ko emitējušas starptautiskas organizācijas, kurām saskaņā ar 78. līdz 83. pantu piešķir 0 % riska svērumu.

Citi darījumi

29. 0 % riska svērumu var piešķirt, ja riska darījumu apjoms un nodrošinājums ir izteikts tajā pašā valūtā un ja:

- nodrošinājums ir nauda noguldījumā vai naudai pielīdzināms instruments; vai arī

- b) nodrošinājums ir tādi parāda vērtspapīri, ko emitējušas centrālās valdības vai centrālās bankas, kurām saskaņā ar 78. līdz 83. pantu var piešķirt 0 % riska svērumu, un tā tirgus vērtība ir diskontēta par 20 %.

Šā punkta nolūkiem "centrālo valdību vai centrālo banku emitēti parāda vērtspapīri" ietver parāda vērtspapīrus, kas norādīti 28. punktā.

1.4.2. Finanšu nodrošinājuma vispārējā metode

30. Novērtējot finanšu nodrošinājumu, lai piemērotu finanšu nodrošinājuma vispārējo metodi, nodrošinājuma tirgus vērtībai piemēro "no svārstīguma izrietošas korekcijas", kā izklāstīts tālāk 34. līdz 59. punktā, ņemot vērā cenas nestabilitāti.
31. Ievērojot valūtu nesakritības novēršanu darījumos ar ārpusbiržas (OTC) atvasinājumiem, kā izklāstīts 32. punktā, ja nodrošinājums ir izteikts valūtā, kura atšķiras no valūtas, kurā ir izteikts atbilstošais riska darījumu apjoms, nodrošinājumam atbilstošajai no svārstīguma izrietošajai korekcijai pievieno korekciju, kura atspoguļo valūtas svārstīgumu, kā izklāstīts 34. līdz 59. punktā.
32. Ja ir nesakritība starp nodrošinājuma valūtu un norēķinu valūtu, attiecībā uz darījumiem ar ārpusbiržas (OTC) atvasinājumiem, uz ko attiecas saskaņā ar III pielikumu kompetentu iestāžu atzīti savstarpējo prasījumu ieskaite juma līgumi, piemēro no svārstīguma izrietošu korekciju, kura atspoguļo valūtas svārstīgumu. Pat tad, ja darījumos, uz kuriem attiecas savstarpējo prasījumu ieskaite juma līgums, ir iesaistītas vairākas valūtas, piemēro tikai vienu no svārstīguma izrietošu korekciju.

a) Koriģēto vērtību aprēķināšana

33. Nodrošinājuma no svārstīguma izrietoši koriģēto vērtību, kas ir jāņem vērā, aprēķina šādi visiem darījumiem, izņemot tos darījumus, uz kuriem attiecas atzīti savstarpējo prasījumu ieskaite juma līgumi, kuriem ir jāpiemēro 5. līdz 23. punktā izklāstītie noteikumi:

$$C_{VA} = C \times (1 - H_C - H_{FX})$$

Riska darījuma no svārstīguma izrietoši koriģēto vērtību, kas ir jāņem vērā, aprēķina šādi:

$$E_{VA} = E \times (1 + H_E), \text{ un darījumiem ar ārpusbiržas (OTC) atvasinājumiem } E_{VA} = E.$$

Riska darījuma pilnībā pielāgoto vērtību, kurā ņemts vērā gan svārstīgums, gan risku mazinoša ietekme, aprēķina šādi:

$$E^* = \max \{0, [E_{VA} - C_{VAM}]\},$$

kur

E ir riska darījuma vērtība, kāda būtu noteikta, attiecīgi, saskaņā ar 78. līdz 83. pantu vai 84. līdz 89. pantu, ja riska darījuma apjoms netiktu nodrošināts. Šim nolūkam kredītiestādēm, kas riska svērtās vērtības aprēķina saskaņā ar 78. līdz 83. pantu, riska darījuma vērtība II pielikumā minētajiem ārpusbilances posteņiem ir 100 % no to vērtības, nevis 78. panta 1. punktā minētās procentuālās daļas, un kredītiestādēm, kas riska svērtās vērtības aprēķina saskaņā ar 84. līdz 89. pantu, riska darījuma vērtību VII pielikuma 3. daļas 9. līdz 11. punktā uzskaitītajiem posteņiem aprēķina, izmantojot 100 % konversijas koeficientu, nevis minētajos punktos norādītos konversijas koeficientu vai procentuālās daļas.

E_{VA} ir no svārstīguma izrietoši pielāgotā riska darījuma vērtība.

C_{VA} ir no svārstīguma izrietoši pielāgotā nodrošinājuma vērtība.

C_{VAM} ir C_{VA} , kas ir turpmāk pielāgota, novēršot jebkādu termiņu nesakritību saskaņā ar 4. daļas noteikumiem.

H_E ir no svārstīguma izrietoša korekcija, kas attiecināma uz riska darījumu apjomu (E), kuru aprēķina saskaņā ar 34. līdz 59. punktu.

H_C ir no svārstīguma izrietoša korekcija, kas attiecināma uz nodrošinājumu, kuru aprēķina saskaņā ar 34. līdz 59. punktu.

H_{FX} ir no svārstīguma izrietoša korekcija, kas attiecināma uz valūtu nesakritību, kuru aprēķina saskaņā ar 34. – 59. punktu.

E^* ir riska darījuma pilnībā pielāgotā vērtība, kurā ņemts vērā gan svārstīgums, gan risku mazinoša ietekme.

b) Piemērojamo no svārstīguma izrietošo korekciju aprēķināšana

34. No svārstīguma izrietošās korekcijas var aprēķināt divējādi: pēc uzraugu noteikto svārstību korekciju pieejas un pēc pašu vērtējuma svārstību korekciju pieejas ("pašu vērtējuma" pieejas).
35. Kredītiestāde var izvēlēties izmantot uzraugu noteikto svārstību korekciju pieeju vai pašu vērtējuma pieeju neatkarīgi no izvēles, ko tā izdarījusi starp 78. – 83. pantu un 84. – 89. pantu riska svērtās vērtības aprēķināšanai. Tomēr, ja kredītiestādes vēlas izmantot pašu vērtējuma pieeju, tām šī pieeja ir jāattiecinā uz visu instrumentu veidu diapazonu, izņemot nebūtiskus portfeļus, kam var izmantot uzraugu noteikto svārstību korekciju pieeju.

Ja nodrošinājumu veido vairāki atzīti posteņi, no svārstīguma izrietošā korekcija ir $H = \sum_i a_i H_i$, kur a_i ir posteņa attiecība pret nodrošinājumu kopumā un H_i ir no svārstīguma izrietošā korekcija, kas ir piemērojama šim postenim.

i) Uzraugu noteiktās svārstību korekcijas

36. No svārstīguma izrietošās korekcijas, kas ir jāpiemēro saskaņā ar uzraugu noteikto svārstību korekciju pieeju (ievērojot pārvērtēšanu ik dienas), ir tādas, kā parādīts 1. līdz 4. tabulā.

NO SVĀRSTĪBĀM IZRIETOŠĀS KOREKCIJAS

1. tabula

Kredīta kvalitātes pakāpe, ar kuru saistīts parāda vērtspapīra kredīta novērtējums	Atlikušais termiņš	No svārstībām izrietošās korekcijas parāda vērtspapīriem, ko emitējušas 1. daļas 7. punkta apakšpunktā aprakstītās juridiskās personas			No svārstībām izrietošās korekcijas parāda vērtspapīriem, ko emitējušas 1. daļas 7. punkta apakšpunktā aprakstītās juridiskās personas		
		20 dienu likvidācijas periods (%)	10 dienu likvidācijas periods (%)	5 dienu likvidācijas periods (%)	20 dienu likvidācijas periods (%)	10 dienu likvidācijas periods (%)	5 dienu likvidācijas periods (%)
1	> 1 gads	0,707	0,5	0,354	1,414	1	0,707
	> 1 ≤ 5 gadi	2,828	2	1,414	5,657	4	2,828
	> 5 gadi	5,657	4	2,828	11,314	8	5,657
2-3	≤ 1 gads	1,414	1	0,707	2,828	2	1,414
	> 1 ≤ 5 gadi	4,243	3	2,121	8,485	6	4,243

Kredīta kvalitātes pakāpe, ar kuru saistīts parāda vērtspapīra kredīta novērtējums	Atlikušais termiņš	No svārstībām izrietošās korekcijas parāda vērtspapīriem, ko emitējušas 1. daļas 7. punkta apakšpunktā aprakstītās juridiskās personas			No svārstībām izrietošās korekcijas parāda vērtspapīriem, ko emitējušas 1. daļas 7. punkta apakšpunktā aprakstītās juridiskās personas		
		20 dienu likvidācijas periods (%)	10 dienu likvidācijas periods (%)	5 dienu likvidācijas periods (%)	20 dienu likvidācijas periods (%)	10 dienu likvidācijas periods (%)	5 dienu likvidācijas periods (%)
	> 5 gadi	8,485	6	4,243	16,971	12	8,485
4	≤ 1 gads	21,213	15	10,607	N/A	N/A	N/A
	> 1 ≤ 5 gadi	21,213	15	10,607	N/A	N/A	N/A
	> 5 gadi	21,213	15	10,607	N/A	N/A	N/A

2. tabula

Kredīta kvalitātes pakāpe, ar kuru saistīts īstermiņa parāda vērtspapīra kredīta novērtējums	No svārstībām izrietošās korekcijas parāda vērtspapīriem, ko emitējušas 1. daļas 7. punkta b) apakšpunktā aprakstītās juridiskās personas ar īstermiņa kredīta novērtējumiem			No svārstībām izrietošās korekcijas parāda vērtspapīriem, ko emitējušas 1. daļas 7. punkta c) un d) apakšpunktā aprakstītās juridiskās personas ar īstermiņa kredīta novērtējumiem		
	20 dienu likvidācijas periods (%)	10 dienu likvidācijas periods (%)	5 dienu likvidācijas periods (%)	20 dienu likvidācijas periods (%)	10 dienu likvidācijas periods (%)	5 dienu likvidācijas periods (%)
1	0,707	0,5	0,354	1,414	1	0,707
2-3	1,414	1	0,707	2,828	2	1,414

3. tabula

Citi nodrošinājuma vai riska darījumu veidi			
	20 dienu likvidācijas periods (%)	10 dienu likvidācijas periods (%)	5 dienu likvidācijas periods (%)
Galvenā indeksa pašu kapitāls, galvenā indeksa konvertējamās obligācijas	21,213	15	10,607
Cits pašu kapitāls vai konvertējamās obligācijas atzītas biržas sarakstā	35,355	25	17,678
Nauda	0	0	0
Zelts	21,213	15	10,607

4. tabula

No svārstīguma izrietošā korekcija valūtu nesakrītībai		
20 dienu likvidācijas periods (%)	10 dienu likvidācijas periods (%)	5 dienu likvidācijas periods (%)
11,314	8	5,657

37. Likvidācijas periods nodrošinātiem aizdevumiem ir 20 darba dienas. Likvidācijas periods repo darījumiem (izņemot to, ciktāl šādi darījumi ietver preču vai garantēto tiesību attiecībā uz precēm nodošanu) un vērtspapīru aizdevumiem vai aizņēmumiem ir 5 darba dienas. Likvidācijas periods citiem ar kapitāla tirgu saistītiem darījumiem ir 10 darba dienas.
38. Kredīta kvalitātes pakāpe, ar kuru ir saistīts parāda vērtspapīra kredīta novērtējums, 1. – 4. tabulā un 39. līdz 41. punktā ir kredīta kvalitātes pakāpe, kuru kompetentās iestādes nosaka kā saistāmu ar kredīta novērtējumu saskaņā ar 78. līdz 83. pantu. Šā punkta nolūkā piemēro arī 1. daļas 10. punktu.
39. Neatbilstošiem vērtspapīriem vai precēm, kurus aizdod vai pārdod repo darījumos vai vērtspapīru vai preču aizdevumos vai aizņēmumos, no svārstīguma izrietošā korekcija ir tāda pati, kā ārpus oficiālā saraksta esošiem kapitāla vērtspapīriem atzītā biržā.
40. Atbilstošām vienībām ieguldījumu fondos no svārstīguma izrietošā korekcija ir svērtā vidējā no svārstīguma izrietošā korekcija, kādu, ņemot vērā darījuma likvidācijas periodu, kā precizēts 38. punktā, piemērotu aktīviem, kuros fonds veic ieguldījumus. Ja kredītiestādei nav zināms, kādos aktīvos fonds veic ieguldījumus, no svārstīguma izrietošā korekcija ir visaugstākā, kādu piemērotu jebkāda veida aktīviem, kuros fondam ir tiesības veikt ieguldījumus.
41. Iestāžu emitētiem parāda vērtspapīriem, kam nav piešķirts kreditreitingss un kuri atbilst 1. daļas 8. punktā minētajiem piemērotības kritērijiem, no svārstīguma izrietošā korekcija ir tāda pati, kā vērtspapīriem, kurus emitē iestādes vai uzņēmumi ar ārējo kredīta novērtējumu, kas saistāms ar 2. vai 3. kvalitātes pakāpi.

(ii) No svārstīguma izrietošo korekciju pašu novērtējums

42. Kompetentās iestādes atļauj iestādēm, kuras atbilst 47. līdz 56. punktā izklāstītajām prasībām, izmantot pašu novērtējumu, aprēķinot no svārstīguma izrietošās korekcijas, kas piemērojamas nodrošinājumam un riska darījumiem.
43. Ja parāda vērtspapīriem ir atzītas ārējās kredīta novērtēšanas iestādes piešķirts kredīta novērtējums, kas ir līdzvērtīgs ieguldījumu pakāpei vai labāks, kompetentās iestādes var atļaut kredītiestādēm aprēķināt no svārstīguma izrietošās korekcijas katrai vērtspapīru kategorijai.
44. Nosakot attiecīgās kategorijas, kredītiestādes ņem vērā vērtspapīra emitenta veidu, vērtspapīru ārējo kredīta novērtējumu, to atlikušo termiņu un to mainīto termiņu. No svārstīguma izrietošajām korekcijām ir jāraksturo vērtspapīri, kurus kredītiestāde iekļāvusi attiecīgajā kategorijā.
45. Parāda vērtspapīriem, kam ir atzītas ārējās kredīta novērtēšanas iestādes piešķirts kredīta novērtējums, kas ir līdzvērtīgs zemākam līmenim par ieguldījumu pakāpi, un citiem piemērotiem nodrošinājumiem no svārstīguma izrietošās korekcijas ir jāaprēķina katram postenim atsevišķi.
46. Kredītiestādēm, kuras izmanto pašu novērtējuma pieeju, nodrošinājuma svārstīgums vai ārvalstu valūtu nesakrītība ir jāaplēš, ņemot vērā nekādu korelāciju starp nenodrošināto riska darījumu, nodrošinājumu un/vai maiņas kursiem.

Kvantitatīvie kritēriji

47. Aprēķinot no svārstīguma izrietošās korekcijas, izmanto pārskata datu 99 % uzticamību ar precizitāti līdz vienam ciparam (aiz komata).

48. Likvidācijas periods nodrošinātiem aizdevumiem ir 20 darba dienas; repo darījumiem, izņemot to, ciktāl šādi darījumi ietver preču vai garantēto tiesību attiecībā uz precēm nodošanu, un vērtspapīru aizdevumiem vai aizņēmumiem tas ir 5 darba dienas; un 10 darba dienas citiem ar kapitāla tirgu saistītiem darījumiem.
49. Kredītiestādes var izmantot no svārstīguma izrietošo korekciju skaitļus, kas aprēķināti īsākiem vai garākiem likvidācijas periodiem, kas ir aprēķināti, pamatojoties uz 48. punktā minēto likvidācijas periodu attiecīgajam darījuma veidam, izmantojot laika kvadrātsaknes formulu:

$$HM = HN \sqrt{T_M / T_N}$$

kur T_M ir attiecīgais likvidācijas periods;

H_M ir no svārstīguma izrietošā korekcija T_M ; un

H_N ir no svārstīguma izrietošā korekcija, kuras pamatā ir likvidācijas periods T_N .

50. Kredītiestādes ņem vērā zemākas kvalitātes aktīvu nelikviditāti. Likvidācijas periodu pielāgo augšup gadijumos, kad ir šaubas par nodrošinājuma likviditāti. Tās arī konstatē, ja vēsturiskie dati norāda pārāk zemu iespējamo svārstīgumu, piemēram, piesaistītās valūtas gadījumā. Šādiem gadījumiem piemēro stresa scenāriju.
51. Vēsturiskā apsekojuma periods (izlases periods) no svārstīguma izrietošo korekciju aprēķināšanai ir vismaz viens gads. Kredītiestādēm, kuras vēsturiskā apsekojuma periodam izmanto svērums shēmu vai citas metodes, efektīvais apsekojuma periods ir vismaz viens gads (proti, atsevišķu apsekojumu vidējā svērtā laika aizture ir ne mazāk kā 6 mēneši). Kompetentās iestādes var arī pieprasīt kredītiestādei aprēķināt tās no svārstīguma izrietošās korekcijas, izmantojot īsāku apsekojuma periodu ja, pēc kompetento iestāžu ieskatiem, to attaisno nozīmīgs pacēlums cenas nestabilitātē.
52. Kredītiestādes atjaunina savus datus vismaz reizi trijos mēnešos, kā arī pārvērtē tos ikreiz, kad tirgus cenas ir pakļautas būtiskām izmaiņām. Tas nozīmē, ka no svārstīguma izrietošās korekcijas aprēķina vismaz reizi trijos mēnešos.

Kvalitatīvie kritēriji

53. Svārstīguma aplēses izmanto kredītiestādes ikdienas riska vadības procesā, tostarp saistībā ar tās iekšējiem riska darījumu apjoma ierobežojumiem.
54. Ja likvidācijas periods, ko kredītiestāde izmanto savā ikdienas riska vadības procesā, ir garāks nekā šajā daļā noteikts attiecīgajam darījuma veidam, kredītiestādes no svārstīguma izrietošās korekcijas aprēķina augšupvērsti saskaņā ar 50. punktā norādīto laika kvadrātsaknes formulu.
55. Kredītiestāde ir izveidojusi procedūras, lai uzraudzītu un nodrošinātu atbilstību iekšējai politikai, kas dokumentāri apstiprināta, un kontroli no svārstīguma izrietošo korekciju aplēšu sistēmas darbībai un šādu aplēšu iestrādāšanai tās riska vadības procesā.
56. Kredītiestādes no svārstīguma izrietošo korekciju aplēšu sistēmas neatkarīgu pārskatu regulāri veic pašas kredītiestādes iekšējās revīzijas procesā. Vismaz reizi gadā tiek pārskatīta visa sistēma no svārstīguma izrietošo korekciju aprēķināšanai un šo aplēšu iestrādāšanai tās riska vadības procesā, un tajā aplūko vismaz šādus aspektus:
- a) no svārstīguma izrietošo korekciju aplēšu iestrādāšana ikdienas riska vadības procesā;
 - b) visu nozīmīgo izmaiņu no svārstīguma izrietošo korekciju aprēķina procesā apstiprināšana;
 - c) no svārstīguma izrietošo korekciju aprēķina sistēmas vadībā izmantoto datu avotu konsekvences, savlaicīguma un ticamības, tostarp šādu datu avotu neatkarības, pārbaude; un
 - d) svārstīguma pieņēmumu precizitāte un atbilstība.

iii) No svārstīguma izrietošo korekciju augšupvērstis aprēķins

57. No svārstīguma izrietošās korekcijas, kas minētas 36. līdz 41. punktā, ir no svārstīguma izrietošās korekcijas, kuras ir jāpiemēro ikdienas pārvērtējumam. Līdzīgi, ja kredītiestāde izmanto no svārstīguma izrietošo korekciju pašu novērtējumu saskaņā ar 42. līdz 56. punktu, tās vispirms ir jāaprēķina, pamatojoties uz ikdienas pārvērtējumu. Ja pārvērtēšana notiek retāk nekā reizi dienā, piemēro lielākas no svārstīguma izrietošās korekcijas. Tās aprēķina, augšupvērsti aprēķinot no svārstīguma izrietošo korekciju ikdienas pārvērtējumu, izmantojot šādu laika kvadrātsaknes formulu:

$$H = H_M \sqrt{\frac{N_R + (T_M - 1)}{T_M}}$$

kur

H ir piemērojamā no svārstīguma izrietošā korekcija

H_M ir no svārstīguma izrietošā korekcija, ja notiek ikdienas pārvērtēšana

N_R ir faktiskais darba dienu skaits starp pārvērtēšanām

T_M ir likvidācijas periods attiecīgajam darījuma veidam.

iv) Nosacījumi 0 % no svārstīguma izrietošās korekcijas piemērošanai

58. Saistībā ar repo darījumiem un vērtspapīru aizdevumiem vai aizņēmumiem, ja kredītiestāde izmanto uzraugu noteikto svārstību korekciju pieeju vai pašu vērtējuma svārstību korekciju pieeju un ja ir ievēroti a) līdz h) apakšpunktā izklāstītie nosacījumi kredītiestādes var svārstīguma izrietošās korekcijas, ko aprēķina saskaņā ar 34. – 57. punktu, vietā piemērot 0 % no svārstīguma izrietošo korekciju. Šī iespēja nav pieejama attiecībā uz kredītiestādēm, kuras izmanto iekšējo modeļu pieeju, kas minēta 12. – 21. punktā.

- a) Gan riska darījums, gan nodrošinājums ir nauda vai centrālās valdības vai centrālās bankas parāda vērtspapīri, uz kuriem attiecas 1. daļas 7. punkta b) apakšpunkts, un kuriem saskaņā ar 78. līdz 83. pantu var piešķirt 0 % riska svērumu.
- b) Gan riska darījums, gan nodrošinājums ir izteikti tajā pašā valūtā.
- c) Vai nu darījuma termiņš nav ilgāks par vienu dienu, vai arī riska darījumam un nodrošinājumam katru dienu piemēro novērtējumu pēc tirgus cenas vai starpības pārskatīšanu.
- d) Uzskata, ka laiks starp pēdējo nodrošinājuma novērtējumu pēc tirgus cenas pirms tam, kad darījuma partneris nav pārskatījis starpību, un nodrošinājuma likvidāciju ir ne vairāk kā četras darba dienas.
- e) Darījumu īsteno norēķinu sistēmā, kas ir droša sistēma šāda veida darījumam.
- f) Dokumenti, kas attiecas uz līgumu, ir standarta tirgus dokumenti repo darījumiem vai vērtspapīru aizdevumiem, vai aizņēmumiem saistībā ar attiecīgajiem vērtspapīriem.
- g) Ja darījumu regulē dokumenti, kuros precizēts, ka tad, ja darījuma partneris neizpilda saistības nodrošināt naudu vai vērtspapīrus, vai nodrošināt starpību, vai citādi nepilda saistības, darījums ir tūlīt pārtraucams.
- h) Kompetentās iestādes uzskata darījuma partneri par "galveno tirgus dalībnieku". Galvenie tirgus dalībnieki ietver šādas juridiskas personas:
 - 1. daļas 7. panta b) apakšpunktā minētās juridiskās personas, ar kurām veiktajiem riska darījumiem saskaņā ar 78. līdz 83. pantu piešķir 0 % riska svērumu,
 - iestādes,

- citas finanšu sabiedrības (tostarp apdrošināšanas sabiedrības), ar kurām veiktajiem riska darījumiem saskaņā ar 78. līdz 83. pantu piešķir 20 % riska svērumu, ja kredītiestādēm, kuras aprēķina riska svērto vērtību un paredzamās zaudējumu summas, nav atzītas ārējās kredītu novērtēšanas iestādes piešķirta kredīta novērtējuma un ja tās iekšēji ir novērtētas kā tādas, kurām ir saistību nepildīšanas varbūtība, kas ir līdzvērtīga tai, kura ir saistāma ar kompetento iestāžu noteiktu ārējo kredītu novērtēšanas iestāžu piešķirtiem kredīta novērtējumiem, kas ir saistāmi ar kredīta kvalitātes 2. vai augstāku pakāpi saskaņā ar noteikumiem par riska svērumu riska darījumiem ar uzņēmumiem saskaņā ar 78. – 83. pantu,
- regulēti ieguldījumu fondi, uz kuriem attiecas kapitāla vai parādsaistību koeficienta prasības,
- regulēti pensiju fondi, un
- atzītas klīringa organizācijas.

59. Ja kompetenta iestāde atļauj piemērot 58. punktā izklāstīto režīmu repo darījumiem vai vērtspapīru aizdevumiem vai aizņēmumiem ar vērtspapīriem, kurus emitējusi tās valsts valdība, tad citas kompetentās iestādes var izvēlēties atļaut to jurisdikcijā esošajām kredītiestādēm pieņemt tādu pašu pieeju tiem pašiem darījumiem.

c) Riska svērtās vērtības un paredzamo zaudējumu summas aprēķināšana

Standartizētā pieeja

60. E*, ko aprēķina saskaņā ar 33. punktu, uzskata par riska darījuma vērtību 80. panta nolūkā. II pielikumā minēto ārpusbilances posteņu gadījumā E* ir vērtība, kam piemēro 78. panta 1. punktā minētās procentu likmes, lai noteiktu riska darījuma vērtību.

IRB pieeja

61. LGD * (faktiskais LGD), ko aprēķina saskaņā ar šo punktu, uzskata par LGD VII pielikuma nolūkā.

$$\text{LGD}^* = \text{LGD} \times (E^*/E)$$

kur

LGD ir LGD, ko saskaņā ar 84. līdz 89. pantu piemērotu riska darījumam, ja riska darījums nebūtu nodrošināts,

E ir riska darījuma vērtība, kas aprakstīta 33. punktā;

E*, kas aprēķināts saskaņā ar 33. punktu.

1.5. Cits piemērots nodrošinājums 84. līdz 89. pantam

1.5.1. Novērtēšana

a) Nekustamā īpašuma ķīla

62. Īpašumu tirgus vērtības apjomā vai zemāk novērtē neatkarīgs vērtētājs. Savukārt tajās dalībvalstīs, kuras normatīvajos aktos ir definējušas stingrus hipotekārās vērtības novērtēšanas kritērijus, neatkarīgs vērtētājs īpašumu var novērtēt hipotekārās vērtības apjomā vai zemāk.

63. "Tirgus vērtība" ir novērtētā summa, par kādu īpašumu varētu apmainīt starp labprātīgu pārdevēju un labprātīgu pircēju novērtēšanas dienā nesaistītu pušu darījumu nosacījumiem atbilstošā darījumā pēc attiecīga piedāvājuma, kur abas puses ir rīkojušās zinoši, piesardzīgi un bez piespiešanas. Tirgus vērtību dokumentē pārredzamā un skaidrā veidā.

64. "Hipotekārā vērtība" ir īpašuma vērtība, kas noteikta, pietiekami novērtējot īpašuma pārdošanas iespējas nākotnē, ņemot vērā noturīgus ilgtermiņa aspektus, parastos un vietējos tirgus nosacījumus, īpašuma pašreizējo izmantojumu un citu tā iespējamo izmantojumu. Hipotekārās vērtības noteikšanā spekulatīvos elementus neņem vērā. Hipotekāro vērtību dokumentē pārredzamā un skaidrā veidā.

65. Nodrošinājuma vērtība ir tirgus vērtība vai hipotekārā vērtība, kas ir attiecīgi samazināta, atspoguļojot 2. daļas 8. punktā prasītās uzraudzības rezultātus un ņemot vērā jebkādas prasības par īpašumu.
- b) Pircēju parādi
66. Pircēju parādu vērtība ir pircēju parādu summa.
- c) Citi fiziskie nodrošinājumi
67. Īpašumu novērtē pēc tā tirgus vērtības, proti, pēc novērtētās summas, par kādu īpašumu varētu apmainīt starp labprātīgu pārdevēju un labprātīgu pircēju novērtēšanas dienā nesaistītu pušu darījumu nosacījumiem atbilstošā darījumā.

1.5.2. Riska svērtās vērtības un paredzamo zaudējumu summas aprēķināšana

- a) Vispārējs režīms
68. LGD*, ko aprēķina saskaņā ar 69. līdz 72. punktu, uzskata par LGD VII pielikuma nolūkā.
69. Ja nodrošinājuma vērtības (C) attiecība pret riska darījuma vērtību (E) ir zemāka par C* sliekšņa līmeni (pieprasītais minimālā riska darījuma nodrošinājuma līmenis), kā noteikts 5. tabulā, LGD* ir LGD, kas VII pielikumā noteikts nenodrošinātiem riska darījumiem ar darījuma partneri.
70. Ja nodrošinājuma vērtības attiecība pret riska darījuma vērtību pārsniedz otro, augstāko C** sliekšņa līmeni (proti, pieprasīto nodrošinājuma līmeni, lai pilnībā saņemtu LGD atzīšanu), kā noteikts 5. tabulā, LGD* ir tāds, kā noteikts 5. tabulā.
71. Ja pieprasītais nodrošinājuma līmenis C** attiecībā uz nodrošinājumu kopumā nav sasniegts, riska darījumu uzskata par diviem riska darījumiem – to daļu, kurai ir sasniegts pieprasītais nodrošinājuma līmenis C**, un atlikušo daļu.
72. Tālāk 5. tabulā ir norādīts piemērojamais LGD* un pieprasītie nodrošinājuma līmeņi riska darījumu nodrošinātajām daļām.

5. tabula

LGD minimums riska darījumu nodrošinātajai daļai

	LGD* augstāka ranga prasībām vai iespējamām prasībām	LGD* pakārtotām prasībām vai iespējamām prasībām	Pieprasītais riska darījuma minimālais nodrošinājuma līmenis (C*)	Pieprasītais riska darījuma minimālais nodrošinājuma līmenis (C**)
Pircēju parādi	35 %	65 %	0 %	125 %
Apdzīvojamais nekustamais īpašums/komerציālais nekustamais īpašums	35 %	65 %	30 %	140 %
Pārējie nodrošinājumi	40 %	70 %	30 %	140 %

Izņēmuma kārtā kompetentās iestādes līdz 2012. gada 31. decembrim var, ievērojot 5. tabulā norādītos nodrošinājuma līmeņus:

- a) atļaut kredītiestādēm piemērot 30 % LGD augstāka ranga riska darījumiem komerciāla nekustamā īpašuma izpirkumnomas veidā un

- b) atļaut kredītiestādēm piemērot 35 % LGD augstāka ranga riska darījumiem iekārtu izpirkumnomas veidā; un
- c) vecākiem riska darījumiem, kuru nodrošinājums ir apdzīvojami vai komerciāli nekustamie īpašumi, ļauj piemērot 30 % LGD.

Minētā perioda beigās šo izņēmumu pārskata.

b) Alternatīvs režīms nekustamā īpašuma ķīlai

73. Ievērojot šā punkta un 75. punkta prasības un kā alternatīvu 68. līdz 72. punktā minētajam režīmam dalībvalsts kompetentās iestādes var atļaut kredītiestādēm piešķirt 50 % riska svērumu tai riska darījuma daļai, kura ir pilnībā nodrošināta ar mājokļa nekustamo īpašumu vai komerciālo nekustamo īpašumu, kas atrodas dalībvalsts teritorijā, ja tām ir pierādījumi, ka attiecīgie tirgi ir labi attīstīti un seni un ka zaudējumu daļas aizdevumiem, kuri nodrošināti attiecīgi ar apdzīvojamo nekustamo īpašumu vai komerciālo nekustamo īpašumu, nepārsniedz šādas robežas:

- a) zaudējumi no kredīvēšanas, ko nodrošina apdzīvojamais nekustamais īpašums vai komerciālais nekustamais īpašums attiecīgi līdz 50 % no tirgus vērtības (vai attiecīgā gadījumā 60 % no hipotekārās vērtības, ja tā ir zemāka), nepārsniedz 0,3 % no neatmaksātajiem aizdevumiem, kuri nodrošināti ar attiecīgā veida nekustamo īpašumu konkrētajā gadā; un
- b) kopējie zaudējumi no aizdevumiem, kas nodrošināti attiecīgi ar apdzīvojamo nekustamo īpašumu vai komerciālo nekustamo īpašumu, nepārsniedz neatmaksātos aizdevumus, kuri nodrošināti ar attiecīgā veida nekustamo īpašumu, konkrētajā gadā.

74. Ja konkrētā gadā nav izpildīts kāds no 73. punkta nosacījumiem, tiesības izmantot šo režīmu izbeidzas līdz brīdim, kad nākamajā gadā šie nosacījumi ir izpildīti.

75. Kompetentās iestādes, kuras neatļauj izmantot 73. punktā minēto režīmu, var atļaut kredītiestādēm piešķirt šajā režīmā pieļaujamo riska svērumu riska darījumiem, kuri nodrošināti attiecīgi ar mājokļa nekustamo īpašumu vai komerciālo nekustamo īpašumu, kas atrodas to dalībvalstu teritorijā, kuru kompetentās iestādes atļauj izmantot šo režīmu, ar tiem pašiem nosacījumiem, kas ir spēkā noteiktajā dalībvalstī.

1.6. Riska svērtās vērtības un paredzamo zaudējumu summas aprēķināšana jauktiem nodrošinājumu portfeliem

76. Ja riska svērto vērtību un paredzamo zaudējumu vērtību aprēķina saskaņā ar 84. – 89. pantu un riska darījums ir nodrošināts gan ar naudas ķīlu, gan ar citu piemērotu nodrošinājumu, LGD* (faktiskais LGD), ko uzskata par LGD VII pielikuma nolūkā, aprēķina, kā izklāstīts turpmāk.

77. Kredītiestādei pieprasa sadalīt riska darījuma apjoma no svārstīguma izrietoši korigēto vērtību (proti, vērtību, kuru iegūst, piemērojot no svārstīguma izrietošo korekciju, kā noteikts 33. punktā) daļās, ko katru sedz tikai viena veida nodrošinājums. Proti, kredītiestādei ir jāsadala riska darījuma apjoms, attiecīgi iegūstot daļu, kuru sedz piemērota finanšu nodrošinājums, daļu, kuru sedz pircēju parādi, daļas, kuras sedz apdzīvojamā nekustamā īpašuma ķīla un/vai komerciālā nekustamā īpašuma ķīla, daļu, kuru sedz citi piemēroti nodrošinājumi, un nenodrošināto daļu.

78. LGD* katrai riska darījuma apjoma daļai aprēķina atsevišķi saskaņā ar attiecīgiem šā pielikuma noteikumiem.

1.7. Cita fondētā kredīta aizsardzība

1.7.1. Noguldījumi trešo personu iestādēs

79. Ja ir izpildīti 2. daļas 12. punkta nosacījumi, kredīta aizsardzību, uz kuru attiecas 1. daļas 23. punkta noteikumi, var uzskatīt par trešās personas iestādes galvojumu.

1.7.2. Aizdevējā kredītiestādē iekļātās dzīvības apdrošināšanas polises

80. Ja ir izpildīti 2. daļas 13. punkta nosacījumi, kredīta aizsardzību, uz kuru attiecas 1. daļas 24. punkta noteikumi, var uzskatīt par galvojumu, ko sniedz dzīvības apdrošināšanas sabiedrība. Atzītā kredīta aizsardzības vērtība ir dzīvības apdrošināšanas polises līguma laušanas gadījumā izmaksājamā summa.

1.7.3. Pēc pieprasījuma atpirktie iestādes instrumenti

81. Instrumentus, kuri ir piemēroti saskaņā ar 1. daļas 25. punktu, uzskata par emitentiestādes galvojumu.
82. Atzītā kredīta aizsardzības vērtība ir šāda:
- a) ja instrumentu atpirks par tā nominālvērtību, aizsardzības vērtība ir attiecīgā summa;
 - b) ja instrumentu atpirks par tirgus vērtību, aizsardzības vērtība ir tāda instrumenta vērtība, kas novērtēta tādā pat veidā kā parāda vērtspapīri, kas noteikti 1. daļas 8. punktā.

2. NEFONDĒTĀ KREDĪTA AIZSARDZĪBA

2.1. Novērtēšana

83. Nefondētās kredīta aizsardzības vērtība (G) ir summa, ko aizsardzības nodrošinātājs ir apņēmis samaksāt, ja aizņēmējs nepilda saistības vai nemaksā, vai citu noteiktu kredīta notikumu gadījumā. Kredītu atvasināto instrumentu gadījumā, kuri kā kredīta notikums neietver tāda pamata noteikuma pārstrukturēšanu, kurā iekļauta pamatsummas, procentu vai maksu atļaišana vai termiņa pagarināšana, kā rezultātā rodas kredīta zaudējumu gadījums (piemēram, vērtības korekcija, vērtības korekcijas vai līdzīga debeta piemērošana peļņas un zaudējumu pārskatam).
- a) kredīta aizsardzības vērtību, ko aprēķina saskaņā ar šā punkta pirmo rindkopu, samazina par 40 %, ja summa, ko apņēmis samaksāt aizsardzības nodrošinātājs, nepārsniedz riska darījuma vērtību; vai
 - b) augstākā kredīta aizsardzības vērtība nav lielāka par 60 % no riska darījuma vērtības, ja summa, ko apņēmis samaksāt aizsardzības nodrošinātājs, pārsniedz riska darījuma vērtību.
84. Ja nefondēto kredīta aizsardzību izsaka valūtā, kas atšķiras no valūtas, kurā ir izteikts riska darījums (valūtu nesakritība), kredīta aizsardzības vērtību samazina, šādi piemērojot no svārstīguma izrietošo korekciju H_{FX} :

$$G^* = G \times (1 - H_{FX})$$

kur

G ir kredīta aizsardzības nominālvērtība,

G^* ir G, kas ir pielāgots, novēršot jebkādu ārvalstu valūtas risku, un

H_{FX} ir no svārstīguma izrietošā korekcija, lai novērstu jebkādu valūtas nesakritību starp kredīta aizsardzību un atbilstošajām saistībām.

Ja valūtu nesakritības nav,

$$G^* = G$$

85. No svārstīguma izrietošās korekcijas jebkādas valūtu nesakritības novēršanai var aprēķināt, pamatojoties uz uzraugu noteikto svārstību korekciju pieeju vai pašu novērtējuma pieeju, kā minēts 34. – 57. punktā.

2.2. Riska svērtās vērtības un paredzamo zaudējumu summas aprēķināšana

2.2.1. Daļēja aizsardzība – sadalīšana laidienos

86. Ja kredītiestāde pārvieto aizdevuma riska daļu vienā vai vairākos laidienos, piemēro 94. līdz 101. pantu. Būtiskuma kritērijus maksājumiem, zem kuriem zaudējumu gadījumā maksājumus neveic, uzskata par līdzvērtīgiem saglabātajām pirmās kārtas zaudējumu pozīcijām, ka arī uzskata, ka tie rada laidienos pārvietotu risku.

2.2.2. Standartizētā pieeja

a) Pilna aizsardzība

87. Šā pielikuma 80. punkta nolūkā g ir riska svērums, ko piešķir riska darījumam, kurš ir pilnībā aizsargāts ar nefondēto aizsardzību (G_A), kur

g ir riska svērums riska darījumiem ar aizsardzības nodrošinātāju, kā noteikts 78. – 83. pantā; un

G_A ir G^* vērtība, ko aprēķina saskaņā ar 84. punktu, kuru turpmāk pielāgo, lai novērstu jebkādu termiņu nesakritību, kā noteikts 4. daļā.

b) Daļēja aizsardzība – vienāds rangs

88. Ja aizsargātā summa ir mazāka nekā riska darījuma vērtība un aizsargātajai un neaizsargātajai daļai ir vienāds rangs, proti, kredītiestāde un aizsardzības nodrošinātājs zaudējumus daļa proporcionāli, ir pieļaujams proporcionāls statūtkapitāla atvieglojums. Riska svērtu vērtību 80. panta nolūkā aprēķina pēc šādas formulas:

$$(E - G_A) \times r + G_A \times g$$

kur

E^* ir riska darījuma vērtība;

G_A ir G^* vērtība, ko aprēķina saskaņā ar 84. punktu, kuru turpmāk pielāgo, lai novērstu jebkādu termiņu nesakritību, kā noteikts 4. daļā;

r ir riska svērums riska darījumiem ar parādnieku, kā noteikts 78. līdz 83. pantā; un

g ir riska svērums riska darījumiem ar aizsardzības nodrošinātāju, kā noteikts 78. līdz 83. pantā;

c) Suverēni galvojumi

89. Kompetentās iestādes var attiecināt VI pielikuma 1. daļas 4. un 5. punktā paredzēto režīmu uz riska darījumiem vai riska darījumu daļām, kurām galvojumu sniedz centrālā valdība vai centrālā banka, ja garantija ir izteikta aizņēmēja vietējā valūtā un riska darījumu fondē šajā valūtā.

2.2.3. IRB pieeja

Pilna aizsardzība/Daļēja aizsardzība – vienāds rangs

90. Riska darījuma nodrošinātajai daļai (pamatojoties uz kredīta aizsardzības pielāgoto vērtību G_A), PD VII pielikuma 2. daļas nolūkā var būt aizsardzības nodrošinātāja PD vai PD starp aizņēmēja PD un galvotāja PD, ja uzskata, ka pilnīga aizstāšana nav garantēta. Pakārtotu riska darījumu un nepakārtotas nefondētās aizsardzības gadījumā LGD, kas piemērojams VII pielikuma 2. daļas nolūkā, var būt LGD, kas saistāms ar augstāka ranga prasībām.

91. Jebkurai riska darījuma nenodrošinātai daļai PD ir aizņēmēja PD un LGD ir atbilstošā riska darījuma LGD.

92. G_A ir G^* vērtība, ko aprēķina saskaņā ar 84. punktu, kuru turpmāk pielāgo, lai novērstu jebkādu termiņu nesakritību, kā noteikts 4. daļā.

4. DAĻA

Termiņu nesakritība

1. Riska svērtās vērtības aprēķināšanas nolūkā, ja kredīta aizsardzības atlikušais termiņš ir mazāks nekā aizsargātā riska darījuma termiņš, rodas termiņu nesakritība. Aizsardzību atlikušajam termiņam, kas ir mazāks nekā trīs mēneši, kuras termiņš ir mazāks nekā atbilstošā riska darījuma termiņš, neatzīst.
2. Ja pastāv termiņu nesakritība, kredīta aizsardzību neatzīst, ja
 - a) aizsardzības sākotnējais termiņš ir mazāks nekā 1 gads, vai arī
 - b) riska darījums ir īstermiņa riska darījums, kuru kompetentā iestāde ir norādījusi kā tādu, uz kuru attiecas vienas dienas zemākais sliekšnis, nevis viena gada zemākais sliekšnis attiecībā uz termiņa vērtību (M) saskaņā ar VII pielikuma 2. daļas 14. punktu.

1. TERMIŅA NOTEIKŠANA

3. Ievērojot 5 gadu maksimumu, riska darījuma faktiskais termiņš ir iespējami visilgākais atlikušais laiks līdz dienai, kad parādniekam saskaņā ar grafiku ir jāizpilda saistības. Ievērojot 4. punktu, kredīta aizsardzības termiņš ir laiks līdz iespējami agrākajai dienai, kurā aizsardzība var izbeigties vai to var pārtraukt.
4. Ja ir iespēja pārtraukt aizsardzību, kas ir aizsardzības pret kredītrisku pārdevēja ziņā, par aizsardzības termiņu uzskata laiku līdz agrākajai dienai, kad šo iespēju var īstenot. Ja ir iespēja pārtraukt aizsardzību, kas ir aizsardzības pret kredītrisku pircēja ziņā, un vienošanās noteikumi, uzsākot aizsardzību, ietver pozitīvu stimulu kredītiestādei atsaukt darījumu pirms līgumā noteiktā termiņa, par aizsardzības termiņu uzskata laiku līdz agrākajai dienai, kad šo iespēju var īstenot; citādi uzskata, ka šāda iespēja neietekmē aizsardzības termiņu.
5. Ja nenovērs kredīta atvasinātā instrumenta izbeigšanos līdz jebkāda atvieglinājuma perioda beigām, kas ir prasīts atbilstošo saistību nepildīšanas gadījumam, ja netiek veikti maksājumi, aizsardzības termiņu samazina par atvieglinājuma perioda ilgumu.

2. AIZSARDZĪBAS NOVĒRTĒŠANA

2.1. Darījumi, kam piemēro fondēto kredīta aizsardzību – finanšu nodrošinājuma vienkāršā metode

6. Ja pastāv nesakritība starp riska darījuma termiņu un kredīta aizsardzības termiņu, nodrošinājums nav atzīstams.

2.2. Darījumi, kam piemēro fondēto kredīta aizsardzību – finanšu nodrošinājuma vispārējā metode

7. Kredīta aizsardzības termiņš un riska darījuma termiņš ir jāatspoguļo pielāgotajā nodrošinājuma vērtībā pēc šādas formulas:

$$C_{VAM} = C_{VA} \times (t-t^*) / (T-t^*)$$

kur

C_{VA} ir nodrošinājuma no svārstīguma izrietoši pielāgotā vērtība, kas precizēta 3. daļas 33. punktā, vai riska darījuma apjoms, ja tas ir zemāks;

t ir kredīta aizsardzības līdz termiņam atlikušo gadu skaits, ko aprēķina saskaņā ar 3. – 5. punktu, vai T vērtība, ja tā ir zemāka;

T ir riska darījuma līdz termiņam atlikušo gadu skaits, ko aprēķina saskaņā ar 3. – 5. punktu, vai 5 gadi, ja tas ir mazāks rādītājs; un

t^* ir 0,25.

Par CVAM uzskata CVA, kura ir turpmāk pielāgota, lai novērstu termiņu nesakritību un kura ir iekļaujama riska darījuma pilnībā pielāgotās vērtības (E^*) aprēķina formula, kas minēta 3. daļas 33. punktā.

2.3. Darījumi, kam piemēro nefondēto kredīta aizsardzību

8. Kredīta aizsardzības termiņš un riska darījuma termiņš ir jāatspoguļo pielāgotajā kredīta aizsardzības vērtībā pēc šādas formulas:

$$G_A = G^* \times (t - t^*) / (T - t^*)$$

kur

G^* ir aizsardzības apjoms, kas pielāgots, lai novērstu jebkādu valūtu nesakritību

G_A ir G^* , kas pielāgots, lai novērstu jebkādu termiņu nesakritību

t ir kredīta aizsardzības līdz termiņam atlikušo gadu skaits, ko aprēķina saskaņā ar 3. – 5. punktu, vai T vērtība, ja tā ir zemāka;

T ir riska darījuma līdz termiņam atlikušo gadu skaits, ko aprēķina saskaņā ar 3. – 5. punktu, vai 5 gadi, ja tas ir mazāks rādītājs; un

t^* ir 0,25.

G_A tad uzskata par aizsardzības vērtību 3. daļas 83. – 92. punkta nolūkā.

5. DAĻA

Kreditriskā mazināšanas kombinācijas standartizētajā pieejā

1. Ja kredītiestādei, kura aprēķina riska svērtās vērtības saskaņā ar 78. – 83. pantu, ir vairāk nekā viens kreditriskā mazināšanas veids vienam riska darījumam (piemēram, kredītiestādei ir gan nodrošinājums, gan galvojums, kas sedz riska darījumu), kredītiestādei pieprasa sadalīt riska darījumu daļās, kuras sedz katra veida kreditriskā mazināšanas instruments (piemēram, nodrošinājuma segtā daļa un galvojuma segtā daļa), un riska svērtā vērtība katrai daļai ir jāaprēķina atsevišķi saskaņā ar 78. līdz 83. panta un šā pielikuma noteikumiem.
2. Ja kredīta aizsardzībai, ko nodrošina viens aizsardzības nodrošinātājs, ir dažādi termiņi, piemēro 1. punktā aprakstītajai līdzīgu pieeju.

6. DAĻA

Kreditriskā mazināšanas groza metodes

1. PIRMĀ SAISTĪBU NEPILDĪŠANAS GADĪJUMA KREDĪTA ATVASINĀJUMA INSTRUMENTI

1. Ja kredītiestāde saņem kredīta aizsardzību vairākiem riska darījumiem ar noteikumiem, ka pirmais saistību nepildīšanas gadījums riska darījumu starpā izraisa maksājumu un ka šis kredīta notikums pārtrauc līgumu, kredītiestāde var izmainīt riska svērtās vērtības aprēķināšanu un, attiecīgi, paredzamo zaudējumu summu riska darījumam, kas, ja nav kredīta aizsardzības, veidotu viszemāko riska svērtā vērtību attiecīgi saskaņā ar 78. līdz 83. pantu vai 84. līdz 89. pantu atbilstoši šim pielikumam, bet vienīgi tad, ja riska darījuma vērtība ir zemāka nekā kredīta aizsardzības vērtība vai vienāda ar to.

2. N SAISTĪBU NEPILDĪŠANAS GADĪJUMA KREDĪTA ATVASINĀJUMA INSTRUMENTI

2. Ja n saistību nepildīšanas gadījums riska darījumu starpā izraisa maksājumu atbilstoši kredīta aizsardzībai, kredītiestāde, kura pērk šo aizsardzību, var atzīt šo aizsardzību tikai riska svērtās vērtības un, attiecīgi, paredzamās zaudējumu summas aprēķināšanai, ja aizsardzība ir tikusi iegūta arī saistību nepildīšanas gadījumiem no 1 līdz n-1, vai tad, ja n-1 saistību nepildīšanas gadījumi jau ir notikuši. Šādos gadījumos izmanto 1. punktā izklāstīto metodoloģiju pirmās saistību nepildīšanas gadījuma kredīta atvasinājuma instrumentiem, attiecīgi pielāgojot to n saistību nepildīšanas gadījuma produktiem.

IX PIELIKUMS

PĀRVĒRŠANA VĒRTSPAPĪROS

1. DAĻA

Definīcijas IX pielikumam

1. Šajā pielikumā izmantotas šādas definīcijas:

- “starpības pārsniegums” ir finanšu maksājumi un ienākumi no citām maksām, ko saņem par vērtspapīros pārvērstajiem riska darījumiem, no kuriem atskaitītas izmaksas un izdevumi;
- “dzēšanas iespēja” ir līgumā paredzēta iespēja iniciatoram pārpirkt vai dzēst pārvēršanas vērtspapīros pozīcijas līdz visu atbilstošo riska darījumu atmaksai, ja nenokārtoto riska darījumu apjoms ir zemāks par noteikto līmeni;
- “vienošanās par likviditātes nodrošināšanu” nozīmē pārvēršanas vērtspapīros pozīciju, kura izriet no līguma par finansējuma nodrošināšanu, lai nodrošinātu naudas plūsmu savlaicīgumu ieguldītājiem;
- “Kīrb” nozīmē 8 % no riska svērtajām vērtībām, ko atbilstoši 84. līdz 89. pantam aprēķinātu vērtspapīros pārvērstajiem riska darījumiem, ja tie nebūtu pārvērsti vērtspapīros, plus paredzamā zaudējumu summa saistība ar šiem riska darījumiem, ko aprēķina atbilstoši minētajiem pantiem;
- “uz reitingiem balstītā metode” ir aprēķina metode riska svērtajām vērtībām pārvēršanas vērtspapīros pozīcijām saskaņā ar 4. daļas 46. līdz 51. punktu;
- “uzraudzības formulas metode” ir aprēķina metode riska svērtajām vērtībām pārvēršanas vērtspapīros pozīcijām saskaņā ar 4. daļas 52. līdz 54. punktu;
- “pozīcija bez reitinga” ir pārvēršanas vērtspapīros pozīcija, kurai nav piemērotas ĀKNI piešķirta piemērota kredīta novērtējuma, kā definēts 97. pantā;
- “pozīcija ar reitingu” ir pārvēršanas vērtspapīros pozīcija, kurai ir piemērotas ĀKNI piešķirts piemērots kredīta novērtējums, kā definēts 97. pantā; un
- “ar aktīviem nodrošināto komerciālo vērtspapīru (ABCP) programma” ir pārvēršanas vērtspapīros programma, kuras rezultātā emitētie vērtspapīri galvenokārt ir komerciāli vērtspapīri, kuru sākotnējais termiņš ir viens gads vai mazāk.

2. DAĻA

Minimālās prasības būtiska kredītriska nodošanas atzīšanai un riska svērtās vērtības un paredzamo zaudējumu summas aprēķināšanai pārvēršanas vērtspapīros riska darījumos

1. MINIMĀLĀS PRASĪBAS BŪTISKA KREDĪTRISKA NODOŠANAS ATZĪŠANAI TRADICIONĀLAJĀ PĀRVĒRŠANĀ VĒRTSPAPĪROS

1. Tradicionālās pārvēršanas vērtspapīros iniciatore kredītiestāde var izslēgt vērtspapīros pārvērstos riska darījumus no riska svērtu vērtību un paredzamo zaudējumu summu aprēķiniem, ja trešām pusēm ir nodots būtisks kredītrisks saistībā ar vērtspapīros pārvērstajiem riska darījumiem un ja šī nodošana atbilst šādiem nosacījumiem:
 - a) pārvēršanas vērtspapīros dokumenti atspoguļo darījuma ekonomisko būtību,
 - b) vērtspapīros pārvērstie riska darījumi ir padarīti nepieejami iniciatorei kredītiestādei un tās kreditoriem, tostarp bankrotā un tiesvedības gadījumā. To papildina ar kvalificēta juridiskā padomdevēja atzinumu,

- c) emitētie vērtspapīri neuzliek saistības iniciatorei kredītiestādei,
- d) pārņēmējs ir īpaši šim nolūkam izveidota struktūra pārvēršanai vērtspapīros (SSPE),
- e) iniciatore kredītiestāde nesaglabā faktisku vai netiešu kontroli pār nodotajiem riska darījumiem. Uzskata, ka iniciators ir saglabājis faktisku kontroli pār nodotajiem riska darījumiem, ja tam ir tiesības no pārņēmēja pārpirkt iepriekš nodotos riska darījumus, lai gūtu labumu no tiem, vai ja tā pienākums ir no jauna uzņemties nodoto risku. Ja iniciatore kredītiestāde saglabā apkalpošanas tiesības vai pienākumus attiecībā uz riska darījumiem, tas pats par sevi nenožīmē riska darījumu netiešu kontroli.
- f) dzēšanas iespējas gadījumā izpilda šādus nosacījumus:
 - i) dzēšanas iespēja ir īstenojama pēc iniciatores kredītiestādes ieskata,
 - ii) dzēšanas iespēju var īstenot vienīgi tad, ja 10 % vai mazāk no vērtspapīros pārvērsto riska darījumu vērtības nav amortizēti, un
 - iii) dzēšanas iespēja nav strukturēta tā, lai izvairītos no zaudējumu iedalīšanas kredīta kvalitātes uzlabošanas pozīcijās vai citās ieguldītāju pozīcijās, un nav citādi strukturēta, lai nodrošinātu kredīta kvalitātes uzlabošanu; un
- g) pārvēršanas vērtspapīros dokumentos nav iekļautas klauzulas, kuras:
 - i) atšķirībā no priekšlaicīgas amortizācijas noteikumiem, pieprasa iniciatorei kredītiestādei uzlabot pārvēršanas vērtspapīros pozīcijas, tostarp, bet ne tikai, izmainot atbilstošos kredītriska darījumus vai palielinot ienesīgumu, kas izmaksājams ieguldītājiem, reaģējot uz vērtspapīros pārvērsto riska darījumu kredīta kvalitātes pasliktināšanos; vai
 - ii) palielina ienesīgumu, kas izmaksājams pozīciju turētājiem pārvēršanā vērtspapīros, reaģējot uz atbilstošā portfeļa kredīta kvalitātes pasliktināšanos.

2. MINIMĀLĀS PRASĪBAS BŪTISKA KREDĪTRISKA NODOŠANAS ATZĪŠANAI SINTĒTISKAJĀ PĀRVĒRŠANĀ VĒRTSPAPĪROS

- 2. Sintētiskās pārvēršanas vērtspapīros iniciatore kredītiestāde var aprēķināt riska svērtās vērtības un, attiecīgi, paredzamās zaudējumu summas vērtspapīros pārvērstajiem riska darījumiem saskaņā ar 3. un 4. punktu, ja trešām personām ir nodots būtisks kredītrisks, izmantojot fondēto vai nefondēto kredīta aizsardzību, un ja šī nodošana atbilst šādiem nosacījumiem:
 - a) pārvēršanas vērtspapīros dokumenti atspoguļo darījuma ekonomisko būtību;
 - b) kredīta aizsardzība, ar kuras starpniecību tiek nodots kredītrisks, atbilst piemērotības un citām prasībām, kas izklāstītas 90. līdz 93. pantā par šādas kredīta aizsardzības atzīšanu. Šā punkta nolūkā speciālā mērķa uzņēmumus neatzīst par piemērotiem nefondētās aizsardzības nodrošinātājiem;
 - c) kredītriska nodošanai izmantotie instrumenti neietver noteikumus, kuri:
 - i) piemēro nozīmīgus būtiskuma sliekšņus, zem kuriem uzskata, ka kredīta aizsardzība nedarbojas kredīta notikuma gadījumā,
 - ii) dod iespēju pārtraukt aizsardzību sakarā ar atbilstošo riska darījumu kredīta kvalitātes pasliktināšanos,

- iii) izņemot priekšlaicīgas amortizācijas noteikumus, pieprasa iniciatorei kredītiestādei uzlabot pārvēršanas vērtspapīros pozīcijas,
- iv) palielina kredītiestādes kredīta aizsardzības izmaksas vai ienesīgumu, kas izmaksājams pozīciju turētājiem pārvēršanā vērtspapīros, reaģējot uz atbilstošā portfeļa kredītu kvalitātes pasliktināšanos; un
- d) ir iegūts kvalificēta juridiskā padomdevēja atzinums, kas apstiprina kredīta aizsardzības piemērojamību visās attiecīgajās jurisdikcijās.

3. INICIATORU KREDĪTIESTĀŽU VEIKTAIS RISKĀ SVĒRTO VĒRTĪBU APRĒĶINS SINTĒTISKAS PĀRVĒRŠANAS VĒRTSPAPĪROS PROCESĀ VĒRTSPAPĪROS PĀRVĒRSTAJIEM RISKĀ DARĪJUMIEM

- 3. Aprēķinot riska svērto vērtību vērtspapīros pārvērstajiem riska darījumiem, ja ir izpildīti 2. punkta nosacījumi, sintētiskās pārvēršanas vērtspapīros iniciatore kredītiestāde, ievērojot 5. – 7. punktu, izmanto atbilstošās aprēķina metodes, kas norādītas 4. daļā, nevis tās, kas norādītas 78. – 89. pantā. Kredītiestādēm, kuras riska svērtās vērtības un paredzamo zaudējumu summas aprēķina saskaņā ar 84. – 89. pantu, paredzamo zaudējumu summa šādiem riska darījumiem ir nulle.
- 4. Skaidrības labad 3. punkts attiecas uz visu to riska darījumu portfeli, kas iekļauti pārvēršanā vērtspapīros. Ievērojot 5. – 7. punktu, iniciatorei kredītiestādei pieprasa aprēķināt riska svērtās vērtības visiem laidieniem pārvēršanas vērtspapīros procesā atbilstoši 4. daļas noteikumiem, tostarp tiem, kuri ir saistīti ar kredītriska mazināšanu. Piemēram, ja laidieni nodod trešai pusei ar nefondētās kredīta aizsardzības palīdzību, minētās trešās puses riska svērumu piemēro laidienam, aprēķinot iniciatores kredītiestādes riska svērtās vērtības.

3.1. Pieeja termiņu nesakritībai sintētiskajā pārvēršanā vērtspapīros

- 5. Lai aprēķinātu riska svērtās vērtības saskaņā ar 3. punktu, jebkādu termiņu nesakritību starp kredīta aizsardzību, ar kuras palīdzību panāk sadalīšanu laidienos, un vērtspapīros pārvērstos riska darījumus ņem vērā saskaņā ar 6. – 7. punktu.
- 6. Par vērtspapīros pārvērsto riska darījumu termiņu uzskata ilgāko termiņu jebkuram no šiem riska darījumiem, ievērojot piecu gadu maksimumu. Kredīta aizsardzības termiņu nosaka saskaņā ar VIII pielikumu.
- 7. Iniciatore kredītiestāde ignorē jebkādu termiņu nesakritību, aprēķinot riska svērtās vērtības laidieniem, kurus 4. daļas ietvaros saista ar 1 250 % riska svērtās vērtības. Visiem citiem laidieniem piemēro VIII pielikumā izklāstīto termiņu nesakritības pieeju pēc šādas formulas:

$$RW^* \text{ ir } [RW(SP) \times (t - t^*) / (T - t^*)] + [RW(Ass) \times (T - t) / (T - t^*)]$$

kur

RW^* ir riska svērtās vērtības 75. panta a) apakšpunkta nolūkā;

$RW(Ass)$ ir riska svērtās vērtības riska darījumiem, ja tie nav pārvērsti vērtspapīros ar proporcionālu aprēķinu;

$RW(SP)$ ir riska svērtās vērtības, kas aprēķinātas saskaņā ar 3. punktu, ja termiņu nesakritība nav bijusi;

T ir atbilstošo riska darījumu termiņš, kas izteikts gados;

t ir kredīta aizsardzības termiņš, kas izteikts gados; un

t^* ir 0,25.

3. DAĻA

Ārējie kredītu novērtējumi

1. PRASĪBAS ĀKNI KREDĪTU NOVĒRTĒJUMIEM

1. Lai piemērotas ĀKNI sniegtu kredīta novērtējumu varētu izmantot riska svērto vērtību aprēķināšanai saskaņā ar 4. daļu, tie atbilst šādiem nosacījumiem:
 - a) nav nesakritības starp kredīta novērtējumā atspoguļotajiem maksājumu veidiem un maksājumu veidiem, uz kuriem kredītiestādei ir tiesības saskaņā ar līgumu, kas ir pamatā attiecīgajai pārvēršanas vērtspapīros pozīcijai; un
 - b) kredīta novērtējums ir atklāti pieejams tirgū. Kredītu novērtējumus uzskata par atklāti pieejamiem vienīgi tad, ja tie ir publicēti atklāti pieejamā forumā un iekļauti ĀKNI pārejas matricā. Kredītu novērtējumus, kuri ir padarīti pieejami tikai ierobežotam juridisku personu skaitam, neuzskata par atklāti pieejamiem.

2. KREDĪTU NOVĒRTĒJUMU IZMANTOŠANA

2. Kredītiestāde var norīkot vienu vai vairākas piemērotas ĀKNI, kuru kredītu novērtējumus izmanto tās riska svērto vērtību aprēķināšanā saskaņā ar 94. – 101. pantu ("norīkotā ĀKNI").
3. Saskaņā ar tālāk doto 5. – 7. punktu kredītiestādei ir jāizmanto norīkotas ĀKNI sniegti kredītu novērtējumi atbilstoši tās pārvēršanas vērtspapīros pozīcijām.
4. Saskaņā ar 5. un 6. punktu kredītiestāde nedrīkst izmantot vienas ĀKNI kredītu novērtējumus pozīcijām dažos laidienos un citas ĀKNI kredītu novērtējumus – pozīcijām citos laidienos tajā pašā struktūrā, kam, iespējams, bet ne obligāti, kredīta reitingu piešķirusi pirmā ĀKNI.
5. Ja pozīcijai ir divu norīkoto ĀKNI kredītu novērtējumi, kredītiestāde izmanto mazāk labvēlīgo kredītu novērtējumu.
6. Ja pozīcijai ir vairāk nekā divu norīkoto ĀKNI kredītu novērtējumi, izmanto divus labvēlīgākos kredītu novērtējumus. Ja divi labvēlīgākie novērtējumi ir atšķirīgi, izmanto mazāk labvēlīgo no abiem.
7. Ja kredīta aizsardzību, kas ir piemērota saskaņā ar 90. – 93. pantu, sniedz tieši SSPE un šī aizsardzība ir atspoguļota norīkotas ĀKNI veiktā pozīcijas kredītu novērtējumā, var izmantot ar šo kredītu novērtējumu saistīto riska svērto vērtību. Ja aizsardzība nav piemērota saskaņā ar 90. – 93. pantu, kredītu novērtējums nav atzīts. Situācijā, kad kredīta aizsardzību sniedz nevis SSPE, bet tieši pārvēršanas vērtspapīros pozīcijai, kredītu novērtējums nav atzīts.

3. SAMĒROŠANA

8. Kompetentās iestādes nosaka, ar kuru 4. daļā minēto kredīta kvalitātes pakāpi ir saistāms katrs piemērotas ĀKNI kredītu novērtējums. Šādi kompetentās iestādes nošķir relatīvos riska svērumus, kas izteikti katrā novērtējumā. Tās aplūko kvantitatīvos faktorus, piemēram, saistību nepildīšanas un/vai zaudējumu procentus, un kvalitatīvos faktorus, piemēram, ĀKNI novērtēto darījumu diapazonu un kredītu novērtējuma nozīmi.
9. Kompetentās iestādes cenšas nodrošināt to, ka pārvēršanas vērtspapīros pozīcijām, kurām piemēro to pašu riska svērumu, pamatojoties uz piemērotu ĀKNI kredītu novērtējumu, piemēro līdzvērtīgas kredītriska pakāpes. Tas ietver izmaiņas kredīta kvalitātes pakāpes noteikšanā, ar ko attiecīgi saistāms īpašs kredīta novērtējums.

4.DAĻA

Aprēķināšana

1. RISKĀ SVĒRTĀS VĒRTĪBAS APRĒĶINĀŠANA

1. Pārvēšanas vērtspāpiros pozīcijas riska svērtās vērtības aprēķināšanu 96. panta nolūkiem veic, piemērojot pozīcijas riska darījuma vērtībai attiecīgo riska svērumu, kā tas noteikts šajā daļā.
2. Saskaņā ar 3. punktu:
 - a) ja kredītiestāde aprēķina riska svērtā vērtību saskaņā ar 6. līdz 36. punktu, bilancē iekļautas pārvēšanas vērtspāpiros pozīcijas riska darījuma vērtība ir tās bilances vērtība;
 - b) ja kredītiestāde aprēķina riska svērtā vērtību saskaņā ar 37. līdz 76. punktu, bilancē iekļautas pārvēšanas vērtspāpiros pozīcijas riska darījuma vērtību nosaka kā bruto summu pirms vērtības korekciju atskaitīšanas; un
 - c) ārpusbilances pārvēšanas vērtspāpiros pozīcijas riska darījuma vērtību nosaka, tās nominālvērtību reizinot ar konversijas koeficientu, kā tas noteikts šajā pielikumā. Konversijas koeficients ir 100 %, ja vien tas nav noteikts citādi.
3. Pārvēšanas vērtspāpiros pozīcijas riska darījuma vērtību, ko rada IV pielikumā uzskaitītie atvasinātie instrumenti, nosaka atbilstoši III pielikumam.
4. Ja pārvēšanas vērtspāpiros pozīcijai piemēro fondēto kredīta aizsardzību, šīs pozīcijas riska darījuma vērtību iespējams mainīt atbilstoši VIII pielikumam un tajā noteiktajām prasībām, kā tālāk noteikts šajā pielikumā.
5. Ja kredītiestādei ir divas vai vairākas pārvēšanas vērtspāpiros pozīcijas, kas pārklājas, tiek prasīts, lai tādā mērā, kā tās pārklājas, iekļautu riska svērtās vērtības aprēķinā tikai to pozīciju vai pozīcijas daļu, kas rada augstāko riska svērtā vērtību. Šā punkta nolūkā "pārklāšanās" nozīmē to, ka pozīcijas pilnīgi vai daļēji atspoguļo riska darījumus ar vienu un to pašu risku tā, ka pārklāšanās apjomā tās var uzskatīt par vienu riska darījumu.

2. RISKĀ SVĒRTĀS VĒRTĪBAS APRĒĶINĀŠANA SASKAŅĀ AR STANDARTIZĒTO PIEEJU

6. Saskaņā ar 9. punktu pārvēšanas vērtspāpiros pozīcijas, kurai piešķirts reitings, riska svērtā vērtību aprēķina, piemērojot riska darījumu vērtībai attiecīgās kredīta kvalitātes pakāpes riska svērumu, kas atbilst kompetento iestāžu kredīta novērtējumam saskaņā ar 98. pantu, kā noteikts 1. un 2. tabulā.

1. tabula

Pozīcijas, kurām nav īstermiņa kredīta novērtējumu

Kredīta kvalitātes pakāpe	1	2	3	4	5 un zemāka
Riska svēruma	20 %	50 %	100 %	350 %	1 250 %

2. tabula

Pozīcijas ar īstermiņa kredīta novērtējumiem

Kredīta kvalitātes pakāpe	1	2	3	Visi citi kredīta novērtējumi
Riska svēruma	20 %	50 %	100 %	1 250 %

7. Saskaņā ar 10. līdz 16. punktu pārvēšanas vērtspāpiros pozīcijai bez reitinga riska svērtā vērtību aprēķina, piemērojot 1 250 % riska svērumu.

2.1. Iniciatores kredītiestādes un sponsores kredītiestādes

8. Iniciatorei kredītiestādei vai sponsorei kredītiestādei riska svērtās vērtības, kas aprēķinātas, ņemot vērā to pārvēršanas vērtspapīros pozīcijas, var ierobežot līdz riska svērtās vērtības summām, ko aprēķina vērtspapīros pārvēršamajiem riska darījumiem tā, it kā tie nebūtu pārvērtēti vērtspapīros, pieņemot, ka 150 % riska svērums tiek piemērots visiem kavētajiem riska darījumiem un posteņiem, kas ietilpst vērtspapīros pārvēršamo riska darījumu "augstā riska kategorijā".

2.2. Pozīcijas bez reitinga

9. Kredītiestāde, kurai ir pārvēršanas vērtspapīros pozīcija bez reitinga, var piemērot 10. punktā noteikto metodi šīs pozīcijas riska svērtās vērtības aprēķināšanai, pieņemot, ka riska darījumu portfeļa sastāvs vienmēr ir zināms.
10. Kredītiestāde var piešķirt vidējo svērto riska svērumu, kas saskaņā ar 78. līdz 83. pantu tiktu piešķirts vērtspapīros pārvēršamajiem riska darījumiem kredītiestādēs, kas tur riska darījumus, reizinot šo svērumu ar koncentrācijas koeficientu. Šis koncentrācijas koeficients ir vienāds ar visu laidienu nominālvērtību summu, ko daļa ar nominālvērtību summu visiem laidieniem, kas ir zemākas kārtas vai tās pašas kārtas ar laidieni, kurā ir šī pozīcija, ieskaitot arī šo laidieni. Aprēķinātais riska svērums nedrīkst būt augstāks par 1 250 % vai zemāks par jebkuru riska svērumu, ko piešķir augstākam laidienam ar reitingu. Ja kredītiestāde nevar noteikt riska svērumus, kas būtu piešķirami vērtspapīros pārvēršamajiem riska darījumiem saskaņā ar 78. līdz 83. pantu, tā šai pozīcijai piešķir 1 250 % riska svērumu.

2.3. Pārvēršanas vērtspapīros pozīcijas otrās kārtas zaudējumu laidienā vai labākā laidienā ABCP (*Asset backed commercial paper* – "ar aktīviem segti īstermiņa tirdzniecības vekseli") programmā

11. Ja ir iespējama izdevīgāka attieksme, izmantojot 13. līdz 15. panta noteikumus attiecībā uz vienošanos par likviditātes nodrošināšanu, kredītiestāde var piemērot pārvēršanas vērtspapīros pozīcijām, kas atbilst 12. punkta nosacījumiem, riska svērumu, kurš ir lielāks par i) 100 % vai ii) augstāko no riska svērumiem, ko kredītiestāde, kurai ir riska darījumi, varētu piemērot jebkurai no vērtspapīros pārvēršamajiem riska darījumiem atbilstoši 78. līdz 83. pantam.
12. Lai varētu izmantot 11. punkta noteikumus, pārvēršanas vērtspapīros pozīcijai ir jābūt:
 - a) laidienā, kas pārvēršanā vērtspapīros ekonomiski ir otrās kārtas zaudējumu pozīcijā vai labākā pozīcijā, un pirmās kārtas zaudējumu laidienam jānodrošina ievērojama kredīta uzlabošanās otrās kārtas zaudējumu laidienam;
 - b) ar tādu kvalitāti kā investīciju kategorijai vai augstākai; un
 - c) kredītiestādē, kurai nav pirmās kārtas zaudējumu laidiena.

2.4. Vienošanās par likviditātes nodrošinājumiem bez reitinga

2.4.1. Piemērotās likviditātes nodrošināšana

13. Ja ir izpildīti turpmāk izklāstītie nosacījumi, vienošanās par likviditātes nodrošināšanu riska darījuma vērtības noteikšanai iespējams piemērot konversijas koeficientu 20 % no nominālās summas likviditātes nodrošinājumam, kura sākotnējais termiņš ir viens gads vai mazāk, savukārt konversijas koeficientu, kas ir 50 % no nominālās summas, iespējams piemērot likviditātes nodrošinājumam, kura sākotnējais termiņš ir ilgāks par vienu gadu:
 - a) likviditātes nodrošinājuma dokumentācijā skaidri jānorāda un jāierobežo apstākļi, kādos var izmantot likviditātes nodrošinājumu;
 - b) likviditātes nodrošinājumu nedrīkst izmantot, lai nodrošinātu kredīta atbalstu zaudējumu segšanai, kas izmantošanas brīdī jau ir radušies, piemēram, nodrošināt likviditāti riska darījumiem, kuros netiek pildītas saistības izmantošanas brīdī, vai iegādājoties aktīvus par augstāku cenu, nekā to patiesā vērtība;
 - c) likviditātes nodrošinājumu nedrīkst izmantot, lai nodrošinātu pastāvīgu vai regulāru finansējumu pārvēršanai vērtspapīros;

- d) izmantoto likviditātes nodrošinājumu atmaksāšanu nedrīkst pakārtot ieguldītāju prasībām, ja tās nav prasības attiecībā uz procentu likmi vai valūtas atvasināto instrumentu līgumiem, apkalpošanas maksām vai līdzīgiem maksājumiem; atmaksāšanu nedrīkst arī atlikt vai atteikties no tās;
- e) likviditātes nodrošinājumu nedrīkst izmantot, ja visi piemērojamie kredīta kvalitātes uzlabojumi, ko izmanto likviditātes nodrošinājumam, jau ir izmantoti; un
- f) likviditātes nodrošinājumā jāiekļauj noteikums, kas paredz automatisku tās summas samazinājumu, ko iespējams izmantot riska darījumiem, kuros netiek pildītas saistības, ja saistību nepildīšanai ir 84. līdz 89. pantā paredzētā nozīme, vai vērtspapīros pārvēršamo riska darījumu portfelis sastāv no instrumentiem ar reitingu, un vienošanās par likviditātes nodrošinājumu tiek pārtraukta, ja portfeļa vidējā kvalitāte ir kļuvusi zemāka par investīciju kategoriju.

Piemērojamais riska svērums ir augstākais riska svērums, ko kredītiestāde, kurā ir riska darījumi, var piemērot jebkuram vērtspapīros pārvēršamam riska darījumam saskaņā ar 78. līdz 83. pantu.

2.4.2. Likviditātes nodrošinājumi, kurus iespējams izmantot tikai tādā gadījumā, ja iestājas vispārēji tirgus darbības traucējumi

- 14. Lai noteiktu likviditātes nodrošinājuma riska darījuma vērtību, iespējams piemērot 0 % konversijas koeficientu, ja likviditātes nodrošinājumu var izmantot, vienīgi iestājoties vispārējiem tirgus darbības traucējumiem (t.i., ja vairāk nekā viens speciālā mērķa uzņēmums dažādos darījumos nespēj atjaunot komerciālos vērtspapīrus pēc to termiņa beigām un šī nespēja nav radusies speciālā mērķa uzņēmuma kredīta kvalitātes pasliktināšanās vai vērtspapīros pārvērsto riska darījumu kredīta kvalitātes pasliktināšanās), ja izpildīti 13. punktā izklāstītie nosacījumi.

2.4.3. Vienošanās par naudas aizdošanu

- 15. Lai noteiktu likviditātes nodrošinājuma riska darījuma vērtību, iespējams piemērot 0 % konversijas koeficientu, ja likviditātes nodrošinājums ir bez nosacījumiem atsaucams, pieņemot, ka tiek izpildīti 13. punkta nosacījumi, un likviditātes nodrošinājuma atmaksāšanai ir priekšroka attiecībā pret citiem prasījumiem saistībā ar vērtspapīros pārvēršamu riska darījumu naudas plūsmām.

2.5. Papildu kapitāla prasības atjaunojamu riska darījumu pārvēršanai vērtspapīros ar priekšlaicīgas amortizācijas nosacījumiem

- 16. Papildus riska svērtajai vērtībai, kas aprēķināta kredītiestādes pārvēršanas vērtspapīros pozīcijām, iniciatore kredītiestāde aprēķina riska svērto vērtību saskaņā ar metodi, kas izklāstīta 17. līdz 33. punktā, ja tā pārdod atjaunojamus riska darījumus pārvēršanai vērtspapīros, kas satur priekšlaicīgas amortizācijas nosacījumu.
- 17. Kredītiestāde aprēķina riska svērto vērtību attiecībā uz iniciatora interesēm un ieguldītāja interesēm.
- 18. Pārvēršanas vērtspapīros struktūrām, kurās ietverti gan atjaunojami darījumi, gan neatjaunojami darījumi, iniciatore kredītiestāde piemēro 19. līdz 31. punktā izklāstīto metodi tai bāzes portfeļa daļai, kurā ir atjaunojami riska darījumi.
- 19. Šīs daļas 16. līdz 31. punkta nolūkiem "iniciatora intereses" ir riska darījuma vērtība, ko sastāda pārvēršanai vērtspapīros pārdoto izmantoto summu portfeļa nosacītā daļa, kuras proporcija attiecībā pret kopējo portfeļa summu, kas pārdota struktūrai, nosaka proporciju naudas plūsmai, ko rada pamatsummas un procentu iekasēšana un citas saistītās summas, kas pārvēršanā vērtspapīros nav izmantojamas maksājumiem pārvēršanas vērtspapīros pozīciju turētājiem.

Lai tās atzītu par iniciatora interesēm, tām nav jābūt pakārtotām ieguldītāja interesēm.

"Ieguldītāja intereses" ir riska darījuma vērtība, ko sastāda izmantoto summu portfeļa atlikusī nosacītā daļa.

- 20. Iniciatores kredītiestādes riska darījums, kas saistīts ar tās tiesībām attiecībā uz iniciatora interesēm, nav uzskatāms par pārvēršanas vērtspapīros pozīciju, bet gan par proporcionālu riska darījumu daļu no vērtspapīros pārvēršamiem riska darījumiem tā, it kā tos nepārvērstu vērtspapīros.

2.5.1. Izņēmumi priekšlaicīgas amortizācijas nosacījumam

21. No 16. punktā noteiktās kapitāla prasības ir atbrīvoti šādu pārvēršanas vērtspapīros veidu iniciatori:
- a) atjaunojamu riska darījumu pārvēršana vērtspapīros, kur ieguldītājiem ir pilnībā jāreķinās ar aizņēmēju nākotnē izmantotajām summām tā, ka bāzes risks neatgriežas iniciatorē kredītiestādē pat pēc tam, kad ir notikusi priekšlaicīga amortizācija; un
 - b) pārvēršana vērtspapīros, kur priekšlaicīgas amortizācijas gadījumu izraisa tikai tādi notikumi, kas nav saistīti ar vērtspapīros pārvēršamo aktīvu attīstību vai iniciatorē kredītiestādes darbības rezultātiem, tādi kā būtiskas izmaiņas normatīvajos aktos par nodokļiem.

2.5.2. Maksimālā kapitāla prasība

22. Iniciatorei kredītiestādei, kurai jāpilda 16. punktā noteiktā kapitāla prasība, kopējā summa riska svērtajai vērtībai attiecībā uz tās pozīcijām ieguldītāju interesēs un riska svērtajai vērtībai, kas aprēķināta saskaņā ar 16. punktu, nedrīkst būt lielāka kā:
- a) riska svērtās vērtības, kas aprēķināta kredītiestādes ieguldītāju interešu pozīcijām; un
 - b) riska svērtās vērtības, ko aprēķina kredītiestādes turētajiem vērtspapīros pārvēršamajiem riska darījumiem tā, it kā tie nebūtu pārvērtēti vērtspapīros, par summu, kas ir vienāda ar ieguldītāju interesēm.
23. Tīrās peļņas atskaitījumus, ja tādi ir, kas rodas no nākamo ienākumu kapitalizācijas, kura tiek pieprasīta saskaņā ar 57. pantu, neiekļauj maksimālajā summā, kas norādīta 22. punktā.

2.5.3. Riska svērtās vērtības aprēķināšana

24. Riska svērtā vērtību, kas aprēķināma saskaņā ar 16. punktu, nosaka, reizinot ieguldītāju interešu summu ar piemērotu konversijas koeficientu, kā tas norādīts 26. līdz 33. punktā, un ar vidējo svērtā riska pakāpi, kas būtu piemērojama vērtspapīros pārvēršamiem riska darījumiem, ja tie nebūtu pārvērtēti vērtspapīros.
25. Priekšlaicīgas amortizācijas nosacījums uzskatāms par "kontrolētu", ja ir izpildīti šādi nosacījumi:
- a) iniciatorei kredītiestādei ir izstrādāts atbilstošs kapitāla/likviditātes plāns, lai nodrošinātu pietiekamu kapitālu un likviditāti priekšlaicīgas amortizācijas gadījumiem;
 - b) darījuma termiņa laikā iniciators un ieguldītājs proporcionāli sadala savā starpā maksājumus par procentiem un par pamatsummu, izdevumus, zaudējumus un atgūstamās summas, pamatojoties uz nenokārtoto debitoru parādu bilanci noteiktā katra mēneša vienā vai vairākos datumos;
 - c) amortizācijas periodu uzskata par pietiekamu, ja uz priekšlaicīgas amortizācijas perioda sākumu jāatmaksā vai jāatzīst saistību neizpilde 90 % no kopējā nenokārtotā parāda (iniciatora un ieguldītāja daļas); un
 - d) Atmaksāšana nenotiek ātrāk, kā tā būtu notikusi ar lineāru amortizāciju periodā, kas noteikts c) nosacījumā.
26. Bez saistību uzņemšanās un bez nosacījumiem un iepriekšēja brīdinājuma atsaucamo mazo riska darījumu pārvēršanu vērtspapīros ar priekšlaicīgas amortizācijas nosacījumu, kur priekšlaicīgu amortizāciju izraisa starpības pārsniegums, kas ir nokritis zemāk par noteiktu līmeni, kredītiestādēm jāsalīdzina triju mēnešu vidējais starpības pārsnieguma līmenis ar starpības pārsnieguma līmeņiem, starp kuriem būtu jāatrodas starpības pārsniegumam.
27. Ja pārvēršana vērtspapīros nepieprasa starpības pārsnieguma atrašanos noteiktā līmenī, par atsaucē līmeni uzskata tādu, kas ir par 4,5 procentu punktiem augstāks nekā starpības pārsnieguma līmenis, kas izraisa priekšlaicīgu amortizāciju.

28. Piemērojamo konversijas koeficientu nosaka, vadoties pēc aktuālā triju mēnešu vidējā starpības pārsnieguma līmeņa saskaņā ar 3. tabulu.

3. tabula

	Pārvēršana vērtspapīros ar kontrolētu priekšlaicīgas amortizācijas nosacījumu	Pārvēršana vērtspapīros ar nekontrolētu priekšlaicīgas amortizācijas nosacījumu
3 mēnešu vidējais starpības pārsniegums	Konversijas koeficients	Konversijas koeficients
Virs A līmeņa	0 %	0 %
A līmenis	1 %	5 %
B līmenis	2 %	15 %
C līmenis	10 %	50 %
D līmenis	20 %	100 %
E līmenis	40 %	100 %

29. 3. tabulā "A līmenis" nozīmē starpības pārsniegumu, kas ir mazāks par 133,33 % no starpības pārsnieguma atsaucē līmeņa, taču ne mazāks par 100 % no šā atsaucē līmeņa; "B līmenis" nozīmē starpības pārsniegumu, kas ir mazāks par 100 % no starpības pārsnieguma atsaucē līmeņa, taču ne mazāks par 75 % no šā atsaucē līmeņa; "C līmenis" nozīmē starpības pārsniegumu, kas ir mazāks par 75 % no starpības pārsnieguma atsaucē līmeņa, taču ne mazāks par 50 % no šā atsaucē līmeņa; "D līmenis" nozīmē starpības pārsniegumu, kas ir mazāks par 50 % no starpības pārsnieguma atsaucē līmeņa, taču ne mazāks par 25 % no šā atsaucē līmeņa; un "E līmenis" nozīmē starpības pārsniegumu, kas ir mazāks nekā 25 % no starpības pārsnieguma atsaucē līmeņa.
30. Bez saistību uzņemšanās un bez nosacījumiem un iepriekšēja brīdinājuma atsaucamo mazo riska darījumu pārvēršanai vērtspapīros ar priekšlaicīgas amortizācijas nosacījumu, kur priekšlaicīgu amortizāciju izraisa kāds cits kvantitatīvais rādītājs, nevis starpības pārsniegums, kas ir nokritis zemāk par 3 mēnešu vidējo līmeni, kompetentās iestādes var piemērot režīmu, kas ir līdzīgs režīmam, ar kuru nosaka norādīto pārrēķina vērtību saskaņā ar 26. līdz 29. punktu.
31. Ja kompetentā iestāde kādā gadījumā, kad notiek pārvēršana vērtspapīros, vēlas piemērot 30. punktā noteikto procedūru, tā vispirms informē par to visu pārējo dalībvalstu kompetentās iestādes. Pirms kompetentā iestāde drīkst iekļaut šo procedūru vispārējā stratēģijā, ko tā piemēro pārvēršanai vērtspapīros ar iepriekš aprakstītajiem priekšlaicīgas amortizācijas nosacījumiem, tā konsultējas ar visu pārējo dalībvalstu kompetentajām iestādēm un ņem vērā viņu izteiktos atzinumus. Kompetentā iestāde publisko izteiktos atzinumus un piemēroto procedūru.
32. Visām citām atjaunojamu riska darījumu pārvēršanām vērtspapīros ar kontrolētu priekšlaicīgas amortizācijas nosacījumu piemēro konversijas koeficientu 90 %.
33. Visām citām atjaunojamu riska darījumu pārvēršanām vērtspapīros ar nekontrolētu priekšlaicīgas amortizācijas nosacījumu piemēro konversijas koeficientu 100 %.

2.6. Kredītriska mazināšanas atzīšana pārvēršanas vērtspapīros pozīcijām

34. Ja pārvēršanas vērtspapīros pozīcijai ir iegūta kredīta aizsardzība, riska svērtās vērtības aprēķinu iespējams mainīt saskaņā ar VIII pielikumu.

2.7. Riska svērtās vērtības mazināšana

35. Kā paredzēts 66. panta 2. punktā, attiecībā uz pārvēršanas vērtspapīros pozīcijām, kurām piešķir 1 250 % riska svērumu, kredītiestādes var, kā alternatīvu pozīcijas iekļaušanai savos riska svērtās vērtības aprēķinos, atskaitīt no pašu kapitāla šīs pozīcijas riska darījuma vērtību. Šiem nolūkiem riska darījuma vērtības aprēķinā var ņemt vērā pieļaujamo fondēto kredīta aizsardzību tādā veidā, kā tas atbilst 34. punktam.
36. Ja kredītiestāde izmanto 35. punktā paredzēto alternatīvu, summu, kas ir 12,5 reizes lielāka par summu, atskaitītu saskaņā ar šo punktu, 8. punkta nolūkiem atskaita no summas, kas 8. punktā minēta kā maksimālā riska svērtā vērtība, ko jāaprēķina šeit norādītajām kredītiestādēm.

3. RISKĀ SVĒRTĀS VĒRTĪBAS APRĒĶINĀŠANA ATBILSTĪGI UZ IEKŠĒJĒIEM REITINGIEM BALSTĪTAJAI PIEEJAI

3.1. Metožu hierarhija

37. Pārvēršanas vērtspapīros pozīciju riska svērto vērtību 96. panta nolūkiem aprēķina saskaņā ar 38. līdz 74. punktu.
38. Pozīcijai ar reitingu vai pozīcijai, kurai piemēro iespējamo reitingu, riska svērto vērtību aprēķina, izmantojot 46. līdz 51. punktā izklāstīto uz reitingiem balstīto metodi.
39. Pozīcijai bez reitinga izmanto 52. līdz 54. punktā izklāstīto uzraudzības formulas metodi, izņemot gadījumus, kuros atļauts izmantot iekšējās novērtēšanas pieeju, kā tas noteikts 43. un 44. punktā.
40. Kredītiestāde, kura nav iniciatore kredītiestāde vai sponsore kredītiestāde, uzraudzības formulas metodi var izmantot tikai ar kompetento iestāžu atļauju.
41. Ja iniciatore kredītiestāde vai sponsore kredītiestāde nespēj aprēķināt *Kirb* un nav saņēmusi atļauju izmantot iekšējās novērtēšanas pieeju ABCP programmu pozīcijām, un attiecībā uz citām kredītiestādēm, kur tās nav saņēmušas atļauju izmantot uzraudzības formulas metodi, vai attiecībā uz ABCP programmu pozīcijām – iekšējās novērtēšanas pieeju, tad pārvēršanas vērtspapīros pozīcijām bez reitinga, kurām nav iespējams izmantot iespējamo reitingu, piešķir 1 250 % riska svērumu.

3.1.1. Iespējamo reitingu lietošana

42. Ja ir izpildītas turpmāk norādītās prasības attiecībā uz darbību, iestāde pozīcijai bez reitinga piešķir iespējamo kredīta novērtējumu, kas ir ekvivalents kredīta novērtējumam tām pozīcijām ar reitingu ("atsauces pozīcijas"), kuras ir visaugstākās pozīcijas, kas ir visos aspektos pakārtotas attiecīgajai pārvēršanas vērtspapīros pozīcijai bez reitinga:
- a) atsauces pozīcijām visos aspektos ir jābūt pakārtotām pārvēršanas vērtspapīros pozīcijai bez reitinga;
 - b) atsauces pozīciju termiņam jābūt vienādam vai garākam par attiecīgās pozīcijas bez reitinga termiņu;
 - c) jebkuru iespējamo reitingu pastāvīgi atjaunina, lai atspoguļotu jebkādas izmaiņas atsauces pozīciju kredīta novērtējumā.

3.1.2. "Iekšējās novērtēšanas pieeja" ABCP programmu pozīcijām

43. Ja to atļauj kompetentās iestādes un ir izpildīti zemāk minētie nosacījumi, kredītiestāde ar ABCP programmas pozīcijām bez reitinga var piešķirt atvasinātu reitingu, kā tas noteikts 44. punktā:
- a) komerciālo vērtspapīru pozīcijām, kas emitētas ABCP programmā, jābūt piešķirtam reitingam;

- b) kredītiestāde pierāda kompetentajām iestādēm, ka to iekšējie novērtējumi pozīciju kredīta kvalitātei ir saskanīgi ar vienas vai vairāku tiesīgu ĀKNI vispārpiejamu novērtēšanas metodoloģiju vērtspapīru reitingu noteikšanai, kas ir nodrošināti ar tāda paša veida riska darījumiem, kā vērtspapīros pārvērtētie riska darījumi;
- c) ĀKNI skaitā, kuru metodoloģija jāievēro, kā pieprasīts b) punktā, iekļaujamās tās ĀKNI, kuras ir sniegušas ārējos reitingus ABCP programmā emitētajiem komerciālajiem vērtspapīriem. Kvantitatīviem elementiem, piemēram, stresa faktori, kurus izmanto, piešķirot pozīcijai noteiktu kredīta kvalitāti, jābūt vismaz tikpat konservatīviem kā tie, kurus attiecīgajā novērtēšanas metodoloģijā izmanto minētās ĀKNI;
- d) izstrādājot savu iekšējās novērtēšanas metodoloģiju, kredītiestādei jāņem vērā attiecīgās piemēroto ĀKNI publicētās reitingu metodoloģijas, ar kurām novērtē ABCP programmas vekselus. Šos apsvērumus kredītiestāde dokumentē un atjaunina regulāri, kā aprakstīts g) apakšpunktā;
- e) kredītiestādes iekšējās novērtēšanas metodoloģijā iekļauj reitingu kategorijas. Ir jābūt atbilstībai starp šīm reitingu kategorijām un tiesīgo ĀKNI kredītu novērtējumiem. Šī atbilstība ir precīzi dokumentējama;
- f) iekšējās novērtēšanas metodoloģiju izmanto kredītiestādes iekšējos riska pārvaldīšanas procesos, tostarp lēmumu pieņemšanā, vadības informācijā un kapitāla sadales procesos;
- g) iekšējie vai ārējie revidenti, ĀKNI vai kredītiestādes iekšējā kredītu uzraudzības vai riska pārvaldīšanas struktūra regulāri pārskata iekšējās novērtēšanas procesu un iekšējo novērtējumu kvalitāti kredītiestādes riska darījumu kvalitātei ABCP programmā. Ja kredītiestādes iekšējie revidenti, kredītu uzraudzības vai riska pārvaldīšanas struktūra veic šādu pārskatu, šīm funkcijām ir jābūt neatkarīgām no ABCP programmas darījumu līnijas, kā arī no attiecībām ar klientiem;
- h) kredītiestāde seko savu iekšējo reitingu attīstībai laika gaitā, lai novērtētu savas iekšējās novērtēšanas metodoloģijas darbības rezultātus, un nepieciešamības gadījumā veic šīs metodoloģijas korekcijas, ja riska darījumu rezultāti regulāri atšķiras no iekšējos reitingos norādītajiem;
- i) ABCP programmā jāiekļauj sākotnējās izvietošanas standarti kredītu un ieguldījumu vadlīniju veidā. Pieņemot lēmumu par aktīvu iegādi, programmas pārzinis ņem vērā iegādājamo aktīvu veidu, to riska darījumu veidu un naudas vērtību, kas izriet no likviditātes nodrošināšanas un kredītu uzlabošanas noteikumiem, zaudējumu sadali, un aktīvu juridisko un ekonomisko nodalīšana no struktūras, kas šos aktīvus pārdod. Ir jāveic aktīvu pārdevēja riska profila kredītanāle, iekļaujot tajā iepriekšējo un nākotnē paredzamo finanšu rezultātu analīzi, esošo tirgus situāciju, nākotnē paredzamo konkurētspēju, pārādsatību koeficientu, naudas plūsmu, procentu segumu un parādu reitingu. Turklāt jāveic arī pārdevēja sākotnējās izvietošanas standartu, klientu apkalpošanas spēju un iekasēšanas procesu analīze;
- j) ABCP programmas sākotnējās izvietošanas standartiem jānosaka minimālie aktīvu piemērotības kritēriji, kas jo īpaši:
 - i) izslēdz iespēju iegādāties aktīvus, kuriem ir būtisks kavējums vai par kuriem netiek pildītas saistības;
 - ii) ierobežo pārmērīgu koncentrāciju attiecībā uz vienu debitoru vai ģeogrāfisko apgabalu; un
 - iii) ierobežo iegādājamo aktīvu termiņu;
- k) ABCP programmai ir politika un procedūras, kurās ņemta vērā apkalpotājfirmas darbības spēja un kredīta kvalitāte. Programma mazina pārdevēja/apkalpotājfirmas risku, izmantojot dažādas metodes, piemēram, mehānismus, kuru pamatā ir pašreizējā kredīta kvalitāte, kas varētu nepieļaut līdzekļu sajaukšanos;

- l) apkopoto zaudējumu novērtējumā par aktīvu portfeli, kura iegādi apsver ABCP programma, jāņem vērā visi iespējamie riska avoti, piemēram, kredītrisks un pasliktināšanās risks. Ja pārdevēja sniegtās kredīta kvalitātes uzlabošanas apjoms ietver tikai ar kredītu saistītos riskus, jāizveido atsevišķa rezerve pasliktināšanās riskam, ja pasliktināšanās risks attiecīgajam riska darījumu portfelim ir būtisks. Turklāt, aprēķinot pieprasīto uzlabošanas līmeni, programmā jāizskata vēsturiskā informācija par vairākiem gadiem, tostarp zaudējumi, kavējumi, pasliktināšanās un pircēju parādu apgrozījuma ātrums;
- m) ABCP programmā jāiekļauj strukturāli mehānismi riska darījumu iegādei, lai mazinātu bāzes portfeļa iespējamo kredīta kvalitātes pasliktināšanos, piemēram, mehānismi likvidācijas uzsākšanai.

Kompetentās iestādes var atcelt prasību padarīt ĀKNI novērtēšanas metodoloģiju, ja tās uzskata, ka konkrētas pārvēršanas vērtspapīros īpatnības – piemēram, tās unikālā struktūra – ir tādas, ka tām vēl nav publiski pieejamas ĀKNI novērtēšanas metodoloģijas.

44. Pozīcijas bez reitinga kredītiestāde ieskaita vienā no reitingu kategorijām, kas aprakstītas 43. punktā. Pozīcijai tiek piešķirts atvasināts reitings, kas atbilst kredīta novērtējumam, kurš atbilst šai reitingu kategorijai, kā noteikts 43. punktā. Ja šis atvasinātais reitings, uzsākot pārvēršanu vērtspapīros, ir atbilstošs investīciju kategorijai vai augstāks, tas ir pielīdzināms piemērotam kredīta novērtējumam, ko sniegusi tiesīga ĀKNI riska svērtās vērtības aprēķinu nolūkiem.

3.2. Maksimālā riska svērtā vērtība

45. Iniciatore kredītiestāde, sponsors kredītiestāde vai citas kredītiestādes, kas var aprēķināt K_{IRB} , var pārvēršanas vērtspapīros pozīciju aprēķināto riska svērto vērtību ierobežot līdz tādai, kas saskaņā ar 75. panta a) apakšpunktu radītu kapitāla prasību, kas vienāda ar 8 % no riska svērtās vērtības, kas rastas, ja vērtspapīros pārvēršamie aktīvi netiktu pārvērsti vērtspapīros un būtu iekļauti kredītiestādes bilancē kopā ar paredzamajiem zaudējumiem no šiem riska darījumiem.

3.3. Uz reitingiem balstītā metode

46. Atbilstoši uz reitingiem balstītajai metodei riska svērto vērtību pārvēršanas vērtspapīros pozīcijai ar reitingu aprēķina, riska darījumu vērtībai piemērojot attiecīgās kredīta kvalitātes pakāpes riska svērumu, kas atbilst kompetento iestāžu kredīta novērtējumam saskaņā ar 98. pantu, kā tas noteikts turpmāk 4. un 5. tabulā, un reizinātu ar 1,06.

4. tabula

Pozīcijas, kurām nav kredīta īstermiņa novērtējuma

Kredīta kvalitātes pakāpe (CQS)	Riska svērums		
	A	B	C
CQS 1	7 %	12 %	20 %
CQS 2	8 %	15 %	25 %
CQS 3	10 %	18 %	35 % ³
CQS 4	12 %	20 %	35 %
CQS 5	20 %	35 %	35 %
CQS 6	35 %	50 %	50 %
CQS 7	60 %	75 %	75 %
CQS 8	100 %	100 %	100 %

Kredīta kvalitātes pakāpe (CQS)	Riska svēruma		
	A	B	C
CQS 9	250 %	250 %	250 %
CQS 10	425 %	425 %	425 %
CQS 11	650 %	650 %	650 %
Zem CQS 11	1 250 %	1 250 %	1 250 %

5. tabula

Pozīcijas ar īstermiņa kredīta novērtējumiem

Kredīta kvalitātes pakāpe (CQS)	Riska svēruma		
	A	B	C
CQS 1	7 %	12 %	20 %
CQS 2	12 %	20 %	35 %
CQS 3	60 %	75 %	75 %
Visi citi kredīta novērtējumi	1 250 %	1 250 %	1 250 %

47. Saskaņā ar 48. un 49. punktu riska svērumus katras tabulas A slejā piemēro tad, ja pozīcija ir vecākajā pārvēršanas vērtspapīros laidienā. Lai noteiktu, kurš laidienš ir vecākais, nav nepieciešams ņemt vērā summas, kas pienākas par procentu likmju vai valūtas atvasināto instrumentu līgumiem, maksājamām komisijām maksām vai citiem līdzīgiem maksājumiem.
48. 6 % riska svērumu var piešķirt pozīcijai vecākajā vērtspapīru laidienā, ja šis laidienš jebkurā aspektā ir vecāks par jebkuru citu vērtspapīru laidieni, kura pozīcijām saskaņā ar 46. punktu piešķirts 7 % riska svēruma, ja:
- kompetentā iestāde ir pārliecinājusies, ka tas ir attaisnojams ar vērtspapīru pakārtoto laidieni spēju absorbēt zaudējumus, un
 - pozīcijai ir vai nu ārējais reitings, kas atbilst 4. vai 5. tabulas kredīta kvalitātes 1. pakāpei, vai, ja reitings nav, tā atbilst 42. punkta a) līdz c) apakšpunktā noteiktajām prasībām, turklāt "atsauces pozīcijas" nozīmē pozīcijas pakārtotajā laidienā, kam saskaņā ar 46. punktu piešķirts 7 % riska svēruma.
49. Riska svērumus katras tabulas C slejā piemēro tad, ja pozīcija ir pārvēršanā vērtspapīros, kurā vērtspapīros pārvēršamo riska darījumu faktiskais skaits ir mazāks par seši. Aprēķinot riska darījumu faktisko skaitu, vairākus vērtspapīros pārvēršamos riska darījumus ar vienu debitoru uzskata par vienu riska darījumu. Riska darījumu faktisko skaitu aprēķina kā:

$$N = \frac{\left(\sum_i EAD_i\right)^2}{\sum_i EAD_i^2}$$

kur EAD_i ir riska darījumu vērtību summa visiem riska darījumiem ar i debitoru. Atkārtotas pārvēršanas vērtspapīros (vērtspapīros pārvērsto riska darījumu pārvēršana vērtspapīros) gadījumā kredītiestāde izskata vērtspapīros pārvēršamo riska darījumu skaitu portfeli, nevis bāzes riska darījumu skaitu sākotnējos portfeļos, no kurienes cēlušies vērtspapīros pārvēršamie bāzes riska darījumi. Ja ir pieejama portfeļa daļa, kas ir saistīta ar lielāko riska darījumu (C1) kredītiestāde var aprēķināt N kā 1/C₁.

50. Riska svērumus B slejā piešķir visām citām pozīcijām.
51. Kredītriska mazināšanu pārvēršanas vērtspapīros pozīcijās iespējams atzīt atbilstoši 60. līdz 62. punktam.

3.4. Uzraudzības formulas metode

52. Ievērojot 58. un 59. punktu, uzraudzības formulas metode paredz, ka riska svēruma pārvēršanas vērtspapīros pozīcijai ir lielākais no diviem lielumiem – 7 % vai riska svēruma, kas piemērojams saskaņā ar 53. punktu.
53. Saskaņā ar 58. un 59. punktu riska darījuma summai piemērojamais riska svēruma ir

$$12,5 \times (S[L + T] - S[L]) / T$$

kur

$$S[x] = \begin{cases} x & \text{when } x \leq Kirbr \\ Kirbr + K[x] - K[Kirbr] + (d \cdot Kirbr / \omega) (1 - e^{\omega(Kirbr - x)/Kirbr}) & \text{when } Kirbr < x \end{cases}$$

kur

$$h = (1 - Kirbr / ELGD)^N$$

$$c = Kirbr / (1 - h)$$

$$v = \frac{(ELGD - Kirbr)Kirbr + 0.25(1 - ELGD)Kirbr}{N}$$

$$f = \left(\frac{v + Kirbr^2}{1 - h} - c^2 \right) + \frac{(1 - Kirbr)Kirbr - v}{(1 - h)\tau}$$

$$g = \frac{(1 - c)c}{f} - 1$$

$$a = g \cdot c$$

$$b = g \cdot (1 - c)$$

$$d = 1 - (1 - h) \cdot (1 - Beta[Kirbr; a, b])$$

$$K[x] = (1 - h) \cdot \left((1 - Beta[x; a, b])x + Beta[x; a + 1, b]c \right)$$

$$\tau = 1\,000, \text{ un}$$

$$\text{un } \omega = 20.$$

Šajos vienādojumos Beta [x; a, b] attiecas uz kumulatīvo beta sadalījumu ar parametriem a un b, kurus novērtē attiecībā pret x.

T (laidiena apjoms, kurā atrodas pozīcija) aprēķina kā a) laidiena nominālās summas attiecību pret b) riska darījumu vērtības summu vērtspapīros pārvēršamajiem riska darījumiem. T aprēķināšanas nolūkiem IV pielikumā uzskaitīto atvasināto instrumentu riska darījumu vērtība gadījumos, kad esošās aizstāšanas izmaksas nav pozitīvs lielums, ir potenciāls nākotnes kredītriska darījums, ko aprēķina saskaņā ar III pielikumu.

Kirbr ir attiecība a) Kirb pret b) b) riska darījumu vērtību summa vērtspapīros pārvēršamajiem riska darījumiem. Kirb izsaka decimālā formā (piemēram, Kirb, kas ir vienāds 15 % no portfeļa izsaka kā Kirbr 0,15).

L (kredīta kvalitātes uzlabošanas līmenis) aprēķina kā visu to laidienu nominālās summas attiecību, kuri ir pakārtoti laidienam, kurā atrodas pozīcija, attiecību pret riska darījumu vērtību summu vērtspapīros pārvēršamajiem riska darījumiem. Kapitalizētos nākotnes ieņēmumus neiekļauj L aprēķinā. Aprēķinot kredīta kvalitātes uzlabošanas līmeni, summas, kas jāsaņem no darījumu partneriem saistībā ar IV pielikumā uzskaitītajiem atvasinātajiem instrumentiem un kas attiecībā pret minēto laidienu ietilpst attiecināmas uz jaunāku laidienu, iespējams aprēķināt pēc to esošajām aizstāšanas izmaksām (bez potenciālajiem nākotnes riska darījumiem).

N ir riska darījumu faktiskais skaits, kas aprēķināts saskaņā ar 49. punktu.

ELGD jeb riska darījuma vidējos svērtos zaudējumus, kas var rasties saistību nepildīšanas gadījumā, aprēķina šādi:

$$ELGD = \frac{\sum_i LGD_i \cdot EAD_i}{\sum_i EAD_i}$$

kur LGD_i ir vidējais LGD visiem riska darījumiem ar i debitoru, ja LGD nosaka saskaņā ar 84. līdz 89. pantu. Atkārtotas pārvēršanas vērtspapīros gadījumā pārvēršanas vērtspapīros pozīcijām piemēro 100 % LGD. Ja saistību nepildīšanas risku un pasliktināšanās risku iegādātajiem pircēju parādiem vienā pārvēršanā vērtspapīros izskata apkopotā veidā (t.i., viena rezerve vai nodrošinājums ir pieejams abu veidu zaudējumu segšanai), LGD_i ievadi sastāda kā vidējo svērto LGD kredītriskam un 75 % LGD pasliktināšanās riskam. Svērumi ir atsevišķs kapitāla nodrošinājums attiecīgi kredītriskam un pasliktināšanās riskam.

Vienkāršota ievade

Ja riska darījuma vērtība lielākajam vērtspapīros pārvēršamajam riska darījumam, C1, nav lielāka par 3 % no riska darījumu vērtību summas vērtspapīros pārvēršamajiem riska darījumiem, uzraudzības formulas metodes nolūkiem kredītiestāde var noteikt LGD= 50 % un N kā vienādu ar

$$N = \left(C_1 C_m + \left(\frac{C_m - C_1}{m - 1} \right) \max\{1 - m C_1, 0\} \right)^{-1}$$

vai

$$N = 1/C_1.$$

C_m ir riska darījumu vērtību summas lielākajiem "m" riska darījumiem attiecība pret riska darījumu vērtību summu vērtspapīros pārvēršamajiem riska darījumiem. Lielumam "m" līmeni var noteikt kredītiestāde.

Pārvēršanai vērtspapīros, kurā ietverti mazie riska darījumi, kompetentās iestādes var atļaut uzraudzības formulas metodes izmantošanu, lietojot vienkāršojumus: h = 0 un v = 0.

54. Kredītriska mazināšanu pārvēršanas vērtspapīros pozīcijās iespējams atzīt atbilstoši 60., 61. un 63. līdz 67. punktam.

3.5. Vienošanās par likviditātes nodrošināšanu

55. 56. līdz 59. punktu piemēro, lai noteiktu riska darījumu vērtību pārvēršanas vērtspapīros pozīcijai bez reitinga, kas ir noteiktu veidu vienošanās par likviditātes nodrošināšanu.

3.5.1. Likviditātes nodrošinājumi, kas ir pieejami tikai vispārēju tirgus darbības traucējumu gadījumā

56. Likviditātes nodrošinājuma, ko iespējams izmantot tikai vispārīgu tirgus darbības traucējumu gadījumā un kas atbilst 13. punkta nosacījumiem "piemērotas likviditātes nodrošināšanai", nominālajai summai var piemērot 20 % konversijas koeficientu.

3.5.2. Vienošanās par naudas aizdošanu

57. Likviditātes nodrošinājuma, kas atbilst 15. punkta nosacījumiem, nominālajai summai iespējams piemērot konversijas koeficientu 0 %.

3.5.3. Izņēmuma gadījumi, kad nav iespējams aprēķināt Kirb.

58. Ja kredītiestādei no praktiskā viedokļa nav izdevīgi aprēķināt riska svērto vērtību riska darījumiem tā, it kā tie nebūtu pārvērtēti vērtspapīros, kredītiestāde izņēmuma gadījumos ar kompetento iestāžu atļauju uz noteiktu laiku var piemērot 59. punktā izklāstīto metodi riska svērtās vērtības aprēķināšanai pārvēršanas vērtspapīros pozīcijām bez reitinga likviditātes nodrošinājuma veidā, ja likviditātes nodrošinājums atbilst 13. punktā minētajiem “atzīta likviditātes nodrošinājuma” nosacījumiem vai 56. punkta noteikumiem.
59. Augstāko riska svērumu, kas tiktu piemērots saskaņā ar 78. līdz 83. pantu jebkuram vērtspapīros pārvēršamam riska darījumam tā, it kā tie nebūtu pārvērtēti vērtspapīros, var piemērot pārvēršanas vērtspapīros pozīcijai, ko pārstāv likviditātes nodrošinājums. Lai noteiktu pozīcijas riska darījuma vērtību, var piemērot 50 % konversijas koeficientu likviditātes nodrošinājuma nominālajai summai, ja vienošanās sākotnējais termiņš ir viens gads vai mazāk. Ja likviditātes nodrošinājums atbilst 56. punkta nosacījumiem, iespējams piemērot 20 % konversijas koeficientu. Citos gadījumos piemēro 100 % konversijas koeficientu.

3.6. Kredītriska mazināšanas atzīšana pārvēršanas vērtspapīros pozīcijām

3.6.1. Fondētā kredītu aizsardzība

60. Piemērota fondētā aizsardzība tiek ierobežota līdz tādai, kas ir piemērota riska svērtās vērtības aprēķināšanai saskaņā ar 78. līdz 83. pantu, kā tas noteikts 90. līdz 93. pantā, un tās atzīšana ir saistāma ar attiecīgo minimālo prasību izpildi, kas noteiktas minētajos pantos.

3.6.2. Nefondētā aizsardzība

61. Piemērota nefondētā aizsardzība un nefondētās aizsardzības sniedzēji ir tikai tādi, kas ir piemēroti saskaņā ar 90. līdz 93. pantu, un to atzīšana ir saistāma ar attiecīgo minimālo prasību izpildi, kas noteiktas šajos pantos.

3.6.3. Kapitāla prasību aprēķināšana pārvēršanas vērtspapīros pozīcijām ar kredītriska mazināšanu.

Uz reitingiem balstītā metode

62. Ja riska svērto vērtību aprēķina, izmantojot uz reitingiem balstīto pieeju, riska darījumu vērtību un/vai riska svērto vērtību pārvēršanas vērtspapīros pozīcijai, kurai ir iegūta kredīta aizsardzība, var grozīt saskaņā ar VIII pielikuma noteikumiem, ciktāl tie attiecas uz riska svērtās vērtības aprēķināšanu saskaņā ar 78. līdz 83. pantu.

Uzraudzības formulas metode – pilna aizsardzība

63. Ja riska svērto vērtību aprēķina, izmantojot uzraudzības formulas metodi, kredītiestāde nosaka pozīcijas “faktisko riska pakāpi”. Kredītiestāde to nosaka, dālot pozīcijas riska svērto vērtību ar pozīcijas riska darījuma vērtību un rezultātu reizinot ar 100.
64. Fondētās kredīta aizsardzības gadījumā pārvēršanas vērtspapīros pozīcijas riska svērto vērtību aprēķina, reizinot pozīcijas riska darījuma summu, kas koriģēta atbilstoši fondētajai kredīta aizsardzībai (E^* , kas aprēķināts saskaņā ar 90. līdz 93. pantu, riska svērtās vērtības aprēķināšanai saskaņā ar 78. līdz 83. pantu, pieņemot, ka pārvēršanas vērtspapīros pozīcijas summa ir E) ar faktisko riska pakāpi.

65. Nefondētās kredīta aizsardzības gadījumā pārvēršanas vērtspapīros pozīcijas riska svērto vērtību aprēķina, reizinot G_A (aizsardzības summa, kas koriģēta atbilstoši valūtas nesakritībai un termiņu nesakritībai saskaņā ar VIII pielikuma noteikumiem) ar aizsardzības sniedzēja riska svērumu; un pieskaitot rezultātu summai, kas iegūta, reizinot pārvēršanas vērtspapīros pozīcijas summu, no kuras atņemts G_A , ar faktisko riska svērumu.

Uzraudzības formulas metode – daļēja aizsardzība

66. Ja kredītriska mazināšana sedz “pirmās kārtas zaudējumus” vai proporcionālus zaudējumus pārvēršanas vērtspapīros pozīcijā, kredītiestāde var piemērot 63. līdz 65. punktu.

67. Citos gadījumos kredītiestāde uzskata pārvēršanas vērtspapīros pozīciju par divām vai vairākām pozīcijām, nesegto daļu uzskatot par pozīciju ar zemāko kredīta kvalitāti. Lai aprēķinātu riska svērto vērtību šai pozīcijai, piemēro 52. līdz 54. punkta noteikumus, pieņemot, ka fondētās aizsardzības gadījumā "T" koriģē atbilstoši e^* ; un nefondētās aizsardzības gadījumā – atbilstoši $-g$, kur e^* apzīmē E^* attiecību pret kopējo nosacīto bāzes portfeļa vērtību, kur E^* ir pārvēršanas vērtspapīros pozīcijas koriģētā riska darījuma summa, kas aprēķināta atbilstoši VIII pielikuma noteikumiem, kā tos piemēro riska svērtās vērtības aprēķināšanai saskaņā ar 78. līdz 83. pantu, pieņemot, ka pārvēršanas vērtspapīros pozīcijas summa ir E ; un g ir kredīta aizsardzības nominālās summas (kas ir koriģēta atbilstoši valūtas nesakritībai un termiņu nesakritībai saskaņā ar VIII pielikuma noteikumiem) attiecība pret riska darījumu summām pārvēršanas vērtspapīros riska darījumos. Nefondētās kredīta aizsardzības gadījumā aizsardzības sniedzēja riska svērumu piemēro tai pozīcijas daļai, ko neietver "T" koriģētā vērtība.

3.7. Papildu kapitāla prasības atjaunojamu riska darījumu pārvēršanai vērtspapīros ar priekšlaicīgas amortizācijas nosacījumiem

68. Papildus riska svērtajai vērtībai, kas aprēķināta kredītiestādes pārvēršanas vērtspapīros pozīcijām, iniciatorei kredītiestādei prasa aprēķināt riska svērto vērtību saskaņā ar metodoloģiju, kas izklāstīta 16. līdz 33. punktā, ja tā pārdod atjaunojamus riska darījumus pārvēršanai vērtspapīros ar priekšlaicīgas amortizācijas nosacījumu.
69. Šā pielikuma 68. punkta nolūkā 70. un 71. punkts aizstāj, attiecīgi, 19. un 20. punktu.
70. Šo noteikumu nolūkiem "iniciatora intereses" ir summa, ko veido:
- a) riska darījuma vērtība, ko sastāda pārvēršanai vērtspapīros pārdoto izmantoto summu portfeļa nosacītā daļa, kuras proporcija attiecībā pret kopējo portfeļa summu, kas pārdota struktūrai, nosaka proporciju naudas plūsmai, ko rada pamatsummas un procentu iekasēšana un citas saistītās summas, kas nav izmantojamās maksājumiem pārvēršanas vērtspapīros pozīciju turētājiem pārvēršanā vērtspapīros; plus
 - b) riska darījuma vērtība no tās kredītlīniju neizmantoto summu portfeļa daļas, kuras izmantotās summas ir pārdotas pārvēršanai vērtspapīros un kuru attiecība pret šādu neizmantoto summu kopsummu ir tāda pati kā a) apakšpunktā aprakstītās riska darījuma vērtības attiecība pret izmantoto summu, kas pārdotas pārvēršanai vērtspapīros, portfeļa riska darījuma vērtību.

Lai tās atzītu par iniciatora interesēm, tām nav jābūt pakārtotām ieguldītāja interesēm.

"Ieguldītāja intereses" ir izmantoto summu, kas nav attiecināmas uz a) apakšpunktu, portfeļa nosacītās daļas riska darījuma vērtība plus riska darījuma vērtība tai kredītlīniju neizmantoto summu portfeļa daļai, kuras izmantotās summas ir pārdotas pārvēršanai vērtspapīros, un kas nav attiecināma uz b) apakšpunktu.

71. Iniciators kredītiestādes riska darījums, kas saistīts ar tās tiesībām attiecībā uz iniciatora interešu daļu, kas aprakstīta 70. punkta a) apakšpunktā, nav uzskatāms par pārvēršanas vērtspapīros pozīciju, bet gan par proporcionālu riska darījumu ar pārvēršanai vērtspapīros izmantoto summu riska darījumiem tā, it kā tie nebūtu pārvērtēti vērtspapīros, par summu, kas ir vienāda ar 70. punkta a) apakšpunktā aprakstīto. Tiek uzskatīts arī, ka iniciatorei kredītiestādei ir proporcionāls riska darījums ar kredītlīniju neizmantotajām summām, kuru izmantotās summas ir pārdotas pārvēršanai vērtspapīros, par summu, kas ir vienāda ar 70. punkta b) apakšpunktā aprakstīto.

3.8. Riska svērtās vērtības mazināšana

72. Pārvēršanas vērtspapīros pozīcijas, kurai piešķir 1 250 % riska svērumu, riska svērto vērtību var samazināt par summu, kas ir 12,5 reizes lielāka par jebkuru summu vērtības korekcijai, ko kredītiestāde ir izmantojusi attiecībā uz vērtspapīros pārvēršamiem riska darījumiem. Tādā apjomā, kā vērtības korekcijas ir ņemtas vērā šim nolūkam, tās neņem vērā to aprēķinu nolūkiem, kas norādīti VII pielikuma 1. daļas 36. punktā.
73. Pārvēršanas vērtspapīros pozīcijas riska svērto vērtību var samazināt par summu, kas ir 12,5 reizes lielāka par jebkuru summu vērtības korekcijai, ko kredītiestāde ir izmantojusi attiecībā uz šo pozīciju.

74. Kā paredz 66. panta 2. punkts, attiecībā uz pārvēršanas vērtspapīros pozīcijām, kurām piešķir 1 250 % riska svērumu, kredītiestādes var, kā alternatīvu pozīcijas iekļaušanai savos riska svērtās vērtības aprēķinos, atskaitīt no pašu kapitāla šīs pozīcijas riska darījuma vērtību.
75. Šā panta 74. punktā
- a) pozīcijas riska darījuma vērtību var atvasināt no riska svērtās summas, ņemot vērā visus samazinājumus saskaņā ar 72. un 73. punktu;
 - b) riska darījuma vērtības aprēķinā var ņemt vērā piemēroto fondēto aizsardzību tādā veidā, kas atbilst 60. līdz 67. punktā paredzētajai metodoloģijai;
 - c) ja ir izmantota uzraudzības formulas metode riska svērtās vērtības aprēķināšanai, un $L < K_{IRBR}$ un $[L+T] > K_{IRBR}$, pozīciju var uzskatīt par divām pozīcijām, kur L vienāds ar K_{IRBR} vecākajai no šīm pozīcijām.
76. Ja kredītiestāde izmanto 74. punktā paredzēto alternatīvu, summu, kas ir 12,5 reizes lielāka par summu, atskaitītu saskaņā ar šo punktu, 45. punkta nolūkiem atskaita no summas, kas šajā 45. punktā minēta kā maksimālā riska svērtā vērtība, ko jāaprēķina šeit norādītajām kredītiestādēm.
-

X PIELIKUMS

OPERACIONĀLAIS RISKS

1. DAĻA

Pamatrādītāja pieeja

1. KAPITĀLA PRASĪBA

1. Atbilstoši pamatrādītāja pieejai operacionālā riska kapitāla prasība ir vienāda ar 15 % no 2. līdz 9. punktā definētā attiecīgā rādītāja.

2. INDIKATORS

2. Attiecīgais indikators ir procentu tīro ieņēmumu un no procentiem neatkarīgo tīro ieņēmumu vidējā summa trīs gados.
3. Vidējo summu par trim gadiem aprēķina, pamatojoties uz pēdējiem trīs divpadsmit mēnešu novērojumiem finanšu gada beigās. Ja nav pieejami pārbaudīti rādītāji, iespējams izmantot darījumu prognozes.
4. Ja kādā no minētajiem novērojumiem tīro procentu ieņēmumu un no procentiem neatkarīgo tīro ieņēmumu summa ir negatīva vai vienāda ar nulli, šo rādītāju neņem vērā, aprēķinot vidējo summu par trijiem gadiem. Attiecīgo indikatoru aprēķina kā pozitīvo rādītāju summu, ko dala ar pozitīvo rādītāju skaitu.

2.1. Kredītiestādes, kuru darbību regulē Direktīva 86/635/EEK

5. Pamatojoties uz kredītiestāžu peļņas un zaudējumu pārskata grāmatvedības posteņiem saskaņā ar Direktīvas 86/635/EEK 27. pantu, attiecīgo indikatoru aprēķina kā 1. tabulā uzskaitīto elementu summu. Katru elementu summē kā pozitīvu vai negatīvu.
6. Šiem elementiem var būt vajadzīgas korekcijas, lai ņemtu vērā 7. un 8. punktā noteiktās prasības.

1. tabula

1	Procentu ienākumi un līdzīgi ienākumi
---	---------------------------------------

2	Maksājамie procenti un līdzīgi maksājumi
---	--

3	Ienākumi no akcijām, un cietiem mainīgā/nemainīgā procenta vērtspapīriem.
---	---

4	Saņemtās komisijas naudas un maksas
---	-------------------------------------

5	Maksājamās komisijas naudas un maksas
---	---------------------------------------

6	Finanšu operāciju tīrā peļņa vai tīrie zaudējumi
---	--

7	Pārējie saimnieciskās darbības ieņēmumi
---	---

2.1.1. Prasības

7. Rādītāju aprēķina pirms rezervju un pamatdarbības izdevumu atskaitīšanas. Pamatdarbības izdevumos iekļauj maksu par ārējiem pakalpojumiem, ko sniegušas trešās puses, kas nav kredītiestādes mātesuzņēmums vai meitasuzņēmums, vai tā mātesuzņēmuma meitasuzņēmums, kas ir arī kredītiestādes mātesuzņēmums. Izdevumi par trešo pušu sniegtiem pakalpojumiem var samazināt attiecīgo rādītāju, ja izdevumus radījis uzņēmums, kas pakļauts uzraudzībai saskaņā ar šo direktīvu.

8. Atbilstīgā rādītāja aprēķināšanā neizmanto šādus elementus:
- a) Realizētā peļņa/zaudējumi no finanšu aktīvu pārdošanas, kas nav iekļauti tirdzniecības portfeli
 - b) Ienākumi no ārkārtas posteņiem vai neparastiem posteņiem
 - c) Ienākumi, kas saistīti ar apdrošināšanu
- Ja tirdzniecības posteņu pārvērtēšana ir daļa no peļņas un zaudējumu pārskata, to var iekļaut aprēķinā. Ja piemēro Direktīvas 86/635/EEK 36. panta 2. punktu, peļņas un zaudējumu pārskatā iegrāmatotā pārvērtēšana jāiekļauj aprēķinā.
- 2.2. Kredītiestādes, kuru darbību regulē atšķirīgas grāmatvedības sistēmas
9. Ja kredītiestāžu darbību regulē grāmatvedības sistēmas, kas ir atšķirīgas no Direktīvā 86/635/EK noteiktajām, tās aprēķina attiecīgo rādītāju, pamatojoties uz datiem, kas vislabāk atbilst 2. līdz 8. punktā izklāstītajai definīcijai.

2. DAĻA

Standartizētā pieeja

1. KAPITĀLA PRASĪBA

1. Atbilstoši standartizētajai pieejai operacionālā riska kapitāla prasība ir 3 gadu vidējā vērtība attiecīgajiem rādītājiem, kam piemērots riska svēruma un ko katru gadu aprēķina visām 2. tabulā minētajām darījumu līnijām. Tādu negatīvu operacionālā riska kapitāla prasību kādā darījumu līnijā, kura radusies no attiecīgā rādītāja, katru gadu var pārrēķināt attiecībā uz visu kopumu. Tomēr, ja visu darījumu līniju kopējās kapitāla izmaksas attiecīgajā gadā ir negatīvas, tad šim gadam vidējā vērtība ir nulle.
2. Vidējo summu par trim gadiem aprēķina, pamatojoties uz pēdējiem trīs divpadsmit mēnešu novērojumiem finanšu gada beigās. Ja nav pieejami pārbaudīti rādītāji, iespējams izmantot darījumu prognozes.

2. tabula

Darījumu līnija	Darbību saraksts	Procenti
Uzņēmumu finanses	Finanšu instrumentu izpirkšana sākotnējai izvietojumam un/vai sākotnējās izvietojuma laikā neizvietoto finanšu instrumentu izpiršanas garantēšana Ar garantēšanu saistīti pakalpojumi Konsultēšana par ieguldījumiem Ieteikumi uzņēmumiem attiecībā uz kapitāla struktūru, darbības stratēģiju un ar to saistītiem jautājumiem un ieteikumi un pakalpojumi attiecībā uz uzņēmējdarbību apvienošanu un uzņēmumu pirkšanu Ieguldījumu izpēte, finanšu analīze un citi vispārīgi ieteikumi, kas saistīti ar finanšu instrumentu darījumiem	18 %
Tirdzniecība un pārdošana	Darījumu veikšana uz sava rēķina Starpniecība naudas tirgus darījumos Rīkojumu pieņemšana un pārsūtīšana attiecībā uz vienu vai vairākiem finanšu instrumentiem Rīkojumu izpilde klientu vārdā Finanšu instrumentu izvietojšana, ja iestāde negarantē to izpiršanu Operācijas ar daudzpusējām tirdzniecības sistēmām	18 %

Darījumu līnija	Darbību saraksts	Procenti
Starpniecības pakalpojumi mazo riska darījumu portfeli iekļautajiem klientiem (Darbības ar fiziskām personām vai maziem un vidējiem uzņēmumiem, kas atbilst 79. pantā noteiktajiem kritērijiem mazo riska darījumu kategorijai)	Rīkojumu pieņemšana un pārsūtīšana attiecībā uz vienu vai vairākiem finanšu instrumentiem Rīkojumu izpilde klientu vārdā Finanšu instrumentu izvietošana bez ciešām saistībām	12 %
Korporatīvo klientu apkalpošana	Noguldījumu vai citu atmaksājamu līdzekļu pieņemšana Kreditēšana Finanšu noma Garantijas un saistības	15 %
Mazo riska darījumu portfeli iekļauto klientu apkalpošana (Darbības ar fiziskām personām vai maziem un vidējiem uzņēmumiem, kas atbilst 79. pantā noteiktajiem kritērijiem mazo riska darījumu kategorijai)	Noguldījumu vai citu atmaksājamu līdzekļu pieņemšana Kreditēšana Finanšu noma Garantijas un saistības	12 %
Maksājumi un norēķini	Naudas pārskaitīšanas pakalpojumi Maksāšanas līdzekļu emisija un administrēšana	18 %
Aģentūru pakalpojumi	Finanšu instrumentu glabāšana un pārvaldīšana klientu uzdevumā, tostarp vērtspapīru glabāšana bankā un saistīti pakalpojumi, tādi kā naudas un nodrošinājuma pārvaldīšana	15 %
Aktīvu pārvaldīšana	Portfeļa pārvaldība PVKIU pārvaldīšana Citi aktīvu pārvaldīšanas veidi	12 %

3. Kompetentās iestādes var atļaut kredītiestādei operacionālā riska kapitāla prasību aprēķināt, izmantojot alternatīvu standartizēto pieeju, kā izklāstīts 5. līdz 11. punktā.

2. DARĪJUMU LĪNIJU SAMĒROŠANAS PRINCIPI

4. Kredītiestādēm jāizstrādā un jādokumentē standartizētā sistēmā īpaša kārtība un kritēriji esošo darījumu līniju un galveno darbību rādītāju samērošanai. Šie kritēriji vajadzības gadījumā jāpārskata un jāpielāgo jauniem vai mainīgiem darījumiem un riskiem. Darījumu līniju samērošanas principi ir šādi:

- visas darbības jāiedala darījumu līnijās tā, lai tās būtu savstarpēji izslēdzošas un visaptverošas;
- katru darbību, kuru nav iespējams samērot darījumu līniju sistēmā, bet kura ir palīgfunckcija sistēmā iekļautai darbībai, iekļauj tajā darījumu līnijā, kuru tā atbalsta. Ja palīgdarbība atbalsta vairāk nekā vienu darījumu līniju, jāizmanto mērķu samērošanas kritēriji;

- c) ja darbību nav iespējams samērot ar noteiktu darījumu līniju, jāizmanto darījumu līnija, kurā tai ir augstākā procentuālā daļa. Tā pati darījumu līnija attiecas arī uz jebkuru saistīto palīgdarbību;
- d) kredītiestādes var izmantot iekšējo izcenojumu metodes, lai sadalītu galveno rādītāju darījumu līnijās. Izdevumus, kas radušies vienā darījumu līnijā un kas attiecināmi uz citu darījumu līniju, iespējams pārvietot uz darījumu līniju, uz kuru tie attiecas, piemēram, izmantojot metodi, kas pamatojas uz iekšējiem nodošanas izdevumiem starp divām darījumu līnijām;
- e) darbību samērošanai darījumu līnijās operacionālā riska kapitāla nolūkiem jāatbilst kategorijām, ko lieto kredītriskam un tirgus riskam;
- f) kredītiestādes augstākā vadība, ko kontrolē kredītiestādes pārvaldības struktūras, ir atbildīga par samērošanas politiku; un
- g) darījumu līniju samērošanas procedūrai jāveic neatkarīga izvērtēšana.

3. ALTERNATĪVI RĀDĪTĀJI DAŽĀM DARĪJUMU LĪNIJĀM

3.1. Veidi

- 5. Kompetentās iestādes var atļaut kredītiestādei izmantot alternatīvu atbilstīgu rādītāju darījumu līnijām: mazie banku darījumi un komercbanku darījumi.
- 6. Šīm darījumu līnijām attiecīgais rādītājs ir izlīdzināts ienākumu rādītājs, kas ir vienāds ar triju gadu vidējo no kopējās aizdevumu un avansu nominālās summas, kas reizināta ar 0,035.
- 7. Mazo banku darījumu un/vai komercbanku darījumu līnijās aizdevumi un avansi ietver kopējās izmantotās summas no atbilstīgiem kredītu portfeļiem: Komercbanku darījumu līnijā iekļauj arī vērtspapīrus, kas nav iekļauti tirdzniecības portfelī.

3.2. Nosacījumi

- 8. Atļauju izmantot alternatīvos atbilstīgos rādītājus piešķir, ja ir izpildīti 9. līdz 11. punkta nosacījumi.

3.2.1. Vispārīgi nosacījumi

- 9. Kredītiestāde izpilda 12. punktā noteiktos atbilstības kritērijus.

3.2.2. Īpašie nosacījumi mazajiem banku darījumiem un komercbanku darījumiem

- 10. Kredītiestāde galvenokārt darbojas mazo banku darījumu jomā un/vai komercbanku darījumu jomā, kas veido vismaz 90 % no tās ienākumiem.
- 11. Kredītiestāde var pierādīt kompetentajām iestādēm, ka būtiska daļa no tās mazo darījumu un/vai komercbanku darījumu aktivitātēm ir aizdevumi ar augstu PD un ka alternatīvā standartizētā pieeja ir labāks pamats operacionālā riska novērtēšanai.

4. ATBILSTĪBAS KRITĒRIJI

12. Papildus vispārējiem riska pārvaldības standartiem, kas noteikti 22. pantā un V pielikumā, kredītiestādēm jāatbilst turpmāk uzskaitītajiem atbilstības kritērijiem. Atbilstību šiem kritērijiem nosaka, ņemot vērā kredītiestādes darbības apjomu un daudzveidību, un proporcionālītātes principu.
- a) Kredītiestādēm ir labi dokumentēta operacionālā riska novērtēšanas un pārvaldības sistēma, kurā skaidri norādīta atbildības joma šajā sistēmā. Tās identificē savus operacionālos riskus un uzskaita attiecīgos operacionālā riska datus, tostarp datus par faktiskajiem zaudējumiem. Šai sistēmai veic regulāru neatkarīgu izvērtēšanu.
 - b) Operacionālā riska novērtēšanas sistēmai jābūt cieši integrētai kredītiestādes riska pārvaldības procedūrās. Tās rezultātiem jābūt kredītiestādes operacionālā riska profila pārraudzības un kontroles procesa sastāvdaļai. un
 - c) Kredītiestādes ievieš vadības ziņošanas sistēmu, kas nodrošina operacionālā riska ziņojumus attiecīgajām struktūrām kredītiestādē. Kredītiestādēm ir procedūras piemērotu darbību veikšanai atbilstoši vadības ziņojumos sniegtajai informācijai.

3. DAĻA

Uzlaboto rādītāju pieejas

1. ATBILSTĪBAS KRITĒRIJI

1. Lai kredītiestādes būtu tiesīgas izmantot uzlaboto rādītāju pieeju, tām jāpierāda, ka tās ir izpildījušas turpmāk uzskaitītos atbilstības kritērijus papildus vispārējiem riska pārvaldības standartiem, kas noteikti 22. pantā un V pielikumā.

1.1. Kvalitatīvie standarti

- 2. Kredītiestādes iekšējā operacionālā riska aprēķina sistēma ir cieši integrēta ikdienas riska pārvaldības procesos.
- 3. Kredītiestādē jābūt neatkarīgai riska pārvaldības struktūrai operacionālajam riskam.
- 4. Ir jābūt regulāriem ziņojumiem par operacionālajiem riskiem un zaudējumu pieredzi. Kredītiestādei ir procedūras piemērotas korigējošas darbības veikšanai.
- 5. Kredītiestādes riska pārvaldības sistēmai ir jābūt labi dokumentētai. Kredītiestādei jāizstrādā kārtība, lai nodrošinātu noteikumu izpildi, un jāparedz kārtībā, kā rīkoties, ja tie netiek izpildīti.
- 6. Operacionālā riska pārvaldības procesus un aprēķina sistēmas regulāri pārskata iekšējie un/vai ārējie revidenti.
- 7. Kompetento iestāžu apstiprinājums operacionālā riska aprēķina sistēmām ietver šādus elementus:
 - a) pārbaudi, vai iekšējie apstiprināšanas procesi darbojas apmierinoši;
 - b) pārliecināšanos, ka datu plūsmas un procesi, kas saistīti ar riska aprēķina sistēmu, ir pārredzami un pieejami.

1.2. Kvantitatīvie standarti

1.2.1. Process

8. Kredītiestādes aprēķina savas kapitāla prasības, ietverot paredzamos un neparedzamos zaudējumus, ja vien tās nevar pierādīt, ka paredzamie zaudējumi ir attiecīgi nodrošināti ar to iekšējo darījumu praksi. Operacionālā riska aprēķinam jāietver notikumi ar mazu varbūtību, kuriem potenciāli var būt nopietnas sekas, sasniedzot piesardzības standartu, kas ir pielīdzināms 99,9 % uzticamībai viena gada laikā.
9. Kredītiestādes operacionālā riska aprēķina sistēmai jāietver noteikti pamatelementi, lai sasniegtu 8. punktā noteikto piesardzības standartu. Šiem elementiem jāiekļauj iekšējo datu, ārējo datu, scenārija analīzes, faktoru, kas atspoguļo darījumu vidi, un iekšējās kontroles sistēmu lietošana, kā izklāstīts 13. līdz 24. punktā. Kredītiestādei nepieciešama labi dokumentēta pieeja šo četru elementu proporcionālam lietojumam tās vispārējā operacionālā riska aprēķina sistēmā.
10. Riska aprēķina sistēmā ietver galvenos riska izraisītājus, kas ietekmē paredzamo zaudējumu līknes veidu.
11. Operacionālā riska zaudējumu korelācijas attiecībā pret atsevišķām operacionālā riska aplēsēm var atzīt vienīgi tad, ja kredītiestādes var kompetentajām iestādēm pierādīt, ka to sistēmas korelāciju aprēķināšanai ir piesardzīgas, tiek īstenotas konsekventi un tajās ir ņemta vērā nenoteiktība, kas raksturīga šādiem korelācijas aprēķiniem, jo īpaši stresa periodos. Kredītiestādei jāapstiprina korelācijas pieņēmumi, izmantojot piemērotas kvantitatīvas un kvalitatīvas metodes.
12. Riska aprēķina sistēmai jābūt iekšēji konsekventai, un tajā jāizvairās no vairākkārtīgas kvalitatīvo vērtējumu vai riska mazināšanas tehniku lietošanas, kas jau ir atzītas citās kapitāla pietiekamības sistēmas jomā.

1.2.2. Iekšējie dati

13. Iekšēji veiktu operacionālā riska aprēķinu pamatā ir minimālais vēsturiskā apsekojuma periods, kas ir pieci gadi. Kredītiestādei pirmo reizi sākot izmantot uzlaboto rādītāju pieeju, ir pieļaujams izmantot trīs gadu vēsturiskā apsekojuma periodu.
14. Kredītiestādēm jāspēj savus iekšējos vēsturiskos datus par zaudējumiem samērot ar darījumu līnijām, kas definētas 2. daļā, un uz notikumu veidiem, kas definēti 5. daļā, un pēc pieprasījuma iesniegt šos datus kompetentajām iestādēm. Jābūt dokumentētiem objektīviem kritērijiem zaudējumu attiecināšanai uz noteiktām darījumu līnijām un notikumu veidiem. Operacionālā riska zaudējumi, kas ir saistīti ar kredītrisku un kas vēsturiski ir iekļauti iekšējās kredītriska datu bāzēs, jāreģistrē operacionālā riska datu bāzēs un jāidentificē atsevišķi. Šādiem zaudējumiem nepiemēro operacionālā riska nodrošinājumu, kamēr vien minimālo kapitāla prasību aprēķināšanas nolūkos tos turpina uzskatīt par kredītriskiem. Operacionālā riska zaudējumus, kas ir saistīti ar tirgus riskiem, iekļauj operacionālā riska kapitāla prasības jomā.
15. Kredītiestādes iekšējiem zaudējumu datiem jābūt visaptverošiem, lai tie ietvertu visas būtiskās darbības un riska darījumus no visām attiecīgajām apakšsistēmām un ģeogrāfiskajām vietām. Kredītiestādēm jāspēj pamatot, ka jebkuras neiekļautās darbības vai riska darījumi, atsevišķi un kopā, būtiski. Jādefinē atbilstoši minimālie zaudējumu sliekšņi, lai apkopotu iekšējos datus par zaudējumiem.
16. Papildus informācijai par bruto zaudējumu summām, kredītiestādes apkopo informāciju par notikuma datumu, bruto zaudējumu summu atgūšanu un aprakstošu informāciju par zaudējumu gadījuma izraisītājiem vai cēloņiem.
17. Jābūt īpašiem kritērijiem datu klasifikācijai zaudējumiem, kas rodas no gadījuma ar centralizētu funkciju vai darbību, kas aptver vairāk nekā vienu darījumu līniju, kā arī no vairākiem saistītiem gadījumiem laika gaitā.

18. Kredītiestādēm jābūt dokumentētām procedūrām vēsturisko zaudējumu datu pastāvīgās relevances novērtēšanai, ieskaitot tās situācijas, kurās iespējama lēmumu ignorēšana, mērogošana vai citi pielāgojumi, kādā apjomā tas iespējams un kurš ir tiesīgs pieņemt šādus lēmumus.

1.2.3. Ārējie dati

19. Kredītiestādes operacionālā riska aprēķina sistēmā izmanto attiecīgus ārējos datus, jo īpaši tad, ja ir pamats uzskatīt, ka kredītiestādei ir neregulāru, tomēr potenciāli nopietnu, zaudējumu risks. Kredītiestādei jābūt sistemātiskam procesam, lai noteiktu situācijas, attiecībā uz kurām jāizmanto ārējie dati, un metodoloģijām datu iekļaušanai tās aprēķina sistēmā. Ārējo datu izmantošanas nosacījumi un prakse regulāri jāpārskata un jādokumentē, un tos periodiski neatkarīgi pārbauda.

1.2.4. Scenārija analīze

20. Kredītiestāde izmanto ekspertu atzinumu scenārija analīzi saistībā ar ārējiem datiem, lai novērtētu tās riska darījumus, kur iespējami reti notikumi ar spēcīgu iedarbību. Laika gaitā šādi novērtējumi jāapstiprina un atkārtoti jāizvērtē, veicot salīdzinājumu ar faktisko zaudējumu pieredzi, lai pārbaudītu to pamatotību.

1.2.5. Darījumu vides un iekšējās kontroles faktori

21. Kredītiestādes visa uzņēmuma līmeņa riska novērtēšanas metodoloģijā jāietver darījumu vides un iekšējās kontroles galvenie faktori, kas var mainīt tās operacionālā riska profilu.
22. Katra faktora izvēle jāpamato kā nozīmīgs riska izraisītājs, pamatojoties uz pieredzi un ņemot vērā ekspertu spriedumus attiecīgajās darījumu jomās.
23. Riska aprēķinu sensitivitātei attiecībā pret faktoru izmaiņām un dažādu faktoru relatīvai nozīmei ir jābūt labi pamatotai. Papildus tam, ka tiek ņemtas vērā riska izmaiņas, ko rada riska kontroles uzlabojumi, sistēmā jāietver potenciālais riska pieaugums, ko rada lielāka darījumu sarežģītība vai palielināts darījumu apjoms.
24. Šī sistēma jādokumentē un regulāri jāpakļauj neatkarīgai pārbaudei kredītiestādē un kompetentajās iestādēs. Laika gaitā process un tā rezultāti ir jāapstiprina un atkārtoti jānovērtē, salīdzinot ar iekšējiem datiem par faktisko zaudējumu pieredzi un attiecīgiem ārējiem datiem.

2. APDROŠINĀŠANAS IETEKME UN CITI KREDĪTRISKA NODOŠANAS MEHĀNISMI

25. Kredītiestādēm jāņem vērā apdrošināšanas ietekme, ja apdrošināšana atbilst 26. līdz 29. punktā izklāstītajiem nosacījumiem, un citiem kredītriska nodošanas mehānismiem, ar ko kredītiestāde var parādīt kompetentajām iestādēm, ka sasniegts ievērojams kredītriska mazinājuma efekts, kas apmierina šīs kompetentās iestādes.
26. Pakalpojuma sniedzējam ir atļauja veikt apdrošināšanu vai pārapirošināšanu un pakalpojumu sniedzējam ir piemērots ĀKNI minimālais prasību maksātspejas reitings, ko atzinusi kompetentā iestāde un kas ir saistīts ar 3. vai augstāku kredīta kvalitātes pakāpi saskaņā ar riska darījumu riska svēruma noteikumiem 78. līdz 83. pantā.
27. Apdrošināšanas un kredītiestāžu apdrošināšanas shēma atbilst šādiem nosacījumiem:
- a) apdrošināšanas polises sākotnējam termiņam ir jābūt ne mazākam par vienu gadu. Polisēm, kuru atlikušais termiņš ir mazāks par vienu gadu, kredītiestāde veic atbilstošas korekcijas pazemināšanas virzienā, kas ievēro polises atlikušā termiņa samazināšanos, līdz par 100 % korekcijai pazemināšanās virzienā polisēm, kuru atlikušais termiņš ir 90 dienas vai īsāks;
 - b) apdrošināšanas polises minimālais periods iepriekšējam paziņojumam par līguma anulēšanu ir 90 dienas;

- c) apdrošināšanas polisē nav paredzēti izņēmumi vai ierobežojumi, ko izraisa uzraudzības darbības, vai noteikumi, kas kredītiestādes maksātnespējas (neveiksmes) gadījumā nelautu kredītiestādei, pārņēmējam vai likvidatoram saņemt atlīdzību par ciestajiem zaudējumiem vai izdevumiem, kas radušies kredītiestādei, izņemot gadījumus, kas notikuši pēc kredītiestādes pārņemšanas vai likvidācijas procedūras uzsākšanas attiecībā pret kredītiestādi; pieņemot, ka no apdrošināšanas polises var izslēgt soda naudas, soda maksājumus vai zaudējumu kompensācijas, kas radušās kompetento iestāžu darbību rezultātā;
 - d) riska mazināšanas aprēķinos apdrošināšanas segums ņem vērā tā, lai būtu pārredzama saistība ar zaudējumu faktisko varbūtību un ietekmi, ko izmanto operacionālā riska kapitāla vispārējai noteikšanai, un atbilstība tām;
 - e) apdrošināšanu veic trešās puses uzņēmums. Ja apdrošināšanu veic kaptīvie uzņēmumi un saistītie uzņēmumi, riska darījumu nodod neatkarīgam trešās puses uzņēmumam, piemēram, pārapdrošināšanas uzņēmumam, kas izpilda piemērotības kritērijus;
 - f) apdrošināšanas atzīšanas sistēmai ir jābūt labi pamatotai un dokumentētai.
28. Apdrošināšanas atzīšanas metodoloģija ietver šādus elementus apdrošināšanas summas diskontu vai pazemināšanas korekciju formā:
- a) apdrošināšanas polises atlikušais termiņš, ja tas ir mazāks par vienu gadu, kā minēts iepriekš;
 - b) apdrošināšanas polises anulēšanas noteikumi, ja tie ir mazāki par vienu gadu;
 - c) maksājumu nenoteiktība, kā arī nesakritība apdrošināšanas polišu segumos.
29. Kapitāla samazinājums, ko rada apdrošināšanas atzīšana, nepārsniedz 20 % no operacionālā riska kapitāla prasības pirms riska mazināšanas metožu atzīšanas.

3. IESNIEGUMS PAR UZLABOTO RĀDĪTĀJU PIEEJAS IZMANTOŠANU VISĀ GRUPĀ

30. Ja ir paredzēts, ka uzlaboto rādītāju pieeju izmantos ES mātesuzņēmums, kas ir kredītiestāde, un tā meitasuzņēmumi vai ES mātesuzņēmuma, kas ir finanšu kontrolākciju sabiedrība, meitasuzņēmumi, iesniegumā jāiekļauj apraksts par metodoloģiju, ko izmanto operacionālā riska kapitāla sadalījumam starp dažādām grupas vienībām.
31. Iesniegumā norāda, vai un kādus diversifikācijas efektus paredzēts ņemt vērā riska aprēķina sistēmā.

4. DAĻA

Dažādu metodoloģiju kombinētā izmantošana

1. UZLABOTO RĀDĪTĀJU PIEEJAS IZMANTOŠANA KOPĀ AR CITĀM PIEEJĀM

1. Kredītiestāde var izmantot uzlaboto rādītāju pieeju kopā ar pamatrādītāja pieeju vai standartizēto pieeju, ņemot vērā šādus nosacījumus:
- a) visi kredītiestādes operacionālie riski ir ietverti. Kompetentās iestādes uzskata par pareizu metodoloģiju, ko izmanto, lai aptvertu dažādas darbības, ģeogrāfiskās vietas, juridiskās struktūras vai citus attiecīgus iedalījumus, ko noteikusi pati kredītiestāde; un
 - b) atbilstības kritēriji, kas noteikti 2. un 3. daļā, ir izpildīti attiecībā uz darbībām, kurām piemēro, attiecīgi, standartizēto pieeju un uzlaboto rādītāju pieeju.

2. Atsevišķos gadījumos kompetentā iestāde var piemērot šādus papildus nosacījumus:
 - a) sākot īstenot uzlaboto rādītāju pieeju, būtiskai kredītiestādes operacionālo risku daļai piemēro uzlaboto rādītāju pieeju; un
 - b) kredītiestāde apņemas paplašināt uzlaboto rādītāju pieejas izmantošanu, attiecinot to uz būtiskām savu operāciju daļām, atbilstoši grafikam, kas saskaņots ar kompetentajām iestādēm.
2. PAMATRĀDĪTĀJA PIEEJAS UN STANDARTIZĒTĀS PIEEJAS KOMBINĒTA IZMANTOŠANA
3. Kredītiestāde var izmantot vienlaicīgi pamatrādītāja pieeju un standartizēto pieeju tikai izņēmuma gadījumos, piemēram, ja pēdējā laikā ir iegūta jauna darījumu joma, kurā var būt nepieciešams pārejas periods standartizētās pieejas ieviešanai.
4. Pamatrādītāja pieejas un standartizētās pieejas kombinētā izmantošana saistāma ar nosacījumu, ka kredītiestāde apņemas ieviest standartizēto pieeju saskaņā ar grafiku, kas saskaņots ar kompetentajām iestādēm.

5. DAĻA

Zaudējumu gadījumu veidu klasifikācija

3. tabula

Gadījuma kategorija	Definīcija
Iekšējā krāpšana	Zaudējumi, kas saistīti ar tāda veida darbībām, kuru mērķis ir krāpšana, īpašuma piesavināšanās vai normatīvo aktu vai uzņēmuma kārtības apiešanu, izņemot diskriminācijas vai kultūratšķirību gadījumus, kurās iesaistīta vismaz viena (iekšējā) puse
Ārējā krāpšana	Zaudējumi, kas saistīti ar tāda veida darbībām, kuru mērķis ir krāpšana, īpašuma piesavināšanās vai likuma apiešana, ko veic trešā puse
Darba attiecību prakse un darba drošība	Zaudējumi, kas rodas no darbībām, kas neatbilst tiesību aktiem vai nolīgumiem, kas regulē darba attiecības, veselības aizsardzību vai drošību, no maksājumiem par prasībām saistībā ar personu traumām vai diskriminācijas un kultūratšķirību gadījumiem
Klienti, produkti un darījumu prakse	Zaudējumi, kas rodas no nejaušas vai nolaidīgas profesionālo pienākumu neizpildes attiecībā uz īpašiem klientiem (tostarp uzticamības un piemērotības prasību neizpildes) vai no produkta rakstura vai uzbūves
Fizisko aktīvu zaudējumi	Zaudējumi, kas rodas no fizisko aktīvu zaudējumiem vai bojājumiem dabas katastrofās vai citos gadījumos
Darījumu pārtraukšana un sistēmu kļūmes	Zaudējumi, kas rodas no darījumu pārtraukšanas vai sistēmu kļūmēm
Izpilde, piegāde un procesu vadība	Zaudējumi no kļūmēm darījumu apstrādē vai procesu vadībā attiecībā ar tirdzniecības darījumu partneriem vai piegādātājiem

XI PIELIKUMS

TEHNISKIE KRITĒRIJI KOMPETENTO IESTĀŽU VEIKTAJAI PĀRSKATĪŠANAI UN NOVĒRTĒŠANAI

1. Papildus kredītriskiem, tirgus riskiem un operacionālajiem riskiem, pārskatīšana un novērtēšana, ko kompetentās iestādes veic saskaņā ar 124. pantu, ietver:
 - a) stresa testa rezultātus, ko kredītiestādes veikušas, piemērojot IRB pieeju;
 - b) kredītiestāžu riska darījumus ar koncentrācijas riskiem un šo risku pārvaldīšanu, tostarp to prasību izpildi, kas noteiktas saskaņā ar 108. līdz 118. pantu,
 - c) kredītiestāžu ieviestās kārtības un procedūru noturīgumu, atbilstību un piemērošanas veidu atlikušā riska pārvaldīšanai, kas saistīts ar atzītu riska mazināšanas metožu izmantošanu;
 - d) apmēru, kādā kredītiestādes pašas kapitāls ir atbilstošs attiecībā pret vērtspapīros pārvēršamiem aktīviem, ņemot vērā darījuma ekonomisko būtību, tostarp panāktās riska nodošanas pakāpi.
 - e) kādā mērā kredītiestādes pakļautas likviditātes riskiem, un kā kredītiestādes īsteno šo risku pārvaldību.
 - f) diversifikācijas iedarbības ietekme un kā šādu ietekmi iekļauj riska novērtēšanas sistēmā; un
 - g) stresa testu rezultātus, ko iestādes veikušas, piemērojot iekšējo modeli, lai aprēķinātu kapitāla prasības attiecībā uz tirgus risku saskaņā ar Direktīvas 2006/49/EK V pielikumu.
2. Kompetentās iestādes uzrauga, vai kredītiestāde ir sniegusi netiešu atbalstu pārvēršanai vērtspapīros. Ja kredītiestāde ir sniegusi netiešu atbalstu vairāk nekā vienā gadījumā, kompetentā iestāde veic atbilstošus pasākumus, kas paredzēti, lai nodrošinātu to, ka kredītiestāde izpildīs pieaugošās prasības par nākotnē sniedzamo atbalstu tās pārvēršanām vērtspapīros, un tādējādi nenotiks ievērojama riska nodošana.
3. Ar mērķi noteikt 124. panta 3. punktā minēto saistību kompetentās iestādes izvērtē, vai vērtības korekcijas un nosacījumi attiecībā uz pozīcijām/portfeļiem tirdzniecības portfeli, kā izklāstīts Direktīvas 2006/49/EK VII pielikuma B daļā, atļauj kredītiestādēm normālos tirgus apstākļos pārdot vai izvairīties no tā pozīcijām īsā laika periodā bez materiālu zaudējumu radīšanas.

XII PIELIKUMS

INFORMĀCIJAS SNIEGŠANAS TEHNISKIE KRITĒRIJI

1. DAĻA

Vispārējie kritēriji

1. Informāciju uzskata par būtisku informācijas sniegšanai, ja tās izlaidšana vai nepareizs izklāsts var mainīt vai ietekmēt lietotāja, kurš izmanto šo informāciju ekonomiska lēmuma pieņemšanai, vērtējumu vai lēmumu.
2. Informāciju uzskata par kredītiestādes īpašumu, ja šīs informācijas izpaušana sabiedrībai var vājināt tās konkurētspēju. Tā var iekļaut informāciju par produktiem vai sistēmām, kas, ja tā kļūtu zināma konkurentiem, varētu par padarīt kredītiestādes ieguldījumus mazāk vērtīgus.
3. Informāciju uzskata par konfidenciālu, ja pastāv saistības attiecībā ar klientiem vai citiem darījumu partneriem, kas kredītiestādei uzliek konfidencialitātes pienākumu.
4. Kompetentās iestādes pieprasa kredītiestādēm novērtēt nepieciešamību publicēt atsevišķu vai visu informāciju biežāk nekā reizi gadā, ņemot vērā to darījumu būtiskās iezīmes, tādas kā operāciju apjoms, operāciju dažādība, darbība dažādās valstīs, darbība dažādās finanšu nozarēs un dalība starptautiskajos finanšu tirgos un maksājumu, norēķinu un ieskaista sistēmās. Šajā informācijā īpaša uzmanība jāpievērš iespējamai vajadzībai biežāk sniegt informāciju, kas noteikta 2. daļas 3. punkta b) un e) apakšpunktā un 4. punkta b) līdz e) apakšpunktā, un informāciju par riska darījumiem un citiem posteņiem, kuriem ir raksturīgas straujas izmaiņas.
5. Informācijas sniegšanas prasību, kas noteikta 2. daļas 3. un 4. punktā, izpilda saskaņā ar 72. panta 1. un 2. punktu.

2. DAĻA

Vispārīgas prasības

1. Kredītiestādes riska pārvaldīšanas mērķi un kārtība jādara zināma par katru atsevišķo riska kategoriju, tostarp par riskiem, kas minēti 1. līdz 14. punktā. Publicējamā informācijā ietilpst:
 - a) šo risku pārvaldības stratēģija un procesi;
 - b) attiecīgo riska pārvaldīšanas funkciju vai citu atbilstošu pasākumu struktūra un organizācija;
 - c) riska ziņošanas un aprēķina sistēmu apjoms un raksturs; un
 - d) riska ierobežošanas un mazināšanas kārtība, kā arī stratēģija un procesi riska ierobežošanas un mazināšanas pastāvīgas efektivitātes kontrolei.
2. Attiecībā uz šīs direktīvas prasību piemērošanas jomu jāsniedz šāda informācija:
 - a) kredītiestādes nosaukums, kurai piemēro šīs direktīvas prasības;
 - b) ziņas par atšķirībām konsolidācijā grāmatvedības un uzraudzības nolūkiem, sniedzot īsu aprakstu par vienībām, kas ir:
 - i) pilnībā konsolidētas,
 - ii) proporcionāli konsolidētas,

- iii) atskaitītas no pašu kapitāla,
 - iv) nav ne konsolidētas, ne atskaitītas;
 - c) jebkuri pastāvoši un paredzami būtiski praktiski vai juridiski šķēršļi tam, lai varētu veikt tūlītēju pašu kapitāla pārskaitīšanu vai saistību atmaksāšanu starp mātesuzņēmumu un tā meitasuzņēmumiem;
 - d) kopējā summa, par kuru faktiskais pašu kapitāls ir mazāks nekā prasītais minimālais kapitāls visos meitasuzņēmumos, kas nav iekļauti konsolidācijā, un šādu meitasuzņēmumu nosaukumi; un
 - e) ja nepieciešams, apstākļi, kādos ir izmantoti 69. un 70. pantā minētie noteikumi.
3. Kredītiestādes attiecībā uz pašu kapitālu dara publiski zināmu šādu informāciju:
- a) informācijas kopsavilkums par pašu kapitāla visu posteņu un to sastāvdaļu galveno iezīmju noteikumiem un nosacījumiem;
 - b) sākotnējā pašu kapitāla summa, īpaši aprakstot visus pozitīvos posteņus un atskaitījumus;
 - c) kopējā summa rezerves pašu kapitālam un pašu kapitālam, kā definēts Direktīvas 2006/49/EK IV nodaļā;
 - d) atskaitījumi no sākotnējā pašu kapitāla un rezerves pašu kapitāla saskaņā ar 66. panta 2. punktu, īpaši aprakstot posteņus, kas minēti 57. panta q) punktā; un
 - e) kopējā pašu kapitāla summa, no kuras atņemti visi atskaitījumi un ierobežojumi, kas noteikti 66. pantā.
4. Par to, kā kredītiestāde izpilda 75. pantā un 123. pantā noteiktās prasības, jāsniedz šāda informācija:
- a) kopsavilkums par to, kā kredītiestāde novērtē iekšējā kapitāla pietiekamību esošo un nākamo darbību atbalstam;
 - b) kredītiestādēm, kuras aprēķina riska svērtās vērtības saskaņā ar 78. līdz 83. pantu, 8 procenti no riska svērtās vērtības visām riska darījumu kategorijām, kas norādītas 79. pantā;
 - c) kredītiestādēm, kuras aprēķina riska svērtās vērtības saskaņā ar 84. līdz 89. pantu, 8 procenti no riska svērtās vērtības visām riska darījumu kategorijām, kas norādītas 86. pantā. Mazo riska darījumu kategorijā šo prasību piemēro katrai riska darījumu kategorijai, uz kuru attiecas kāda no attiecīgajām korelācijām, kas uzskaitītas VII pielikuma 1. daļas 10. līdz 13. punktā. Kapitāla instrumentu riska darījumu kategorijā šo prasību piemēro:
 - i) katrai pieejai, kas paredzēta VII pielikuma 1. daļas 17. līdz 26. punktā;
 - ii) biržā tirgotiem riska darījumiem, privātā kapitāla instrumentu riska darījumiem, kuru portfelis ir pietiekami diversificēts, un citiem riska darījumiem;
 - iii) riska darījumiem, kuriem piemēro uzraudzības pārejas noteikumus attiecībā uz kapitāla prasībām; un
 - iv) riska darījumiem, kuriem piemēro priekšgājēja tiesības attiecībā uz kapitāla prasībām;
 - d) minimālajām kapitāla prasībām, kas aprēķinātas saskaņā ar 75. panta b) un c) apakšpunktiem; un
 - e) minimālā kapitāla prasībām, kas aprēķinātas saskaņā ar 103. līdz 105. pantu un ko publicē atsevišķi;

5. Šādu informāciju atklāj attiecībā uz kredītiestādes darījuma partnera kredītriska apjomu atbilstoši III pielikuma 1. daļai:
- a) metodoloģijas apspriede, ko izmanto, lai piešķirtu iekšējo kapitālu un kredīta limitus darījuma partnera kredītriskiem;
 - b) politikas apspriede, lai nodrošinātu nodrošinājumu un izveidotu kredīta rezerves;
 - c) politikas apspriede attiecībā uz nepareiza veida riska darījumiem;
 - d) apspriede par nodrošinājuma apjoma ietekmi, ko kredītiestādei būtu jānodrošina, ņemot vērā tās kredīta likmju pazemināšanos;
 - e) bruto pozitīva līgumu patiesā vērtība, labums no savstarpējo prasījumu ieskaita, dzēsti pašreizējie savstarpējo prasījumu kredīta riska darījumi, ietvertais nodrošinājums un neto atvasināto instrumentu kredīta riska darījumi. Neto atvasināto instrumentu kredīta riska darījumi ir kredīta riska darījumi atvasināto instrumentu darījumos gan pēc tiesiski īstenojamu savstarpējo prasījumu ieskaita līgumu labuma, gan pēc nodrošinājuma līguma labuma izvērtēšanas;
 - f) pasākumi riska darījumu vērtībai saskaņā ar III pielikuma 3. līdz 6. daļā izklāstītajām metodēm, atkarībā no tā, kura no tām ir piemērojama;
 - g) kredītu atvasināto instrumentu riska ierobežošanas nosacītā vērtība un pašreizējo riska darījumu sadalījums pēc kredītu riska darījumu veida;
 - h) kredīta atvasināto instrumentu darījumi (nosacītie), atšķirti starp izmantošanu pašas kredītiestādes kredīta portfeli, kā arī tās starpniecības darījumos, tostarp izmantoto kredīta atvasināto instrumentu produktu sadalījums, kas tālāk sadalās pēc katrā produktu grupā nopirktās un pārdotās aizsardzības; un
 - i) α novērtējums, ja kredītiestāde ir saņēmusi kompetentu iestāžu apstiprinājumu vērtēt α.
6. Attiecībā uz kredītiestādes riska darījumiem ar kredītrisku un pasliktināšanās risku jāsniedz šāda informācija:
- a) definīcijas, ko grāmatvedības nolūkiem piemēro jēdzieniem “kavēts” un “sliktas kvalitātes”;
 - b) apraksts pieejām un metodēm, kas pieņemtas korekciju un rezervju vērtības noteikšanai;
 - c) kopējā riska darījumu summa pēc kompensāciju (nodrošinājumu) uzskaites, bet neņemot vērā kredītriska mazināšanas efektu, un riska darījumu vidējā summa vienā laika periodā ar iedalījumu dažādās riska darījumu kategorijās;
 - d) riska darījumu ģeogrāfiskais iedalījums, kas tālāk sadalīts pēc nozīmīgākajiem reģioniem un būtiskām riska darījumu kategorijām, norādot tālāku iedalījumu, ja tāds ir nepieciešams;
 - e) riska darījumu iedalījums pēc nozarēm vai darījumu partnera veida, kas savukārt iedalīts riska darījumu kategorijās, norādot tālāku iedalījumu, ja tāds ir nepieciešams;
 - f) iedalījums pēc atlikušā termiņa visiem riska darījumiem, kas savukārt iedalīts riska darījumu kategorijās, norādot tālāku iedalījumu, ja tāds ir nepieciešams;
 - g) būtiskas nozares vai darījumu partneru veidi, norādot summu šādiem rādītājiem:
 - i) sliktas kvalitātes riska darījumi un kavēti riska darījumi,
 - ii) vērtības korekcijas un rezerves, un
 - iii) maksājumi par vērtības korekcijām un rezervēm perioda laikā;
 - h) sliktas kvalitātes riska darījumu summa un kavētu riska darījumu summa, norādot atsevišķi, ar turpmāku iedalījumu nozīmīgākajos ģeogrāfiskajos reģionos, tostarp, ja tas ir lietderīgi, vērtību korekcijas un rezervju summas katram ģeogrāfiskajam reģionam;

- i) izmaiņu saskaņošana vērtību korekcijās un rezervēs sliktas kvalitātes riska darījumiem, norādot atsevišķi. Šajā informācijā ietilpst:
 - i) vērtību korekciju un rezervju veidu apraksts,
 - ii) sākuma bilances,
 - iii) summas, kas perioda laikā ir saņemtas no rezervēm,
 - iv) summas, kas perioda laikā ir atliktas vai dzēstas paredzamiem iespējamiem zaudējumiem riska darījumos, un visas citas korekcijas, tostarp tās, kuras nepieciešamas saistībā ar valūtas maiņas kursa starpībām, darījumu apvienojumiem, meitasuzņēmumu iegādi un pārdošanu, kā arī rezervju nodošanu, un
 - v) beigu bilances.

Vērtību korekcijas un atgūtie līdzekļi, kas uzskaitīti tieši peļņas un zaudējumu aprēķinā, jānorāda atsevišķi.

- 7. Kredītiestādes, kuras riska svērtās vērtības aprēķina saskaņā ar 78. līdz 83. pantu, par visām riska darījumu kategorijām, kas norādītas 79. pantā, sniedz šādu informāciju:
 - a) norīkotu ĀKNI vai reitingu aģentu nosaukumi, kā arī visu izmaiņu cēloņi;
 - b) riska darījumu kategorijas, kurās izmanto ĀKNI vai reitingu aģentus;
 - c) apraksts par procesu, ko izmanto, lai emitenta un emisijas kredīta novērtējumus nodotu posteņiem, kas nav iekļauti tirdzniecības portfeli;
 - d) katras norīkotās ĀKNI vai reitingu aģenta ārējā reitinga piesaiste kredīta kvalitātes pakāpēm, kas paredzētas VI pielikumā, ņemot vērā, ka šī informācija nav jāpublicē, ja kredītiestāde veic standarta piesaisti atbilstoši kompetento iestāžu publicētajām norādēm; un
 - e) riska darījumu vērtības un riska darījumu vērtības pēc riska mazināšanas, kas piesaistītas katrai kredīta kvalitātes pakāpei, kas paredzēta VI pielikumā, kā arī tās, kas ir atskaitītas no pašu kapitāla.
- 8. Kredītiestādes, kas aprēķina riska svērtās vērtības atbilstoši VII pielikuma 1. daļas 6. punktam vai atbilstoši 19. līdz 21. punktam, publicē informāciju par riska darījumiem, kas iedalīti katrā kategorijā, kura minēta 1. tabulas 6. punkta, vai katrā riska pakāpē, kas minēta 19. līdz 21. punktā.
- 9. Kredītiestādes, kas aprēķina savas kapitāla prasības saskaņā ar 75. panta b) un c) apakšpunktu, publicē šīs prasības atsevišķi katram riskam, kas minēts šajos noteikumos.
- 10. Visas kredītiestādes, kas savas kapitāla prasības aprēķina saskaņā ar Direktīvas 2006/49/EK V pielikumu, publicē šādu informāciju:
 - a) katram ietvertajam apakšportfelim:
 - i) izmantoto modeļu raksturojums,
 - ii) katram portfelim piemēroto stresa testu apraksts,
 - iii) apraksts par pieejām, ko izmanto iekšējo modeļu un modelēšanas procesu pareizības un konsekvences atpakaļejošai pārbaudei un apstiprināšanai;
 - b) kādā apjomā saņemts kompetento iestāžu akcepts;
 - c) aprakstu par apjomu un metodoloģijām atbilstoši prasībām, kas noteiktas Direktīvas 2006/49/EK VII pielikuma B daļā.

11. Kredītiestādes attiecībā uz operacionālo risku publisko šādu informāciju:
 - a) pieejas operacionālā riska pašu kapitāla prasību novērtējumam, kuru prasībām kredītiestāde atbilst;
 - b) 105. pantā izklāstītās metodoloģijas apraksts, ja kredītiestāde to izmanto, tostarp apkopojums par attiecīgiem iekšējiem un ārējiem faktoriem, ko kredītiestāde ņemusi vērā aprēķina pieejā. Ja pieeju izmanto daļēji, dažādu izmantoto metodoloģiju apjoms un piemērošanas joma.
12. Attiecībā uz kapitāla instrumentu riska darījumiem, kas nav iekļauti tirdzniecības portfeli, kredītiestādes publicē šādu informāciju:
 - a) riska darījumu diferencēšana, pamatojoties uz to mērķiem, tostarp kapitāla pieauguma attiecība un stratēģiskais pamatojums, izmantoto grāmatvedības metožu un vērtēšanas metodoloģiju pārskats, tostarp galvenie pieņēmumi un prakse, kas ietekmē vērtēšanu, kā arī būtiskas izmaiņas šajā praksē;
 - b) bilances vērtība, patiesā vērtība un biržā tirgoto posteņu salīdzinājums ar tirgus vērtību, ja tā būtiski atšķiras no patiesās vērtības;
 - c) biržā tirgoto riska darījumu, privātā kapitāla instrumentu riska darījumu, kuru portfelis ir pietiekami diversificēts, un citu riska darījumu veidi, raksturs un summas;
 - d) kumulatīvi realizētie guvumi vai zaudējumi, kas rodas no pārdošanas un likvidācijām periodā;
 - e) kopējie nerealizētie guvumi vai zaudējumi, kopējie latentie pārvērtēšanas guvumi vai zaudējumi un jebkuras no šīm summām, kas ir iekļautas sākotnējā vai rezerves pašu kapitālā.
13. Attiecībā uz procentu likmju riska darījumiem pozīcijās, kas nav iekļautas tirdzniecības portfeli, kredītiestādes publicē šādu informāciju:
 - a) procentu likmju riska raksturs un galvenie pieņēmumi (tostarp pieņēmumi attiecībā uz aizdevumu priekšsamaksu un beztermiņa ieguldījumu norises), kā arī procentu likmju riska aprēķināšanas biežums;
 - b) peļņas svārstības, ekonomiskā vērtība vai citi atbilstoši aprēķini, ko vadība izmanto likmju paaugstināšanās vai pazemināšanās šoka gadījumiem saskaņā ar vadības metodi procentu likmju riska aprēķiniem, kas sadalīti pa valūtām.
14. Kredītiestādes, kas riska svērto vērtību aprēķina saskaņā ar 94. līdz 101. pantu, publicē šādu informāciju:
 - a) aprakstu par kredītiestādes mērķiem attiecībā uz pārvēršanu vērtspapīros;
 - b) kredītiestādes loma pārvēršanas vērtspapīros procesā;
 - c) norāde par kredītiestādes iesaistes apjomu katrā no tiem;
 - d) pieejas riska svērtās vērtības aprēķināšanai, kuras kredītiestāde ievēro pārvēršanā vērtspapīros;
 - e) kopsavilkums kredītiestādes grāmatvedības kārtībai attiecībā uz pārvēršanu vērtspapīros, tostarp:
 - i) vai darījumi tiek uzskatīti par pārdošanu vai finansēšanu,
 - ii) pārdošanas ieņēmumu atzīšana,
 - iii) galvenie pieņēmumi ieturēto procentu novērtēšanai,
 - iv) attieksme pret sintētisko pārvēršanu vērtspapīros, ja tā nav izklāstīta citās grāmatvedības nostādnēs;

- f) ĀKNI nosaukumi, kuras ir izmantotas pārvēršanai vērtspapīros, un riska darījumu veidi, kuriem ir izmantota katra aģentūra;
- g) kopējā nesaņemtā summa par riska darījumiem, kuriem kredītiestāde ir piemērojusi pārvēršanu vērtspapīros un kuri ietilpst pārvēršanas vērtspapīros sistēmā (iedalīti kā tradicionālā un sintētiskā pārvēršana vērtspapīros), norādot riska darījuma veidu;
- h) riska darījumiem, kuriem kredītiestāde ir piemērojusi pārvēršanu vērtspapīros un iekļāvusi pārvēršanas vērtspapīros sistēmā, vērtspapīros pārvērsto sliktas kvalitātes un kavēto riska darījumu summas sadalījums pēc riska darījuma veida, un kredītiestādes atzītie zaudējumi perioda laikā.
- i) saglabāto vai iegādāto pārvēršanas vērtspapīros pozīciju kopējā summa, sadalīta pēc riska darījuma veida;
- j) saglabāto vai iegādāto pārvēršanas vērtspapīros pozīciju kopējā summa, sadalīta riska pakāpju joslās, kuru skaits ir pamatots. Informācija par pozīcijām, kuru riska svērumi ir 1 250 % vai kuras ir atskaitītas, jānorāda atsevišķi;
- k) vērtspapīros pārvērsto atjaunojamo riska darījumu kopējā nesaņemtā summa, kas sadalīta kā iniciatora daļa un ieguldītāja daļa;
- l) kopsavilkums par pārvēršanu vērtspapīros periodā, tostarp vērtspapīros pārvērsto riska darījumu summa (pēc riska darījumu veida), un atzītie guvumi un zaudējumi no pārdošanas katram riska darījuma veidam.

3. DAĻA

Atbilstošās prasības īpašu instrumentu un metožu izmantošanai

1. Kredītiestādes, kas aprēķina riska svērto vērtību saskaņā ar 84. līdz 89. pantu, publicē šādu informāciju:
 - a) kompetentās iestādes apstiprinājums pieejai vai apstiprinātie pārejas noteikumi;
 - b) skaidrojums un pārskats par:
 - i) iekšējo reitingu sistēmas struktūru un attiecību starp iekšējiem un ārējiem reitingiem,
 - ii) iekšējo vērtējumu lietošanu, kas nav paredzēti riska svērtās vērtības aprēķināšanai saskaņā ar 84. līdz 89. pantu,
 - iii) kredītriska mazināšanas vadības un atzišanas procesu,
 - iv) reitingu sistēmu kontroles mehānismiem, tostarp neatkarības un pakļautības apraksts, un par reitingu sistēmas pārbaudi;
 - c) iekšējo reitingu procesa apraksts katrai riska darījumu kategorijai atsevišķi:
 - i) centrālajām valdībām un centrālajām bankām,
 - ii) iestādēm,
 - iii) uzņēmumiem, tostarp mazajiem un vidējiem uzņēmumiem, specializētajiem aizņēmumiem un iegādātājiem uzņēmumu pircēju parādiem,
 - iv) mazo riska darījumu kategorijā katrai riska darījumu kategorijai, uz kuru attiecas kāda no attiecīgajām korelācijām, kas uzskaitītas VII pielikuma 1. daļas 9. līdz 11. punktā.
 - v) kapitāla instrumentiem;
 - d) riska darījumu vērtības katrai riska darījumu kategorijai, kas norādīta 86. pantā. Informāciju par riska darījumiem ar centrālajām valdībām un centrālajām bankām, iestādēm un uzņēmumiem, kur kredītiestādes lieto pašu vērtējumus LGD vai konversijas koeficientus riska svērtās vērtības aprēķināšanai, norāda atsevišķi no riska darījumiem, kuriem kredītiestādes nelieto šādus vērtējumus;

- e) par katru riska darījumu kategoriju ar centrālajām valdībām un centrālajām bankām, iestādēm, uzņēmumiem un kapitāla instrumentiem un par pietiekamu skaitu parādnieku kategoriju (tostarp tiem, kas nepilda saistības), kas ļauj pareizi iedalīt kredītriskus, kredītiestādes publicē šādu informāciju:
- i) kopējā riska darījumu summa (centrālo valdību un centrālo banku, iestāžu un uzņēmumu riska darījumu kategorijai – nenokārtoto aizdevumu summa un riska darījumu vērtības neizmantotajiem kredītlimitiem; kapitāla instrumentiem – nesāņemtā summa),
 - ii) kredītiestādēm, kas izmanto savus LGD (LGD) vērtējumus riska svērtās vērtības aprēķināšanai, – riska svērtās vērtības, riska darījuma vidējie svērtie LGD (LGD), izteikti procentos,
 - iii) riska darījuma vidējā svērtā riska pakāpe,
 - iv) kredītiestādēm, kas izmanto konversijas koeficientu pašu vērtējumus riska svērtā vērtību aprēķināšanai – neizmantoto saistību summa un riska darījumu vidējās riska svērtās vērtības visām riska darījumu kategorijām;
- f) mazo riska darījumu kategorijā un katrai kategorijai, kas definēta saskaņā ar c) apakšpunkta iv) punktu, publicē informāciju, kas aprakstīta e) apakšpunktā (ja nepieciešams, iedalot pēc portfeļa), vai riska darījumu analīzi (nenokārtotie aizdevumi vai riska darījumu vērtības neizmantotajām saistībām), iedalot pēc pietiekama skaita paredzamo zaudējumu kategorijām, kas ļauj pareizi iedalīt kredītriskus (ja nepieciešams, iedalot pēc portfeļa);
- g) faktiskās vērtību korekcijas iepriekšējam periodam katrā riska darījumu kategorijā (maziem riska darījumiem katrai kategorijai, kas definēta saskaņā ar c) apakšpunkta iv) punktu) un to atšķirības, salīdzinot ar iepriekšējo periodu;
- h) to faktoru apraksts, kas ir ietekmējuši zaudējumu pieredzi iepriekšējā periodā (piemēram, vai saistību nepildīšanas procenti kredītiestādei ir bijuši augstāki nekā parasti, vai ir bijuši augstāki vidējie LGD un konversijas koeficienti);
- i) kredītiestādes aprēķini, salīdzinot ar faktiskajiem rezultātiem ilgākā laikposmā. Šeit jāiekļauj vismaz informācija par zaudējumu aprēķiniem, salīdzinot ar faktiskajiem zaudējumiem katrā riska darījumu kategorijā (katrai kategorijai, kas definēta saskaņā ar c) apakšpunkta iv) punktu) par periodu, kas ir pietiekams, lai pareizi novērtētu iekšējo reitingu procesu attīstību katrai riska darījumu kategorijai (mazajiem darījumiem – katrai kategorijai, kas definēta saskaņā ar c) apakšpunkta iv) punktu). Attiecīgos gadījumos kredītiestāde veic papildus aprēķinus, lai sniegtu PD analīzi, un, ja kredītiestāde izmanto pašu vērtējumus LGD un/vai konversijas koeficientus, LGD un konversijas koeficientu rezultātu salīdzinājumu ar aprēķiniem, kas sniegti, publicējot informāciju par kvantitatīvajiem riska novērtējumiem, kā minēts iepriekš.

Šā punkta c) apakšpunkta nolūkiem aprakstā iekļauj riska darījumu veidus, kas iekļauti riska darījumu kategorijā, definīcijas, metodes un datus PD aprēķināšanai un apstiprināšanai un, ja nepieciešams, LGD un konversijas koeficientus, tostarp pieņēmumus, ko izmanto šo mainīgo lielumu aprēķināšanai, kā arī aprakstu par būtiskām atkāpēm no saistību nepildīšanas definīcijas, kas noteikta VII pielikuma 4. daļas 44. līdz 48. punktā, tostarp par plašākiem segmentiem, ko skar šādas atkāpes.

2. Kredītiestādes, kas piemēro riska mazināšanas metodes, publicē šādu informāciju:

- a) bilances un ārpusbilances posteņu savstarpējās dzēšanas kārtība un procesi, kā arī norāde par to, kādā apjomā iestāde to izmanto;
- b) nodrošinājuma vērtēšanas un pārvaldīšanas kārtība un procesi;
- c) apraksts par galvenajiem nodrošinājuma veidiem, ko saņēmusi kredītiestāde;
- d) galvenie veidi galvotājiem un kredīta atvasināto instrumentu darījumu partneriem, ka arī šo partneru kredītspēja;
- e) informācija par tirgu vai kredītriska koncentrācijām izmantotajā kredītriska mazināšanā;

- f) kredītiestādēm, kas riska svērtās vērtības aprēķina saskaņā ar 78. līdz 83. pantu vai 84. līdz 89. pantu, bet nesniedz pašu vērtējumus LGD vai konversijas koeficientiem attiecībā uz riska darījumu kategoriju – katrai riska darījuma kategorijai kopējā riska darījumu vērtība (pēc bilances un ārpusbilances posteņu savstarpējās dzēšanas, ja tādu piemēro), kas pēc no svārstībām izrietošo korekciju piemērošanas ir segta ar piemērotu finanšu nodrošinājumu vai citu piemērotu nodrošinājumu;
 - g) kredītiestādēm, kas riska svērtās vērtības aprēķina saskaņā ar 78. līdz 83. pantu vai 84. līdz 89. pantu – atsevišķi katrai riska darījumu kategorijai kopējā riska darījumu summa (pēc bilances un ārpusbilances posteņu savstarpējās dzēšanas, ja tādu piemēro), kas ir segta ar galvojumiem vai kredītu atvasinātajiem instrumentiem. Kapitāla instrumentu riska darījumu kategorijā šo prasību piemēro katrai no pieejām, kas paredzēta VII pielikuma 1. daļas 17. līdz 26. punktā.
3. Kredītiestādes, kas operacionālā riska pašu kapitāla prasību aprēķināšanai izmanto 105. pantā izklāstīto pieeju, publisko apkopojumu par apdrošināšanas izmantošanu riska mazināšanas nolūkā.
-

XIII PIELIKUMS

A DAĻA

ATCELTĀS DIREKTĪVAS AR TO VĒLĀKIEM GROZĪJUMIEM (kā minēts 158. pantā)

Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2000/12/EK (2000. gada 20. marts) par kredītiestāžu darbības sākšanu un veikšanu

Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2000/28/EK (2000. gada 18. septembris), ar ko groza Direktīvu 2000/12/EK par kredītiestāžu darbības sākšanu un veikšanu

Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2002/87/EK (2002. gada 16. decembris) par papildu uzraudzību kredītiestādēm, apdrošināšanas uzņēmumiem un ieguldījumu sabiedrībām finanšu konglomerātos un par grozījumiem Padomes Direktīvās 73/239/EEK, 79/267/EEK, 92/49/EEK, 92/96/EEK, 93/6/EEK un 93/22/EEK, kā arī Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvās 98/78/EK un 2000/12/EK

Vienīgi 29. panta 1. punkta a) un b) apakšpunkts, 29. panta 2. punkts, 29. panta 4. punkta a) un b) apakšpunkts, 29. panta 5. punkts, 29. panta 6. punkts, 29. panta 7. punkts, 29. panta 8. punkts, 29. panta 9. punkts, 29. panta 10. punkts, 29. panta 11. punkts.

Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2004/39/EK (2004. gada 21. aprīlis), kas attiecas uz finanšu instrumentu tirgiem un ar ko groza Padomes Direktīvas 85/611/EEK un 93/6/EEK un Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu 2000/12/EK, un atceļ Padomes Direktīvu 93/22/EEK

Vienīgi 68. pants.

Komisijas Direktīva 2004/69/EK (2004. gada 27. aprīlis), ar ko Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu 2000/12/EK groza attiecībā uz "daudzpusējo attīstības banku" definīciju

Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2005/1/EK (2005. gada 9. marts), ar ko groza Padomes Direktīvas 73/239/EEK, 85/611/EEK, 91/675/EEK, 92/49/EEK un 93/6/EEK, kā arī Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 94/19/EK, 98/78/EK, 2000/12/EK, 2001/34/EK, 2002/83/EK un 2002/87/EK, lai izveidotu finanšu pakalpojumu komiteju jaunu organizatorisko struktūru

Vienīgi 3. pants.

NEATCELTIE GROZĪJUMI

2003. gada Pievienošanās akts

B DAĻA

TRANSPONĒŠANAS TERMIŅI (kā minēts 158. pantā)

Direktīva		Transponēšanas termiņš
Direktīva 2000/12/EK		—
Direktīva 2000/28/EK		27.4.2002.
Direktīva 2002/87/EK		11.8.2004.
Direktīva 2004/39/EK		Nav pieejams
Direktīva 2004/69/EK		30.6.2004.
Direktīva 2005/1/EK		13.5.2005.

XIV PIELIKUMS

ATBILSTĪBAS TABULA

Šajā direktīvā	Direktīva 2000/12/ EK	Direktīva 2000/28/ EK	Direktīva 2002/87/ EK	Direktīva 2004/39/ EK	Direktīva 2005/1/EK
1. pants	2. panta 1. un 2. punkts				
2. pants	2. panta 3. punkts Pievienošanās akts				
2. pants	2. panta 4. punkts				
3. pants	2. panta 5. un 6. punkts				
3. panta 1. punkta trešā daļa					3. panta 2. punkts
4. panta 1. punkts	1. panta 1. punkts				
4. panta 2. līdz 5. punkts		1. panta 2. līdz 5. punkts			
4. panta 7. līdz 9. punkts		1. panta 6. līdz 8. punkts			
4. panta 10. punkts			29. panta 1. punk- ta a) apakšpunkts		
4. panta 11. līdz 14. punkts	1. panta 10., 12. un 13. punkts				
4. panta 21. un 22. punkts			29. panta 1. punk- ta b) apakšpunkts		
4. panta 23. punkts	1. panta 23. punkts				
4. panta 45. līdz 47. punkts	1. panta 25. līdz 27. punkts				
5. pants					
6. pants	4. pants				
7. pants	8. pants				
8. pants	9. pants				
9. panta 1. punkts	5. panta 1. un 1. panta 11. punkts				
9. panta 2. punkts	5. panta 2. punkts				

Šajā direktīvā	Direktīva 2000/12/ EK	Direktīva 2000/28/ EK	Direktīva 2002/87/ EK	Direktīva 2004/39/ EK	Direktīva 2005/1/EK
10. pants	5. panta 3. līdz 7. punkts				
11. pants	6. pants				
12. pants	7. pants				
13. pants	10. pants				
14. pants	11. pants				
15. panta 1. punkts	12. pants				
15. panta 2. un 3. punkts			29. panta 2. punkts		
16. pants	13. pants				
17. pants	14. pants				
18. pants	15. pants				
19. panta 1. punkts	16. panta 1. punkts				
19. panta 2. punkts			29. panta 3. punkts		
20. pants	16. panta 3. punkts				
21. pants	16. panta 4. līdz 6. punkts				
22. pants	17. pants				
23. pants	18. pants				
24. panta 1. punkts	19. panta 1. līdz 3. punkts				
24. panta 2. punkts	19. panta 6. punkts				
24. panta 3. punkts	19. panta 4. punkts				
25. panta 1. līdz 3. punkts	20. panta 1. līdz 3. punkts, pirmā un otrā daļa				
25. panta 3. punkts	19. panta 5. punkts				
25. panta 4. punkts	20. panta 3. punk- ta trešā daļa				
26. pants	20. panta 4. līdz 7. punkts				

Šajā direktīvā	Direktīva 2000/12/ EK	Direktīva 2000/28/ EK	Direktīva 2002/87/ EK	Direktīva 2004/39/ EK	Direktīva 2005/1/EK
27. pants	1. panta 3. punkta otrais teikums				
28. pants	21. pants				
29. pants	22. pants				
30. pants	22. panta 2. līdz 4. punkts				
31. pants	22. panta 5. punkts				
32. pants	22. panta 6. punkts				
33. pants	22. panta 7. punkts				
34. pants	22. panta 8. punkts				
35. pants	22. panta 9. punkts				
36. pants	22. panta 10. punkts				
37. pants	22. panta 11. punkts				
38. pants	24. pants				
39. panta 1. un 2. punkts	25. pants				
39. panta 3. punkts					3. panta 8. punkts
40. pants	26. pants				
41. pants	27. pants				
42. pants	28. pants				
43. pants	29. pants				
44. pants	30. panta 1. līdz 3. punkts				
45. pants	30. panta 4. punkts				
46. pants	30. panta 3. punkts				
47. pants	30. panta 5. punkts				
48. pants	30. panta 6. un 7. punkts				
49. pants	30. panta 8. punkts				

Šajā direktīvā	Direktīva 2000/12/ EK	Direktīva 2000/28/ EK	Direktīva 2002/87/ EK	Direktīva 2004/39/ EK	Direktīva 2005/1/EK
50. pants	30. panta 9. punkta pirmā un otrā daļa				
51. pants	30. panta 9. punkta trešā daļa				
52. pants	30. panta 10. punkts				
53. pants	31. pants				
54. pants	32. pants				
55. pants	33. pants				
56. pants	34. panta 1. punkts				
57. pants	34. panta 2. punkta pirmā daļa; 34. panta 2. punkta 2) apakšpunkta otrais teikums		29. panta 4. punkta a) apakšpunkts		
58. pants			29. panta 4. punkta b) apakšpunkts		
59. pants			29. panta 4. punkta b) apakšpunkts		
60. pants			29. panta 4. punkta b) apakšpunkts		
61. pants	34. panta 3. un 4. punkts				
63. pants	35. pants				
64. pants	36. pants				
65. pants	37. pants				
66. panta 1. un 2. punkts	38. panta 1. un 2. punkts				
67. pants	39. pants				
73. pants	52. panta 3. punkts				
106. pants	1. panta 24. punkts				
107. pants	1. panta 1. punkta trešā daļa				
108. pants	48. panta 1. punkts				

Šajā direktīvā	Direktīva 2000/12/ EK	Direktīva 2000/28/ EK	Direktīva 2002/87/ EK	Direktīva 2004/39/ EK	Direktīva 2005/1/EK
109. pants	48. panta 4. punkta pirmā daļa				
110. pants	48. panta 2. līdz 4. punkts, otrā daļa				
111. pants	49. panta 1. līdz 5. punkts				
113. pants	49. panta 4., 6. un 7. punkts				
115. pants	49. panta 8. un 9. punkts				
116. pants	49. panta 10. punkts				
117. pants	49. panta 11. punkts				
118. pants	50. pants				
120. pants	51. panta 1., 2. un 5. punkts				
121. pants	51. panta 4. punkts				
122. panta 1. un 2. punkts	51. panta 6. punkts		29. panta 5. punkts		
125. pants	53. panta 1. un 2. punkts				
126. pants	53. panta 3. punkts				
128. pants	53. panta 5. punkts				
133. panta 1. punkts	54. panta 1. punkts		29. panta 7. punkta a) apakšpunkts		
133. panta 2. un 3. punkts	54. panta 2. un 3. punkts				
134. panta 1. punkts	54. panta 4. punkta pirmā daļa				
134. panta 2. punkts	54. panta 4. punkta otrā daļa				
135. pants			29. panta 8. punkts		
137. pants	55. pants				
138. pants			29. panta 9. punkts		

Šajā direktīvā	Direktīva 2000/12/ EK	Direktīva 2000/28/ EK	Direktīva 2002/87/ EK	Direktīva 2004/39/ EK	Direktīva 2005/1/EK
139. pants	56. panta 1. līdz 3. punkts				
140. pants	56. panta 4. līdz 6. punkts				
141. pants	56. panta 7. punkts		29. panta 10. punkts		
142. pants	56. panta 8. punkts				
143. pants			29. panta 11. punkts		3. panta 10. punkts
150. pants	60. panta 1. punkts				
151. pants	60. panta 2. punkts				3. panta 10. punkts
158. pants	67. pants				
159. pants	68. pants				
160. pants	69. pants				
I pielikuma 1. līdz 14. punkts, izņemot pēdējo daļu	I pielikums				
I pielikuma pēdējā daļa				68. pants	
II pielikums	II pielikums				
III pielikums	III pielikums				
IV pielikums	IV pielikums				